

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► B **UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1321/2014**
od 26. studenoga 2014.
o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o
odobranju organizacija i osoblja uključenih u te poslove
(Preinaka)
(Tekst značajan za EGP)
 (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Uredba Komisije (EU) 2015/1088 od 3. srpnja 2015.	L 176	4	7.7.2015.
► <u>M2</u>	Uredba Komisije (EU) 2015/1536 od 16. rujna 2015.	L 241	16	17.9.2015.
► <u>M3</u>	Uredba Komisije (EU) 2017/334 od 27. veljače 2017.	L 50	13	28.2.2017.
► <u>M4</u>	Uredba Komisije (EU) 2018/750 od 22. svibnja 2018.	L 126	1	23.5.2018.
► <u>M5</u>	Uredba Komisije (EU) 2018/1142 od 14. kolovoza 2018.	L 207	2	16.8.2018.
► <u>M6</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/1383 od 8. srpnja 2019.	L 228	1	4.9.2019.
► <u>M7</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/1384 od 24. srpnja 2019.	L 228	106	4.9.2019.
► <u>M8</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/270 od 25. veljače 2020.	L 56	20	27.2.2020.
► <u>M9</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/1159 od 5. kolovoza 2020.	L 257	14	6.8.2020.
► <u>M10</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/685 od 22. travnja 2021.	L 143	6	27.4.2021.
► <u>M11</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/700 od 26. ožujka 2021.	L 145	20	28.4.2021.

Koju je ispravio:

- **C1** Ispravak, SL L 89, 1.4.2017, str. 18 (2015/1088)
- **C2** Ispravak, SL L 89, 1.4.2017, str. 24 (2015/1536)
- **C3** Ispravak, SL L 123, 16.5.2017, str. 52 (1321/2014)
- **C4** Ispravak, SL L 230, 6.9.2019, str. 7 (2019/1383)

▼B**UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1321/2014**

od 26. studenoga 2014.

o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove

(Preinaka)

(Tekst značajan za EGP)

▼M2*Članak 1.***Sadržaj i područje primjene**

Ovom se Uredbom utvrđuju zajednički tehnički zahtjevi i administrativni postupci za osiguravanje:

- (a) kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, uključujući i sve komponente za ugradnju u zrakoplov, koji je:
  - i. registriran u nekoj državi članici, osim kada je regulatorni sigurnosni nadzor nad njime prenesen na treću zemlju te se njime ne koristi operator iz EU-a; ili
  - ii. registriran u nekoj trećoj zemlji i njime se koristi operator iz EU-a, osim kada je regulatorni sigurnosni nadzor nad njime prenesen na državu članicu;
- (b) sukladnosti s temeljnim zahtjevima navedenima u Uredbi (EZ) br. 216/2008 za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova registriranih u trećoj zemlji i komponenata za ugradnju u zrakoplov za koje regulatorni sigurnosni nadzor nije prenesen na državu članicu, a koje je licencirani zračni prijevoznik zakupio bez posade u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

▼B*Članak 2.***Definicije**

U okviru područja primjene Uredbe (EZ) br. 216/2008 primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „zrakoplov” znači svaka naprava koja se može održati u atmosferi zbog reakcije zraka osim reakcije zraka u odnosu na površinu zemlje;

▼C3

- (b) „osoblje za izdavanje potvrde” znači osoblje odgovorno za otpuštanje zrakoplova ili sastavnog dijela u uporabu nakon održavanja;
- (c) „sastavni dio” znači bilo koji motor, elisa, dio ili uređaj;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008., str. 3.).

▼ B

- (d) „kontinuirana plovidbenost” znači svi postupci koji osiguravaju da zrakoplov, u bilo koje vrijeme svog radnog vijeka, ispunjava važeće zahtjeve za plovidbenost i u stanju je sigurno operirati
- (e) „JAA” znači „Zajedničke zrakoplovne vlasti”;
- (f) „JAR” znači „Zahtjevi zajedničkih zrakoplovnih vlasti”;

▼ M2

- (g) „operacija komercijalnog zračnog prijevoza” znači operacija zrakoplova namijenjena prijevozu putnika, tereta ili pošte uz naplatu ili drugu vrstu naknade;

▼ B

- (h) „održavanje” znači pojedinačni postupak ili kombinacija sljedećih postupaka: obnova, popravak, pregled, zamjena, preinaka ili otklanjanje kvara na zrakoplovu ili sastavnim dijelovima, s izuzetkom prepoletnog pregleda;
- (i) „organizacija” znači fizička osoba, pravna osoba ili dio pravne osobe. Takva organizacija može biti osnovana na više lokacija od jedne, bilo unutar područja neke države članice ili ne;
- (j) „prepoletni pregled” znači pregled koji se izvodi prije leta kako bi se zajamčilo da je zrakoplov sposoban za namjeravani let;
- (k) „zrakoplov ELA 1” znači sljedeći europski laki zrakoplov s posadom:
  - i. avion s najvećom uzletnom masom (MTOM) 1 200 kg ili manje, koji nije razvrstan kao složeni motorni zrakoplov;
  - ii. jedrilica ili jedrilica s pomoćnim motorom čiji je MTOM 1 200 kg ili manje;
  - iii. balon s najvećim projektiranim volumenom uzgonskog plina ili toplog zraka koji nije veći od 3 400 m³ za toplozračne balone, 1 050 m³ za plinske balone i 300 m³ za sputane plinske balone;
  - iv. zračni brod projektiran za najviše četiri osobe s najvećim projektiranim volumenom uzgonskog plina ili toplog zraka koji nije veći od 3 400 m³ za toplozračni zračni brod i 1 000 m³ za plinski zračni brod;

▼ M1

- (ka) „zrakoplov ELA2” znači sljedeći europski laki zrakoplov s posadom:
  - i. ► **C1** avion čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 2 000 kg ili manje koji nije razvrstan kao kompleksni zrakoplov na motorni pogon; ◀
  - ii. jedrilica ili jedrilica s pomoćnim motorom čiji je MTOM 2 000 kg ili manje;

▼ M1

- iii. balon;
- iv. zračni brod uzgonjen vrućim zrakom;
- v. zračni brod uzgonjen plinom koji je u skladu sa sljedećim karakteristikama:
  - 3 % maksimalne statičke težine,
  - ne-vektorski potisak (osim povratnog potiska),
  - konvencionalan i jednostavan projekt konstrukcije, kontrolnog sustava i sustava baloneta, te
  - komande bez serva;
- vi. vrlo laki rotokopter;

▼ B

- (l) ► **C3** „zrakoplov LSA” znači laki sportski avion koji ima sve sljedeće osobine: ◀
  - i. najviša dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) nije veća od 600 kg;
  - ii. najveća brzina gubitka uzgona u konfiguraciji za slijetanje (VS0) koja nije veća od 45 čvorova kalibrirane brzine (CAS) pri najvećoj certificiranoj masi zrakoplova pri polijetanju i najkritičnijem položaju težišta;
  - iii. sjedala za najviše dvije osobe, uključujući pilota;
  - iv. jedan motor s elisom koji nije turbinski;
  - v. kabina koja nije pod tlakom;
- (m) „glavno mjesto poslovanja” znači sjedište ili registrirano sjedište poduzeća unutar kojeg se izvode glavne financijske funkcije i operativni nadzor aktivnosti iz ove Uredbe;

▼ M2

- (n) ► **C2** „kritični posao održavanja” znači zadatak održavanja koji obuhvaća sklapanje ili remećenje sustava ili bilo kojeg dijela zrakoplova, motora ili elise koji bi, u slučaju pogreške tijekom funkcioniranja, mogli izravno ugroziti sigurnost letenja; ◀
- (o) „komercijalne specijalizirane operacije” znači one operacije koje podliježu uvjetima dijela ORO, poddijela SPO navedenima u Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 965/2012 ⁽¹⁾;
- (p) „ograničene operacije” znači operacije zrakoplovima koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon za:
  - i. letove privatnih osoba koje dijele trošak, uz uvjet da izravan trošak dijele svi koji se nalaze u zrakoplovu, uključujući i pilota, a broj osoba koje dijele izravan trošak ograničen je na šest;

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letaćkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1.).

▼ M2

- ii. letačka natjecanja ili zrakoplovne priredbe, uz uvjet da je naknada ili druga vrijedna nagrada pružena za takve letove ograničena na pokrivanje izravnih troškova i doprinos proporcionalan godišnjim troškovima kao i da nagrade nisu veće vrijednosti od one koju je naznačilo nadležno tijelo;
- iii. uvodne letove, skakanje padobranom ili letove jedrilicama koje obavlja organizacija za osposobljavanje koja svoje sjedište ima u jednoj od država članica i odobrena je u skladu s Uredbom (EU) br. 1178/2011 ⁽¹⁾ ili organizacija stvorena s ciljem promicanja letačkog sporta ili rekreativnog letenja, uz uvjet da organizacija zrakoplovom upravlja na osnovi vlasništva ili zakupa zrakoplova bez posade, da se letom ne stvara dobit koja se razdjeljuje izvan organizacije te da, kada su god uključene osobe koje nisu članovi te organizacije, takav let predstavlja tek sporednu aktivnost te organizacije.

Za potrebe ove Uredbe, „ograničene operacije” ne smatraju se operacijama komercijalnog zračnog prijevoza ili komercijalnog specijaliziranog prijevoza;

- (q) „uvodni let” znači „uvodni let” kako je definirano u članku 2. stavku 9. Uredbe (EU) br. 965/2012;
- (r) „natjecateljski let” znači „natjecateljski let” kako je definirano u članku 2. stavku 10. Uredbe (EU) br. 965/2012;
- (s) „zrakoplovna priredba” znači „zrakoplovna priredba” kako je definirano u članku 2. stavku 11. Uredbe (EU) br. 965/2012.

▼ M6▼ C4*Članak 3.***Zahtjevi za kontinuiranu plovidbenost**

1. Kontinuirana plovidbenost zrakoplova iz članka 1. točke (a) i komponenti za ugradnju u zrakoplov mora biti zajamčena u skladu sa zahtjevima iz Priloga I. (dio M), osim za zrakoplove navedene u stavku 2. prvom podstavku na koje se primjenjuju zahtjevi iz Priloga V.b (dio ML).
2. Zahtjevi iz Priloga V.b (dio ML) primjenjuju se na sljedeće zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon:
  - (a) avione čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju 2 730 kg ili manje;
  - (b) rotokoptere čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju 1 200 kg ili manje, certificirane za najviše četiri osobe;
  - (c) druge zrakoplove ELA2.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1.).

▼ C4

Ako je zrakoplov iz prvog podstavka točkaka (a), (b) i (c) naveden u svjedodžbi zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, primjenjuju se zahtjevi iz Priloga I. (dio M).

3. Da bi bio naveden u svjedodžbi zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, zrakoplov iz stavka 2. prvog podstavka točkaka (a), (b) i (c) mora ispunjavati sve sljedeće zahtjeve:

(a) njegov program održavanja zrakoplova odobrilo je nadležno tijelo u skladu s točkom M.A.302. Priloga I. (dio M);

(b) održavanje koje je potrebno na temelju programa održavanja iz točke (a) provedeno je i potvrđeno u skladu s točkama 145.A.48. i 145.A.50. Priloga II. (dio 145);

(c) obavljena je provjera plovidbenosti i izdana je nova potvrda o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M).

4. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, kontinuirana plovidbenost zrakoplova iz članka 1. točke (a) kojem je izdana dozvola za letenje osigurava se na temelju posebnih postupaka u pogledu kontinuirane plovidbenosti definiranih u dozvoli za letenje izdanoj u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012 ⁽¹⁾.

▼ M11

5. Smatra se da programi održavanja zrakoplova za zrakoplove iz članka 1. točke (a) koji ispunjavaju zahtjeve iz točke M.A.302 Priloga I. (dio-M) primjenjive do 24. ožujka 2020. ispunjavaju zahtjeve iz točke M.A.302 Priloga I. (dio-M) ili točke ML.A.302 Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo, u skladu sa stavcima 1. i 2.

▼ C4

6. Operatori moraju osigurati kontinuiranu plovidbenost zrakoplova iz članka 1. točke (b) i komponenti za ugradnju u zrakoplov u skladu sa zahtjevima iz Priloga V.a (dio T).

7. Kontinuirana plovidbenost aviona čija je najveća certificirana masa pri polijetanju 5 700 kg ili manja i koji su višemotorni turboelisni avioni osigurava se u skladu sa zahtjevima primjenjivima na zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon kako je utvrđeno u točkama M.A.201., M.A.301., M.A.302., M.A.601. i M.A.803. Priloga I. (dio M), točki 145.A.30. Priloga II. (dio 145), točkama 66.A.5., 66.A.30., 66.A.70., dodacima V. i VI. Prilogu III. (dio 66), točki CAMO.A.315. Priloga V.c (dio CAMO), točki CAO.A.010. i Dodatku I. Prilogu V.d (dio CAO) u mjeri u kojoj se primjenjuju na zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija (SL L 224, 21.8.2012., str. 1.).

▼ **M11***Članak 4.***Odobrenja za organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost**

1. Organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i komponenti za ugradnju u zrakoplov, uključujući održavanje, na njihov zahtjev odobrava nadležno tijelo u skladu sa zahtjevima iz Priloga II. (dio 145), Priloga V.c (dio CAMO) ili Priloga V.d (dio CAO), ovisno o tome što se primjenjuje na odgovarajuće organizacije.

2. Odstupajući od stavka 1., nadležno tijelo može organizacijama na njihov zahtjev do 24. rujna 2020. izdavati odobrenja u skladu s poddijelovima F i G Priloga I. (dio M). Sva odobrenja izdana u skladu s poddijelovima F i G Priloga I. (dio M) valjana su do 24. ožujka 2022.

3. Smatra se da su potvrde o odobrenju organizacija za održavanje koja je država članica izdala ili priznala u skladu s certifikacijskom specifikacijom JAR-145 iz Priloga II. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ⁽¹⁾ i koja su bila valjana prije 29. studenoga 2003. izdana u skladu sa zahtjevima iz Priloga II. (dio 145) ovoj Uredbi.

4. Organizacijama koje imaju valjanu potvrdu o odobrenju izdanu u skladu s poddijelom F ili G Priloga I. (dio M) ili Prilogom II. (dio 145) nadležno je tijelo na njihov zahtjev dužno izdati obrazac 3-CAO kako je utvrđen u Dodatku I. Prilogu V.d (dio CAO) te nakon toga nadzirati te organizacije u skladu s Prilogom V.d (dio CAO).

Privilegiji takve organizacije na temelju odobrenja izdanog u skladu s Prilogom V.d (dio CAO) jednaki su privilegijima na temelju odobrenja izdanog u skladu s poddijelom F ili poddijelom G Priloga I. (dio M) ili Priloga II. (Dio 145). Međutim, ti privilegiji ne smiju premašivati privilegije organizacije iz odjeljka A Priloga V.d (dio CAO).

Odstupajući od točke CAO.B.060. Priloga V.d (dio CAO), organizacija može do 24. ožujka 2022. ispraviti sve nalaze o neusklađenosti sa zahtjevima uvedenima Prilogom V.d (dio CAO) koji nisu uključeni u poddio F ili G Priloga I. (dio M) ili u Prilog II. (dio 145).

Ako nakon 24. ožujka 2022. organizacija nije zaključila te nalaze, potvrda o odobrenju oduzima se, ograničava ili privremeno oduzima u cijelosti ili djelomično.

5. Organizacijama koje imaju valjanu potvrdu o odobrenju organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti izdanu u skladu s poddijelom G Priloga I. (dio M) nadležno je tijelo na njihov zahtjev dužno izdati EASA obrazac 14 kako je utvrđen u Prilogu V.c (dio CAMO) te nakon toga nadzirati te organizacije u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO).

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 3922/91 od 16. prosinca 1991. o usklađivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u području civilnog zrakoplovstva (SL L 373, 31.12.1991., str. 4.).

▼ M11

Odstupajući od točke CAMO.B.350. Priloga V.d (dio CAMO), organizacija može do 24. ožujka 2022. ispraviti sve nalaze o neusklađenosti sa zahtjevima uvedenima Prilogom V.c (dio CAMO) koji nisu uključeni u poddio G Priloga I. (dio M).

Ako nakon 24. ožujka 2022. organizacija nije zaključila te nalaze, potvrda o odobrenju oduzima se, ograničava ili privremeno oduzima u cijelosti ili djelomično.

6. Smatra se da su potvrde i odobrenja programa za održavanje zrakoplova izdane u skladu s Uredbom (EU) br. 1321/2014 kako se primjenjivala prije 24. ožujka 2020. izdane u skladu s ovom Uredbom.

▼ B*Članak 5.***Osoblje za izdavanje potvrde****▼ M11**

1. Osoblje koje izdaje potvrde mora biti kvalificirano u skladu sa zahtjevima iz Priloga III. (dio-66.), osim kako je predviđeno u točki M.A.606 podtočki (h), točki M.A.607 podtočki (b), točki M.A.801 podtočki (c) i točki M.A.803 Priloga I. (dio-M), u točki ML.A.801 podtočki (c) i točki ML.A.803 Priloga V.b (dio ML), u točki CAO.A.040 podtočki (b) i točki CAO.A.040 podtočki (c) Priloga V.d (dio CAO) i u točki 145.A.30 podtočki (j) te Dodatku IV. Prilogu II. (dio 145).

▼ B

2. Dozvola za održavanje zrakoplova i moguća tehnička ograničenja vezana uz tu dozvolu, koju je izdala ili priznala neka država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a, a koja je valjana u vrijeme stupanja Uredbe (EZ) br. 2042/2003 na snagu, smatra se izdanom u skladu s ovom Uredbom.

3. Osoblje za izdavanje potvrde koje posjeduje dozvolu izdanu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) s odobrenom kategorijom/potkategorijom smatra se da ima privilegije opisane u točki 66.A.20(a) istog Priloga, koji odgovaraju toj odobrenoj kategoriji/potkategoriji. Zahtjevi vezani uz osnovno znanje koji odgovaraju novim privilegijama smatraju se ispunjenima u svrhu proširivanja te dozvole na novu kategoriju/potkategoriju.

4. Osoblje za izdavanje potvrde koje posjeduje dozvolu koja uključuje zrakoplov za koji nije potrebno ovlaštenje za pojedinačni tip može nastaviti koristiti svoje privilegije do prvog produženja ili izmjene, kada dozvola mora biti konvertirana u skladu s postupkom opisanim u točki 66.B.125 Priloga III. (dio 66.) i ovlaštenjima određenim u točki 66.A.45 istog Priloga.

5. Izvješća o konverziji i izvješća o prijenosu ispita koji su sukladni zahtjevima primjenjivim prije stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 1149/2011 smatraju se sukladnima s ovom Uredbom.

▼ M5

6. Dok se u ovu Uredbu ne dodaju posebni zahtjevi za osoblje za izdavanje potvrda za sastavne dijelove, nastavljaju se primjenjivati zahtjevi iz nacionalnih propisa koji su na snazi u pojedinim državama članicama, osim za organizacije za održavanje sa sjedištem izvan Europske unije, kada zahtjeve odobrava Agencija.

▼B*Članak 6.***Zahtjevi za organizaciju za osposobljavanje**

1. Organizacije za osposobljavanje osoblja iz članka 5. moraju biti odobrene u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) tako da imaju pravo:

- (a) provoditi priznato osnovno osposobljavanje; i/ili
- (b) provoditi priznato osposobljavanje za tip; te
- (c) provoditi ispite; te
- (d) izdavati svjedodžbe o osposobljavanju.

2. Ovlaštenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja, koje je izdala ili priznala neka država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koje je valjano u trenutku stupanja Uredbe (EZ) br. 2042/2003 na snagu, smatra se izdanim u skladu s ovom Uredbom.

3. U tečajeve osposobljavanja za tip odobrene prije nego što je u podacima o operativnoj prikladnosti za odgovarajući tip u skladu s Uredbom (EU) br. 748/2012 odobren minimalni nastavni plan osposobljavanja za ovlaštenje za tip osoblja za izdavanje potvrde odgovarajući će se elementi određeni u obveznom dijelu tih podataka o operativnoj prikladnosti uvrstiti najkasnije do 18. prosinca 2017. ili u roku od dvije godine od odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti, što god bilo kasnije.

Članak 7.

Uredba (EZ) br. 2042/2003 stavlja se izvan snage.

Upućivanja na Uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu VI.

**▼M6
▼C4***Članak 7.a***Nadležna tijela**

1. Ako država članica imenuje više od jednog subjekta kao nadležno tijelo s potrebnim ovlastima i dodijeljenim odgovornostima za certifikaciju i nadzor osoba i organizacija koje podliježu ovoj Uredbi, moraju se ispuniti sljedeći zahtjevi:

- (a) jasno su određena područja nadležnosti svakog nadležnog tijela, posebice u smislu odgovornosti i geografskih ograničenja;
- (b) između tih tijela uspostavlja se koordinacija kako bi se unutar njihovih odgovarajućih područja nadležnosti osigurali djelotvorna certifikacija i nadzor svih organizacija i osoba koje podliježu ovoj Uredbi.

2. Države članice moraju osigurati da osoblje nadležnih tijela ne obavlja aktivnosti certifikacije i nadzora kad postoje naznake da bi to moglo izravno ili neizravno rezultirati sukobom interesa, posebice ako je u pitanju obiteljski ili financijski interes.

▼ C4

3. Ako je to potrebno za obavljanje poslova certifikacije i nadzora na temelju ove Uredbe, nadležna tijela imaju ovlasti za:

- (a) pregled evidencije, podataka, postupaka i svih drugih materijala relevantnih za obavljanje poslova certifikacije i/ili nadzora;
- (b) izradu kopija takve evidencije, podataka, postupaka i drugog materijala ili izvadaka iz njih;
- (c) traženje usmenog obrazloženja na licu mjesta od osoblja tih organizacija;
- (d) ulazak u relevantne prostorije, operativne površine ili prijevozna sredstva koji su u vlasništvu tih osoba ili ih te osobe koriste;
- (e) provedbu kontrola, ispitivanja, procjena, inspekcija, uključujući nenajavljene inspekcije, u vezi s tim organizacijama;
- (f) poduzimanje ili pokretanje mjera izvršenja, prema potrebi.

4. Ovlasti iz stavka 3. izvršavaju se u skladu sa zakonskim odredbama relevantne države članice.

▼ B*Članak 8.***Stupanje na snagu**

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Iznimno od odredaba stavka 1., države članice mogu odlučiti ne primjenjivati:

- (a) za održavanje aviona s klipnim motorom, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM od 2 000 kg i manje, a koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz;

do 28. rujna 2014., zahtjev da ima osoblje za izdavanje potvrde stručno osposobljeno u skladu sa sljedećim odredbama Priloga III. (dio 66.):

— točkama M.A.606(g) i M.A.801(b)2 Priloga I. (dio M),

— točkama 145.A.30(g) i (h) Priloga II. (dio 145.);

▼ M5

_____

▼ M2

- (c) odredbe iz Priloga V.a za zrakoplove registrirane u nekoj trećoj zemlji i koje su bez posade zakupili zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 do 25. kolovoza 2017.

▼ M2

2.a. Odstupajući od stavka 1., zahtjevi za zrakoplove koji se koriste za komercijalne specijalizirane operacije i operacije komercijalnog zračnog prijevoza osim onih koje provode zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, navedeni u Uredbi (EU) br. 965/2012 kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 379/2014 ⁽¹⁾ primjenjuju se od 21. travnja 2017.

Do tada:

- odredbe Priloga I. točke M.A.201.(f) primjenjuju se na složene zrakoplove na motorni pogon kojima se koriste operatori od kojih je država članica zatražila da posjeduju potvrdu za komercijalne operacije osim zračnih prijevoznika licenciranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 te na komercijalne organizacije za osposobljavanje (ATO),
- odredbe Priloga I. točke M.A.201.(h) odnose se na zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon kojima se koriste operatori od kojih je država članica zatražila da posjeduju potvrdu za komercijalne operacije osim zračnih prijevoznika licenciranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 te na komercijalne organizacije za osposobljavanje (ATO),
- odredbe Priloga I. točke M.A.306.(a) odnose se na zrakoplove kojima se koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i zrakoplove kojima se koriste operatori od kojih je država članica zatražila da posjeduju potvrdu za komercijalne operacije,
- odredbe Priloga I. točke M.A.801.(c) odnose se na zrakoplove ELA1 kojima se ne koriste zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i kojima se ne koriste komercijalne organizacije za osposobljavanje (ATO),
- odredbe Priloga I. točke M.A.803.(b) odnose se na jednostavne zrakoplove na motorni pogon najviše dopuštene mase pri uzlijetanju (MTOM) od 2 730 kg i manje, jedrilice, motorne jedrilice ili balone kojima se ne koristi licencirani zračni prijevoznik u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, ili operatori od kojih je država članica zatražila da posjeduju potvrdu za komercijalne aktivnosti ili komercijalne organizacije za osposobljavanje (ATO),
- odredbe Priloga I. točke M.A.901.(g) odnose se na zrakoplove ELA1 kojima se ne koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, operatori od kojih je država članica zatražila da posjeduju potvrdu za komercijalne aktivnosti ili komercijalne organizacije za osposobljavanje (ATO).

▼ B

3. Kada država članica bude primjenjivala odredbe stavka 2., ona o tome mora obavijestiti Komisiju i Agenciju.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 379/2014 od 7. travnja 2014. o izmjeni Uredbe Komisije (EU) br. 965/2012 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letaćkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 123, 24.4.2014., str. 1.).

▼ B

4. U svrhu vremenskih ograničenja sadržanih u točkama 66.A.25, 66.A.30 i Dodatku III. Priloga III. (dio 66.) vezano uz ispite osnovnog znanja, osnovnog iskustva, teorijsko osposobljavanje za tip i ispite, praktično osposobljavanje i procjenjivanje, ispit za tip i osposobljavanje na radnom mjestu koje se moraju okončati prije stupanja na snagu ► **M1** Uredbe (EU) br. 1149/2011 ◀, vrijeme počinje teći od datuma kad ► **M1** Uredba (EU) br. 1149/2011 ◀ stupi na snagu.

▼ M5
_____**▼ M1**

6. Odstupajući od stavka 1.:

- (a) nadležna tijela ili, prema potrebi, organizacije mogu nastaviti izdavati potvrde, prethodno izdanje, kako je utvrđeno u Dodatku III. Prilogu I. (dio M) ili Dodatku II. i Dodatku III. Prilogu IV. (dio 147.) Uredbi (EU) br. 1321/2014, na snazi prije 27. srpnja 2015. do 31. prosinca 2015.;
- (b) potvrde izdane prije 1. siječnja 2016. ostaju valjane dok se ne promijene, privremeno ili trajno oduzmu.

▼ M11
_____**▼ M6****▼ C4**
_____**▼ B**

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼ B*PRILOG I.***(Dio-M)****▼ M6****▼ C4**

SADRŽAJ

M.1

- ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTEVI
- PODDIO A — OPĆENITO
- M.A.101. Područje primjene
- PODDIO B — ODGOVORNOST
- M.A.201. Odgovornosti
- M.A.202. Prijavljivanje događaja
- PODDIO C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST
- M.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost
- M.A.302. Program održavanja zrakoplova
- M.A.303. Naredbe o plovidbenosti
- M.A.304. Podaci za preinake i popravke
- M.A.305. Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova
- M.A.306. Sustav tehničke knjige zrakoplova
- M.A.307. Prijenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova
- PODDIO D — STANDARDI ODRŽAVANJA
- M.A.401. Podaci za održavanje
- M.A.402. Provođenje održavanja
- M.A.403. Kvarovi zrakoplova
- PODDIO E — KOMPONENTE
- M.A.501. Razvrstavanje i ugradnja
- M.A.502. Održavanje komponenata
- M.A.503. Dijelovi s ograničenim vijekom trajanja i komponente s propisanim rasporedom održavanja
- M.A.504. Odvajanje komponenata
- PODDIO F — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE
- M.A.601. Područje primjene
- M.A.602. Zahtjev
- M.A.603. Opseg odobrenja
- M.A.604. Priručnik organizacije za održavanje
- M.A.605. Objekti
- M.A.606. Zahtjevi za osoblje
- M.A.607. Osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za provjeru plovidbenosti
- M.A.608. Komponente, oprema i alati
- M.A.609. Podaci za održavanje
- M.A.610. Radni nalozi za održavanja

▼ C4

- M.A.611. Standardi održavanja
- M.A.612. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu
- M.A.613. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu
- M.A.614. Evidencija održavanja i provjera plovidbenosti
- M.A.615. Privilegiji organizacije
- M.A.616. Organizacijske provjere
- M.A.617. Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje
- M.A.618. Kontinuirana valjanost odobrenja
- M.A.619. Nalazi

PODDIO G — ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

- M.A.701. Područje primjene
- M.A.702. Zahtjev
- M.A.703. Opseg odobrenja
- M.A.704. Priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti
- M.A.705. Objekti
- M.A.706. Zahtjevi za osoblje
- M.A.707. Osoblje za provjeru plovidbenosti
- M.A.708. Vođenje kontinuirane plovidbenosti
- M.A.709. Dokumentacija
- M.A.710. Provjera plovidbenosti
- M.A.711. Privilegiji organizacije
- M.A.712. Sustav kakvoće
- M.A.713. Promjene u odobrenoj organizaciji za kontinuiranu plovidbenost
- M.A.714. Čuvanje dokumentacije
- M.A.715. Kontinuirana valjanost odobrenja
- M.A.716. Nalazi

PODDIO H — POTVRDA O OTPUŠTANJU U UPORABU (CRS)

- M.A.801. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu
- M.A.802. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu
- M.A.803. Ovlaštenje pilota-vlasnika

PODDIO I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

- M.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova
- M.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti
- M.A.903. Prijenos registracije zrakoplova unutar EU-a
- M.A.904. Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u EU
- M.A.905. Nalazi

ODJELJAK B — POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA**PODDIO A — OPĆENITO**

- M.B.101. Područje primjene
- M.B.102. Nadležno tijelo

▼ C4

- M.B.103. Nalazi i mjere izvršenja – osobe
- M.B.104. Čuvanje evidencije
- M.B.105. Međusobna razmjena podataka
- PODDIO B — ODGOVORNOST
- M.B.201. Odgovornosti
- M.B.202. Informacije za Agenciju
- PODDIO C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST
- M.B.301. Program održavanja zrakoplova
- M.B.302. Izuzeća
- M.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova
- M.B.304. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje
- M.B.305. Sustav tehničke knjige zrakoplova
- PODDIO D — STANDARDI ODRŽAVANJA
- PODDIO E — KOMPONENTE
- PODDIO F — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE
- M.B.601. Zahtjev
- M.B.602. Početno odobrenje
- M.B.603. Izdavanje odobrenja
- M.B.604. Kontinuirani nadzor
- M.B.605. Nalazi
- M.B.606. Izmjene
- M.B.607. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja
- PODDIO G — ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
- M.B.701. Zahtjev
- M.B.702. Početno odobrenje
- M.B.703. Izdavanje odobrenja
- M.B.704. Kontinuirani nadzor
- M.B.705. Nalazi
- M.B.706. Izmjene
- M.B.707. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja
- PODDIO H — POTVRDA O OTPUŠTANJU U UPORABU (CRS)
- PODDIO I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
- M.B.901. Ocjena preporuka
- M.B.902. Provjera plovidbenosti koju provodi nadležno tijelo
- M.B.903. Nalazi
- M.B.904. Razmjena informacija
- Dodatak I. — Ugovor za vođenje kontinuirane plovidbenosti
- Dodatak II. — Potvrda o ovlaštenom otpuštanju u uporabu – EASA obrazac 1
- Dodatak III. — Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA obrazac 15

▼ C4

Dodatak IV. — Sustav klasa i ovlaštenja za odobravanje organizacija za održavanje iz Priloga I. (dio M) poddijela F i Priloga II. (dio 145.)

Dodatak V. — Potvrda organizacije za održavanje navedena u Prilogu I. (dio M) poddijelu F – EASA obrazac 3-MF

Dodatak VI. — Potvrda organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti navedena u Prilogu I. (dio M) poddijelu G – EASA obrazac 14-MG

Dodatak VII. — Složeni zadaci održavanja

Dodatak VIII. — Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik

▼ B**M.1.**

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za nadzor nad kontinuiranom plovidbenosti pojedinačnog zrakoplova i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je izvršena registracija;
2. za nadzor nad organizacijom za održavanje kako je utvrđeno u odjeljku A pododjeljku F ovog Priloga (dio M):
  - i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije;
  - ii. Agencija, ako se organizacija nalazi u nekoj trećoj zemlji;

▼ M6**▼ C4**

3. za odobravanje programa održavanja zrakoplova („AMP”), jedno od sljedećeg:
  - i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je zrakoplov registriran;
  - ii. ako se prije odobravanja programa održavanja zrakoplova država članica u kojoj je zrakoplov registriran suglasi:
    - (a) tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je operatorovo glavno mjesto poslovanja ili, ako operator nema glavno mjesto poslovanja, tijelo koje je imenovala država članica u kojoj operator ima poslovni nastan ili boravište;

▼ M8

- (b) tijelo odgovorno za nadzor nad organizacijom koja vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova ili s kojom je vlasnik sklopio ograničeni ugovor u skladu s točkom M.A.201. podtočkom i. podpodtočkom 3.;
4. za nadzor nad organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti kako je utvrđeno u odjeljku A poddijelu G ovog Priloga (dio M):
  - i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije ako odobrenje nije uključeno u svjedodžbu zračnog prijevoznika;
  - ii. tijelo koje je imenovala država članica operatora ako je odobrenje uključeno u svjedodžbu zračnog prijevoznika;
  - iii. Agencija, ako ta organizacija ima sjedište u trećoj zemlji.

▼ M6**▼ C4**

▼ B*ODJELJAK A***TEHNIČKI ZAHTJEVI****PODDIO A***OPĆENITO***▼ M6****▼ C4****M.A.101. Područje primjene**

U ovom se odjeljku utvrđuju mjere koje je potrebno poduzeti kako bi se osigurala plovidbenost zrakoplova, uključujući njegovo održavanje. Također se utvrđuju uvjeti kojima trebaju udovoljiti osobe ili organizacije uključene u takve aktivnosti.

▼ B**PODDIO B***ODGOVORNOST***M.A.201. Odgovornosti****▼ M6****▼ C4**

- (a) Vlasnik zrakoplova odgovoran je za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i osigurava da se let ne provodi ako nisu ispunjeni svi sljedeći zahtjevi:

1. zrakoplov se održava u plovidbenom stanju;
2. sva operativna oprema i oprema za slučaj opasnosti ispravno je ugrađena i upotrebljiva ili je jasno označena kao neispravna;
3. svjedodžba o plovidbenosti je valjana;
4. održavanje zrakoplova obavlja se u skladu s programom održavanja zrakoplova (AMP) kako je utvrđeno u točki M.A.302.

▼ B

- (b) ► **C3** Kad se zrakoplov daje u zakup, odgovornosti vlasnika prenose se na zakupnika ako je najmoprimac:

1. naveden u dokumentu registracije; ili ◀
2. detaljno naznačen u ugovoru o zakupu.

Kada se u ovom dijelu govori o „vlasniku”, termin vlasnik odnosi se na vlasnika ili zakupnika, kako je primjenjivo.

- (c) Svaka osoba ili organizacija koja provodi održavanje odgovorna je za obavljene poslove.

▼ M6**▼ C4**

- (d) Zapovjednik zrakoplova ili, u slučaju zrakoplova zračnih prijevoznika licenciranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, operator odgovoran je za zadovoljavajuće obavljanje prepoletnog pregleda. Taj pregled mora obaviti pilot ili druga kvalificirana osoba i ne mora ga obaviti odobrena organizacija za održavanje ili osoblje za izdavanje potvrde.

▼ **M8**

(e) U slučaju zrakoplova kojim se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ⁽¹⁾ operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova kojim upravlja i mora:

1. osigurati da se let ne provodi ako nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni u podtočki (a);
2. poduzeti potrebne korake da kao organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti („CAMO“) osigura odobrenje tog zrakoplova u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M) kao dio svjedodžbe zračnog prijevoznika za zrakoplov kojim upravlja;
3. poduzeti potrebne korake da osigura odobrenje tog zrakoplova u skladu s Prilogom II. (dio 145) ili zaključiti pisani ugovor u skladu s točkom CAMO.A.315. podtočkom (c) Priloga V.c (dio CAMO) ili točkom M.A.708. podtočkom (c) ovog Priloga (dio M) s organizacijom koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145).

(f) za složene zrakoplove na motorni pogon koji se koriste za operacije komercijalnog specijaliziranog prijevoza, za operacije komercijalnog zračnog prijevoza osim operacija zračnih prijevoznika licenciranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalnih odobrenih organizacija za osposobljavanje („ATO“) i prijavljenih organizacija za osposobljavanje („DTO“) iz članka 10.a Uredbe br. 1178/2011 ⁽²⁾, operator jamči:

1. da se let ne provodi ako nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni u podtočki (a);
2. da poslove povezane s kontinuiranom plovidbenosti obavlja CAMO odobren u skladu s Prilogom V.c. (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M); ako operator nije CAMO odobren u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M), sklapa pisani ugovor o obavljanju tih zadaća u skladu s Dodatkom I. ovom Prilogu s organizacijom odobrenom u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M);
3. CAMO iz podtočke 2. mora biti odobren u skladu s Prilogom II. (dio 145) kao organizacija koja je kvalificirana za izdavanje odobrenja za održavanje zrakoplova i komponenti za ugradnju u zrakoplov ili taj CAMO mora imati sklopljen pisani ugovor u skladu s točkom CAMO.A.315. podtočkom (c) Priloga V.c (dio CAMO) ili točkom M.A.708. podtočkom (c) ovog Priloga (dio M) s organizacijama odobrenima u skladu s Prilogom II. (dio 145).

(g) Za složene zrakoplove na motorni pogon koji nisu obuhvaćeni podtočkama (e) ili (f) vlasnik jamči:

1. da se let ne provodi ako nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni u podtočki (a);

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008., str. 3.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1.).

▼ M8

2. da poslove povezane s kontinuiranom plovidbenosti obavlja CAMO odobren u skladu s Prilogom V.c. (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M); ako vlasnik nije CAMO odobren u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M), sklapa pisani ugovor o obavljanju tih zadaća u skladu s Dodatkom I. ovom Prilogu s organizacijom odobrenom u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M);
  3. CAMO iz podtočke 2. mora biti odobren u skladu s Prilogom II. (dio 145) kao organizacija koja je kvalificirana za izdavanje odobrenja za održavanje zrakoplova i komponenti za ugradnju u zrakoplov ili taj CAMO mora imati sklopljen pisani ugovor u skladu s točkom CAMO.A.315. podtočkom (c) Priloga V.c (dio CAMO) ili točkom M.A.708. podtočkom (c) ovog Priloga (dio M) s organizacijama odobrenima u skladu s Prilogom II. (dio 145).
- (h) Za zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon koji se koriste za operacije komercijalnog specijaliziranog prijevoza ili za operacije komercijalnog zračnog prijevoza, osim operacija zračnih prijevoznika licenciranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalnih ATO-a i komercijalnih DTO-a iz članka 10.a Uredbe (EU) br. 1178/2011, operator jamči:

1. da se let ne provodi ako nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni u podtočki (a);
2. da poslove povezane s kontinuiranom plovidbenosti obavlja CAMO odobren u skladu s Prilogom V.c. (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M) ili organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima („CAO“) odobrena u skladu s Prilogom V.d (dio CAO); ako operator nije CAMO odobren u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M) ili CAO odobren u skladu s Prilogom V.d (dio CAO), sklapa pisani ugovor u skladu s Dodatkom I. ovom Prilogu s CAMO-om odobrenim u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M) ili s CAO-om u skladu s Prilogom V.d (dio CAO);

▼ M11

3. da je CAMO ili CAO iz podtočke 2. odobren u skladu s Prilogom II. (dio 145.) ili u skladu s pododjeljkom F ovog Priloga (dio-M) ili kao CAO s privilegijima za održavanje ili da je CAMO ili CAO sklopio ugovor u pisanom obliku s organizacijama odobrenima u skladu s Prilogom II. (dio 145.) ili u skladu s pododjeljkom F ovog Priloga (dio-M) ili Prilogom V.d (dio CAO) s privilegijima za održavanje.

▼ M8

- (i) Za zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon i nisu obuhvaćeni podtočkama (e) i (h), ili se koriste za ograničene operacije, vlasnik osigurava da se let provodi samo ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u podtočki (a). U tu svrhu vlasnik poduzima jedno od sljedećeg:
1. povjerenje za kontinuiranu plovidbenost iz točke M.A.301. CAMO-u ili CAO-u pisanim ugovorom sklopljenim u skladu s Dodatkom I.; ili
  2. sam obavlja te zadatke; ili

▼ M8

3. sam obavlja te zadatke osim zadataka razvoja i obrade odobrenja programa održavanja zrakoplova samo ako te zadatke obavlja CAMO ili CAO u okviru ograničenog ugovora sklopljenog u skladu s točkom M.A.302.

▼ M2

- (j) Vlasnik/operator osigurava da svakoj osobi koju je ovlastilo nadležno tijelo bude dopušten pristup bilo kojem njegovom objektu, zrakoplovu ili dokumentu povezanom s njegovim aktivnostima, uključujući sve podugovorene aktivnosti, radi utvrđivanja sukladnosti s ovim dijelom.

▼ M8

- (k) Ako se zrakoplov uključen u svjedodžbu zračnog prijevoznika upotrebljava za nekomercijalne operacije ili specijalizirane operacije iz točke ORO.GEN.310 Priloga III. ili točke NCO.GEN.104 Priloga VII. Uredbi (EU) br. 965/2012, operator se mora pobrinuti za to da zadaće povezane s kontinuiranom plovidbenosti obavlja CAMO odobren na temelju Priloga V.c (dio CAMO) ili poddijelom G ovog Priloga (dio M) ili organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima („CAO“) odobrena na temelju Priloga V.d (dio CAO), ovisno što se primjenjuje, nositelja svjedodžbe zračnog prijevoznika.

▼ M6▼ C4M.A.202. **Prijavljivanje događaja**

- (a) Ne dovodeći u pitanje obveze prijavljivanja iz Priloga II. (dio 145) i Priloga V.c (dio CAMO), sve osobe i organizacije odgovorne u skladu s točkom M.A.201. prijavljuju svako primijećeno stanje zrakoplova ili komponente koje ugrožava sigurnost leta:
1. nadležnom tijelu koje je imenovala država članica u kojoj je zrakoplov registriran i, ako je država članica operatora različita od države članice u kojoj je zrakoplov registriran, nadležnom tijelu koje je imenovala država članica operatora;
  2. organizaciji odgovornoj za projektiranje tipa ili dodatno projektiranje tipa.
- (b) Izvješća iz podtočke (a) moraju biti sastavljena na način koji utvrdi nadležno tijelo iz podtočke (a) i sadržavati sve relevantne informacije o stanju s kojim je upoznata osoba ili organizacija koja sastavlja izvješće.
- (c) Ako se održavanje ili provjera plovidbenosti zrakoplova provodi na temelju ugovora u pisanom obliku, osoba ili organizacija koji su odgovorni za te aktivnosti prijavljuju svako stanje iz podtočke (a) vlasniku i operatoru zrakoplova i, ako to nije slučaj, predmetnom CAMO-u ili CAO-u.
- (d) Osoba ili organizacija podnosi izvješća iz podtočaka (a) i (c) što je prije moguće, a svakako u roku od 72 sata od trenutka kada je osoba ili organizacija uočila stanje na koje se to izvješće odnosi, osim ako to nije moguće zbog izvanrednih okolnosti.
- (e) Osoba ili organizacija podnosi izvješće o daljnjem praćenju situacije u kojem navodi detaljne mjere koje namjerava poduzeti kako bi spriječila slične događaje u budućnosti, odmah nakon što odredi te mjere. Izvješće o daljnjem praćenju situacije podnosi se u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo.

▼ B

PODDIO C

*KONTINUIRANA PLOVIDBENOST***▼ M6****▼ C4****M.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost**

Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i upotrebljivost operativne opreme i opreme za slučaj opasnosti osigurava se:

- (a) izvođenjem pretpoletnih pregleda;
- (b) otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utječu na siguran rad, u skladu s podacima navedenima u točki M.A.304. i točki M.A.401., ovisno o slučaju, uzimajući u obzir listu minimalne opreme (MEL) i listu odstupanja konfiguracije, ako postoje;
- (c) izvođenjem cjelokupnog održavanja u skladu s programom održavanja zrakoplova iz točke M.A.302.;
- (d) otpuštanjem nakon svih održavanja u skladu s poddijelom H;
- (e) za sve složene zrakoplove na motorni pogon ili zrakoplove kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, analizom djelotvornosti odobrenog programa održavanja zrakoplova iz točke M.A.302.;
- (f) provođenjem svih primjenjivih:
  1. naredbi o plovidbenosti (AD);
  2. operativnih naredbi koje imaju učinak na kontinuiranu plovidbenost;
  3. zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je utvrdila Agencija;
  4. mjera koje zatraži nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na sigurnosni problem;
- (g) izvođenjem preinaka i popravaka u skladu s točkom M.A.304.;
- (h) dostavljanjem zapovjedniku zrakoplova, ili operatoru ako je riječ o zračnom prijevozniku licenciranom u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, izjave o masi i balansu koja odražava trenutnu konfiguraciju zrakoplova;
- (i) izvođenjem, prema potrebi, probnih letova u okviru održavanja.

M.A.302. Program održavanja zrakoplova

- (a) Održavanje svakog zrakoplova organizira se u skladu s programom održavanja zrakoplova (AMP).
- (b) Program održavanja zrakoplova i sve njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.
- (c) ► **M8** Ako kontinuiranu plovidbenost zrakoplova vodi CAMO ili CAO ili ako postoji ograničeni ugovor između vlasnika i CAMO-a ili CAO-a sklopljen u skladu s točkom M.A.201. podtočkom i. podpodtočkom 3., program održavanja zrakoplova i njegove izmjene mogu se odobriti u okviru postupka neizravnog odobrenja.

▼ C4

U tom slučaju predmetni CAMO ili CAO uspostavlja postupak neizravnog odobrenja kao dio priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti („CAME“) iz točke CAMO.A.300. Priloga V.c ili točke M.A.704. ovog Priloga ili kao dio prikaza kombinirane plovidbenosti („CAE“) iz točke CAO.A.025. Priloga V.d, a odobrenje daje nadležno tijelo odgovorno za taj CAMO ili CAO. ◀

Postupak neizravnog odobrenja primjenjuje se samo ako je predmetni CAMO ili CAO pod nadzorom države članice u kojoj je zrakoplov registriran, osim ako je zaključen ugovor u pisanom obliku u skladu s točkom M.1. podtočkom 3. kojim se odgovornost za odobrenje programa održavanja zrakoplova prenosi na nadležno tijelo odgovorno za taj CAMO ili CAO.

(d) U AMP-u se mora dokazati sukladnost s:

1. uputama koje izdaje nadležno tijelo;
2. uputama za kontinuiranu plovidbenost:
  - i. koje izdaju nositelji potvrde za tip, ograničenih potvrda za tip, dodatnih potvrda za tip, odobrenja projekta velikog popravka, odobrenja ETSO ili bilo kojeg drugog relevantnog odobrenja izdanog u skladu s Prilogom I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;
  - ii. koje su uključene u certifikacijske specifikacije iz točke 21.A.90B ili 21.A.431B Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012, ako je to primjenjivo;

▼ M9

3. primjenjivim odredbama iz Priloga I. (dio-26) Uredbi (EU) 2015/640.

▼ C4

- (e) Odstupajući od podtočke (d) vlasnik organizacije koja vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova može odstupiti od upute iz podtočke (d) podpodtočke 2. i predložiti veće intervale u AMP-u, na temelju podataka dobivenih iz dovoljnog broja provjera provedenih u skladu s podtočkom (h). Neizravno odobrenje nije dopušteno za produživanje zadataka povezanih sa sigurnošću. Vlasnik ili organizacija koji vode kontinuiranu plovidbenost zrakoplova mogu predložiti i dodatne upute u AMP-u.
- (f) AMP mora sadržavati pojedinosti o svim održavanjima koja se moraju provesti, uključujući učestalost i sve posebne zadatke povezane s tipom i specifičnošću operacija.
- (g) Za složene zrakoplove na motorni pogon, kada se AMP temelji na logici grupe za vođenje održavanja ili na praćenju stanja, AMP mora sadržavati i program pouzdanosti.
- (h) AMP podliježe periodičnim preispitivanjima i prema potrebi izmjenama u skladu s tim preispitivanjima. Tim se preispitivanjima osigurava kontinuirana valjanost i ažuriranje AMP-a s obzirom na operativno iskustvo i upute nadležnog tijela, uzimajući u obzir nove ili izmijenjene upute koje izdaju nositelji certifikata tipa i dodatnog certifikata tipa i bilo koje druge organizacije koje objavljuju takve podatke u skladu s Prilogom I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.

▼ B**M.A.303. Naredbe o plovidbenosti**

Svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti mora se izvoditi u okviru zahtjeva te naredbe o plovidbenosti, osim ako Agencija nije odredila drukčije.

▼ M6**▼ C4****M.A.304. Podaci za preinake i popravke**

Osoba ili organizacija koja vrši popravak zrakoplova ili komponente mora procijeniti oštećenja. Preinake i popravci izvode se uz upotrebu, prema potrebi, sljedećih podataka:

- (a) koje je odobrila Agencija;
- (b) koje je odobrila projektna organizacija koja ispunjava uvjete iz Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;
- (c) sadržanih u zahtjevima iz točke 21.A.90B ili točke 21.A.431B Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.

M.A.305. Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

- (a) Po dovršetku bilo kakvog održavanja u sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova unosi se potvrda o otpuštanju u uporabu (CRS) koja se zahtijeva točkom ML.A.801. ili, ovisno o slučaju, točkom 145.A.50, i to što prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana nakon svakog obavljenog održavanja.
- (b) Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova sadržava sljedeće:
  - 1. datum unosa, ukupno vrijeme provedeno u uporabi za odgovarajući parametar zrakoplova, motora i/ili propelera;
  - 2. evidenciju kontinuirane plovidbenosti zrakoplova iz podtočaka (c) i (d) u nastavku i prateću detaljnu evidenciju o održavanju opisanu u podtočki (e) u nastavku;
  - 3. tehničku knjigu zrakoplova, kada se to zahtijeva točkom M.A.306.
- (c) Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova mora sadržavati aktualno izvješće o masi i balansu i aktualni status:
  - 1. naredbi o plovidbenosti i mjera koje donese nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na sigurnosni problem;
  - 2. preinaka i popravaka;
  - 3. usklađenosti s AMP-om;
  - 4. odgođenih poslova održavanja i odgođenih uklanjanja kvarova.

▼ C4

(d) Evidencija kontinuirane plovidbenosti zrakoplova mora sadržavati aktualni status specifičan za pojedine komponente, sljedećeg:

1. dijelova s ograničenim vijekom trajanja, uključujući ukupno vrijeme koje je svaki pojedini dio proveo u upotrebi, u odnosu na primjenjivi parametar ograničenja plovidbenosti; i
2. komponenti s propisanim rasporedom održavanja, uključujući ukupno vrijeme koje je predmetna komponenta provela u upotrebi od posljednjeg planiranog održavanja prema AMP-u, u odnosu na primjenjivi parametar.

(e) Vlasnik ili operator uspostavlja sustav kako bi čuvao sljedeće dokumente i podatke u obliku koji je prihvatljiv nadležnom tijelu i za sljedeća razdoblja:

1. sustav tehničke knjige zrakoplova: tehničku knjigu ili druge podatke koji su jednakog opsega i razine detalja, za razdoblje od 36 mjeseci unazad od posljednjeg upisa,

2. CRS i detaljnu evidenciju o održavanju:

(i) kojima se dokazuje usklađenost s naredbama o plovidbenosti i mjerama koje zahtijeva nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na sigurnosni problem koje se primjenjuju, prema potrebi, na zrakoplov, motore, propelere i komponente koje su u njih ugrađene, dok se podaci koji su u njima sadržani ne zamijene novim podacima jednakog opsega i razine detalja, za razdoblje od najmanje 36 mjeseci;

(ii) kojima se dokazuje usklađenost s primjenjivim podacima u skladu s točkom M.A.304 za tekuće preinake i popravke zrakoplova, motora, propelera i svih komponenti koje podliježu ograničenjima plovidbenosti; i

(iii) svih planiranih održavanja ili drugog održavanja koje je potrebno za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, motora, propelera, prema potrebi, dok se podaci koji su u njima sadržani ne zamijene novim podacima jednakog opsega i razine detalja, za razdoblje od najmanje 36 mjeseci.

3. podatke specifične za pojedine komponente:

(i) evidenciju uporabe za svaki dio s ograničenim vijekom trajanja, na temelju čega se određuje aktualni status usklađenosti s ograničenjima plovidbenosti;

(ii) CRS i detaljnu evidenciju o održavanju za posljednje planirano održavanje i sva neplanirana održavanja nakon toga, za sve dijelove s ograničenim vijekom trajanja i komponente s propisanim rasporedom održavanja, dok se planirano održavanje ne zamijeni drugim planiranim održavanjem jednakog opsega i specifikacije radova, s tim da obuhvaćeno razdoblje evidencije ne smije biti manje od 36 mjeseci.

▼ C4

- (iii) CRS i vlasnikovu izjavu o prihvaćanju za svaku komponentu koja se ugradi na ELA2 zrakoplov bez EASA obrasca I u skladu s točkom 21.A.307. podtočkom (c) Priloga I. (Part-21) Uredbi (EU) br. 748/2012, a obuhvaćeno razdoblje ne smije biti manje od 36 mjeseci.
4. razdoblja u kojima se vodi evidencija kada je zrakoplov trajno povučen iz uporabe:
- (i) podatke koji se zahtijevaju u skladu s točkom M.A.305. podtočkom (b) podpodtočkom 1. za zrakoplov, motore i propelere; ti se podaci čuvaju najmanje 12 mjeseci;
  - (ii) posljednje važeće statuse i izvješća iz točke M.A.305. podtočaka (c) i (d), koji se čuvaju najmanje 12 mjeseci; i
  - (iii) posljednje važeće CRS-ove i detaljnu evidenciju o održavanju iz točke M.A.305. podtočke (e) podpodtočke 2. podpodtočke ii. i točke M.A.305. podtočke (e) podpodtočke 3. podpodpodtočke i., koji se čuvaju najmanje 12 mjeseci.
- (f) Osoba ili organizacija odgovorna za vođenje zadataka za kontinuiranu plovidbenost u skladu s točkom M.A.201. to radi u skladu sa zahtjevima koji se odnose na sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova i na zahtjev dostavlja evidenciju nadležnom tijelu.
- (g) Svi unosi u sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova moraju biti jasni i točni. Ako je neki unos potrebno ispraviti, ispravak se mora izvesti tako da je izvorni unos jasno uočljiv.

▼ M2**M.A.306 Sustav tehničke knjige zrakoplova****▼ M6****▼ C4**

- (a) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, operacija komercijalnog specijaliziranog prijevoza i operacija komercijalnih odobrenih organizacija za osposobljavanje ili komercijalnih prijavljenih organizacija za osposobljavanje, pored zahtjeva iz dijela M.A.305. operator koristi sustav tehničke knjige koji sadržava sljedeće informacije za svaki zrakoplov:

▼ M2

1. podatke o svakom letu, koji su potrebni kako bi se osigurala kontinuirana sigurnost leta; i
2. valjanu potvrdu o otpuštanju zrakoplova u uporabu; i
3. valjanu izjavu o održavanju u kojem se navodi status održavanja zrakoplova s obzirom na to koje planirano ili izvanredno održavanje predstoji, osim što nadležno tijelo može pristati na to da se izjava o održavanju pohranjuje negdje drugdje; i
4. sva neprovedena odgođena uklanjanja kvarova koja utječu na rad zrakoplova; i
5. sve potrebne naputke o ugovorima za podršku održavanju.

▼ M8

- (b) Prvo izdavanje sustava tehničke knjige zrakoplova odobrava nadležno tijelo u skladu s točkom CAMO.A.105 Priloga V.c (dio CAMO) ili točkom M.1 ovog Priloga (dio M) ili točkom CAO.1. podtočkom 1. Priloga V.d. (dio CAO), ovisno što se primjenjuje. Sve naknadne izmjene tog sustava podliježu točki CAMO.A.300. podtočki (c) ili točki M.A.704. podtočkama (b) i (c) ili točki CAO.A.025. podtočki (c).

▼ M6**▼ C4****▼ B****M.A.307. Prijenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova****▼ M6****▼ C4**

- (a) Ako se zrakoplov trajno prenosi s jednog vlasnika ili operatora na drugoga, vlasnik ili operator koji obavlja prijenos osigurava da se prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz točke M.A.305. i, ako je primjenjivo, sustav tehničke knjige iz točke M.A.306.
- (b) Ako vlasnik ugovori poslove vođenja kontinuirane plovidbenosti s CAMO-om ili CAO-om, vlasnik mora osigurati da se evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz točke M.A.305. prenese organizaciji s kojom je ugovor sklopljen.
- (c) Vremenska razdoblja za čuvanje evidencije utvrđena u točki M.A.305. podtočki (e) nastavljaju se primjenjivati na novog vlasnika, operatora, CAMO-a ili CAO-a.

▼ B**PODDIO D****STANDARDI ODRŽAVANJA****M.A.401. Podaci za održavanje**

- (a) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov pri izvođenju održavanja, uključujući preinake i popravke, mora imati pristup važećim primjenjivim podacima za održavanje i koristiti samo te podatke.
- (b) U smislu ovog dijela, primjenjivi podaci za održavanje su:
1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, standardi ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo ili Agencija,
  2. svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti;
  3. primjenjive upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao nositelj certifikata tipa, nositelj dodatnog certifikata tipa i svaka druga organizacija koja takve podatke objavljuje u skladu s dijelom Prilogom I. (dio-21) Uredbi (EU) br. 748/2012.
  4. svi primjenjivi podaci izdani u skladu s točkom 145.A.45.(d).
- (c) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov osigurava da su svi primjenjivi podaci za održavanje aktualni i odmah dostupni za uporabu kad je to potrebno. ► **C3** Osoba ili organizacija uspostavlja sustav radnih kartica ili radnih popisa koji će se koristiti te mora ili točno prepisati podatke za održavanje na takve radne kartice ili radne liste ili precizno upućivati na pojedinačni posao ili poslove održavanja sadržane u takvim podacima za održavanje. ◀

▼ M2**M.A.402. Provođenje održavanja**

Osim za održavanje koje provodi organizacija za održavanje s odobrenjem u skladu s Prilogom II. (dio 145.), sve osobe ili organizacije koje provode održavanje moraju:

- (a) biti kvalificirane za izvršene zadatke kako je zahtijevano u ovom dijelu;
- (b) osigurati da je područje u kojem se provodi održavanje organizirano i čisto bez prljavštine i zagađenja;
- (c) koristiti metode, tehnike, standarde i upute utvrđene u podacima za održavanje iz točke M.A.401.;
- (d) koristiti alate, opremu i materijale utvrđene u podacima za održavanje iz točke M.A.401. Ako je potrebno, alati i oprema kontroliraju se i kalibriraju prema službeno priznatom standardu;
- (e) osigurati da se održavanje provodi u skladu s ograničenjima zaštite okoliša utvrđenima u podacima za održavanje iz točke M.A.401.;
- (f) osigurati da se u slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući prostori;
- (g) osigurati da su rizik od višestrukih pogrešaka tijekom održavanja i rizik od ponavljanja pogrešaka u istovjetnim poslovima održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;
- (h) ► **C2** osigurati da se nakon izvršenja svakog kritičnog posla održavanja primijeni metoda otkrivanja pogrešaka provodi; i ◀
- (i) nakon završetka održavanja provesti opću provjeru kako bi se osiguralo da na zrakoplovu ili komponenti nema nikakvog alata, opreme i ostalih stranih dijelova i materijala, te da su svi pristupni paneli koje su skinuti ponovno montirani.

▼ B**M.A.403. Kvarovi zrakoplova****▼ C3**

- (a) Svaki kvar zrakoplova koji ozbiljno ugrožava sigurnost letenja mora se ispraviti prije daljnjeg leta.

▼ M2

- (b) ► **C2** Samo ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde u skladu s točkama M.A.801.(b)1, M.A.801.(b)2, M.A.801.(c), M.A.801.(d) ili s Prilogom II. (dio 145.) može odlučiti, koristeći podatke o održavanju iz točke M.A.401., ugrožava li neki kvar zrakoplova ozbiljno sigurnost letenja i prema tome odlučiti kada i koji se postupak uklanjanja kvara mora poduzeti prije daljnjeg leta, a koje je popravke moguće odgoditi. Međutim, to ne vrijedi kada pilot ili ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde koristi popis minimalne opreme. ◀
- (c) Svaki kvar zrakoplova koji ne bi ozbiljno ugrozio sigurnost letenja uklonit će se što je prije izvedivo, nakon datuma kad je kvar zrakoplova uočen i unutar vremena utvrđenog u podacima za održavanje ili u popisu minimalne opreme.

▼ M6▼ C4

- (d) Svaki kvar koji nije popravljen prije letenja mora se evidentirati u sustavu evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova iz točke M.A.305. ili, ako je primjenjivo, u sustavu tehničke knjige zrakoplova iz točke M.A.306.

▼ B

PODDIO E

SASTAVNI DIJELOVI▼ M5**M.A.501. Razvrstavanje i ugradnja**

- (a) Sve komponente razvrstavaju se u sljedeće kategorije:

▼ M6▼ C4

- (1) komponente koje su u zadovoljavajućem stanju, otpuštene u uporabu na EASA obrascu I ili istovrijednom obrascu i označene u skladu s poddijelom Q Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012, osim ako je drukčije utvrđeno u Prilogu I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 ili u ovom Prilogu (dio M) ili Prilogu V.d (dio CAO);

▼ M5

- (2) neispravne komponente koje se održavaju u skladu s ovom Uredbom;

▼ M6▼ C4

- (3) komponente razvrstane kao neobnovljive jer su dostigle kraj svog propisanog vijeka trajanja ili imaju kvar koji se ne može otkloniti;

▼ M5

- (4) standardni dijelovi koji se upotrebljavaju na zrakoplovu, motoru, elisi ili drugoj komponenti zrakoplova kada su navedeni u podacima za održavanje i popraćeni dokazom o sukladnosti u kojem se može vidjeti primijenjeni standard;

- (5) materijal, koji je sirovina i potrošna roba, a upotrebljava se tijekom održavanja kad se organizacija uvjerila da taj materijal zadovoljava traženu specifikaciju i ima odgovarajuću sljedivost. Svi materijali moraju biti popraćeni dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal te sadržava izjavu o sukladnosti sa specifikacijom kao i oba izvora, proizvođača i dobavljača.

- (b) Komponente, standardni dijelovi i materijali ugrađuju se na zrakoplov ili komponentu samo kada su u zadovoljavajućem stanju, pripadaju jednoj od kategorija navedenih u točki (a) te je određena komponenta, standardni dio ili materijal naveden u primjenjivim podacima za održavanje.

▼ M6▼ C4**M.A.502. Održavanje komponenata**

- (a) Održavanje komponenata obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu s poddijelom F ovog Priloga ili Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO), ovisno o slučaju.

▼ **C4**

- (b) ► **M8** Odstupajući od podtočke (a), ako je komponenta ugrađena u zrakoplov, održavanje te komponente smije obavljati organizacija za održavanje zrakoplova odobrena u skladu s poddijelom F ovog Priloga ili Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO) ili osoblje za izdavanje potvrde iz točke M.A.801. podtočke (b) podpodtočke 1. ◀ To se održavanje obavlja u skladu s podacima za održavanje zrakoplova ili u skladu s podacima za održavanje komponenata ako se nadležno tijelo s tim suglasi. Takva organizacija za održavanje zrakoplova ili osoblje za izdavanje potvrde može privremeno izvaditi komponentu radi održavanja ako je to neophodno kako bi se olakšao pristup komponenti, osim u slučaju da je zbog vađenja potrebno dodatno održavanje. Za održavanje komponenti izvedeno u skladu s ovom točkom ne izdaje se EASA obrazac 1, nego ono podliježe zahtjevima u vezi s otpuštanjem zrakoplova u uporabu predviđenima točkom M.A.801.
- (c) Odstupajući od podtočke (a), ako je komponenta ugrađena u motor ili pomoćni uređaj za napajanje (APU), održavanje te komponente smije obavljati organizacija za održavanje motora odobrena u skladu s poddijelom F ovog Priloga ili Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO). To se održavanje obavlja u skladu s podacima za održavanje motora ili APU-a ili u skladu s podacima za održavanje komponenata ako se nadležno tijelo s tim suglasi. Takva organizacija za održavanje s ovlaštenjem kategorije B može privremeno izvaditi komponentu radi održavanja ako je to neophodno kako bi se olakšao pristup komponenti, osim u slučaju da je zbog vađenja potrebno dodatno održavanje.

Prethodne podtočke od (a) do (c) ne primjenjuju se na komponente iz točke 21.A.307. podtočke (c) Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.

- (d) ► **M8** Održavanje komponenata iz točke 21.A.307. podtočke (c) Priloga I. (dio 21) Uredbi (EU) br. 748/2012, ako je komponenta ugrađena u zrakoplov ili privremeno izvađena kako bi joj se lakše pristupilo, obavlja organizacija za održavanje zrakoplova odobrena u skladu s poddijelom F ovog Priloga ili u skladu s Prilogom II. (dio 145) ili u skladu s Prilogom V.d (dio CAO), ovisno o slučaju, osoblje za izdavanje potvrde iz točke M.A.801. podtočke (b) podpodtočke 1. ili pilot-vlasnik iz točke M.A.801. podtočke (b) podpodtočke 2. ◀ Za održavanje komponenti izvedeno u skladu s ovom točkom ne izdaje se EASA obrazac 1, nego ono podliježe zahtjevima u vezi s otpuštanjem zrakoplova u uporabu predviđenima točkom M.A.801.

M.A.503. Dijelovi s ograničenim vijekom trajanja i komponente s propisanim rasporedom održavanja

▼ **M8**

- (a) Za ugrađene dijelove s ograničenim vijekom trajanja i komponente s propisanim rasporedom održavanja ne smiju se prekoračiti odobrena ograničenja navedena u programu održavanja zrakoplova i naredbama o plovidbenosti, osim uz uvjete koji su navedeni u točki M.A.504. podtočki (b).

▼ **C4**

- (b) Po isteku odobrenog ograničenja komponenta se mora izvaditi iz zrakoplova radi održavanja ili, u slučaju dijelova s ograničenim vijekom trajanja, zbrinjavanja kao otpad.

▼ M5**M.A.504. Odvajanje komponenata**

- (a) Neispravne i neobnovljive komponente odvajaju se od ispravnih komponenata, standardnih dijelova i materijala.

▼ M6**▼ C4**

- (b) Neobnovljive komponente ne smiju ponovno ući u sustav dobavljanja komponenata, osim ako je propisani vijek trajanja produljen ili je rješenje za popravak odobreno u skladu s Uredbom (EU) br. 748/2012.

▼ B

PODDIO F

*ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE***▼ M2****M.A.601. Područje primjene**

Ovim poddijelom utvrđuju se zahtjevi koje organizacija mora ispuniti da bi se kvalificirala za izdavanje ili produžavanje odobrenja za održavanje zrakoplova koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon i komponenti koje se ugrađuju u njega, a kojima se ne koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008.

▼ B**M.A.602. Zahtjev**

Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja za organizaciju za održavanje podnosi se na obrascu i na način koje utvrđuje nadležno tijelo.

M.A.603. Opseg odobrenja**▼ M6****▼ C4**

- (a) Organizacija koja se bavi djelatnostima koje podliježu ovom poddijelu, ne smije obavljati svoje djelatnosti ako nema odobrenje nadležnog tijela. U tu svrhu nadležno tijelo koristi predložak iz Dodatka V.
- (b) Opseg poslova koji podliježu odobrenju mora biti specificiran u priručniku organizacije za održavanje u skladu s točkom M.A.604. Klase i ovlaštenja koji se upotrebljavaju za odobravanje organizacija za održavanje iznesene su u Dodatku IV. ovom Dijelu.

▼ B

- (c) Odobrena organizacija za održavanje može u skladu s podacima za održavanje proizvesti ograničeni opseg dijelova za uporabu tijekom tekućih radova u vlastitim objektima, kako je utvrđeno u priručniku organizacije za održavanje.

M.A.604. Priručnik organizacije za održavanje

- (a) Organizacija za održavanje izrađuje priručnik koji sadrži najmanje sljedeće podatke:

▼ M6**▼ C4**

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj imenovan u skladu s točkom M.A.606. podtočkom (a) kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku izvršavati svoje zadatke u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga (dio M) ili Priloga V.b (dio ML), ovisno o slučaju, i u skladu s priručnikom.

▼ B

2. opseg poslovanja organizacije te;
3. naziv(-e) osobe(-a) navedene(-ih) u točki M.A.606.(b) te;
4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među osobama navedenim u točki M.A.606.(b) te;

▼ M8

5. popis osoblja za izdavanje potvrde i, ako je primjenjivo, osoblja za provjeru plovidbenosti, s njihovim opsegom odobrenja, i;

▼ M1

6. popis lokacija na kojima se obavlja održavanje, zajedno s općenitnim opisom objekata, i;

▼ B

7. postupke kojima se utvrđuje kako organizacija za održavanje osigurava poštovanje ovog dijela te;
8. postupak(-ke) za izmjene priručnika organizacije za održavanje.

(b) Priručnik organizacije za održavanje te njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.

▼ C3

(c) Ne dovodeći u pitanje točku (b), na temelju postupka (dalje u tekstu: „neizravno odobrenje”) moguće je odobriti manje izmjene priručnika.

M.A.605. Objekti

Organizacija osigurava:

- (a) objekte za sve planirane radove, da su na odgovarajući način odvojene specijalizirane radionice i servisni prostori kako bi se osigurala zaštita od zagađenja i okoliš;
- (b) uredski smještaj za upravljanje nad svim planiranim radovima uključujući naročito izradu evidencije o održavanju;
- (c) skladišne prostore za sastavne dijelove, opremu, alate i materijal. Uvjeti skladištenja moraju osigurati odvajanje neobnovljivih sastavnih dijelova i materijala od svih drugih sastavnih dijelova, materijala, opreme i alata. Uvjeti skladištenja u skladu su s uputama proizvođača i pristup se ograničuje samo na ovlašteno osoblje.

M.A.606. Zahtjevi za osoblje

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima statutarnu ovlast osigurati da se cjelokupno održavanje koje traži naručitelj može financirati i provesti prema standardu koji se zahtijeva ovim dijelom.
- (b) Imenuje se osoba ili grupa osoba odgovornih osigurati da organizacija stalno poštuje ovaj poddio. Takva osoba(-e) konačno odgovara(-ju) odgovornom rukovoditelju.

▼ C3

- (c) Sve osobe iz točke (b) moraju biti u stanju dokazati potrebno znanje, obrazovanje i odgovarajuće iskustvo vezano uz održavanje zrakoplova i/ili sastavnih dijelova.

▼ B

- (d) ► **C3** Organizacija mora raspolagati odgovarajućim osobljem za uobičajene očekivane ugovorene radove. ◀ Dopušteno je korištenje osoblja s kojim je sklopljen ugovor za privremeno obavljanje poslova u slučaju ugovorenih radova većih od onih koji se uobičajeno očekuju i to samo za osoblje koje ne izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu.

▼ M8

- (e) Osposobljenost cjelokupnog osoblja uključenog u održavanje i provjeru plovidbenosti dokazuje se i bilježi.

▼ C3

- (f) Osoblje koje obavlja specijalizirane poslove, kao što su zavarivanje ili provjera/pregled bez razaranja osim ispitivanja kontrastnim penetrantima, mora biti osposobljeno u skladu sa službeno priznatim standardom.

▼ M5

- (g) Organizacija za održavanje treba imati na raspolaganju dovoljno osoblja ovlaštenog za izdavanje potvrda o otpuštanju zrakoplova i komponenata u uporabu koje su predviđene točkama M.A.612. i M.A.613. Osoblje mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

1. iz Priloga III. (dio 66.) za zrakoplove
2. iz članka 5. stavka 6. ove Uredbe za komponente.

▼ C3

- (h) Odstupajući od točke (g), organizacija može koristiti osoblje za izdavanje potvrde osposobljeno u skladu sa sljedećim odredbama kada potporu održavanja pruža operatorima uključenima u komercijalne operacije, u skladu s odgovarajućim postupcima koji moraju biti odobreni kao dio priručnika organizacije:

1. Za naredbu o plovidbenosti s ponavljajućim pregledom prije leta koja specifično navodi da letačka posada smije provesti takvu naredbu o plovidbenosti, organizacija može zapovjedniku zrakoplova na temelju njegove dozvole letačke posade izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde, pod uvjetom da je organizacija provjerila da je provedena dostatna praktična obuka kako bi se osiguralo da takva osoba može provesti naredbu o plovidbenosti u skladu sa zahtjevanim standardom;
2. U slučaju da zrakoplov operira na lokaciji na kojoj organizacija za održavanje nema na raspolaganju ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde, organizacija može zapovjedniku zrakoplova izdati na temelju njegove dozvole letačke posade ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde, pod uvjetom da je organizacija provjerila da je provedena dostatna praktična obuka kako bi se osiguralo da takva osoba može obaviti taj zadatak u skladu sa zahtjevanim standardom.

▼ M8

- (i) Ako organizacija provodi provjere plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti za ELA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije u skladu s točkom M.L.A.903. Priloga V.b (dio ML), mora imati osoblje za provjeru plovidbenosti koje je osposobljeno i ovlašteno i ispunjava sve zahtjeve u nastavku:

1. ima ovlaštenje osoblja za izdavanje potvrde za odgovarajući zrakoplov;

▼ M8

2. ima najmanje tri godine iskustva kao osoblje za izdavanje potvrde;
3. neovisno je o procesu vođenja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova koje se provjerava ili ima sveukupnu ovlast nad procesom vođenja kontinuirane plovidbenosti čitavog zrakoplova koji se provjerava;
4. steklo je znanje o poddijelu C ovog Priloga (dio M) ili poddijelu C Priloga V.b (dio ML);
5. steklo je dokazano znanje o postupcima organizacije za održavanje koji su relevantni za provjeru plovidbenosti i izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
6. nadležno tijelo službeno je prihvatilo osoblje za provjeru plovidbenosti nakon provođenja provjere plovidbenosti pod nadzorom nadležnog tijela ili pod nadzorom osoblja organizacije za provjeru plovidbenosti u skladu s postupkom koji je odobrilo nadležno tijelo;
7. obavilo je najmanje jednu provjeru plovidbenosti u prethodnom razdoblju od dvanaest mjeseci.

▼ M6**▼ C4****▼ M1**

M.A.607. **Osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za provjeru plovidbenosti**

▼ B

- (a) Uz navedeno u točki M.A.606.(g), osoblje za izdavanje potvrde može koristiti svoje privilegije samo ako je organizacija osigurala:

▼ M6**▼ C4**

1. da osoblje za izdavanje potvrde može dokazati da ispunjava zahtjeve iz točke 66.A.20. podtočke (b) Priloga III. (dio 66) ili zahtjeve propisane zakonodavstvom države članice ako je tako uvjetovano Prilogom;

▼ C3

2. da osoblje za izdavanje potvrde ima odgovarajuće znanje o relevantnim zrakoplovima i/ili komponenti (komponentama) zrakoplova koja (koji) se mora(ju) održavati, kao i o postupcima organizacije koji su s tim povezani.
- (b) ► **C3** U sljedećim nepredviđenim slučajevima, kad je zrakoplov prizemljen na drugoj lokaciji koja nije glavna baza, gdje nije raspoloživo nikakvo odgovarajuće osoblje za izdavanje potvrde, organizacija za održavanje s kojom je sklopljen ugovor za pružanje podrške za održavanje može izdati jednokratno ovlaštenje za izdavanje potvrde: ◀
1. jednom od svojih zaposlenika koji ima kvalifikacije za tip zrakoplova slične tehnologije, konstrukcije i sustava; ili
  2. bilo kojoj osobi koja ima najmanje tri godine iskustva na održavanju i valjanu ICAO-ovu dozvolu za održavanje zrakoplova s ovlaštenjem za tip zrakoplova za koji se zahtijeva potvrda, pod uvjetom da na toj lokaciji nema organizacije koja je odgovarajuće odobrena u skladu s ovim dijelom i da organizacija s kojom je sklopljen ugovor pribavi i ima u datoteci dokaz o iskustvu i licenci te osobe.

▼ B

► **M1** O svim takvim slučajevima mora se izvijestiti nadležno tijelo u roku od sedam dana nakon izdavanja takvog ovlaštenja za izdavanje potvrde. ◀ Odobrena organizacija za održavanje koja izdaje jednokratno ovlaštenje za izdavanje potvrde mora osigurati da se bilo koje takvo održavanje koje bi moglo utjecati na sigurnost leta ponovno provjeri.

▼ M1

- (c) ► **C1** Odobrena organizacija za održavanje bilježi sve podatke o osoblju za izdavanje potvrde i osoblju za provjeru plovidbenosti te vodi važeći popis cjelokupnog osoblja za izdavanje potvrde i osoblja za provjeru plovidbenosti zajedno s njihovim opsegom odobrenja, i to kao dio priručnika organizacije u skladu s točkom M.A.604.(a)5. ◀

▼ B**M.A.608. Sastavni dijelovi, oprema i alati**

- (a) Organizacija:
1. drži opremu i alate navedene u podacima za održavanje opisanim u M.A.609. ili provjerenu jednakovrijednu opremu i alate kako je navedeno u priručniku organizacije za održavanje, koji su potrebni za svakodnevno održavanje unutar opsega odobrenja; i;
  2. dokazuje da ima pristup do sve ostale opreme i alata koji se koriste samo povremeno.
- (b) Alat i oprema se pregledava i kalibrira prema službeno priznatom standardu. Evidenciju o takvim kalibriranjima i standardu koji se koristi vodi ta organizacija.

▼ M5

- (c) Organizacija obavlja pregled, razvrstava i na odgovarajući način odvaja sve ulazne komponente, standardne dijelove i materijale.

▼ M6**▼ C4****M.A.609. Podaci za održavanje**

Odobrena organizacija za održavanje mora imati na raspolaganju i koristiti primjenjive aktualne podatke za održavanje utvrđene točkom M.A.401. ovog Priloga ili točkom ML.A.401. Priloga V.b (dio ML), ovisno o slučaju, pri izvođenju održavanja uključujući preinake i popravke. Međutim, u slučaju da podatke za održavanje osigurava korisnik, organizacija ima na raspolaganju i koristi takve podatke samo dok su radovi na održavanju u tijeku.

▼ B**M.A.610. Radni nalozi za održavanja**

Prije početka održavanja, organizacija i organizacija koja zahtijeva održavanje dogovaraju se o pisanom radnom nalogu kako bi se jasno utvrdilo održavanje koje se mora obaviti.

▼ M6**▼ C4****M.A.611. Standardi održavanja**

Svako održavanje izvodi se u skladu sa zahtjevima iz odjeljka A poddijela D ovog Priloga ili u skladu sa zahtjevima iz odjeljka A poddijela D Priloga V.b (dio ML), kako je navedeno u članku 3. stavku 1.

▼ C4**M.A.612. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu**

Nakon završetka svih obveznih održavanja zrakoplova u skladu s ovim poddijelom izdaje se potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu u skladu s točkom M.A.801. ovog Priloga ili točkom ML.A.801. Priloga V.b (dio ML), kako je navedeno u članku 3. stavku 1.

M.A.613. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu

- (a) Nakon završetka svih obveznih održavanja komponente u skladu s ovim poddijelom izdaje se potvrda o otpuštanju komponente u uporabu u skladu s točkom M.A.802. ovog Priloga ili točkom ML.A.802. Priloga V.b (dio ML), ovisno o slučaju. Izdaje se EASA obrazac 1, osim za komponente koje se održavaju u skladu s M.A.502. podtočkama (b) ili (d), za komponente koje su izrađene u skladu s točkom M.A.603. podtočkom (c) ovog Priloga i za komponente za koje je drukčije predviđeno u točki ML.A.502. Priloga V.b (dio ML).
- (b) Dokument potvrde o otpuštanju komponente u uporabu, EASA obrazac 1, može se generirati iz računalnog sustava.

▼ M1**▼ C1****M.A.614. Evidencija održavanja i provjera plovidbenosti****▼ M8**

- (a) Odobrena organizacija za održavanje bilježi sve podatke o provedenim radovima. Potrebno je čuvati evidenciju za dokazivanje da su ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje potvrde o otpuštanju u uporabu, uključujući dokumente za otpuštanje u uporabu od podizvođača, i za izdavanje svih potvrda o provjeri plovidbenosti.
- (b) Odobrena organizacija za održavanje vlasniku ili operatoru zrakoplova dostavlja kopiju svake potvrde o otpuštanju u uporabu, zajedno s kopijom sve detaljne evidencije o održavanju koja je povezana s izvedenim radovima i koja je neophodna za dokazivanje usklađenosti s točkom M.A.305. ovog Priloga (dio M) ili točkom ML.A.305. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ M1

- (c) Odobrena organizacija za održavanje čuva primjerak cjelokupne dokumentacije o održavanju i svih pratećih podataka o održavanju tri godine od datuma kad su zrakoplov ili komponenta zrakoplova na koju se radovi odnose otpušteni u uporabu iz odobrene organizacije za održavanje. ► **M8** Osim toga, čuva primjerak cjelokupne dokumentacije povezane s izdavanjem potvrda o provjeri plovidbenosti tri godine od datuma izdavanja te dostavlja njihov primjerak vlasniku zrakoplova. ◀

1. Dokumentacija iz ove točke pohranjuje se na način koji jamči zaštitu od oštećenja, izmjene i krađe.
2. Sva računalna oprema koja se upotrebljava za osiguravanje sigurnosne kopije pohranjuje se na nekoj lokaciji različitoj od one koja sadržava radne podatke i to u okruženju koje jamči da će ostati u dobrom stanju.
3. Kad odobrena organizacija za održavanje prestane s radom, sva dokumentacija o održavanju, koja obuhvaća posljednje tri godine, šalje se posljednjem vlasniku ili korisniku dotičnog zrakoplova ili komponente ili se čuva na način kako je utvrdilo nadležno tijelo.

▼ M6**▼ C4****M.A.615. Privilegiji organizacije**

Organizacija za održavanje odobrena u skladu s odjeljkom A poddijelom F ovog Priloga smije:

- (a) održavati bilo koji zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena, na lokacijama navedenima u potvrdi o odobrenju i u priručniku organizacije za održavanje;
- (b) organizirati obavljanje specijaliziranih usluga koje su pod nadzorom organizacije za održavanje u drugoj odgovarajuće kvalificiranoj organizaciji, kako je navedeno u priručniku organizacije za održavanje;
- (c) održavati bilo koji zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neupotrebljivosti zrakoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, pod uvjetima navedenima u priručniku organizacije za održavanje;
- (d) izdavati potvrde o otpuštanju u uporabu nakon obavljenog održavanja, u skladu s točkom M.A.612. ili M.A.613. ovog Priloga;
- (e) ako je izrijeком odobrena za ELA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, provoditi provjere plovidbenosti i izdavati odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML).

Organizacija održava zrakoplove ili sastavne dijelove za koje je odobrena isključivo ako su joj dostupni svi potrebni objekti, oprema, alati, materijali, podaci za održavanje i osoblje za izdavanje potvrde.

▼ B**M.A.616. Organizacijske provjere**

Kako bi se osiguralo da odobrena organizacija za održavanje nastavlja udovoljavati zahtjevima iz ovog poddijela, ona redovito organizira organizacijske provjere.

M.A.617. Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje

Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom, odobrena organizacija za održavanje ga mora obavijestiti o svim prijedlozima za provođenje bilo koje od sljedećih promjena, prije nego što takve promjene nastanu:

1. naziv organizacije;
2. lokacija organizacije;
3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj;
5. bilo koja od osoba utvrđena u točki M.A.606.(b);

▼ M1

6. ► **C1** objekti, oprema, alati, materijal, postupci, opseg radova, osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za provjeru plovidbenosti koji bi mogli utjecati na odobrenje. ◀

▼ B

U slučaju predloženih promjena koje se tiču osoblja, a koje nisu unaprijed poznate upravi, te promjene moraju biti javljene što je prije moguće.

▼ B**M.A.618. Kontinuirana valjanost odobrenja****▼ M11**

(a) Odobrenje ostaje valjano do 24. ožujka 2022., pod uvjetom da:

▼ B

1. organizacija je i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na uz postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema točki M.A.619. te;

2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;

▼ C3

3. odobrenje ne bude vraćeno ili trajno oduzeto;

(b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

M.A.619. Nalazi**▼ M6****▼ C4**

(a) Nalaz 1. stupnja je svako znatno nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga i Priloga V.b (dio ML) kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.

(b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga i Priloga V.b (dio ML) koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i ugroziti sigurnost letenja.

▼ C3

(c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom M.B.605., nositelj odobrenja organizacije za održavanje mora utvrditi plan korektivnih mjera i nadležnom tijelu uspješno dokazati korektivne radnje u roku dogovorenom s tim tijelom.

▼ B**PODDIO G****ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI****M.A.701. Područje primjene**

Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispuniti kako bi imala pravo izdavati ili produljivati odobrenja za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.

M.A.702. Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili mijenjanje odobrenja organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti podnosi se na obrascu i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

M.A.703. Opseg odobrenja

(a) Odobrenje je naznačeno na potvrdi iz Dodatka VI., koju izdaje nadležno tijelo.

▼ M2

(b) Ne uzimajući u obzir točku (a), za licencirane zračne prijevoznike u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odobrenje je dio svjedodžbe zračnog prijevoznika koju izdaje nadležno tijelo za zrakoplov kojim upravlja.

▼ C3

(c) Opseg poslova koji je obuhvaćen odobrenjem mora biti specificiran u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s točkom M.A.704.

▼ B**M.A.704. ► C3 Priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti**

- (a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti koji sadrži sljedeće podatke: ◀

▼ M8

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek djelovati u skladu s ovim Prilogom (dio M) i Prilogom V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje;

▼ C3

2. opseg poslova organizacije te;

▼ B

3. titula (titule) i ime(na) osobe (osoba) iz točaka M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i);
4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među svim osobama iz točaka M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i);
5. popis osoblja koje provjerava plovidbenost iz točke M.A.707., u kojem se, ako je primjereno, navodi osoblje ovlašteno za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom M.A.711.(c), te;
6. opći opis i lokaciju objekata, te;

▼ M8

7. postupke u kojima se navodi kako organizacija osigurava sukladnost s ovim Prilogom (dio M) i Prilogom V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, i;

▼ B

8. postupak(-ke) za izmjene priručnika vođenja kontinuirane plovidbenosti, te;

▼ M2

9. popis odobrenih programa održavanja zrakoplova ili, za zrakoplove kojima se ne koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, popis „generičkih” i „osnovnih” programa održavanja.

▼ C3

- (b) Priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti i njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.

▼ B

- (c) Bez obzira na točku (b), manje dopune priručnika mogu se odobriti neizravno kroz postupak neizravnog odobrenja. Postupak neizravnog odobrenja utvrđuje prihvatljive manje izmjene, uspostavlja ga organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti kao dio priručnika, a odobrava ga nadležno tijelo koje je odgovorno za tu organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti.

M.A.705. Objekti

Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava odgovarajući uredski smještaj na odgovarajućim lokacijama za osoblje utvrđeno u točki M.A.706.

M.A.706. Zahtjevi za osoblje**▼ M8**

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima ovlast osigurati da se sve aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti mogu financirati i provoditi u skladu s ovim Prilogom (dio M) i Prilogom V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ M2

- (b) Za licencirane zračne prijevoznike u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 odgovorni rukovoditelj iz točke (a) osoba je koja također ima statutarnu ovlast osigurati da se sve aktivnosti operatora mogu financirati i provoditi prema standardu koji se zahtijeva za izdavanje potvrde zračnog operatora.

▼ M8

- (c) Imenuje se osoba ili skupina osoba čija je dužnost osigurati da organizacija uvijek ispunjava primjenjive zahtjeve za vođenje kontinuirane plovidbenosti, provjeru plovidbenosti i dozvolu za letenje iz ovog Priloga (dio M) i Priloga V.b (dio ML). Takve osobe u konačnici odgovaraju odgovornom rukovoditelju.

▼ M2

- (d) Za licencirane zračne prijevoznike u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odgovorni rukovoditelj imenuje nositelja tog položaja. Ta je osoba odgovorna za vođenje i nadzor aktivnosti kontinuirane plovidbenosti u skladu s točkom (c).

▼ C3

- (e) Imenovani nositelj položaja iz točke (d) ne smije biti zaposlen u organizaciji odobrenoj prema dijelu 145. na temelju ugovora s operatorom, ako nije drukčije dogovoreno s nadležnim tijelom.

▼ B

- (f) Organizacija raspolaže dostatnim odgovarajućim osobljem za očekivane radove.

▼ C3

- (g) Sve osobe iz točaka (c) i (d) moraju biti u stanju dokazati potrebno znanje, obrazovanje i odgovarajuće iskustvo vezano uz kontinuiranu plovidbenost zrakoplova.

- (h) Kvalifikacije osoblja uključenog u vođenje kontinuirane plovidbenosti moraju se evidentirati.

▼ M8

- (i) Za organizacije koje produljuju potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.711. podtočkom (a) podpodtočkom 4. i točkom M.A.901. ovog Priloga (dio M) ili točkom MLA.901. podtočkom (c) Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, organizacija mora imenovati osobe koje su za to ovlaštene, pod uvjetom da to odobri nadležno tijelo.

▼ C3

- (j) Organizacija u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti definira i ažurira titulu (titule) i ime(na) osobe (osoba) iz točaka M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i).

▼ M2

- (k) Za složene zrakoplove na motorni pogon i za zrakoplove kojima se koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, organizacija utvrđuje i nadzire stručnost osoblja uključenog u vođenje kontinuirane plovidbenosti, pregled plovidbenosti i/ili nadzor kvalitete u skladu s postupkom i standardom koje je odobrilo nadležno tijelo.

▼ B**M.A.707. Osoblje za provjeru plovidbenosti****▼ M8**

- (a) Kako bi dobila odobrenje za obavljanje provjera plovidbenosti i, ovisno o slučaju, za izdavanje dozvola za letenje, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora raspolagati odgovarajućim osobljem za provjeru plovidbenosti za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti ili iz odjeljka A poddijela I Priloga I. (dio M) ili odjeljka A poddijela I Priloga V.b (dio ML) i, ovisno o slučaju, za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom M.A.711. podtočkom (c):

▼ M2

1. Za zrakoplove kojima se koristi licencirani zračni prijevoznik u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i zrakoplove s najvišom masom pri uzlijetanju većom od 2 730 kg, osim balona, to osoblje mora imati:
  - (a) najmanje pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti; i
  - (b) odgovarajuću dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ili diplomu iz zrakoplovstva ili istovrijednu nacionalnu diplomu;
  - (c) formalno osposobljavanje za održavanje zrakoplova; i
  - (d) položaj u odobroj organizaciji s odgovarajućim odgovornostima;
  - (e) bez obzira na točke od (a) do (d), zahtjev utvrđen u točki M.A.707.(a)1.(b) može se zamijeniti s pet godina iskustva na području kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se zahtijevaju točkom M.A.707.(a)1.(a).
2. Za zrakoplove kojima se ne koristi licencirani zračni prijevoznik u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 s najvišom masom pri uzlijetanju jednakom ili manjom od 2 730 kg, te za balone, to osoblje mora imati:
  - (a) najmanje tri godine iskustva u području kontinuirane plovidbenosti; i
  - (b) odgovarajuću dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ili diplomu iz zrakoplovstva ili istovrijednu nacionalnu diplomu; i
  - (c) odgovarajuće osposobljavanje za održavanje zrakoplova; i
  - (d) položaj u odobroj organizaciji s odgovarajućim odgovornostima;
  - (e) bez obzira na točke od (a) do (d) zahtjev utvrđen u točki M.A.707.(a)2.(b) može se zamijeniti s četiri godine iskustva u području kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se zahtijevaju točkom M.A.707.(a)2.(a).

▼ M1

- (b) Osoblju za provjeru plovidbenosti, koje je imenovala organizacija odobrena za kontinuiranu plovidbenost, organizacija odobrena za kontinuiranu plovidbenost može izdati ovlaštenje samo kada nadležno tijelo to službeno prihvati nakon zadovoljavajućeg okončanja provjere plovidbenosti pod nadzorom nadležnog tijela ili pod nadzorom osoblja za provjeru plovidbenosti organizacije u skladu s postupkom koji je odobrilo nadležno tijelo.

▼ B

- (c) Organizacija osigurava da osoblje za provjeru plovidbenosti zrakoplova može dokazati odgovarajuće novije iskustvo u vođenju kontinuirane plovidbenosti.

▼ C3

- (d) Osoblje za provjeru plovidbenosti utvrđuje se navođenjem svake osobe u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti zajedno s naznakom njihovih ovlaštenja za provjeru plovidbenosti.
- (e) Organizacija vodi evidenciju o svom osoblju za provjeru plovidbenosti, koja uključuje podatke o odgovarajućim kvalifikacijama, sažetak relevantnog iskustva u vođenju kontinuirane plovidbenosti i osposobljavanja te presliku ovlaštenja.

▼ B**M.A.708. Vođenje kontinuirane plovidbenosti****▼ M8**

- (a) Organizacija mora osigurati da se cjelokupno vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi u skladu s odjeljkom A poddijelom C ovog Priloga (dio M) ili odjeljkom A poddijelom C Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ B

- (b) Za svaki vođeni zrakoplov, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti:

▼ M8

1. osigurati izradu i kontrolu programa održavanja zrakoplova uključujući svaki primjenjivi program pouzdanosti, kako je propisano točkom M.A.302. ovog Priloga (dio M) ili ML.A.302. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje;
2. za zrakoplov kojim se ne koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kopiju programa održavanja zrakoplova dostaviti vlasniku ili operatoru odgovornom u skladu s točkom M.A.201. ovog Priloga (dio M) ili ML.A.201. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje;

▼ B

3. vodi odobrenje preinaka i popravaka;

▼ M8

4. osigurati da se svako održavanje provodi u skladu s odobrenim programom održavanja i da se otpuštanje u uporabu obavlja u skladu s odjeljkom A poddijelom H ovog Priloga (dio M) ili odjeljkom A poddijelom H Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje;

▼ B

5. osigurava primjenu svih važećih naredbi o plovidbenosti i operativnih naredbi koje utječu na kontinuiranu plovidbenost;
6. osigurava uklanjanje svih otkrivenih ili prijavljenih kvarova kod planiranog održavanja od strane odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje;
7. osigurava otpremu zrakoplova do odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje kad god je to potrebno;
8. koordinira planiranim održavanjem, primjenom naredbi o plovidbenosti, zamjenom dijelova s ograničenim vijekom trajanja i pregledom sastavnih dijelova kako bi osigurala uredno obavljanje radova;

▼ B

9. vodi i arhivira svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i/ili tehničku knjigu operatora;
10. osigurava da izvještaj o masi i balansiranju odražava stvarno stanje zrakoplova.

▼ M8

(c) U slučaju složenih zrakoplova na motorni pogon ili zrakoplova koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, ili zrakoplova koji se koriste za operacije komercijalnih ATO-a ili komercijalnih DTO-a, kad CAMO nije na odgovarajući način odobren u skladu s Prilogom II. (dio 145) ili poddijelom F ovog Priloga (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO), ta organizacija mora u suradnji s operatorom sklopiti pisani ugovor za održavanje s organizacijom odobrenom u skladu s Prilogom II. (dio 145) ili poddijelom F ovog Priloga (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO) ili drugim operatorom, navodeći zadatke navedene u točkama M.A.301. podtočkama (b), (c), (f) i (g) ovog Priloga (dio M) ili točki ML.A.301. podtočkama od (b) do (e) Priloga V.b (dio ML), čime se osigurava da cjelokupno održavanje provodi organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145) ili poddijelom F ovog Priloga (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO) i utvrđuje podrška funkcijama kakvoće iz točke M.A.712. podtočke (b) ovog Priloga (dio M).

(d) neovisno o točki (c), ugovor može biti u obliku pojedinačnih naloga za rad upućenih organizaciji za održavanje koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145) ili poddijelom F ovog Priloga (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAT) u slučaju:

1. zrakoplova kojem je potrebno neplanirano linijsko održavanje;
2. održavanja komponenti, uključujući održavanje motora.

M.A.709. Dokumentacija

(a) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora imati i koristiti primjenjive ažurne podatke o održavanju u skladu s točkom M.A.401. ovog Priloga (dio M) ili točkom ML.A.401. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, za izvođenje poslova kontinuirane plovidbenosti iz točke M.A.708. ovog Priloga (dio M). Te podatke može pružati vlasnik ili operator, ovisno o odgovarajućem ugovoru koji je uspostavljen s vlasnikom ili operatorom. U tom slučaju, organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora čuvati te podatke samo tijekom trajanja ugovora, osim ako se točkom M.A.714. ovog Priloga (dio M) zahtijeva drukčije.

(b) Za zrakoplove kojima se ne koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti može razviti „osnovne” ili „generičke” programe održavanja ili i jedne i druge, kako bi se omogućilo početno odobrenje i/ili proširenje opsega odobrenja bez potrebe sklapanja ugovora iz Dodatka I. ovom Prilogu (dio M). ili Dodatka I. Prilogu V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje. Međutim, ti „osnovni” i „generički” programi održavanja ne isključuju potrebu pravovremenog uspostavljanja odgovarajućeg programa za održavanje zrakoplova u skladu s točkom M.A.302. ovog Priloga (dio M) ili točkom ML.A.302. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, prije korištenja privilegija iz točke M.A.711. ovog Priloga (dio M).

▼ M8**M.A.710. Provjera plovidbenosti**

Ako organizacija odobrena u skladu s točkom M.A.711. podtočkom (b) ovog Priloga (dio M) provodi provjere plovidbenosti, one se provode u skladu s točkom M.A.901. ovog Priloga (dio M) ili točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ B**M.A.711. ► C3 Privilegiji organizacije ◀**

(a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijela M), može:

▼ M2

1. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, osim onih kojima se koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kako je navedeno u potvrdi u odobrenju;
2. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova kojima se koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kad je to navedeno i u njegovoj potvrdi o odobrenju i u njegovoj svjedodžbi zračnog prijevoznika (AOC);

▼ B

3. organizirati izvođenje ograničenih poslova povezanih s kontinuiranom plovidbenošću s bilo kojom ugovornom organizacijom koja radi u skladu s njezinim sustavom kvalitete, kako je navedeno u potvrdi o odobrenju;

▼ M8

4. produljiti, u skladu s uvjetima iz točke M.A.901. podtočke (f) ovog Priloga (dio M) ili točke ML.A.901. podtočke (c) Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, potvrdu o provjeri plovidbenosti koju je izdalo nadležno tijelo ili neka druga organizacija ili osoba, ovisno što se primjenjuje;
5. odobriti program održavanja zrakoplova, u skladu s točkom ML.A.302. podtočkom (b) podpodtočkom 2., za zrakoplove koje se vodi u skladu s Prilogom V.b (dio ML).

▼ B

(b) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je registrirana u jednoj od država članica može dodatno biti odobrena za obavljanje provjera plovidbenosti iz točke M.A.710. i:

▼ M8

1. izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti te njezino pravodobno produljivanje u skladu s uvjetima iz točke M.A.901. podtočke (c) podpodtočke 2. ili točke M.A.901. podtočke (e) podpodtočke 2. ovog Priloga. (dio M) ili točke ML.A.901. podtočke (c) Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje; i

▼ B

2. davati preporuke za provjeru plovidbenosti nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

▼ C3

(c) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti čije odobrenje uključuje privilegije iz točke M.A.711.(b) može se dodatno odobriti za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom 21.A.711.(d) Priloga I. (dio-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 za određeni zrakoplov, za koji organizacija ima odobrenje za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti, kad organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti potvrđuje usklađenost s odobrenim uvjetima letenja, podložno odgovarajućem odobrenom postupku u priručniku iz točke M.A.704.

▼ B**M.A.712. Sustav kakvoće**

- (a) Kako bi se osiguralo da odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti nastavi poštovati zahtjeve iz ovog poddjela, potrebno je uvesti sustav kakvoće i imenovati rukovoditelja kakvoće koji će pratiti sukladnost i primjerenost postupaka koji se zahtijevaju radi osiguranja plovidbenosti zrakoplova. Praćenje i nadzor sukladnosti uključuju sustav povratnih informacija odgovornom rukovoditelju kako bi se prema potrebi osigurao korektivni postupak.
- (b) Sustavom kakvoće nadziru se aktivnosti provedene prema odjeljku A, pododjeljku G ovog Priloga (dio M). U njega su najmanje uključene sljedeće funkcije:

▼ C3

1. praćenje da se sve aktivnosti provođene nad svim aktivnostima prema odjeljku A, pododjeljku G ovog Priloga (dio M) provode u skladu s odobrenim postupcima te;
  2. praćenje da se sve ugovoreno održavanje provodi u skladu s ugovorom te;
  3. praćenje kontinuirane sukladnosti sa svim zahtjevima iz ovog dijela.
- (c) Evidencija tih aktivnosti čuva se najmanje dvije godine.
- (d) Kada je odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s nekim drugim dijelom, sustav kakvoće može se kombinirati sa sustavom koji se zahtijeva u tom drugom dijelu.

▼ M2

- (e) Za licencirane zračne prijevoznike u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, sustav kakvoće prema dijelu M.A. poddjelu G sastavni je dio operatorova sustava kvalitete.
- (f) U slučaju male organizacije koja ne obavlja vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova kojima se koriste licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, sustav kvalitete može se zamijeniti redovitim organizacijskim provjerama koje podliježu odobrenju nadležnog tijela, osim kada organizacija izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti za zrakoplov s najvišom masom pri uzlijetanju većom od 2 730 kg, osim balona. ► **C2** Ako organizacija nema sustav kvalitete, poslovi vođenja kontinuirane plovidbenosti ne smiju se podugovarati drugim stranama. ◀

▼ B**M.A.713. Promjene u odobrenoj organizaciji za kontinuiranu plovidbenost**

Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom, odobrena ga organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti obavješćuje o svim prijedlozima za provođenje sljedećih promjena, prije nastanka takvih promjena:

1. naziv organizacije;
2. lokacija organizacije;
3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj;

▼ B

5. sve osobe utvrđene u dijelu M.A.706.(c);
6. objekti, postupci, opseg radova i osoblje, koji bi mogli utjecati na odobrenje.

U slučaju predloženih promjena koje se tiču osoblja, a koje nisu unaprijed poznate upravi, o tim ih se promjenama valja obavijestiti što je prije moguće.

M.A.714. Čuvanje dokumentacije**▼ M8**

- (a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti dokumentira sve podatke o obavljenim radovima. Dokumentacija koja se zahtijeva točkom M.A.305. ovog Priloga (dio M) ili točkom ML.A.305. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, te, ako se primjenjuje, točkom M.A.306. ovog Priloga (dio M), mora se čuvati.

▼ C3

- (b) Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ima privilegij iz točke M.A.711.(b), ona mora čuvati presliku svake izdane ili, ako je primjereno, produžene potvrde o provjeri plovidbenosti i preporuke, zajedno sa svim pratećim dokumentima. Osim toga, organizacija mora čuvati presliku bilo koje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je produžila na temelju privilegija iz točke M.A.711.(a)4.
- (c) Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ima privilegij iz točke M.A.711.(c), ona mora čuvati presliku svake dozvole za letenje koja je izdana u skladu s odredbama točke 21 A.729. Priloga I. (dio-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (d) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora čuvati presliku sve dokumentacije iz točaka (b) i (c) još dvije godine nakon što je zrakoplov trajno povučen iz uporabe.
- (e) Dokumentacija se čuva na način koji osigurava zaštitu od oštećenja, unošenja izmjena i krađe.
- (f) Sva računalna oprema koja se koristi za osiguravanje rezervne kopije pohranjuje se na nekoj drugoj lokaciji, a ne na onoj na kojoj se nalaze radni podaci, u okruženju koje osigurava da će oni ostati u dobrom stanju.
- (g) Kad se vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova prenosi na drugu organizaciju ili osobu, sva se sačuvana dokumentacija predaje dotičnoj organizaciji ili osobi. Vremenska razdoblja propisana za čuvanje dokumentacije i dalje vrijede za dotičnu organizaciju ili osobu.
- (h) Kad organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti prestane raditi, sva postojeća dokumentacija predaje se vlasniku zrakoplova.

M.A.715. Kontinuirana valjanost odobrenja**▼ M11**

- (a) Odobrenje ostaje valjano do 24. ožujka 2022., pod uvjetom da:

▼ B

1. je organizacija i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema točki M.B.705. te;
2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;

▼ C3

3. odobrenje ne bude vraćeno ili trajno oduzeto.

▼ B

- (b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

M.A.716. Nalazi**▼ M8**

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako bitno nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga (dio M) i Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga (dio M) ili Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i ugroziti sigurnost letenja.

▼ C3

- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom M.B.705., nositelj odobrenja organizacije za održavanje mora utvrditi plan korektivnih mjera i nadležnom tijelu uspješno dokazati korektivne radnje u roku dogovorenom s tim tijelom.

▼ B**PODDIO H****POTVRDA O OTPUŠTANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE — CRS)****▼ M6****▼ C4****M.A.801. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu**

- (a) Osim za zrakoplov koji u uporabu otpusti organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dijelom 145), potvrda o otpuštanju u uporabu izdaje se u skladu s ovim poddijelom.
- (b) Zrakoplov se ne otpušta u uporabu bez potvrde o otpuštanju u uporabu, koja se izdaje nakon što se svi naručeni poslovi održavanja pravilno izvrše. Potvrdu o otpuštanju u uporabu izdaje ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde organizacije za održavanje odobrene u skladu s poddijelom F ovog Priloga ili s Prilogom V.d (dio CAO), osim za poslove održavanja koji nisu složeni zadaci održavanja navedeni u Dodatku VII. ovom Prilogu pri čemu potvrdu o otpuštanju u uporabu izdaje jedan od sljedećih subjekata:
  1. neovisno osoblje za izdavanje potvrde koje djeluje u skladu sa zahtjevima iz članka 5. ove Uredbe;
  2. pilot-vlasnik koji djeluje u skladu s točkom M.A.803. ovog Priloga.
- (c) Odstupajući od podtočke (b), u nepredviđenim situacijama, kada je zrakoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema organizacije za održavanje odobrene u skladu s ovim Prilogom, Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO), a na raspolaganju nema neovisnog osoblja za izdavanje potvrde, vlasnik može ovlastiti bilo koju osobu s najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju, koja ima valjanu dozvolu za održavanje u skladu s Prilogom I. ICAO-a za tip zrakoplova za koji je potrebno certificiranje ili ovlaštenje osoblja za izdavanje potvrde koje je valjano za poslove za koje je potrebna certifikacija koje je izdala organizacija za održavanje odobrena prema Prilogu 6. ICAO-a za održavanje zrakoplova u skladu sa standardima iz poddijela D ovog Priloga, da otpusti zrakoplov u uporabu. U tom slučaju vlasnik:

▼ C4

1. pribavlja i čuva u evidenciji zrakoplova detaljne podatke o obavljenom održavanju i o kvalifikacijama osobe koja je izdala potvrdu o otpuštanju u uporabu;
2. osigurava da se svako takvo održavanje kasnije provjeri i da odgovarajuće ovlaštena osoba iz podtočke (b) ili organizacija odobrena u skladu s poddijelom F ovog Priloga, Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO) prvom prilikom, a najkasnije u roku od sedam kalendarskih dana od dana kada je osoba koju je ovlastio vlasnik izdala potvrdu o otpuštanju u uporabu, izda novu potvrdu o otpuštanju u uporabu;
3. obavješćuje u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlaštenja organizaciju odgovornu za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova ako je s njom sklopljen ugovor, ili, ako takvog ugovora nema, nadležno tijelo.

▼ M11

- (d) U slučaju otpuštanja u uporabu u skladu s podtočkom (b) podpodtočkom 1., osoblju za izdavanje potvrde može pri poslovima održavanja pomagati jedna ili više osoba pod njegovim/njezinim neposrednim stalnim nadzorom.

▼ C4

- (e) Potvrda o otpuštanju u uporabu sadržava najmanje:
1. osnovne detalje o obavljenom održavanju;
  2. datum kad je održavanje dovršeno;
  3. identitet organizacije ili osobe koja izdaje potvrdu o otpuštanju u uporabu, uključujući jedno od sljedećeg:
    - i. referentnu oznaku odobrenja organizacije za održavanje i osoblja za izdavanje potvrde koje izdaje potvrdu o otpuštanju u uporabu;
    - ii. u slučaju iz podtočke (b) podpodtočke 2., identitet i, ako je primjereno, broj dozvole osoblja za izdavanje potvrde koje je izdalo potvrdu o otpuštanju u uporabu;
  4. ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje.
- (f) Odstupajući od podtočke (b) i ne dovodeći u pitanje podtočku (g), kad se potrebno održavanje ne može obaviti, potvrda o otpuštanju u uporabu može se izdati s odobrenim ograničenjima zrakoplova. U tom se slučaju u potvrdi navodi da održavanje nije moglo biti dovršeno te se navode sva primjenjiva ograničenja plovidbenosti ili operacija, u okviru informacija iz podtočke (e) podpodtočke 4.
- (g) Potvrda o otpuštanju u uporabu ne smije se izdati u slučaju bilo koje poznate nesukladnosti koja ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

M.A.802. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu**▼ M8**

- (a) Osim za komponentu koju u uporabu otpusti organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145), potvrda o otpuštanju u uporabu izdaje se nakon završetka svakog održavanja obavljenog na komponenti zrakoplova u skladu s točkom M.A.502. ovog Priloga (dio M).

▼ C4

- (b) Potvrda o ovlaštenom otpuštanju u uporabu identificirana kao EASA obrazac 1 sačinjava potvrdu o otpuštanju komponente u uporabu, osim ako je takvo održavanje komponente zrakoplova obavljeno u skladu s točkom M.A.502. podtočkom (b) ili točkom M.A.502. podtočkom (d), i u tom slučaju održavanje podliježe postupcima otpuštanja zrakoplova u uporabu u skladu s točkom M.A.801.

▼ B**M.A.803. Ovlaštenje pilota-vlasnika**

- (a) Da bi neka osoba mogla biti pilot-vlasnik, ona mora:
1. imati valjanu pilotsku dozvolu (ili jednakovrijedan dokument) koju je izdala ili vrednovala država članica za tip ili klasu zrakoplova; i
  2. posjedovati zrakoplov, bilo u svom ili u zajedničkom vlasništvu; takav vlasnik mora biti:
    - i. jedna od fizičkih osoba u registracijskom obrascu; ili
    - ii. član neprofitne organizacije za rekreativno zrakoplovstvo, pri čemu je pravna osoba navedena u registracijskom dokumentu kao vlasnik ili operator, a taj je član izravno uključen u postupak donošenja odluka pravne osobe i pravna osoba ga je imenovala za održavanje koje obavlja pilot-vlasnik.

▼ M6**▼ C4**

- (b) Za sve zrakoplove čiji je MTOM 2 730 kg i manji, a nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon i ne upotrebljavaju se u operacijama komercijalnog zračnog prijevoza, specijaliziranim komercijalnim operacijama, komercijalnim operacijama odobrenih organizacija za osposobljavanje (ATO) ni prijavljenih organizacija za osposobljavanje (DTO), pilot-vlasnik može izdati potvrdu o otpuštanju u uporabu nakon obavljanja ograničenog održavanja od strane pilota-vlasnika kako je navedeno u Dodatku VIII. ovom Prilogu.

▼ B

- (c) Opseg ograničenog održavanja koje obavlja pilot-vlasnik mora se specificirati u programu održavanja zrakoplova iz točke M.A.302.

▼ M6**▼ C4**

- (d) Potvrda o otpuštanju u uporabu mora se unijeti u sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova i sadržavati osnovne podatke o obavljenom održavanju, upotrijebljene podatke za održavanje, datum kad je to održavanje dovršeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole pilota-vlasnika koji izdaje takvu potvrdu.

▼ B**PODDIO I.***POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI***▼ M6****▼ C4****M.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova**

Kako bi se osigurala valjanost svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova, mora se periodički obaviti provjera plovidbenosti zrakoplova i njegove evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti.

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se u skladu s Dodatkom III. (EASA Obrazac 15a ili 15b) ovom Prilogu nakon dovršenja zadovoljavajuće provjere plovidbenosti. Potvrda o provjeri plovidbenosti vrijedi jednu godinu.

▼ **C4**

- (b) Zrakoplov u kontroliranom okruženju je zrakoplov za koji je tijekom prethodnih 12 mjeseci:

1. plovidbenost kontinuirano vodio jedan CAMO ili CAO;
2. održavanje obavljala organizacija za održavanje odobrena u skladu s poddijelom F ovog Priloga, Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO), uključujući slučajeve kada su obavljani poslovi održavanja iz točke M.A.803. podtočke (b) i kad je obavljeno otpuštanje u uporabu u skladu s točkom M.A.801. podtočkom (b) podpodtočkama 1. ili 2. ovog Priloga.

- (c) ► **M8** Za sve zrakoplove kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za zrakoplove čija najveća masa pri uzlijetanju premašuje 2 730 kg i koji su u kontroliranom okruženju, organizacija iz podtočke (b) podpodtočke 1. koja vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova može u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (e) Priloga V.c ili točkom M.A.711. podtočkom (b) ovog Priloga ili točkom CAO.A.095. podtočkom (c) podpodtočkom 1. Priloga V.d, ovisno što se primjenjuje, a podložno ispunjavanju uvjeta iz podtočke (j): ◀

1. izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901.;
2. najviše dvaput produžiti valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala, svaki put za razdoblje od jedne godine, ako je predmetni zrakoplov ostao u kontroliranom okruženju.

- (d) Nadležno tijelo izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti nakon zadovoljavajuće procjene na temelju preporuke CAMO-a ili CAO-a, poslane zajedno sa zahtjevom vlasnika ili operatora za sve zrakoplove kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za zrakoplove čija najveća masa pri uzlijetanju premašuje 2 730 kg i zadovoljavaju jedan od sljedećih uvjeta:

1. nisu u kontroliranom okruženju;
2. njihovu kontinuiranu plovidbenost vodi organizacija koja nema privilegij za obavljanje provjera plovidbenosti.

Preporuka iz prvog pododjeljka mora se temeljiti na provjeri plovidbenosti izvedenoj u skladu s točkom M.A.901.

▼ **M11**

- (e) Za zrakoplove s MTOM-om od 2 730 kg ili manjim, kojima se ne koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 svaki CAMO ili CAO koji odabere vlasnik ili operator može u skladu s točkom CAMO.A.125 podtočkom (e) Priloga V.c ili točkom M.A.711 podtočkom (b) ovog Priloga ili točkom CAO.A.095 podtočkom (c) Priloga V.d, ovisno što se primjenjuje, a podložno ispunjavanju uvjeta iz podtočke (j):

▼ **C4**

1. izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901.;
2. najviše dvaput produžiti valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdao, svaki put za razdoblje od jedne godine, ako je zrakoplov ostao u kontroliranom okruženju pod njegovim vođenjem.

▼ C4

- (f) Odstupajući od točke M.A.901. podtočke (c) podpodtočke 2. i točke M.A.901. podtočke (e) podpodtočke 2., za zrakoplove koji su u kontroliranom okruženju organizacija iz podtočke (b) podpodtočke 1. koja vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova može, podložno ispunjavanju uvjeta iz podtočke (j), produžiti najviše dvaput, svaki put za razdoblje od jedne godine, valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdalo nadležno tijelo ili drugi CAMO ili CAO.
- (g) Uvijek kada okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne opasnosti za sigurnost zračnog prometa, nadležno tijelo samo provodi provjeru plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti.
- (h) Ne dovodeći u pitanje podtočku (g), nadležno tijelo može samo provesti provjeru plovidbenosti i izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti u sljedećim slučajevima:
1. ako kontinuiranu plovidbenost zrakoplova vodi CAMO ili CAO čije se glavno mjesto poslovanja nalazi u trećoj zemlji;
  2. za svaki drugi zrakoplov s najvećom masom pri uzlijetanju od 2 730 kg i manjom, ako to vlasnik zatraži.
- (i) Ako nadležno tijelo samo izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s podtočkama (g) ili (h) ili nakon procjene preporuke u skladu s točkom M.B.901., vlasnik ili operator zrakoplova, ako je to za te svrhe neophodno, daje nadležnom tijelu:
1. svu dokumentaciju koju to nadležno tijelo zahtijeva;
  2. prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njegovo osoblje;
  3. potporu osoblju za izdavanje potvrde.
- (j) Potvrda o provjeri plovidbenosti ne smije se izdati niti produžiti ako postoji dokaz ili naznake da zrakoplov nije u plovidbenom stanju.
- (k) Provjera plovidbenosti zrakoplova uključuje potpun dokumentiran pregled evidencije zrakoplova kojim se utvrđuje da su ispunjeni sljedeći zahtjevi:
1. za konstrukciju zrakoplova, motor i elisu propisno je evidentiran ukupan broj sati letenja i s njima povezanih ciklusa letenja;
  2. letački priručnik primjenjiv je na konfiguraciju zrakoplova i odražava stanje pri posljednjoj reviziji;
  3. provedeno je cjelokupno održavanje koje se treba izvršiti na zrakoplovu u skladu s odobrenim programom održavanja zrakoplova;
  4. svi poznati kvarovi su otklonjeni ili, ovisno o slučaju, njihovo otklanjanje je odgođeno pod nadzorom u skladu s točkom M.A.403.;
  5. sve primjenjive naredbe o plovidbenosti ispunjene su i pravilno evidentirane;
  6. sve preinake i popravci koji su obavljani na zrakoplovu evidentirani su i u skladu su s točkom M.A.304.;

▼ C4

7. svi dijelovi s ograničenim vijekom trajanja i komponente s propisanim rasporedom održavanja ugrađeni na zrakoplov ispravno su označeni, registrirani i njihova ograničenja nisu premašena;
  8. cjelokupno održavanje obavljeno je u skladu s ovim Prilogom;
  9. aktualna izjava o masi i balansu odražava trenutačnu konfiguraciju zrakoplova i valjana je;
  10. zrakoplov je u skladu s najnovijom revizijom projekta svojeg tipa, koji je odobrila Agencija;
  11. zrakoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara trenutačnoj konfiguraciji zrakoplova u skladu s pododjeljkom I Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (l) Provjera plovidbenosti zrakoplova uključuje fizički pregled zrakoplova. Pri tom pregledu osoblju za provjeru plovidbenosti koje nema odgovarajuće kvalifikacije u skladu s Prilogom III. (dio 66) pomaže tako kvalificirano osoblje.
- (m) Fizičkim pregledom zrakoplova osoblje za provjeru plovidbenosti osigurava sljedeće:
1. da su sve zahtijevane oznake i pločice s natpisima ispravno ugrađene;
  2. da je zrakoplov sukladan svojem odobrenom letačkom priručniku;
  3. da je konfiguracija zrakoplova sukladna odobrenoj dokumentaciji;
  4. da se ne može naći nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu s točkom M.A.403.;
  5. da se ne mogu pronaći nikakve nedosljednosti između zrakoplova i dokumentiranog pregleda evidencije iz podtočke (k).
- (n) Odstupajući od podtočke (a), provjera plovidbenosti smije se pomaknuti unaprijed za najviše 90 dana, a da se pri tome ne poremeti kontinuitet rasporeda provjera plovidbenosti kako bi se omogućilo da se fizički pregled obavi tijekom pregleda u svrhu održavanja.
- (o) Potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA obrazac 15b) ili preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a) iz Dodatka III. ovom Prilogu može izdati samo:
1. ovlašteno osoblje za provjeru plovidbenosti u ime odobrene organizacije;
  2. ako je u potpunosti provedena provjera plovidbenosti.
- (p) Kopija svake potvrde o provjeri plovidbenosti koja je izdana ili produljena za neki zrakoplov šalje se u roku od 10 dana državi članici u kojoj je predmetni zrakoplov registriran.

▼ C4

- (q) Poslovi provjere plovidbenosti ne smiju se podugovoriti.
- (r) Ako je ishod provjere plovidbenosti nejasan, organizacija koja je provela provjeru obavještava nadležno tijelo što je prije moguće, a svakako u roku od 72 sata od trenutka kada je ta organizacija utvrdila razlog zašto je ishod provjere plovidbenosti nejasan.
- (s) Potvrda o provjeri plovidbenosti ne izdaje se dok nisu zaključeni svi nalazi.

▼ B**M.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti**

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti postaje nevažećom ako:
  1. je privremeno ili trajno oduzeta; ili
  2. je svjedodžba o plovidbenosti privremeno ili trajno oduzeta; ili
  3. zrakoplov nije u registru zrakoplova države članice; ili
  4. se potvrda o tipu prema kojoj je izdana svjedodžba o plovidbenosti privremeno ili trajno oduzme.
- (b) Zrakoplov ne smije letjeti ako je svjedodžba o plovidbenosti nevaljana ili ako:
  1. kontinuirana plovidbenost zrakoplova ili bilo kojeg sastavnog dijela ugrađenog u zrakoplov ne udovoljava zahtjevima ovog dijela; ili
  2. zrakoplov ne ostane sukladan s dizajnom tipa koji je odobrila Agencija; ili
  3. se zrakoplov koristio izvan ograničenja odobrenog letačkog priručnika ili svjedodžbe o plovidbenosti, bez poduzimanja odgovarajućeg postupka; ili

▼ C3

- 4. je zrakoplov sudjelovao u nesreći ili nezgodi koja utječe na plovidbenost zrakoplova, bez naknadnog odgovarajućeg postupka za ponovno uspostavljanje plovidbenosti; ili

▼ M6**▼ C4**

- 5. preinaka ili popravak nije u skladu s točkom M.A.304.

▼ B

- (c) Po odricanju ili trajnom oduzimanju, potvrda o provjeri plovidbenosti vraća se nadležnom tijelu.

M.A.903. Prijenos registracije zrakoplova unutar EU-a

- (a) Pri prijenu registracije zrakoplova unutar EU-a, podnositelj zahtjeva:
  1. obavještuje prethodnu državu članicu u kojoj će državi članici biti registriran, a zatim;
  2. podnosi zahtjev novoj državi članici za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (dio-21) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (b) Ne uzimajući u obzir točku M.A.902.(a) (3), prethodna potvrda o provjeri plovidbenosti ostaje važeća do svog datuma isteka.

▼ M6▼ C4M.A.904. **Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u EU**

- (a) Ako uveze zrakoplov u registar države članice iz treće zemlje ili iz regulatornog sustava u kojem se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139, podnositelj zahtjeva:
1. podnosi zahtjev nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;
  2. za zrakoplov koji nije nov, osigurava da je provjera plovidbenosti obavljena u skladu s točkom M.A.901.;
  3. organizira obavljanje cjelokupnog održavanja prema odobrenom programu održavanja u skladu s točkom M.A.302.
- (b) Kada se uvjeri da zrakoplov ispunjava relevantne zahtjeve, organizacija koja obavlja provjeru plovidbenosti šalje dokumentiranu preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnom tijelu države članice u kojoj se zrakoplov registrira.
- (c) Vlasnik zrakoplova mora dopustiti pristup zrakoplovu kako bi ga pregledalo nadležno tijelo države članice u kojoj se zrakoplov registrira.
- (d) Nadležno tijelo države članice u kojoj se zrakoplov registrira izdaje svjedodžbu o plovidbenosti nakon što se uvjeri da je zrakoplov sukladan sa zahtjevima iz Priloga I. (Part-21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (e) Nadležno tijelo države članice izdaje i potvrdu o provjeri plovidbenosti. Potvrda je valjana jednu godinu, osim ako nadležno tijelo odluči smanjiti razdoblje njezine valjanosti zbog sigurnosti zračnog prometa.

▼ BM.A.905. **Nalazi**▼ M6▼ C4

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako znatno nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i ugroziti sigurnost letenja.

▼ C3

- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom M.B.903., odgovorna osoba ili organizacija iz točke M.A.201. mora utvrditi plan korektivnih mjera i nadležnom tijelu uspješno dokazati korektivne radnje u roku dogovorenom s tim tijelom, uključujući i odgovarajuće korektivne radnje radi sprječavanja ponovne pojave nesukladnosti i temeljnog uzroka za njezino nastajanje.

▼ B*ODJELJAK B***POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA**

PODDIO A

*OPĆENITO***M.B.101. Područje primjene**

Ovim se dijelom utvrđuju upravni zahtjevi koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

M.B.102. Nadležno tijelo

(a) Općenito

Država članica određuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produljivanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. ► **C3** To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu. ◀

▼ C3

(b) Potencijali

Broj osoblja mora biti odgovarajući za provođenje zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

(c) Kvalificiranost i osposobljavanje

Sve osoblje uključeno u aktivnosti obuhvaćene ovim Prilogom mora imati odgovarajuće kvalifikacije, znanje, iskustvo, inicijalno osposobljavanje i kontinuirano osposobljavanje za provođenje povjerenih mu zadataka.

(d) Postupci

Nadležno tijelo utvrđuje postupke kojima se utvrđuje kako se može postići sukladnost s ovim Prilogom (dio-M).

Postupci se pregledavaju te izmjenjuju radi osiguranja kontinuirane sukladnosti.

▼ M6**▼ C4****M.B.103. Nalazi i mjere izvršenja – osobe**

Ako tijekom nadzora ili na bilo koji drugi način nadležno tijelo odgovorno za nadzor u skladu s ovim Prilogom pronađe dokaze koji pokazuju nesukladnost s primjenjivim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 imatelja dozvole, certifikata, ovlaštenja ili potvrde izdanih u skladu s tom Uredbom, nadležno tijelo koje je utvrdilo nesukladnost poduzima sve potrebne mjere izvršenja kako bi spriječilo nastavljanje te nesukladnosti.

M.B.104. Čuvanje evidencije

(a) Nadležna tijela uspostavljaju sustav za vođenje evidencije koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupaka izdavanja, produljenja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja svake potvrde.

(b) Evidencija za nadzor nad organizacijama odobrenima u skladu s ovim Prilogom mora najmanje uključivati sljedeće:

1. zahtjev za odobrenje organizacije;
2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući moguće promjene;

▼ C4

3. kopiju programa kontrole u kojem se navode datumi kad provjere treba provesti i kad su iste provedene;
  4. kontinuiranu evidenciju nadležnog tijela o nadzoru uključujući svu evidenciju o kontrolama;
  5. preslike sve odgovarajuće prepiske;
  6. podatke o svim izuzećima i mjerama izvršenja;
  7. sve izvještaje drugih nadležnih tijela koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
  8. priručnik organizacije i njegove izmjene;
  9. kopiju drugih dokumenata koje je izravno odobrilo nadležno tijelo.
- (c) Evidencija iz podtočke (b) mora se čuvati najmanje pet godina.
- (d) Minimalna evidencija za nadzor nad svakim zrakoplovom uključuje barem kopiju:
1. svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova;
  2. potvrda o provjeri plovidbenosti;

▼ M8

3. preporuke u okviru provjera plovidbenosti koje izdaje CAO ili CAMO;

▼ C4

4. izvješća o provjerama plovidbenosti koje je izravno provelo nadležno tijelo;
  5. sve relevantne korespondencije koja se odnosi na zrakoplov;
  6. pojedinosti o svim izuzećima i mjerama izvršenja;
  7. svih dokumenata koje je odobrilo nadležno tijelo u skladu s ovim Prilogom ili Prilogom II. Uredbi (EU) br. 965/2012 (dio-ARO).
- (e) Evidencija navedena u podtočki (d) čuva se dvije godine nakon trajnog povlačenja zrakoplova iz uporabe.
- (f) Sva evidencija mora biti dostupna na zahtjev druge države članice ili Agencije.

▼ B**M.B.105. Medusobna razmjena podataka****▼ M8**

- (a) Kako bi pridonijela poboljšanju zračne sigurnosti, nadležna tijela međusobno razmjenjuju sve potrebne informacije u skladu s člankom 72. Uredbe (EU) 2018/1139.

▼ B

- (b) Ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica, u slučaju potencijalne opasnosti za sigurnost koja uključuje nekoliko država članica, dotična nadležna tijela međusobno si pomažu u provođenju potrebnog nadzornog postupka.

▼ B

PODDIO B

*ODGOVORNOST***▼ M6****▼ C4****M.B.201. Odgovornosti**

Nadležna tijela iz točke M.1. odgovorna su za provođenje kontrola, pregleda i ispitivanja radi provjere sukladnosti sa zahtjevima iz ovog Priloga.

M.B.202. Informacije za Agenciju

- (a) Nadležno tijelo bez nepotrebnog odlaganja obavješćuje Agenciju u slučaju bilo kakvih značajnih problema u vezi s provedbom Uredbe (EU) 2018/1139.
- (b) Nadležno tijelo Agenciji mora dostaviti informacije važne za sigurnost koje proizlaze iz prijave događaja koje je primilo u skladu s točkom M.A.202.

▼ B

PODDIO C

*KONTINUIRANA PLOVIDBENOST***▼ M6****▼ C4****M.B.301. Program održavanja zrakoplova**

- (a) Nadležno tijelo provjerava je li program održavanja zrakoplova u skladu s točkom M.A.302.
- (b) Osim ako je navedeno drukčije u točki M.A.302. podtočki (c), program održavanja zrakoplova i izmjene tog programa izravno odobrava nadležno tijelo. Nadležno tijelo mora imati pristup svim podacima koji se zahtijevaju u skladu s točkom M.A.302. podtočkama (d), (e) i (f).

▼ M8

- (c) U slučaju neizravnog odobrenja u skladu s točkom M.A.302. podtočkom (c), nadležno tijelo odobrava postupak odobravanja programa održavanja zrakoplova CAO-a ili CAMO-a putem priručnika te organizacije iz točke CAO.A.025. Priloga V.d, točke M.A.704. ovog Priloga ili točke CAMO.A.300. Priloga V.c, ovisno što se primjenjuje.

M.B.302. Izuzeća

Nadležno tijelo evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenima u skladu s člankom 71. Uredbe (EU) 2018/1139.

▼ M2**M.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova**

- (a) Nadležno tijelo s pomoću pristupa utemeljenog na riziku izrađuje program provjere za praćenje statusa plovidbenosti zrakoplova iz flote koju vodi u svom registru.
- (b) Program provjere uključuje preglede uzoraka proizvoda zrakoplova i obuhvaća sve aspekte ključnih elemenata rizika za plovidbenost.
- (c) Provjera proizvoda usmjerena je na uzorak postignutih standarda plovidbenosti, na temelju primjenjivih zahtjeva, i označavanje svih nalaza.

▼ M2

- (d) Svi se nalazi kategoriziraju prema zahtjevima iz ovog dijela i potvrđuju pisanim putem odgovornoj osobi ili organizaciji u skladu s točkom M.A.201. Nadležno tijelo uspostavlja postupak za analizu nalaza u odnosu na njihov značaj za sigurnost.
- (e) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze i postupke zaključivanja.
- (f) Ako se tijekom provjera zrakoplova otkriju dokazi koji ukazuju na nesukladnost s ovim ili bilo kojim drugim dijelom, nalaz se obrađuje kako je propisano u mjerodavnom dijelu.
- (g) Ako je to potrebno da bi se osigurala odgovarajuća primjena propisa, nadležna tijela razmjenjuju informacije o nesukladnosti utvrđenoj u skladu s točkom (f) s drugim nadležnim tijelima.

M.B.304. Trajno i privremeno oduzimanje

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost; ili
- (b) privremeno ili trajno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.B.903.(1).

▼ M6**▼ C4****M.B.305. Sustav tehničke knjige zrakoplova**

- (a) Početni sustav tehničke knjige zrakoplova iz točke M.A.306. odobrava nadležno tijelo.

▼ M8

- (b) Kako bi se organizaciji omogućilo da uvede promjene sustava tehničke knjige zrakoplova bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela, nadležno tijelo odobrava relevantni postupak iz točke CAMO.A.300. podtočke (c) Priloga V.c ili točke M.A.704. podtočke (c) ovog Priloga ili točke CAO.A.025. podtočke (c) Priloga V.d.

▼ B**PODDIO D****STANDARDI ODRŽAVANJA**

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO E**SASTAVNI DIJELOVI**

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

▼ B

PODDIO F

*ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE***M.B.601. Zahtjev**

Kada su objekti za održavanje locirani u više od jedne države članice ispitivanje i kontinuirani nadzor nad odobrenjem se provodi u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze drugi objekti za održavanje.

M.B.602. Početno odobrenje

- (a) Pod uvjetom da je udovoljeno zahtjevima iz točaka M.A.606. (a) i (b), nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem službeno naznačuje svoje prihvaćanje osoblja prema dijelu M.A.606.(a) i (b).

▼ M6**▼ C4**

- (b) Nadležno tijelo utvrđuje jesu li postupci utvrđeni u priručniku organizacije za održavanje sukladni s poddijelom F ovog Priloga i provjerava je li odgovorni rukovoditelj potpisao izjavu o obvezi.

- (c) Nadležno tijelo provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve utvrđene u poddijelu F ovog Priloga.

▼ C3

- (d) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona potpuno razumije značenje odobrenja i razlog zbog kojega se traži potpisivanje obveze organizacije da poštuje postupke utvrđene u priručniku.

▼ B

- (e) Svi se nalazi pisanim putem potvrđuju organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.

- (f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.

▼ C3

- (g) Kad je riječ o početnom odobrenju, prije njegova izdavanja organizacija mora ispraviti sve nalaze i nadležno ih tijelo mora zatvoriti.

M.B.603. Izdavanje odobrenja**▼ M6****▼ C4**

- (a) Nadležno tijelo izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na EASA obrascu 3 (Dodatak V. ovom Prilogu) uključujući opseg odobrenja, ako organizacija za održavanje zadovoljava zahtjeve iz primjenjivih točaka ovog Priloga.

▼ B

- (b) Nadležno tijelo navodi uvjete priložene odobrenju na obrascu potvrde o odobrenju EASA 3.

- (c) Referentni je broj uključen u obrazac potvrde o odobrenju EASA 3 na način koji utvrđuje Agencija.

▼ B**M.B.604. Kontinuirani nadzor****▼ M6****▼ C4**

- (a) Nadležno tijelo za svaku organizaciju za održavanje odobrenu u skladu s poddijelom F odjeljka B ovog Priloga koja je pod njegovim nadzorom vodi i ažurira program s datumima kad se moraju izvršiti kontrolne posjete i kad su takve kontrolne posjete izvršene.

▼ B

- (b) Svaka organizacija u cijelosti se pregledava u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.
- (c) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.
- (d) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se otklonio neki nalaz) i preporuke.
- (e) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom u svaka 24 mjeseca kako bi se osigurala njegova/njezina informiranost o značajnim pitanjima koja nastaju prilikom provjera.

M.B.605. Nalazi**▼ M6****▼ C4**

- (a) Ako se tijekom kontrola ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom utvrđenim u ovom Prilogu ili Prilogu V.b (dio ML), nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

▼ B

1. Za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se odobrenje organizacije za održavanje u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, sve dok ta organizacija ne provede uspješni korektivni postupak.
2. Za nalaze 2. stupnja, nadležno tijelo odobrava razdoblje za korektivni postupak koji odgovara naravi nalaza, a koji ne smije biti duži od tri mjeseca. Pod određenim okolnostima, na kraju tog prvog razdoblja i ovisno o naravi nalaza, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak.

- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog okvira koje je odobrilo nadležno tijelo.

M.B.606. Izmjene

- (a) Nadležno tijelo mora ispunjavati važeće elemente početnog odobrenja za bilo koju izmjenu organizacije prijavljenu u skladu s točkom M.A.617.
- (b) Nadležno tijelo može propisati uvjete prema kojima odobrena organizacija za održavanje može poslovati tijekom takvih izmjena ako ne odluči da se odobrenje mora opozvati radi prirode ili opsega izmjena.

▼M6**▼C4**

- (c) Za bilo koju izmjenu priručnika organizacije za održavanje:
1. u slučaju izravnog odobrenja izmjena u skladu s točkom M.A.604. podtočkom (b) nadležno tijelo prije formalnog obavješćivanja odobrene organizacije o odobrenju provjerava jesu li postupci navedeni u priručniku u skladu s ovim Prilogom;
  2. u slučaju neizravnog odobravanja izmjena u skladu s točkom M.A.604. podtočkom (c) nadležno tijelo mora osigurati:
    - i. da je riječ o manjim izmjenama;
    - ii. da ima odgovarajući nadzor nad odobrenjem izmjena kako bi se osiguralo da one ostanu sukladne sa zahtjevima iz ovog Priloga.

▼B**M.B.607. Ukidanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;
- (b) privremeno oduzima, ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.B.605.

PODDIO G

*ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI***M.B.701. Zahtjev****▼M2**

- (a) Za licencirane zračne prijevoznike u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 nadležno tijelo prima na odobrenje, uz početni zahtjev za svjedodžbu zračnog prijevoznika i, prema potrebi, svaku izmjenu za koju se podnosi zahtjev i za svaki tip zrakoplova koji će se koristiti:
  1. ► **C2** priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti; ◀
  2. program zračnog prijevoznika za održavanje zrakoplova;
  3. tehničku knjigu zrakoplova;
  4. ako je prikladno, tehničku specifikaciju ugovora o održavanju između organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti i organizacije za održavanje odobrene u skladu s dijelom 145.

▼B

- (b) Kada se objekti nalaze u više od jedne države članice kontrola i kontinuirani nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze drugi objekti.

M.B.702. Početno odobrenje

- (a) Pod uvjetom da je udovoljeno zahtjevima iz točaka M.A.706.(a), (c), (d) i M.A.707., nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem službeno naznačuje svoje prihvaćanje osoblja prema dijelu M.A.706.(a), (c), (d) i M.A.707.

▼ C3

- (b) Nadležno tijelo utvrđuje da su postupci utvrđeni u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti u sukladnosti s odjeljkom A, pododjeljkom G ovog Priloga (dio M) i utvrđuje potpisivanje izjave o obvezi od strane odgovornog rukovoditelja.

▼ B

- (c) Nadležno tijelo potvrđuje usklađenost organizacije sa zahtjevima utvrđenima u odjeljku A, pododjeljku G ovog Priloga (dio M).

▼ C3

- (d) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona potpuno razumije značenje odobrenja i razlog zbog kojega se traži potpisivanje obveze organizacije da poštuje postupke utvrđene u priručniku u priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti.

▼ B

- (e) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.
- (f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se otklonio neki nalaz) i preporuke.

▼ C3

- (g) Kad je riječ o početnom odobrenju, prije njegova izdavanja organizacija mora ispraviti sve nalaze i nadležno ih tijelo mora zatvoriti.

▼ M8**M.B.703. Izdavanje odobrenja**

- (a) Nadležno tijelo izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na EASA obrazac 14-MG (Dodatak VI. ovom Prilogu) koji uključuje opseg odobrenja, kada organizacija za održavanje ispunjava važeće stavke odjeljka A poddijela G ovog Priloga (dio M).
- (b) Nadležno tijelo navodi valjanost odobrenja na obrascu potvrde o odobrenju EASA 14-MG.
- (c) Referentni broj uključuje se na potvrdu o odobrenju na obrascu 14-MG na način koji utvrđuje Agencija.
- (d) U slučaju licenciranog zračnog prijevoznika u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, podaci sadržani na obrascu EASA 14-MG bit će uključeni u svjedodžbu zračnog prijevoznika.

▼ B**M.B.704. Kontinuirani nadzor****▼ C3**

- (a) Nadležno tijelo za svaku organizaciju za održavanje odobrenu u skladu s pododjeljkom F odjeljka B ovog Priloga (dio M) koja je pod njegovim nadzorom vodi i ažurira program s datumima kad se moraju izvršiti kontrolne posjete i kad su takve kontrolne posjete izvršene.

▼ B

- (b) Svaka organizacija u cijelosti se pregledava u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.
- (c) U razdoblju od svaka 24 mjeseca pregledava se i mjerodavan uzorak zrakoplova koji vodi organizacija odobrena prema odjeljku B, pododjeljku G ovog Priloga (dio M). Nadležno tijelo odlučuje o veličini uzorka na temelju rezultata prijašnjih provjera i prethodnih pregleda proizvoda.

▼ B

- (d) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.
- (e) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (f) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom u svaka 24 mjeseca kako bi se osigurala njegova/njezina informiranost o značajnim pitanjima koja nastaju prilikom provjera.

M.B.705. Nalazi**▼ M8**

- (a) Ako se tijekom kontrola ili drugim putem pronađu dokazi koji dokazuju neusklađenost sa zahtjevom utvrđenim u ovom Prilogu (dio M) ili Prilogu V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

▼ B

1. Za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se odobrenje organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, sve dok ta organizacija ne provede uspješni korektivni postupak.
  2. Za nalaze 2. stupnja, nadležno tijelo odobrava razdoblje za korektivni postupak koji odgovara naravi nalaza, a koji ne smije biti duži od tri mjeseca. Pod određenim okolnostima, na kraju tog prvog razdoblja i ovisno o naravi nalaza, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog okvira koje je odobrilo nadležno tijelo.

M.B.706. Izmjene

- (a) Nadležno tijelo mora ispunjavati važeće elemente početnog odobrenja za bilo koju izmjenu organizacije prijavljenu u skladu s točkom M.A.713.
- (b) Nadležno tijelo može propisati uvjete prema kojima odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti može poslovati tijekom takvih izmjena ako ne odluči da se odobrenje mora opozvati radi prirode ili opsega izmjena.

▼ M8

- (c) Za bilo koju izmjenu priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti:
  1. U slučaju izravnog odobrenja izmjena u skladu s točkom M.A.704. podtočkom (b) ovog Priloga (dio M), nadležno tijelo prije formalnog obavješćivanja odobrene organizacije o odobrenju provjerava jesu li postupci navedeni u priručniku u skladu s ovim Prilogom (dio M) ili Prilogom V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.
  2. U slučaju upotrebe postupka neizravnog odobrenja za odobravanje izmjena u skladu s točkom M.A.704. podtočkom (c) ovog Priloga (dio M), nadležno tijelo osigurava sljedeće:
    - i. da izmjene ostanu manje;

▼ M8

- ii. da to tijelo ima odgovarajući nadzor nad odobrenjem izmjena kako bi se osiguralo da one ostanu u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga (dio M) ili Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ B**M.B.707. Ukidanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;
- (b) privremeno oduzima, ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.B.705.

PODDIO H

POTVRDA O OTPUŠTANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE – CRS)

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO I.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.B.901. Ocjena preporuka

Po primitku zahtjeva i pripadajuće preporuke za potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901.:

▼ M6**▼ C4**

- 1. Odgovarajuće osposobljeno osoblje nadležnog tijela provjerava da se izvjavom o usklađenosti sadržanom u preporuci dokazuje da je izvršena cjelovita provjera plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901.

▼ B

- 2. Nadležno tijelo ispituje i može zatražiti daljnje informacije koje će potkrijepiti ocjenu preporuke.

M.B.902. Provjera plovidbenosti koju provodi nadležno tijelo**▼ M6****▼ C4**

- (a) Kada nadležno tijelo provodi provjeru plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti (Dodatak III. ovom Prilogu (EASA obrazac 15a)), nadležno tijelo mora provjeru plovidbenosti provesti u skladu s točkom M.A.901.

- (b) Nadležno tijelo mora imati odgovarajuće osoblje za obavljanje provjera plovidbenosti.

- 1. Za sve zrakoplove kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za zrakoplove s MTOM-om većim od 2 730 kg to osoblje mora:

- (a) imati najmanje pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti;

- (b) imati odgovarajuću licencu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara predmetnoj kategoriji zrakoplova (ako se u članku 5. stavku 6. upućuje na nacionalna pravila) ili diplomu iz područja zrakoplovstva ili jednakovrijednu potvrdu;

▼ C4

(c) proći formalno osposobljavanje za održavanje zrakoplova;

(d) imati iskustvo na položaju s odgovarajućim odgovornostima.

Ne dovodeći u pitanje podpodpodtočke od (a) do (d), zahtjev utvrđen u točki M.B.902. podtočki (b) podpodtočki 1. podpodpodtočki (b) može se zamijeniti s pet godina iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti povrh godina koje se već zahtijevaju točkom M.B.902. podtočkom (b) podpodtočkom 1. podpodpodtočkom (a).

2. Za zrakoplove kojima se ne koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za zrakoplove čiji je MTOM 2 730 kg ili manji to osoblje mora:

(a) imati najmanje tri godine iskustva u području kontinuirane plovidbenosti;

(b) imati odgovarajuću licencu u skladu s Prilogom III. (dio 66.), ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara predmetnoj kategoriji zrakoplova ako se u članku 5. stavku 6. upućuje na nacionalna pravila, ili diplomu iz područja zrakoplovstva ili jednakovrijednu potvrdu;

(c) proći odgovarajuće osposobljavanje za održavanje zrakoplova;

(d) imati iskustvo na položaju s odgovarajućim odgovornostima.

Ne dovodeći u pitanje podpodpodtočke od (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u točki M.B.902. podtočki (b) podpodtočki 2. podpodpodtočki (b) mogu se zamijeniti s četiri godine iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti povrh godina koje se već zahtijevaju točkom M.B.902. podtočkom (b) podpodtočkom 2. podpodpodtočkom (a).

▼ B

(c) Nadležno tijelo mora voditi dokumentaciju o cjelokupnom osoblju za provjeru plovidbenosti koja uključuje podatke o svim odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno sa sažetkom relevantnog iskustva i obuke u području vođenja kontinuirane plovidbenosti.

(d) Kod obavljanja provjere plovidbenosti, nadležno tijelo mora imati pristup važećim podacima kako je specificirano u točkama M.A.305., M.A.306. i M.A.401.

(e) Osoblje koje obavlja provjeru plovidbenosti izdaje Obrazac 15a nakon zadovoljavajuće obavljene provjere plovidbenosti.

M.B.903. Nalazi

Ako se tijekom provjera zrakoplova ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

1. za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo zahtijeva odgovarajući korektivni postupak koji se poduzima prije daljnjeg leta i nadležno tijelo odmah poduzima korake za trajno ili privremeno oduzimanje potvrde o provjeri plovidbenosti;

▼ C3

2. za nalaze 2. stupnja, korektivni postupak koji traži nadležno tijelo mora biti prikladan naravi nalaza.

▼ M6

▼ C4

M.B.904. Razmjena informacija

Nakon zaprimanja obavijesti o prijenosu zrakoplova iz jedne države članice u drugu u skladu s točkom M.A.903., nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov trenutačno registriran obavješćuje nadležno tijelo države članice u kojoj će zrakoplov biti registriran o svim poznatim problemima koji se odnose na zrakoplov koji se prenosi. Nadležno tijelo države članice u kojoj će zrakoplov biti registriran mora osigurati da je nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov trenutačno registriran na odgovarajući način obaviješteno o prijenosu.

▼ M6▼ C4*Dodatak I.***Ugovor za vođenje kontinuirane plovidbenosti**

1. Ako vlasnik ili operator u skladu s točkom M.A.201. ugovori poslove vođenja kontinuirane plovidbenosti s CAMO-om ili CAO-om, na zahtjev nadležnog tijela vlasnik ili operator mora nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran poslati kopiju ugovora koji su potpisale obje stranke.
2. Potrebno je sastaviti ugovor u kojem će se uzeti u obzir zahtjevi iz ovog Priloga i utvrditi obveze potpisnika u odnosu na kontinuiranu plovidbenost zrakoplova.
3. On mora sadržavati barem sljedeće informacije:

— registraciju, tip i serijski broj zrakoplova;

— podatke o vlasniku zrakoplova ili registriranom zakupniku ili o društvu uključujući adresu,

— podatke o ugovornom CAMO-u ili CAO-u, uključujući adresu; i

— vrstu operacija.

4. U ugovoru se navodi sljedeće:

„Vlasnik ili operator CAMO-u ili CAO-u povjerava vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, izradu programa održavanja zrakoplova koji odobrava nadležno tijelo kako je navedeno u dijelu M.1. i organizaciju održavanja zrakoplova prema navedenom programu održavanja.

Prema ovom ugovoru oba potpisnika obvezuju se ispuniti svoje obveze iz ovog ugovora.

Vlasnik ili operator potvrđuje da, prema njegovim saznanjima, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova koje su dane CAMO-u ili CAO-u jesu i bit će točne i da se zrakoplov neće mijenjati bez prethodnog odobrenja CAMO-a ili CAO-a.

U slučaju da bilo koji potpisnik ne poštuje ovaj ugovor, ugovor će postati ništav. U takvom slučaju vlasnik ili operator zadržava punu odgovornost za svaki posao povezan s kontinuiranom plovidbenosti zrakoplova te u roku od dva tjedna obavješćuje nadležna tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran o takvom nepoštovanju ugovora.”

5. Kad vlasnik/operator sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu s točkom M.A.201., obveze svake stranke su sljedeće:

- 5.1. Obveze CAMO-a ili CAO-a:

1. u svojim uvjetima odobrenja imati naveden predmetni tip zrakoplova;

▼ C4

2. poštovati uvjete navedene u nastavku koji se odnose na vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova:
  - (a) izraditi program održavanja zrakoplova (AMP), uključujući bilo koji izrađeni program pouzdanosti, ako je primjenjivo;
  - (b) navesti poslove održavanja (u AMP-u) koje može obavljati pilot-vlasnik u skladu s točkom M.A.803. podtočkom (c);
  - (c) organizirati odobrenje AMP-a;
  - (d) nakon što je AMP odobren, dostaviti vlasniku ili operatoru kopiju AMP-a;
  - (e) organizirati premošćujući inspekcijski pregled u odnosu na prethodni program održavanja zrakoplova;
  - (f) organizirati da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje;
  - (g) organizirati da se primjenjuju sve važeće naredbe o plovidbenosti;
  - (h) organizirati da sve kvarove koji se otkriju tijekom planiranog održavanja, tijekom provjere plovidbenosti ili o kojima izvijesti vlasnik, popravi odobrena organizacija za održavanje;
  - (i) koordinirati planirano održavanje, primjenu naredaba o plovidbenosti, zamjenu dijelova s ograničenim vijekom trajanja i zahtjeve za pregled komponenata;
  - (j) obavijestiti vlasnika svaki put kada zrakoplov mora dovesti odobrenoj organizaciji za održavanje;
  - (k) voditi svu tehničku dokumentaciju;
  - (l) arhivirati svu tehničku dokumentaciju;
3. organizirati odobrenje svih izmjena na zrakoplovu u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 748/2012 (Part-21.) prije nego što se realiziraju;
4. organizirati odobrenje svih popravaka na zrakoplovu u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 748/2012 (Part-21.) prije nego što se realiziraju;
5. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kada vlasnik ne doveze zrakoplov odobrenoj organizaciji za održavanje kako to zahtijeva odobrena organizacija;
6. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kada se ne poštuje postojeći ugovor;
7. osigurati provođenje provjere plovidbenosti zrakoplova kada je to potrebno i osigurati izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti ili slanje preporuke nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran;
8. u roku od deset dana poslati kopiju svake izdane ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran;

▼ **C4**

9. prijavljivati sve događaje u skladu s važećim propisima;
  10. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran ako bilo koja stranka otkáže postojeći ugovor;
- 5.2. Obveze vlasnika ili operatora:
1. biti upoznat s odobrenim programom održavanja zrakoplova;
  2. biti upoznat s ovim Prilogom;
  3. dovesti zrakoplov odobrenoj organizaciji za održavanje koja je dogovorena s CAMO-om ili CAO-om u određeno vrijeme koje je utvrđeno u zahtjevu CAMO-a ili CAO-a;
  4. ne modificirati zrakoplov bez prethodnog savjetovanja s CAMO-om ili CAO-om;
  5. obavijestiti CAMO ili CAO o svim izvanrednim održavanjima koja su provedena bez znanja i nadzora CAMO-a ili CAO-a;
  6. upisom u knjigu zrakoplova obavijestiti CAMO-a ili CAO-a o svim kvarovima otkrivenima tijekom operacija;
  7. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kad bilo koja stranka otkáže postojeći ugovor;
  8. obavijestiti CAMO-a ili CAO-a i nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kada se zrakoplov proda;
  9. prijavljivati sve događaje u skladu s važećim propisima;
  10. redovito obavješćivati CAMO ili CAO o broju sati letenja zrakoplova i svim drugim podacima o upotrebi, kako je dogovoreno s CAMO-om ili CAO-om;
  11. unijeti u knjige potvrdu o otpuštanju u uporabu, kako je navedeno u točki M.A.803. podtočki (d), kada održavanje obavlja pilot-vlasnik ne prelazeći ograničenja iz popisa poslova održavanja koji je naveden u odobrenom programu održavanja zrakoplova, kako je utvrđeno u točki M.A.803. podtočki (c);
  12. obavijestiti CAMO-a ili CAO-a najkasnije 30 dana nakon svakog održavanja koje je obavio pilot-vlasnik u skladu s točkom M.A.305. podtočkom (a).
6. Ako vlasnik ili operator sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu s točkom M.A.201., obveze svake stranke u pogledu obveznog i dobrovoljnog prijavljivanja događaja u skladu s Uredbom (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ moraju biti jasno navedene.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).

*Dodatak II.***POTVRDA O OVLAŠTENOM OTPUŠTANJU U UPORABU EASA
OBRAZAC 1**

Ove se upute odnose samo na uporabu EASA Obrasca 1 za namjene održavanja. Treba obratiti pažnju na Dodatak I. Prilogu I. (dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 koji obuhvaća uporabu EASA Obrasca 1 za namjene proizvodnje.

1. NAMJENA I UPORABA

- 1.1. Osnovna namjena potvrde je izjava o plovidbenosti u vezi održavanja obavljenog na proizvodima, dijelovima i uređajima (dalje u tekstu „element(i)”).
- 1.2. Treba uspostaviti korelaciju između potvrde i elementa (elemenata). Izdavaatelj mora zadržati potvrdu u obliku koji omogućava provjeru izvornih podataka.
- 1.3. Potvrda je prihvatljiva mnogim nadležnim tijelima za plovidbenost, međutim, to može ovisiti o postojanju dvostranih sporazuma i/ili o politici nadležnog tijela za plovidbenost. Navod „odobreni podaci o projektu” u ovoj potvrdi tada znači da su odobreni od strane nadležnog tijela za plovidbenost države uvoznice.
- 1.4. Ova potvrda nije izdatnica ili otpremnica.
- 1.5. Zrakoplov se ne smije otpustiti u uporabu uporabom ove potvrde.
- 1.6. Ova potvrda ne predstavlja odobrenje za ugradnju elementa u određeni zrakoplov, motor ili elisu, nego pomaže krajnjem korisniku da utvrdi njegov status odobrenja plovidbenosti.
- 1.7. Ista se potvrda ne smije upotrijebiti za elemente puštene iz proizvodnje i za elemente puštene iz održavanja.

2. OPĆENITI FORMAT

- 2.1. Potvrda mora biti u skladu s priloženim formatom, uključujući brojeve polja i smještaj svakog polja. Međutim, veličina svakog polja može se mijenjati kako bi odgovarala pojedinačnoj primjeni, ali ne u takvom opsegu koji bi potvrdu učinio neprepoznatljivom.
- 2.2. Potvrda mora biti u formatu „landscape”, međutim ukupna veličina potvrde može se značajno povećati ili smanjiti sve dok potvrda ostaje prepoznatljiva i čitljiva. Ako se dvoumite, posavjetujte se s nadležnim tijelom.
- 2.3. Izjava o odgovornosti korisnika/ugraditelja može se nalaziti na bilo kojoj strani obrasca.
- 2.4. Svi ispisi moraju biti jasni i čitljivi kako bi se omogućilo lako čitanje.
- 2.5. Potvrda mora biti unaprijed otiskana ili izrađena na računalu, ali u oba slučaja ispis crta i slova mora biti jasan i čitljiv te u skladu s utvrđenim formatom.
- 2.6. Potvrda mora biti na engleskom jeziku i, ako je primjereno, na još jednom ili više drugih jezika.

▼ B

2.7. Podaci koji se unose u potvrdu mogu se ispisati strojem/računalom ili ručno velikim tiskanim slovima i moraju biti lako čitljivi.

2.8. Radi veće jasnoće, uporabu skraćenica treba ograničiti na minimum.

2.9. Izdavatelj potvrde može prostor koji preostane na poledini potvrde koristiti za moguće dodatne informacije, ali on ne smije sadržavati nikakve izjave u smislu potvrde. Svaka uporaba poledine potvrde mora se naznačiti u odgovarajućem polju na prednjoj strani potvrde.

3. PRESLIKE

3.1. Ne postoji ograničenje u vezi broja preslika potvrde koje se šalju klijentu ili koje zadržava izdavatelj.

4. POGREŠKA(-E) NA POTVRDI

4.1. Ako krajnji korisnik na potvrdi pronade pogrešku(-e), o tom mora pismeno obavijestiti izdavatelja. Izdavatelj može izdati novu potvrdu, samo ako se pogreške mogu provjeriti i ispraviti.

4.2. Nova potvrda mora imati novi referentni broj, potpis i datum.

4.3. Zahtjev za novu potvrdu može se ispuniti bez ponovne provjere stanja elementa (elemenata). Nova potvrda nije izjava o trenutnom stanju i u polju 12 mora upućivati na prethodnu potvrdu izjavom: „Ovom potvrdom se ispravlja(-ju) pogreška(-e) u polju(-ima) [upisati ispravljeno(-a) polje(-a)] na potvrdi [upisati izvorni referentni broj] od [upisati datum prvobitnog izdavanja] i ona ne obuhvaća sukladnost/stanje/ otpuštanje u uporabu”. Objekti potvrde se čuvaju u skladu s razdobljem čuvanja koje se odnosi na prvobitnu potvrdu.

5. POPUNJAVANJE POTVRDE OD STRANE IZDAVATELJA

Polje 1. Nadležno tijelo koje izdaje potvrdu/država

Upisuje se naziv i država nadležnog tijela pod čijom nadležnošću je ova potvrda izdana. Ako je nadležno tijelo Agencija, upisuje se samo „EASA”.

Polje 2. Zaglavlje EASA Obrasca 1

„POTVRDA O OVLAŠTENOM OTPUŠTANJU U UPORABU

EASA OBRAZAC 1”

Polje 3. Referentni broj obrasca

Upisuje se jedinstveni broj koji se određuje sustavom/postupkom numeriranja koji koristi organizacija navedena u polju 4.; može uključivati alfanumeričke znakove.

Polje 4. Naziv i adresa organizacije

Unosi se puni naziv i adresa odobrene organizacije (vidjeti EASA Obrazac 3) koja otpušta u uporabu stavke na koje se odnosi ova potvrda. Logotipi itd. su dopušteni ako stanu unutar polja.

Polje 5. Radni nalog/ugovor/račun

Kako bi se olakšala sljedivost elementa (elemenata), upišite broj radnog naloga, broj ugovora, broj računa ili sličan referentni broj.

▼ B*Polje 6. Element*

Upišite brojeve stavke elemenata, kad postoji više od jednog elemenata. Ovo polje omogućava lako upućivanje na polje 12.

Polje 7. Opis

Upišite naziv ili opis elementa. Prednost ima izraz koji je upotrijebljen u uputama za kontinuiranu plovidbenost ili u podacima za održavanje (npr. Ilustrirani katalog dijelova, Priručnik za održavanje zrakoplova, Servisni bilten, Priručnik za održavanje komponenata).

Polje 8. Broj dijela

Upisuje se broj dijela, onako kako je označen na elementu ili na oznaci/ambalaži. Ako se radi o motoru ili elisi, može se upotrijebiti oznaka tipa.

Polje 9. Količina

Upišite količinu elemenata.

Polje 10. Serijski broj

Ako se propisima zahtijeva da element bude označen serijskim brojem, upišite ga u ovo polje. Osim toga, može se upisati i bilo koji drugi serijski broj koji se ne zahtijeva propisima. Ako element nije označen serijskim brojem, upišite „N/A”.

Polje 11. Status/rad

Slijedi opis dopuštenih upisa u polje 11. Upisuje se samo jedan od ovih izraza – ako bi se moglo primijeniti više od jednog izraza, upotrijebite onaj koji najtočnije opisuje većinu obavljenog posla i/ili status artikla.

i.	Obnovljeno	.	Označava postupak kojim se osigurava da je element u potpunoj sukladnosti sa svim važećim radnim odstupanjima navedenim u uputama nositelja certifikata tipa ili proizvođača opreme u vezi kontinuirane plovidbenosti, ili u podacima koje je odobrilo ili prihvatilo nadležno tijelo. Element se u najmanju ruku rastavlja, čisti, pregleda, prema potrebi popravi, ponovno sastavlja i ispituje u skladu s gore navedenim podacima.
ii.	Popravljeno	.	Otklanjanje kvara (kvarova) uporabom primjenjivog standarda ⁽¹⁾ .
iii.	Pregledano/ispitano	.	Ispitivanje, mjerenje itd. u skladu s primjenjivim standardom ⁽¹⁾ (npr. vizualni pregled, funkcionalno ispitivanje, ispitivanje u radionici itd.).
iv.	Preinačeno	.	Izmjena nekog dijela u skladu s primjenjivim standardom ⁽¹⁾ .

⁽¹⁾ Primjenjivi standard je standard, metoda, tehnika ili praksa proizvodnje/projekta/održavanja/kvalitete, koje je nadležno tijelo odobrilo ili prihvatilo. Primjenjivi standard se opisuje u polju 12.

Polje 12. Napomene

Opisuje se rad naveden u polju 11., bilo izravno ili upućivanjem na prateću dokumentaciju koja je korisniku ili ugrađitelju potrebna za utvrđivanje plovidbenosti elementa (elemenata) u odnosu na rad za koji se izdaje potvrda. Ako je potrebno, može se upotrijebiti poseban list papira na koji se upućuje u glavnom EASA Obrascu 1. Svakom se izjavom mora jasno označiti na koji element (elemente) iz polja 6. se ona odnosi.

Primjeri podataka koji se upisuju u polje 12. su:

- i. Upotrijebljeni podaci za održavanje, uključujući status promjene i upućivanje.

▼ B

- ii. Usklađenost s naredbama za plovidbenost ili sa servisnim biltenima.
- iii. Obavljeni popravci.
- iv. Obavljene preinake.
- v. Ugradnja zamjenskih dijelova.
- vi. Status dijelova s ograničenim vijekom trajanja.
- vii. Odstupanja od radnog naloga klijenta.
- viii. Izjave o otpuštanju u uporabu, za ispunjavanje zahtjeva stranih tijela za civilno zrakoplovstvo u vezi održavanja.
- ix. Informacije potrebne za podršku pošiljke s manjkavostima ili ponovnog sastavljanja nakon isporuke.

▼ M6**▼ C4**

- x. za organizacije za održavanje odobrene u skladu s poddijelom F Priloga I. (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO), izjava o potvrdi o otpuštanju komponente u uporabu iz, ovisno o slučaju, točke M.A.613. i CAO.A.070.:

„Potvrđuje se da je, ako u ovom polju nije drukčije navedeno, rad naveden u polju 11. i opisan u ovom polju obavljen u skladu sa zahtjevima iz odjeljka A poddijela F Priloga I. (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014 te da se u vezi s tim radom element smatra spremnim za otpuštanje u uporabu. OVO NIJE OTPUŠTANJE U UPORABU NA TEMELJU PRILOGA II. (DIO 145.) UREDBI (EU) BR. 1321/2014.”;

Ako se podaci tiskaju na elektroničkom EASA obrascu 1, svi odgovarajući podaci koji nisu primjereni za druga polja upisuju se u ovo polje.

▼ B

Kada se podaci tiskaju na elektroničkom EASA Obrascu 1, svi odgovarajući podaci koji nisu primjereni za druga polja, upisuju se u ovo polje.

Polja 13.a-13.e

Općeniti zahtjevi za polja 13.a-13.e: Ne upotrebljavaju se za otpuštanje u uporabu nakon održavanja. Osjenčite ih, potamnite ili označite na neki drugi način kako biste spriječili nenamjernu ili neovlaštenu uporabu.

▼ M6**▼ C4***Polje 14.a*

Označite odgovarajući kvadratić ili kvadratiće koji označavaju propise koji se primjenjuju na obavljeni rad. Ako se označi kvadratić „ostali propisi navedeni su u polju 12.”, tada u polju 12. moraju biti navedeni propisi drugih nadležnih tijela za plovidbenost. Mora se označiti najmanje jedan kvadratić, a mogu se označiti i oba, kako je primjereno.

Za sva održavanja koja obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu s odjeljkom A poddijelom F Priloga I. (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014 mora se označiti kvadratić „ostali propisi navedeni su u polju 12.” i izjava o potvrdi o otpuštanju u uporabu unijeti u polje 12. U tom je slučaju izjava „ako u ovom polju nije drukčije navedeno” namijenjena za rješavanje sljedećih slučajeva:

- (a) ako održavanje nije moglo biti završeno;
- (b) ako je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva Prilogom I. (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO);

▼ C4

- (c) ako je održavanje obavljeno u skladu s nekim drugim zahtjevom, a ne onim koji je naveden u Prilogu I. (dio M) ili Prilogu V.d (dio CAO); u tom slučaju u polju 12. navodi se taj nacionalni propis.

Za sva održavanja koja obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu s odjeljkom A Priloga II. (dio 145.) Uredbi (EU) br. 1321/2014, izjava „osim ako nije drukčije navedeno u polju 12.” namijenjena je za rješavanje sljedećih slučajeva:

- (a) ako održavanje nije moglo biti završeno;
- (b) ako je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva Prilogom II. (dio 145.);
- (c) ako je održavanje obavljeno u skladu s nekim drugim zahtjevom, a ne onim koji je naveden u Prilogu II. (dio 145.); u tom slučaju u polju 12. navodi se taj nacionalni propis.

▼ B*Polje 14.b Potpis ovlaštene osobe*

U ovaj se prostor potpisuje ovlaštena osoba. U ovo se polje mogu potpisati samo osobe posebno ovlaštene na temelju pravila i politika nadležnog tijela. Za pomoć pri prepoznavanju, može se dodati jedinstveni broj kojim se određuje ovlaštena osoba.

Polje 14.c Broj potvrde/odobrenja

Upisuje se broj/referentna oznaka potvrde/odobrenja. Ovaj broj ili referentnu oznaku izdaje nadležno tijelo.

Polje 14.d Ime

Upisuje se u čitljivom obliku ime osobe koja se potpisala u polju 14.b.

Polje 14.e Datum

Upisuje se datum kad je potpisano polje 14.b; datum mora biti napisan u obliku dd = dan označen dvjema znamenkama, mmm = prva tri slova naziva mjeseca, gggg = godina u obliku 4 znamenke.

Odgovornosti korisnika/ugraditelja

Na potvrdu upišite sljedeću izjavu kojom obavješćujete krajnje korisnike da nisu oslobođeni od svojih odgovornosti u vezi ugradnje i uporabe bilo kojeg elementa kojem je priložen obrazac:

„OVA POTVRDA NE PREDSTAVLJA AUTOMATSKI OVLAŠTENJE ZA UGRADNJU.

KADA KORISNIK/UGRADITELJ OBAVLJA POSAO U SKLADU S PROPISIMA NEKOG DRUGOG NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST A NE NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST KOJE JE NAVEDENO U POLJU 1., BITNO JE DA KORISNIK/UGRADITELJ OSIGURA DA NJEGOVO/NJEZINO NADLEŽNO TIJELO ZA PLOVIDBENOST PRIHVATI ELEMENTE OD NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST NAVEDENOG U POLJU 1.

IZJAVE U POLJIMA 13.A I 14.A NE PREDSTAVLJAJU POTVRDU ZA UGRADNJU. U SVIM SLUČAJEVIMA DOKUMENTACIJA O ODRŽAVANJU ZRAKOPLOVA MORA SADRŽAVATI POTVRDU ZA UGRADNJU KOJU KORISNIK/UGRADITELJ IZDAJE U SKLADU S NACIONALNIM PROPISIMA, PRIJE NEGO ŠTO SE ZRAKOPLOV MOŽE UPOTRIJEBITI ZA LETENJE.”

1. Nadležno tijelo koje izdaje potvrdu / država		2. POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU U UPORABU EASA OBRAZAC 1			3. Referentni broj obrasca	
4. Naziv i adresa organizacije					5. Radni nalog/ugovor/račun	
6. Element	7. Opis	8. Broj dijela	9. Količina	10. Serijski broj	11. Status/rad	
12. Napomene						
13a. Potvrđuje se da su gore navedeni elementi proizvedeni u skladu s: ☐ odobrenim projektnim podacima, te su u stanju za siguran rad ☐ neodobrenim projektnim podacima, navedenim u polju 12.			14a. ☐ Dio 145.A.50. Vraćanje u uporabu ☐ Drugi propis, naveden u polju 12. Potvrđuje se da je, ako nije drukčije navedeno u polju 12., rad naveden u polju 11. i opisan u polju 12. obavljen u skladu s dijelom 145. i da se u odnosu na taj rad elementi smatraju spremnim za vraćanje u uporabu.			
13b. Potpis ovlaštene osobe		13c. Broj odobrenja/ovlaštenja		14b. Potpis ovlastene osobe		14c. Referentni broj potvrde/odobrenja.
13d. Ime		13e. Datum (dd mmm gggg)		14d. Ime		14e. Datum (dd mmm gggg)
<p>ODGOVORNOSTI KORISNIKA/UGRADITELJA</p> <p>Ova potvrda ne predstavlja automatski ovlaštenje za ugradnju elementa (elemenata).</p> <p>Kada korisnik/ugraditelj obavlja posao u skladu s propisima nekog drugog nadležnog tijela za plovidbenost, a ne nadležnog tijela za plovidbenost koje je navedeno u polju 1., bitno je da korisnik/ugraditelj osigura da njegovo/njezino nadležno tijelo za plovidbenost prihvati elemente od nadležnog tijela za plovidbenost navedenog u polju 1.</p> <p>Izjave u poljima 13.a i 14.a ne predstavljaju potvrdu za ugradnju. U svim slučajevima dokumentacija o održavanju zrakoplova mora sadržavati potvrdu za ugradnju koju korisnik/ugraditelj izdaje u skladu s nacionalnim propisima, prije nego što se zrakoplov može upotrijebiti za letenje.</p>						

► ⁽¹⁾ ⁽²⁾ EASA Obrazac 1 – MF/CAO/145, 3. izdanje ◀ ◀

► ⁽¹⁾ **M6**

► ⁽²⁾ **C4**

▼ M6
▼ C4

Dodatak III.

Potvrda o provjeri plovibengosti – EASA obrazac 15

[DRŽAVA ČLANICA]	
Država članica Europske unije (*)	
POTVRDA O PROVJERI PLOVIBENOSTI (ARC)	
Referentni broj potvrde o provjeri plovibengosti:	
▶ ⁽¹⁾ U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća sljedeća organizacija, odobrena u skladu s odjeljkom A Priloga V.c (dio CAMO) ili odjeljkom A poddijelom G Priloga I. (dio M) ili odjeljkom A Priloga V.d (dio CAO) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014,	
[IME I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]	
[REFERENTNA OZNAKA ODOBRENJA]	
potvrđuje da je obavila provjeru plovibengosti u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014 na sljedećem zrakoplovu: ◀	
Proizvođač zrakoplova:	
Proizvođačeva oznaka zrakoplova:	
Registracija zrakoplova:	
Serijski broj zrakoplova:	
i taj se zrakoplov, u vrijeme provjere, smatra plovibenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka: .....
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):	
Potpis:	Broj ovlaštenja: .....
Prvo produljenje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovibenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka: .....
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):	
Potpis:	Broj ovlaštenja: .....
Naziv društva:	Referentna oznaka odobrenja: .....
Drugo produljenje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovibenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka: .....
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):	
Potpis:	Broj ovlaštenja: .....
Naziv društva:	Referentna oznaka odobrenja: .....
(*) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a	

EASA obrazac 15b, ▶⁽³⁾ 6. izdanje ◀

(*) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a.

(**) Osim za zračne brodove.

▶⁽¹⁾ M11▶⁽²⁾ M8

▼ **C4**

[DRŽAVA ČLANICA]

članica Europske unije (*)

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)

Referentni broj potvrde o provjeri plovidbenosti: .....

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE] ovim potvrđuje da se sljedeći zrakoplov:

Proizvođač zrakoplova: .....

Proizvođačeva oznaka zrakoplova: .....

Registracija zrakoplova: .....

Serijski broj zrakoplova: .....

u vrijeme provjere smatra plovidbenim.

Datum izdavanja:..... Datum isteka:.....

Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):.....

Potpis: ..... Broj ovlaštenja: .....

Prvo produljenje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim.

Datum izdavanja:..... Datum isteka:.....

Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):.....

Potpis:..... Broj ovlaštenja: .....

Naziv društva:..... Referentna oznaka odobrenja: .....

Drugo produljenje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim.

Datum izdavanja:..... Datum isteka:.....

Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (**):.....

Potpis:..... Broj ovlaštenja: .....

Naziv društva:..... Referentna oznaka odobrenja: .....

EASA obrazac 15a, 5. izdanje

(*) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a.

(**) Osim za zračne brodove.

*Dodatak IV.***SUSTAV KLASA I OVLAŠTENJA ZA ODOBRAVANJE OGRANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE IZ PRILOGA I. (DIO M) PODODJELJKA F I PRILOGA II. (DIO 145.)**

1. Osim kad je za najmanje organizacije u točki 12. drukčije navedeno, tablica iz točke 13. predstavlja standardni sustav za odobrenje organizacija za održavanje na temelju pododjeljka F Priloga I. (dio M) i Priloga II. (dio 145.). Organizaciji se mora dodijeliti odobrenje koje se kreće od jedne klase i ovlaštenja s ograničenjima, do svih klasa i ovlaštenja s ograničenjima.
2. Osim tablice iz točke 13., od odobrene organizacije za održavanje traži se da navede opseg radova u svom priručniku organizacije za održavanje. Vidjeti također točku 11.
3. Unutar klase(-a) i ovlaštenje(-a) odobrenja koje dodjeljuje nadležno tijelo, opsegom radova utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje definiraju se točna ograničenja odobrenja. Stoga je od bitnog značaja da klasa(-e) i ovlaštenje(-a) unutar odobrenja i opseg radova organizacije budu usklađeni.
4. *Ovlaštenje za klasu kategorije A* znači da odobrena organizacija za održavanje smije obavljati održavanje na zrakoplovu i bilo kojoj komponenti (uključujući motore i/ili pomoćne pogonske uređaje (APU)) u skladu s podacima o održavanju zrakoplova ili, ako se s tim složi nadležno tijelo, u skladu s podacima o održavanju komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u zrakoplov. Međutim, takva odobrena organizacija za održavanje s ovlaštenjem kategorije A može privremeno odstraniti komponentu radi održavanja, kako bi se olakšao pristup toj komponenti, osim u slučaju kad takvo odstranjivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije predmet odredaba ove točke. To je predmet postupka nadzora u priručniku organizacije za održavanje, koji mora odobriti nadležno tijelo. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrđuje se opseg takvog održavanja i pritom se navodi opseg odobrenja.
5. *Ovlaštenje za klasu kategorije B* znači da odobrena organizacija za održavanje smije obavljati održavanje na neugrađenom motoru i/ili APU-u i na komponentama motora i/ili APU-a u skladu s podacima o održavanju motora i/ili APU-a ili, ako se s tim složi nadležno tijelo, u skladu s podacima o održavanju komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u motor i/ili APU. Međutim, takva odobrena organizacija za održavanje s ovlaštenjem kategorije B može privremeno odstraniti komponentu radi održavanja, kako bi se olakšao pristup toj komponenti, osim u slučaju kad takvo odstranjivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije predmet odredaba ove točke. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrđuje se opseg takvog održavanja i pritom se navodi opseg odobrenja. Organizacija za održavanje odobrena s ovlaštenjem za klasu kategorije B smije također izvoditi održavanje na ugrađenom motoru tijekom „baznog” i „linijskog” održavanja, što podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje, koji mora odobriti nadležno tijelo. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje odražava takvu djelatnost kad to dopušta nadležno tijelo.
6. *Ovlaštenje za klasu kategorije C* znači da odobrena organizacija za održavanje smije obavljati održavanje na neugrađenim komponentama (osim motora i APU-a) koji su namijenjeni za ugradnju u zrakoplov ili u motor/APU. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrđuje se opseg takvog održavanja i pritom se navodi opseg odobrenja. Organizacija za održavanje odobrena s ovlaštenjem za klasu kategorije C smije također obavljati održavanje na ugrađenoj komponenti tijekom baznog i linijskog održavanja ili u objektu za održavanje motora/APU-a, što podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje koji odobrava nadležno tijelo. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje odražava takvu djelatnost kad to dopušta nadležno tijelo.

▼ C3

7. *Ovlaštenje za klasu kategorije D* je samostalno ovlaštenje za klasu, koje nije nužno povezano s određenim zrakoplovom, motorom ili drugom komponentom. *Ovlaštenje D1* – provjera bez razaranja („Non Destructive Testing” – NDT) je potrebno samo za odobrenu organizaciju za održavanje koja izvodi NDT kao poseban posao za neku drugu organizaciju. Organizacija za održavanje odobrena s ovlaštenjem za klasu kategorije A ili B ili C smije obavljati NDT na proizvodima koje održava uz uvjet da priručnik organizacije za održavanje sadrži postupke NDT-a, bez potrebe za ovlaštenjem za klasu D1.
8. U slučaju organizacije za održavanje koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.), *ovlaštenja za klasu kategorije A* dijele se dalje na „bazno” i „linijsko” održavanje.
9. Namjena dijela odobrenja sa *ograničenjima* je da se nadležnim tijelima omogući fleksibilnost za prilagođavanje odobrenja bilo kojoj određenoj organizaciji. *Ovlaštenja* se na odobrenju navode samo ako su odgovarajuće ograničena. U tablici iz točke 13. navedene su moguće vrste ograničenja. Iako je u svakom ovlaštenju za klasu održavanje navedeno posljednje, prihvatljivo je da se umjesto tipa ili proizvođača zrakoplova ili motora istakne posao održavanja, ako je to za organizaciju primjerenije (primjer može biti ugradnja i održavanje sustava avionike). Ovakvo navođenje u odjeljku s ograničenjima pokazuje da organizacija za održavanje ima odobrenje za izvođenje održavanja do i uključujući taj određeni tip/posao.
10. Pri upućivanju na *seriju, tip i grupu* u dijelu s ograničenjima klase A i B, *serija* znači specifičnu seriju tipa kao što su Airbus 300 ili 310 ili 319 ili Boeing serije 737-300 ili serija RB211-524 ili Cessna 150 ili Cessna 172 ili Beech 55 ili kontinentalna serija O-200 itd.; *tip* znači specifični tip ili model kao što je Airbus tipa 310-240 ili RB tipa 211-524 B4 ili Cessna tipa 172RG; može se navesti bilo koji broj serija ili tipova; *grupa* znači, na primjer, jednomotorni klipni zrakoplovi Cessna ili klipni motori Lycoming bez kompresora itd.
11. Kad se koristi *duža lista ovlaštenja* koja može podlijegati čestim izmjenama, tada takve izmjene moraju biti u skladu s postupkom neizravnog odobrenja iz točaka M.A.604.(c) i M.B.606.(c) ili 145.A.70.(c) i 145.B.40., kako je primjereno.
12. *Organizacija za održavanje koja zapošljava samo jednu osobu* i za planiranje i za provođenje cjelokupnog održavanja može imati samo ograničeni opseg odobrenja ovlaštenja. Najveća dozvoljena ograničenja su:

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A2 AVIONI 5 700 KG I MANJE	S KLIPNIM MOTOROM 5 700 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A3 HELIKOP- TERI	S JEDNIM KLIPNIM MOTOROM 3 175 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A4 ZRAKO- PLOVI OSIM A1, A2 I A3	BEZ OGRANIČENJA
KLASA MOTORA	OVLAŠTENJE B2 KLIPNI	MANJE OD 450 KS

▼B

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
OVLAŠTENJE ZA KLASU KOMPONENATA OSIM ZA KOMPLETNE MOTORE ILI APU-E	C1 DO C22	PREMA LISTI OVLAŠTENJA
SPECIJALIZIRANA KLASA	D1 NDT	NDT MORA (MORAJU) SE SPECIFICIRATI METODA(E)

Valja napomenuti da takvu organizaciju nadležno tijelo može dodatno ograničiti u vezi opsega odobrenja, ovisno o mogućnostima određene organizacije.

13. Tabela

	KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
▼M1	ZRAKO- PLOV	A1 Avioni iznad 5 700 kg	[Ovlaštenje rezervirano za organizacije za održavanje odobrene u skladu s Prilogom II. (dio 145.)] [Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip aviona i/ili poslovi održavanja] Primjer: Airbus serije A320	[DA/NE] (*)	[DA/NE] (*)
▼M8		A2 Avioni mase 5 700 kg ili manje	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip aviona i/ili poslovi održavanja] <i>Primjer: DHC-6 Twin Otter serija</i> Navedite je li izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti odobreno ili nije.	[DA/NE] (*)	[DA/NE] (*)
▼M1		A3 Helikopteri	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip helikoptera i/ili posao (poslovi) održavanja] Primjer: Robinson R44	[DA/NE] (*)	[DA/NE] (*)
▼M8		A4 Zrakoplovi osim A1, A2 i A3	[Navodi se kategorija zrakoplova (jedrilica, balon, zračni brod itd.), proizvođač ili grupa ili serija ili tip i/ili posao (poslovi) održavanja] Navedite je li izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti odobreno ili nije.	[DA/NE] (*)	[DA/NE] (*)

▼ **B**

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
MOTORI	B1 Turbinski	[Navodi se serija ili tip motora i/ili posao (poslovi) održavanja] <i>Primjer: serija PT6A</i>		
	B2 Klipni	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip motora i/ili posao (poslovi) održavanja]		
	B3 APU	[Navodi se proizvođač ili serija ili tip motora i/ili posao (poslovi) održavanja]		
KOMPO- NENTE OSIM KOMPLET- NIH MOTORA ILI APU-A	C1 Klimatizacija i održavanje tlaka	[Navodi se tip zrakoplova ili proizvođač zrakoplova ili proizvođač komponente ili određena komponenta i/ili upućivanje na listu ovlaštenja u priručniku i/ili posao (poslovi) održavanja] <i>Primjer: PT6A Komanda za gorivo</i>		
	C2 Automatika leta			
	C3 Komunikacija i navigacija			
	C4 Vrata – otvori			
	C5 Električna energija i svjetla			
	C6 Oprema			
	C7 Motor – APU			
	C8 Komande leta			
	C9 Gorivo			
	C10 Helikopter – rotor			
	C11 Helikopter – prijenos			
	C12 Hidraulika			
	C13 Sustav prikazivanja i zapisivanja			
	C14 Podvozje			
	C15 Kisik			
	C16 Elise			
	C17 Pneumatika i vakuum			
	C18 Zaštita od leda/ kiše/požara			
	C19 Prozori			
	C20 Struktura			

▼ B

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
	C21 Vodeni balast			
	C22 Povećanje propulzije			
SPECIJALIZIRANE USLUGE	D1 Provjera bez razaranja	[Navodi se određena metoda(e) NDT-a]		

▼ M1

(*) Prekrižiti nepotrebno

▼ **M11***Dodatak V.***Potvrda organizacije za održavanje navedena u Prilogu I. (dio M) poddijelu F – EASA obrazac 3-MF**

Stranica 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

članica Europske unije (**)

POTVRDA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE *].MF.[XXXX]

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i s Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 i pod niže navedenim uvjetima [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovime potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]:

organizacija za održavanje koja ispunjava zahtjeve iz odjeljka A poddijela F Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014, odobrena za održavanje proizvoda, dijelova i uređaja navedenih u priloženim uvjetima odobrenja te za izdavanje odgovarajućih potvrda o otpuštanju u uporabu uz korištenje gornjih referentnih oznaka i, kad je tako određeno, potvrda o provjeri plovidbenosti nakon provjere plovidbenosti kako je navedeno u točki ML.A.903. Priloga V.b. (dio ML) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014 za one zrakoplove navedene u priloženoj tablici odobrenja.

UVJETI:

1. Ova je potvrda ograničena na ono što je navedeno u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje iz odjeljka A poddijela F Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014; i
2. Za ovu je potvrdu obvezna sukladnost s postupcima utvrđenima u priručniku odobrene organizacije za održavanje; i
3. Ova je potvrda valjana sve dok odobrena organizacija za održavanje ispunjava zahtjeve iz Priloga I. (dio M) i Priloga V.b (dio ML) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014.
4. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta, ova potvrda ostaje valjana do 24. ožujka 2022., osim ako se potvrda vrati, zamijeni ili privremeno ili trajno oduzme prije tog datuma.

Datum prvog izdavanja: .....

Datum ove revizije: .....

Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 3-MF, 6. izdanje

(*) Ili „EASA”, ako je nadležno tijelo EASA.

(**) Briše se za države koje nisu članice EU-a ili ako se navodi EASA.

▼ **M11**

stranica 2 od 2

UVJETI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE *].MF.XXXX

Organizacija: [NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]:

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
ZRAKOPLOV (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
MOTORI (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
KOMPONENTE OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
SPECIJALIZIRANE USLUGE (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)

Ovi su uvjeti odobrenja ograničeni na proizvode, dijelove i uređaje te na djelatnosti navedene u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje.

Referentna oznaka priručnika organizacije za održavanje.....

Datum prvog izdavanja: .....

Datum posljednje odobrene revizije..... Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 3-MF, 6. izdanje

(*) Ili „EASA”, ako je nadležno tijelo EASA.

(**) Prekrižiti nepotrebno ako organizacija nije odobrena.

(***) Upisati odgovarajuće ovlaštenje i ograničenje.

(****) Upisati odgovarajuće ograničenje i navesti je li izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti odobreno ili ne (moguće samo za ELA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije ako organizacija provodi provjeru plovidbenosti zajedno s godišnjim pregledom iz programa održavanja zrakoplova).

▼ **M11***Dodatak VI.***Potvrda organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti navedena u Prilogu I. (dio M) poddijelu G – EASA
obrazac 14-MG**

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

Država članica Europske unije (**)

ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

POTVRDA

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].MG.XXXX (ref. oznaka AOC-a XX.XXX)

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014, dok su na snazi, i pod niže navedenim uvjetom, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]:

organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, u skladu s odjeljkom A poddijelom G Priloga I. (dio M) Uredbi (EU) br. 1321/2014, odobrena za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova navedenih u priloženim uvjetima odobrenja i, kad je tako određeno, za izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti nakon pregleda plovidbenosti kako je navedeno u točki M.A.901. Priloga I. (dio M) ili točki ML.A.901. Priloga V.b (dio ML) te, kad je tako određeno, za izdavanje dozvola za letenje kako je navedeno u točki M.A.711. podtočki (c) Priloga I. (dio M) toj uredbi.

UVJETI:

1. Ova je potvrda ograničena na ono što je navedeno u odjeljku o opsegu poslova u odobrenom priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti kako je navedeno u odjeljku A poddijelu G Priloga I. (dio M) Uredbi (EU) br. 1321/2014.
2. Za ovu je potvrdu obvezna usklađenost s postupcima navedenima u priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti odobrenom u skladu s poddijelom G Priloga I. (dio M) Uredbi (EU) br. 1321/2014.
3. Ova je potvrda valjana dok je odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (dio M) te, ako je to primjenjivo, Prilogom V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014.
4. Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu sa svojim sustavom kvalitete sklopi ugovor za usluge jedne ili više organizacija, ova potvrda ostaje valjana pod uvjetom da ta organizacija ili organizacije ispunjavaju primjenjive ugovorne obveze.
5. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta od 1. do 4., ova potvrda ostaje valjana do 24. ožujka 2022., osim ako se potvrda prije toga vrati, zamijeni ili privremeno ili trajno oduzme.

Ako se ovaj obrazac koristi i za licencirane zračne prijevoznike u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, broj svjedodžbe zračnog prijevoznika (AOC) dodaje se referentnoj oznaci, a uvjet 5. zamjenjuje se sljedećim dodatnim uvjetima 6., 7. i 8.:

6. Ova potvrda nije ovlaštenje za upravljanje tipovima zrakoplova iz uvjeta 1. Ovlaštenje za upravljanje zrakoplovom je AOC.
7. Istek, privremeno ili trajno oduzimanje AOC-a čini ovu potvrdu automatski nevaljanom u odnosu na registracije zrakoplova navedene u AOC-u, osim ako nadležno tijelo izričito navede drukčije.
8. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta od 1. do 4. te 6. i 7. ova potvrda ostaje valjana do 24. ožujka 2022., osim ako se prethodno vrati, zamijeni, privremeno ili trajno oduzme.

Datum prvog izdavanja: .....

Potpis: .....

Datum ove revizije: .....Broj revizije: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

Stranica 1 od 2

▼ **M11**

stranica 2 od 2

ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI**UVJETI ODOBRENJA**

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE *].MG.XXXX

(ref. oznaka: AOC XX.XXXX)

Organizacija: [NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

Tip/serija/grupa zrakoplova	Odobrena provjera ploidbenosti	Odobrene dozvole za letenje	Organizacija djeluje pod sustavom kvalitete
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	

Ovi uvjeti odobrenja ograničeni su na one koji su navedeni u opsegu poslova iz odobrenog odjeljka priručnika za vođenje kontinuirane ploidbenosti .....

Oznaka priručnika za vođenje kontinuirane ploidbenosti: .....

Datum prvog izdavanja: .....

Potpis: .....

Datum ove revizije: ..... Broj revizije: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE*]

EASA obrazac 14-MG, 6. izdanje

(*) Ili EASA, ako je nadležno tijelo EASA.

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e.

(***) Izbrisati nepotrebno ako organizacija nije odobrena.

▼ B*Dodatak VII.***Složeni zadaci održavanja****▼ M6****▼ C4**

Složeni poslovi održavanja iz točke M.A.801. podtočke (b) podpodtočke 2. i točke M.A.801. podtočke (c) su sljedeći:

▼ B

1. Preinaka, popravak ili zamjena zakivanjem, spajanjem/vezanjem, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kojeg od sljedećih dijelova konstrukcije zrakoplova:

- (a) krilni nosač kutijastog presjeka;
- (b) uzdužnica krila ili element tetive;
- (c) ramenjača;
- (d) pojas ramenjače;
- (e) element rešetkastog nosača;
- (f) tkivo nosača;
- (g) kobilica ili hrbat trupa zračnog broda ili plovka;
- (h) dio opterećen na sabijanje od rebrastog lima na površini krila ili repa;
- (i) glavno rebro krila;
- (j) upornica površine krila ili repa;
- (k) nosač motora;
- (l) ramenjača ili konstrukcija trupa;
- (m) element bočnog nosača, vodoravni nosač ili pregrada;
- (n) nosač ili okov podupirača sjedala;
- (o) zamjena šina stolaca;
- (p) potporanj ili upornica podvozja;
- (q) osovina;
- (r) kotač; te
- (s) skija ili nosač skije osim zamjene prevlake za niske razine trenja.

2. Preinaka ili popravak bilo kojeg od sljedećih dijelova:

- (a) oplate zrakoplova ili oplate plovka zrakoplova, ako radovi zahtijevaju uporabu nosača, dizalice ili pribora;
- (b) oplate zrakoplova koja podliježe opterećenjima od povećanja tlaka (pre-surizacije), ako je izmjereno oštećenje oplate veće od 15 cm (6 inča) u bilo kojem smjeru;
- (c) dio kontrolnog sustava koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedalu, osovinu, kvadrant, prijenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, rogove za upravljanje i kovani ili lijevani nosač, ali osim

▼B

- i. kalupnog kovanja podmetača za popravak ili priključka za kabel, te
  - ii. zamjene priključka na kraju protutaktne cijevi koji se pričvršćuje zakivanjem; te
- (d) bilo koje druge strukture, koja nije navedena pod (1), koju je proizvođač označio kao primarnu strukturu u svom priručniku za održavanje, priručniku za strukturalni popravak ili uputama za kontinuiranu plovidbenost.
3. Izvođenje sljedećeg održavanja na klipnom motoru:
- (a) demontaža i kasnija ponovna montaža klipnog motora, osim radi i. postizanja pristupa sklopovima klipa/cilindra; ili ii. uklanjanja stražnje pomoćne ploče radi pregleda i/ili zamjene sklopova uljne pumpe, kada takav rad ne uključuje uklanjanje i ponovno postavljanje unutarnjih uređaja;
  - (b) demontaža i kasnija ponovna montaža reduktora;
  - (c) zavarivanje i tvrdo lemljenje spojeva, osim manjih popravaka zavarivanjem na ispušnim jedinicama koje obavlja odgovarajuće odobren ili ovlašten varilac, ali isključujući zamjenu komponenata;
  - (d) posezanje za pojedinim dijelovima jedinica koje su dobavljene kao prethodno testirane jedinice, osim zamjene i podešavanja elemenata koji se uobičajeno zamjenjuju ili podešavaju u uporabi.
4. balansiranje elise, osim:
- (a) za certificiranje statičkog balansiranja, kada se to zahtijeva priručnikom za održavanje;
  - (b) dinamičko balansiranje ugrađenih elisa upotrebom elektroničke opreme za balansiranje, kada to dopušta priručnik za održavanje ili drugi odobreni podaci za plovidbenost;
5. Bilo koji dodatan posao koji zahtijeva:
- (a) specijalizirani alat, opremu ili uređaje; ili
  - (b) značajne postupke koordinacije radi produženog trajanja poslova i sudjelovanja nekoliko osoba.

▼ B*Dodatak VIII.***OGRANIČENO ODRŽAVANJE KOJE OBAVLJA PILOT-VLASNIK**

Uz zahtjeve utvrđene u Prilogu I. (dijelu M), moraju se ispuniti sljedeća osnovna načela prije izvođenja bilo kojeg posla održavanja u uvjetima održavanja od strane pilota-vlasnika:

(a) Sposobnost i odgovornost

1. Pilot-vlasnik je uvijek odgovoran za bilo koje održavanje koje on obavi.
2. Prije izvođenja bilo kojeg posla održavanja, pilot-vlasnik mora biti siguran da je sposoban za obavljanje tog posla. Odgovornost je pilota-vlasnika da se upozna sa standardnim praksama održavanja za njihove zrakoplove i s programom održavanja zrakoplova. Ako pilot-vlasnik nije sposoban za posao koji treba obaviti, tada on taj posao ne smije obaviti.

▼ M8

3. Pilot-vlasnik (ili njegov ugovorni CAMO ili CAO) odgovoran je za utvrđivanje poslova pilota-vlasnika u skladu s ovim osnovnim načelima u programu održavanja i za osiguravanje pravovremenog ažuriranja dokumentacije.

▼ B

4. Odobranje programa održavanja mora se obaviti u skladu s točkom M.A.302.

(b) Zadaće

Pilot-vlasnik može obavljati jednostavne vizualne preglede ili operacije za provjeru općeg stanja i očiglednih oštećenja te uobičajenog rada konstrukcije zrakoplova, motora, sustava i komponenata.

Pilot-vlasnik ne smije izvoditi poslove održavanja, ako je takav posao:

▼ M2

1. kritičan je posao održavanja

▼ B

2. zahtijeva odstranjivanje većih komponenata ili većih sklopova i/ili;
3. izvodi se u skladu s naredbom o plovidbenosti (AD) ili sa stavkom ograničenja plovidbenosti, osim ako je to posebno dopušteno u AD-u ili ALI-u i/ili;
4. zahtijeva upotrebu posebnih alata, kalibriranih alata (osim moment ključa i alata za kableske stopice) i/ili;
5. zahtijeva upotrebu opreme za testiranje ili posebno testiranje (npr. NDT, testovi sustava ili operativne provjere za avioničku opremu) i/ili;
6. sastoji se od bilo kakvih neplaniranih posebnih pregleda (npr. pregled zrakoplova nakon slijetanja uz preveliku težinu) i/ili;
7. obuhvaća sustave koji su bitni za IFR operacije i/ili;
8. naveden u Dodatku VII. ovom Prilogu ili je to posao održavanja sastavnog dijela u skladu s točkama M.A.502(a), (b), (c) ili (d) i/ili;

▼ M6**▼ C4****▼ M1**

Mjerila 1. do 9. ne mogu se zamijeniti manje ograničavajućim uputama izdanim u skladu s točkom „M.A.302.(d) Program održavanja”.

▼ B

Bilo koji posao koji se u letačkom priručniku zrakoplova opisuje kao priprema zrakoplova za let (primjer: sklapanje krila jedrilice ili pregled prije polijetanja), smatra se poslom pilota, a ne poslom u okviru održavanja koje obavlja pilot-vlasnik, pa stoga ne zahtijeva potvrdu o otpuštanju u uporabu.

(c) Izvedba poslova održavanja koje obavlja pilot-vlasnik i zapisi

Podaci o održavanju navedeni u točki M.A.401. moraju uvijek biti na raspolaganju tijekom održavanja koje obavlja vlasnik-pilot i on ih se mora uvijek pridržavati. Detalji o podacima koji se odnose na održavanje koje obavlja pilot-vlasnik moraju biti uključeni u potvrdu o otpuštanju u uporabu u skladu s točkom M.A.803.(d).

U skladu s točkom M.A.305.(a), pilot-vlasnik mora obavijestiti odobrenu organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je odgovorna za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova (ako je primjenjivo) najkasnije 30 dana nakon održavanja koje je obavio pilot-vlasnik.

▼ B*PRILOG II.***(Dio 145.)**

SADRŽAJ

145.1 **Općenito**

ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

145.A.10 Područje primjene

145.A.15 Zahtjev

145.A.20 Uvjeti za odobrenje

145.A.25 Zahtjevi u vezi s objektima

145.A.30 Zahtjevi u vezi s osobljem

145.A.35 ► **C3** Osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za podršku ◀**▼ M1**

145.A.36 Evidencija osoblja za provjeru plovidbenosti

▼ M5

145.A.40 Oprema i alati

145.A.42 Komponente

▼ B

145.A.45 Podaci za održavanje

145.A.47 Planiranje proizvodnje

▼ M2

145.A.48 Provođenje održavanja

▼ B

145.A.50 Izdavanje potvrde o održavanju

▼ M1145.A.55 ► **C1** Evidencija održavanja i provjera plovidbenosti ◀**▼ B**145.A.60 ► **C3** Prijavljivanje događaja ◀

145.A.65 Politika sigurnosti i kvalitete, postupci održavanja i sustav kvalitete

145.A.70 Priručnik organizacije za održavanje

145.A.75 ► **C3** Privilegiji organizacije ◀

145.A.80 Ograničenja organizacije

145.A.85 Promjene u organizaciji

145.A.90 Kontinuirana valjanost

145.A.95 Nalazi

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

145.B.1 ► **C3** Područje primjene ◀

145.B.10 Nadležno tijelo

145.B.15 Organizacije smještene u nekoliko država članica

145.B.20 Početno odobrenje

145.B.25 Izdavanje odobrenja

145.B.30 Nastavak odobrenja

145.B.35 Promjene

145.B.40 Izmjene priručnika organizacije za održavanje

145.B.45 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

145.B.50 Nalazi

▼B

145.B.55 Čuvanje dokumentacije

145.B.60 Izuzeća

Dodatak I. — ► **C3** EASA obrazac 1. Potvrda o ovlaštenom otpuštanju u uporabu ◀

Dodatak II. — ► **C3** Sustav klasa i ovlaštenja za odobravanje organizacija za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F i iz Priloga II. (dio 145.) ◀

Dodatak III. — Potvrda organizacije za održavanje – EASA obrazac 3-145

Dodatak IV. — Uvjeti za korištenje osoblja koje nije stručno osposobljeno u skladu s Prilogom III. (dio 66.) iz točaka 145.A.30(j) 1. i 2.

145.1 OPĆENITO

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u državi članici, tijelo koje je odredila ta država članica ili;
2. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

ODJELJAK A

TEHNIČKI ZAHTJEVI

145.A.10. Područje primjene

Ovim se dijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispuniti kako bi ispunjavala uvjete za izdavanje ili produljenje odobrenja za održavanje zrakoplova i sastavnih dijelova.

145.A.15. Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili izmjenu odobrenja predaje se nadležnom tijelu na obrascu i na način koji utvrdi nadležno tijelo.

145.A.20. Uvjeti za odobrenje

Organizacija u svom priručniku utvrđuje opseg poslova koji je obuhvaćen odobrenjem (Dodatak IV. Prilogu I. (dio M) sadrži tablicu svih klasa i ovlaštenja)

145.A.25. Zahtjevi u vezi s objektima

Organizacija jamči:

- (a) da su osigurani objekti za planirane radove, a naročito da pružaju zaštitu od vremenskih uvjeta. Specijalizirane su radionice i servisni odjeljci odvojeni na odgovarajući način kako bi se zajamčilo da ne dođe do zagađenja okoliša i radnog prostora.
  1. Za bazno održavanje zrakoplova, hangari za zrakoplove moraju biti raspoloživi i dovoljno veliki za smještaj zrakoplova kod planiranog baznog održavanja;
  2. Za održavanje sastavnih dijelova radionice za sastavne dijelove moraju biti dovoljno velike za smještaj sastavnih dijelova kod planiranog održavanja;

▼ B

- (b) da je osiguran uredski smještaj za upravljanje planiranim radovima navedenim u točki (a) i za osoblje za izdavanje potvrde kako bi ono moglo izvršavati naložene im zadatke na način koji doprinosi standardima dobrog održavanja zrakoplova;
- (c) da je radno okruženje uključujući hangare za zrakoplove, radionice za sastavne dijelove i uredski smještaj odgovarajuće za zadatke koji se provode, a naročito da se poštuju posebni zahtjevi. Ako okruženje za neki određeni zadatak ne nalaže drukčije, radno okruženje mora biti takvo da ne smanjuje učinkovitost osoblja:
1. temperature se moraju održavati takvim da osoblje može provoditi naložene zadatke bez nepotrebne neugode;
  2. prašina i drugo onečišćenje koje se prenosi zrakom su minimalni i nije dopušteno da u području izvođenja radova bude dostignuta razina gdje je vidljiva površinska kontaminacija zrakoplova/sastavnih dijelova. Kada prašina/druga vrsta kontaminacije prenošena zrakom prouzroči vidljivu površinsku kontaminaciju, svi se osjetljivi sustavi moraju izolirati dok se ponovno ne uspostave prihvatljivi uvjeti;
  3. osvjetljenjem se mora osigurati da se svaka zadaća pregleda i održavanja može učinkovito obaviti;
  4. buka ne smije ometati osoblje u izvršavanju zadataka pregleda. Tamo gdje izvor buke nije moguće kontrolirati, osoblju je potrebno osigurati osobnu opremu kako bi se spriječilo ometanje tijekom pregleda izazvano prekomjernom bukom;
  5. kada se pri određenom zadatku održavanja zahtijeva primjena posebnih uvjeta okoliša, koji su drukčiji od gore navedenih, tada se poštuju ti uvjeti. Posebni su uvjeti utvrđeni u podacima za održavanje;
  6. radno okruženje za linijsko održavanje mora biti takvo da se određene zadaće održavanja ili pregleda mogu izvršiti bez nepotrebne ometanja. Stoga se, kada se radno okruženje pogorša do neprihvatljive razine u pogledu temperature, vlage, tuče, vjetera, svjetlosti, prašine/druge kontaminacije koja se prenosi zrakom, određeni zadatak održavanja ili pregleda mora odgoditi dok se ponovno ne uspostave zadovoljavajući uvjeti;
- (d) da su zaštićeni skladišni prostori za sastavne dijelove, opremu, alate i materijal. Uvjeti skladištenja jamče odvajanje upotrebljivih sastavnih dijelova i materijala od neupotrebljivih sastavnih dijelova, materijala, opreme i alata zrakoplova. Uvjeti skladištenja u skladu su s uputama proizvođača kako bi se spriječilo propadanje i oštećenje uskladištenih predmeta. Pristup skladišnim prostorima ograničen je na ovlašteno osoblje.

145.A.30. Zahtjevi u vezi s osobljem

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja koji ima statutarnu ovlast osigurati financiranja i izvršavanja cjelokupnog održavanja koje traži korisnik prema standardu koji se traži ovim dijelom. Odgovorni rukovoditelj:

▼ B

1. jamči dostupnost svih potrebnih sredstava za provođenje održavanja u skladu s točkom 145.A.65.(b) kako bi se podržalo odobrenje organizacije;
  2. utvrđuje i promiče politiku sigurnosti i kakvoće utvrđenu u točki 145.A.65.(a);
  3. pokazuje osnovno razumijevanje ovog Priloga (dio-145.).
- (b) Organizacija imenuje osobu ili osobe, čije odgovornosti obuhvaćaju zajamčivanje sukladnosti organizacije s ovim dijelom. Takva(-e) osoba(-e) je(-su) u konačnici odgovorne odgovornom rukovoditelju.
1. Imenovana osoba ili osobe predstavljaju strukturu organizacije za upravljanje održavanjem i odgovorna je(-su) za sve funkcije utvrđene u ovom dijelu.
  2. Imenovana osoba ili osobe moraju se utvrditi, a njihove se isprave o kvalificiranosti predaju u obliku i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.
  3. Imenovana osoba ili osobe moraju moći pokazati odgovarajuće znanje, obrazovanje i zadovoljavajuće iskustvo vezano uz održavanje zrakoplova ili sastavnih dijelova i pokazati aktivno poznavanje ovog dijela.
  4. U postupcima se mora pojasniti tko mijenja određenu osobu u slučaju duže odsutnosti dotične osobe.
- (c) ► **C3** Odgovorni rukovoditelj prema točki (a) imenuje osobu koja je odgovorna za praćenje sustava kakvoće, uključujući s njime povezan sustav povratnih informacija prema točki 145.A.65.(c). ◀ Imenovana osoba ima izravan pristup odgovornom rukovoditelju kako bi zajamčila da je odgovorni rukovoditelj ispravno informiran o pitanjima kakvoće i poštovanja uvjeta.
- (d) Organizacija mora imati plan za održavanje sa satnicom osoblja koji pokazuje da organizacija ima dovoljno osoblja za planiranje, izvođenje, nadzor, provjeru i praćenje kakvoće organizacije u skladu s odobrenjem. Osim toga, organizacija mora imati postupak za daljnju procjenu radova namijenjenih za provođenje kad je stvarna raspoloživost osoblja manja od planirane razine zaposlenog osoblja za bilo koju pojedinačnu radnu smjenu ili razdoblje.
- (e) ► **M8** Organizacija utvrđuje i kontrolira stručnost osoblja uključenog u bilo kakvo održavanje, provjeru plovidbenosti, upravljanje i/ili provjeru kakvoće u skladu s postupkom i prema standardu koje je donijelo nadležno tijelo. ◀ Pored nužne stručnosti povezane s radnim mjestom, stručnost mora obuhvaćati razumijevanje primjene ljudskih faktora i pitanja povezanih s ljudskom izvedbom primjereno funkciji te osobe u organizaciji. „Ljudski faktori” znači načela koja se odnose na aeronautički dizajn, certifikaciju, osposobljavanje, operacije i održavanje i koja zahtijevaju sigurnu vezu ljudi i drugih sastavnih dijelova sustava uzimajući u obzir na odgovarajući način ljudsku izvedbu. „Ljudska izvedba” znači ljudske sposobnosti i ograničenja koji utječu na sigurnost i djelotvornost aeronautičkih operacija.

▼ M5

- (f) Organizacija jamči da je osoblje koje provodi ili nadzire provjeru kontinuirane plovidbenosti bez razaranja na konstrukciji ili komponentama zrakoplova, ili oboje, odgovarajuće stručno osposobljeno za određenu provjeru bez razaranja u skladu s europskim standardom ili jednakovrijednim standardom koji je priznala Agencija. Osoblje koje obavlja bilo koje druge specijalizirane poslove mora biti stručno osposobljeno na odgovarajući način u skladu sa službeno priznatim standardom. Odstupajući od ove točke, osoblje iz točaka (g), (h)(1) i (h)(2), stručno osposobljeno kao kategorija B1, B3 ili L u skladu s Prilogom III. (dio 66.), smije obavljati i/ili nadzirati provjere kontrastnim penetrantima.
- (g) Svaka organizacija koja održava zrakoplove, osim ako je drukčije navedeno u točki (j), u slučaju linijskog održavanja zrakoplova, mora imati ovlašteno osoblje s odgovarajućim ovlaštenjem za zrakoplov, stručno osposobljeno kao kategorija B1, B2, B2L, B3 i L, kako je prikladno, u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35.

Osim toga, takva organizacija za obavljanje manjeg planiranog linijskog održavanja i jednostavnog popravka kvarova može se koristiti i osobljem ovlaštenim i odgovarajuće osposobljenim za određene poslove koje ima ovlasti iz točaka 66.A.20(a)(1) i 66.A.20(a)(3). podtočke ii. te je stručno osposobljeno u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35. Raspoloživost takvog ovlaštenog osoblja ne zamjenjuje potrebu za ovlaštenim osobljem kategorije B1, B2, B2L, B3 i L, prema potrebi.

- (h) Svaka organizacija koja održava zrakoplove, osim ako je navedeno drukčije u točki (j):
1. u slučaju baznog održavanja složenih zrakoplova na motorni pogon, ima ovlašteno osoblje koje izdaje potvrde za odgovarajući tip zrakoplova, stručno osposobljeno kao kategorija C u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35. Osim toga, organizacija treba imati dovoljno osoblja ovlaštenog za odgovarajući tip zrakoplova, stručno osposobljenog kao kategorija B1 i B2, prema potrebi, u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35 kao podrška ovlaštenom osoblju kategorije C koje izdaje potvrde.
    - i. Osoblje za podršku kategorije B1 i B2 jamči izvođenje svih relevantnih zadataka ili pregleda prema traženom standardu prije nego što ovlašteno osoblje kategorije C izda potvrdu o otpuštanju u uporabu.
    - ii. Organizacija vodi evidenciju o tom pomoćnom osoblju kategorije B1 i B2.
    - iii. osoblje kategorije C koje izdaje potvrde jamči sukladnost s točkom (i) i da su svi radovi koje zahtijeva korisnik izvršeni u okviru određene provjere u okviru baznog održavanja ili paketu radova, te procjenjuje i utjecaj svih radova koji nisu obavljani s namjenom da se zatraži njihovo dovršenje ili da se s operatorom dogovori odlaganje tih radova do neke druge utvrđene provjere ili vremenskog roka;
  2. u slučaju baznog održavanja zrakoplova koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon, ima jedno od sljedećeg:
    - i. ovlašteno osoblje s odgovarajućim ovlaštenjem za zrakoplov stručno osposobljeno kao kategorija B1, B2, B2L, B3 i L, prema potrebi, u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35;

▼M5

ii. ovlašteno osoblje s odgovarajućim ovlaštenjem za zrakoplov, stručno osposobljeno kao kategorija C kojem pomaže osoblje za podršku kako je određeno u točki 145.A.35(a) podtočki i.

(i) Osoblje koje izdaje potvrde za komponente mora ispunjavati odredbe članka 5. stavka 6. i točke 145.A.35.

▼B

(j) Iznimno od točaka (g) i (h), u vezi s obvezom usklađivanja s Prilogom III. (dio 66.), organizacija smije koristiti osoblje za izdavanje potvrde kvalificirano u skladu sa sljedećim odredbama:

1. Za objekte organizacije smještene izvan područja Zajednice osoblje za izdavanje potvrde može biti osposobljeno u skladu s nacionalnim propisima o zrakoplovstvu države u kojoj su objekti organizacije registrirani, podložno uvjetima utvrđenim u Dodatku IV. ovom dijelu.
2. Za linijsko održavanje koje se obavlja u postaji organizacije za linijsko održavanje koja je smještena izvan područja Zajednice, osoblje za izdavanje potvrde može biti osposobljeno u skladu s nacionalnim propisima o zrakoplovstvu države u kojoj se nalazi postaja za linijsko održavanje, podložno uvjetima utvrđenim u Dodatku IV. ovom dijelu.
3. Za naredbu o plovidbenosti s ponavljajućim pregledom prije leta koja specifično navodi da letačka posada smije provesti tu naredbu o plovidbenosti, organizacija smije zapovjedniku zrakoplova i/ili inženjeru leta izdati na temelju zapovjednikove i/ili inženjerove dozvole letačkog osoblja ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde. Međutim, organizacija mora provjeriti da je provedena dostatna praktična obuka kako bi se osiguralo da taj zapovjednik zrakoplova ili inženjer leta može provesti naredbu o plovidbenosti u skladu s traženim standardom.
4. U slučaju da zrakoplov operira na lokaciji na kojoj organizacija za održavanje nema na raspolaganju ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde, organizacija može zapovjedniku zrakoplova i/ili inženjeru leta izdati na temelju njegove(njihove) dozvole letačke posade ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde, pod uvjetom da je provedena dostatna praktična obuka kako bi se osiguralo da taj zapovjednik zrakoplova ili inženjer leta može obaviti taj zadatak u skladu s traženim standardom. Odredbe ove točke moraju se navesti u postupku u priručniku.
5. U sljedećim nepredviđenim slučajevima, kad je zrakoplov prizemljen na lokaciji koja nije glavna baza i na kojoj nije raspoloživo odgovarajuće osoblje za izdavanje potvrde, organizacija ugovorena za pružanje pomoći kod održavanja smije izdati jednokratno ovlaštenje za davanje potvrda:
  - i. jednom od svojih zaposlenika koji ima odgovarajuća ovlaštenja za tip za zrakoplov slične tehnologije, konstrukcije i sustava; ili
  - ii. bilo kojoj osobi koja ima najmanje pet godina iskustva u održavanju i važeću dozvolu ICAO-a za održavanje zrakoplova s ovlaštenjem za tip zrakoplova za koji je potrebno izdati potvrdu ako na toj lokaciji ne postoji organizacija na odgovarajući način odobrena prema ovom dijelu i ako ugovorena organizacija pribavi i ima dokaz o iskustvu i dozvoli te osobe.

▼ B

► M1 O svim takvim slučajevima kako su navedeni u ovoj točki mora se izvršiti nadležno tijelo u roku od sedam dana nakon izdavanja takvog ovlaštenja za izdavanje potvrde. ◀ ► C3 Organizacija koja izdaje jednokratno ovlaštenje mora osigurati da odgovarajuće odobrena organizacija ponovno provjeri svako takvo održavanje koje bi moglo utjecati na sigurnost leta. ◀

▼ M8

(k) Ako organizacija provodi provjere plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML), mora imati osoblje za provjeru plovidbenosti koje je osposobljeno i ovlašteno i ispunjava sve zahtjeve u nastavku:

1. ima ovlaštenje osoblja za izdavanje potvrde za odgovarajući zrakoplov;
2. ima najmanje tri godine iskustva kao osoblje za izdavanje potvrde;
3. neovisno je o procesu vođenja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova koje se provjerava ili ima sveukupnu ovlast nad procesom vođenja kontinuirane plovidbenosti čitavog zrakoplova koji se provjerava;
4. steklo je znanje o poddijelu C ovog Priloga (dio M) ili poddijelu C Priloga V.b (dio ML);
5. steklo je dokazano znanje o postupcima organizacije za održavanje koji su relevantni za provjeru plovidbenosti i izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
6. nadležno tijelo službeno je prihvatilo osoblje za provjeru plovidbenosti nakon provođenja provjere plovidbenosti pod nadzorom nadležnog tijela ili pod nadzorom osoblja organizacije za provjeru plovidbenosti u skladu s postupkom koji je odobrilo nadležno tijelo;
7. obavilo je najmanje jednu provjeru plovidbenosti u prethodnom razdoblju od dvanaest mjeseci.

▼ M6▼ C4▼ M1

145.A.35. ► C3 Osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za podršku ◀

▼ M5

(a) Pored zahtjeva točaka 145.A.30(g) i (h), organizacija osigurava da ovlašteno osoblje i osoblje za podršku ima odgovarajuće znanje o određenom zrakoplovu ili njegovim komponentama, ili oboje, koje je potrebno održavati te o povezanim postupcima organizacije. U slučaju ovlaštenog osoblja to se mora izvršiti prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje potvrde.

1. ‚Osoblje za podršku‘ znači osoblje koje radi u okruženju baznog održavanja i ima dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije B1, B2, B2L, B3 i/ili L u skladu s Prilogom III. (dio 66.) s odgovarajućim ovlaštenjem za zrakoplov, iako nužno ne mora imati ovlasti za izdavanje potvrde.
2. ‚Određeni zrakoplov i/ili komponente‘ znači onaj zrakoplov ili komponente određene u konkretnom ovlaštenju za izdavanje potvrde.

▼ M5

3. ‚Ovlaštenje za izdavanje potvrde‘ znači ovlaštenje koje je ovlaštenom osoblju izdala odobrena organizacija da u njezino ime može potpisivati potvrde o otpuštanju u uporabu unutar ograničenja navedenih u takvom ovlaštenju;
- (b) Osim u slučajevima navedenima u točkama 145.A.30(j) i 66.A.20(a)3. podtočka ii., organizacija može izdati ovlaštenje za izdavanje potvrde samo ovlaštenom osoblju u vezi s osnovnim kategorijama ili potkategorijama i, osim dozvole kategorije A, ovlaštenja za tip navedena u dozvoli za održavanje zrakoplova kako se zahtijeva Prilogom III. (dio 66.), pod uvjetom da dozvola ostaje valjana tijekom razdoblja valjanosti ovlaštenja i da ovlašteno osoblje ostane u skladu s Prilogom III. (dio 66.).

▼ C3

- (c) Organizacija osigurava da je cjelokupno osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za podršku uključeno najmanje 6 mjeseci u poslove održavanja odgovarajućeg zrakoplova ili sastavnih dijelova u razdoblju od dvije uzastopne godine.

U svrhu ove točke „uključeno u poslove održavanja odgovarajućeg zrakoplova ili sastavnih dijelova” znači da je osoba radila u okruženju održavanja zrakoplova ili sastavnih dijelova te je ili koristila privilegije iz ovlaštenja za izdavanje potvrde i/ili stvarno obavljala poslove održavanja na barem nekim od tipova zrakoplova ili zrakoplovnih sustava grupe zrakoplova navedenima u konkretnom ovlaštenju za izdavanje potvrde.

- (d) Organizacija jamči da sve osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za podršku prolazi kroz dovoljno kontinuiranog osposobljavanja u svakom dvogodišnjem razdoblju kako bi se osiguralo da takvo osoblje ima ažurirano poznavanje relevantne tehnologije, postupaka organizacije i pitanja vezanih uz ljudski faktor.
- (e) Organizacija utvrđuje program za kontinuirano osposobljavanje osoblja za izdavanje potvrde i osoblja za podršku, uključujući postupak kojim se jamči sukladnost s relevantnim točkama 145.A.35. kao osnove za izdavanje ovlaštenja za izdavanje potvrda prema ovom dijelu osoblju za izdavanje potvrde, te postupak kojim se osigurava sukladnost s Prilogom III. (dio 66.).
- (f) Osim gdje vrijedi bilo koji od nepredviđenih slučajeva iz točke 145.A.30(j)(5) 145.A.30.(j) (5), organizacija ocjenjuje sve potencijalno osoblje za izdavanje potvrde u smislu njihove stručnosti, kvalifikacija i sposobnosti za obavljanje dužnosti izdavanja potvrda u skladu s postupkom kako je utvrđeno u priručniku prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje potvrde prema ovom dijelu.
- (g) Kada osoblje za izdavanje potvrde ispuní uvjete točaka (a), (b), (d), (f) i, kada je primjenjivo, točke (c), organizacija mora izdati ovlaštenje za izdavanje potvrde koje jasno specificira opseg i ograničenja takvog ovlaštenja. Kontinuirano važenje ovlaštenja za izdavanje potvrde ovisi o kontinuiranom poštovanju točaka (a), (b), (d) i, kada je primjenjivo, (c).

▼ **C3**

- (h) Ovlaštenje za izdavanje potvrde mora biti u stilu koji jasno pojašnjava njegov opseg osoblju za izdavanje potvrde i bilo kojoj ovlaštenoj osobi koja smije zatražiti pregled tog ovlaštenje. Kad se za definiranje opsega koriste šifre, organizacija mora pripremiti tumačenje šifre lako dostupnim. „Nadležna osoba” znači službenici nadležnih tijela, Agencije i države članice koja ima odgovornost za nadzor nad održavanim zrakoplovom ili komponentom.
- (i) Osoba odgovorna za sustav kakvoće mora također biti odgovorna u ime organizacije za izdavanje ovlaštenja za izdavanje potvrda osoblju za izdavanje potvrde. Takva osoba treba imenovati druge osobe za stvarno izdavanje ili trajno oduzimanje ovlaštenja za izdavanje potvrda u skladu s postupkom kako je utvrđeno u priručniku.
- (j) Organizacija vodi dokumentaciju za sve osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za podršku, koja sadrži:

1. podatke o bilo kojoj dozvoli za održavanje zrakoplova, koju ima osoblje prema Prilogu III. (dio 66); i
2. sve završeno odgovarajuće osposobljavanje; i
3. opseg izdanog ovlaštenja za izdavanje potvrda, kad je to odgovarajuće; i
4. podatke o osoblju s ograničenim ili jednokratnim ovlaštenjem za izdavanje potvrda.

Organizacija čuva dokumentaciju najmanje tri godine nakon što osoblje iz ove točke prestane biti zaposleno u organizaciji ili nakon što se ovlaštenje povuče. Osim toga, organizacija za održavanje na zahtjev dostavlja osoblju iz ove točke presliku njihove osobne dokumentacije, pri odlasku iz organizacije.

Osoblju iz ove točke se na zahtjev omogućuje pristup njihovoj osobnoj dokumentaciji kako je gore detaljno opisano.

- (k) Organizacija dostavlja osoblju za izdavanje potvrde presliku njihovog ovlaštenja za izdavanje potvrde ili u obliku dokumenta ili elektronskom obliku.
- (l) Osoblje za izdavanje potvrde mora dostaviti ovlaštenje za izdavanje potvrde bilo kojoj nadležnoj osobi u roku od 24 sata.
- (m) Minimalna starost za osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za podršku je 21 godina.
- (n) ► **C3** Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije A smije koristiti privilegije za izdavanje potvrde za određeni tip zrakoplova samo nakon uspješno obavljenog osposobljavanja za zadaću relevantnu za kategoriju A, koje je provodila organizacija odgovarajuće odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.) ili Prilogom IV. (dio 147.). ◀ To osposobljavanje uključuje izravno praktično osposobljavanje i teorijsko osposobljavanje prema potrebi za svaku ovlaštenu zadaću. Zadovoljavajuće završeno osposobljavanje dokazuje se ispitom ili procjenjivanjem na radnom mjestu, koje povodi organizacija.

▼ C3

- (o) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije B2 smije koristiti privilegije za izdavanje potvrde iz točke 66.A.20(a)(3) podtočki ii. Priloga III. (dio 66.) samo nakon i. zadovoljavajuće obavljenog osposobljavanja za zadaću relevantnu za kategoriju A dozvole i ii. dokumentiranih šest mjeseci praktičnog iskustva na radovima koji pokrivaju opseg radova ovlaštenja koje će se izdati. Osposobljavanje za zadaću uključuje izravno praktično osposobljavanje i teorijsko osposobljavanje prema potrebi za svaku zadaću za koju se daje ovlaštenje. Zadovoljavajuće završeno osposobljavanje dokazuje se ispitom ili procjenom na radnom mjestu. Osposobljavanje za zadaću i ispitivanje/procjenjivanje provodi organizacija za održavanje koja izdaje ovlaštenje osoblju za izdavanje potvrde. Praktično iskustvo također se stiče unutar organizacije za održavanje.

▼ M1**145.A.36 Evidencija osoblja za provjeru plovidbenosti**

Organizacija mora zabilježiti sve podatke o osoblju za provjeru plovidbenosti te voditi važeći popis cjelokupnog osoblja za provjeru plovidbenosti zajedno s njihovim opsegom odobrenja, i to kao dio priručnika organizacije u skladu s točkom 145.A.70(a)6.

Organizacija čuva evidenciju najmanje tri godine nakon što osoblje iz ove točke prestane biti zaposleno (ili angažirano na ugovor ili kao volonteri) u organizaciji ili nakon što se ovlaštenje povuče. Osim toga, organizacija za održavanje na zahtjev osigurava osoblju iz ove točke presliku njihove osobne evidencije pri odlasku iz organizacije.

Osoblju iz ove točke se na zahtjev omogućuje pristup njihovoj osobnoj dokumentaciji.

▼ M5**145.A.40 Oprema i alati**

- (a) Organizacija ima na raspolaganju i upotrebljava potrebnu opremu i alate za provođenje odobrenog opsega radova.
- i. Kada proizvođač utvrdi određeni alat ili opremu, organizacija upotrebljava taj alat ili opremu, osim ako s nadležnim tijelom putem postupaka utvrđenih u priručniku dogovori upotrebu zamjenskog alata ili opreme.
  - ii. Oprema i alat moraju biti stalno raspoloživi, osim u slučaju bilo kojeg alata ili opreme koji se tako rijetko upotrebljavaju da njihova stalna raspoloživost nije potrebna. Takvi slučajevi trebaju se navesti u postupku iz priručnika.
  - iii. Organizacija odobrena za bazno održavanje mora imati dovoljno opreme za pristup zrakoplovu i platformi/dokova za pregled koji su potrebni za pravilan pregled zrakoplova.

▼ B

- (b) Organizacija jamči da se svi alati, oprema i posebno oprema za provjeru, na odgovarajući način nadzire i umjerava u skladu sa službeno priznatim standardom tako često da se osigura njihova upotrebljivost i točnost. Organizacija vodi evidenciju o takvim umjeravanjima i sljedivosti prema korištenom standardu.

▼ M5145.A.42. **Komponente**

(a) Razvrstavanje komponenata. Sve komponente razvrstavaju se u sljedeće kategorije:

- i. komponente koje su u zadovoljavajućem stanju, otpuštene u uporabu na EASA obrascu 1. ili istovrijednom obrascu i označene u skladu s poddijelom Q Priloga I. (dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012, osim ako je drukčije utvrđeno u Prilogu I. (dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 ili u ovom Prilogu II. (dio 145.).
- ii. neispravne komponente koje se održavaju u skladu s ovom Uredbom.

▼ M6▼ C4

- iii. komponente koje su razvrstane kao neobnovljive jer su dostigle kraj svog propisanog vijeka trajanja ili imaju kvar koji se ne može otkloniti.

▼ M5

- iv. standardni dijelovi koji se upotrebljavaju na zrakoplovu, motoru, elisi ili drugoj komponenti zrakoplova ako su navedeni u podacima za održavanje i popraćeni dokazom o sukladnosti u kojem se može vidjeti primijenjeni standard.

- v. materijal, koji je sirovina i potrošna roba, a upotrebljava se tijekom održavanja kad se organizacija uvjeri da taj materijal zadovoljava traženu specifikaciju i ima odgovarajuću sljedivost. Svi materijali moraju biti popraćeni dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal te sadržava izjavu o sukladnosti sa specifikacijom kao i oba izvora, proizvođača i dobavljača.

(b) Komponente, standardni dijelovi i materijali za ugradnju

- i. Organizacija utvrđuje postupke za prihvaćanje komponenata, standardnih dijelova i materijala za ugradnju kojima osigurava da su komponente, standardni dijelovi i materijali u zadovoljavajućem stanju i ispunjavaju primjenjive zahtjeve iz točke (a).
- ii. Organizacija utvrđuje postupke kojima osigurava da se komponente, standardni dijelovi i materijali ugrađuju na zrakoplov ili komponentu samo ako su u zadovoljavajućem stanju, ispunjavaju primjenjive zahtjeve iz točke (a) te je određena komponenta, standardni dio ili materijal naveden u primjenjivim podacima za održavanje.
- iii. Organizacija može izraditi ograničeni opseg dijelova koji se trebaju upotrebljavati tijekom radova koji su u tijeku u njezinim vlastitim objektima, pod uvjetom da su postupci definirani u priručniku.
- iv. Komponente iz točke 21.A.307.(c) Priloga I. (dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 ugrađuju se samo ako ih vlasnik zrakoplova smatra pogodnima za ugradnju u svoj zrakoplov.

(c) Odvajanje komponenata

- i. Neispravne i neobnovljive komponente odvajaju se od ispravnih komponenata, standardnih dijelova i materijala.

▼ M6▼ C4

- ii. Neobnovljive komponente ne smiju ponovno ući u sustav dobave komponenata, osim ako je propisani vijek trajanja produljen ili je odobreno rješenje za popravak u skladu s Uredbom (EU) br. 748/2012.

▼ B

145.A.45. Podaci za održavanje

▼ C3

- (a) Organizacija ima i koristi pri provođenju održavanja važeće podatke za održavanje, uključujući preinake i popravke. „Primjenjiv” znači da se odnosi na bilo koji zrakoplov, sastavni dio ili postupak utvrđen na popisu ovlaštenja za klasu uz odobrenje organizacije i bilo kojem povezanom popisu sposobnosti.

U slučaju podataka za održavanje koje daje operator ili korisnik, organizacija čuva takve podatke kad su radovi u tijeku, osim ako se moraju poštovati odredbe iz točke 145.A.55.(c).

- (b) Za potrebe ovog dijela, primjenjivi podaci za održavanje su bilo koji od sljedećih:

1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, operativne naredbe ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;
2. sve primjenjive naredbe o plovidbenosti koje je izdalo nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;
3. upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao vlasnik potvrde o tipu, vlasnik dodatne potvrde o tipu, bilo koja druga organizacija koja takve podatke mora objaviti prema dijelu 1. i u slučaju zrakoplova ili sastavnih dijelova iz trećih zemalja, podaci o plovidbenosti koje zahtijeva nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;
4. svi primjenjivi standardi, kao što su, ali nisu ograničeni na, standardne prakse održavanja koje Agencija priznaje kao dobar standard za održavanje;
5. svi primjenjivi podaci izdani u skladu sa točkom (d).

- (c) Organizacija utvrđuje postupke kako bi osigurala da se bilo koji otkriven netočan, nepotpun ili nejasan postupak, praksa, informacije ili upute za održavanje sadržano u podacima za održavanje koje koristi osoblje za održavanje zabilježi i da se o njima obavijesti autor podataka za održavanje.

- (d) Organizacija smije mijenjati upute za održavanje samo u skladu s postupkom utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje. U svezi s tim izmjenama, organizacija mora pokazati da iste dovode do istovrijednih ili poboljšanih standarda održavanja te o takvim izmjenama obavješćuje vlasnika potvrde o tipu. Upute za održavanje u smislu ove točke znače upute o tome kako se treba provesti određeni zadaci održavanja: one isključuju inženjersko projektiranje popravaka i preinaka.

▼ B

- (e) ► **C3** Organizacija mora imati zajednički sustav radnih kartica ili radnih listova koji se treba koristiti u svim relevantnim dijelovima organizacije. ◀ Osim toga, organizacija ili točno prepisuje podatke za održavanje sadržane u točkama (b) i (d) u takve radne kartice ili radne listove ili točno upućuje na određeni zadatak održavanja ili zadatke sadržane u takvim podacima za održavanje. Radne kartice i radni listovi mogu biti sačinjeni na računalu i mogu se čuvati u elektroničkoj bazi podataka pod uvjetom da su primjereno zaštićeni od neovlaštenog mijenjanja i da je načinjena sigurnosna elektronička kopija koja se mora ažurirati u roku od 24 sata od unosa bilo koje promjene u glavnu elektroničku bazu podataka. Složeni zadaci održavanja prepisuju se na radne kartice ili radne listove i dalje dijele u jasne faze kako bi se osiguralo bilježenje provođenja cjelokupnog zadatka održavanja.

Kada organizacija pruža uslugu održavanja operatoru zrakoplova koji traži da se koristi njegov sustav radnih kartica ili radnih listova, tada se može koristiti taj sustav radnih kartica ili radnih listova. U tom slučaju, organizacija utvrđuje postupak kako bi se osiguralo ispravno popunjavanje radnih kartica ili radnih listova operatora zrakoplova.

- (f) Organizacija jamči laganu dostupnost za uporabu svih primjenjivih podataka za održavanje kad ih zatraži osoblje za održavanje.
- (g) Organizacija utvrđuje postupak kako bi zajamčila ažuriranje podataka o održavanju koje nadzire. ► **C3** U slučaju podataka za održavanje koje nadzire i daje operator/korisnik, organizacija mora biti u stanju pokazati da ili ima pisanu potvrdu operatora/korisnika da su svi takvi podaci za održavanje ažurni ili ima radne naloge koji specificiraju status izmjene podataka za održavanje koji se moraju koristiti ili može pokazati da su takvi podaci na popisu operatora/korisnika za izmjene podataka za održavanje. ◀

145.A.47. Planiranje proizvodnje

- (a) Organizacija ima sustav primjeren količini i složenosti radova za planiranje raspoloživosti sveg potrebnog osoblja, alata, opreme, materijala, podataka za održavanje i objekata kako bi se osiguralo sigurno provođenje radova održavanja.
- (b) Pri planiranju zadataka održavanja i organiziranje smjena u obzir se uzimaju ograničenja u ljudskoj izvedbi.
- (c) Kad je potrebno predati nastavak ili dovršenje zadataka održavanja zbog promjene smjene ili osoblja, značajni podaci se na odgovarajući način prenose između osoblja koje dolazi i onog koje odlazi.

▼ M2**145.A.48 Provođenje održavanja**

Organizacija utvrđuje postupke kojima osigurava:

- (a) da se nakon završetka cjelokupnog održavanja provodi opća provjera kako bi se osiguralo da na zrakoplovu ili komponenti nema nikakvog alata, opreme i drugih stranih dijelova i materijala, te da su sve pristupne ploče koje su skinute ponovno montirane;
- (b) ► **C2** da se nakon izvršenja svakog kritičnog posla održavanja primijeni metoda otkrivanja pogrešaka provodi; ◀

▼ M2

- (c) da se rizik od višestrukih pogrešaka tijekom održavanja i rizik od ponavljanja pogrešaka u istovjetnim poslovima održavanja svedu na najmanju moguću mjeru; i

▼ M8

- (d) da se procijeni šteta i izvrše preinake i popravci uz korištenje podataka navedenih u točki M.A.304. Priloga I. (dio M) ili točki ML.A.304. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ B

145.A.50. Izdavanje potvrde o održavanju

▼ C3

- (a) Potvrdu o otpuštanju u uporabu izdaje odgovarajuće ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde u ime organizacije, kada se utvrdi da je organizacija ispravno obavila cjelokupno naručeno održavanje u skladu s postupcima navedenim u točki 145.A.70., uvažavajući raspoloživost i upotrebu podataka za održavanje navedenih u točki 145.A.45. te da nema poznate neusklađenosti koja ugrožava sigurnost leta.

▼ B

- (b) Potvrda o otpuštanju u uporabu izdaje se prije leta po okončanju svakog održavanja.
- (c) Novi kvarovi ili nepotpuni radni nalozi koji se utvrde tijekom gornjeg održavanja moraju se prijaviti operatoru zrakoplova radi specifične namjene dobivanja sukladnosti za uklanjanje takvih kvarova ili dovršenje nedostajućih elemenata u radnom nalogu za održavanje. U slučaju kada operator zrakoplova odbije provođenje takvog održavanja prema ovoj točki, primjenjuje se točka (e).

▼ M6▼ C4

- (d) Potvrda o otpuštanju u uporabu izdaje se po okončanju potrebnog održavanja na komponenti dok je uklonjena sa zrakoplova. ► **M8** Potvrda o ovlaštenom otpuštanju u uporabu „EASA obrazac 1” iz Dodatka II. Prilogu I. (dio M) predstavlja potvrdu o otpuštanju komponente u uporabu, osim ako je navedeno drukčije u točki M.A.502. Priloga I. ili točki ML.A.502. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje. ◀ Ako neka organizacija održava komponentu za vlastitu uporabu, obrazac EASA 1 možda neće biti potreban, ovisno o internim postupcima organizacije za otpuštanje u uporabu utvrđenima u priručniku.

▼ C3

- (e) Iznimno od odredaba stavka točke (a), kada organizacija nije u stanju dovršiti sve naloženo održavanje, ona može izdati potvrdu o otpuštanju u uporabu unutar odobrenih ograničenja zrakoplova. Organizacija mora tu činjenicu ubilježiti u potvrdu zrakoplova o otpuštanju u uporabu prije izdavanja takve potvrde.
- (f) Iznimno od odredaba stavka točaka (a) i 145.A.42., kad je zrakoplov prizemljen na drugoj lokaciji, a ne u glavnoj postaji za linijsko održavanje ili glavnoj bazi za održavanje zbog nedostupnosti sastavnog dijela s odgovarajućom potvrdom o otpuštanju u uporabu, dopušteno je privremeno ugraditi sastavni dio bez odgovarajuće potvrde o otpuštanju u uporabu za najviše 30 sati leta ili dok se zrakoplov ne vrati u glavnu postaju za linijsko održavanje ili glavnu bazu za održavanje, što god bude ranije, podložno sporazumu s operatorom zrakoplova i postojanju prikladne potvrde o otpuštanju u uporabu navedenog sastavnog dijela, ali koja je u skladu sa svim važećim zahtjevima za održavanje i operacije. Takvi se sastavni dijelovi moraju ukloniti do gore propisanog vremenskog roka osim ako se u međuvremenu ne pribavi odgovarajuća potvrda o otpuštanju u uporabu prema stavku točkama (a) i 145.A.42.

▼ M1145.A.55. ► C1 Evidencija održavanja i provjera plovidbenosti ◀▼ M8

- (a) Organizacija bilježi sve podatke o provedenim radovima održavanja. Organizacija u najmanju ruku čuva evidenciju potrebnu za dokazivanje da su ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje potvrde o otpuštanju u uporabu, uključujući podizvođačeve dokumente o otpuštanju u uporabu, i za izdavanje svih potvrda o provjeri plovidbenosti.
- (b) Organizacija dostavlja operatoru zrakoplova primjerak svake potvrde o otpuštanju u uporabu, zajedno s primjerkom bilo koje detaljne evidencije o održavanju koja je povezana s izvedenim radovima i neophodna za dokazivanje usklađenosti s točkom M.A.305. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.305 Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ M6▼ C4

- (c) ► M8 Organizacija čuva kopije sve detaljne evidencije o održavanju i svih pratećih podataka o održavanju tri godine od datuma kad je za zrakoplov ili komponentu na koje se radovi odnose izdana potvrda o otpuštanju u uporabu. Osim toga, čuva primjerak cjelokupne dokumentacije povezane s izdavanjem potvrda o provjeri plovidbenosti tri godine od datuma izdavanja te dostavlja njihov primjerak vlasniku zrakoplova. ◀
  1. Dokumentacija iz ove točke pohranjuje se na način koji jamči zaštitu od oštećenja, izmjene ili krađe.
  2. Sva računalna oprema koja se upotrebljava za osiguravanje sigurnosne kopije pohranjuje se na lokaciji različitoj od one koja sadržava radne podatke i to u okruženju koje jamči da će ostati u dobrom stanju.
  3. Kad organizacija odobrena u skladu s ovim Prilogom prekine s radom, sva pohranjena dokumentacija o održavanju iz razdoblja od tri godine prije prekida njezina rada šalje se posljednjem vlasniku ili korisniku dotičnog zrakoplova ili komponente ili se čuva na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

▼ B145.A.60. ► C3 Prijavljivanje događaja ◀

- (a) Organizacija podnosi izvješće nadležnom tijelu, državi u kojoj je izvršena registracija i organizaciji odgovornoj za projektiranje zrakoplova ili sastavnog dijela o svakom stanju zrakoplova ili sastavnog dijela koje utvrdi organizacija, a koje je rezultiralo ili bi moglo prouzročiti nesigurno stanje koje ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

▼ C3

- (b) Organizacija uspostavlja prijavljivanja događaja kako je detaljno opisano u priručniku kako bi se omogućilo prikupljanje i vrednovanje takvih izvještaja, uključujući procjenu i izdvajanje onih događaja o kojima je potrebno izvijestiti prema točki (a). Tim postupkom mora utvrditi štetne trendove, korektivne mjere koje je organizacija poduzela ili treba poduzeti za rješavanje manjkavosti i obuhvaća vrednovanje svih poznatih relevantnih podataka koje se odnose na takve događaje i metodu za distribuciju podataka prema potrebi.
- (c) Organizacija sastavlja izvještaje u obliku i na način koji utvrdi Agencija i jamči da isti sadrže sve relevantne informacije o stanju i rezultatima vrednovanja poznatim organizaciji.

▼ B

- (d) Kada komercijalni operator sklopi ugovor s organizacijom za provođenje održavanja, organizacija također izvješćuje operatora o bilo kojem takvom stanju koje utječe na operatorov zrakoplov ili sastavni dio.
- (e) Organizacija izrađuje i podnosi takve izvještaje čim je to moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kada je organizacija utvrdila stanje na koje se izvještaj odnosi.

145.A.65. Politika sigurnosti i kakvoće, postupci održavanja i sustav kakvoće

- (a) Organizacija utvrđuje politiku sigurnosti i kakvoće za organizaciju koja treba biti uključena u priručniku pod točkom 145.A.70.

▼ M2

- (b) ► **C2** Organizacija utvrđuje postupke dogovorene s nadležnim tijelom uzimajući u obzir ljudske faktore i ljudsku izvedbu kako bi osigurala dobru praksu održavanja i sukladnost s primjenjivim zahtjevima utvrđenima u točkama 145.A. 25. do 145.A.95. Postupcima iz ove točke: ◀

1. osigurava se da organizacija i organizacija koja zahtijeva održavanje dogovore jasan radni nalog ili ugovor kako bi se jasno utvrdilo održavanje koje se mora obaviti tako da je moguće zrakoplov i komponente otpustiti u uporabu u skladu s točkom 145.A.50.; i
2. obuhvaćaju se svi aspekti provođenja održavanja, uključujući pružanje i nadzor specijaliziranih usluga, i uspostavljaju standardi prema kojima organizacija namjerava raditi.

▼ B

- (c) Organizacija utvrđuje sustav kakvoće koji obuhvaća sljedeće:
  1. nezavisne provjere kako bi se pratilo poštovanje svih traženih standarda za zrakoplov/sastavne dijelove i primjerenost postupaka kako bi se zajamčilo da takvi postupci dovode do dobrih praksi održavanja i plovidbeno sposobnog zrakoplova/sastavnih dijelova zrakoplova. U najmanjim organizacijama dio nezavisne provjere sustava kakvoće se može ugovoriti s drugom organizacijom odobrenom prema ovom dijelu ili s osobom koja posjeduje odgovarajuće tehničko znanje i dokazano zadovoljavajuće iskustvo u provjerama; te
  2. sustav izvještavanja o povratnim informacijama o kakvoći osobi ili skupini osoba utvrđenim u točki 145.A.30.(b) i odgovornom rukovoditelju koji jamči provođenje pravilnih i pravovremenih korektivnih postupaka na temelju izvještaja nezavisnih provjera utvrđenih radi zadovoljavanja točke (1).

145.A.70. Priručnik organizacije za održavanje**▼ C3**

- (a) „Priručnik organizacije za održavanje” znači dokumenti koji sadrže materijale kojima se utvrđuje opseg poslova koji je obuhvaćen odobrenjem i pokazuju kako organizacija namjerava poštovati ovaj Prilog (dio-145.). Organizacija nadležnom tijelu dostavlja priručnik organizacije za održavanje, koji sadrži sljedeće informacije:

▼ C3

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj kojom se potvrđuje da je u priručniku organizacije za održavanje i bilo kojem navedenom pratećem priručniku utvrđena sukladnost organizacije s ovim Prilogom (dio-145.) i da će se uvijek poštovati. Kad odgovorni rukovoditelj nije glavni direktor organizacije, tada takav glavni direktor organizacije mora supotpisati izjavu;

▼ B

2. politiku sigurnosti i kakvoće organizacije kako je utvrđeno u točki 145.A.65.;
3. naziv(-e) i ime(-na) osoba imenovanih pod točkom 145.A.30.(b);
4. dužnosti i odgovornosti osoba imenovanih pod točkom 145.A.30.(b), uključujući pitanja koja mogu rješavati izravno s nadležnim tijelom u ime organizacije;
5. organizacijski dijagram na kojem su prikazani povezani lanci odgovornosti između osoba imenovanih pod točkom 145.A.30.(b);

▼ M6**▼ C4**

6. popis osoblja za izdavanje potvrde, pomoćnog osoblja i, ako je primjenjivo, osoblja za provjeru plovidbenosti, s njihovim opsegom odobrenja;

▼ B

7. opći opis ljudskih resursa;
8. opći opis objekata smještenih na svakoj adresi navedenoj u potvrdi o odobrenju organizacije;
9. specifikaciju opsega radova organizacije od značaja za opseg odobrenja;
10. postupak obavješćivanja iz točke 145.A.85. za izmjene organizacije;
11. postupak za dopunu priručnika organizacije za održavanje;

▼ M8

12. postupke i sustav kakvoće koje je organizacija utvrdila prema točkama od 145.A.25. do 145.A.90. ovog Priloga (dio 145) i bilo koji dodatni postupak koji se primjenjuje u skladu s Prilogom I. (dio M) i Prilogom V.b (dio-ML), ovisno što se primjenjuje;

▼ B

13. popis komercijalnih operatora, kada je primjenjivo, kojima organizacija pruža uslugu održavanja zrakoplova;
  14. popis podugovorenih organizacija, kada je primjenjivo, kako je utvrđeno u točki 145.A.75.(b);
  15. popis linijskih postaja, kada je primjenjivo, kako je utvrđeno u točki 145.A.75.(d);
  16. popis ugovorenih organizacija, kada je primjenjivo.
- (b) Priručnik se izmjenjuje prema potrebi kako bi ostao ažurni opis organizacije. Priručnik i sve naknadne dopune odobrava nadležno tijelo.
- (c) Ne uzimajući u obzir točku (b) mogu se odobriti manje dopune priručnika kroz postupak odobrenja (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

▼ B145.A.75. ► **C3** Privilegiji organizacije ◀

U skladu s priručnikom, organizacija imati pravo provoditi sljedeće zadatke:

- (a) održavati zrakoplove i/ili sastavne dijelove za koje je odobrena na lokacijama naznačenim u potvrdi o odobrenju i u priručniku;

▼ C3

- (b) dogovoriti s nekom drugom organizacijom, koja radi u okviru sustava kvalitete organizacije, održavanje svih zrakoplova ili sastavnih dijelova za koje je organizacija odobrena. To se odnosi na posao koji obavlja organizacija koja sama nije na odgovarajući način odobrena za obavljanje takvog održavanja prema ovom dijelu i ograničena je na opseg radova dopuštenih prema postupcima utvrđenima u točki 145.A.65.(b). Taj opseg radova ne uključuje provjeru baznog održavanja zrakoplova, potpunu provjeru održavanja u radionici ili obnavljanje motora ili modula motora;

- (c) održavati sve zrakoplove ili sastavne dijelove za koji je odobrena na bilo kojoj lokaciji pod uvjetom da potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neispravnosti zrakoplova ili iz potrebe za podržavanje povremenog linijskog održavanja, pod uvjetima utvrđenim u priručniku;

- (d) održavati sve zrakoplove ili sastavne dijelove za koji je odobrena na bilo lokaciji utvrđenoj kao lokacija za linijsko održavanje koja može podržati manje održavanje, ali isključivo ako je u priručniku organizacije dopuštena takva aktivnost i ako su navedene takve lokacije;

- (e) izdavati potvrde o otpuštanju u uporabu po okončanju održavanja u skladu s točkom 145.A.50;

▼ M6**▼ C4**

- (f) ako je izrijekom odobrena za zrakoplove obuhvaćene Prilogom V.b (dio ML), smije provoditi provjere plovidbenosti i izdavati odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s uvjetima navedenima u točki ML.A.903. Priloga V.b (dio ML) ovoj Uredbi;

▼ B145.A.80. **Ograničenja organizacije**

Organizacija održava zrakoplove ili sastavne dijelove za koje je odobrena isključivo ako su joj dostupni svi potrebni objekti, oprema, alati, materijali, podaci za održavanje i osoblje za izdavanje potvrde.

145.A.85. **Promjene u organizaciji****▼ C3**

Organizacija obavješćuje nadležno tijelo o svakom prijedlogu za provođenje sljedećih promjena, prije nego što se takve promjene provedu kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje stalne sukladnosti s ovim dijelom i, ako je potrebno, izmjena potvrde o odobrenju, osim u slučaju predloženih promjena osoblja koje nisu upravi poznate unaprijed, koje se moraju što je moguće prije prijaviti:

1. naziv organizacije;

▼ B

2. glavna lokacija organizacije;
3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj;
5. bilo koje od osoba utvrđenih u točki 145.A.30.(b);

▼ M1

6. ► **C1** objekti, oprema, alati, materijal, postupci, opseg radova, osoblje za izdavanje potvrde i osoblje za provjeru plovidbenosti koji bi mogli utjecati na odobrenje. ◀

▼ B**145.A.90. Stalna valjanost****▼ C3**

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ostaje valjano pod uvjetom da:
  1. organizacija ostane usklađena s Prilogom II. (dio 145.), u skladu s odredbama koje se odnose na postupanje s nalazima, kako je navedeno u točki 145.B.50.; i
  2. se nadležnom tijelu odobri pristup organizaciji kako bi utvrdilo stalnu sukladnost s ovim dijelom; te
  3. odobrenje ne bude vraćeno ili trajno oduzeto.
- (b) Po povlačenju ili trajnom oduzimanju, potvrda se vraća nadležnom tijelu.

145.A.95. Nalazi**▼ M6****▼ C4**

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako znatno nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i ugroziti sigurnost letenja.

▼ C3

- (c) Po primitku obavijesti o nalazima prema točki 145.B.50, vlasnik potvrde organizacije za održavanje mora utvrditi plan korektivnih mjera i nadležnom tijelu uspješno dokazati korektivne radnje u roku dogovorenom s tim tijelom.

▼ B**ODJELJAK B****POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA****145.B.01. Područje primjene****▼ C3**

Ovim se dijelom utvrđuju administrativni postupci koje nadležno tijelo mora poštovati kod provođenja svojih zadataka i odgovornosti vezanih uz izdavanje, stalnu valjanost, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja organizacijama za održavanje prema ovom Prilogu (dio-145.).

▼ B**145.B.10. Nadležno tijelo**

1. Općenito

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produživanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja za održavanje. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

2. Potencijali

Broj osoblja treba biti primjeren provođenju zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

▼ C3

3. Kvalificiranost i osposobljavanje

Sve osoblje uključeno u odobrenja prema ovom Prilogu (dio-145.):

- (a) mora biti odgovarajuće osposobljeno i imati odgovarajuće znanje, iskustvo i osposobljavanje za provođenje zadataka koji su mu dodijeljeni;
- (b) mora biti osposobljeno/biti kontinuirano obučavano prema ovom Prilogu (dio-145.) gdje je to relevantno, uključujući njegovo predviđeno značenje i standard.

4. Postupci

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom B.

Postupci se preispituju i izmjenjuju kako bi se osigurala stalna sukladnost.

145.B.15. Organizacije koje se nalaze u nekoliko država članica

Kada su objekti za održavanje smješteni u više od jedne države članice ispitivanje i stalni nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima imenovanim iz država članica na čijem državnom području se nalaze drugi objekti za održavanje.

145.B.20. Početno odobrenje

1. Pod uvjetom da su zahtjevi iz točaka 145.A.30.(a) i (b) ispunjeni, nadležno tijelo podnosi zahtjeva formalno pisanim putem navodi prihvaćanje osoblja, utvrđenog u točkama 145.A.30.(a) i (b).
2. Nadležno tijelo potvrđuje da su postupci utvrđeni u priručniku organizacije za održavanje u skladu s ovim Prilogom (dio-145.) i potvrđuje da je odgovorni rukovoditelj potpisao izjavu o obvezi.
3. Nadležno tijelo potvrđuje da je organizacija u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga (dio-145.).
4. Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona potpuno razumije značenje odobrenja i razlog zbog kojega se traži potpisivanje obveze organizacije da poštuje postupke utvrđene u priručniku u priručniku.
5. Svi se nalazi potvrđuju organizaciji pisanim putem.

▼ B

6. Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
7. Za početno odobrenje svi nalazi moraju biti ispravljani prije nego što se odobrenje može izdati.

145.B.25. Izdavanje odobrenja

1. Nadležno tijelo formalno odobrava priručnik i izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu 3, koja uključuje odobrena ovlaštenja. Nadležno tijelo izdaje potvrdu samo ako je organizacija sukladna s ovim Prilogom (dio-145.).
2. Nadležno tijelo naznačuje uvjete odobrenja na potvrdi o odobrenju na obrascu 3.
3. Referentni broj je uključen na potvrdi o odobrenju na obrascu 3 na način koji utvrđuje Agencija.

145.B.30. Nastavak odobrenja

Nastavak odobrenja mora se pratiti u skladu s važećim postupkom „početno odobrenje” prema točki 145.B.20. Pored toga:

▼ C3

1. Nadležno tijelo za svaku organizaciju koja je pod njegovim nadzorom vodi i ažurira program s datumima kad se moraju kad se trebaju izvršiti provjere i kad su takve provjere izvršene.
2. Svaka organizacija u potpunosti mora biti pregledana da se ustanovi je li u skladu s ovim Prilogom (dio-145.) u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.
3. Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčilo da on/ona i dalje bude informiran(-a) o pitanjima od značaja koja nastaju prilikom provjera.

145.B.35. Promjene

1. Nadležno tijelo prima obavijest od organizacije o bilo kakvim predloženim promjenama kako je navedeno u točki 145.A.85.

Nadležno tijelo u skladu je s važećim elementima iz točaka iz početnog postupka za bilo kakvu promjenu u organizaciji.

2. Nadležno tijelo može propisati uvjete pod kojima organizacija smije poslovati tijekom takvih promjena ako ne odluči da odobrenje treba privremeno oduzeti.

145.B.40. Izmjene priručnika organizacije za održavanje

Za svaku izmjenu priručnika organizacije za održavanje (MOE):

1. U slučaju izravnog odobrenja izmjena u skladu s točkom 145.A.70.(b), nadležno tijelo provjerava jesu li postupci navedeni u priručniku u skladu s Prilogom II. (*dio 145.*), prije formalnog obavješćivanja odobrene organizacije o odobrenju.

▼ B

2. U slučaju kad se za odobrenje izmjena u skladu s točkom 145.A.70.(c) koristi postupak neizravnog odobravanja, nadležno tijelo jamči i. da izmjene ostaju manje te ii. da ima odgovarajući nadzor nad odobrenjem izmjena, kako bi se osiguralo da one ostanu u skladu sa zahtjevima iz Priloga II. (*dio* 145.).

145.B.45. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje po sigurnost; ili
- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava odobrenje prema točki 145.B.50.

145.B.50. Nalazi

- (a) Kada se tijekom provjera ili na drugi način pronađu dokazi koji ukazuju na nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga (*dio*-145.), nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:
  1. Za nalaze 1. stupnja nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, odobrenje organizacije za održavanje, sve dok ta organizacija ne poduzme uspješni korektivni postupak.
  2. Za nalaze 2. stupnja, razdoblje za korektivni postupak odobren od nadležnog tijela mora biti onaj koji odgovara naravi nalaza, ali u svakom slučaju u početku ne smije biti duže od tri mjeseca. U izvjesnim okolnostima i ovisno o naravi nalaza nadležno tijelo to razdoblje od tri mjeseca može produljiti uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak koji je dogovoren s nadležnim tijelom.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog roka koji je odobrilo nadležno tijelo.

145.B.55. Čuvanje evidencije

1. Nadležno tijelo uspostavlja sustav za vođenje evidencije uz minimalne kriterije za čuvanje koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupka izdavanja, nastavka, izmjene, privremenog ili trajnog oduzimanja odobrenja svake pojedinačne organizacije.
2. Evidencija najmanje uključuje:
  - (a) zahtjev za odobrenje organizacije, uključujući nastavak istog;
  - (b) program nadležnog tijela za stalni nadzor uključujući svu evidenciju o provjerama;
  - (c) potvrdu o odobrenju za organizaciju uključujući sve izmjene iste;
  - (d) presliku programa provjere u kojoj su navedeni datumi kad provjere treba izvršiti i kad su iste provedene;

▼ B

- (e) preslike sve formalne korespondencije uključujući obrazac 4 ili istovrijedan obrazac;
  - (f) podatke o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
  - (g) sve druge obrasce za izvještavanje nadležnog tijela o provjeri;
  - (h) priručnike organizacije za održavanje.
3. Minimalno razdoblje čuvanja gore navedene evidencije je četiri godine.
4. Nadležno tijelo može koristiti ili papir ili računalni sustav ili bilo koju kombinaciju jednog i drugog podložno odgovarajućem nadzoru.

▼ M6

▼ C4

145.B.60. Izuzeća

Ako država članica odobri izuzeće od zahtjeva sadržanih u ovom Prilogu u skladu s člankom 71. Uredbe (EU) 2018/1139, nadležno tijelo evidentira to izuzeće. Ono tu evidenciju čuva tijekom razdoblja propisanog točkom 145.B.55. podtočkom 3.

▼B

Dodatak I.

▼C3

**POTVRDA O OVLAŠTENOM OTPUŠTANJU U UPORABU – EASA
OBRAZAC 1**

Primjenjuju se odredbe iz Dodatka II. Prilogu I. (dio-M).

▼ B

Dodatak II.

▼ C3

**SUSTAV KLASA I OVLAŠTENJA ZA ODOBRAVANJE OGRANIZACIJA
ZA ODRŽAVANJE IZ PRILOGA I. (DIO M) PODODJELJKA F I
PRILOGA II. (dio 145.)**

Primjenjuju se odredbe iz Dodatka IV. Prilogu I. (dio-M).

▼ **M6**▼ **C4**

Dodatak III.

Potvrda organizacije za održavanje – EASA obrazac 3-145

Stranica 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

članica Europske unije (**)

POTVRDA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].145.XXXX

►⁽¹⁾ U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i s Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 i pod niže navedenim uvjetima [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] potvrđuje da je:

[IME I ADRESA DRUŠTVA]

organizacija za održavanje koja ispunjava zahtjeve iz odjeljka A Priloga II. (dio 145) Uredbi (EU) br. 1321/2014, odobrena za održavanje proizvoda, dijelova i uređaja navedenih u priloženim uvjetima odobrenja te za izdavanje odgovarajućih potvrda za otpuštanje u uporabu uz korištenje gornjih referentnih oznaka i, kad je tako određeno, potvrda o provjeri plovidbenosti nakon provjere plovidbenosti kako je navedeno u točki ML.A.903. Priloga V.b (dio ML) tog uredbi za one zrakoplove navedene u priloženim uvjetima odobrenja. ◀

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje iz odjeljka A Priloga II. (dio 145.); i
2. Za ovo je odobrenje obvezna sukladnost s postupcima utvrđenima u priručniku odobrene organizacije za održavanje; i
3. Ovo je odobrenje valjano dok je organizacija za održavanje u skladu s Prilogom II. (dio 145.) Uredbi (EU) br. 1321/2014.
4. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta, ovo odobrenje ostaje valjano na neodređeno vrijeme ako prethodno nije vraćeno, zamijenjeno, privremeno oduzeto ili trajno oduzeto.

Datum prvog izdavanja: .....

Datum ove revizije: .....

Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 3-145., 4. izdanje.

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e.

►⁽¹⁾ **M8**

▼ **C4**

stranica 2 od 2

ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE**UVJETI ODOBRENJA**

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).145.[XXXX]

Organizacija: [NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
ZRAKOPLOV (**)	(***)	► ⁽¹⁾ (****)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
	(***)	(****)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
	(***)	(****)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
	(***)	(****)◀	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
MOTORI (**)	(***)	(****)		
	(***)	(****)		
KOMPONENTE OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a (**)	(***)	(****)		
	(***)	(****)		
	(***)	(****)		
	(***)	(****)		
	(***)	(****)		
SPECIJAL-IZIRANE USLUGE (**)	(***)	(****)		
	(***)	(****)		

Ovi su uvjeti odobrenja ograničeni na proizvode, dijelove i uređaje te na djelatnosti navedene u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje.

Referentna oznaka priručnika organizacije za održavanje: .....

Datum prvog izdavanja: .....

Datum posljednje odobrene revizije: ..... Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 3-145., 4. izdanje.

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Prekrižiti nepotrebno ako organizacija nije odobrena.

(***) Upisati odgovarajuće ovlaštenje i ograničenje.

(****) Upisati odgovarajuće ograničenje i navesti je li izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti odobreno ili ne

►⁽¹⁾ **M8**

▼B*Dodatak IV.***UVJETI ZA KORIŠTENJE OSOBLJA KOJE NIJE STRUČNO OSPOSOBLJENO U SKLADU S PRILOGOM III. (DIO 66.) IZ TOČAKA 145.A.30(J)1 I 2**

1. ► **C3** Smatra se da osoblje za izdavanje potvrde u skladu sa sljedećim uvjetima ispunjava zahtjeve točke 145.A.30(j)(1) i (2):

- (a) Osoba mora imati dozvolu ili ovlaštenje osoblja za izdavanje potvrde izdano na temelju nacionalnih propisa koji su u potpunom skladu s Prilogom 1. ICAO-a.
- (b) Opseg posla osobe ne smije biti veći od opsega posla određenog u nacionalnoj dozvoli ili ovlaštenju osoblja za izdavanje potvrde, koja god ima veća ograničenja. ◀
- (c) Osoba mora dokazati da je on/ona završila osposobljavanje o ljudskim čimbenicima i zrakoplovnim propisima iz modula 9. i 10. Dodatka I. Priloga III. (dio 66.).

▼C3

- (d) Osoba mora dokazati da ima pet godina iskustva na održavanju za osoblje za izdavanje potvrde koje obavlja linijsko održavanje i 8 godina iskustva za osoblje za izdavanje potvrde koje obavlja bazno održavanje. Međutim, one osobe čije ovlaštene zadaće nisu veće od onih za osoblje za izdavanje potvrde kategorije A iz dijela 66., trebaju dokazati samo 3 godine iskustva na održavanju.
- (e) Osoblje za izdavanje potvrde koje obavlja linijsko održavanje i osoblje za podršku na baznom održavanju dokazuje da je završilo osposobljavanje za tip i položilo ispit za razinu kategorije B1, B2 ili B3, prema potrebi, iz Dodatka III. Priloga III. (dio 66.) za svaki tip zrakoplova u opsegu posla navedenim u točki (b). One osobe čiji opseg posla ne prelazi onaj osoblja za izdavanje potvrde kategorije A može završiti osposobljavanje za zadaću umjesto cjelokupnog osposobljavanja za tip.
- (f) Osoblje za izdavanje potvrde za bazno održavanje mora dokazati da je završilo osposobljavanje za tip i položilo ispit za razinu kategorije C iz Dodatka III. Priloga III. (dio 66.) za svaki tip zrakoplova u opsegu posla iz točke (b), osim za prvi tip zrakoplova, pa osposobljavanje i ispit moraju biti za razinu kategorije B1, B2 ili B3 iz Dodatka III.

2. Zaštićena prava

- (a) Osoblje koje ima privilegije prije stupanja na snagu odgovarajućih zahtjeva iz Priloga III. (dio 66.) može nastaviti koristiti iste bez potrebe poštovanja točaka 1(c) do 1(f).
- (b) Međutim, nakon tog datuma, bilo koje osoblje za izdavanje potvrde koje je spremno proširiti opseg svojeg ovlaštenja na dodatne privilegije mora ispuniti zahtjeve točke 1.
- (c) Neovisno o gornjoj točki 2(b), u slučaju dodatnog osposobljavanja za tip, ne traži se poštovanje točaka 1(c) i 1(d).

▼ B*PRILOG III.***(Dio-66.)**

SADRŽAJ

66.1. Nadležno tijelo

ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODODJELJAK A — DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

66.A.1 Područje primjene

66.A.3 Zahtjevi u vezi osnovnog iskustva

66.A.5 Grupe zrakoplova

66.A.10 Zahtjev

66.A.15 Zahtijevana dob

66.A.20 ► **C3** Privilegiji ◀

66.A.25 Zahtjevi vezani uz osnovno znanje

66.A.30 Zahtjevi vezani uz osnovno iskustvo

66.A.40 Kontinuirana valjanost dozvole za održavanje zrakoplova

66.A.45 Dopuna dozvole upisom ovlaštenja za tip/grupu zrakoplova

66.A.50 Ograničenja

66.A.55 Dokaz o kvalificiranosti

66.A.70 Odredbe o konverziji

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

PODODJELJAK A — OPĆENITO

66.B.1 Područje primjene

66.B.10 Nadležno tijelo

66.B.20 Vođenje dokumentacije

66.B.25 Međusobna razmjena informacija

66.B.30 Izuzeća

PODODJELJAK B — IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

66.B.100 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova od strane nadležnog tijela

66.B.105 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova putem odobrene organizacije za održavanje na temelju dijela 145.

66.B.110 Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova uključivanjem dodatne osnovne kategorije ili potkategorije

▼ B

- 66.B.115 Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kako bi se uključila tip/grupa zrakoplova ili uklonila ograničenja
- 66.B.120 Postupak za produženje valjanosti dozvole za održavanje zrakoplova
- 66.B.125 Postupak konverzije dozvole uključujući ovlaštenja za grupu
- 66.B.130 Postupak za izravno odobrenje osposobljavanja za tip zrakoplova

PODODJELJAK C — ISPITI

- 66.B.200 Ispiti koje provodi nadležno tijelo

PODODJELJAK D — ► **C3** KONVERZIJA KVALIFIKACIJA OSOBLJA ZA IZDAVANJE POTVRDE ◀

- 66.B.300 Općenito
- 66.B.305 Izvještaj o konverziji za nacionalne kvalifikacije
- 66.B.310 Izvještaj o konverziji za ovlaštenja odobrene organizacije za održavanje

PODODJELJAK E — PRIZNAVANJEISPITA

- 66.B.400 Općenito
- 66.B.405 Izvještaj o priznavanju ispita
- 66.B.410 Valjanost izvještaja o priznavanju ispita

PODODJELJAK F – KONTINUIRANI NADZOR

- 66.B.500 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvole za održavanje zrakoplova

DODACI

- Dodatak I. — Zahtjevi vezani uz osnovno znanje (osim za dozvolu kategorije L)
- Dodatak II. — Standard ispita osnovnog znanja (osim za dozvolu kategorije L)
- Dodatak III. — Osposobljavanje za tip, standard ispita. Osposobljavanje na radnom mjestu.
- Dodatak IV. — Zahtjevi za iskustvo za proširenje dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66
- Dodatak V. — Obrazac zahtjeva – EASA obrazac 19
- Dodatak VI. — Dozvola za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.) – EASA Obrazac 26

▼ M5

- Dodatak VII. — Zahtjevi vezani uz osnovno znanje za dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije L
- Dodatak VIII. — Standard ispita osnovnog znanja za dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije L

▼ B

66.1. Nadležno tijelo

- (a) U svrhu ovog Priloga (dio 66.), nadležno tijelo je:
  1. tijelo koje je odredila država članica kojem prvom osoba podnosi zahtjev za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova; ili

▼ C3

2. tijelo koje je odredila druga država članica, u slučaju da je različito, što mora odobriti tijelo iz točke 1. U tom slučaju, dozvola iz točke 1. se stavlja izvan snage, a sva dokumentacija iz točke 66.B.20 se prenosi i nova dozvola se izdaje na temelju te dokumentacije.

▼ B

(b) Agencija je odgovorna za utvrđivanje:

1. liste tipova zrakoplova; i
2. koje su kombinacije konstrukcije zrakoplova/motora uključene u pojedino ovlaštenje za tip zrakoplova.

*ODJELJAK A***TEHNIČKI ZAHTJEVI****PODODJELJAK A***DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA***66.A.1 Područje primjene**

Ovaj odjeljak određuje dozvolu za održavanje zrakoplova i uspostavlja zahtjeve za podnošenje zahtjeva, izdavanje i kontinuiranu valjanost dozvole.

▼ M5**66.A.3 Kategorije i potkategorije dozvola**

Dozvole za održavanje zrakoplova uključuju sljedeće kategorije i, prema potrebi, potkategorije i ovlaštenja za sustav:

(a) kategorija A, dijeli se na sljedeće potkategorije:

- A1 Avioni turbinski,
- A2 Avioni klipni,
- A3 Helikopteri turbinski,
- A4 Helikopteri klipni;

(b) kategorija B1, dijeli se na sljedeće potkategorije:

- B1.1 Avioni turbinski,
- B1.2 Avioni klipni,
- B1.3 Helikopteri turbinski,
- B1.4 Helikopteri klipni;

(c) kategorija B2

Dozvola kategorije B2 primjenjuje se na sve zrakoplove;

(d) kategorija B2L

Dozvola kategorije B2L primjenjuje se na sve zrakoplove osim onih iz grupe 1. kako je utvrđeno u točki 66.A.5.1. te se dijeli na sljedeća „ovlaštenja za sustav“:

- komunikacija/navigacija (com/nav),
- instrumenti,
- automatsko letenje,

▼ **M5**

- nadzor
- sustavi konstrukcije zrakoplova.

Dozvola kategorije B2L sadržava najmanje jedno ovlaštenje za sustav;

(e) kategorija B3

Dozvola kategorije B3 primjenjuje se na avione s klipnim motorom, bez regulacije tlaka kabine, s najvećom masom pri polijetanju (MTOM) od 2 000 kg i manje;

(f) kategorija L dijeli se na sljedeće potkategorije:

- L1C: kompozitne jedrilice,
- L1: jedrilice,
- L2C: kompozitne motorne jedrilice i kompozitni avioni ELA1,
- L2: motorne jedrilice i avioni ELA1,
- L3H: baloni uzgonjeni vrućim zrakom,
- L3G: baloni uzgonjeni plinom,
- L4H: zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom,
- L4G: zračni brodovi ELA2 uzgonjeni plinom
- L5: zračni brodovi uzgonjeni plinom osim ELA2;

(g) kategorija C

Dozvola C primjenjuje se na avione i helikoptere.

66.A.5 Grupe zrakoplova

U svrhu upisa ovlaštenja u dozvole za održavanje zrakoplova, zrakoplovi se razvrstavaju u sljedeće grupe:

1. grupa 1.: složeni zrakoplovi na motorni pogon, helikopteri s više motora, avioni s certificiranom najvećom dozvoljenom visinom leta iznad nivoa leta FL290, zrakoplovi opremljeni sa sustavima za upravljanje zrakoplovom s pomoću računala, zračni brodovi uzgonjeni plinom osim ELA2 i drugi zrakoplovi za koje se zahtijeva ovlaštenje za tip, ako tako odredi Agencija.

Zrakoplov koji ispunjava uvjete iz prvog podstavka Agencija može razvrstati u grupu 2., grupu 3. ili grupu 4., prema potrebi, ako smatra da je to opravdano zbog manje složenosti određenog zrakoplova;

2. grupa 2.: zrakoplovi osim onih iz grupe 1., koji pripadaju u sljedeće podgrupe:

i. podgrupa 2.a:

- avioni s jednim turboelisnim motorom,

▼ M5

— oni turbomlazni i višemotorni turboelisni avioni koje Agencija razvrsta u ovu podgrupu zbog njihove manje složenosti;

ii. podgrupa 2.b:

— helikopteri s jednim turbinskim motorom,

— oni helikopteri s više turbinskih motora koje Agencija razvrsta u ovu podgrupu zbog njihove manje složenosti;

iii. podgrupa 2.c:

— helikopteri s jednim klipnim motorom,

— oni helikopteri s više klipnih motora koje Agencija razvrsta u ovu podgrupu zbog njihove manje složenosti;

3. grupa 3.: avioni s klipnim motorom osim onih iz grupe 1.;

4. grupa 4.: jedrilice, motorne jedrilice, baloni i zračni brodovi osim onih iz grupe 1.

▼ B**66.A.10 Zahtjev**

- (a) Zahtjev za dozvolu za održavanje zrakoplova ili izmjenu takve dozvole podnosi se na EASA obrascu 19. (vidjeti Dodatak V.) na način koji određuje nadležno tijelo kojemu se podnosi.
- (b) Zahtjev za izmjenu dozvole za održavanje zrakoplova podnosi se nadležnom tijelu države članice koja je izdala dozvolu za održavanje zrakoplova.
- (c) Pored dokumenata koje zahtijevaju točke 66.A.10(a), 66.A.10(b) i 66.B.105, prema potrebi, podnositelj zahtjeva za dodatnu osnovnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova podnosi svoju izvornu dozvolu za održavanje zrakoplova nadležnom tijelu zajedno s EASA obrascem 19.
- (d) Kada podnositelj zahtjeva izmjenu osnovnih kategorija putem postupka iz točke 66.B.100 u državi članici koja nije država članica koja je izdala dozvolu, zahtjev se šalje nadležnom tijelu iz točke 66.1.

▼ C3

- (e) Kada podnositelj zahtjeva izmjenu osnovnih kategorija putem postupka iz točke 66.B.105 u državi članici koja nije država članica koja je izdala dozvolu, organizacija za održavanje koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.) mora poslati dozvolu za održavanje zrakoplova zajedno s EASA obrascem 19. nadležnom tijelu iz točke 66.1. na ovjeru i potpis izmijenjene ili ponovno izdane dozvole, prema potrebi.
- (f) Svaki zahtjev mora biti popraćen dokumentacijom koja dokazuje udovoljavanje primjenjivim zahtjevima u vezi s teorijskim znanjem, praktičnim osposobljavanjem i iskustvom u vrijeme podnošenja zahtjeva.

66.A.15 Zahtijevana dob

Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova mora imati najmanje 18 godina.

▼ B66.A.20 ► **C3** Privilegiji ◀**▼ C3**

(a) Primjenjuju se sljedeći privilegiji:

1. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije A dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu nakon manjeg planiranog linijskog održavanja i jednostavnog otklanjanja kvarova unutar ograničenja zadataka zasebno odobrenih u ovlaštenju za izdavanje potvrde iz točke 145.A.35 Priloga II. (dio 145.). Privilegiji za izdavanje potvrde moraju biti ograničeni na poslove koje je imatelj dozvole osobno izvršio u organizaciji za održavanje koja je izdala ovlaštenje za izdavanje potvrde.
2. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B1 dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu nakon održavanja i da djeluje kao B1 osoblje za podršku pri:

▼ B

- održavanju konstrukcije zrakoplova, pogonske grupe i mehaničkih i električnih sustava,
- radu na sustavima avionike, koja zahtijeva samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti, a koji ne zahtijevaju otkrivanje kvarova (*troubleshooting*).

Kategorija B1 uključuje odgovarajuću potkategoriju A.

▼ C3

3. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B2 dozvoljava imatelju:

- i. izdavanje potvrda o otpuštanju u uporabu nakon održavanja i da radi kao B2 osoblje za podršku pri:

- održavanju avionike i električnih sustava; te
- obavljanju zadaća na sustavima avionike i električnim sustavima u sklopu motornih i mehaničkih sustava, koji zahtijevaju samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti; te

- ii. izdavanje potvrda o otpuštanju u uporabu nakon manjeg planiranog linijskog održavanja i jednostavnog otklanjanja kvarova unutar ograničenja poslova zasebno odobrenih u ovlaštenju za izdavanje potvrda iz točke 145.A.35 Priloga II. (dio 145.). Ovaj privilegij za izdavanje potvrde mora biti ograničen na rad koji je imatelj dozvole sam obavio u organizaciji za održavanje koja je izdala ovlaštenje za izdavanje potvrde i mora biti ograničena na ovlaštenja već upisana u B2 dozvolu.

Kategorija B2 ne uključuje niti jednu potkategoriju A.

▼ M5

4. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B2L dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu i da djeluje kao osoblje kategorije B2L za podršku pri:

- održavanju električnih sustava,
- održavanju sustava avionike u granicama ovlaštenja za sustav koja su posebno upisana u dozvolu, i

▼ M5

- u slučaju ovlaštenja za ‚sustav konstrukcije zrakoplova‘, obavljanju zadaća na sustavima avionike i električnim sustavima u sklopu pogonske grupe i mehaničkih sustava, koji zahtijevaju samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti.
5. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B3 dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu i da djeluje kao osoblje kategorije B3 za podršku pri:
- održavanju konstrukcije aviona, pogonske grupe te mehaničkih i električnih sustava, i
  - radu na sustavima avionike koji zahtijevaju samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti i koji ne zahtijevaju otkrivanje kvarova.
6. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije L dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu i da djeluje kao osoblje kategorije L za podršku pri:
- održavanju konstrukcije zrakoplova, pogonske grupe te mehaničkih i električnih sustava,
  - radu na sustavima radiokomunikacije, odašiljača signala s mjesta nesreće (ELT) i primopredajnika (transpondera), i
  - radu na drugim sustavima avionike koji zahtijevaju samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti.

Potkategorija L2 uključuje potkategoriju L1. Svako ograničenje potkategorije L2 u skladu s točkom 66.A.45(h) primjenjuje se i na potkategoriju L1.

Potkategorija L2C uključuje potkategoriju L1C.

7. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije C dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o otpuštanju u uporabu nakon provedenog baznog održavanja na zrakoplovu. Ovlasti se primjenjuju na zrakoplov u cijelosti.

▼ C3

- (b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova ne smije koristiti svoje privilegije osim:

▼ M11

1. u skladu s primjenjivim zahtjevima iz Priloga I. (dio M) ili Priloga II. (dio 145.), Priloga V.b (dio ML) i Priloga V.d (dio CAO); i

▼ C3

2. ako je u prethodnom dvogodišnjem razdoblju on/ona imao 6 mjeseci iskustva na održavanju u skladu s privilegijama dodijeljenima dozvolom za održavanje zrakoplova ili ako ispunjava odredbe za izdavanje odgovarajućih privilegija; i
3. odgovarajuće je osposobljen za potvrđivanje održavanja na odgovarajućem zrakoplovu; i
4. sposoban je čitati, pisati i komunicirati na razumljivoj razini na jeziku (jezicima) na kojem (kojima) je napisana tehnička dokumentacija i postupci potrebni za podržavanje izdavanja potvrde o otpuštanju u uporabu.

▼ B**66.A.25 Zahtjevi u vezi osnovnog znanja****▼ M5**

- (a) ► **M11** Osim za dozvole kategorije L, podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova ili za dodavanje kategorije ili potkategorije takvoj dozvoli, dokazuje ispitom razinu znanja iz odgovarajućih predmetnih modula u skladu s Dodatkom I. Prilogu III. (dio 66.). ◀ Ispit u skladu sa standardom utvrđenim u Dodatku II. Prilogu III. (dio 66.) provodi organizacija za osposobljavanje odgovarajuće odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili nadležno tijelo.
- (b) Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije L unutar postojeće potkategorije, ili za dodavanje različite potkategorije, polaganjem ispita dokazuje svoju razinu znanja iz odgovarajućih predmetnih modula u skladu s Dodatkom VII. Prilogu III. (dio 66.). Ispit u skladu sa standardom utvrđenim u Dodatku VIII. Prilogu III. (dio 66.) provodi organizacija za osposobljavanje odobrena na odgovarajući način u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), nadležno tijelo ili prema dogovoru s nadležnim tijelom.

Smatra se da imatelj dozvole za održavanje zrakoplova potkategorije B1.2 ili kategorije B3 ispunjava zahtjeve u vezi s osnovnim znanjem za dozvolu potkategorija L1C, L1, L2C i L2.

Zahtjevi u vezi s osnovnim znanjem za potkategoriju L4H uključuju zahtjeve u vezi s osnovnim znanjem za potkategoriju L3H.

Zahtjevi u vezi s osnovnim znanjem za potkategoriju L4G uključuju zahtjeve u vezi s osnovnim znanjem za potkategoriju L3G.

- (c) Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije B2L za određeno 'ovlaštenje za sustav', ili za dodavanje drugog 'ovlaštenja za sustav', polaganjem ispita dokazuje svoju razinu znanja iz odgovarajućih predmetnih modula u skladu s Dodatkom I. Prilogu III. (dio 66.). Ispit u skladu sa standardom utvrđenim u Dodatku II. Prilogu III. (dio 66.) provodi organizacija za osposobljavanje odgovarajuće odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili nadležno tijelo.
- (d) Tečajevi osposobljavanja i ispiti moraju biti položeni unutar 10 godina prije podnošenja zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova ili dodavanja kategorije ili potkategorije takvoj dozvoli. Ako to nije slučaj, priznavanje ispita može se ostvariti u skladu s točkom (e).
- (e) Podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za potpuno ili djelomično priznavanje ispita u odnosu na zahtjeve u vezi s osnovnim znanjem za:

- i. ispite osnovnog znanja koji ne ispunjavaju zahtjev iz točke (d);
- ii. sve druge tehničke kvalifikacije koje nadležno tijelo smatra jednakovrijednima prema standardu znanja iz Priloga III. (dio 66.).

Priznanja ispita dodjeljuju se u skladu s pododjeljkom E odjeljka B ovog Priloga (dio 66.).

- (f) Priznanja ispita prestaju vrijediti 10 godina nakon što ih je nadležno tijelo dodijelilo podnositelju zahtjeva. Podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev za nova priznanja nakon isteka tog razdoblja.

▼ B**66.A.30 Zahtjevi u vezi osnovnog iskustva**

(a) Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova mora imati stečeno:

1. za kategoriju A, potkategorije B1.2 i B1.4 i kategoriju B3:
  - i. 3 godine praktičnog iskustva iz održavanja na zrakoplovu koji obavlja letove, ako podnositelj zahtjeva nema nikakvo prethodno odgovarajuće tehničko osposobljavanje; ili
  - ii. 2 godine praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeno osposobljavanje koje nadležno tijelo smatra odgovarajućim kao kvalificiran radnik, u tehničkoj struci; ili
  - iii. 1 godinu praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeni tečaj osnovnog osposobljavanja odobren u skladu s Prilogom IV. (dio 147.)
2. za kategoriju B2 i potkategorije B1.1 i B1.3:
  - i. 5 godina praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi, ako podnositelj zahtjeva nema nikakvo prethodno odgovarajuće tehničko osposobljavanje; ili
  - ii. 3 godine praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeno osposobljavanje koje nadležno tijelo smatra odgovarajućim kao kvalificirani radnik, u tehničkoj struci; ili
  - iii. 2 godine praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeni tečaj osnovnog osposobljavanja odobren u skladu s Prilogom IV. (dio 147.);

▼ M5

2.a za kategoriju B2L:

- i. tri godine praktičnog iskustva u održavanju zrakoplova kojim se obavljaju letovi, koje obuhvaća jedno ili više odgovarajućih ovlaštenja za sustav, ako podnositelj zahtjeva nema nikakvo prethodno odgovarajuće tehničko osposobljavanje; ili
- ii. dvije godine praktičnog iskustva u održavanju zrakoplova kojim se obavljaju letovi, koje obuhvaća jedno ili više odgovarajućih ovlaštenja za sustav, i završeno osposobljavanje koje nadležno tijelo smatra odgovarajućim kao kvalificirani radnik u tehničkoj struci; ili
- iii. jednu godinu praktičnog iskustva u održavanju zrakoplova kojim se obavljaju letovi, koje obuhvaća jedno ili više odgovarajućih ovlaštenja za sustav, i završeni tečaj osnovnog osposobljavanja odobren u skladu s dijelom 147.

Prilikom dodavanja jednog ili više novih ovlaštenja za sustav postojećoj dozvoli kategorije B2L, za svako dodano ovlaštenje za sustav zahtijevaju se tri mjeseca praktičnog iskustva u održavanju koje odgovara novom ovlaštenju (ovlaštenjima) za sustav.

2.b za kategoriju L:

- i. dvije godine praktičnog iskustva u održavanju zrakoplova kojim se obavljaju letovi, koje obuhvaća reprezentativni presjek aktivnosti održavanja u odgovarajućoj potkategoriji;

▼ **M5**

- ii. odstupajući od podtočke i., jednu godinu praktičnog iskustva u održavanju zrakoplova kojim se obavljaju letovi, koje obuhvaća reprezentativni presjek aktivnosti održavanja u odgovarajućoj potkategoriji, podložno uvođenju ograničenja predviđenog u točki 66.A.45(h)(ii.)3.

Za uključivanje dodatne potkategorije u postojeću dozvolu kategorije L, iskustvo iz podtočaka i. i ii. treba biti 12 odnosno 6 mjeseci.

Smatra se da imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije/potkategorije B1.2 ili B3 ispunjava zahtjeve u vezi s osnovnim iskustvom za dozvolu potkategorija L1C, L1, L2C i L2.

▼ **M2**

- 3. za kategoriju C u pogledu složenih zrakoplova na motorni pogon:
  - i. ► **C2** tri godine iskustva korištenja privilegija kategorija B1.1, B1.3 ili B2 na složenim zrakoplovima na motorni pogon ili kao osoblje za podršku u skladu s točkom 145.A.35, ili kombinacija oboje; ili ◀
  - ii. ► **C2** pet godina iskustva korištenja privilegija kategorija B1.2 ili B 1.4 na složenim zrakoplovima na motorni pogon ili kao osoblje za podršku u skladu s točkom 145.A.35, ili kombinacija oboje; ◀
- 4. ► **C2** za kategoriju C u pogledu zrakoplova koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon: tri godine iskustva korištenja privilegija kategorije B1 ili B2 na zrakoplovima koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon ili kao osoblje za podršku u skladu s točkom 145.A.35(a), ili kombinacija oboje; ◀

▼ **B**

- 5. za kategoriju C stečenu akademskim putem: podnositelj zahtjeva koji imati akademsku titulu iz tehničke discipline, od sveučilišta ili druge visokoškolske ustanove koju priznaje nadležno tijelo, 3 godine radnog iskustva u okruženju održavanja civilnih zrakoplova na reprezentativnom odabiru zadataka koje su izravno povezane s održavanjem zrakoplova, što uključuje 6 mjeseci nadgledanja zadataka baznog održavanja.
  - (b) Podnositelj zahtjeva za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova mora imati minimalno zahtijevano iskustvo iz održavanja civilnih zrakoplova odgovarajuće za dodatnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za koju je predan zahtjev kako je određeno u Dodatku IV. Priloga (dio 66.).
  - (c) Iskustvo mora biti praktično i uključivati reprezentativni presjek zadataka održavanja na zrakoplovu.
  - (d) Za sve podnositelje zahtjeva, najmanje jedna godina zahtijevanog iskustva mora biti nedavno iskustvo održavanja na zrakoplovu kategorije/potkategorije za koju se traži početna dozvola za održavanje zrakoplova. Za dodatne kategorije/potkategorije postojećoj dozvoli za održavanje zrakoplova, zahtijevano dodatno nedavno iskustvo iz održavanja može biti manje od jedne godine, ali mora biti najmanje tri mjeseca. Zahtijevano iskustvo mora ovisiti o razlici između kategorije/potkategorije dozvole koju osoba ima i koju je zatražila. Takvo dodatno iskustvo mora biti tipično za novu kategoriju/potkategoriju dozvole koja se traži.

▼ B

- (e) Neovisno o točki (a), iskustvo na održavanju zrakoplova stečeno izvan okruženja održavanja civilnih zrakoplova prihvatljivo je kada je takvo održavanje jednakovrijedno onom koje zahtijeva ovaj Prilog (dio 66.) kako je odredilo nadležno tijelo. Međutim, tražit će se dodatno iskustvo održavanja civilnih zrakoplova kako bi se osiguralo razumijevanje okruženja održavanja civilnih zrakoplova.
- (f) Iskustvo mora biti stečeno unutar 10 godina prije podnošenja zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova ili dodavanje kategorije ili potkategorije takvoj dozvoli.

66.A.40 Kontinuirana valjanost dozvole za održavanje zrakoplova

- (a) Dozvola za održavanje zrakoplova postaje nevažeća 5 godina nakon njenog zadnjeg izdavanja ili izmjene, osim ako imatelj nije podnio svoju dozvolu za održavanje zrakoplova nadležnom tijelu koje ju je izdalo, kako bi se potvrdilo da su podaci sadržani u dozvoli isti kao oni koje nadležno tijelo ima u evidenciji, u skladu s točkom 66.B.120.
- (b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova popunjava odgovarajuće dijelove EASA obrasca 19. (vidjeti Dodatak V.) i dostavlja ga zajedno sa svojom preslikom dozvole nadležnom tijelu koje je izdalo izvornu dozvolu za održavanje zrakoplova, osim ako imatelj dozvole radi u organizaciji za održavanje odobreno u skladu s Prilogom II. (dio 145.) koja ima postupak u svom priručniku, po kojem takva organizacija može podnijeti potrebnu dokumentaciju u ime imatelja dozvole za održavanje zrakoplova.

▼ C3

- (c) Svi privilegiji za izdavanje potvrda koji se temelje na dozvoli za održavanje zrakoplova postaju nevažeći čim dozvola za održavanje zrakoplova postane nevažeća.
- (d) Dozvola za održavanje zrakoplova je važeća i. samo kad je izda i/ili izmijeni nadležno tijelo i ii. kada je imatelj potpisao dokument.

▼ M5**66.A.45 Dopuna dozvole upisom ovlaštenja za tip/grupu zrakoplova**

- (a) Kako bi mogao provoditi ovlasti izdavanja potvrda za određeni tip zrakoplova, imatelj dozvole za održavanje zrakoplova mora u svojoj dozvoli imati upisano odgovarajuće ovlaštenje za zrakoplov:

— za kategoriju B1, B2 ili C, odgovarajuća ovlaštenja za zrakoplov su sljedeća:

- i. za zrakoplove grupe 1., odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova;
- ii. za zrakoplove grupe 2., odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova, ovlaštenje za proizvođačevu podgrupu ili ovlaštenje za punu podgrupu;
- iii. za zrakoplove grupe 3., odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova ili ovlaštenje za punu grupu;
- iv. za zrakoplove grupe 4., za dozvolu kategorije B2 ovlaštenje za punu grupu,

— za kategoriju B2L, odgovarajuća ovlaštenja za zrakoplov su sljedeća:

▼ **M5**

- i. za zrakoplove grupe 2., odgovarajuće ovlaštenje za proizvođačevu podgrupu ili ovlaštenje za punu podgrupu;
  - ii. za zrakoplove grupe 3., ovlaštenje za punu grupu;
  - iii. za zrakoplove grupe 4., ovlaštenje za punu grupu,
- za kategoriju B3, odgovarajuće ovlaštenje je ‚klipni avioni, bez regulacije tlaka kabine s MTOM-om od 2 000 kg i manje’,
- za kategoriju L, odgovarajuća ovlaštenja za zrakoplov su sljedeća:
- i. za potkategoriju L1C, ovlaštenje ‚kompozitne jedrilice’;
  - ii. za potkategoriju L1, ovlaštenje ‚jedrilice’;
  - iii. za potkategoriju L2C, ovlaštenje ‚kompozitne motorne jedrilice i kompozitni avioni ELA1’;
  - iv. za potkategoriju L2, ovlaštenje ‚motorne jedrilice i avioni ELA1’;
  - v. za potkategoriju L3H, ovlaštenje ‚baloni uzgonjeni vrućim zrakom’;
  - vi. za potkategoriju L3G, ovlaštenje ‚baloni uzgonjeni plinom’;
  - vii. za potkategoriju L4H, ovlaštenje ‚zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom’;
  - viii. za potkategoriju L4G, ovlaštenje ‚zračni brodovi ELA2 uzgonjeni plinom’;
  - ix. za potkategoriju L5, odgovarajuće ovlaštenje za tip zračnog broda,
- za kategoriju A ne zahtijeva se ovlaštenje podložno ispunjavanju zahtjeva iz točke 145.A.35 Priloga II. (dio 145.).
- (b) Dopuna dozvole upisom ovlaštenja za tip zrakoplova zahtijeva zadovoljavajući završetak jednog od sljedećeg:
- osposobljavanja za tip zrakoplova u odgovarajućoj kategoriji B1, B2 ili C u skladu s Dodatkom III. Prilogu III. (dio 66.),
  - u slučaju ovlaštenja za tip zračnog broda uzgonjen plinom u dozvoli B2 ili L5, osposobljavanja za tip odobreno od nadležnog tijela u skladu s točkom 66.B.130.
- (c) Osim za dozvole kategorije C, pored zahtjeva iz točke (b) dopuna dozvole upisom prvog ovlaštenja za tip zrakoplova unutar postojeće kategorije/potkategorije zahtijeva i zadovoljavajući završetak odgovarajućeg osposobljavanja na radnom mjestu. To osposobljavanje na radnom mjestu mora biti u skladu s Dodatkom III. Prilogu III. (dio 66.), osim u slučaju zračnih brodova uzgonjenih plinom kada ga izravno odobrava nadležno tijelo.

▼ M6▼ C4

- (d) Odstupajući od podtočaka (b) i (c), za zrakoplove grupe 2. i 3. ovlaštenja za tip zrakoplova isto se tako mogu upisati u dozvolu nakon sljedećeg:

- zadovoljavajućeg završetka ispita za tip zrakoplova u odgovarajućoj kategoriji B1, B2 ili C u skladu s Dodatkom III. ovom Prilogu (dio 66.),
- za kategorije B1 i B2, dokazivanja praktičnog iskustva na predmetnom tipu zrakoplova. U tom slučaju praktično iskustvo uključuje reprezentativni presjek zadaća na održavanju koje odgovaraju kategoriji iz dozvole.

Za kategoriju C ovlaštenja za osobu koja je kvalificirana akademski kako je navedeno u točki 66.A.30. podtočki (a) podpodtočki 5., prvi odgovarajući ispit za tip zrakoplova mora biti na razini kategorije B1 ili B2.

▼ M5

- (e) Za zrakoplove grupe 2.:
- i. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za proizvođačevu podgrupu za imatelje dozvole kategorije B1 i C zahtijeva ispunjavanje zahtjeva za ovlaštenje za tip za najmanje dva tipa zrakoplova istog proizvođača, koji su reprezentativni za primjenjivu podgrupu proizvođača;
  - ii. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za punu podgrupu za imatelje dozvole kategorije B1 i C zahtijeva ispunjavanje zahtjeva za ovlaštenje za tip za najmanje tri tipa zrakoplova različitih proizvođača, koji su reprezentativni za primjenjivu podgrupu;
  - iii. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za proizvođačevu podgrupu i punu podgrupu za imatelje dozvole kategorije B2 i B2L zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni presjek aktivnosti održavanja koje odgovaraju kategoriji iz dozvole i primjenjivoj podgrupi zrakoplova i, u slučaju dozvole B2L, odgovaraju primjenjivom ovlaštenju / primjenjivim ovlaštenjima za sustav;
  - iv. odstupajući od točke (e) podtočke (iii.), imatelj dozvole kategorije B2 ili B2L s upisanim ovlaštenjem za punu podgrupu 2.b ima pravo upisa ovlaštenja za punu podgrupu 2.c.
- (f) Za zrakoplove grupe 3. i 4.:
- i. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za punu grupu 3. za imatelje dozvole kategorije B1, B2, B2L i C te ovlaštenja za punu grupu 4. za imatelje dozvole kategorije B2 i B2L zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni presjek aktivnosti održavanja koje odgovaraju kategoriji iz dozvole te, prema potrebi, grupi 3. ili 4.;
  - ii. za kategoriju B1, osim ako podnositelj zahtjeva dostavi dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenje za grupu 3. podliježe sljedećim ograničenjima koja se upisuju u dozvolu:

- avioni s regulacijom tlaka kabine,

▼ M5

- avioni metalne konstrukcije,
- avioni kompozitne konstrukcije,
- avioni drvene konstrukcije,
- avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi presvučenom tkaninom;

iii. odstupajući od točke (f)(i.) imatelj dozvole kategorije B2L s upisanim ovlaštenjem za punu podgrupu 2.a ili 2.b ima pravo upisa ovlaštenja za grupe 3. i 4.

(g) Za dozvolu B3:

- i. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za ‚klipne avione, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2 000 kg i manje‘ zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni presjek aktivnosti održavanja koje odgovaraju kategoriji iz dozvole;
- ii. osim ako podnositelj zahtjeva dostavi dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenje iz podtočke i. podliježe sljedećim ograničenjima koja se upisuju u dozvolu:

- avioni drvene konstrukcije,
- avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi presvučenom tkaninom,
- avioni metalne konstrukcije,
- avioni kompozitne konstrukcije.

(h) Za sve potkategorije dozvole L, osim potkategorije L5:

- i. dopuna dozvole upisom ovlaštenja zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni presjek aktivnosti održavanja koje odgovaraju potkategoriji iz dozvole;
- ii. osim ako podnositelj zahtjeva dostavi dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenja podliježu sljedećim ograničenjima koja se upisuju u dozvolu:

1. za ovlaštenja ‚jedrilice‘ i ‚motorne jedrilice i avioni ELA1‘:

- zrakoplovi drvene konstrukcije presvučeni tkaninom,
- zrakoplovi s konstrukcijom od metalnih cijevi presvučenom tkaninom,
- zrakoplovi metalne konstrukcije,
- zrakoplovi kompozitne konstrukcije,

2. za ovlaštenje ‚baloni uzgonjeni plinom‘:

- osim balona ELA1 uzgonjenih plinom, i

▼ M5

3. ako je podnositelj zahtjeva dostavio samo dokaz o jednogodišnjem iskustvu u skladu s odstupanjem iz točke 66.A.30(a)(2b) podtočke ii., u dozvolu se upisuje sljedeće ograničenje:

„složeni poslovi održavanja iz Dodatka VII. Prilogu I. (dio M), standardne izmjene iz točke 21.A.90B Priloga I. (dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 i standardni popravci iz točke 21.A.431B Priloga I. (dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.”

Smatra se da imatelj dozvole za održavanje zrakoplova potkategorije B1.2 s upisanim ovlaštenjem za grupu 3., ili kategorije B3 s upisanim ovlaštenjem za „klipne avione, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2 000 kg i manje”, ispunjava zahtjeve za izdavanje dozvole potkategorija L1 i L2 s odgovarajućim punim ovlaštenjima i istim ograničenjima kao u predmetnoj dozvoli B1.2/B3.

▼ B**66.A.50 Ograničenja****▼ M5**

- (a) Ograničenja upisana u dozvolu za održavanje zrakoplova iznimke su od ovlasti za izdavanje potvrda i, u slučaju ograničenja iz točke 66.A.45, odnose se na zrakoplov u cijelosti.

▼ B

- (b) Ograničenja iz točke 66.A.45 uklanjanju se nakon:

1. dokazivanja odgovarajućeg iskustva; ili
2. zadovoljavajuće praktične procjene koju obavlja nadležno tijelo.

- (c) Ograničenja iz točke 66.A.70 uklanjanju se nakon položenih modula/predmeta određenih u važećem izvještaju o konverziji iz točke 66.B.300.

66.A.55 Dokaz o kvalificiranosti**▼ C3**

Osoblje koje ima privilegije za izdavanje potvrda kao i osoblje za podršku mora pokazati svoju dozvolu, kao dokaz kvalificiranosti, unutar 24 sata nakon zahtjeva ovlaštene osobe.

66.A.70 Odredbe o konverziji

- (a) Osoblju za izdavanje potvrde koje posjeduje valjane kvalifikacije u državi članici, prije stupanja na snagu Priloga III. (dio 66.) nadležno tijelo te države članice izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova bez dodatnog ispita pod uvjetima navedenim u pododjeljku D odjeljka B.
- (b) Osoba koja prolazi kroz postupak kvalifikacije osoblja za izdavanje potvrde koji se primjenjuje u državi članici, prije stupanja na snagu Priloga III. (dio 66.) može i dalje ostati kvalificirana. Imatelju kvalifikacije osoblja za izdavanje potvrda stečene nakon takvog postupka nadležno tijelo te države članice izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova bez dodatnog ispita pod uvjetima navedenim u pododjeljku D odjeljka B.

▼ M5

- (c) Kada je to potrebno, dozvola za održavanje zrakoplova sadržava ograničenja u skladu s točkom 66.A.50 kako bi odražavala razlike između:
- i. područja primjene stručne kvalifikacije ovlaštenog osoblja koja je valjana u državi članici prije stupanja na snagu primjenjive kategorije ili potkategorije dozvole predviđene ovim Prilogom (dio 66.);
  - ii. zahtjeva u vezi s osnovnim znanjem te standarda ispita osnovnog znanja utvrđenih u dodacima I. i II. ovom Prilogu (dio 66.).
- (d) Odstupajući od točke (c), za zrakoplove koje ne upotrebljavaju licencirani zračni prijevoznici u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, a koji nisu složeni motorni zrakoplovi, te za balone, jedrilice, motorne jedrilice i zračne brodove, dozvola za održavanje zrakoplova sadržava ograničenja u skladu s točkom 66.A.50 kako bi se osiguralo da ovlasti ovlaštenog osoblja koje se primjenjuju u državi članici prije stupanja primjenjive kategorije/potkategorije dozvole iz dijela 66. i ovlasti konvertirane dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66. ostanu iste.

▼ B*ODJELJAK B***POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA***PODODJELJAK A**OPĆENITO***66.B.1 Područje primjene**

Ovaj odjeljak uspostavlja postupke koji uključuju administrativne zahtjeve koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i provedbu odjeljka A ovog Priloga (dio 66.).

66.B.10 Nadležno tijelo**(a) Općenito**

Država članica mora odrediti nadležno tijelo kojemu su dane odgovornosti za izdavanje, produljenje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje dozvola za održavanje zrakoplova.

Ovo nadležno tijelo uspostavlja odgovarajući organizacijski ustroj s ciljem osiguranja sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.).

(b) Ljudski resursi

Nadležno tijelo mora imati dovoljno osoblja kako bi mogao osigurati provedbu zahtjeva ovog Priloga (dio 66.).

(c) Postupci

Nadležno tijelo uspostavlja dokumentirane postupke za postizanje sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.). Ti postupci se provjeravaju i mijenjaju kako bi se osigurala stalna sukladnost.

66.B.20 Vođenje dokumentacije

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav vođenja dokumentacije koji omogućuje odgovarajuću mogućnost praćenja postupaka izdavanja, produljenja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja dozvole za održavanje zrakoplova.

▼ B

- (b) Ta dokumentacija za svaku dozvolu uključuje:
1. zahtjev za dozvolu za održavanje zrakoplova ili izmjenu te dozvole, uključujući prateću dokumentaciju;
  2. presliku dozvole za održavanje zrakoplova, koja uključuje sve izmjene;
  3. preslike sve odgovarajuće prepiske;
  4. podatke o bilo kojim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
  5. sve izvještaje bilo kojih drugih nadležnih tijela vezano uz imatelja dozvole za održavanje zrakoplova;
  6. dokumentaciju o ispitima koje je provelo nadležno tijelo;
  7. primjenjiv izvještaj o konverziji, koje se koristi za konverziju;
  8. primjenjiv izvještaj o priznavanju ispita, koje se koristi za priznavanje.
- (c) Dokumentacija iz podtočaka od 1. do 5. točke (b) mora se čuvati najmanje 5 godina nakon isteka valjanosti dozvole.
- (d) Dokumentacija iz podtočaka 6., 7. i 8. točke (b) mora se čuvati neograničeno.

66.B.25 Međusobna razmjena informacija**▼ M6****▼ C4**

- (a) Nadležna tijela međusobno razmjenjuju sve potrebne informacije u skladu s člankom 72. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1139.

▼ B

- (b) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, u slučaju moguće opasnosti za sigurnost koja uključuje više država članica, uključena nadležna tijela moraju pružiti međusobnu pomoć pri provedbi potrebnog postupka nadzora.

▼ M6**▼ C4****66.B.30. Izuzeća**

Nadležno tijelo evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenima u skladu s člankom 71. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1139.

▼ B**PODODJELJAK B*****IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA***

Ovaj pododjeljak donosi postupke koje nadležno tijelo mora slijediti pri izdavanju, mijenjanju ili produljenju dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.100 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova od strane nadležnog tijela

- (a) Po primitku EASA obrasca 19. i sve prateće dokumentacije, nadležno tijelo provjerava EASA obrazac 19. kako bi utvrdilo je li potpun te osiguralo da navedeno iskustvo ispunjava zahtjeve iz ovog Priloga (dio 66.).

▼ M5

- (b) Nadležno tijelo provjerava status ispita podnositelja zahtjeva i/ili potvrđuje valjanost bilo kojih priznanja kako bi osiguralo ispunjenje svih zahtjeva modula iz Dodatka I. ili Dodatka VII., prema potrebi, na način koji zahtijeva ovaj Prilog (dio 66.).

▼ B

- (c) Kada provjeri identitet i datum rođenja podnositelja zahtjeva te kada se uvjeri da podnositelj zahtjeva ispunjava standarde znanja i iskustva koje zahtijeva ovaj Prilog (dio 66.), nadležno tijelo mora izdati odgovarajuću dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelju zahtjeva. Iste informacije moraju se čuvati u dokumentaciji nadležnog tijela.
- (d) U slučaju gdje je tip ili grupa zrakoplova upisana istodobno s izdavanjem prve dozvole za održavanje zrakoplova, nadležno tijelo će potvrditi sukladnost s točkom 66.B.115.

66.B.105 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova putem odobrene organizacije za održavanje u skladu s Prilogom II. (dio 145.)

- (a) Organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.), koju je nadležno tijelo ovlastilo za provođenje ove djelatnosti, može i. pripremiti dozvolu za održavanje zrakoplova u ime nadležnog tijela ili ii. dati preporuke nadležnom tijelu vezano uz zahtjev pojedinog podnositelja zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova tako da nadležno tijelo može pripremiti i izdati takvu dozvolu.
- (b) Organizacije za održavanje iz točke (a) moraju osigurati usklađenost s točkama 66.B.100 (a) i (b).
- (c) U svim slučajevima, samo nadležno tijelo može izdati dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelju zahtjeva.

▼ M5

66.B.110 Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kako bi se uključila dodatna osnovna kategorija ili potkategorija

- (a) Po završetku postupaka navedenih u točkama 66.B.100 ili 66.B.105, nadležno tijelo upisuje dodatnu osnovnu kategoriju, potkategoriju ili, za kategoriju B2L, ovlaštenje (ovlaštenja) za sustav u dozvolu za održavanje zrakoplova te je ovjerava pečatom i potpisom ili izdaje novu dozvolu.
- (b) Sustav evidencije nadležnog tijela shodno tome se mijenja.
- (c) Na zahtjev podnositelja zahtjeva, nadležno tijelo zamjenjuje dozvolu kategorije B2L dozvolom kategorije B2 s upisanim istim ovlaštenjem (ovlaštenjima) za zrakoplov ako je imatelj dokazao oboje od sljedećeg:
  - i. polaganje ispita iz razlika između osnovnog znanja koje odgovara predmetnoj dozvoli kategorije B2L i osnovnog znanja za dozvolu kategorije B2, kako je utvrđeno u Dodatku I.;
  - ii. praktično iskustvo koje se zahtijeva Dodatkom IV.
- (d) Za imatelja dozvole za održavanje zrakoplova potkategorije B1.2 s upisanim ovlaštenjem za grupu 3. ili kategorije B3 s upisanim ovlaštenjem za „klipne avione, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2 000 kg i manje”, nadležno tijelo na zahtjev izdaje dozvolu potkategorija L1 i L2 s punim ovlaštenjima i istim ograničenjima kao u predmetnoj dozvoli B1.2/B3.

▼ B**66.B.115 Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kako bi se uključilo tip/grupu zrakoplova ili uklonila ograničenja**

(a) Po primitku zadovoljavajuće ispunjenog EASA obrasca 19 i sve prateće dokumentacije koja dokazuje usklađenost s primjenjivim zahtjevima za ovlaštenja zajedno s pripadajućom dozvolom za održavanje zrakoplova, nadležno tijelo mora ili:

1. unijeti u dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelja zahtjeva odgovarajući tip ili grupu zrakoplova; ili
2. ponovno izdati spomenutu dozvolu kako bi uključila tip ili grupu zrakoplova; ili
3. ukloniti važeća ograničenja u skladu s točkom 66.A.50.

Sustav evidencije nadležnog tijela se shodno tome mijenja.

(b) U slučaju kada osposobljavanje za tip zrakoplova nije provedeno u cijelosti od strane organizacije za osposobljavanje, odobrene na odgovarajući način u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), nadležno tijelo se mora uvjeriti da su svi zahtjevi vezani uz osposobljavanje za tip ispunjeni prije izdavanja ovlaštenja za tip.

(c) U slučaju kada se ne zahtjeva osposobljavanje na radnom mjestu, ovlaštenje za tip bit će upisano na temelju potvrde o priznanju koju izdaje organizacija za održavanje koja provodi osposobljavanje odobrene u skladu s Prilogom IV. (dio 147.).

(d) U slučaju kada osposobljavanje za tip ne pokriva samo jedan tečaj, nadležno tijelo prije upisa ovlaštenja u dozvolu provjeriti da sadržaj i duljina tečajeva u potpunosti odgovaraju opsegu kategorije u dozvoli te da su povezana područja (motor-avion) odgovarajuće naznačena.

(e) U slučaju tečaja razlika, nadležno tijelo mora provjeriti da li je i. prethodna kvalifikacija podnositelja zahtjeva, dopunjena s ii. tečajem odobrenim u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili je tečaj izravno odobrilo nadležno tijelo, i da je prihvatljiva za upis ovlaštenja za tip.

▼ M5

(f) Nadležno tijelo osigurava da se sukladnost s praktičnim elementima osposobljavanja za tip dokazuje jednim od sljedećeg:

- i. podnošenjem detaljne dokumentacije ili dnevnika praktičnog osposobljavanja od strane organizacije koja je provela tečaj izravno odobren od nadležnog tijela u skladu s točkom 66.B.130;
- ii. kada je moguće, potvrdom o osposobljavanju koje obuhvaća praktične elemente koju je izdala organizacija za osposobljavanje iz održavanja odobrena na odgovarajući način u skladu s Prilogom IV. (dio 147.).

▼ C3

(g) Pri upisu tipa u dozvolu mora se koristiti popis tipova zrakoplova koje je odredila Agencija.

▼ B**66.B.120 Postupak za produljenje valjanosti dozvole za održavanje zrakoplova**

(a) Nadležno tijelo uspoređuje imateljevu dozvolu za održavanje zrakoplova s evidencijom nadležnog tijela i provjerava bilo koje moguće trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili izmjenu u skladu s točkom 66.B.500. Ako su dokumenti identični i nije u tijeku nikakva mjera u skladu s točkom 66.B.500, imateljeva preslika se produljuje na 5 godina, a ovlaštenje se mora odgovarajuće unijeti u dokumentaciju.

▼ B

(b) Ako je dokumentacija nadležnog tijela različita od dozvole za održavanje zrakoplova koju ima imatelj dozvole:

1. nadležno tijelo ispituje razloge za takve razlike i može odlučiti da ne produži dozvolu za održavanje zrakoplova;

▼ M11

2. nadležno tijelo obavješćuje imatelja dozvole i svaku poznatu organizaciju za održavanje odobrenu u skladu s Prilogom I. (dio-M) pododjeljkom F, Prilogom II. (dio 145.) ili Prilogom V.d (dio CAO) na koju izravno utječe takva činjenica;

▼ B

3. nadležno tijelo poduzima mjere, ako je potrebno, u skladu s točkom 66.B.500 u vezi s trajnim oduzimanjem, privremenim oduzimanjem ili dopunom dotične dozvole.

66.B.125 Postupak konverzije dozvole uključujući ovlaštenja za grupu

(a) Ovlaštenja za tip koja su već upisana u dozvolu za održavanje zrakoplova iz točke 4. članka 5. ostaju upisana u dozvolu i neće biti konvertirana u nova ovlaštenja osim ako imatelj dozvole u potpunosti ne ispunjava zahtjeve iz točke 66.A.45 ovog Priloga (dio 66.) za odgovarajuća ovlaštenja za grupu/podgrupu.

(b) Konverzija se provodi u skladu sa sljedećom tablicom konverzije:

▼ M5

1. za kategoriju B1 ili C:

— helikopteri s klipnim motorom, puna grupa: konvertirana u ‚punu podgrupu 2.c’ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne klipne helikoptere koji su u grupi 1.,

— helikopteri s klipnim motorom, proizvođačeva grupa: konvertirana u odgovarajuću ‚proizvođačevu podgrupu 2.c’ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne klipne helikoptere tog proizvođača koji su u grupi 1.,

— helikopteri s turbinskim motorom, puna grupa: konvertirana u ‚punu podgrupu 2.b’ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne turbinske helikoptere koji su u grupi 1.,

— helikopteri s turbinskim motorom, proizvođačeva grupa: konvertirana u odgovarajuću ‚proizvođačevu podgrupu 2.b’ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne turbinske helikoptere tog proizvođača koji su u grupi 1.,

— jednomotorni klipni avioni metalne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u ‚punu grupu 3.’. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije, avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi i tkanine,

— višemotorni klipni avioni metalne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u ‚punu grupu 3.’ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one višemotorne klipne avione odgovarajuće pune/proizvođačeve grupe koji su u grupi 1. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije, avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi i tkanine,

▼ M5

- jednomotorni klipni avioni drvene konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3.“. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni s regulacijom tlaka kabine, avioni metalne konstrukcije, avioni kompozitne konstrukcije, avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi i tkanine,
- višemotorni klipni avioni drvene konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3.“. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni s regulacijom tlaka kabine, avioni metalne konstrukcije, avioni kompozitne konstrukcije, avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi i tkanine,
- jednomotorni klipni avioni kompozitne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3.“. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni s regulacijom tlaka kabine, avioni metalne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije, avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi i tkanine,
- višemotorni klipni avioni kompozitne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3.“. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni s regulacijom tlaka kabine, avioni metalne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije, avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi i tkanine,
- jednomotorni turbinski avioni, puna grupa: konvertirana u „punu podgrupu 2.a“ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne turboelne avione za koje se u prijašnjem sustavu nije zahtijevalo ovlaštenje za tip te se nalaze u grupi 1.,
- jednomotorni turbinski avioni, proizvođačeva grupa: konvertirana u odgovarajuću „proizvođačevu podgrupu 2.a“ plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne turboelne avione tog proizvođača za koje se u prijašnjem sustavu nije zahtijevalo ovlaštenje za tip te se nalaze u grupi 1.,
- višemotorni turbinski avioni, puna grupa: konvertirana u ovlaštenja za tip za one višemotorne turboelne avione za koje se u prijašnjem sustavu nije zahtijevalo ovlaštenje za tip.

▼ B

2. za kategoriju B2:

- avion: konvertirana u „punu podgrupu 2a“ i „punu grupu 3“ plus ovlaštenja za tip za one avione koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.,
- helikopter: konvertirana u „punu podgrupu 2b i 2c“ plus ovlaštenja za tip za one helikoptere koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.

▼ C3

3. za kategoriju C:

- avion: konvertirana u „punu podgrupu 2a” i „punu grupu 3” plus ovlaštenja za tip za one avione koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.,
- helikopter: konvertirana u „punu podgrupu 2b i 2c” plus ovlaštenja za tip za one helikoptere koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.

▼ B

- (c) Ako su u dozvolu nakon postupka konverzije iz točke 66.A.70 upisana ograničenja, ta ograničenja ostaju upisana u dozvolu, osim ako se ne uklone pod uvjetima navedenim na odgovarajućem izvještaju o konverziji iz točke 66.B.300.

▼ M5**66.B.130 Postupak za izravno odobrenje osposobljavanja za tip zrakoplova**

- (a) Za osposobljavanja za tip zrakoplova osim zračnih brodova, nadležno tijelo može odobriti osposobljavanje za tip zrakoplova koje nije provela organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), na temelju točke 1. Dodatka III. ovom Prilogu (dio 66.). U tom slučaju nadležno tijelo primjenjuje postupak kojim osigurava da je osposobljavanje za tip zrakoplova u skladu s Dodatkom III. ovom Prilogu (dio 66.).
- (b) Za osposobljavanje za tip zračnih brodova u grupi 1., tečajeve u svim slučajevima izravno odobrava nadležno tijelo. Nadležno tijelo primjenjuje postupak kojim osigurava da nastavni program osposobljavanja za tip zračnog broda obuhvaća sve elemente sadržane u podacima za održavanje od nositelja odobrenja projekta (DAH).

▼ B**PODODJELJAK C***ISPITI*

Ovaj pododjeljak navodi postupke koje nadležno tijelo mora slijediti pri provođenju ispita.

66.B.200 Ispiti koje provodi nadležno tijelo

- (a) Sva ispitna pitanja čuvaju na siguran način prije ispita, kako bi se osiguralo da kandidati ne znaju koja će konkretna pitanja činiti osnovu ispita.
- (b) Nadležno tijelo imenuje:
1. osobe koje će imati kontrolu nad pitanjima koja se koriste pri svakom ispitu;
  2. ispitivače koji su prisutni tijekom svih ispita s ciljem osiguranja integriteta ispita.

▼ M5

- (c) Ispiti osnovnog znanja moraju pratiti standard naveden u dodacima I. i II. ili u dodacima VII. i VIII. ovom Prilogu (dio 66.), kako je primjenjivo.

▼ B

- (d) Ispiti vezani uz osposobljavanje za tip i ispiti za tip moraju pratiti standard naveden u Dodatku III. ovom Prilogu (dio 66.).

▼ B

- (e) Nova esejska pitanja sastavljaju se najmanje svakih 6 mjeseci, a pitanja koja su već korištena se povlače ili privremeno stavljaju van uporabe. Popis pitanja vodi se u evidenciji radi pozivanja na ista.
- (f) Svi ispitni listovi se na početku ispita uručuju kandidatu i vraćaju ispitivaču po isteku vremena određenog za trajanje ispita. Ni jedan ispitni list se ne smije iznositi iz prostorije u kojoj se polaže ispit tijekom vremena određenog za trajanje ispita.
- (g) Osim određene dokumentacije potrebne za ispit za tip, kandidatu za vrijeme trajanja ispita smije biti na raspolaganju samo ispitni list.
- (h) Kandidati za ispit razdvajaju se jedan od drugog tako da jedan drugom ne mogu čitati iz ispitnih papira. Ne smiju razgovarati s nikim osim s ispitivačem.
- (i) Kandidatima koje se uhvati u varanju zabranjuje se polaganje bilo kojeg daljnjeg ispita u roku od 12 mjeseci od dana kada su bili uhvaćeni kako varaju.

PODODJELJAK D

▼ C3*KONVERZIJA KVALIFIKACIJA OSOBLJA ZA IZDAVANJE POTVRDE*

Ovaj pododjeljak donosi postupke za konverziju kvalifikacija osoblja za izdavanje potvrde iz točke 66.A.70 u dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.300 Općenito

- (a) Nadležno tijelo može konvertirati samo kvalifikacije i. ostvarene u državi članici za koju je nadležna, ne dovodeći u pitanje dvostrane ugovore, i ii. koji su bili važeći prije stupanja na snagu primjenjivih zahtjeva iz ovog Priloga (dio 66.).
- (b) Nadležno tijelo smije izvršiti samo konverziju u skladu s izvještajem o konverziji pripremljenim u skladu s točkama 66.B.305 ili 66.B.310, kako je primjenljivo.
- (c) Izvještaj o konverziji ili i. razrađuje nadležno tijelo ili ii. odobrava nadležno tijelo s ciljem osiguranja sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.).
- (d) Izvještaj o konverziji zajedno sa svim izmjenama istih čuvaju se evidenciji nadležnog tijela u skladu s točkom 66.B.20.

66.B.305 Izvješće Izvještaj o konverziji za nacionalne kvalifikacije

- (a) Izvještaj o konverziji za nacionalne kvalifikacije osoblja za izdavanje potvrde opisuje područje opsega svakog tipa kvalifikacije, uključujući odgovarajuću nacionalnu dozvolu, ako postoji, te odgovarajuće privilegije i sadržava presliku odgovarajućih nacionalnih propisa, koji ih određuju.

▼ B

- (b) Izvješće o konverziji pokazuje za svaki tip kvalifikacije iz točke (a):
  1. u koju dozvolu za održavanje zrakoplova će se konvertirati; te
  2. koja ograničenja se dodaju u skladu s točkama 66.A.70(c) ili (d), kako je primjenljivo; te

▼ B

3. uvjete za uklanjanje ograničenja, navodeći modul/predmete koje je potrebno položiti kako bi se uklonila ograničenja i stekla potpuna dozvola za održavanje zrakoplova, ili uključila dodatna (pod-) kategorija. Ovo uključuje module određene u ► **M5** Dodatku I. ◀ ovom Prilogu (dio 66.) koje ne obuhvaća nacionalna kvalifikacija.

66.B.310 Izvješće o konverziji za ovlaštenja odobrene organizacije za održavanje**▼ C3**

- (a) Za svaku odobrenu organizaciju za održavanje koje se to tiče, izvještaj o konverziji opisuje opseg svakog tipa ovlaštenja kojeg izdaje organizacija za održavanje i uključuje presliku postupaka za kvalifikacije i ovlaštenje osoblja za izdavanje potvrde odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje na kojima se temelji postupak konverzije.

▼ B

- (b) Izvješće o konverziji pokazuje za svaki tip ovlaštenja iz točke (a):
1. u koju dozvolu za održavanje zrakoplova će se konvertirati; te
  2. koja ograničenja se dodaju u skladu s točkama 66.A.70(c) ili (d), kako je primjenljivo; te
  3. uvjete za uklanjanje ograničenja, navodeći modul/predmete koje je potrebno položiti kako bi se uklonila ograničenja i stekla potpuna dozvola za održavanje zrakoplova, ili uključila dodatna (pod-) kategorija. Ovo uključuje module određene u Dodatku III. ovom Prilogu (dio 66.) koje ne obuhvaća nacionalna kvalifikacija.

PODODJELJAK E

PRIZNAVANJE ISPITA

▼ M11

U ovom poddjelu propisuju se postupci za odobrenje priznavanja ispita iz točke 66.A.25 podtočke (e).

▼ B**66.B.400 Općenito**

- (a) Nadležno tijelo smije odobriti priznavanje samo na temelju izvješća o priznavanju ispita sastavljenog u skladu s točkom 66.B.405.
- (b) Izvještaj o priznavanju ispita ili i. izrađuje nadležno tijelo ili ii. ga nadležno tijelo odobrava s ciljem osiguranja sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.).
- (c) Izvještaj o priznavanju zajedno sa svim njegovim izmjenama mora se pohraniti u dokumentaciji nadležnog tijela u skladu s točkom 66.B.20.

▼ M5**66.B.405 Izvješće o priznavanju ispita**

- (a) Izvješće o priznavanju ispita mora sadržavati usporedbu između:
- i. modula, podmodula, predmeta i razina znanja sadržanih u dodacima I. ili VII. ovom Prilogu (dio 66.), kako je primjenljivo;
  - ii. nastavnog programa dotične tehničke kvalifikacije koja odgovara određenoj kategoriji koja se traži.

▼ M5

U toj se usporedbi navodi je li sukladnost dokazana kao i objašnjenje za svaku tvrdnju.

- (b) Priznavanje drugih ispita, osim ispita osnovnog znanja koje provode organizacije za osposobljavanje iz održavanja odobrene u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), može odobriti samo nadležno tijelo države članice u kojoj je ostvarena kvalifikacija, osim ako postoji formalni sporazum s takvim nadležnim tijelom u kojem je određeno drugačije.
- (c) Ne mogu se priznati ispiti ako ne postoji izjava o sukladnosti za svaki modul i podmodul, u kojoj se navodi gdje se može pronaći istovrijedni standard u pogledu tehničke kvalifikacije.
- (d) Nadležno tijelo redovito provjerava je li se promijenilo sljedeće:
  - i. standard nacionalne kvalifikacije;
  - ii. dodaci I. ili VII. ovom Prilogu (dio 66.), kako je primjenjivo.

Nadležno tijelo procjenjuje i jesu li shodno tome potrebne promjene izvješća o priznavanju ispita. Takve se promjene moraju dokumentirati, datirati i pohraniti.

▼ B**66.B.410 Valjanost priznavanja ispita**

- (a) Nadležno tijelo pismenim putem obavješćuje podnositelja zahtjeva o bilo kojim priznatim ispitima zajedno s referiranjem na korišten izvještaj o priznavanju.
- (b) Priznanja ispita prestaju 10 godina nakon njihova dobivanja.

▼ M5

- (c) Nakon isteka priznanja, podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev za nova priznanja. Nadležno tijelo produljuje valjanost priznanja za dodatnih 10 godina bez daljnjeg razmatranja ako zahtjevi vezani uz osnovno znanje određeni u dodacima I. ili VII. ovom Prilogu (dio 66.), kako je primjenjivo, nisu promijenjeni.

▼ B**PODODJELJAK F****KONTINUIRANI NADZOR**

Ovaj pododjeljak opisuje postupke za kontinuirani nadzor dozvole za održavanje zrakoplova, a posebno vezano uz trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.500 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvole za održavanje zrakoplova

Nadležno tijelo privremeno oduzima, ograničava ili trajno oduzima dozvolu za održavanje zrakoplova kada prepozna problem vezan uz sigurnost ili ako ima jasan dokaz da je osoba sudjelovala ili počinila jednu od sljedećih radnji:

▼ C3

1. stekla dozvolu za održavanje zrakoplova i/ili privilegije za izdavanje potvrda krivotvorenjem predanih dokumentiranih dokaza;

▼ B

2. nije provela traženo održavanje niti je dostavila izvješće o tome organizaciji ili osobi koja je zatražila održavanje;

▼ B

3. nije provela traženo održavanje, koje proizlazi iz vlastitog pregleda, te nije dostavila izvještaj o tome organizaciji ili osobi za koju se namjeravalo izvršiti to održavanje;
4. nemarno provedenog održavanja;
5. krivotvorenja dokumentacije o održavanju;

▼ C3

6. izdavanja potvrde o otpuštanju u uporabu znajući da održavanje navedeno u potvrdi o otpuštanju u uporabu nije izvršeno ili bez provjere je li takvo održavanje izvršeno;
7. izvršavanje održavanja ili izdavanje potvrde o otpuštanju u uporabu pod štetnim utjecajem alkohola ili droga;

▼ M11

8. izdala potvrdu o otpuštanju u uporabu koja nije u skladu s ovom Uredbom.

▼ **M5***Dodatak I.***Zahtjevi vezani uz osnovno znanje**

(osim za dozvolu kategorije L)

1. Razine znanja za kategorije A, B1, B2, B2L, B3 i C dozvole za održavanje zrakoplova

Osnovno znanje za kategorije A, B1, B2, B2L i B3 navedeno je u razinama znanja (1, 2 ili 3) u odnosu na svaki primjenjivi predmet. Podnositelji zahtjeva za kategoriju C moraju ispunjavati razine osnovnog znanja za kategoriju B1 ili kategoriju B2.

▼ **B**

Pokazatelji razine znanja određeni su u 3 sljedeće razine:

— ► **C3** *RAZINA 1: Poznavanje glavnih elemenata predmeta:* ◀

Ciljevi:

- (a) Podnositelj zahtjeva mora poznavati osnovne elemente predmeta.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju dati jednostavni opis cijelog predmeta, koristeći pritom uobičajene riječi i primjere.
- (c) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju koristiti tipične izraze.

— *RAZINA 2: Opće znanje o teorijskim i praktičnim aspektima predmeta te sposobnost primjene tog znanja.*

Ciljevi:

- (a) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju razumjeti teorijske osnove predmeta.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju dati opći opis predmeta, koristeći pritom, prema potrebi, tipične primjere.
- (c) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju koristiti matematičke formule zajedno s fizičkim zakonima koji opisuju predmet.
- (d) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju čitati i razumjeti skice, crteže i sheme koje opisuju predmet.
- (e) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju primijeniti svoje znanje na praktičan način koristeći opisane postupke.

— *RAZINA 3: Podrobno znanje o teorijskim i praktičnim aspektima predmeta i sposobnost povezivanja i primjene zasebnih elemenata znanja na logičan i sveobuhvatan način.*

Ciljevi:

- (a) Podnositelj zahtjeva mora poznavati teoriju predmeta i međusobne odnose s ostalim predmetima.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju dati detaljan opis predmeta koristeći teorijske osnove i posebne primjere.
- (c) Podnositelj zahtjeva mora razumjeti i biti u stanju koristiti matematičke formule vezane uz predmet.

▼ B

- (d) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju čitati, razumjeti i izraditi skice, crteže i sheme koje opisuju predmet.
- (e) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju primijeniti svoje znanje na praktičan način koristeći upute proizvođača.
- (f) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju protumačiti rezultate iz različitih izvora i mjerenja te primjenjivati korektivne mjere prema potrebi.

▼ M5**2. Modularizacija**

Kvalifikacija iz osnovnih predmeta za svaku kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova mora biti u skladu sa sljedećom matricom, pri čemu su primjenjivi predmeti označeni s ‚X‘:

za kategorije A, B1 i B3:

Predmetni modul	A ili B1 avion s:		A ili B1 helikopter s:		B3 Klipni avioni bez regulacije tlaka kabine s MTOM-om od 2 000 kg i manje
	Turbinskim motorom (motorima)	Klipnim motorom (motorima)	Turbinskim motorom (motorima)	Klipnim motorom (motorima)	
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	
7B					X
8	X	X	X	X	X
9A	X	X	X	X	
9B					X
10	X	X	X	X	X
11A	X				
11B		X			
11C					X
12			X	X	
13					
14					
15	X		X		
16		X		X	X
17A	X	X			
17B					X

▼ **M5**

za kategorije B2 i B2L:

Predmetni modul/podmoduli	B2	B2L
1	X	X
2	X	X
3	X	X
4	X	X
5	X	X
6	X	X
7A	X	X
7B		
8	X	X
9A	X	X
9B		
10	X	X
11A		
11B		
11C		
12		
13.1 i 13.2	X	X
13.3(a)	X	X (za ovlaštenje za sustav ,Automatsko letenje')
13.3(b)	X	
13.4(a)	X	X (za ovlaštenje za sustav ,Com/Nav')
13.4(b)	X	X (za ovlaštenje za sustav ,Nadzor')
13.4(c)	X	
13.5	X	X
13.6	X	
13.7	X	X (za ovlaštenje za sustav ,Automatsko letenje')
13.8	X	X (za ovlaštenje za sustav ,Instrumenti')
13.9	X	X
13.10	X	
13.11 do 13.18	X	X (za ovlaštenje za sustav ,Sustavi konstrukcije')
13.19 do 13.22	X	
14	X	X (za ovlaštenja za sustav ,Instrumenti' i ,Sustavi konstrukcije')
15		
16		
17A		
17B		

▼ **C3**

MODUL 1. MATEMATIKA

	RAZINA			
	A	B1	► $\frac{M5}{B2L}$ B2 ◀	B3
1.1 ► C3 <i>Aritmetika</i> ◀ ► C3 Aritmetički termini i znakovi, metode množenja i dijeljenja, razlomci i decimalne, faktori i umnošci, srednje vrijednosti, mjerenja i faktori pretvorbe, omjer i proporcija, prosjeci i postoci, površine i zapremine, množenje na kvadrat, množenje na treću potenciju (kubiranje), kvadratni i kubni korijeni. ◀	1	2	2	2
1.2 ► C3 <i>Algebra</i> ◀ (a) ► C3 Ocjenjivanje jednostavnih algebarskih izraza, zbrajanje, oduzimanje, množenje i dijeljenje, upotreba zagrada, jednostavni algebarski razlomci ◀ (b) ► C3 Linearne jednadžbe i njihova rješenja Indeksi i potencije, negativni i frakcijski indeksi Binarni i drugi primjenjivi brojevi sustavi Simultane jednadžbe i jednadžbe drugog stupnja s jednom nepoznanicom Logaritmi ◀	1 —	2 1	2 1	2 1
1.3 ► C3 <i>Geometrija</i> ◀ (a) ► C3 Jednostavne geometrijske konstrukcije ◀ (b) ► C3 Grafički prikaz; priroda i upotreba grafikona, grafikoni jednadžba/funkcija ◀ (c) ► C3 Jednostavna trigonometrija; trigonometrijski odnosi, upotreba tabela i pravokutne i polarne koordinate ◀	— 2 —	1 2 2	1 2 2	1 2 2

MODUL 2. FIZIKA

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► $\frac{M5}{B2L}$ B2 ◀	B3
2.1 ► C3 <i>Materija</i> ◀ ► C3 Priroda materije: kemijski elementi, struktura atoma, molekule ◀ ► C3 Kemijski spojevi. ◀ ► C3 Stanja: kruto, tekuće i plinovito ◀ ► C3 Promjene između stanja. ◀	1	1	1	1
2.2 ► C3 <i>Mehanika</i> ◀ 2.2.1 ► C3 <i>Statika</i> ◀ ► C3 Sile, momenti i parovi, prikaz pomoću vektora ◀ ► C3 Težište. ◀ ► C3 Elementi teorije naprezanja, dužinske deformacije i elastičnosti: vlak, tlačno naprezanje, smicanje i torzija ◀ ► C3 Priroda i svojstva krute tvari, tekućine i plina ◀ ► C3 Tlak i uzgon kod tekućina (barometri). ◀	1	2	1	1
2.2.2 ► C3 <i>Kinetika</i> ◀ ► C3 Linearno kretanje: jednolično pravocrtno kretanje, kretanje pod konstantnim ubrzanjem (kretanje pod utjecajem gravitacije) ◀ ► C3 Rotirajuće kretanje: jednolično kružno kretanje (centrifugalna/centripetalna sila) ◀	1	2	1	1

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
► C3 Periodičko kretanje: njišuće kretanje ◀				
► C3 Jednostavna teorija vibracije, harmonika i rezonantnosti ◀				
► C3 Omjer brzine, mehanička prednost i djelotvornost ◀				
2.2.3 ► C3 <i>Dinamika</i> ◀				
(a) ► C3 Masa Sila, inercija, rad, snaga, energija (potencijalna, kinetička i ukupna energija), toplina, učinkovitost ◀	1	2	1	1
(b) ► C3 Moment, očuvanje momenta Impuls Žiroskopska načela Trenje: priroda i učinci, koeficijent trenja (otpor kod kotrljanja) ◀	1	2	2	1
2.2.4 ► C3 <i>Dinamika tekućina</i> ◀				
(a) ► C3 Specifična težina i gustoća ◀	2	2	2	2
(b) ► C3 Viskozitet, otpor tekućine, učinci strujnog oblikovanja Učinci mogućnosti sabijanja tekućine Statički, dinamički i ukupni tlak: Bernoullijev Teorem, venturijeva cijev ◀	1	2	1	1
2.3 ► C3 <i>Termodinamika</i> ◀				
(a) ► C3 Temperatura: termometri i temperaturne ljestvice: Celsius, Fahrenheit i Kelvin; Definicija topline ◀	2	2	2	2
(b) ► C3 Toplinski kapacitet, specifična toplina Prijenos topline: konvekcija, radijacija i provođenje Volumenska ekspanzija Prvi i drugi zakon termodinamike Plinovi: zakoni o idealnim plinovima; specifična toplina kod konstantnog volumena i konstantnog tlaka, rad koji obavlja ekspandirajući plin Izotermna, adijabatska ekspanzija i kompresija, ciklusi motora, konstantan volumen i konstantan tlak, hladnjaci i pumpe za toplinu Latentne topline fuzije i isparavanja, toplinska energija, toplina sagorijevanja ◀	—	2	2	1
2.4 ► C3 <i>Optika (Svjetlost)</i> ◀				
► C3 Priroda svjetlosti; brzina svjetlosti ◀		2	2	—
► C3 Zakoni refleksije i refrakcije: refleksija na ravnim površinama, refleksija sferičnim ogledalima, refrakcija, leće ◀				
► C3 Optička vlakna. ◀				
2.5 ► C3 <i>Valno kretanje i zvuk</i> ◀				
► C3 Valno kretanje: mehanički valovi, sinusoidalno valno kretanje, fenomeni interferencije, stalni valovi ◀		2	2	—
► C3 Zvuk: brzina zvuka, proizvodnja zvuka, intenzitet, visina i kvaliteta, Dopplerov efekt. ◀				

▼ **C3**

MODUL 3. OSNOVE ELEKTROTEHNIKE

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
3.1 ► C3 <i>Teorija elektrona</i> ◀	1	1	1	1
► C3 Struktura i distribucija električnih naboja unutar: atoma, molekula, iona, spojeva ◀				
► C3 Molekularna struktura vodiča, poluvodiča i izolatora. ◀				
3.2 ► C3 <i>Statički elektricitet i njegovo provođenje</i> ◀	1	2	2	1
► C3 Statički elektricitet i distribucija elektrostatičkih naboja ◀				
► C3 Elektrostatički zakoni privlačenja i odbijanja ◀				
► C3 Jedinice naboja, Coulombov zakon ◀				
► C3 Provođenje elektriciteta u krutim tvarima, tekućinama, plinovima i vakuumu. ◀				
3.3 ► C3 <i>Električna terminologija</i> ◀	1	2	2	1
► C3 Sljedeći termini, njihove jedinice i faktori koji na njih utječu: razlika potencijala, elektromotorna sila, napon, struja, otpor, provodljivost, naboj, konvencionalni tok struje, tok elektrona. ◀				
3.4 ► C3 <i>Generiranje elektriciteta</i> ◀	1	1	1	1
► C3 Proizvodnja elektriciteta sljedećim metodama: svjetlost, toplina, trenje, tlak, kemijsko djelovanje, magnetizam i kretanje. ◀				
3.5 ► C3 <i>Izvori istosmjerne struje</i> ◀	1	2	2	2
► C3 Konstrukcija i osnovno kemijsko djelovanje: primarnih ćelija, sekundarnih ćelija, olovnih ćelija s kiselinom, nikal-kadmij ćelija, drugih alkalnih ćelija ◀				
► C3 Ćelije spojene u seriju i paralelno ◀				
► C3 Interni otpor i njegov utjecaj na akumulator ◀				
► C3 Konstrukcija, materijali i rad termo-parova; Rad foto-ćelija. ◀				
► C3 Krugovi istosmjerne struje ◀				
3.6 ► C3 <i>Krugovi istosmjerne struje</i> ◀	—	2	2	1
► C3 Ohmov zakon, Kirchoffovi zakoni o naponu i jakosti struje ◀				
► C3 Proračuni uz korištenje gornjih zakona kako bi se odredio otpor, napon i jakost struje ◀				
► C3 Važnost unutarnjeg otpora napajanja. ◀				
3.7 ► C3 <i>Otpor/Otpornik</i> ◀				
(a) ► C3 Otpor i faktori koji na njega utječu	—	2	2	1
Specifični otpor				
Oznaka otpornika bojom, vrijednosti i tolerancije, preferirane vrijednosti, oznake snage u vatima				
Otpornici spojeni u seriju i paralelno				
Proračun ukupnog otpora uz korištenje serijske, paralelne i serijsko-paralelne kombinacije otpornika				
Rad i upotreba potencijometara i reostata				
Rad Wheatstoneovog mosta ◀				

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
(b) ► C3 Pozitivna i negativna vrijednost temperaturnog koeficijenta Fiksni otpornici, stabilnost, tolerancija i ograničenja, metode sastavljanja Varijabilni otpornici, termistori, otpornici ovisni o naponu Konstrukcija potencijometara i reostata Konstrukcija Wheatstoneovog mosta ◀	—	1	1	—
3.8 ► C3 <i>Snaga</i> ◀	—	2	2	1
► C3 Snaga, rad i energija (kinetička i potencijalna) ◀				
► C3 Rasipanje snage preko otpornika ◀				
► C3 Formula za snagu ◀				
► C3 Proračuni koji uključuju snagu, rad i energiju ◀				
3.9 ► C3 <i>Kapacitet/Kondenzator</i> ◀	—	2	2	1
► C3 Rad i funkcija kondenzatora ◀				
► C3 Faktori koji utječu na kapacitivnu površinu ploča, udaljenost između ploča, broj ploča, dielektrika i dielektrična konstanta, radni napon, oznaka napona ◀				
► C3 Tipovi, konstrukcija i funkcija kondenzatora ◀				
► C3 Označivanje kondenzatora bojom ◀				
► C3 Proračuni kapaciteta i napona kod strujnih krugova spojenih u seriju i paralelno ◀				
► C3 Eksponencijalno punjenje i pražnjenje kondenzatora, vremenske konstante ◀				
► C3 Ispitivanje kondenzatora. ◀				
3.10 ► C3 <i>Magnetizam</i> ◀	—	2	2	1
(a) ► C3 Teorija magnetizma Svojstva magneta Djelovanje magneta ovješnog u magnetskom polju zemlje Magnetizacija i demagnetizacija Magnetska zaštita Razne vrste magnetskog materijala Konstrukcija i načela rada elektromagneta Pravila desne ruke za određivanje: smjera magnetskog polja oko vodiča kojim teče struja ◀	—	2	2	1
(b) ► C3 Magnetomotorna sila, jakost polja, gustoća magnetskog toka, propusnost, petlja histereze, retentivnost, koercitivna sila, reluktancija, točka zasićenja, vrtložne struje Predostrožnosti za njegu i skladištenje magneta ◀	—	2	2	1
3.11 ► C3 <i>Induktivnost/Induktor</i> ◀	—	2	2	1
► C3 Faradayev zakon ◀				
► C3 Pojava induciranja napona u vodiču koji se kreće u magnetskom polju ◀				
► C3 Načela indukcije ◀				
► C3 Učinci sljedećeg na najveću vrijednost inducirano napona: jakost magnetskog polja, brzina promjene toka, broj zavoja vodiča ◀				
► C3 Uzajamna indukcija ◀				
► C3 Učinak koji brzina promjene primarne struje i uzajamni induktivitet imaju na inducirani napon ◀				

▼ B

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
<p>► <u>C3</u> Faktori koji utječu na uzajamni induktivitet: broj namotaja u zavojnici, fizička veličina zavojnice, propusnost zavojnice, položaj zavojnica u odnosu jedne prema drugoj ◀</p> <p>► <u>C3</u> Lenzov zakon i pravila za određivanje polariteta ◀</p> <p>► <u>C3</u> Povratna elektromotorna sila, samoindukcija ◀</p> <p>► <u>C3</u> Točka zasićenja ◀</p> <p>► <u>C3</u> Glavne upotrebe induktora ◀</p>				
3.12 ► <u>C3</u> <i>Teorija motora/generatora istosmjerne struje</i> ◀	—	2	2	1
<p>► <u>C3</u> Osnovna teorija motora i generatora ◀</p> <p>► <u>C3</u> Konstrukcija i svrha komponenata u generatoru istosmjerne struje ◀</p> <p>► <u>C3</u> Rad i faktori koji utječu na izlaz i smjer toka struje u generatorima istosmjerne struje ◀</p> <p>► <u>C3</u> Rad i faktori koji utječu na izlaznu snagu, moment sile, brzinu i smjer vrtnje motora istosmjerne struje ◀</p> <p>► <u>C3</u> Serijski, paralelni i složeni motori ◀</p> <p>► <u>C3</u> Konstrukcija generatora za pokretanje. ◀</p>				
3.13 ► <u>C3</u> <i>Teorija izmjenične struje</i> ◀	1	2	2	1
<p>► <u>C3</u> Sinusoidni valni oblik: faza, period, frekvencija, ciklus ◀</p> <p>► <u>C3</u> Trenutačna, prosječna, efektivna, vršna, (naizmjenična) vrijednost struje i proračuni tih vrijednosti u odnosu na napon, jakost struje i snagu ◀</p> <p>► <u>C3</u> Trokutasti/Kvadratni valovi ◀</p> <p>► <u>C3</u> Jedno-/tro-fazna načela. ◀</p>				
3.14 ► <u>C3</u> <i>Otpornički (R), Kapacitivni (C) i Induktivni (L) strujni krugovi</i> ◀	—	2	2	1
<p>► <u>C3</u> Fazni odnos napona i struje u strujnim krugovima L, C i R, spojenih paralelno, serijski i serijski-paralelno ◀</p> <p>► <u>C3</u> Rasipanje snage u strujnim krugovima L, C i R ◀</p> <p>► <u>C3</u> Proračuni impedancije, faznog kuta, faktora snage i jakosti struje ◀</p> <p>► <u>C3</u> Proračuni stvarne snage, prividne snage i reaktivne snage. ◀</p>				
3.15 ► <u>C3</u> <i>Transformatori</i> ◀	—	2	2	1
<p>► <u>C3</u> Načela konstrukcije i rad transformatora ◀</p> <p>► <u>C3</u> Gubici transformatora i metode za njihovo smanjenje ◀</p> <p>► <u>C3</u> Ponašanje transformatora u uvjetima opterećenja i praznog hoda ◀</p> <p>► <u>C3</u> Prijenos snage, korisnost, oznake polariteta ◀</p> <p>► <u>C3</u> Proračun linijskog i faznog napona i jakosti struje ◀</p> <p>► <u>C3</u> Proračun snage u trofaznom sustavu ◀</p> <p>► <u>C3</u> Primarne i sekundarne struje, napon, omjer zavoja, snaga, korisnost ◀</p> <p>► <u>C3</u> Auto transformatori. ◀</p>				

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
3.16 ► C3 <i>Filtri</i> ◀	—	1	1	—
► C3 Rad, primjena i upotrebe sljedećih filtara: nisko-propusni, visoko-propusni, širokopolasni, uskopolasni. ◀				
3.17 ► C3 <i>Generatori izmjenične struje</i> ◀	—	2	2	1
► C3 Vrtnja petlje u magnetskom polju i proizvedeni valni oblik ◀				
► C3 Rad i konstrukcija okretnog armaturnog namota i tip okretnog polja generatora izmjenične struje ◀				
► C3 Jednofazni, dvofazni i trofazni alternatori ◀				
► C3 Prednosti i upotrebe trofaznih zvjezdastih i trokutastih načina priključaka ◀				
► C3 Generatori s permanentnim magnetom. ◀				
3.18 ► C3 <i>Motori na izmjeničnu struju</i> ◀	—	2	2	1
► C3 Konstrukcija, načela rada i značajke: jednofaznih i višefaznih sinkronih i asinkronih motora na izmjeničnu struju i ◀				
► C3 Metode za kontrolu brzine i smjer vrtnje ◀				
► C3 Metode proizvodnje rotirajućeg polja: kondenzator, induktor, zasjenjeni ili podvojeni pol ◀				

▼ **C3**

MODUL 4. OSNOVE ELEKTRONIKE

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
4.1 ► C3 <i>Poluvodiči</i> ◀				
4.1.1 ► C3 <i>Diode</i> ◀				
(a) ► C3 Simboli dioda	—	2	2	1
Značajke i svojstva dioda				
Diode spojene u seriju i paralelno				
Glavne karakteristike i upotreba silikonski kontroliranih ispravljača (tiristora), svjetleća dioda, foto provodljiva dioda, varistora, ispravljačke diode				
Funkcionalno ispitivanje dioda ◀				
(b) ► C3 Materijali, konfiguracija elektrona, električna svojstva	—	—	2	—
Materijali P i N tipa: učinci nečistoća na provođenje, većinski i manjinski nosioci				
PN spoj u poluvodiču, razvoj potencijala diljem PN spoja u uvjetima bez prednapona, s propusnom polarizacijom i s nepropusnom polarizacijom				
Parametri diode: vršni inverzni napon, maksimalna propusna polarizacija, temperatura, frekvencija, struja odvoda, rasipanje snage				
Rad i funkcija dioda u sljedećim strujnim krugovima: kliješta, stezači, punovalni i poluvalni ispravljači, mosni ispravljači, uređaji za udvostručenje i utrostručenje napona				
Detaljan rad i karakteristike sljedećih uređaja: silikonski kontrolirani ispravljač (tiristor), svjetleća dioda, Shottkyeva dioda, foto provodljiva dioda, varaktorska dioda, varistor, ispravljačke diode, Zenerova dioda ◀				

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
4.1.2 ► C3 <i>Tranzistori</i> ◀				
(a) ► C3 Simboli tranzistora Opis i položaj komponenata Karakteristike i svojstva tranzistora ◀	—	1	2	1
(b) ► C3 Konstrukcija i rad PNP i NPN tranzistora Osnovne, kolektorske i emiserske konfiguracije Ispitivanje tranzistora Osnovna ocjena drugih tipova tranzistora i njihove upotrebe Primjena tranzistora: klase pojačala (A, B, C) Jednostavni strujni krugovi uključujući: prednapon, otpajanje, povratnu vezu i stabilizaciju Načela višefaznog kruga: kaskade, dvotaktni („push-pull“), oscilatori, multi-vibratori, „flip-flop“ strujni krugovi (s dva stabilna stanja) ◀	—	—	2	—
4.1.3 ► C3 <i>Integrirani strujni krugovi</i> ◀				
(a) ► C3 Opis i rad logičkih strujnih krugova i linearnih strujnih krugova/radnih pojačala ◀	—	1	—	1
(b) ► C3 Opis i rad logičkih strujnih krugova i linearnih strujnih krugova Uvod u rad i funkciju radnog pojačala koje se koristi kao: integrator, diferencijator, slijedilo napona, komparator Rad i metode spajanja faza pojačala: rezistivno kapacitivna, induktivna (transformator), induktivno rezistivna (IR), izravna Prednosti i nedostaci pozitivne i negativne povratne veze ◀	—	—	2	—
4.2 ► C3 <i>Štampane pločice</i> ◀	—	1	2	—
► C3 Opis i upotreba štampanih pločica. ◀				
4.3 ► C3 <i>Servo-mehanizmi</i> ◀				
(a) ► C3 Razumijevanje sljedećih pojmova: Sustavi s otvorenom i zatvorenom petljom, povratna veza, uređaji za praćenje, analogni pretvornici Načela rada i upotreba sljedećih komponenata/obilježja sustava sinkronizacije: rezolveri, diferencijal, kontrola i moment sile, transformatori, transmiteri induktiviteta i kapaciteta ◀	—	1	—	—
(b) ► C3 Razumijevanje sljedećih pojmova: otvorena i zatvorena petlja, uređaji za praćenje, servo-mehanizam, analogni, pretvornik, nulti, prigušenje, povratna veza, mrtvi pojas Konstrukcija, rad i upotreba sljedećih komponenata sustava sinkronizacije: rezolveri, diferencijal, kontrola i moment sile, E i I transformatori, induktivni transmiteri, kapacitivni transmiteri, sinkronizirani transmiteri Greške servo-mehanizma, zamjena kablova sinkronizatora, kolebanje ◀	—	—	2	—

▼ **C3**MODUL 5. DIGITALNE TEHNIKE/SUSTAVI
ELEKTRONIČKIH INSTRUMENTATA▼ **B**

	RAZINA				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	► M5 B2 B2L ◀	B3
5.1 ► C3 <i>Sustavi elektroničkih instrumenata</i> ◀ ► C3 Tipični rasporedi sustava i smještaj sustava elektroničkih instrumenata u pilotskoj kabini. ◀	1	2	2	3	1
5.2 ► C3 <i>Brojčani sustavi</i> ◀ ► C3 Brojčani sustavi: Binarni, oktalni i heksadecimalni ◀ ► C3 Demonstracija pretvorbe između decimalnih i binarnih, oktalnih i heksadecimalnih sustava i obratno. ◀	—	1	—	2	—
5.3 ► C3 <i>Pretvorba podataka</i> ◀ ► C3 Analogni podaci, digitalni podaci ◀ ► C3 Rad i primjena pretvarača analognih podataka u digitalne i digitalnih u analogne, ulazi i izlazi, ograničenja različitih tipova. ◀	—	1	—	2	—
5.4 ► C3 <i>Sabirnice podataka</i> ◀ ► C3 Rad sabirnica podataka u zrakoplovnim sustavima, uključujući znanje o ARINC-u i druge specifikacije. ◀ ► C3 Zrakoplovna mreža/Ethernet ◀	—	2	—	2	—
5.5 ► C3 <i>Logički strujni krugovi</i> ◀ (a) ► C3 Identifikacija simbola zajedničkih logičkih vrata, tabela i odgovarajućih strujnih krugova Aplikacije upotrijebljene za zrakoplovne sustave, shematski dijagrami ◀ (b) ► C3 Interpretacija logičkih dijagrama ◀	—	2	—	2	► M5 — ◀
5.6 ► C3 <i>Osnovna struktura računala</i> ◀ (a) ► C3 Računalna terminologija (uključujući bit, byte, softver, hardver, CPU, IC i razne memorijske uređaje kao što su RAM, ROM, PROM) Računalna tehnologija (kako je primijenjena u zrakoplovnim sustavima) ◀ (b) ► C3 Terminologija vezana uz računala Rad, raspored i sučelje glavnih komponenata u mikro-računalu uključujući njihove prateće sustave sabirnica Informacije sadržane u jedno- i više-adresnim riječima naredbe Pojmovi vezani uz memoriju Rad tipičnih memorijskih uređaja Rad, prednosti i nedostaci raznih sustava za pohranu podataka ◀	1	2	—	—	—
5.7 ► C3 <i>Mikroprocesori</i> ◀ ► C3 Funkcija koju obavljaju i općeniti rad mikroprocesora ◀ ► C3 Osnovni rad svakog od sljedećih elemenata mikroprocesora: kontrolna jedinica i jedinica za obradu, sat, registar, aritmetička logička jedinica. ◀	—	—	—	2	—

▼ **B**

	RAZINA				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	► M5 B2 B2L ◀	B3
5.8 ► C3 <i>Integrirani strujni krugovi</i> ◀	—	—	—	2	—
► C3 Rad i upotreba enkodera i dekodera ◀					
► C3 Funkcija tipova enkodera ◀					
► C3 Upotrebe medija, integracija velikih i vrlo velikih razmjera. ◀					
5.9 ► C3 <i>Multipleksiranje</i> ◀	—	—	—	2	—
► C3 Rad, primjena i identifikacija u logičkim dijagramima multipleksera i demultipleksera. ◀					
5.10 ► C3 <i>Optička vlakna</i> ◀	—	1	1	2	—
► C3 Prednosti i nedostaci prijenosa podataka optičkim vlaknima u odnosu na vrijeme prijenosa električnom žicom ◀					
► C3 Sabirnica podataka s optičkim vlaknima ◀					
► C3 Izrazi vezani uz optička vlakna ◀					
► C3 Završeci ◀					
► C3 Elementi veze, kontrolni terminali, daljinski terminali ◀					
► C3 Primjena optičkih vlakana u zrakoplovnim sustavima ◀					
5.11 ► C3 <i>Elektronički zasloni</i> ◀	—	2	1	2	► M5 — ◀
► C3 Načela rada zajedničkih tipova zaslona koji se upotrebljavaju u modernim zrakoplovima, uključujući Katodne cijevi, svjetleće diode i zaslon s tekućim kristalima. ◀					
5.12 ► C3 <i>Elektrostatički osjetljivi uređaji</i> ◀	1	2	2	2	► M5 — ◀
► C3 Specijalno postupanje s komponentama osjetljivim na elektrostatička pražnjenja ◀					
► C3 Svjesnost o rizicima i mogućim oštećenjima, uređaji za anti-statičku zaštitu komponenta i osoblja. ◀					
5.13 ► C3 <i>Kontrola za upravljanje softverom</i> ◀	—	2	1	2	► M5 — ◀
► C3 Svjesnost o ograničenjima, zahtjevima za ploidbenost i mogućim katastrofalnim posljedicama neodobrenih preinaka u softverskim programima. ◀					
5.14 ► C3 <i>Elektromagnetsko okruženje</i> ◀	—	2	2	2	► M5 — ◀
► C3 Utjecaj sljedećih pojava na prakse održavanja za elektronički sustav: EMC-Elektromagnetska kompatibilnost EMI-Elektromagnetska interferencija HIRF-Radijacijsko polje visokog intenziteta Grom/zaštita od groma ◀					
5.15 ► C3 <i>Tipični elektronički/digitalni sustavi zrakoplova</i> ◀	—	2	2	2	► M5 — ◀

▼ **B**

	RAZINA				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	► M5 B2 B2L ◀	B3
<p>► C3 Općeniti raspored tipičnih elektroničkih/digitalnih sustava zrakoplova i pripadajuća BITE (Built In Test Equipment) provjera, kao što su:</p> <p>(a) samo za B1 i B2:</p> <p>ACARS-ARINC (Communication and Addressing and Reporting System): sustav za komunikaciju i obraćanje i izvješćivanje</p> <p>EICAS (Engine Indication and Crew Alerting System): sustav za prikaz parametara motora i upozoravanje posade</p> <p>FBW (Fly by Wire)</p> <p>FMS (Flight Management System): sustav upravljanja letom</p> <p>IRS (Inertial Reference System): inercijalni referentni sustav</p> <p>(b) za B1, B2 i B3:</p> <p>ECAM (Electronic Centralised Aircraft Monitoring): sustav centraliziranog praćenja rada zrakoplovnih sustava</p> <p>EFIS (Electronic Flight Instrument System): elektronički sustav instrumenata za letenje</p> <p>GPS (Global Positioning System): satelitski navigacijski sustav</p> <p>TCAS (Traffic Alert Collision Avoidance System): sustav za izbjegavanje sudara u zraku</p> <p>Integrirana modularna avionika</p> <p>Kabinski sustavi</p> <p>Sustavi informiranja ◀</p>					

▼ **C3**

MODUL 6. MATERIJALI I HARDVER

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
6.1 ► C3 Materijali u zrakoplovu – materijali koji sadrže željezo ◀				
(a) ► C3 Karakteristike, svojstva i identifikacija čeličnih slitina upotrebljivanih u zrakoplovu Toplinska obrada i primjena čeličnih slitina ◀	1	2	1	2
(b) ► C3 Ispitivanje željeznih materijala na tvrdoću, vlak, zamor i udarnu otpornost ◀	—	1	1	1
6.2 ► C3 Materijali u zrakoplovu – materijali koji ne sadrže željezo ◀				
(a) ► C3 Karakteristike, svojstva i identifikacija uobičajenih neželjeznih materijala upotrebljivanih u zrakoplovu Toplinska obrada i primjena neželjeznih materijala ◀	1	2	1	2
(b) ► C3 Ispitivanje neželjeznih materijala na tvrdoću, vlak, zamor i udarnu otpornost ◀	—	1	1	1
6.3 ► C3 Materijali u zrakoplovu – kompozitni i nemetalni ◀				
6.3.1 ► C3 Kompozitni i nemetalni osim drveta i tkanine ◀				
(a) ► C3 Karakteristike, svojstva i identifikacija uobičajenih kompozitnih i nemetalnih materijala, osim drveta, upotrebljivanih u zrakoplovu Brtvila i vezivni materijali ◀	1	2	2	2

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	►M5 B2 B2L ◀	B3
(b) ► C3 Detekcija greške/pogoršanja stanja kod kompozitnih i nemetalnih materijala Popravak kompozitnih i nemetalnih materijala ◀	1	2	—	2
6.3.2 ► C3 <i>Drvene konstrukcije</i> ◀	1	2	—	2
► C3 Metode konstrukcije drvenih struktura zrnja ◀				
► C3 Karakteristike, svojstva i tipovi drveta i ljepila koji se upotrebljavaju u avionima ◀				
► C3 Očuvanje i održavanje drvene konstrukcije ◀				
► C3 Tipovi grešaka u drvenom materijalu i drvenim konstrukcijama ◀				
► C3 Detekcija greške u drvenoj konstrukciji ◀				
► C3 Popravak drvene konstrukcije. ◀				
6.3.3 ► C3 <i>Tekstilne presvlake</i> ◀	1	2	—	2
► C3 Karakteristike, svojstva i tipovi tkanina upotrebljivanih u avionima ◀				
► C3 Metode pregleda za tkanine ◀				
► C3 Tipovi grešaka u tkanini ◀				
► C3 Popravak tekstilnih presvlaka. ◀				
6.4 ► C3 <i>Korozija</i> ◀				
(a) ► C3 Osnove kemije Tvorbe pri galvanskim procesima, mikrobiološkim procesima, opterećenjima ◀	1	1	1	1
(b) ► C3 Vrste korozije i njihovo prepoznavanje Uzroci korozije Vrste materijala, osjetljivost na koroziju ◀	2	3	2	2
6.5 ► C3 <i>Pričvršivači</i> ◀				
6.5.1 ► C3 <i>Navoji vijaka</i> ◀	2	2	2	2
► C3 Nomenklatura vijaka ◀				
► C3 Oblici navoja, dimenzije i tolerancije za standardne navoje upotrijebljene u zrakoplovu ◀				
► C3 Mjerenje navoja vijaka ◀				
6.5.2 ► C3 <i>Svornjaci, zatici i vijci</i> ◀	2	2	2	2
► C3 Vrsta svornjaka: specifikacija, identifikacija i označivanje svornjaka upotrebljivanih u zrakoplovima, međunarodni standardi ◀				
► C3 Matice: samokočne, sidrene, standardne ◀				
► C3 Strojni vijci: specifikacije zrakoplova ◀				
► C3 Zatici: vrste i upotreba, stavljanje i vađenje zatika ◀				
► C3 Narezni vijci, klinovi. ◀				

▼ **B**

	RAZINA			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
6.5.3 ► C3 <i>Osiguravajuće naprave</i> ◀ ► C3 Sigurnosne i elastične podloške, blokirajuća pločica, rascjepke, krunaste matice, osiguranje žicom, držači za brzo otpuštanje, ključevi, rascjepke, opružni prstenovi ◀	2	2	2	2
6.5.4 ► C3 <i>Zakovice za zrakoplove</i> ◀ ► C3 Vrste tvrdih i slijepih zakovica: specifikacija i identifikacija, toplinska obrada. ◀	1	2	1	2
6.6 ► C3 <i>Cijevi i cijevne spojke</i> ◀ (a) ► C3 Identifikacija vrsta krutih i elastičnih cijevi te njihovih priključaka upotrijebljenih u zrakoplovu ◀ (b) ► C3 Standardne cijevne spojke za zrakoplovnu hidrauliku, gorivo, ulje, cijevi za pneumatske i zračne sustave ◀	2	2	2	2
6.7 ► C3 <i>Opruge</i> ◀ ► C3 Vrste opruga, materijali, karakteristike i primjene ◀	—	2	1	1
6.8 ► C3 <i>Ležajevi</i> ◀ ► C3 Namjena ležajeva, opterećenja, materijal, konstrukcija ◀ ► C3 Vrste ležajeva i njihova primjena. ◀	1	2	2	1
6.9 ► C3 <i>Prijenosi</i> ◀ ► C3 Vrste zupčanika i njihova upotreba ◀ ► C3 Prijenosni odnosi zupčanika, redukcijski i multiplikacijski sustavi zupčanika, pogonjeni i pogonski zupčanici, zupčanik praznog hoda, načini uzublivanja ◀ ► C3 Remeni i remenice, lanci i lančanici. ◀	1	2	2	1
6.10 ► C3 <i>Kontrolna užad</i> ◀ ► C3 Vrste užadi ◀ ► C3 Završni čvorovi, zatezači i kompenzacijske naprave ◀ ► C3 Užnica i sastavni dijelovi užetnih sustava ◀ ► C3 Bowdenova povlaka ◀ ► C3 Fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova. ◀	1	2	1	2
6.11 ► C3 <i>Električni kablovi i konektori</i> ◀ ► C3 Vrste kablova, konstrukcija i karakteristike ◀ ► C3 Visokonaponski i koaksijalni kablovi ◀ ► C3 Presavijanje ◀ ► C3 Vrste konektora, pinovi, utikači, utičnice, izolatori, razdjelnici struje i napona, spojnice, identifikacijski kodovi. ◀	1	2	2	2

▼ **C3**

MODUL 7.A PRAKSE ODRŽAVANJA

Napomena: ovaj se modul ne odnosi na kategoriju B3. Odgovarajući predmeti za kategoriju B3 određeni su u modulu 7B.

▼ **B**

	RAZINA		
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀
7.1 ► C3 <i>Sigurnosne mjere predostrožnosti – Zrakoplov i radionica</i> ◀	3	3	3
► C3 Vidovi sigurnih radnih praksa uključujući mjere predostrožnosti kojih se mora pridržavati pri radu s električnom energijom, plinom, posebno kisikom, uljima i kemikalijama. ◀			
► C3 Također i korektivne mjere koje se moraju poduzeti u slučaju požara ili neke druge nesreće s jednom ili više od tih opasnosti uključujući poznavanje vatrogasnih sredstava. ◀			
7.2 ► C3 <i>Prakse u radionici</i> ◀	3	3	3
► C3 Briga za alat, kontrola alata, upotreba materijala radionice ◀			
► C3 Dimenzije, dozvoljena odstupanja i tolerancije, strukovni standardi ◀			
► C3 Kalibriranje alata i opreme, standardi za kalibraciju. ◀			
7.3 ► C3 <i>Alati</i> ◀	3	3	3
► C3 Vrste uobičajenih ručnih alata ◀			
► C3 Vrste uobičajenih električnih alata ◀			
► C3 Rad i upotreba alata za precizno mjerenje ◀			
► C3 Oprema za podmazivanje i metode podmazivanja. ◀			
► C3 Rad, funkcija i upotreba električne opreme za opću provjeru ◀			
7.4 ► C3 <i>Oprema za opću provjeru avionike</i> ◀	—	2	3
► C3 Rad, funkcija i upotreba opreme za opću provjeru avionike. ◀			
7.5 ► C3 <i>Inženjerski nacrti, dijagrami i standardi</i> ◀	1	2	2
► C3 Tipovi nacrti i dijagrami, njihovi simboli, dimenzije, tolerancije i projekcije ◀			
► C3 Identificiranje informacija iz naslova ◀			
► C3 Mikrofilm, mikrofiš i računalne prezentacije ◀			
► C3 Specifikacija 100 Američkog udruženja za zračni promet (ATA) ◀			
► C3 Aeronautički i drugi primjenjivi standardi uključujući ISO, AN, MS, NAS i MIL ◀			
► C3 Sheme spajanja i shematski dijagrami. ◀			
7.6 ► C3 <i>Dosjedi i zazori</i> ◀	1	2	1
► C3 Veličine svrdala za rupe za svornjake, vrste dosjeda ◀			
► C3 Uobičajeni sustav dosjeda i zazora ◀			
► C3 Raspored dosjeda i zazora za zrakoplove i motore ◀			
► C3 Ograničenja savijanja, uvrtnja i habanja ◀			
► C3 Standardne metode za kontrolu osovina, ležajeva i drugih dijelova. ◀			

▼ **B**

		RAZINA		
		A	B1	►M5 B2 B2L ◀
7.7	► C3 <i>Sustav električnog ožičenja zrakoplova (EWIS)</i> ◀	1	3	3
	► C3 Tehnike i provjere neprekidnosti, izolacije i izjednačavanja električnog potencijala ◀			
	► C3 Upotreba alata za ugradnju električnih kontakata (pinova): upravljani ručno i hidraulički ◀			
	► C3 Provjera uprešanih električnih spojeva ◀			
	► C3 Vadenje i umetanje konektorskih kontakata (pinova) ◀			
	► C3 Koaksijalni kablovi: provjere i predostrožnosti prilikom ugradnje ◀			
	► C3 Prepoznavanje vrsta električnih žica, kriteriji njihove provjere i tolerancije oštećenja ◀			
	► C3 Tehnike zaštite električnog ožičenja: omatanje kablova i njihovo učvršćivanje, obujmice kablova i tehnike zaštite kablova pomoću savitljivih cijevi uključujući omatanje termičkim stezanjem, oklapanje ◀			
	► C3 Standardi ugradnje, provjeravanja, popravaljanja, održavanja i čišćenja EWIS-a ◀			
7.8	► C3 <i>Zakivanje</i> ◀	1	2	—
	► C3 Zakovični spojevi, razmak i visina zakovica ◀			
	► C3 Alat koji se koristi za zakivanje i točkanje ◀			
	► C3 Kontrola zakovičnih spojeva ◀			
7.9	► C3 <i>Cijevi i crijeva</i> ◀	1	2	—
	► C3 Savijanje i proširivanje cijevi zrakoplova ◀			
	► C3 Pregled i provjera cijevi i crijeva zrakoplova ◀			
	► C3 Ugradnja i stezanje cijevi stezaljkama ◀			
7.10	► C3 <i>Opruge</i> ◀	1	2	—
	► C3 Pregled i provjera opruga. ◀			
7.11	► C3 <i>Ležajevi</i> ◀	1	2	—
	► C3 Provjera, čišćenje i pregled ležajeva ◀			
	► C3 Zahtjevi za podmazivanje ležajeva ◀			
	► C3 Oštećenja ležajeva i njihovi uzroci ◀			
7.12	► C3 <i>Prijenosi</i> ◀	1	2	—
	► C3 Pregled zupčanika, zazora u hvatu zuba ◀			
	► C3 Pregled remena i remenica, lanaca i lančanika ◀			
	► C3 Pregled pužnih vijaka, polužnih sustava, vlačno-tlačnih poluga ◀			

▼ **B**

	RAZINA		
	A	B1	►M5 B2 B2L ◀
7.13 ► C3 <i>Kontrolna užad</i> ◀	1	2	—
► C3 <i>Pertljanje završetaka užadi</i> ◀			
► C3 <i>Pregled i provjera kontrolne užadi</i> ◀			
► C3 <i>Bowdenove povlake: fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova</i> ◀			
7.14 ► C3 <i>Rukovanje materijalima</i> ◀			
7.14.1 ► C3 <i>Limovi</i> ◀	—	2	—
► C3 <i>Označavanje i izračun mjere pri presavijanju</i> ◀			
► C3 <i>Obrada lima uključujući presavijanje i oblikovanje</i> ◀			
► C3 <i>Pregled limarskih radova</i> ◀			
7.14.2 ► C3 <i>Kompoziti i nemetali</i> ◀	—	2	—
► C3 <i>Prakse povezivanja</i> ◀			
► C3 <i>Uvjeti okruženja</i> ◀			
► C3 <i>Metode pregleda</i> ◀			
7.15 ► C3 <i>Zavarivanje, tvrdo lemljenje, meko lemljenje, čvrste veze</i> ◀			
(a) ► C3 <i>Metode mekog lemljenja pregled zalemljenih spojeva</i> ◀	—	2	2
(b) ► C3 <i>Metode zavarivanja i tvrdog lemljenja Ispitivanje zavarenih i tvrdo lemljenih spojeva Metode čvrstih veza i pregled spojeva</i> ◀	—	2	—
7.16 ► C3 <i>Težina i balansiranje zrakoplova</i> ◀			
(a) ► C3 <i>Težište, izračun ograničenja balansiranja: upotreba odgovarajućih dokumenata</i> ◀	—	2	2
(b) ► C3 <i>Priprema zrakoplova za vaganje Vaganje zrakoplova</i> ◀	—	2	—
7.17 ► C3 <i>Rukovanje zrakoplovom i skladištenje</i> ◀	2	2	2
► C3 <i>Taksiranje i vuča zrakoplova, pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti</i> ◀			
► C3 <i>Dizanje zrakoplova, postavljanje podmetača pod kotače, osiguranje zrakoplova i pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti</i> ◀			
► C3 <i>Metode skladištenja zrakoplova</i> ◀			
► C3 <i>Postupci dopunjavanja/pražnjenja goriva i tekućina</i> ◀			
► C3 <i>Postupci odleđivanja i zaštite protiv zaleđivanja</i> ◀			
► C3 <i>Zemaljski sustavi za opskrbu električnom energijom, hidraulikom i pneumatikom</i> ◀			
► C3 <i>Utjecaji uvjeta okruženja na rukovanje zrakoplovom i rad zrakoplova</i> ◀			

▼ **B**

	RAZINA		
	A	B1	►M5 B2 B2L ◀
7.18 ► C3 <i>Tehnike rastavljanja, pregleda, popravka i sastavljanja</i> ◀			
(a) ► C3 Tipovi grešaka i tehnike vizualnog pregleda Čišćenje od korozije, provjera i ponovna zaštita ◀	2	3	3
(b) ► C3 Metode za opće popravke, Priručnik za popravak strukture Programi za kontrolu starenja, zamora i korozije ◀	—	2	—
(c) ► C3 Tehnike pregleda bez razaranja, uključujući penetrantne, radiografske metode, metode vrtložne struje, ultrazvučne i boroskopske metode ◀	—	2	1
(d) ► C3 Tehnike rastavljanja i ponovnog sklapanja ◀	2	2	2
(e) ► C3 Tehnike otkrivanja grešaka ◀	—	2	2
7.19 ► C3 <i>Izvanredni događaji</i> ◀			
(a) ► C3 Pregledi nakon udara groma i HIRF prodiranja ◀	2	2	2
(b) ► C3 Pregledi nakon izvanrednih događaja kao što su tvrda slijetanja, let kroz turbulentne uvjete ◀	2	2	—
7.20 ► C3 <i>Postupci održavanja</i> ◀	1	2	2
► C3 Planiranje održavanja ◀			
► C3 Postupci za preinake ◀			
► C3 Postupci za skladištenje ◀			
► C3 Postupci za izdavanje potvrda/otpuštanje u uporabu ◀			
► C3 Veze sa zrakoplovnim operacijama ◀			
► C3 Pregled u okviru održavanja/Kontrola kvalitete/Potvrda kvalitete ◀			
► C3 Dodatni postupci održavanja. ◀			
► C3 Kontrola sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja ◀			

▼ **C3**

MODUL 7.B PRAKSE ODRŽAVANJA

Napomena: opseg ovog modula odražava tehnologiju aviona bitnu za kategoriju B3.

▼ **B**

	RAZINA
	B3
7.1 ► C3 <i>Sigurnosne mjere predostrožnosti – Zrakoplov i radionica</i> ◀	3
► C3 Vidovi sigurnih radnih praksa uključujući mjere predostrožnosti kojih se mora pridržavati pri radu s električnom energijom, plinom, posebno kisikom, uljima i kemikalijama. ◀	
► C3 Također i korektivne mjere koje se moraju poduzeti u slučaju požara ili neke druge nesreće s jednom ili više od tih opasnosti uključujući poznavanje vatrogasnih sredstava. ◀	

▼ **B**

		RAZINA
		B3
7.2	▶ C3 <i>Prakse u radionici</i> ◀	3
	▶ C3 <i>Briga za alat, kontrola alata, upotreba materijala radionice</i> ◀	
	▶ C3 <i>Dimenzije, dozvoljena odstupanja i tolerancije, strukovni standardi</i> ◀	
	▶ C3 <i>Kalibriranje alata i opreme, standardi za kalibraciju.</i> ◀	
7.3	▶ C3 <i>Alati</i> ◀	3
	▶ C3 <i>Vrste uobičajenih ručnih alata</i> ◀	
	▶ C3 <i>Vrste uobičajenih električnih alata</i> ◀	
	▶ C3 <i>Rad i upotreba alata za precizno mjerenje</i> ◀	
	▶ C3 <i>Oprema za podmazivanje i metode podmazivanja.</i> ◀	
	▶ C3 <i>Rad, funkcija i upotreba električne opreme za opću provjeru</i> ◀	
7.4	▶ C3 <i>Oprema za opću provjeru avionike</i> ◀	▶ M5 1 ◀
	▶ C3 <i>Rad, funkcija i upotreba opreme za opću provjeru avionike.</i> ◀	
7.5	▶ C3 <i>Inženjerski nacrti, dijagrami i standardi</i> ◀	2
	▶ C3 <i>Tipovi nacrti i dijagrami, njihovi simboli, dimenzije, tolerancije i projekcije</i> ◀	
	▶ C3 <i>Identificiranje informacija iz naslova</i> ◀	
	▶ C3 <i>Mikrofilm, mikrofiš i računalne prezentacije</i> ◀	
	▶ C3 <i>Specifikacija 100 Američkog udruženja za zračni promet (ATA)</i> ◀	
	▶ C3 <i>Aeronautički i drugi primjenjivi standardi uključujući ISO, AN, MS, NAS i MIL</i> ◀	
	▶ C3 <i>Sheme spajanja i shematski dijagrami.</i> ◀	
7.6	▶ C3 <i>Dosjedi i zazori</i> ◀	2
	▶ C3 <i>Veličine svrdala za rupe za svornjake, vrste dosjeda</i> ◀	
	▶ C3 <i>Uobičajeni sustav dosjeda i zazora</i> ◀	
	▶ C3 <i>Raspored dosjeda i zazora za zrakoplove i motore</i> ◀	
	▶ C3 <i>Ograničenja savijanja, uvrtnja i habanja</i> ◀	
	▶ C3 <i>Standardne metode za kontrolu osovine, ležajeva i drugih dijelova.</i> ◀	

▼ **B**

		RAZINA
		B3
7.7	▶ C3 <i>Električni kablovi i konektori</i> ◀	2
	▶ C3 Tehnike i provjere neprekidnosti, izolacije i izjednačavanja električnog potencijala ◀	
	▶ C3 Upotreba alata za ugradnju električnih kontakata (pinova): upravljani ručno i hidraulički ◀	
	▶ C3 Provjera uprešanih električnih spojeva ◀	
	▶ C3 Vađenje i umetanje konektorskih kontakata (pinova) ◀	
	▶ C3 Koaksijalni kablovi: provjere i predostrožnosti prilikom ugradnje ◀	
	▶ C3 Tehnike zaštite električnog ožičenja: omatanje kablova i njihovo učvršćivanje, obujmice kablova i tehnike zaštite kablova pomoću savitljivih cijevi uključujući omatanje termičkim stezanjem, oklapanje ◀	
7.8	▶ C3 <i>Zakivanje</i> ◀	2
	▶ C3 Zakovični spojevi, razmak i visina zakovica ◀	
	▶ C3 Alat koji se koristi za zakivanje i točkanje ◀	
	▶ C3 Kontrola zakovičnih spojeva ◀	
7.9	▶ C3 <i>Cijevi i crijeva</i> ◀	2
	▶ C3 Savijanje i proširivanje cijevi zrakoplova ◀	
	▶ C3 Pregled i provjera cijevi i crijeva zrakoplova ◀	
	▶ C3 Ugradnja i stezanje cijevi stezaljkama ◀	
7.10	▶ C3 <i>Opruge</i> ◀	▶ M5 2 ◀
	▶ C3 Pregled i provjera opruga ◀	
7.11	▶ C3 <i>Ležajevi</i> ◀	2
	▶ C3 Provjera, čišćenje i pregled ležajeva ◀	
	▶ C3 Zahtjevi za podmazivanje ležajeva ◀	
	▶ C3 Oštećenja ležajeva i njihovi uzroci ◀	
7.12	▶ C3 <i>Prijenosi</i> ◀	2
	▶ C3 Pregled zupčanika, zazora u hvatu zuba ◀	
	▶ C3 Pregled remena i remenica, lanaca i lančanika ◀	
	▶ C3 Pregled pužnih vijaka, polužnih sustava, vlačno-tlačnih poluga ◀	
7.13	▶ C3 <i>Kontrolna užad</i> ◀	2
	▶ C3 Pertljanje završetaka užadi ◀	
	▶ C3 Pregled i provjera kontrolne užadi ◀	
	▶ C3 Bowdenove povlake: fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova ◀	
7.14	▶ C3 <i>Rukovanje materijalima</i> ◀	
7.14.1	▶ C3 <i>Limovi</i> ◀	2
	▶ C3 Označavanje i izračun mjere pri presavijanju ◀	
	▶ C3 Obrada lima uključujući presavijanje i oblikovanje ◀	
	▶ C3 Pregled limarskih radova ◀	

▼ **B**

		RAZINA
		B3
7.14.2	▶ C3 <i>Kompoziti i nemetali</i> ◀	2
	▶ C3 <i>Prakse povezivanja</i> ◀	
	▶ C3 <i>Uvjeti okruženja</i> ◀	
	▶ C3 <i>Metode pregleda</i> ◀	
7.15	▶ C3 <i>Zavarivanje, tvrdo lemljenje, meko lemljenje, čvrste veze</i> ◀	
	(a) ▶ C3 <i>Metode mekog lemljenja pregled zalemljenih spojeva</i> ◀	2
	(b) ▶ C3 <i>Metode zavarivanja i tvrdog lemljenja Ispitivanje zavarenih i tvrdo lemljenih spojeva Metode čvrstih veza i pregled spojeva</i> ◀	2
7.16	▶ C3 <i>Težina i balansiranje zrakoplova</i> ◀	
	(a) ▶ C3 <i>Težište, izračun ograničenja balansiranja: upotreba odgovarajućih dokumenata</i> ◀	2
	(b) ▶ C3 <i>Priprema zrakoplova za vaganje Vaganje zrakoplova</i> ◀	2
7.17	▶ C3 <i>Rukovanje zrakoplovom i skladištenje</i> ◀	2
	▶ C3 <i>Taksiranje i vuča zrakoplova, pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti</i> ◀	
	▶ C3 <i>Dizanje zrakoplova, postavljanje podmetača pod kotače, osiguranje zrakoplova i pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti</i> ◀	
	▶ C3 <i>Metode skladištenja zrakoplova</i> ◀	
	▶ C3 <i>Postupci dopunjavanja/praznjenja goriva i tekućina</i> ◀	
	▶ C3 <i>Postupci odleđivanja i zaštite protiv zaleđivanja</i> ◀	
	▶ C3 <i>Zemaljski sustavi za opskrbu električnom energijom, hidraulikom i pneumatikom</i> ◀	
	▶ C3 <i>Utjecaji uvjeta okruženja na rukovanje zrakoplovom i rad zrakoplova</i> ◀	
7.18	▶ C3 <i>Tehnike rastavljanja, pregleda, popravka i sastavljanja</i> ◀	
	(a) ▶ C3 <i>Tipovi grešaka i tehnike vizualnog pregleda Čišćenje od korozije, provjera i ponovna zaštita</i> ◀	3
	(b) ▶ C3 <i>Metode za opće popravke, Priručnik za popravak strukture Programi za kontrolu starenja, zamora i korozije</i> ◀	2
	(c) ▶ C3 <i>Tehnike pregleda bez razaranja, uključujući penetrantne, radiografske metode, metode vrtložne struje, ultrazvučne i boroskopske metode</i> ◀	2
	(d) ▶ C3 <i>Tehnike rastavljanja i ponovnog sklapanja</i> ◀	2
	(e) ▶ C3 <i>Tehnike otkrivanja grešaka</i> ◀	2
7.19	▶ C3 <i>Izvanredni događaji</i> ◀	
	(a) ▶ C3 <i>Pregledi nakon udara groma i HIRF prodiranja</i> ◀	2
	(b) ▶ C3 <i>Pregledi nakon izvanrednih događaja kao što su tvrda slijetanja, let kroz turbulentne uvjete</i> ◀	2

▼ **B**

		RAZINA
		B3
7.20	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Postupci održavanja</i> ◀ ▶ C3 <i>Planiranje održavanja</i> ◀ ▶ C3 <i>Postupci za preinake</i> ◀ ▶ C3 <i>Postupci za skladištenje</i> ◀ ▶ C3 <i>Postupci za izdavanje potvrda/otpuštanje u uporabu</i> ◀ ▶ C3 <i>Veze sa zrakoplovnim operacijama</i> ◀ ▶ C3 <i>Pregled u okviru održavanja/Kontrola kvalitete/Potvrda kvalitete</i> ◀ ▶ C3 <i>Dodatni postupci održavanja.</i> ◀ ▶ C3 <i>Kontrola sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja</i> ◀ 	2

▼ **C3**

MODUL 8. OSNOVE AERODINAMIKE

▼ **B**

		RAZINA				
		A	B1	▶ M5 B2L ◀	B2	B3
8.1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Fizika atmosfere</i> ◀ ▶ C3 <i>Međunarodna standardna atmosfera (International Standard Atmosphere – ISA), primjena u aerodinamici.</i> ◀ 	1	2	2		1
8.2	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Aerodinamika</i> ◀ ▶ C3 <i>Strujanje zraka oko tijela</i> ◀ ▶ C3 <i>Granični sloj, laminarno i turbulentno strujanje, slobodno strujanje, relativno strujanje, uzlazno i silazno strujanje, vrtložno strujanje, mirovanje</i> ◀ ▶ C3 <i>Pojmovi: krivina, tetiva, srednja aerodinamična tetiva, otpor aeroprofila (parazitni), inducirani otpor, središte tlaka, napadni kut, pozitivno i negativno savijanje krila, omjer finese, oblik krila i odnos vitkosti krila</i> ◀ ▶ C3 <i>Potisak, težina, aerodinamična rezultanta</i> ◀ ▶ C3 <i>Generiranje uzgona i otpora: napadni kut, koeficijent uzgona, koeficijent otpora, polarna krivulja, gubitak uzgona</i> ◀ ▶ C3 <i>Narušavanje aeroprofila: utjecaj leda, snijega, mraza</i> ◀ 	1	2	2		1
8.3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Teorija letenja</i> ◀ ▶ C3 <i>Odnos između uzgona, težine, potiska i otpora</i> ◀ ▶ C3 <i>Odnos poniranja</i> ◀ ▶ C3 <i>Stabilno letenje, performanse</i> ◀ ▶ C3 <i>Teorija zaokreta</i> ◀ ▶ C3 <i>Utjecaj faktora opterećenja: gubitak uzgona, krivulja leta i strukturalna ograničenja</i> ◀ ▶ C3 <i>Povećanje uzgona.</i> ◀ 	1	2	2		1
8.4	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Stabilnost i dinamika leta</i> ◀ ▶ C3 <i>Uzdružna, poprečna i stabilnost po pravcu (aktivna i pasivna).</i> ◀ 	1	2	2		1

▼ C3

MODUL 9.A LJUDSKI FAKTORI

Napomena: ovaj se modul ne odnosi na kategoriju B3. Odgovarajući predmeti za kategoriju B3 određeni su u modulu 9B.

▼ B

	RAZINA		
	A	B1	► <u>M5</u> B2 <u>B2L</u> ◀
9.1 ► <u>C3</u> <i>Općenito</i> ◀	1	2	2
► <u>C3</u> Potreba uzimanja u obzir ljudskih faktora ◀			
► <u>C3</u> Nezgode koje se mogu pripisati ljudskim faktorima/ljudskim greškama ◀			
► <u>C3</u> Murphyjev zakon ◀			
9.2 ► <u>C3</u> <i>Ljudska izvedba i ograničenja</i> ◀	1	2	2
► <u>C3</u> Vid ◀			
► <u>C3</u> Sluh ◀			
► <u>C3</u> Obrada informacija ◀			
► <u>C3</u> Pozornost i opažanje ◀			
► <u>C3</u> Pamćenje ◀			
► <u>C3</u> Klaustrofobija i fizički pristup. ◀			
9.3 ► <u>C3</u> <i>Socijalna psihologija</i> ◀	1	1	1
► <u>C3</u> Odgovornost: pojedinačna i skupna ◀			
► <u>C3</u> Motivacija i demotivacija ◀			
► <u>C3</u> Utjecaj grupe ◀			
► <u>C3</u> just culture ◀			
► <u>C3</u> Timski rad ◀			
► <u>C3</u> Upravljanje, nadziranje i vođenje ◀			
9.4 ► <u>C3</u> <i>Faktori koji utječu na izvedbu</i> ◀	2	2	2
► <u>C3</u> Kondicija/zdravlje ◀			
► <u>C3</u> Stres: kod kuće i na poslu ◀			
► <u>C3</u> Vremenska stiska i krajnji rokovi ◀			
► <u>C3</u> Opterećenje radom: preopterećenost i nedovoljna opterećenost ◀			
► <u>C3</u> Spavanje i umor: rad u smjenama ◀			
► <u>C3</u> Zloupotreba alkohola, lijekova i droga. ◀			
9.5 ► <u>C3</u> <i>Fizičko okruženje</i> ◀	1	1	1
► <u>C3</u> Buka i isparavanja ◀			
► <u>C3</u> Osvjetljenje ◀			
► <u>C3</u> Klima i temperatura ◀			
► <u>C3</u> Kretanje i vibracije ◀			
► <u>C3</u> Radno okruženje. ◀			
9.6 ► <u>C3</u> <i>Zadaci</i> ◀	1	1	1
► <u>C3</u> Fizički rad ◀			
► <u>C3</u> Zadaci koji se ponavljaju ◀			
► <u>C3</u> Vizualni pregled ◀			
► <u>C3</u> Složeni sustavi. ◀			

▼ **B**

	RAZINA		
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀
9.7 ► C3 <i>Komunikacija</i> ◀	2	2	2
► C3 Unutar i između timova ◀			
► C3 Vođenje dokumentacije o radovima ◀			
► C3 Održavanje ažuriranosti, aktualnost ◀			
► C3 Širenje informacija. ◀			
9.8 ► C3 <i>Ljudska greška</i> ◀	1	2	2
► C3 Modeli i teorije grešaka ◀			
► C3 Vrste grešaka u zadacima održavanja ◀			
► C3 Posljedice grešaka (tj. nesreća) ◀			
► C3 Izbjegavanje i upravljanje greškama. ◀			
9.9 ► C3 <i>Opasnosti na radnome mjestu</i> ◀	1	2	2
► C3 Prepoznavanje i izbjegavanje opasnosti ◀			
► C3 Postupanje u hitnim slučajevima. ◀			

▼ **C3**

MODUL 9.B LJUDSKI FAKTORI

Napomena: opseg ovog modula odražava manje zahtjevno okruženje za održavanje vezano uz imatelje B3 dozvole.

▼ **B**

	RAZINA
	B3
9.1 ► C3 <i>Općenito</i> ◀	2
► C3 Potreba uzimanja u obzir ljudskih faktora ◀	
► C3 Nezgode koje se mogu pripisati ljudskim faktorima/ljudskim greškama ◀	
► C3 Murphyjev zakon ◀	
9.2 ► C3 <i>Ljudska izvedba i ograničenja</i> ◀	2
► C3 Vid ◀	
► C3 Sluh ◀	
► C3 Obrada informacija ◀	
► C3 Pozornost i opažanje ◀	
► C3 Pamćenje ◀	
► C3 Klaustrofobija i fizički pristup. ◀	
9.3 ► C3 <i>Socijalna psihologija</i> ◀	1
► C3 Odgovornost: pojedinačna i skupna ◀	
► C3 Motivacija i demotivacija ◀	
► C3 Utjecaj grupe ◀	
► C3 just „culture“; ◀	
► C3 Timski rad ◀	
► C3 Upravljanje, nadziranje i vođenje ◀	
9.4 ► C3 <i>Faktori koji utječu na izvedbu</i> ◀	2
► C3 Kondicija/zdravlje ◀	
► C3 Stres: kod kuće i na poslu ◀	
► C3 Vremenska stiska i krajnji rokovi ◀	
► C3 Opterećenje radom: preopterećenost i nedovoljna opterećenost ◀	

▼ **B**

		RAZINA
		B3
	▶ C3 Spavanje i umor: rad u smjenama ◀	
	▶ C3 Zloupotreba alkohola, lijekova i droga. ◀	
9.5	▶ C3 <i>Fizičko okruženje</i> ◀	1
	▶ C3 Buka i isparavanja ◀	
	▶ C3 Osvjetljenje ◀	
	▶ C3 Klima i temperatura ◀	
	▶ C3 Kretanje i vibracije ◀	
	▶ C3 Radno okruženje. ◀	
9.6	▶ C3 <i>Zadaci</i> ◀	1
	▶ C3 Fizički rad ◀	
	▶ C3 Zadaci koji se ponavljaju ◀	
	▶ C3 Vizualni pregled ◀	
	▶ C3 Složeni sustavi. ◀	
9.7	▶ C3 <i>Komunikacija</i> ◀	2
	▶ C3 Unutar i između timova ◀	
	▶ C3 Vođenje dokumentacije o radovima ◀	
	▶ C3 Održavanje ažuriranosti, aktualnost ◀	
	▶ C3 Širenje informacija. ◀	
9.8	▶ C3 <i>Ljudska greška</i> ◀	2
	▶ C3 Modeli i teorije grešaka ◀	
	▶ C3 Vrste grešaka u zadacima održavanja ◀	
	▶ C3 Posljedice grešaka (tj. nesreća) ◀	
	▶ C3 Izbjegavanje i upravljanje greškama. ◀	
9.9	▶ C3 <i>Opasnosti na radnome mjestu</i> ◀	2
	▶ C3 Prepoznavanje i izbjegavanje opasnosti ◀	
	▶ C3 Postupanje u hitnim slučajevima. ◀	

▼ **M8**

MODUL 10. ZRAKOPLOVNI PROPISI

		RAZINA			
		A	B1	B2 B2L	B3
10.1.	<i>Regulatorni okvir</i>	1	1	1	1
	Uloga Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva				
	Uloga Europske komisije				
	Uloga EASA-e				
	Uloga država članica i nacionalnih zrakoplovnih tijela				
	Uredba (EU) 2018/1139, Uredba (EU) br. 748/2012, Uredba (EU) br. 1321/2014 i Uredba (EU) br. 376/2014				
	Odnos između različitih priloga (dijelova) Uredbe (EU) br. 748/2012, Uredbe (EU) br. 1321/2014 i Uredbe (EU) br. 965/2012				
10.2.	<i>Osoblje za izdavanje potvrde – Održavanje</i>	2	2	2	2
	Detaljno razumijevanje dijela 66.				

▼ M8

	RAZINA			
	A	B1	B2 B2L	B3
10.3. <i>Odobrene organizacije za održavanje</i> Detaljno razumijevanje dijela 145 i dijela M poddijela F	2	2	2	2
10.4. <i>Letačke operacije</i> Opće razumijevanje Uredbe (EU) br. 965/2012 Svjedodžba zračnog prijevoznika Odgovornosti operatora, posebno u pogledu kontinuirane plovidbenosti i održavanja Program održavanja zrakoplova MEL//CDL; Dokumenti koji moraju biti u zrakoplovu Zrakoplovne naljepnice (oznake)	1	1	1	1
10.5. <i>Certificiranje zrakoplova, dijelova i uređaja</i>				
(a) Općenito Opće razumijevanje dijela 21 i EASA-inih specifikacija za certificiranje CS-23, 25, 27, 29	—	1	1	1
(b) Dokumenti svjedodžba o plovidbenosti; ograničena svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova i dozvola za let potvrda o registraciji potvrda o buci raspored težine dozvola i ovlaštenje za radio stanicu	—	2	2	2
10.6. <i>Kontinuirana plovidbenost</i> Detaljno razumijevanje odredaba dijela 21 koje se odnose na kontinuiranu plovidbenost. Detaljno razumijevanje dijela M	2	2	2	2
10.7. <i>Primjenjivi nacionalni i međunarodni zahtjevi za (ako nisu zamijenjeni zahtjevima EU-a):</i>				
(a) programe održavanja, provjere i inspekcije u okviru održavanja naredbe o plovidbenosti servisne biltene, servisne informacije proizvođača preinake i popravke dokumentaciju o održavanju: priručnike za održavanje, priručnik za strukturalne popravke, ilustrirane kataloge dijelova itd. samo za A – B2 dozvole: glavnu listu minimalne opreme, listu minimalne opreme, liste odstupanja kod otpreme	1	2	2	2
(b) kontinuiranu plovidbenost zahtjeve za minimalnu opremu – probni letovi samo za B1 i B2 dozvole: ETOPS, zahtjeve za održavanje i otpremu operacije u svim vremenskim uvjetima, operacije kategorije 2/3.	—	1	1	1

▼ **B**

MODUL 11.A AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI TURBINSKIH AVIONA

		RAZINA	
		A1	B1.1
11.1	► C3 <i>Teorija letenja</i> ◀		
11.1.1	► C3 <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i> ◀	1	2
	► C3 Rad i učinci: — kontrole po nagibu: krilca i spojleri — kontrole po dubini: kormila visine (elevatori), stabilizatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili (canards) — kontrole po smjeru, ograničivači otklona pravca ◀	—	—
	► C3 Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora” ◀		
	► C3 Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca ◀		
	► C3 Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice ◀		
	► C3 Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika ◀		
	► C3 Kontroliranje graničnog sloja korištenjem vortex generatora, uređaja za slom uzgona ili uređaja na napadnim ivicama krila ◀		
	► C3 Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protutega, prednapona komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča ◀		
11.1.2	► C3 <i>Let velike brzine</i> ◀	1	2
	► C3 Brzina zvuka, dozvučni let, transsonični let, nadzvučni let, ◀		
	► C3 Machov broj, kritični Machov broj, oscilacije zbog kompresibilnosti, udarni val, aerodinamično zagrijavanje, područna pravila ◀		
	► C3 Faktori koji utječu na zračni tok u usisniku motora brzih zrakoplova ◀		
	► C3 Utjecaji pozitivne strijele (sweepbacka) na kritični Machov broj. ◀		
11.2	► C3 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi</i> ◀		
	(a) ► C3 Zahtjevi ploidbenosti na strukturalnu čvrstoću Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka Identifikacijski sustav zona i stanica (presjeka) Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor	2	2

▼ **B**

	RAZINA	
	A1	B1.1
<p>Odredbe o drenaži i ventilaciji</p> <p>Sredstva za ugradnju sustava</p> <p>Sredstva zaštite od udara munje</p> <p>Povezivanje komponenata radi izjednačavanja električnog potencijala (metalizacija) zrakoplova ◀</p> <p>(b) ► C3 Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviru trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužnice, pregrade, konstrukcijska ojačanja, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate, zaštita od korozije, krilo, veza repne površine i motora Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze</p> <p>Metode površinske zaštite, poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja</p> <p>Čišćenje površine</p> <p>Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije ◀</p>	1	2
11.3 ► C3 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – avioni</i> ◀		
11.3.1 ► C3 <i>Trup (ATA 52/53/56)</i> ◀	1	2
► C3 Konstrukcija i brtvljenje zona pod tlakom ◀		
► C3 Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja ◀		
► C3 Ugradnja sjedala i sustava za utovar prtljage ◀		
► C3 Vrata i izlazi za slučaj nužde: konstrukcija, mehanizmi, operativni i sigurnosni mehanizmi ◀		
► C3 Konstrukcija i mehanizmi prozora i vjetrobranskog stakla. ◀		
11.3.2 ► C3 <i>Krila (ATA 57)</i> ◀	1	2
► C3 Konstrukcija ◀		
► C3 Spremnici goriva ◀		
► C3 Spojevi podvozja, nosača, kontrolne površine i površina za povećanje uzgona/otpورا ◀		
11.3.3 ► C3 <i>Stabilizatori (ATA 55)</i> ◀	1	2
► C3 Konstrukcija ◀		
► C3 Spoj komandne površine ◀		
11.3.4 ► C3 <i>Komandne površine (ATA 55/57)</i> ◀	1	2
► C3 Konstrukcija i spojevi ◀		
► C3 Uravnoteženje – masa i aerodinamika. ◀		
11.3.5 ► C3 <i>Gondole/Nosači (ATA 54)</i> ◀	1	2

▼ **B**

	RAZINA	
	A1	B1.1
▶ C3 Gondole/Nosači: — konstrukcija — protupožarne pregrade — nosači motora ◀	—	—
11.4 ▶ C3 <i>Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)</i> ◀		
11.4.1 ▶ C3 <i>Dovod zraka</i> ◀ ▶ C3 Izvori napajanja zrakom, uključujući preuzimanje zraka motora iz motora, APU-a i zemaljskih uređaja ◀	1	2
11.4.2 ▶ C3 <i>Klimatizacija</i> ◀ ▶ C3 Sustavi klimatizacije ◀ ▶ C3 Turbina/kompresor za kondicioniranje zraka i kompresor/isparivač sa zatvorenim ciklusom ◀ ▶ C3 Sustavi distribucije ◀ ▶ C3 Sustav za kontrolu protoka, temperature i vlažnosti ◀	1	3
11.4.3 ▶ C3 <i>Održavanje tlaka u kabini</i> ◀ ▶ C3 Sustavi za održavanje tlaka u kabini ◀ ▶ C3 Kontrola i indikacija, uključujući kontrolne i sigurnosne ventile ◀ ▶ C3 Uređaji za kontrolu tlaka u kabini ◀	1	3
11.4.4 ▶ C3 <i>Sigurnosni i upozoravajući uređaji</i> ◀ ▶ C3 Uređaji za zaštitu i upozoravanje ◀	1	3
11.5 ▶ C3 <i>Sustavi instrumenata/avionike</i> ◀		
11.5.1 ▶ C3 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i> ◀ ▶ C3 Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine ◀ ▶ C3 Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja zrakoplova, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta ◀ ▶ C3 Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje ◀ ▶ C3 Pokazatelj napadnog kuta, sustavi dojave gubitka uzgona ◀ ▶ C3 Glass cockpit ◀ ▶ C3 Ostale indikacije zrakoplovnih sustava ◀	1	2
11.5.2 ▶ C3 <i>Avionika</i> ◀	1	1

▼ **B**

	RAZINA	
	A1	B1.1
▶ C3 Osnove rasporeda sustava i rada:	—	—
— Automatskog letenja (ATA 22)		
— Komunikacije (ATA 23)		
— Sustava navigacije (ATA 34) ◀		
11.6 ▶ C3 <i>Električna energija (ATA 24)</i> ◀	1	3
▶ C3 Ugradnja i rad akumulatora ◀		
▶ C3 Proizvodnja istosmjerne struje ◀		
▶ C3 Proizvodnja izmjenične struje ◀		
▶ C3 Proizvodnja struje u slučaju nužde ◀		
▶ C3 Regulacija napona ◀		
▶ C3 Distribucija energije ◀		
▶ C3 Invertori, transformatori, ispravljači ◀		
▶ C3 Zaštita strujnih krugova. ◀		
▶ C3 Vanjski/Zemaljski izvori napajanja ◀		
11.7 ▶ C3 <i>Oprema i unutrašnje uređenje (ATA 25)</i> ◀		
(a) ▶ C3 Zahtjevi za opremu za slučaj nužde	2	2
Sjedala, pojasevi i remenje ◀		
(b) ▶ C3 Raspored kabine	1	1
Raspored opreme		
Ugradnja unutarnje opreme u kabini		
Oprema za zabavu u kabini		
Ugradnja kuhinje		
Oprema za rukovanje i držanje tereta		
Stepenice ◀		
11.8 ▶ C3 <i>Zaštita od požara (ATA 26)</i> ◀	1	3
(a) ▶ C3 Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje		
Protupožarni sustavi		
Provjere sustava ◀		
(b) ▶ C3 Prenosivi aparat za gašenje požara ◀	1	▶ M5 2 ◀
11.9 ▶ C3 <i>Komande leta (ATA 27)</i> ◀	1	3

▼ **B**

		RAZINA	
		A1	B1.1
	▶ C3 Primarne komande: krilce, kormilo visine, kormilo pravca, spojler ◀		
	▶ C3 Kontrola podešavanja komanda (trimanje) ◀		
	▶ C3 Aktivna kontrola opterećenja ◀		
	▶ C3 Uređaji za povećanje uzgona ◀		
	▶ C3 Smanjivanje uzgona, aerodinamične kočnice ◀		
	▶ C3 Upravljanje sustavom: ručno, hidraulično, pneumatsko, električno, fly by wire ◀		
	▶ C3 Umjetni osjećaj opterećenja na komandama leta, prigušivač skretanja, kontrola u odnosu na Machov broj, ograničivač otklona pravca, sustavi ublaživanja bočnih udara vjetra ◀		
	▶ C3 Uravnoteženje i podešavanje ◀		
	▶ C3 Sustav zaštite i upozorenja od gubitka uzgona ◀		
11.10	▶ C3 <i>Sustav goriva (ATA 28)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Raspored sustava ◀		
	▶ C3 Spremnici goriva ◀		
	▶ C3 Sustavi dovoda goriva ◀		
	▶ C3 Ispuštanje goriva u zraku, ventiliranje spremnika goriva, dreniranje goriva ◀		
	▶ C3 Unakrsno pretakanje i transfer goriva ◀		
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ C3 Dopunjavanje goriva i pražnjenje ◀		
	▶ C3 Gorivni sustav za kontrolu uzdužne stabilnosti zrakoplova ◀		
11.11	▶ C3 <i>Hidraulični pogon (ATA 29)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Raspored sustava ◀		
	▶ C3 Hidraulične tekućine ◀		
	▶ C3 Hidraulični spremnici i akumulatori ◀		
	▶ C3 Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko ◀		
	▶ C3 Generiranje tlaka u slučaju nužde ◀		
	▶ C3 Fitter ◀		
	▶ C3 Kontrola tlaka ◀		
	▶ C3 Distribucija snage ◀		

▼ **B**

	RAZINA	
	A1	B1.1
▶ C3 Sustavi za indikaciju i upozorenje ◀		
▶ C3 Povezanost s ostalim sustavima ◀		
11.12 ▶ C3 <i>Zaštita od leda i kiše (ATA 30)</i> ◀	1	3
▶ C3 Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda ◀		
▶ C3 Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom i kemijski ◀		
▶ C3 Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski ◀		
▶ C3 Zaštita od kiše ◀		
▶ C3 Grijanje pitot cijevi i drenažnih otvora ◀		
▶ C3 Sustavi brisača ◀		
11.13 ▶ C3 <i>Podvozje (ATA 32)</i> ◀	2	3
▶ C3 Konstrukcija, ublažavanje udara ◀		
▶ C3 Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju nužde ◀		
▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
▶ C3 Kotači, kočnice, sustav protiv proklizavanja i automatsko kočenje ◀		
▶ C3 Gume ◀		
▶ C3 Upravljanje ◀		
▶ C3 Sustav signalizacije zemlja-zrak ◀		
11.14 ▶ C3 <i>Svjetla (ATA 33)</i> ◀	2	3
▶ C3 Vanjska: navigacijska, rotirajuća protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led ◀		
▶ C3 Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu ◀		
▶ C3 Za slučaj nužde. ◀		
11.15 ▶ C3 <i>Kisik (ATA 35)</i> ◀	1	3
▶ C3 Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina ◀		
▶ C3 Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija ◀		
▶ C3 Regulacija dovoda ◀		
▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
▶ M5 11.16 <i>Pneumatika/Vakuum (ATA 36)</i> ◀	1	3
▶ M5 Raspored sustava ◀		
▶ M5 Izvori: motor/APU (pomoćni uređaj za napajanje), kompresori, spremnici, zemaljski uređaji ◀		

▼ **B**

	RAZINA	
	A1	B1.1
▶ M5 Tlačne i vakuumske crpke ◀		
▶ M5 Kontrola tlaka ◀		
▶ M5 Distribucija ◀		
▶ M5 Indikacije i upozorenja ◀		
▶ M5 Povezanost s ostalim sustavima ◀		
11.17 ▶ C3 <i>Voda/otpad (ATA 38)</i> ◀	2	3
▶ C3 Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje ◀		
▶ C3 Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje ◀		
▶ C3 Pitanja vezana uz koroziju ◀		
11.18 ▶ C3 <i>Sustav održavanja na zrakoplovu (ATA 45)</i> ◀	1	2
▶ C3 Centralna računala za održavanje ◀		
▶ C3 Sustav za unošenje podataka ◀		
▶ C3 Sustav elektroničke knjižnice ◀		
▶ C3 Ispis ◀		
▶ C3 Praćenje konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja) ◀		
11.19 ▶ C3 <i>Integrirana modularna avionika (ATA42)</i> ◀	1	2
▶ C3 Funkcije koje su obično u okviru modula Integrirane modularne avionike (IMA) su, među ostalim: upravljanje pneumatskim izvorima, kontrola tlaka zraka, kontrola zračne ventilacije, kontrola ventilacije avionike i pilotske kabine, kontrola temperature, komunikacija s kontrolom letenja, usmjerivači avioničke komunikacije, upravljanje električnim opterećenjem, praćenje osigurača, BITE električnog sustava, upravljanje gorivom, kontrola kočenja, kontrola upravljanja, izvlačenje/uvlačenje podvozja, indikacija tlaka u gumama, indikacija Oleo tlaka, praćenje temperature kočnica itd. ◀		
▶ C3 Jezgreni sustav mrežne komponente ◀		
▶ M5 11.20 <i>Kabinski sustavi (ATA 44)</i> ◀	1	2
▶ M5 Jedinice i komponente koje sadržavaju sredstva zabave za putnike i omogućuju komunikaciju unutar zrakoplova (Sustav za komunikaciju unutar kabine (CIDS)) te između kabine zrakoplova i zemaljskih postaja (Mrežna usluga u kabini (CNS)). Uključuju prijenos glasova, podataka, glazbe i videozapisa. ◀		
▶ M5 CIDS omogućuje vezu između pilotske/kabinske posade i kabinskih sustava. Ovi sustavi podržavaju razmjenu podataka između različitih srodnih zamjenjivih jedinica (<i>Line Replaceable Units, LRU</i>) te se njima obično upravlja putem panela za kabinsko osoblje. ◀		

▼ **B**

	RAZINA	
	A1	B1.1
<p>► M5 CNS se obično sastoji od poslužitelja koji je povezan s, među ostalim, sljedećim sustavima:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Podatkovna/Radiokomunikacija, — Jezgra kabinskog sustava (CCS); — Sustav za zabavu tijekom leta (IFES), — Vanjski komunikacijski sustav (ECS), — Sustav masovne memorije u kabini (CMMS), — Sustav nadzora kabine (CMS), — Razni kabinski sustavi (MCS). ◀ <p>► M5 CNS može sadržavati funkcije poput:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pristupa izvještajima prije polaska / prilikom polaska, — pristupa e-pošti/intranetu/internetu, baza podataka o putnicima. ◀ <ul style="list-style-type: none"> ► C3 Jezgrena kabinski sustav ◀ ► C3 Sustav za zabavu tijekom leta ◀ ► C3 Vanjski komunikacijski sustav ◀ ► C3 Sustav masovne memorije u kabini ◀ ► C3 Sustav nadzora kabine ◀ ► C3 Razni kabinski sustavi ◀ 	—	—
<p>11.21 ► C3 Sustavi informiranja (ATA46) ◀</p> <p>► C3 Jedinice i komponente koje omogućuju pohranjivanje, ažuriranje i preuzimanje digitalnih informacija koje su uobičajeno na papiru, mikrofilmu ili mikrofišu. Uključuju jedinice namijenjene pohrani informacija i njihovu čitanju, kao što su masovna pohrana i kontroler elektroničke biblioteke. Ne uključuju jedinice ili komponente ugrađene u druge svrhe koje su zajedničke s drugim sustavima, kao što su pisač u pilotskoj kabini ili zaslon za opću upotrebu. ◀</p> <p>► C3 Uobičajeni primjeri uključuju sustave upravljanja zračnim prometom i informiranjem te sustave mrežnih poslužitelja. ◀</p> <ul style="list-style-type: none"> ► C3 Opći sustav informiranja zrakoplova ◀ ► C3 Sustav informiranja pilotske kabine ◀ ► C3 Sustav informiranja o održavanju ◀ ► C3 Sustav informiranja putničke kabine ◀ ► C3 Razni sustavi informiranja ◀ 	1	2

▼ **C3**

MODUL 11.B AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA

Napomena 1: ovaj se modul ne odnosi na kategoriju B3. Odgovarajući predmeti za kategoriju B3 određeni su u modulu 11C.

Napomena 2: opseg ovog modula mora odražavati tehnologiju aviona bitnu za A2 i B1.2 potkategoriju.

▼ **B**

		RAZINA	
		A2	B1.2
11.1	► C3 <i>Teorija letenja</i> ◀		
11.1.1	► C3 <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i> ◀	1	2
	► C3 Rad i učinci:	—	—
	— kontrole po nagibu: krilca i spojleri		
	— kontrole po dubini: kormila visine (elevatori), stabilizatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili (canards)		
	— kontrole po smjeru, ograničivači otklona pravca ◀		
	► C3 Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora” ◀		
	► C3 Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca ◀		
	► C3 Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice ◀		
	► C3 Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika ◀		
	► C3 Kontroliranje graničnog sloja korištenjem vortex generatora, uređaja za slom uzgona ili uređaja na napadnim ivicama krila ◀		
	► C3 Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, prednapona komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča ◀		
11.1.2	► C3 <i>Let velike brzine — nije primjenjivo</i> ◀	—	—
11.2	► C3 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi</i> ◀		
	(a) ► C3 Zahtjevi plovidbenosti na strukturalnu čvrstoću	2	2
	Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna		
	Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka		
	Identifikacijski sustav zona i stanica (presjeka)		
	Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor		
	Odredbes o drenaži i ventilaciji		
	Sredstva za ugradnju sustava		
	Sredstva zaštite od udara munje		
	Povezivanje komponenata radi izjednačavanja električnog potencijala (metalizacija) zrakoplova ◀		
	(b) ► C3 Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužnice, pregrade, konstrukcijska ojačanja, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate, zaštita od korozije, krilo, veza repne površine i motora	1	2
	Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze		
	Metode površinske zaštite, poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja		
	Čišćenje površine		
	Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije ◀		

▼ **B**

		RAZINA	
		A2	B1.2
11.3	► C3 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – avioni</i> ◀		
11.3.1	► C3 <i>Trup (ATA 52/53/56)</i> ◀	1	2
	► C3 <i>Konstrukcija i brtvljenje zona pod tlakom</i> ◀		
	► C3 <i>Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja</i> ◀		
	► C3 <i>Ugradnja sjedala</i> ◀		
	► C3 <i>Vrata i izlazi za slučaj nužde: konstrukcija i upotreba</i> ◀		
	► C3 <i>Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla.</i> ◀		
11.3.2	► C3 <i>Krila (ATA 57)</i> ◀	1	2
	► C3 <i>Konstrukcija</i> ◀		
	► C3 <i>Spremnici goriva</i> ◀		
	► C3 <i>Spojevi podvozja, nosača, kontrolne površine i površina za povećanje uzgona/ otpora</i> ◀		
11.3.3	► C3 <i>Stabilizatori (ATA 55)</i> ◀	1	2
	► C3 <i>Konstrukcija</i> ◀		
	► C3 <i>Spoj komandne površine</i> ◀		
11.3.4	► C3 <i>Komandne površine (ATA 55/57)</i> ◀	1	2
	► C3 <i>Konstrukcija i spojevi</i> ◀		
	► C3 <i>Uravnoteženje – masa i aerodinamika.</i> ◀		
11.3.5	► C3 <i>Gondole/Nosači (ATA 54)</i> ◀	1	2
	► C3 <i>Gondole/Nosači:</i>	—	—
	— konstrukcija		
	— protupožarne pregrade		
	— nosači motora ◀		
11.4	► C3 <i>Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)</i> ◀	1	3
	► C3 <i>Sustavi za klimatizaciju i izjednačavanje tlaka</i> ◀		
	► C3 <i>Uređaji za kontrolu tlaka u kabini, zaštitu i upozoravanje</i> ◀		
	► C3 <i>Sustavi za grijanje</i> ◀		
11.5	► C3 <i>Sustavi instrumenata/avionike</i> ◀		
11.5.1	► C3 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i> ◀	1	2
	► C3 <i>Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine</i> ◀		
	► C3 <i>Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja zrakoplova, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta</i> ◀		

▼ **B**

		RAZINA	
		A2	B1.2
	▶ C3 Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje ◀		
	▶ C3 Pokazatelj napadnog kuta, sustavi dojave gubitka uzgona ◀		
	▶ C3 Glass cockpit ◀		
	▶ C3 Ostale indikacije zrakoplovnih sustava ◀		
11.5.2	▶ C3 Avionika ◀	1	1
	▶ C3 Osnove rasporeda i rada:	—	—
	— Automatskog letenja (ATA 22)		
	— Komunikacije (ATA 23)		
	— Sustava navigacije (ATA 34) ◀		
11.6	▶ C3 Električna energija (ATA 24) ◀	1	3
	▶ C3 Ugradnja i rad akumulatora ◀		
	▶ C3 Proizvodnja istosmjerne struje ◀		
	▶ C3 Regulacija napona ◀		
	▶ C3 Distribucija energije ◀		
	▶ C3 Zaštita strujnih krugova. ◀		
	▶ C3 Inverteri, transformatori ◀		
11.7	▶ C3 Oprema i unutrašnje uređenje (ATA 25) ◀		
	(a) ▶ C3 Zahtjevi za opremu za slučaj nužde	2	2
	Sjedala i pojasevi ◀		
	(b) ▶ C3 Raspored kabine	1	1
	Raspored opreme		
	Ugradnja unutarnje opreme u kabini		
	Oprema za zabavu u kabini		
	Ugradnja kuhinje		
	Oprema za rukovanje i držanje tereta		
	Stepenice ◀		
11.8	▶ C3 Zaštita od požara (ATA 26) ◀		
	(a) ▶ C3 Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje	1	3
	Protupožarni sustavi		
	Provjere sustava ◀		
	(b) ▶ C3 Prenosivi aparat za gašenje požara ◀	1	▶ M5 2 ◀
11.9	▶ C3 Komande leta (ATA 27) ◀	1	3

▼ **B**

		RAZINA	
		A2	B1.2
	▶ C3 Primarne komande: krilce, kormilo visine, kormilo pravca ◀		
	▶ C3 Trimer ◀		
	▶ C3 Oprema za povećanje uzgona ◀		
	▶ C3 Upravljanje sustavom: ručno ◀		
	▶ C3 Ublaživanje bočnih udara vjetra ◀		
	▶ C3 Uravnoteženje i podešavanje ◀		
	▶ C3 Sustav upozorenja od gubitka uzgona ◀		
11.10	▶ C3 <i>Sustav goriva (ATA 28)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Raspored sustava ◀		
	▶ C3 Spremnici goriva ◀		
	▶ C3 Sustavi dovoda goriva ◀		
	▶ C3 Unakrsno pretakanje i transfer goriva ◀		
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ C3 Dopunjavanje goriva i pražnjenje ◀		
11.11	▶ C3 <i>Hidraulični pogon (ATA 29)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Raspored sustava ◀		
	▶ C3 Hidraulične tekućine ◀		
	▶ C3 Hidraulični spremnici i akumulatori ◀		
	▶ C3 Generiranje tlaka: električno, mehaničko ◀		
	▶ C3 Filtri ◀		
	▶ C3 Kontrola tlaka ◀		
	▶ C3 Distribucija snage ◀		
	▶ C3 Sustavi za indikaciju i upozoravanje ◀		
11.12	▶ C3 <i>Zaštita od leda i kiše (ATA 30)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda ◀		
	▶ C3 Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski ◀		
	▶ C3 Grijanje pitot cijevi i drenažnih otvora ◀		
	▶ C3 Sustavi brisača ◀		
11.13	▶ C3 <i>Podvozje (ATA 32)</i> ◀	2	3

▼ **B**

		RAZINA	
		A2	B1.2
	▶ C3 Konstrukcija, ublažavanje udara ◀		
	▶ C3 Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju nužde ◀		
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ C3 Kotači, kočnice, sustav protiv proklizavanja i automatsko kočenje ◀		
	▶ C3 Gume ◀		
	▶ C3 Upravljanje ◀		
	▶ C3 Sustav signalizacije zemlja-zrak ◀		
11.14	▶ C3 <i>Svjetla (ATA 33)</i> ◀	2	3
	▶ C3 Vanjska: navigacijska, rotirajuća protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led ◀		
	▶ C3 Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu ◀		
	▶ C3 Za slučaj nužde. ◀		
11.15	▶ C3 <i>Kisik (ATA 35)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina ◀		
	▶ C3 Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija ◀		
	▶ C3 Regulacija dovoda ◀		
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ M5 11.16 <i>Pneumatika/Vakuum (ATA 36)</i> ◀	1	3
	▶ M5 Raspored sustava ◀		
	▶ M5 Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji ◀		
	▶ M5 Tlačne i vakuumske crpke ◀		
	▶ M5 Kontrola tlaka ◀		
	▶ M5 Distribucija ◀		
	▶ M5 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ M5 Povezanost s ostalim sustavima ◀		
11.17	▶ C3 <i>Voda/otpad (ATA 38)</i> ◀	2	3
	▶ C3 Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje ◀		
	▶ C3 Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje ◀		
	▶ C3 Pitanja vezana uz koroziju. ◀		

▼ **C3**

MODUL 11.C AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA

Napomena: Opseg ovog modula odražava tehnologiju aviona koja odgovara B3 kategoriji.

▼ **B**

		RAZINA
		B3
11.1	<p>▶ C3 <i>Teorija letenja</i> ◀</p> <p>▶ C3 <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i> ◀</p> <p>▶ C3 Rad i učinci:</p> <p>— kontrole po nagibu: krilca i spojleri</p> <p>— kontrole po dubini: kormila visine (elevatori), stabilizatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili (canards)</p> <p>— kontrole po smjeru, ograničivači otklona pravca ◀</p> <p>▶ C3 Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora” ◀</p> <p>▶ C3 Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca ◀</p> <p>▶ C3 Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice ◀</p> <p>▶ C3 Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika ◀</p> <p>▶ C3 Kontroliranje graničnog sloja korištenjem vortex generatora, uređaja za slom uzgona ili uređaja na napadnim ivicama krila ◀</p> <p>▶ C3 Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, prednapona komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča ◀</p>	1
11.2	<p>▶ C3 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi</i> ◀</p> <p>(a) ▶ C3 Zahtjevi plovidbenosti na strukturalnu čvrstoću</p> <p>Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna</p> <p>Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka</p> <p>Identifikacijski sustav zona i stanica (presjeka)</p> <p>Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor</p> <p>Odredbe o drenaži i ventilaciji</p> <p>Sredstva za ugradnju sustava</p> <p>Sredstva zaštite od udara munje</p> <p>Povezivanje komponenata radi izjednačavanja električnog potencijala (metalizacija) zrakoplova ◀</p>	2

▼ **B**

		RAZINA
		B3
	(b) ► C3 Konstruktivske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviru trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužnice, pregrade, konstruktivska ojačanja, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplata, zaštita od korozije, krilo, veza repne površine i motora Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze Metode površinske zaštite, poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja Čišćenje površine Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije ◀	2
11.3	► C3 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – avioni</i> ◀	
11.3.1	► C3 <i>Trup (ATA 52/53/56)</i> ◀	1
	► C3 Konstrukcija ◀	
	► C3 Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja ◀	
	► C3 Ugradnja sjedala ◀	
	► C3 Vrata i izlazi za slučaj nužde: konstrukcija i upotreba ◀	
	► C3 Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla ◀	
11.3.2	► C3 <i>Krila (ATA 57)</i> ◀	1
	► C3 Konstrukcija ◀	
	► C3 Spremnici goriva ◀	
	► C3 Spojevi podvozja, nosača, kontrolne površine i površina za povećanje uzgona/ otpora ◀	
11.3.3	► C3 <i>Stabilizatori (ATA 55)</i> ◀	1
	► C3 Konstrukcija ◀	
	► C3 Spoj komandne površine ◀	
11.3.4	► C3 <i>Komandne površine (ATA 55/57)</i> ◀	1
	► C3 Konstrukcija i spojevi ◀	
	► C3 Uravnoteženje – masa i aerodinamika. ◀	
11.3.5	► C3 <i>Gondole/Nosači (ATA 54)</i> ◀	
	► C3 Gondole/Nosači:	1
	— Konstrukcija	
	— protupožarne pregrade	
	— nosači motora ◀	

▼ **B**

		RAZINA
		B3
11.4	▶ C3 <i>Klimatizacija (ATA 21)</i> ◀	
	▶ C3 Sustavi grijanja i ventilacije ◀	1
11.5	▶ C3 <i>Sustavi instrumenata/avionike</i> ◀	
11.5.1	▶ C3 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i> ◀	1
	▶ C3 Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine ◀	
	▶ C3 Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja zrakoplova, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinatorski zaokreta ◀	
	▶ C3 Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje ◀	
	▶ C3 Pokazatelj napadnog kuta, sustavi dojave gubitka uzgona ◀	
	▶ C3 Glass cockpit ◀	
	▶ C3 Ostale indikacije zrakoplovnih sustava ◀	
11.5.2	▶ C3 <i>Avionika</i> ◀	1
	▶ C3 Osnove rasporeda i rada:	—
	— Automatskog letenja (ATA 22)	
	— Komunikacije (ATA 23)	
	— Sustava navigacije (ATA 34) ◀	
11.6	▶ C3 <i>Električna energija (ATA 24)</i> ◀	2
	▶ C3 Ugradnja i rad akumulatora ◀	
	▶ C3 Proizvodnja istosmjerne struje ◀	
	▶ C3 Regulacija napona ◀	
	▶ C3 Distribucija energije ◀	
	▶ C3 Zaštita strujnih krugova. ◀	
	▶ C3 Inverteri, transformatori ◀	
11.7	▶ C3 <i>Oprema i unutrašnje uređenje (ATA 25)</i> ◀	2
	▶ C3 Zahtjevi za opremu za slučaj nužde ◀	
	▶ C3 Sjedala, pojasevi i remenje ◀	

▼ **B**

		RAZINA
		B3
11.8	▶ C3 <i>Zaštita od požara (ATA 26)</i> ◀	2
	▶ C3 Prenosivi aparat za gašenje požara ◀	
11.9	▶ C3 <i>Komande leta (ATA 27)</i> ◀	3
	▶ C3 Primarne komande: krilce, kormilo visine, kormilo pravca ◀	
	▶ C3 Trimer ◀	
	▶ C3 Oprema za povećanje uzgona ◀	
	▶ C3 Upravljanje sustavom: ručno ◀	
	▶ C3 Ublaživanje bočnih udara vjetra ◀	
	▶ C3 Uravnoteženje i podešavanje ◀	
	▶ C3 Sustav upozorenja od gubitka uzgona ◀	
11.10	▶ C3 <i>Sustav goriva (ATA 28)</i> ◀	2
	▶ C3 Raspored sustava ◀	
	▶ C3 Spremnici goriva ◀	
	▶ C3 Sustavi dovoda goriva ◀	
	▶ C3 Unakrsno pretakanje i transfer goriva ◀	
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀	
	▶ C3 Dopunjavanje goriva i pražnjenje ◀	
11.11	▶ C3 <i>Hidraulični pogon (ATA 29)</i> ◀	2
	▶ C3 Raspored sustava ◀	
	▶ C3 Hidraulične tekućine ◀	
	▶ C3 Hidraulični spremnici i akumulatori ◀	
	▶ C3 Generiranje tlaka: električno, mehaničko ◀	
	▶ C3 Filtri ◀	
	▶ C3 Kontrola tlaka ◀	
	▶ C3 Distribucija snage ◀	
	▶ C3 Sustavi za indikaciju i upozoravanje ◀	
11.12	▶ C3 <i>Zaštita od leda i kiše (ATA 30)</i> ◀	1
	▶ C3 Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda ◀	
	▶ C3 Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski ◀	
	▶ C3 Grijanje pitot cijevi i drenažnih otvora ◀	
	▶ C3 Sustavi brisača ◀	
11.13	▶ C3 <i>Podvozje (ATA 32)</i> ◀	2

▼ **B**

		RAZINA	
		B3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 Konstrukcija, ublažavanje udara ◀ ▶ C3 Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju nužde ◀ ▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀ ▶ C3 Kotači, kočnice, sustav protiv proklizavanja i automatsko kočenje ◀ ▶ C3 Gume ◀ ▶ C3 Upravljanje ◀ 		
11.14	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Svjetla (ATA 33)</i> ◀ ▶ C3 Vanjska: navigacijska, rotirajuća protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led ◀ ▶ C3 Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu ◀ ▶ C3 Za slučaj nužde. ◀ 	2	
11.15	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Kisik (ATA 35)</i> ◀ ▶ C3 Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina ◀ ▶ C3 Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija ◀ ▶ C3 Regulacija dovoda ◀ ▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀ 	2	
11.16	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Pneumatika/Vakuum (ATA 36)</i> ◀ ▶ C3 Raspored sustava ◀ ▶ C3 Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji ◀ ▶ C3 Tlak i vakuum pumpe ◀ ▶ C3 Kontrola tlaka ◀ ▶ C3 Distribucija ◀ ▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀ ▶ C3 Povezanost s ostalim sustavima ◀ 	2	

▼ **C3**

MODUL 12. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI HELIKOPTERA

▼ **B**

		RAZINA	
		A3 A4	B1.3 B1.4
12.1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Teorija letenja – Aerodinamika rotirajućeg krila</i> ◀ ▶ C3 Terminologija ◀ ▶ C3 Učinci žiroskopske precesije ◀ ▶ C3 Reakcija okretnog momenta i kontrola pravca ◀ ▶ C3 Asimetrija uzgona, gubitak uzgona na kraku rotora ◀ ▶ C3 Tendencija translacije i njena korekcija ◀ 	1	2

▼ **B**

		RAZINA	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	▶ C3 Koriolisov učinak i kompenzacija ◀		
	▶ C3 Položaj vortex prstenova, snaga poravnavanja, pretjerano povećanje napadnog kuta ◀		
	▶ C3 Autorotacija ◀		
	▶ C3 Zemaljski utjecaj. ◀		
12.2	▶ C3 <i>Sustav upravljanja zrakoplovom u letu</i> ◀	2	3
	▶ C3 Ciklička kontrola ◀		
	▶ C3 Skupna kontrola ◀		
	▶ C3 Njihajuća ploča ◀		
	▶ C3 Kontrola pravca: kontrola protuokretnog momenta, repni rotor, drenirani zrak ◀		
	▶ C3 Glava glavnog rotora: konstrukcija i radne značajke ◀		
	▶ C3 Ublaživači krakova: Funkcija i konstrukcija ◀		
	▶ C3 Krakovi rotora: konstrukcija i način učvršćenja krakova glavnog i repnog rotora ◀		
	▶ C3 Kontrola komanda: fiksni i fleksibilni stabilizatori ◀		
	▶ C3 Način rada sustava: ručni, hidraulični, električni, i „fly by wire” ◀		
	▶ C3 Umjetni osjećaj opterećenja ◀		
	▶ C3 Uravnoteženje i podešavanje ◀		
12.3	▶ C3 <i>Praćenje krakova i analiza vibracija</i> ◀	1	3
	▶ C3 Poravnanje rotora ◀		
	▶ C3 Praćenje glavnog i repnog rotora ◀		
	▶ C3 Statičko i dinamičko balansiranje ◀		
	▶ C3 Vrste vibracija, načini reduciranja vibracija ◀		
	▶ C3 Rezonancija tla. ◀		
12.4	▶ C3 <i>Prijenos snage</i> ◀	1	3
	▶ C3 Mjenjačke kutije, glavni i repni rotor ◀		
	▶ C3 Spojke, dijelovi sa slobodnim okretanjem i kočnice rotora. ◀		
	▶ C3 Repna pogonska osovina, fleksibilne spojnice, ležajevi, prigušivači vibracija i kućišta ležajeva. ◀		
12.5	▶ C3 <i>Struktura konstrukcije zrakoplova</i> ◀		
	(a) ▶ C3 Zahtjevi ploidbenosti na strukturalnu čvrstoću	2	2
	Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna		
	Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka		
	Identifikacijski sustav zona i stanica (presjeka)		

▼ **B**

	RAZINA	
	A3A4	B1.3 B1.4
<p>Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor</p> <p>Odredbe o drenaži i ventilaciji</p> <p>Sredstva za ugradnju sustava</p> <p>Sredstva zaštite od udara munje ◀</p> <p>(b) ► C3 Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužnice, pregrade, konstrukcijska ojačanja, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate i zaštita od korozijeSpojevi nosača, stabilizatora i podvozja</p> <p>Ugradnja sjedala</p> <p>Vrata: konstrukcija, mehanizmi, operativni i sigurnosni uređaji</p> <p>Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla</p> <p>Spremnici goriva</p> <p>Protupožarne pregrade</p> <p>Nosači motora</p> <p>Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze</p> <p>Metode površinske zaštite, poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja</p> <p>Čišćenje površine</p> <p>Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije ◀</p>	1	2
12.6 ► C3 <i>Klimatizacija (ATA 21)</i> ◀		
12.6.1 ► C3 <i>Dovod zraka</i> ◀	1	2
► C3 Izvori napajanja zrakom, uključujući preuzimanje zraka motora iz motora i zemaljskih uređaja ◀		
12.6.2 ► C3 <i>Klimatizacija</i> ◀	1	3
► C3 Sustavi klimatizacije ◀		
► C3 Sustav razvođenja ◀		
► C3 Sustav za kontrolu protoka i temperature ◀		
► C3 Zaštitni i upozoravajući uređaji. ◀		
12.7 ► C3 <i>Sustavi instrumenata/avionike</i> ◀		
12.7.1 ► C3 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i> ◀	1	2
► C3 Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine ◀		
► C3 Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja zrakoplova, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinatorka zaokreta ◀		
► C3 Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje ◀		
► C3 Sustavi za indikaciju vibracija – HUMS ◀		
► C3 Glass cockpit ◀		

▼ **B**

		RAZINA	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	▶ C3 Ostale indikacije zrakoplovnih sustava ◀		
12.7.2	▶ C3 Avionika ◀	1	1
	▶ C3 Osnove rasporeda i rada sustava: ◀		
	▶ C3 Automatskog letenja (ATA 22) ◀		
	▶ C3 Komunikacije (ATA 2 3) ◀		
	▶ C3 Sustava navigacije (ATA 34). ◀		
12.8	▶ C3 Električna energija (ATA 24) ◀	1	3
	▶ C3 Ugradnja i rad akumulatora ◀		
	▶ C3 Proizvodnja istosmjerne struje, proizvodnja izmjenične struje ◀		
	▶ C3 Proizvodnja struje za slučaj nužde ◀		
	▶ C3 Regulacija napona, Zaštita strujnih krugova. ◀		
	▶ C3 Distribucija energije ◀		
	▶ C3 Invertori, transformatori, ispravljači ◀		
	▶ C3 Vanjski/Zemaljski izvori napajanja. ◀		
12.9	▶ C3 Oprema i unutrašnje uređenje (ATA 25) ◀		
	(a) ▶ C3 Zahtjevi za opremu za slučaj nužde Sjedaća i pojasevi Sustavi za podizanje ◀	2	2
	(b) ▶ C3 Sustavi plutanja u slučaju nužde Raspored kabine, držanje tereta; Raspored opreme Ugradnja interijer u kabini ◀	1	1
12.10	▶ C3 Zaštita od požara (ATA 26) ◀	1	3
	▶ C3 Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje ◀		
	▶ C3 Protupožarni sustavi ◀		
	▶ C3 Provjere sustava. ◀		
12.11	▶ C3 Sustav goriva (ATA 28) ◀	1	3
	▶ C3 Raspored sustava ◀		
	▶ C3 Spremnici goriva ◀		
	▶ C3 Sustavi dovoda goriva ◀		
	▶ C3 Ispuštanje goriva u zraku, ventiliranje spremnika goriva, dreniranje goriva ◀		
	▶ C3 Unakrsno pretakanje i transfer goriva ◀		
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ C3 Dopunjavanje goriva i pražnjenje ◀		
12.12	▶ C3 Hidraulični pogon (ATA 29) ◀	1	3

▼ **B**

		RAZINA	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	▶ C3 Raspored sustava ◀		
	▶ C3 Hidraulične tekućine ◀		
	▶ C3 Hidraulični spremnici i akumulatori ◀		
	▶ C3 Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko ◀		
	▶ C3 Generiranje tlaka u slučaju nužde ◀		
	▶ C3 Filtri ◀		
	▶ C3 Kontrola tlaka ◀		
	▶ C3 Distribucija snage ◀		
	▶ C3 Sustavi za indikaciju i upozorenje ◀		
	▶ C3 Povezanost s ostalim sustavima ◀		
12.13	▶ C3 <i>Zaštita od leda i kiše (ATA 30)</i> ◀	1	3
	▶ C3 Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda ◀		
	▶ C3 Sustavi protiv zaleđivanja i za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom i kemijski ◀		
	▶ C3 Zaštita od kiše ◀		
	▶ C3 Grijanje pitot cijevi i drenažnih otvora ◀		
	▶ C3 Sustav brisača ◀		
12.14	▶ C3 <i>Podvozje (ATA 32)</i> ◀	2	3
	▶ C3 Konstrukcija, ublažavanje udara ◀		
	▶ C3 Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju nužde ◀		
	▶ C3 Indikacije i upozorenja ◀		
	▶ C3 Kotači, gume, kočnice ◀		
	▶ C3 Upravljanje ◀		
	▶ C3 Sustav signalizacije zemlja-zrak ◀		
	▶ C3 Skije, plovci. ◀		
12.15	▶ C3 <i>Svjetla (ATA 33)</i> ◀	2	3
	▶ C3 Vanjska: navigacijska, za slijetanje, taksiranje, led ◀		
	▶ C3 Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu ◀		
	▶ C3 Za slučaj nužde. ◀		
▶ M5	12.16 <i>Pneumatika/Vakuum (ATA 36)</i> ◀	1	3
	▶ M5 Raspored sustava ◀		

▼ B

		RAZINA	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>M5</u> Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji ◀ ▶ <u>M5</u> Tlačne i vakuumske crpke ◀ ▶ <u>M5</u> Kontrola tlaka ◀ ▶ <u>M5</u> Distribucija ◀ ▶ <u>M5</u> Indikacije i upozorenja ◀ ▶ <u>M5</u> Povezanost s ostalim sustavima. ◀ 		
12.17	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> <i>Integrirana modularna avionika (ATA42)</i> ◀ ▶ <u>C3</u> Funkcije koje su obično u okviru modula Integrirane modularne avionike (IMA) su, među ostalim: ◀ ▶ <u>C3</u> upravljanje pneumatskim izvorima, kontrola tlaka zraka, kontrola zračne ventilacije, kontrola ventilacije avionike i pilotske kabine, kontrola temperature, komunikacija s kontrolom letenja, usmjerivači avioničke komunikacije, upravljanje električnim opterećenjem, praćenje osigurača, BITE električnog sustava, upravljanje gorivom, kontrola kočenja, kontrola upravljanja, izvlačenje/uvlačenje podvozja, indikacija tlaka u gumama, indikacija Oleo tlaka, praćenje temperature kočnica itd. ◀ ▶ <u>C3</u> Jezgreni sustav ◀ ▶ <u>C3</u> Mrežne komponente ◀ 	1	2
12.18	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> <i>Sustav održavanja na zrakoplovu (ATA 45)</i> ◀ ▶ <u>C3</u> Centralna računala za održavanje ◀ ▶ <u>C3</u> Sustav za unošenje podataka ◀ ▶ <u>C3</u> Sustav elektroničke knjižnice ◀ ▶ <u>C3</u> Ispis ◀ ▶ <u>C3</u> Praćenje konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja) ◀ 	1	2
12.19	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> <i>Sustavi informiranja (ATA46)</i> ◀ ▶ <u>C3</u> Jedinice i komponente koje omogućuju pohranjivanje, ažuriranje i preuzimanje digitalnih informacija koje su uobičajeno na papiru, mikrofilmu ili mikrofišu. Uključuju jedinice namijenjene pohrani informacija i njihovu čitanju, kao što su masovna pohrana i kontroler elektroničke biblioteke. Ne uključuju jedinice ili komponente ugrađene u druge svrhe koje su zajedničke s drugim sustavima, kao što su pisac u pilotskoj kabini ili zaslon za opću upotrebu. ◀ ▶ <u>C3</u> Uobičajeni primjeri uključuju sustave upravljanja zračnim prometom i informiranjem te sustave mrežnih poslužitelja. ◀ ▶ <u>C3</u> Opći sustav informiranja zrakoplova ◀ ▶ <u>C3</u> Sustav informiranja pilotske kabine ◀ ▶ <u>C3</u> Sustav informiranja o održavanju ◀ ▶ <u>C3</u> Sustav informiranja putničke kabine ◀ ▶ <u>C3</u> Razni sustavi informiranja ◀ 	1	2

▼ M5

MODUL 13. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI ZRAKOPLOVA

	RAZINA
	B2 B2L
13.1 <i>Teorija letenja</i>	
(a) <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i>	1
Rad i učinci:	
— kontrole po nagibu: krilca i spojleri,	
— kontrole po dubini: kormila visine (elevatora), stabilizatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili (<i>canards</i>) s promjenjivim napadnim kutom i	
— kontrole pravca: ograničivači kormila pravca;	
Kontrola upotrebom elevona, kormila pravca i visine (<i>ruddervators</i>);	
Uređaji za povećanje uzgona: prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;	
Uređaji za induciranje otpora: spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice; i	
Rad i učinci trimera, servo-trimera i prednaponske komandne površine.	
(b) <i>Brzi let</i>	1
Brzina zvuka, dozvučni let, transsonični let, nadzvučni let;	
Machov broj, kritični Machov broj.	
(c) <i>Aerodinamika rotirajućeg krila</i>	1
Terminologija;	
Rad i učinak cikličkih i skupnih komandi te komandi za uravnoteženje okretnog momenta.	
13.2 <i>Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi</i>	
Osnove strukturalnih sustava;	1
Identifikacijski sustavi zona i stanica;	2
Električno povezivanje;	2
Odredbe o zaštiti od groma.	2
13.3 <i>Automatsko letenje (ATA 22)</i>	
(a)	3
Osnove automatskog letenja uključujući radna načela i tekuću terminologiju;	
Obrada komandnih signala;	
Načini rada: kanali nagiba, dubine i smjera;	
Ublaživači skretanja;	
Sustavi za povećanje stabilnosti kod helikoptera;	
Automatska kontrola ravnoteže (trimanja);	
Sučelje za navigacijsku pomoć autopilota;	

▼ M5

	RAZINA
	B2 B2L
<p>(b)</p> <p>Sustavi automatske kontrole potiska motora (<i>autothrottle</i>).</p> <p>Sustavi automatskog slijetanja: načela i kategorije, vrste operacija, prilaz, kut poniranja, slijetanje, prekid slijetanja, sustav praćenja i stanja kvara.</p>	3
13.4 <i>Komunikacija/Navigacija (ATA 23/34)</i>	
<p>(a)</p> <p>Osnove širenja radiovalova, antene, prijenosne linije, komunikacija, prijemnik i odašiljač; Načela rada sljedećih sustava:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Komunikacija na vrlo visokoj frekvenciji (VHF); — Komunikacija na visokoj frekvenciji (HF); — Audio; — Odašiljači signala s mjesta nesreće (ELT); — Uređaj za snimanje zvuka u pilotskoj kabini (CVR); — Visokofrekventni višesmjerni radiopredajnik (VOR); — Radiokompas (ADF); — Sustav za instrumentalno slijetanje (ILS); — Sustavi za usmjeravanje leta, oprema za određivanje udaljenosti (DME); — Prostorna navigacija, RNAV sustavi; — Sustavi upravljanja letom (FMS); — Globalni sustav za određivanje položaja (GPS), Globalni navigacijski satelitski sustav (GNSS); — Podatkovne veze. 	3
<p>(b)</p> <ul style="list-style-type: none"> — ATC primopredajnik (kontrola zračnog prometa), sekundarni nadzorni radar; — Sustav upozoravanja na promet i izbjegavanja sudara (TCAS); — Meteorološki radar; — Radio visinomjer; — Automatski ovisan nadzor – radiodifuzijsko emitiranje (ADS-B). 	3
<p>(c)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Mikrovalni sustav za slijetanje (MLS); — Navigacija vrlo niskom frekvencijom i hiperbolička navigacija (VLF/Omega); — Doppler navigacija; — Inercijski navigacijski sustavi (INS); — ARINC (Aircraft Radio Incorporated) komunikacija i izvješćivanje. 	3
13.5 <i>Električna energija (ATA 24)</i>	
<p>Ugradnja i rad akumulatora;</p> <p>Proizvodnja istosmjerne struje (DC);</p> <p>Proizvodnja izmjenične struje (AC);</p> <p>Proizvodnja struje u slučaju opasnosti;</p>	3

▼ **M5**

	RAZINA
	B2 B2L
Regulacija napona; Distribucija snage; Invertori, transformatori, ispravljači; Zaštita strujnih krugova. Vanjski/zemaljski izvori napajanja.	
13.6 <i>Oprema i unutarnje opremanje (ATA 25)</i> Zahtjevi za elektroničku opremu u slučaju opasnosti; Oprema za zabavu u kabini.	3
13.7 <i>Komande leta (ATA 27)</i>	
(a) Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca, spojler; Kontrola podešavanja komanda; Aktivna kontrola opterećenja; Uređaji za povećanje uzgona; Smanjivanje uzgona, aerodinamične kočnice; Upravljanje sustavom: ručno, hidraulično, pneumatsko; Umjetni osjećaj opterećenja na komandama leta, ublaživač skretanja, kontrola u odnosu na Machov broj, ograničavač kormila pravca, ublaživanje bočnih udara vjetra; Sustavi zaštite od gubitka uzgona.	2
(b) Upravljanje sustavom: električno, 'fly by wire' (pomoću računala).	3
13.8 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i>	3
Klasifikacija; Atmosfera; Terminologija; Sustavi i uređaji za mjerenje tlaka; Pitot-statički sustavi; Visinomjeri; Pokazatelji vertikalne brzine (variometri); Pokazatelji zračne brzine; Mahmetri; Sustavi za obavijesti/upozorenja o visini leta; Računala za podatke o letu; Pneumatski sustavi instrumenata; Uređaji za izravno očitavanje tlaka i temperature; Sustavi indikacije temperature; Indikacijski sustavi za količinu goriva; Žiroskopska načela; Umjetni horizont; Pokazatelji klizanja; Žiroskopi pravca; Sustavi upozoravanja približavanja zemlji (GPWS);	

▼ M5

	RAZINA
	B2 B2L
Sustavi kompasa; Sustavi snimanja podataka o letu (FDRS); Sustavi elektroničkih instrumenata leta (EFIS); Sustav instrumenata upozorenja uključujući glavni sustav upozoravanja i centralizirane panele za upozoravanje; Sustavi upozorenja o gubitku uzgona i indikacije napadnog kuta; Mjerenje i indikacija vibracije; Instrumentalna ploča.	
13.9 <i>Svjetla (ATA 33)</i>	3
Vanjska: navigacijska, za slijetanje, taksiranje, led; Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu; Za slučaj opasnosti.	
13.10 <i>Sustavi održavanja u zrakoplovu (ATA 45)</i>	3
Centralna računala za održavanje; Sustav za unošenje podataka; Sustav elektroničke knjižnice; Sustav ispisa; Sustav praćenja konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja).	
13.11 <i>Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)</i>	
13.11.1 <i>Dovod zraka</i>	2
Izvori dovoda zraka uključujući i motor, APU i zemaljski uređaj;	
13.11.2 <i>Klimatizacija</i>	
Sustavi klimatizacije	2
Uređaji za kruženje zraka i pare;	3
Sustavi razvođenja;	1
Sustav za kontrolu protoka, temperature i vlažnosti.	3
13.11.3 <i>Izjednačavanje tlaka u kabini</i>	3
Sustavi za izjednačavanje tlaka u kabini; Kontrola i indikacija, uključujući kontrolne i sigurnosne ventile; Uređaji za kontrolu tlaka u kabini.	
13.11.4 <i>Sigurnosni uređaji i uređaji za upozoravanje</i>	3
Zaštitni uređaji i uređaji za upozoravanje.	
13.12 <i>Zaštita od požara (ATA 26)</i>	
(a)	3
Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje; Protupožarni sustavi; Provjere sustava.	
(b)	1
Prenosivi aparat za gašenje požara.	

▼ M5

		RAZINA
		B2 B2L
13.13	<i>Sustav goriva (ATA 28)</i>	
	Raspored sustava;	1
	Spremnici goriva;	1
	Sustavi dovoda goriva;	1
	Ispuštanje goriva u zraku, ventilacija i ocjeđivanje;	1
	Križno pretakanje i transfer goriva;	2
	Indikacije i upozorenja;	3
	Dopunjavanje goriva i pražnjenje;	2
	Uzdužno uravnoteženje sustava za gorivo.	3
13.14	<i>Hidraulični pogon (ATA 29)</i>	
	Raspored sustava;	1
	Hidraulične tekućine;	1
	Hidraulični spremnici i akumulatori;	1
	Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko;	3
	Generiranje tlaka za hitne slučajeve;	3
	Filtri;	1
	Kontrola tlaka;	3
	Distribucija snage;	1
	Sustavi za indikaciju i upozorenje;	3
	Povezanost s ostalim sustavima.	3
13.15	<i>Zaštita od leda i kiše (ATA 30)</i>	
	Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda;	2
	Sustavi protiv zaleđivanja: električni, s vrućim zrakom i kemijski;	2
	Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski;	3
	Zaštita od kiše i odstranivanje kiše;	1
	Grijanje pitot-cijevi i odvoda	3
	Sustavi brisača.	1
13.16	<i>Podvozje (ATA 32)</i>	
	Konstrukcija, amortiziranje;	1
	Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;	3
	Indikacije i upozorenja;	3
	Kotači, kočnice, sustav protiv blokiranja i autokočenje;	3
	Gume;	1
	Upravljanje;	3
	Sustav signalizacije zemlja-zrak.	3
13.17	<i>Kisik (ATA 35)</i>	
	Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina;	3
	Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;	3

▼ M5

	RAZINA
	B2 B2L
Regulacija dovoda;	3
Indikacije i upozorenja;	3
13.18 <i>Pneumatika/Vakuum (ATA 36)</i>	
Raspored sustava;	2
Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji;	2
Kontrola tlaka;	3
Distribucija;	1
Indikacije i upozorenja;	3
Povezanost s ostalim sustavima.	3
13.19 <i>Voda/otpad (ATA 38)</i>	2
Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje; Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje.	
13.20 <i>Integrirana modularna avionika (IMA) (ATA 42)</i>	3
Jezgra sustava;	
Mrežne komponente.	
<i>Napomena: Funkcije koje su obično ugrađene u IMA module su, među ostalim:</i>	
— <i>upravljanje odzračivanjem;</i>	
— <i>kontrola tlaka zraka;</i>	
— <i>prozračivanje i kontrola zraka;</i>	
— <i>kontrola avionike i ventilacije pilotske kabine, kontrola temperature;</i>	
— <i>komunikacija u zračnom prometu;</i>	
— <i>usmjerivač avioničke komunikacije;</i>	
— <i>upravljanje električnim očitajima;</i>	
— <i>nadzor osigurača;</i>	
— <i>električni sustav ugrađene ispitne opreme (Built-In Test Equipment, BITE);</i>	
— <i>upravljanje gorivom;</i>	
— <i>kontrola kočenja;</i>	
— <i>kontrola upravljanja;</i>	
— <i>izvlačenje i uvlačenje podvozja;</i>	
— <i>indikacija tlaka u gumama;</i>	
— <i>indikacija tlaka u uljnom amortizeru;</i>	
— <i>praćenje temperature kočnica.</i>	
13.21 <i>Kabinski sustavi (ATA 44)</i>	3
Jedinice i komponente koje sadržavaju sredstva zabave za putnike i omogućuju komunikaciju unutar zrakoplova (Sustav za komunikaciju unutar kabine (CIDS)) te između kabine zrakoplova i zemaljskih postaja (Mrežna usluga u kabini (CNS)). Uključuju prijenos glasova, podataka, glazbe i videozapisa.	

▼ M5

	RAZINA
	B2 B2L
<p>CIDS omogućuje vezu između pilotske/kabinske posade i kabinskih sustava. Ovi sustavi podržavaju razmjenu podataka između različitih srodnih zamjenjivih jedinica (<i>Line Replaceable Units, LRU</i>) te se njima obično upravlja putem panela za kabinsko osoblje.</p> <p>CNS se obično sastoji od poslužitelja koji je povezan s, među ostalim, sljedećim sustavima:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Podatkovna/Radio komunikacija, — Jezgra kabinskog sustava (CCS); — Sustav za zabavu tijekom leta (IFES), — Vanjski komunikacijski sustav (ECS), — Sustav masovne memorije u kabini (CMMS), — Sustav nadzora kabine (CMS), — Razni kabinski sustavi (MCS). <p>CNS može sadržavati funkcije poput:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pristupa izvještajima prije polaska / prilikom polaska, — pristupa e-pošti/intranetu/internetu, — baza podataka o putnicima. <p>13.22 <i>Sustavi informiranja (ATA 46)</i></p> <p>Jedinice i komponente koje sadržavaju sredstva pohranjivanja, ažuriranja i preuzimanja digitalnih informacija koje su uobičajeno na papiru, mikrofilmu ili mikrofišu. Uključuju jedinice koje su posvećene funkcijama pohranjivanja i povrata informacija poput masovne pohrane i upravljača elektroničke biblioteke. Ne uključuju jedinice ili komponente ugrađene u druge svrhe i dijeljene s drugim sustavima, kao što su pisač u pilotskoj kabini ili zaslon za opću upotrebu.</p> <p>Uobičajeni primjeri uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> — sustave upravljanja zračnim prometom i informiranjem te sustave mrežnih poslužitelja; — opći sustav informiranja zrakoplova; — sustav informiranja pilotske kabine; — sustav informiranja o održavanju; — sustav informiranja putničke kabine; — razne sustave informiranja. 	3

▼ C3

MODUL 14. POGON

▼ B▼ M5▼ B

	RAZINA
	B2 B2L
<p>14.1 ► <u>C3</u> <i>Turbinski motori</i> ◀</p> <p>(a) ► <u>C3</u> Konstrukcija i rad turbo-mlaznih, turbo-ventilatorskih, turbo-osovinskih i turbo-elisnih motora ◀</p> <p>(b) ► <u>C3</u> Elektronička kontrola motora i sustava smjese goriva i zraka (fuel metering systems – FADEC) ◀</p> <p>14.2 ► <u>C3</u> <i>Sustavi indikacije motora</i> ◀</p> <p>► <u>C3</u> Sustavi temperature ispušnih plinova/temperature ispušnih plinova između stupnjeva turbine ◀</p> <p>► <u>C3</u> Brzina motora ◀</p>	1 2 2

▼ B▼ M5▼ B

		RAZINA	
		B2 B2L	
14.3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> Indikacija potiska motora: Omjer tlaka motora (EPR), sustavi mjerenja izlaznog tlaka turbine motora ili tlaka mlaznika ◀ ▶ <u>C3</u> Tlak i temperatura ulja ◀ ▶ <u>C3</u> Tlak, temperatura i protok goriva ◀ ▶ <u>C3</u> Tlak ispušne cijevi ◀ ▶ <u>C3</u> Okretni moment motora ◀ ▶ <u>C3</u> Brzina elise. ◀ ▶ <u>C3</u> Sustavi za pokretanje i paljenje ◀ ▶ <u>C3</u> Rad sustava za pokretanje motora i njegovih komponenti ◀ ▶ <u>C3</u> Sustavi i komponente za paljenje ◀ ▶ <u>C3</u> Sigurnosni zahtjevi održavanja ◀ 	2	

▼ C3

MODUL 15. MOTOR S PLINSKOM TURBINOM

▼ B

		RAZINA	
		A	B1
15.1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> Osnove ◀ ▶ <u>C3</u> Potencijalna energija, kinetička energija, Newtonovi zakoni kretanja, ◀ ▶ <u>C3</u> Braytonov ciklus; Veza između sile, rada, snage, energije, brzine, ubrzanja ◀ ▶ <u>C3</u> Konstrukcija i rad turbo-mlaznih, turbo-ventilatorskih, turbo-osovinskih i turbo-elisnih motora ◀ 	1	2
15.2	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> Karakteristike motora ◀ ▶ <u>C3</u> Bruto potisak, neto potisak, potisak prigušene mlaznice, distribucija potiska, rezultirajući potisak, potisak izražen konjskim snagama, ekvivalentna konjska snaga vratila, specifična potrošnja goriva ◀ ▶ <u>C3</u> Efikasnost motora ◀ ▶ <u>C3</u> Omjer primarnog i sekundarnog zračnog strujanja, omjer izlaznog i ulaznog tlaka motora ◀ ▶ <u>C3</u> Tlak, temperatura i brzina protoka plina ◀ ▶ <u>C3</u> Nominalna snaga motora, statični potisak, utjecaj brzine, visine i toploga podneblja, suha snaga, ograničenja ◀ 	—	2
15.3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> Ulaz ◀ ▶ <u>C3</u> Uvodnik kompresora ◀ ▶ <u>C3</u> Učinci različitih konfiguracija uvodnika ◀ ▶ <u>C3</u> Zaštita od leda ◀ 	2	2
15.4	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <u>C3</u> Kompresori ◀ ▶ <u>C3</u> Aksijalni i centrifugalni tipovi ◀ ▶ <u>C3</u> Konstrukcija i princip rada te primjene ◀ 	1	2

▼ **B**

	RAZINA	
	A	B1
▶ C3 Balansiranje ventilatora ◀		
▶ C3 Rad: ◀		
▶ C3 Uzroci i posljedice odvajanja strujnica od lopatica kompresora i „pumpanja” kompresora ◀		
▶ C3 Metode kontroliranja toka zraka: ventili za ispuštanje tlaka, uvodne lopatice promjenjivog koraka, statorske lopatice promjenjivog koraka, rotirajuće lopatice statora ◀		
▶ C3 Omjer kompresora. ◀		
15.5 ▶ C3 Komora za izgaranje ◀	1	2
▶ C3 Konstrukcijska svojstva i princip rada ◀		
15.6 ▶ C3 Turbinska komora ◀	2	2
▶ C3 Rad i karakteristike različitih tipova lopatica turbine ◀		
▶ C3 Spajanje lopatica sa diskom ◀		
▶ C3 Lopatice sprovodnog aparata ◀		
▶ C3 Uzroci i posljedice naprezanja i pomaka lopatica turbine. ◀		
15.7 ▶ C3 Ispuh ◀	1	2
▶ C3 Strukturna svojstva i načela rada ◀		
▶ C3 Konvergentne, divergentne i varijabilne mlaznice ◀		
▶ C3 Smanjenje buke motora ◀		
▶ C3 Preusmjerivači potiska ◀		
15.8 ▶ C3 Ležajevi i brtve ◀	—	2
▶ C3 Konstrukcijska svojstva i princip rada ◀		
15.9 ▶ C3 Maziva i goriva ◀	1	2
▶ C3 Svojstva i specifikacije ◀		
▶ C3 Dodaci gorivu ◀		
▶ C3 Sigurnosne mjere predostrožnosti. ◀		
15.10 ▶ C3 Sustavi podmazivanja ◀	1	2
▶ C3 Rad/raspored i komponente sustava. ◀		
15.11 ▶ C3 Sustavi za gorivo ◀	1	2
▶ C3 Kontrola rada motora i sustavi smjese goriva i zraka uključujući elektroničku kontrolu motora (FADEC) ◀		
▶ C3 Raspored i komponente sustava. ◀		
15.12 ▶ C3 Sustavi za zrak ◀	1	2
▶ C3 Rad sustava raspodjele zraka u motoru i sustava kontrole odležavanja, uključujući unutrašnje hlađenje motora, brtvljenje i odvođenje zraka iz motora ◀		

▼ B

		RAZINA	
		A	B1
15.13	▶ <u>C3</u> <i>Sustavi za pokretanje i paljenje</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Rad sustava za pokretanje motora i njegovih komponenti ◀		
	▶ <u>C3</u> Sustavi i komponente za paljenje ◀		
	▶ <u>C3</u> Sigurnosni zahtjevi održavanja ◀		
15.14	▶ <u>C3</u> <i>Sustavi indikacije motora</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Sustavi temperature ispušnih plinova/temperature ispušnih plinova između stupnjeva turbine ◀		
	▶ <u>C3</u> Indikacija potiska motora: Omjer tlaka motora (EPR), sustavi mjerenja izlaznog tlaka turbine motora ili tlaka mlaznika ◀		
	▶ <u>C3</u> Tlak i temperatura ulja ◀		
	▶ <u>C3</u> Tlak i protok goriva ◀		
	▶ <u>C3</u> Brzina motora ◀		
	▶ <u>C3</u> Mjerenje i indikacija vibracije ◀		
	▶ <u>C3</u> Okretni moment ◀		
	▶ <u>C3</u> Snaga. ◀		
15.15	▶ <u>C3</u> <i>Sustav za povećanje snage</i> ◀	—	1
	▶ <u>C3</u> Rad i primjene ◀		
	▶ <u>C3</u> Injektiranje vode, voda-metanol ◀		
	▶ <u>C3</u> Sustavi za dodatno izgaranje. ◀		
15.16	▶ <u>C3</u> <i>Turbo-elisni motori</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Plinska/slobodna turbina i turbina sa zupčastom vezom ◀		
	▶ <u>C3</u> Reduktori ◀		
	▶ <u>C3</u> Integrirana kontrola motora i elise ◀		
	▶ <u>C3</u> Uređaji za zaštitu od prekoračenja broja okretaja. ◀		
15.17	▶ <u>C3</u> <i>Turbo-osovinski motori</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Rasporedi, pogonski sustavi, reduktori, spojke, kontrolni sustavi. ◀		
15.18	▶ <u>C3</u> <i>Pomoćni uređaji za napajanje (APU)</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Svrha, rad, sustavi zaštite. ◀		
15.19	▶ <u>C3</u> <i>Ugradnja pogonske grupe</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Izvedba protupožarnih stjenka, obloga motora, akustičnih panela, okova motora, antivibracijskih okova, crijeva, cijevi, dovoda, konektora, ožičenja, kontrolnih kablova i poluga, okova za dizanje, ispusnih otvora. ◀		
15.20	▶ <u>C3</u> <i>Sustavi za zaštitu od požara</i> ◀	1	2
	▶ <u>C3</u> Rad sustava za otkrivanje i gašenje. ◀		

▼ **B**

		RAZINA	
		A	B1
15.21	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Praćenje parametara motora i rad na zemlji</i> ◀ ▶ C3 <i>Postupci za pokretanje i probu motora na zemlji</i> ◀ ▶ C3 <i>Tumačenje izlazne snage i ostalih parametara motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Praćenje rada motora (uključujući analizu ulja, vibracije i pregled boroskopom)</i> ◀ ▶ C3 <i>Pregled motora i sastavnih dijelova prema kriterijima, tolerancijama i podacima specifikiranim od proizvođača motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Pranje/čišćenje kompresora</i> ◀ ▶ C3 <i>Oštećenje usisavanjem stranog tijela</i> ◀ 	1	3
15.22	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Skladištenje i konzerviranje motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Konzerviranje i dekonzerviranje motora i komponenata/sustava</i> ◀ 	—	2

▼ **C3**

MODUL 16. KLIPNI MOTOR

▼ **B**

		RAZINA		
		A	B1	B3
16.1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Osnove</i> ◀ ▶ C3 <i>Mehanička, toplinska i volumetrijska učinkovitost</i> ◀ ▶ C3 <i>Radna načela – 2-taktni, 4-taktni, Otto i Diesel</i> ◀ ▶ C3 <i>Radna zapremina i kompresijski omjer</i> ◀ ▶ C3 <i>Konfiguracija motora i redosljed paljenja</i> ◀ 	1	2	2
16.2	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Učinkovitost motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Proračun i mjerenje snage</i> ◀ ▶ C3 <i>Faktori koji utječu na snagu motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Smjesa/osiromašenje goriva, pretpaljenje</i> ◀ 	1	2	2
16.3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Konstrukcija motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Kućište motora, radilica, bregasta osovina, korita motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Reduktor za pogon uređaja</i> ◀ ▶ C3 <i>Sklopovi cilindra i klipa</i> ◀ ▶ C3 <i>Klipnjače, usisne i ispušne grane</i> ◀ ▶ C3 <i>Mehanizmi ventila</i> ◀ ▶ C3 <i>Reduktor za pogon elise</i> ◀ 	1	2	2
16.4	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Sustavi goriva motora</i> ◀ 			
16.4.1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ C3 <i>Rasplinjači</i> ◀ ▶ C3 <i>Vrste, konstrukcija i načela rada</i> ◀ ▶ C3 <i>Zaledivanje i grijanje</i> ◀ 	1	2	2

▼ **B**

		RAZINA		
		A	B1	B3
16.4.2	▶ C3 <i>Sustavi za ubrizgavanje goriva</i> ◀ ▶ C3 <i>Vrste, konstrukcija i načela rada</i> ◀	1	2	2
16.4.3	▶ C3 <i>Elektronička kontrola motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Kontrola rada motora i sustavi smjese goriva i zraka uključujući elektroničku kontrolu motora (FADEC)</i> ◀ ▶ C3 <i>Raspored i komponente sustava.</i> ◀	1	2	2
16.5	▶ C3 <i>Sustavi za pokretanje i paljenje</i> ◀ ▶ C3 <i>Sustav za pokretanje, sustavi za predgrijanje</i> ◀ ▶ C3 <i>Vrste, konstrukcija i načela rada magneta</i> ◀ ▶ C3 <i>Ožičenje visokog napona, svjećice</i> ◀ ▶ C3 <i>Niskonaponski i visokonaponski sustavi</i> ◀	1	2	2
16.6	▶ C3 <i>Usisni, ispušni i rashladni sustavi</i> ◀ ▶ C3 <i>Konstrukcija i rad usisnih sustava, uključujući zamjenske zračne sustave</i> ◀ ▶ C3 <i>Ispušni i rashladni sustavi – zračni i vodeni</i> ◀	1	2	2
16.7	▶ C3 <i>Tlačno punjenje/Turbo punjenje</i> ◀ ▶ C3 <i>Načela i svrha tlačnog punjenja i utjecaj na parametre motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Konstrukcija i način rada tlačnih/turbotlačnih sustava</i> ◀ ▶ C3 <i>Terminologija sustava</i> ◀ ▶ C3 <i>Kontrolni sustavi</i> ◀ ▶ C3 <i>Zaštita sustava</i> ◀	1	2	2
16.8	▶ C3 <i>Maziva i goriva</i> ◀ ▶ C3 <i>Svojstva i specifikacije</i> ◀ ▶ C3 <i>Dodaci gorivu</i> ◀ ▶ C3 <i>Sigurnosne mjere predostrožnosti.</i> ◀	1	2	2
16.9	▶ C3 <i>Sustavi podmazivanja</i> ◀ ▶ C3 <i>Rad/raspored i komponente sustava.</i> ◀	1	2	2
16.10	▶ C3 <i>Sustavi indikacije motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Brzina motora</i> ◀ ▶ C3 <i>Temperatura glave cilindra</i> ◀ ▶ C3 <i>Temperatura rashladnog sredstva</i> ◀ ▶ C3 <i>Tlak i temperatura ulja</i> ◀ ▶ C3 <i>Temperatura ispušnih plinova</i> ◀ ▶ C3 <i>Tlak i protok goriva</i> ◀	1	2	2

▼ **B**

		RAZINA		
		A	B1	B3
	▶ C3 Tlak u ispušnoj grani ◀			
16.11	▶ C3 Ugradnja pogonske grupe ◀	1	2	2
	▶ C3 Izvedba protupožarnih stjenka, obloga motora, akustičnih panela, okova motora, antivibracijskih okova, crijeva, cijevi, dovoda, konektora, ožičenja, kontrolnih kablova i poluga, okova za dizanje, ispusnih otvora. ◀			
16.12	▶ C3 Praćenje parametara motora i rad na zemlji ◀	1	3	2
	▶ C3 Postupci za pokretanje i probu motora na zemlji ◀			
	▶ C3 Tumačenje izlazne snage i ostalih parametara motora ◀			
	▶ C3 Pregled motora i sastavnih dijelova prema kriterijima, tolerancijama i podacima specificiranim od proizvođača motora ◀			
16.13	▶ C3 Skladištenje i konzerviranje motora ◀	—	2	1
	▶ C3 Konzerviranje i dekonzerviranje motora i komponenata/sustava ◀			

▼ **C3**

MODUL 17.A ELISA

Napomena: ovaj se modul ne odnosi na kategoriju B3. Odgovarajući predmeti za kategoriju B3 određeni su u modulu 17B.

▼ **B**

		RAZINA	
		A	B1
17.1	▶ C3 Osnove ◀	1	2
	▶ C3 Teorija sastavnih elemenata lopatice ◀		
	▶ C3 Veliki/mali kut lopatice, negativni kut, napadni kut, brzina okretaja ◀		
	▶ C3 Klizanje propelera ◀		
	▶ C3 Aerodinamične, centrifugalne i potisne sile ◀		
	▶ C3 Okretni moment ◀		
	▶ C3 Relativni zračni tok na napadnom kutu lopatice ◀		
	▶ C3 Vibracije i rezonancije ◀		
17.2	▶ C3 Konstrukcija elise ◀	1	2
	▶ C3 Konstrukcijske metode i materijali upotrijebljeni kod drvenih, kompozitnih i metalnih elisa ◀		
	▶ C3 Presjeci lopatice, gornja površina lopatice, korijen lopatice, donja površina lopatice, sklop glavčine ◀		
	▶ C3 Elise sa fiksnim korakom, promjenjivim korakom, konstantnom brzinom ◀		
	▶ C3 Ugradnja elise/kape elise ◀		
17.3	▶ C3 Kontrola koraka elise ◀	1	2
	▶ C3 Mehanička i električna/elektronička kontrola brzine vrtnje i metode promjene koraka ◀		
	▶ C3 Postavljanje elise na nož i negativni korak ◀		

▼ **B**

	RAZINA	
	A	B1
▶ C3 Zaštita od prekoračenja brzine vrtnje ◀		
17.4 ▶ C3 Sinkroniziranje elise ◀	—	2
▶ C3 Oprema za sinkroniziranje elise ◀		
17.5 ▶ C3 Zaštita elise od zaleđivanja ◀	1	2
▶ C3 Tekućine i električna oprema za odleđivanje ◀		
17.6 ▶ C3 Održavanje elise ◀	1	3
▶ C3 Statičko i dinamičko balansiranje ◀		
▶ C3 Praćenje lopatica ◀		
▶ C3 Procjena oštećenja lopatica, erozija, korozija, oštećenja od udara, delaminacija ◀		
▶ C3 Sheme za postupanje/popravak elise ◀		
▶ C3 Rad motora elise ◀		
17.7 ▶ C3 Skladištenje i konzerviranje elise ◀	1	2
▶ C3 Konzerviranje i dekonzerviranje elise ◀		

▼ **C3**

MODUL 17.B ELISA

Napomena: opseg ovog modula odražava tehnologiju elise aviona bitnu za kategoriju B3.

▼ **B**

	RAZINA
	B3
17.1 ▶ C3 Osnove ◀	2
▶ C3 Teorija sastavnih elemenata lopatice ◀	
▶ C3 Veliki/mali kut lopatice, negativni kut, napadni kut, brzina okretaja ◀	
▶ C3 Klizanje propelera ◀	
▶ C3 Aerodinamične, centrifugalne i potisne sile ◀	
▶ C3 Okretni moment ◀	
▶ C3 Relativni zračni tok na napadnom kutu lopatice ◀	
▶ C3 Vibracije i rezonancije ◀	
17.2 ▶ C3 Konstrukcija elise ◀	2
▶ C3 Konstrukcijske metode i materijali upotrijebljeni kod drvenih, kompozitnih i metalnih elisa ◀	
▶ C3 Presjeci lopatice, gornja površina lopatice, korijen lopatice, donja površina lopatice, sklop glavčine ◀	
▶ C3 Elise sa fiksnim korakom, promjenjivim korakom, konstantnom brzinom ◀	
▶ C3 Ugradnja elise/kape elise ◀	
17.3 ▶ C3 Kontrola koraka elise ◀	2
▶ C3 Mehanička i električna/elektronička kontrola brzine vrtnje i metode promjene koraka ◀	
▶ C3 Postavljanje elise na nož i negativni korak ◀	
▶ C3 Zaštita od prekoračenja brzine vrtnje ◀	

▼ **B**

	RAZINA
	B3
17.4 ► C3 <i>Sinkroniziranje elise</i> ◀	2
► C3 Oprema za sinkroniziranje elise ◀	
17.5. ► C3 <i>Zaštita elise od zaleđivanja</i> ◀	2
► C3 Tekućine i električna oprema za odleđivanje ◀	
17.6 ► C3 <i>Održavanje elise</i> ◀	2
► C3 Statičko i dinamičko balansiranje ◀	
► C3 Praćenje lopatica ◀	
► C3 Procjena oštećenja lopatica, erozija, korozija, oštećenja od udara, delaminacija ◀	
► C3 Sheme za postupanje/popravak elise ◀	
► C3 Rad motora elise ◀	
17.7 ► C3 <i>Skladištenje i konzerviranje elise</i> ◀	2
► C3 Konzerviranje i dekonzerviranje elise ◀	

▼ M5*Dodatak II.***Standard ispita osnovnog znanja****(osim za dozvolu kategorije L)****▼ B****1. Općenito**

- 1.1. Svi ispiti osnovnog znanja moraju se provoditi uz korištenje obrasca pitanja s višestrukim izborom odgovora i opisnih pitanja koja su niže navedena. Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne pozna predmet. Svi ponuđeni odgovori moraju se jasno odnositi na pitanje te imati slični vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu. U numeričkim pitanjima, netočni odgovori odgovaraju greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na krivi način ili netočne pretvorbe jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva.
- 1.2. Svako pitanje s višestrukim izborom odgovora mora imati tri ponuđena odgovora od kojih samo jedan mora biti točan odgovor i kandidatu se dopušta vrijeme po modulu koje se temelji na nominalnom prosjeku od 75 sekundi po pitanju.
- 1.3. Svako opisno pitanje zahtijeva pripremanje pisanog odgovora i kandidatu se mora dopustiti 20 minuta da odgovori na svako takvo pitanje.
- 1.4. Odgovarajuća opisna pitanja moraju se sastaviti i ocijeniti uz korištenje nastavnog programa iz Dodatka I. Modulima 7.A, 7.B, 9.A, 9.B i 10.
- 1.5. Svako pitanje mora imati uzorak odgovora sačinjen za njega, koji će također uključivati sve poznate moguće odgovore koji mogu biti relevantni za druge pod-dijelove. 1.1.
- 1.6. Uzorak odgovora također mora biti podijeljen u popis važnih točaka poznatih kao ključne točke.
- 1.7. Prolazna ocjena za ispit iz modula i pod-modula s višestrukim izborom odgovora je 75 %.
- 1.8. Prolazna ocjena za svako opisno pitanje je 75 % u smislu da odgovor kandidata mora sadržavati 75 % traženih ključnih točaka kojima se to pitanje bavi i da nema nikakve značajne greške vezane uz bilo koju traženu ključnu točku.
- 1.9. Ako se padne samo na dijelu s višestrukim izborom ili na dijelu s opisnim pitanjima, onda je potrebno ponovo polagati samo dio s višestrukim izborom ili dio s opisnim pitanjima, kako je odgovarajuće.
- 1.10. Ne smiju se upotrebljavati sustavi kaznenog bodovanja kako bi se odredilo je li kandidat prošao.
- 1.11. Modul iz kojeg se padne ne smije se ponovo polagati najmanje 90 dana nakon datuma pada iz ispita za taj modul, osim u slučaju odobrene organizacije za osposobljavanje odobrene u skladu s Prilogom IV. (dijelom 147.) koja vrši nastavu ponovnog osposobljavanja prilagođenog predmetima određenog modula koji nije položen, u kojem slučaju se modul koji nije položen smije ponovo polagati nakon 30 dana.
- 1.12. Vremenska razdoblja koje određuje točka 66.A.25 primjenjuju se na svaki pojedinačni ispit iz modula, s iznimkom onih ispita iz modula koji su prethodno položeni za drugu kategoriju dozvole, kada je dozvola već izdana.

▼ B

- 1.13. Najveći broj uzastopnih pokušaja za svaki modul je tri. Daljnji niz od tri pokušaja dopušten je nakon stanke od 1 godine.

Podnositelj zahtjeva pismeno potvrđuje ovlaštenoj organizaciji za osposobljavanje ili nadležnom tijelu kojem podnosi zahtjev za ispit, broj i datum pokušaja tijekom prethodne godine te organizaciju ili nadležno tijelo kod kojih je izlazio na ispit. Organizacija za osposobljavanje ili nadležno tijelo je dužno provjeriti broj pokušaja unutar primjenjivih vremenskih okvira.

2. **Broj pitanja po modulu**

2.1. MODUL 1. — MATEMATIKA

Kategorija A – 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 20 minuta.

Kategorija B1 – 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀ – 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

Kategorija B3: 28 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 35 minuta.

2.2. MODUL 2. — FIZIKA

Kategorija A: 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

Kategorija B1: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B3: 28 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 35 minuta.

2.3. MODUL 3. — OSNOVE ELEKTROTEHNIKE

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B1: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B3: 24 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 30 minuta.

2.4. MODUL 4. — OSNOVE ELEKTRONIKE

Kategorija B1: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 40 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 50 minuta.

Kategorija B3: 8 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 10 minuta.

▼ B**2.5. MODUL 5. — DIGITALNE TEHNIKE/SUSTAVI ELEKTRONIČKIH INSTRUMENATA**

Kategorija A: 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 20 minuta.

Kategorija B1.1 i B1.3: 40 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 50 minuta.

Kategorija B1.2 i B1.4: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B3: 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 20 minuta.

2.6. MODUL 6. — MATERIJALI I HARDVER

Kategorija A: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B1: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 90 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta.

Kategorija B3: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta.

2.7. MODUL ► C3 7.A — PRAKSE ODRŽAVANJA ◀

Kategorija A: 72 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 90 minuta plus 40 minuta.

Kategorija B1: 80 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 100 minuta plus 40 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 60 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta plus 40 minuta.

MODUL ► C3 7.B — PRAKSE ODRŽAVANJA ◀

Kategorija B3: 60 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta plus 40 minuta.

2.8. MODUL 8. — OSNOVE AERODINAMIKE

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B1: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B3: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

2.9. MODUL 9.A — LJUDSKI ČIMBENICI

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

▼ B

Kategorija B1: 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

MODUL 9.B — LJUDSKI ČIMBENICI

Kategorija B3: 16 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 20 minuta plus 20 minuta.

2.10. MODUL 10. — ZRAKOPLOVNI PROPISI

Kategorija A: 32 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B1: 40 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 50 minuta plus 20 minuta.

► **M5** Kategorija B2 i B2L ◀: 40 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 50 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B3: 32 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta plus 20 minuta.

2.11. MODUL 11.A — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI TURBINSKOG AVIONA

Kategorija A: 108 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 135 minuta.

Kategorija B1: 140 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 175 minuta.

MODUL ► **C3** 11.B — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA ◀

Kategorija A: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B1: 100 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 125 minuta.

MODUL ► **C3** 11.C — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA ◀

Kategorija B3: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta.

2.12. MODUL 12. — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI HELIKOPTERA

Kategorija A: 100 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 125 minuta.

Kategorija B1: 128 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 160 minuta.

▼ M5

2.13. MODUL 13. — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI ZRAKOPLOVA

Kategorija B2: 180 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme: 225 minuta. Pitanja i dopušteno vrijeme mogu se, prema potrebi, podijeliti ravnomjerno na dva ispita.

▼ M5

Kategorija B2L:

Ovlaštenje za sustav	Broj pitanja s višestrukim izborom	Dopušteno vrijeme (u minutama)
Osnovni zahtjevi (podmoduli 13.1., 13.2., 13.5. i 13.9.)	28	35
COM/NAV (podmodul 13.4(a))	24	30
INSTRUMENTI (podmodul 13.8.)	20	25
AUTOMATSKO LETENJE (podmoduli 13.3(a) i 13.7.)	28	35
NADZOR (podmodul 13.4(b))	8	10
SUSTAVI KONSTRUKCIJE (podmoduli od 13.11. do 13.18.)	32	40

2.14. MODUL 14. — POGON

Kategorija B2 i B2L: 24 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme: 30 minuta.

NAPOMENA: Ispit za modul 14. kategorije B2L primjenjuje se samo na ovlaštenja za ‚Instrumente‘ i ‚Sustave konstrukcije.‘

▼ B

2.15. MODUL 15. — MOTOR S PLINSKOM TURBINOM

Kategorija A: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 75 minuta.

Kategorija B1: 92 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 115 minuta.

2.16. MODUL 16. — KLIPNI MOTOR

Kategorija A: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B1: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B3: 68 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 85 minuta.

2.17. MODUL 17.A — ELISA

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B1: 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

MODUL 17.B — ELISA

Kategorija B3: 28 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 35 minuta.

▼ B*Dodatak III.***Osposobljavanje za tip zrakoplova i standard ispita***Osposobljavanje na radnom mjestu***1. Općenito**

Osposobljavanje za tip zrakoplova sastoji se od teorijskog osposobljavanja i ispita, te praktičnog osposobljavanja i procjene, osim za ovlaštenje u kategoriji C.

(a) Teorijsko osposobljavanje i ispit mora biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

i. Provodi ih organizacija za osposobljavanje odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili, kada ih provode druge organizacije, izravno odobrene od strane nadležnog tijela.

▼ M5

ii. Udovoljavaju, osim u slučajevima kako je dopušteno za tečaj razlika naveden u točki (c), standardu utvrđenom u točki 3.1. ovog Dodatka te, ako postoje, relevantnim elementima određenima u obveznom dijelu podataka o operativnoj prikladnosti uspostavljenih u skladu s Uredbom (EU) br. 748/2012.

▼ B

iii. u slučaju osobe s kategorijom C koja je kvalificirana posjedovanjem akademskog stupnja kako je navedeno u točki 66.A.30(a)(5), prvo odgovarajuće teorijsko osposobljavanje za tip zrakoplova provodi se na razini kategorije B1 ili B2.

iv. Osposobljavanje mora započeti i završiti unutar 3 godine prije podnošenja zahtjeva za ovlaštenje za tip.

(b) Praktično osposobljavanje i procjena moraju biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

i. Provodi ih organizacija za osposobljavanje odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili, kada ih provode druge organizacije, izravno odobrene od strane nadležnog tijela.

▼ M5

ii. Udovoljavaju, osim u slučajevima kako je dopušteno za tečaj razlika opisan u točki (c), standardu utvrđenom u točki 3.2. ovog Dodatka te, ako postoje, relevantnim elementima određenima u obveznom dijelu podataka o operativnoj prikladnosti uspostavljenih u skladu s Uredbom (EU) br. 748/2012.

▼ B

iii. Uključuje reprezentativni presjek radova na održavanju koji odgovaraju tipu zrakoplova.

iv. Uključuje izlaganja koristeći opremu, komponente, simulatore, te druga sredstva za osposobljavanje ili zrakoplov.

v. Osposobljavanje mora započeti i završiti unutar 3 godine prije podnošenja zahtjeva za ovlaštenje za tip.

(c) Tečaj razlika

i. Tečaj razlika je osposobljavanje koje se zahtjeva s ciljem obuhvaćanja razlika između dva različita ovlaštenja za tip zrakoplova istog proizvođača na način koji je odredila Agencija.

▼ B

- ii. Tečaj razlika određuje se na temelju slučaja uvažavajući zahtjeve koje sadržava Dodatak III. u pogledu teorijskog i praktičnog dijela osposobljavanja za ovlaštenje za tip.
- iii. Ovlaštenje za tip upisuje se u dozvolu samo nakon provedenog tečaja razlike kada podnositelj zahtjeva također udovoljava jednom od sljedećih uvjeta
  - u dozvoli ima već upisano ovlaštenje za tip zrakoplova na temelju kojeg su utvrđene razlike, ili
  - je ispunio zahtjeve osposobljavanja za tipa zrakoplova na temelju kojeg su utvrđene razlike.

2. Razine osposobljavanja za tip zrakoplova

Tri niže navedene razine navode ciljeve, opsežnost osposobljavanja te razinu znanja koje se želi postići određenim osposobljavanjem.

▼ C3

- *Razina 1: Kratki prikaz konstrukcije zrakoplova, sustava i pogonskih grupa kako je navedeno u dijelu Opis sustava u Priručniku za održavanje zrakoplova/Uputstvima za kontinuiranu plovidbenost.*

▼ B

Ciljevi osposobljavanja: Po završetku osposobljavanja razine 1, polaznik je u stanju:

- (a) dati jednostavni opis cijelog predmeta, koristeći uobičajene riječi i primjere, tipične izraze i prepoznati sigurnosne mjere predostrožnosti vezane uz konstrukciju zrakoplova, sustave i pogonsku grupu;
- (b) prepoznati priručnike zrakoplova, prakse održavanja važne za konstrukciju zrakoplova, sustave i pogonsku grupu;
- (c) odrediti općeniti raspored glavnih sustava zrakoplova;
- (d) odrediti općeniti raspored i značajke pogonske grupe;
- (e) prepoznati specijalne alate i opremu za provjeru koji se upotrebljavaju na zrakoplovu.

- *Razina 2: Prikaz osnovnog sustava komanda, pokazatelja, glavnih komponenata uključujući njihov položaj i svrhu, servisiranje i manje otkrivanje kvarova. Opće znanje teorijskih i praktičnih vidova predmeta.*

Ciljevi tečaja: Osim informacija sadržanih u osposobljavanju Razine 1, po završetku osposobljavanja na Razini 2, polaznik će biti u stanju:

- (a) razumijevati teorijske osnove; primjenjivati znanje u praksi koristeći detaljno opisane postupke;
- (b) znati sigurnosne mjere predostrožnosti koje se moraju poštovati kod rada na ili u blizini zrakoplova, pogonske grupe i sustava.
- (c) opisati sustave i rukovanje zrakoplovom, posebno pristup, raspoloživost i izvore napajanja;

▼ B

- (d) identificirati položaje glavnih sastavnih dijelova;
- (e) objasniti normalno funkcioniranje svakog glavnog sustava, uključujući terminologiju i nomenklaturu;
- (f) izvršiti postupke za servisiranje vezane uz zrakoplov za sljedeće sustave: gorivo, pogonske grupe, hidraulika, podvozje, voda/otpad, kisik;
- (g) pokazati poznavanje upotrebe izvješća posade i sustava za izvješćivanje na zrakoplovu (manje otkrivanje kvarova) i odrediti plovidbenost zrakoplova prema MEL-u/CDL-u;
- (h) pokazati uporabu, tumačenje i primjenu odgovarajuće dokumentacije, uključujući upute za kontinuiranu plovidbenost, priručnik održavanja, ilustrirani katalog dijelova itd.;

▼ C3

— *Razina 3: Detaljan opis, rad, lociranje komponenata, uklanjanje/ugradnja i postupci za BITE i otkrivanje kvarova prema razini iz priručnika za održavanje.*

▼ B

Ciljevi tečaja: Osim informacija sadržanih u osposobljavanju Razine 1 i Razine 2, po završetku osposobljavanja Razine 3, polaznik je u stanju:

- (a) pokazati teorijsko znanje zrakoplovnih sustava i struktura te njihove međusobne veze drugim sustavima, dati detaljan opis predmeta koristeći teorijske osnove i posebne primjere te tumačiti rezultate različitih izvora i mjerenja te primijeniti korektivne radnje kada je to potrebno;
- (b) izvršiti provjere sustava, motora, sastavnih dijelova i funkcionalne provjere kako je propisano u priručniku za održavanje;
- (c) pokazati uporabu, tumačiti i primijeniti odgovarajuću dokumentaciju, uključujući priručnik za popravke konstrukcije, priručnik za otkrivanje kvarova itd.;
- (d) uskladiti informacije u svrhu donošenja odluka u pogledu dijagnosticanja i ispravljanja grešaka prema razini iz priručnika za održavanje;
- (e) opisati postupke za zamjenu sastavnih dijelova jedinstvenih za tip zrakoplova.

3. Standard osposobljavanja za tip zrakoplova

Premda osposobljavanje za tip zrakoplova obuhvaća teorijski i praktični dio, tečajevi se mogu održavati samo za teorijski dio, praktični dio ili kombinaciju ta dva.

3.1. Teorijski dio

- (a) Cilj:

Po završetku teorijskog dijela osposobljavanja, polaznik je u stanju pokazati, prema razinama utvrđenim u nastavnom programu iz Dodatka III., detaljno teorijsko poznavanje primjenjivih sustava zrakoplova, strukture, operacija, održavanja, popravka, te otkrivanje kvarova u skladu s odobrenim podacima za održavanje. Polaznik mora biti u stanju pokazati rukovanje priručnicima i odobrenim postupcima, uključujući poznavanje odgovarajućih inspekcija i ograničenja.

▼ B

- (b) Razina osposobljavanja:

Razine osposobljavanja su one razine određene u gornjoj točki 2.

▼ C3

Nakon prvog tečaja osposobljavanja za tip za kategoriju C osoba za izdavanje potvrde svi sljedeći tečajevi mogu se održavati samo na Razini 1.

▼ B

Tijekom teorijskog osposobljavanja Razine 3., ako je potrebno mogu se koristiti materijali za osposobljavanje Razine 1 i Razine 2 za poučavanje punog opsega poglavlja. Međutim, tijekom osposobljavanja većina materijala i trajanje osposobljavanja mora biti na višoj razini.

- (c) Trajanje:

Najmanji broj sati teorijskog osposobljavanja sadržan je u sljedećoj tablici:

Kategorija	Sati
<i>Avioni s najvećom masom pri uzlijetanju iznad 30 000 kg:</i>	
B.1.1	150
B.1.2	120
B2	100
C	30
<i>Avioni s najvećom masom pri uzlijetanju jednakom ili manjom 30 000 kg i više od 5 700 kg:</i>	
B.1.1	120
B.1.2	100
B2	100
C	25
<i>Avioni s najvećom masom pri uzlijetanju jednakom ili manjom 5 700 kg ⁽¹⁾</i>	
B.1.1	80
B.1.2	60
B2	60
C	15
<i>Helikopteri ⁽²⁾</i>	
B.1.3	120
B.1.4	100
B2	100
C	25

▼ M5

⁽¹⁾ Za klipne avione bez regulacije tlaka kabine s MTOM-om od 2 000 kg i manje, najmanje trajanje može se smanjiti za 50 %.

⁽²⁾ Za helikoptere u grupi 2 (kako je određeno u točki 66.A.5), najmanje trajanje može se smanjiti za 30 %.

▼ B

U svrhu gornje tablice, sat osposobljavanja znači 60 minuta poduke te isključuje pauze, ispite, ponavljanje, pripremu te razgledanje zrakoplova.

Ti sati se odnose samo na teorijske tečajeve za potpune zrakoplov/motor kombinacije u skladu s ovlaštenjem za tip zrakoplova, kako je odredila Agencija.

(d) Opravdanje trajanja tečaja:

Tečajevi osposobljavanja koji se provode u organizaciji za osposobljavanje odobrenoj u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) i tečajevi koje je izravno odobrilo nadležno tijelo moraju opravdati sate trajanja i pokrivanje cijelog nastavnog programa analizom potreba osposobljavanja temeljene na:

- dizajnu tipa zrakoplova, njegovim potrebama vezanim uz održavanje te vrstom operacija,
- detaljnoj analizi primjenjivih poglavlja - vidjeti sadržaj tablice u točki 3.1(e) dolje,
- detaljnoj analizi stručnosti koja pokazuje da su u potpunosti ispunjeni ciljevi navedeni u gornjoj točki 3.1(a).

Kada analiza potreba osposobljavanja pokaže da je potrebno više sati, trajanje tečaja biti će duže od navedenog u tablici.

Također, broj sati osposobljavanja tečajeva razlika ili drugih kombinacija tečajeva osposobljavanja (poput kombiniranih B1/B2 tečajeva), te u slučajevima teorijskih tečajeva koji je manji od brojka navedenih u gornjoj točki 3.1(c) mora se opravdati nadležnom tijelu analizom potreba osposobljavanja, kako je gore opisano.

Nadalje, tečaj mora opisivati i opravdavati sljedeće:

- najmanju potrebno prisustvovanje polaznika, s ciljem ispunjavanja ciljeva tečaja,

▼ C3

- najveći broj sati osposobljavanja dnevno, vodeći računa o pedagoškim načelima i ljudskim faktorima.

▼ B

Ako najmanje prisustvovanje nije zadovoljeno, potvrda o priznavanju se ne izdaje. Dodatno osposobljavanje može omogućiti organizacija za osposobljavanje da bi se zadovoljio uvjet najmanjeg vremena prisutnosti.

(e) Sadržaj:

Moraju biti obuhvaćeni barem dijelovi iz nastavnog programa koji su specifični za tip zrakoplova. Dodatni dijelovi koji su uvedeni zbog razlika u tipu, tehnoloških promjena itd. također se uključuju.

Nastavni program osposobljavanja usredotočen je na mehaničke i električne vidove za B1 osoblje, te električne i avioničke za B2.

▼ B

Razina Poglavlja	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	
Kategorija dozvole	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Uvodni modul:									
05 Vremenska ograničenja/provjera održavanja	1	1	1	1	1	1	1	1	1
06 Dimenzije/područja (MTOM itd.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
07 Podizanje i podupiranje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
08 Izravnavanje i vaganje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
09 Vuča i taksiranje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Parkiranje/pristajanje, skladištenje i povratak u rad	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11 Plakati i oznake	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12 Servisiranje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Standardne prakse-samo za određeni tip	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Helikopteri									
18 Analiza vibracija i buke (praćenje lopatice)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
60 Standardne prakse - rotor	—	—	—	—	3	1	3	1	—
62 Rotori	—	—	—	—	3	1	3	1	1
62A Rotori-nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
63 Pogoni rotora	—	—	—	—	3	1	3	1	1
63A Pogoni rotora - nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
64 Repni rotor	—	—	—	—	3	1	3	1	1
64A Repni rotor - nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
65 Pogon repnog rotora	—	—	—	—	3	1	3	1	1

▼ B

Razina Poglavlja	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avio- nika
65A Pogon repnog rotora- nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
66 Pregibne lopatice/stup	—	—	—	—	3	1	3	1	—
67 Rotorska upravljačka jedinica	—	—	—	—	3	1	3	1	—
53 Struktura konstrukcije (helikoptera)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
25 Oprema za plutanje u slučaju opasnosti	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Strukture konstrukcija									
51 Standardne prakse i konstrukcije (klasifikacija štete, procjena i popravak)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
53 Trup	3	1	3	1	—	—	—	—	1
54 Gondole/stupovi	3	1	3	1	—	—	—	—	1
55 Stabilizatori	3	1	3	1	—	—	—	—	1
56 Prozori	3	1	3	1	—	—	—	—	1
57 Krila	3	1	3	1	—	—	—	—	1
27A Površine upravljačke jedinice (sve)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
52 Vrata	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Identifikacijski sustavi zona i stanica	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sustavi konstrukcije:									
21 Klimatizacija	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21A Dovod zraka	3	1	3	1	►M5 3◀	►M5 1◀	3	1	2
21B Izjednačavanje tlaka	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21C Uređaji za sigurnost i upozoravanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3
22 Autopilot	2	1	2	1	2	1	2	1	3

▼B

Razina Poglavlja	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avio- nika
23 Komunikacije	2	1	2	1	2	1	2	1	3
24 Električno napajanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3
25 Oprema & unutrašnje uređenje	3	1	3	1	3	1	3	1	1
25A Elektronička oprema uključujući opremu za slučaj opasnosti	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26 Protupožarna zaštita	3	1	3	1	3	1	3	1	3
27 Upravljačke jedinice	3	1	3	1	3	1	3	1	2
27A Rad sustava: Električni/„Fly-by-Wire”	3	1	—	—	—	—	—	—	3
28 Sustavi goriva	3	1	3	1	3	1	3	1	2
28A Sustavi goriva – nadziranje i dojavljivanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3
29 Hidraulika	3	1	3	1	3	1	3	1	2
29A Hidraulika - nadziranje i dojavljivanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3
30 Zaštita od leda i kiše	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31 Sustavi dojavljivanja/zapisivanja	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31A Sustavi instrumenata	3	1	3	1	3	1	►M5 3◀	►M5 1◀	3
32 Podvozje	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32A Podvozje– nadziranje i dojavljivanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33 Svjetla	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34 Navigacija	2	1	2	1	2	1	2	1	3
35 Kisik	3	1	3	1	—	—	—	—	2

▼B

Razina Poglavlja	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avio- nika
36 Pneumatika	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36A Pneumatika – nadziranje i dojav- ljanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37 Vakuum	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38 Voda/otpad	3	1	3	1	—	—	—	—	2
41 Balast vode	3	1	3	1	—	—	—	—	1
42 Integrirane modularne avionike	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44 Kabinski sustavi	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45 Sustavi održavanja u zrakoplovu (ili obuhvaćen pod 31)	3	1	3	1	3	1	—	—	3
46 Sustavi informiranja	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50 Prostori za teret i dodatnu opremu	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Turbinski motor									
70 Standardne prakse- motori	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70A Konstrukcijski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komore, ležajeva i brtava, sustava podmazivanja)	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70B Performanse motora	3	1	—	—	3	1	—	—	1
71 Pogonska grupa	3	1	—	—	3	1	—	—	1
72 Turbinski/turbo-elisni/kanalizirani ventilatorski/nekanalizirani venti- latorski motor	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73 Motorno gorivo i kontrola	3	1	—	—	3	1	—	—	1
75 Zrak	3	1	—	—	3	1	—	—	1
76 Upravljanje motorom	3	1	—	—	3	1	—	—	1

▼B

Razina Poglavlja	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avio- nika
78 Ispuh	3	1	—	—	3	1	—	—	1
79 Ulje	3	1	—	—	3	1	—	—	1
80 Pokretanje	3	1	—	—	3	1	—	—	1
82 Ubrizgavanje vode	3	1	—	—	3	1	—	—	1
83 Reduktori za pogon uređaja	3	1	—	—	3	1	—	—	1
84 Povećanje pogonske snage	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73A FADEC	3	1	—	—	3	1	—	—	3
74 Inicijalno paljenje	3	1	—	—	3	1	—	—	3
77 Sustavi indikacije motora	3	1	—	—	3	1	—	—	3
49 Pomoćni uređaji za napajanje (APU)	3	1	—	—	—	—	—	—	2
Klipni motor									
70 Standardne prakse- motori	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70A Konstrukcijski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komore, ležajeva i brtava, sustava podmazivanja)	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70B Performanse motora	—	—	3	1	—	—	3	1	1
71 Pogonska grupa	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73 Motorno gorivo motora i kontrola	—	—	3	1	—	—	3	1	1
75 Zrak	—	—	3	1	—	—	3	1	1
76 Upravljanje motorom	—	—	3	1	—	—	3	1	1
79 Ulje	—	—	3	1	—	—	3	1	1
80 Pokretanje	—	—	3	1	—	—	3	1	1
81 Turbine	—	—	3	1	—	—	3	1	1

▼ B

Razina Poglavlja	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avio- nika
82 Ubrizgavanje vode	—	—	3	1	—	—	3	1	1
83 Reduktori za pogon uređaja	—	—	3	1	—	—	3	1	1
84 Povećanje pogonske snage	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73A FADEC	—	—	3	1	—	—	3	1	3
74 Inicijalno paljenje	—	—	3	1	—	—	3	1	3
77 Sustavi indikacije motora	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Elise									
60A Standardne prakse- elisa	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61 Elise/Pogonska grupa	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61A Konstrukcija elise	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61B Kontrola koraka elise	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61C Sinkroniziranje elise	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61D Elektroničko upravljanje elisom	2	1	2	1	—	—	—	—	3
61E Zaštita elise od zaleđivanja	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61F Održavanje elise	3	1	3	1	—	—	—	—	1

- (f) Multimedijske metode osposobljavanja (MBT) mogu se koristiti za zadovoljavanje teorijskog dijela osposobljavanja bilo u učionici ili u kontroliranom virtualnom okruženju uz pristanak nadležnog tijela koje odobrava tečaj osposobljavanja.

3.2. Praktični dio

(a) Cilj:

Cilj praktičnog osposobljavanja je stjecanje potrebne stručnosti u obavljanju sigurnog održavanja, pregleda i rutinskih radova prema priručniku za održavanje i drugim relevantnim uputama i zadacima kako je odgovarajuće za taj tip zrakoplova, na primjer, otkrivanja kvarova, popravaka, podešavanja, zamjene, opremanja i funkcionalnih provjera. To uključuje svijest o ispravnoj upotrebi sve tehničke literature i dokumentacije za zrakoplov, te upotrebi specijalističkih/specijalnih alata i opreme za provjeru, izvršavanje uklanjanja i zamjene sastavnih dijelova i modula jedinstvenih za tip, uključujući sve aktivnosti održavanja na krilu.

▼B

(b) Sadržaj:

Najmanje 50 % prekrivenih točaka iz donje tablice koji odgovaraju određenom tipu zrakoplova, moraju se završiti kao dio praktičnog osposobljavanja.

Prekriženi zadaci označavaju predmete koji su važni za svrhe praktičnog osposobljavanja s ciljem osiguranja da je rad, funkcija, ugradnja i sigurnosni značaj ključnih zadataka održavanja obuhvaćena na pravi način, posebno kada se isti ne mogu u potpunosti objasniti isključivo kroz teorijsko osposobljavanje. Premda popis navodi najmanji broj predmeta praktičnog osposobljavanja, ostale točke mogu se dodati na određeni tip zrakoplova, prema potrebi.

Zadaci koje je potrebno izvršiti moraju biti reprezentativni za zrakoplov i sustave u pogledu složenosti i tehničke zahtjevnosti koja je potrebna za obavljanje tog zadatka. Dok se mogu uključiti relativno jednostavni zadaci, ostali složeni zadaci također se uključuju i poduzimaju za odgovarajući tip zrakoplova.

Glosar tablice: LOC: Lokacija; FOT: Funkcionalna/Operativna provjera; SGH: servisiranje i prihvata i otprema zrakoplova R/I: uklanjanje/ugradnja; MEL: Popis minimalne opreme; TS: otkrivanje kvarova.

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Uvodni modul:											
5 Vremenska ograničenja/provjere održavanja	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Dimenzije/područja (MTOM itd.)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Podizanje i podupiranje	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Izravnjanje i vaganje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
9 Vuča i taksiranje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
10 Parkiranje/pristajanje, skladištenje i povratak u rad	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
11 Plakati i oznake	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Servisiranje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
20 Standardne prakse-samo za određeni tip	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Helikopteri											
18 Analiza vibracija i buke (praćenje lopatice)	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—

▼ **B**

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
27 Upravljačke jedinice	X/X	X	X	X	X	X	X	—	—	—	—
27A Rad sustava: Električni/„Fly-by-Wire”	X/X	X	X	X	X	—	X	—	X	—	X
28 Sustavi goriva	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
28A Sustavi goriva – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	—	—	—	—	X	—	X	—	X
29 Hidraulika	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
29A Hidraulika – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
30 Zaštita od leda i kiše	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
31 Sustavi dojavljivanja/zapisivanja	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31A Sustavi instrumenata	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32 Podvozje	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	—
32A Podvozje – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
33 Svjetla	X/X	X	X	—	X	—	X	X	X	X	—
34 Navigacija	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
35 Kisik	X/—	X	X	X	—	—	X	X	—	—	—

▼ **B**

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
36 Pneumatika	X/—	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
36A Pneumatika – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37 Vakuum	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
38 Voda/otpad	X/—	X	X	—	—	—	X	X	—	—	—
41 Balast vode	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42 Integrirane modularne avionike	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
44 Kabinski sustavi	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
45 Sustavi održavanja u zrakoplovu (ili obuhvaćen pod 31)	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46 Sustavi informiranja	X/X	—	—	—	—	—	X	—	X	X	X
50 Prostor za teret i dodatnu opremu	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
Modul turbinskog/klipnog motora											
70 Standardne prakse- motori	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70A Konstrukcijski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komore, ležajevi i brtava, sustava podmazivanja)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turbinski motori:											
70B Učinkovitost motora	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—

▼ **B**

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
71 Pogonska grupa	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
72 Turbinski/turbo-elisni/kanalizirani ventilatorski i nekanalizirani ventilatorski motor	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73 Motorno gorivo i kontrola	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73A FADEC sustavi	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
74 Inicijalno paljenje	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
75 Zrak	X/—	—	—	X	—	X	—	—	—	—	—
76 Upravljanje motorom	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Indikacije motora	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Ispuh	X/—	X	—	—	X	—	—	—	—	—	—
79 Ulje	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80 Pokretanje	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
82 Ubrizgavanje vode	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83 Reduktori za pogon uređaja	X/—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
84 Povećanje pogonske snage	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pomoćni uređaji za napajanje (APU-ovi):											
49 Pomoćni uređaji za napajanje (APU-ovi):	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—

▼ **B**

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Klipni motori											
70 Standardne prakse- motori	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70A Konstrukcijski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komore, ležajeva i brtava, sustava podmazivanja)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70B Učinkovitost motora	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71 Pogonska grupa	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
73 Motorno gorivo i kontrola	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73A FADEC sustavi	X/X	X	—	X	X	X	X	X	X	X	X
74 Inicijalno paljenje	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
76 Upravljanje motorom	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Indikacije motora	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Ispuh	X—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
79 Ulje	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—

▼B**4. Standard ispita i procjena osposobljavanja za tip****4.1. Standard teorijskog dijela ispita**

Nakon završetka teorijskog dijela osposobljavanja za tip zrakoplova, provodi se pisani ispit, koji mora biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- (a) Ispit se sastoji od pitanja s višestrukim izborom odgovora. Svako pitanje s višestrukim izborom odgovora mora imati tri ponuđena odgovora od kojih samo jedan mora biti točan odgovor. Vrijeme trajanja ispita temelji se na ukupnom broju pitanja, a vrijeme za odgovaranje temelji se na nominalnom prosjeku od 90 sekundi po pitanju.
  - (b) Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne pozna predmet. Svi ponuđeni odgovori moraju se jasno odnositi na predmet te imati slični vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu.
  - (c) U numeričkim pitanjima, netočni odgovori odgovaraju greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na krivi način (+ umjesto -) ili netočne pretvorbe mjernih jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva.
  - (d) razina ispita za svako poglavlje⁽¹⁾ mora biti u skladu s točkom 2. „Razine okuke za tip zrakoplova”. Međutim, korištenje ograničenog broja pitanja niže razine je dopušteno.
  - (e) Ispit mora biti tipa sa zatvorenom knjigom. Nije dopušten nikakav materijal za pomoć. Izuzetak će biti slučaj ispita sposobnosti kandidata B1 ili B2 da protumače tehničke dokumente.
  - (f) Broj pitanja mora biti najmanje jedno pitanje po satu predmeta koji se podučava. Broj pitanja za svako poglavlje mora biti proporcionalno:
    - stvarno provedenim satima osposobljavanja provedenim poučavajući to poglavlje i razinu,
    - ciljevi učenja se određuju analizom potreba osposobljavanja.
- Nadležno tijelo države članice procijenit će broj i razinu pitanja prilikom odobravanja tečaja.
- (g) Minimum za prolaznu ocjenu je 75 % točnih odgovora. Kada se ispit osposobljavanja za tip dijeli u nekoliko ispita, svaki ispit mora biti položen s najmanje 75 %. Kako bi bilo moguće ostvariti točno 75 %, broj pitanja u ispitu mora biti djeljiv s 4.
  - (h) Kazneno bodovanje (negativni bodovi za krive odgovore) ne primjenjuje se.
  - (i) Završna faza ispita po modulima se ne smije koristiti kao dio završnog ispita ako ne sadrže potreban broj i razinu pitanja.

4.2. Standard za procjenu praktičnog dijela

Nakon završetka praktičnog dijela osposobljavanja za tip zrakoplova, provodi se procjena koja mora biti u skladu sa sljedećim:

- (a) Procjenjivanje provode imenovani, odgovarajuće kvalificirani procjenjivači.
- (b) Procjena mora potvrditi znanje i vještine vježbenika.

⁽¹⁾ U svrhu točke 4., „poglavlje” znači jedan od redova kojem prethodi broj u tablici iz točke 3.1(e).

▼B**5. Standard ispita za tip**

Ispit za tip provodi organizacija za osposobljavanje odobrena u skladu s dijelom 147. ili nadležno tijelo.

Ispit mora biti usmeni, pisani ili baziran na praktičnoj procjeni ili kombinacija istog, te zadovoljavati sljedeće:

- (a) Usmena ispitna pitanja moraju biti otvorena.
- (b) Pisana ispitna pitanja moraju biti opisnog tipa ili pitanja s višestrukim izborom.
- (c) Praktična procjena mora odrediti kompetentnost osobe za izvršenje nekog zadatka.
- (d) Ispiti moraju biti na uzorku poglavlja ⁽¹⁾ izvučenih iz nastavnog programa osposobljavanja/ispita za tip iz točke 3., na naznačenoj razini.
- (e) Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne pozna predmet. Svi ponuđeni odgovori moraju se jasno odnositi na predmet te imati slični vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu.
- (f) U numeričkim pitanjima, netočni odgovori moraju odgovarati greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na krivi način ili netočna pretvorba mjernih jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva.
- (g) Ispit mora osigurati da se zadovolje sljedeći ciljevi:
  1. Da se ispravno sa sigurnošću govori o zrakoplovu i njegovim sustavima.
  2. Osiguravanje sigurnog izvršenja održavanja, pregleda i rutinskih radova prema priručniku za održavanje i drugim relevantnim uputama i zadacima kako je odgovarajuće za taj tip zrakoplova, na primjer, otkrivanja kvarova, popravaka, podešavanja, zamjene, opremanja i funkcionalnih provjera kao što je rad motora itd. ako je potrebno.
  3. Ispravna upotreba sve tehničke literature i dokumentacije zrakoplova.
  4. Ispravna upotreba specijalističkih/specijalnih alata i opreme za provjeru, izvršavanje uklanjanja i zamjene sastavnih dijelova i modula jedinstvenih za tip, uključujući sve aktivnosti održavanja na krilu.
- (h) Sljedeći uvjeti primjenjuju se na ispit:
  1. Najveći broj uzastopnih pokušaja je tri. Daljnji niz od tri pokušaja dopušten je s 1 godinom počka između nizova. Razdoblje počka od 30 dana zahtijeva se nakon prvog pada u nizu, a 60 dana nakon drugog pada.

Podnositelj zahtjeva pismeno potvrđuje organizaciji za osposobljavanje ili nadležnom tijelu kojem podnosi zahtjev za ispit, broj i datum pokušaja tijekom prethodne godine te organizaciju ili nadležno tijelo kod kojih je izlazio na ispit. Organizacija za osposobljavanje ili nadležno tijelo je dužno provjeriti broj pokušaja unutar prihvatljivih vremenskih okvira.

⁽¹⁾ U svrhu ove točke 5., „poglavlje” znači jedan od redova kojem prethodi broj u tablicama iz točaka 3.1(e) i 3.2(b).

▼ B

2. Nakon položenog ispita za tip i završenog praktičnog iskustva, zahtjev za upis ovlaštenja za tip u dozvolu za održavanje zrakoplova mora biti podnesen u roku od 3 godine.

3. Ispit za tip se mora održati u nazočnosti najmanje jednog ispitivača. Ispitivač(i) ne smiju sudjelovati u osposobljavanju kandidata.

(i) Ispitivač(i) mora(ju) sastaviti pisani izvještaj kako bi objasnio zašto je kandidat prošao ili pao.

6. Osposobljavanje na radnom mjestu

Osposobljavanje na radnom mjestu (OJT) odobrava nadležno tijelo koje je izdalo dozvolu.

Provodi se u i pod nadzorom organizacije za održavanje odgovarajuće odobrene za održavanje određenog tipa zrakoplova i procjenjuje ga odgovarajuće kvalificiran procjenjivač.

Počinje i završava unutar tri godine prije podnošenja zahtjeva za upis ovlaštenja za tip zrakoplova.

(a) Cilj:

Cilj osposobljavanja na radnom mjestu je postići stručnost i iskustvo za izvršavanje sigurnog održavanja.

(b) Sadržaj:

Osposobljavanje na radnom mjestu obuhvaća presjek zadataka koji su prihvatljivi nadležnom tijelu. Zadaci osposobljavanja na radnom mjestu moraju biti reprezentativni za zrakoplov i sustave s obzirom na složenost i tehničku zahtjevnost potrebnoj za rješavanje zadataka. Dok se mogu uključiti relativno jednostavni zadaci, drugi složeniji zadaci moraju biti sadržani i poduzeti za odgovarajući tip zrakoplova.

Svaki zadatak potpisuje kandidat i supotpisuje imenovani kontrolor. Navedeni zadaci odnose se na stvarnu karticu posla/radni list itd.

Konačna procjena završenog OJT-a je obvezna i provodi je imenovani kvalificirani procjenjivač.

Sljedeći podaci moraju se nalaziti na OJT radnom listu/dnevniku:

1. Ime kandidata;
2. Datum rođenja;
3. Odobrena organizacija za održavanje;
4. Mjesto;
5. Ime kontrolora i procjenjivača, (uključujući broj dozvole, ako je primjenljivo);
6. Datum završetka zadatka;

▼B

7. Opis zadatka i kartica posla/radni nalog/dnevnik rada itd.;

8. Tip zrakoplova i registracija zrakoplova;

9. Zahtijevani tip zrakoplova.

S ciljem olakšavanja provjere od strane nadležnog tijela, dokaz osposobljavanja na radnom mjestu sastoji se od detaljnog i. radnih lista/dnevnika i ii. izvješća o sukladnosti koje dokazuje da osposobljavanje na radnom mjestu ispunjava zahtjeve ovog dijela.

▼ **M5***Dodatak IV.***Zahtjevi za iskustvo za proširenje dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66**

Tablica u nastavku prikazuje zahtjeve za iskustvo za dodavanje nove kategorije ili potkategorije u postojeću dozvolu iz dijela 66.

Iskustvo mora biti praktično iskustvo u održavanju zrakoplova kojim se obavljaju letovi u potkategoriji relevantnoj za primjenu.

Zahtjev za iskustvo smanjit će se za 50 % ako je podnositelj zahtjeva završio tečaj odobren prema dijelu 147. relevantan za tu potkategoriju.

Do: Od:	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B2L	B3
A1	—	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	1 godina	6 mjeseci
A2	6 mjeseci	—	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	1 godina	6 mjeseci
A3	6 mjeseci	6 mjeseci	—	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	1 godina
A4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	—	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	1 godina
B1.1	ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	—	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	6 mjeseci
B1.2	6 mjeseci	ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	—	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	ništa
B1.3	6 mjeseci	6 mjeseci	ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	—	6 mjeseci	1 godina	1 godina	6 mjeseci
B1.4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	ništa	2 godine	6 mjeseci	2 godine	—	2 godine	1 godina	6 mjeseci
B2	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	—	—	1 godina
B2L	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	—	1 godina
B3	6 mjeseci	ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	1 godina	—

▼ **M5**

Dodatak V.

Obrazac zahtjeva – EASA obrazac 19.

1. Ovaj Dodatak sadržava primjer obrasca koji se upotrebljava za podnošenje zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.).

▼ **M11**

2. Nadležno tijelo države članice smije izmijeniti EASA Obrazac 19. samo tako da uključuje dodatne informacije potrebne za slučaj kada nacionalni zahtjevi dopuštaju ili traže da se dozvola za održavanje zrakoplova koja je izdana u skladu s Prilogom III. (dio 66.) upotrebljava za svrhu koja nije obuhvaćena zahtjevima iz ove Uredbe.

▼ M5

ZAHTEJEV ZA PRVO IZDAVANJE/DOPUNU/PRODUŽENJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA IZ DIJELA 66. (Part-66 AML)	EASA OBRAZAC 19.																																																																																																																																																																																																																
POJEDINOSTI O PODNOSITELJU ZAHTEJEVA: Ime i prezime: ..... Adresa: ..... Telefon: ..... E-pošta: ..... Državljanstvo: ..... Datum i mjesto rođenja:																																																																																																																																																																																																																	
PODACI O DOZVOLI ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA IZ DIJELA 66. (ako je primjenjivo): Broj dozvole: ..... Datum izdavanja:																																																																																																																																																																																																																	
POJEDINOSTI O POSLODAVCU: Ime: ..... Adresa: .... Oznaka odobrenja organizacije za održavanje: ..... Telefon: ..... Faks:																																																																																																																																																																																																																	
ZAHTEJEV ZA: (Označite odgovarajuće kućice) Prvo izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova ☐ Dopuna dozvole za održavanje zrakoplova ☐ Produženje valjanosti dozvole za održavanje zrakoplova ☐																																																																																																																																																																																																																	
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">(Pot)kategorije</th> <th style="text-align: center;">A</th> <th style="text-align: center;">B1</th> <th style="text-align: center;">B2</th> <th style="text-align: center;">B2L</th> <th style="text-align: center;">B3</th> <th style="text-align: center;">C</th> <th style="text-align: center;">L (vidjeti ispod)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Avion s turbinskim motorom</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Avion s klipnim motorom</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Helikopter s turbinskim motorom</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Helikopter s klipnim motorom</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Avionika</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td colspan="2">Vidjeti ovlaštenja za sustav u nastavku</td> </tr> <tr> <td>Klipni avion bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2t i manje</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Složeni zrakoplovi na motorni pogon</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Zrakoplovi koji nisu složeni zrakoplov na motorni pogon</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td colspan="8">Ovlaštenja za sustav za dozvolu B2L:</td> </tr> <tr> <td>1. automatsko letenje</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. instrumenti</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. com/nav</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4. nadzor</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5. sustavi konstrukcije</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="8">Potkategorije dozvole L:</td> </tr> <tr> <td>L1C: Kompozitne jedrilice.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L1: Jedrilice.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L2C: Kompozitne motorne jedrilice i kompozitni avioni ELA1</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L2: Motorne jedrilice i avioni ELA1</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L3H: Baloni uzgonjeni vrućim zrakom</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L3G: Baloni uzgonjeni plinom</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L4H: Zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L4G: ELA2 zračni brodovi uzgonjeni plinom</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>L5: Zračni brodovi uzgonjeni plinom osim ELA2</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td colspan="8">Upis tipa / upis ovlaštenja / uklanjanje ograničenja (ako je primjenjivo): .....</td> </tr> </tbody> </table>		(Pot)kategorije	A	B1	B2	B2L	B3	C	L (vidjeti ispod)	Avion s turbinskim motorom	☐	☐						Avion s klipnim motorom	☐	☐						Helikopter s turbinskim motorom	☐	☐						Helikopter s klipnim motorom	☐	☐						Avionika			☐		☐	Vidjeti ovlaštenja za sustav u nastavku		Klipni avion bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2t i manje					☐			Složeni zrakoplovi na motorni pogon						☐		Zrakoplovi koji nisu složeni zrakoplov na motorni pogon							☐	Ovlaštenja za sustav za dozvolu B2L:								1. automatsko letenje				☐				2. instrumenti				☐				3. com/nav				☐				4. nadzor				☐				5. sustavi konstrukcije				☐				Potkategorije dozvole L:								L1C: Kompozitne jedrilice.							☐	L1: Jedrilice.							☐	L2C: Kompozitne motorne jedrilice i kompozitni avioni ELA1							☐	L2: Motorne jedrilice i avioni ELA1							☐	L3H: Baloni uzgonjeni vrućim zrakom							☐	L3G: Baloni uzgonjeni plinom							☐	L4H: Zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom							☐	L4G: ELA2 zračni brodovi uzgonjeni plinom							☐	L5: Zračni brodovi uzgonjeni plinom osim ELA2							☐	Upis tipa / upis ovlaštenja / uklanjanje ograničenja (ako je primjenjivo):							
(Pot)kategorije	A	B1	B2	B2L	B3	C	L (vidjeti ispod)																																																																																																																																																																																																										
Avion s turbinskim motorom	☐	☐																																																																																																																																																																																																															
Avion s klipnim motorom	☐	☐																																																																																																																																																																																																															
Helikopter s turbinskim motorom	☐	☐																																																																																																																																																																																																															
Helikopter s klipnim motorom	☐	☐																																																																																																																																																																																																															
Avionika			☐		☐	Vidjeti ovlaštenja za sustav u nastavku																																																																																																																																																																																																											
Klipni avion bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2t i manje					☐																																																																																																																																																																																																												
Složeni zrakoplovi na motorni pogon						☐																																																																																																																																																																																																											
Zrakoplovi koji nisu složeni zrakoplov na motorni pogon							☐																																																																																																																																																																																																										
Ovlaštenja za sustav za dozvolu B2L:																																																																																																																																																																																																																	
1. automatsko letenje				☐																																																																																																																																																																																																													
2. instrumenti				☐																																																																																																																																																																																																													
3. com/nav				☐																																																																																																																																																																																																													
4. nadzor				☐																																																																																																																																																																																																													
5. sustavi konstrukcije				☐																																																																																																																																																																																																													
Potkategorije dozvole L:																																																																																																																																																																																																																	
L1C: Kompozitne jedrilice.							☐																																																																																																																																																																																																										
L1: Jedrilice.							☐																																																																																																																																																																																																										
L2C: Kompozitne motorne jedrilice i kompozitni avioni ELA1							☐																																																																																																																																																																																																										
L2: Motorne jedrilice i avioni ELA1							☐																																																																																																																																																																																																										
L3H: Baloni uzgonjeni vrućim zrakom							☐																																																																																																																																																																																																										
L3G: Baloni uzgonjeni plinom							☐																																																																																																																																																																																																										
L4H: Zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom							☐																																																																																																																																																																																																										
L4G: ELA2 zračni brodovi uzgonjeni plinom							☐																																																																																																																																																																																																										
L5: Zračni brodovi uzgonjeni plinom osim ELA2							☐																																																																																																																																																																																																										
Upis tipa / upis ovlaštenja / uklanjanje ograničenja (ako je primjenjivo):																																																																																																																																																																																																																	

▼ **M5**

Podnosim zahtjev za prvo izdavanje /dopunu / produženje dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66., kako je navedeno, i potvrđujem da su podaci sadržani u ovom obrascu bili točni u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Ovime potvrđujem da:

1. nemam dozvolu za održavanje zrakoplova iz dijela 66. izdanu u drugoj državi članici;
2. nisam podnio zahtjev za bilo kakvu dozvolu za održavanje zrakoplova iz dijela 66. u drugoj državi članici; i
3. nikada nisam posjedovao dozvolu za održavanje zrakoplova iz dijela 66. izdanu u drugoj državi članici koja je trajno ili privremeno oduzeta u bilo kojoj drugoj državi članici.

Također razumijem da mi zbog netočnih podataka može biti uskraćena dozvola za održavanje zrakoplova iz dijela 66.

Potpis: ..... Ime i prezime: .....

Datum: .....

Molim da mi se prizna sljedeće (ako je primjenjivo):

.....
 .....
 .....

Priznavanje iskustva kod osposobljavanja iz dijela 147.

.....
 .....
 .....

Priznavanje ispita na temelju potvrda o jednakovrijednim ispitima

.....
 .....
 .....

Prilažem sve relevantne potvrde

Preporuka (ako je primjenjivo): Ovime se potvrđuje da je podnositelj zahtjeva ispunio odgovarajuće zahtjeve dijela 66. u vezi sa znanjem i iskustvom na području održavanja te se preporučuje da nadležno tijelo izda ili ovjeri dozvolu iz dijela 66.

Potpis: ..... Ime i prezime: .....

Položaj: ..... Datum: .....

▼ M5*Dodatak VI.***Dozvola za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.) – EASA Obrazac 26**

1. Primjer dozvole za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.) može se naći na sljedećim stranicama.
2. Dokument se tiska u standardiziranom obliku kako je prikazano, ali mu se može smanjiti format kako bi ga se moglo generirati s pomoću računala. Kod smanjivanja veličine, mora se voditi računa o tome da se ostavi dovoljno prostora na mjestima gdje je potreban službeni pečat ili marke. Dokumenti izrađeni na računalu ne moraju uključivati sve kućice ako neka takva kućica ostane prazna, uz uvjet da se dokument jasno može prepoznati kao dozvola za održavanje zrakoplova izdana u skladu s Prilogom III. (dio 66.)
3. Dokument se može ispuniti na engleskom ili na službenom jeziku države članice nadležnog tijela. U potonjem slučaju dokumentu se prilaže još jedna kopija na engleskom jeziku za svakog imatelja dozvole kojemu je ta dozvola potrebna izvan te države članice, kako bi se osiguralo razumijevanje u svrhe međusobnog priznavanja.
4. Svakom imatelju dozvole dodjeljuje se jedinstveni broj imatelja dozvole, koji se utvrđuje na temelju nacionalnog identifikacijskog broja i alfanumeričke oznake.
5. Dokument može imati stranice poredane na različit način od onih u ovom primjeru i ne mora sadržavati bilo kakve crte za razdvajanje, uz uvjet da su sadržani podaci tako postavljeni da se raspored svake stranice može jasno poistovjetiti s ovdje navedenim obrascem primjera dozvole za održavanje zrakoplova.
6. Dokument priprema nadležno tijelo. Međutim, može ga pripremiti i bilo koja organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145) ako se nadležno tijelo s time složi i ako je priprema u skladu s postupkom iz priručnika organizacije za održavanje iz točke 145.A.70 Priloga II. (dio 145). U svakom slučaju dokument izdaje nadležno tijelo.
7. Pripremu svih promjena postojeće dozvole za održavanje zrakoplova obavlja nadležno tijelo. Međutim, može je pripremiti i bilo koja organizacija za održavanje koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145) ako se nadležno tijelo s time složi i priprema je u skladu s postupkom iz priručnika organizacije za održavanje iz točke 145.A.70 Priloga II. (dio 145). U svakom slučaju dokument mijenja nadležno tijelo.
8. Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova dozvolu održava u dobrom stanju i osigurava da u njoj nema neovlaštenih upisa. U slučaju nepoštovanja ovog pravila dozvola može postati nevažeća ili može dovesti do toga da imatelju budu uskraćene ovlasti za izdavanje potvrda. Može za posljedicu imati i kazneni progon u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.
9. Dozvola za održavanje zrakoplova izdana u skladu s Prilogom III. (dio 66.) priznaje se u svim državama članicama te za rad u drugoj državi članici nije potrebno zamijeniti taj dokument.
10. Dodatak EASA Obrascu 26 je proizvoljan i smije se koristiti samo kako bi se uključile nacionalne ovlasti, kada su takve ovlasti obuhvaćene nacionalnim zakonodavstvom izvan područja primjene Priloga III.(dio 66.).

▼ M5

11. Nadležno tijelo može odlučiti ne izdati stranicu dozvole za održavanje zrakoplova koja se odnosi na ovlaštenje za tip zrakoplova sve dok ne bude potreban upis prvog ovlaštenja za tip, te će možda trebati izdati više stranica ovlaštenja za tip ovisno o broju ovlaštenja za tip koje treba navesti.
12. neovisno o točki 11., svaka stranica mora biti u formatu ovog primjera i sadržavati informacije za tu stranicu koje su ovdje navedene.
13. U dozvoli za održavanje zrakoplova mora biti jasno navedeno da su ograničenja iznimke od ovlasti za izdavanje potvrda. Ako nema primjenjivih ograničenja, na stranici OGRANIČENJA navodi se „Nema ograničenja”.
14. Ako se za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova upotrebljava prethodno definirani format za tiskanje, svako se polje za kategoriju, potkategoriju ili ovlaštenje za tip koje ne sadržava upis ovlaštenja označava tako da bude jasno da imatelj nema to ovlaštenje.

▼ M5

I.
EUROPSKA UNIJA (*)
[DRŽAVA]
[NAZIV I LOGOTIP NADLEŽNOG TIJELA]

II.
Dio 66.
DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE
ZRAKOPLOVA

III.
Broj Dozvole [OZNAKA DRŽAVE]
ČLANICE].66.[XXXX]

EASA Obrazac 26., izdanje 5

IVa. Prezime i ime imatelja:

IVb. Datum i mjesto rođenja:

V. Adresa imatelja:

VI. Državljanstvo imatelja:

VII. Potpis imatelja:

III. Broj dozvole:

VIII. UVJETI:

Ovu dozvolu mora potpisati imatelj i ona mora biti popraćena identifikacijskim dokumentom s fotografijom imatelja dozvole.

Samim upisom ovlaštenja za bilo koje kategorije na stranici/stranicama s naslovom „KATEGORIJE iz dijela 66.” imatelj ne stječe pravo na izdavanje potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu.

Ako ova dozvola ima upisano ovlaštenje za tip/grupu zrakoplova, ispunjava namjeru Priloga 1. ICAO-a.

Ovlasti imatelja ove dozvole propisane su Uredbom (EU) br. 1321/2014, a posebno njezinim Prilogom III. (dio 66.).

Ova dozvola vrijedi do datuma navedenog na stranici s ograničenjima, ako se prethodno privremeno ili trajno ne oduzme.

Ovlasti iz ove dozvole ne smiju se provoditi osim ako je u prethodnom razdoblju od dvije godine imatelj imao šest mjeseci iskustva u održavanju u skladu s ovlastima koje su dane dozvolom ili ako je zadovoljio odredbe za izdavanje odgovarajućih ovlasti.

III. Broj dozvole:

IX. KATEGORIJE iz dijela 66.

VALJANOST:	A	B1	B2	B2L	B3	L	C
Avioni turbinski			n. p.		n. p.	n. p.	n. p.
Avioni klipni			n. p.		n. p.	n. p.	n. p.
Helikopteri turbinski			n. p.		n. p.	n. p.	n. p.
Helikopteri klipni			n. p.		n. p.	n. p.	n. p.
Avionika	n. p.	n. p.			n. p.	n. p.	n. p.
Složeni zrakoplovi na motorni pogon	n. p.	n. p.	n. p.		n. p.	n. p.	
Zrakoplovi koji nisu složeni zrakoplov na motorni pogon	n. p.	n. p.	n. p.		n. p.	n. p.	
Jedrilice, motorne jedrilice, avioni ELA1, baloni i zračni brodovi	n. p.	n. p.	n. p.		n. p.		n. p.
Klipni avioni bez regulacije tlaka kabine, s MTOM-om od 2 000 kg i manje	n. p.	n. p.	n. p.			n. p.	n. p.

X. Potpis službene osobe koja je izdala dozvolu i datum:

XI. Pečat ili žig nadležnog tijela koje je izdalo dozvolu:

III. Broj dozvole:

▼ M5

XII. OVLAŠTENJA IZ DIJELA 66.		
Ovlaštenje za tip/grupu zrakoplova / Ovlaštenja za sustav	Kategorija/Potkategorija	Pečat i datum
III. Broj dozvole:		

XIII. OGRANIČENJA IZ DIJELA 66.
Vrijedi do:
III. Broj dozvole:

Prilog EASA obrascu 26.
XIV. NACIONALNE OVLASTI izvan područja primjene dijela 66. u skladu s [nacionalni propis] (Valjano samo u [država članica])
Službeni pečat i datum:
III. Broj dozvole:

NAMJERNO OSTAVLJENO PRAZNO

▼ **M5***Dodatak VII.***Zahtjevi vezani uz osnovno znanje za dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije L**

Definicije različitih razina znanja koje se zahtijevaju ovim Dodatkom jednake su onima navedenima u točki 1. Dodatka I. Priloga III. (dio 66.).

Potkategorije	Moduli traženi za svaku potkategoriju (vidjeti tablicu nastavnog programa u nastavku)
L1C: kompozitne jedrilice	1L, 2L, 3L, 5L, 7L i 12L
L1: jedrilice	1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L i 12L
L2C: kompozitne motorne jedrilice i kompozitni avioni ELA1	1L, 2L, 3L, 5L, 7L, 8L i 12L
L2: motorne jedrilice i avioni ELA1	1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L, 8L i 12L
L3H: baloni uzgonjeni vrućim zrakom	1L, 2L, 3L, 9L i 12L
L3G: baloni uzgonjeni plinom	1L, 2L, 3L, 10L i 12L
L4H: zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom	1L, 2L, 3L, 8L, 9L, 11L i 12L
L4G: zračni brodovi ELA2 uzgonjeni plinom	1L, 2L, 3L, 8L, 10L, 11L i 12L
L5: zračni brodovi uzgonjeni plinom iznad ELA2	Zahtjevi vezani uz osnovno znanje za bilo koju potkategoriju B1 plus 8L (za B1.1 i B1.3), 10L, 11L i 12L

SADRŽAJ:

Oznaka modula

1L 'Osnovno znanje'

2L 'Ljudski faktori i brvbar';

3L 'Zrakoplovni propisi'

4L 'Konstrukcija drvena/s metalnim cijevima i tkaninom'

5L 'Kompozitna konstrukcija'

6L 'Metalna konstrukcija'

7L 'Konstrukcija općenito'

8L 'Pogonska grupa'

9L 'Balon/Zračni brod uzgonjen vrućim zrakom'

10L 'Balon/Zračni brod uzgonjen plinom (slobodni/sputani)'

11L 'Zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom/plinom'

12L 'Radiokom./ELT/Transponder/Instrumenti'

▼ M5

MODUL 1L — OSNOVNO ZNANJE

	Razina
<p>1L.1 Matematika</p> <p>Aritmetika</p> <ul style="list-style-type: none"> — Aritmetički termini i znakovi, — Metode množenja i dijeljenja, — Razlomci i decimale, — Faktori i umnošci, — Srednje vrijednosti, mjerenja i faktori pretvorbe, — Omjer i proporcija, — Prosjeci i postoci, — Površine i zapremine, množenje na kvadrat, množenje na treću potenciju (kubiranje). <p>Algebra</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ocjenjivanje jednostavnih algebarskih izraza: zbrajanje, oduzimanje, množenje i dijeljenje, — Upotreba zagrada, — Jednostavni algebarski razlomci. <p>Geometrija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Jednostavne geometrijske konstrukcije, — Grafički prikaz: priroda i upotreba grafikona. 	1
<p>1L.2 Fizika</p> <p>Materija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Priroda materije: kemijski elementi, — Kemijski spojevi, — Stanja: kruto, tekuće i plinovito, — Promjene između stanja. <p>Mehanika</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sile, momenti i parovi, prikaz pomoću vektora, — Težište, — Vlak, tlačno naprezanje, smicanje i torzija, — Priroda i svojstva krutih tvari, tekućina i plinova. <p>Temperatura</p> <ul style="list-style-type: none"> — Termometri i temperaturne ljestvice: Celsius, Fahrenheit i Kelvin, — Definicija topline. 	1
<p>1L.3 Elektrotehnika</p> <p>Krugovi istosmjerne struje</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ohmov zakon, Kirchoffovi zakoni o naponu i jakosti struje, — Važnost unutarnjeg otpora napajanja, — Otpor/otpornik, — Oznaka otpornika bojom, vrijednosti i tolerancije, preferirane vrijednosti, oznake snage u vatima, — Otpornici spojeni u seriju i paralelno. 	1
<p>1L.4 Aerodinamika/aerostatika</p> <p>Međunarodna standardna atmosfera (<i>International Standard Atmosphere - ISA</i>), primjena u aerodinamici i aerostatici.</p>	1

▼ **M5**

	Razina
<p>Aerodinamika</p> <ul style="list-style-type: none"> — Strujanje zraka oko tijela, — Granični sloj, laminarno i turbulentno strujanje, — Potisak, težina, aerodinamična rezultanta, — Generiranje uzgona i otpora: napadni kut, polarna krivulja, gubitak uzgona. <p>Aerostatika Utjecaj na kupole, utjecaj vjetra, utjecaji nadmorske visine i temperature.</p>	
<p>1L.5 Zaštita na radu i zaštita okoliša</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sigurne radne prakse i mjere predostrožnosti pri radu s električnom energijom, plinovima (osobito kisikom), uljima i kemikalijama, — Označivanje, skladištenje i zbrinjavanje opasnih (za sigurnost i okoliš) materijala, — Korektivne mjere u slučaju požara ili druge nesreće s jednom ili više opasnosti, uključujući poznavanje sredstava za gašenje požara. 	2

MODUL 2L — LJUDSKI FAKTORI

	Razina
<p>2L.1 Općenito</p> <ul style="list-style-type: none"> — Potreba uzimanja u obzir ljudskih faktora, — Nezgode koje se mogu pripisati ljudskim faktorima/ljudskim greškama, — Murphyjev zakon. 	1
<p>2L.2 Ljudske sposobnosti i ograničenja</p> <p>Vid, sluh, obrada informacija, pozornost i opažanje, pamćenje.</p>	1
<p>2L.3 Socijalna psihologija</p> <p>Odgovornost, motivacija, utjecaj grupe, timski rad.</p>	1
<p>2L.4 Faktori koji utječu na izvedbu</p> <p>Kondicija/zdravlje, stres, spavanje, umor, zlouporaba alkohola, lijekova i droga.</p>	1
<p>2L.5 Fizičko okruženje</p> <p>Radno okruženje (klima, buka, osvjetljenje).</p>	1

MODUL 3L — ZRAKOPLOVNI PROPISI

	Razina
<p>3L.1 Regulatorni okvir</p> <ul style="list-style-type: none"> — Uloga Europske komisije, EASA-e i nacionalnih zrakoplovnih tijela (NAA), — Primjenjivi dijelovi dijela M i dijela 66. 	1
<p>3L.2 Popravci i preinake</p> <ul style="list-style-type: none"> — Odobravanje izmjena (popravci i preinake), — Standardne izmjene i standardni popravci. 	2
<p>3L.3 Podaci za održavanje</p> <ul style="list-style-type: none"> — Direktive o plovidbenosti (AD), Upute za kontinuiranu plovidbenost (ICA) (AMM, IPC itd.), — Letački priručnik; — Evidencija o održavanju. 	2

▼ **M5**

MODUL 4L — KONSTRUKCIJA – DRVENA / S METALNIM CIJEVIMA I TKANINOM

	Razina
<p>4L.1 Konstrukcija – drvena / kombinacija metalnih cijevi i tkanine</p> <ul style="list-style-type: none"> — Drvo, šperploča, ljepila, zaštita, električni vodovi, svojstva, strojna obrada, — Prevlake (materijali za oblaganje, ljepila i sredstva za završnu obradu, prirodni i sintetički materijali za oblaganje i ljepila), — Postupci bojenja, sastavljanja i popravka, — Prepoznavanje oštećenja od prenaprezanja drvene konstrukcije / konstrukcije s metalnim cijevima i tkaninom, — Propadanje drvenih komponenata i prevlaka, — Ispitivanje puknuća (optičkim postupkom, npr. povećalom) metalnih komponenata, korozija i metode za sprečavanje korozije, zaštita na radu i zaštita od požara. 	2
<p>4L.2 Materijali</p> <ul style="list-style-type: none"> — Vrste drva, stabilnost i svojstva pri strojnoj obradi, — Čelične cijevi, cijevi od lakih legura i spojni elementi, kontrola pukotina zavarenih spojeva, — Plastika (pregled, razumijevanje svojstava), — Boje, uklanjanje boje, — Ljepila, — Materijali i tehnologije za oblaganje (prirodni i sintetički polimeri). 	2
<p>4L.3 Otkrivanje oštećenja</p> <ul style="list-style-type: none"> — Prenaprezanje drvenih konstrukcija / konstrukcija s metalnim cijevima i tkaninom, — Prijenos opterećenja, — Ispitivanje dinamičke čvrstoće i puknuća materijala. 	3
<p>4L.4 Izvedba praktičnih aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> — Osiguranje klinova, vijaka, krunastih matica, zatezača, — Povezivanje užadi s pomoću metalnog koluta, — Popravci s pomoću Nicopressa i Talurita, — Popravak prevlaka, — Popravak prozirnih površina, — Vježbe popravka (šperploča, uzdužnica, rukohvati, oplata), — Podešavanje zrakoplova. Proračun mase uravnoteženja komandnih površina i opsega kretanja komandnih površina, mjerenje radnih sila, — Izvođenje 100-satnih/godišnjih pregleda na drvenoj konstrukciji ili konstrukciji s kombinacijom metalnih cijevi i tkanine. 	2

MODUL 5L — KOMPOZITNA KONSTRUKCIJA

	Razina
<p>5L.1 Konstrukcija od plastike ojačane vlaknima (FRP)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Osnovna načela FRP konstrukcije, — Smole (epoksi, poliester, fenolne smole, vinilesterske smole), — Materijali za ojačanje: staklena, aramidna i ugljična vlakna i njihova svojstva, — Punila, — Potpome jezgre (balsa, saće, pjenasta plastika), — Konstrukcije, prijenos opterećenja (kruta FRP struktura, sendvič strukture); 	2

▼ M5

	Razina
<ul style="list-style-type: none"> — Otkrivanje oštećenja tijekom prenaprezanja komponenata, — Postupak za projekte povezane s FRP-om (u skladu s priručnikom organizacije za održavanje), uključujući uvjete za skladištenje materijala. 	
<p>5L.2 Materijali</p> <ul style="list-style-type: none"> — Termostabilni plastični materijali, termoplastični polimeri, katalizatori, — Razumijevanje svojstava, tehnologija obrade, odvajanja, povezivanja, zavarivanja, — Smole za FRP: epoksidne smole, poliesterske smole, vinilesterske smole, fenolne smole, — Materijali za ojačanje, — Od elementarnih vlakana do filamentnih vlakana (sredstva za sprečavanje prijanjanja, sredstva za završnu obradu), načini tkanja, — Svojstva pojedinačnih materijala za ojačanje (E-staklena vlakna, aramidna vlakna, ugljična vlakna), — Problemi sa sustavima od više vrsta različitih materijala, matrica, — Adhezija/kohezija, različita ponašanja vlaknastih materijala, — Materijali za ispunu i pigmenti, — Tehnički zahtjevi za materijale za ispunu, — Promjena svojstva sastava smole uporabom E-stakla, mikrobalona, aerosola, pamuka, minerala, metalnog praha, organskih tvari, — Tehnologije bojenja, sastavljanja i popravka, — Pomoćni materijali, — Saće (papir, FRP, metal), balzovina, Divinycell (Contizell), razvojni trendovi. 	2
<p>5L.3 Sklapanje konstrukcija od kompozitnih materijala ojačanih vlaknima (FRP)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kruta struktura, — Sendvič strukture, — Sklapanje aeroprofila, trupa, komandnih površina. 	2
<p>5L.4 Otkrivanje oštećenja</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ponašanje komponenata od FRP-a u slučaju prenaprezanja, — Otkrivanje delaminacija i slabih spojeva, — Frekvencije savijajućih vibracija aeroprofila, — Prijenos opterećenja, — Spojevi trenjem i sigurnosno blokiranje, — Dinamička čvrstoća i korozija metalnih dijelova, — Povezivanje metala, površinska obrada čeličnih i aluminijskih komponenata pri povezivanju s FRP-om. 	3
<p>5L.5 Izrada kalupa</p> <ul style="list-style-type: none"> — Gipsani i keramički kalupi, — GFK kalup, gel-premaz, materijali za ojačanje, problemi krutosti, — Metalni kalupi, — Muški i ženski kalupi. 	2
<p>5L.6 Izvedba praktičnih aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> — Osiguranje klinova, vijaka, krunastih matica, zatezača, — Povezivanje užadi s pomoću metalnog koluta, — Popravci s pomoću Nicopressa i Talurita, — Popravak prevlaka, — Popravak krutih FRP struktura, 	2

▼ **M5**

	Razina
<ul style="list-style-type: none"> — Izrada kalupa / odljev komponente (npr. nos trupa, aerodinamična oplata podvozja, završetak krila i vertikalni vrh krila (<i>winglet</i>)), — Popravak sendvič strukture pri oštećenju unutarnjeg i vanjskog sloja, — Popravak sendvič strukture pritiskom vakuumskom vrećom, — Popravak prozirnih površina (PMMA) s pomoću jednokomponentnog i dvokomponentnog ljepila, — Povezivanje prozirnih površina s pomoću kupolastog okvira, — Kaljenje prozirnih površina i drugih komponenata, — Izvođenje popravka na sendvič strukturi (mali popravak, manji od 20 cm), — Podešavanje zrakoplova. Proračun mase uravnoteženja komandnih površina i opsega kretanja komandnih površina, mjerenje radnih sila, — Izvedba 100-satnih/godišnjih pregleda na FRP konstrukciji. 	

MODUL 6L — METALNA KONSTRUKCIJA

	Razina
<p>6L.1 Metalna konstrukcija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Metalni materijali i poluproizvodi, metode strojne obrade, — Ispitivanje dinamičke čvrstoće i puknuća materijala, — Sklapanje komponenata metalne konstrukcije, zakovični spojevi, lijepljeni spojevi, — Otkrivanje oštećenja prenapregnutih komponenata, učinci korozije, — Zaštita na radu i zaštita od požara. 	2
<p>6L.2 Materijali</p> <ul style="list-style-type: none"> — Čelik i njegove slitine, — Laki metali i njihove lake slitine, — Materijali zakovica, — Plastika, — Boje, — Ljepila za metal, — Vrste korozije, — Materijali i tehnologije za oblaganje (prirodni i sintetički). 	2
<p>6L.3 Otkrivanje oštećenja</p> <ul style="list-style-type: none"> — Prenapregnute metalne konstrukcije, izravnavanje, mjerenje simetrije, — Prijenos opterećenja, — Ispitivanje dinamičke čvrstoće i puknuća materijala, — Otkrivanje slabih zakovičnih spojeva. 	3
<p>6L.4 Sklapanje metalnih i kompozitnih konstrukcija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Oplata, — Okviri, — Uzdužnice i ramenjače, — Konstrukcija okvira, — Problemi sa sustavima od više vrsta različitih materijala. 	2
<p>6L.5 Pričvršćivači</p> <ul style="list-style-type: none"> — Razvrstavanje dosjeda i zazora, — Metrički i anglosaksonski mjerni sustavi, — Preveliki matični vijak. 	2

▼ **M5**

	Razina
<p>6L.6 Izvedba praktičnih aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> — Osiguranje klinova, vijaka, krunastih matica, zatezača, — Povezivanje užadi s pomoću metalnog koluta, — Popravci s pomoću Nicopressa i Talurita, — Popravak prevlaka, površinskih oštećenja, tehnike zaustavljanja širenja pukotina zaustavnim rupama, — Popravak prozirnih površina, — Sječenje metalnih limova (alumijske i lake slitine, čelik i njegove slitine); — Presavijanje, savijanje, obrada rubova, ravnanje, glačanje, povijanje rubova, — Popravak zakovanih metalnih konstrukcija u skladu s uputama za popravak ili nacrtima, — Procjena grešaka pri zakivanju, — Podešavanje zrakoplova. Proračun mase uravnoteženja komandnih površina i opsega kretanja komandnih površina, mjerenje radnih sila, — Izvedba 100-satnih/godišnjih pregleda na metalnoj konstrukciji. 	2

MODUL 7L — KONSTRUKCIJE OPĆENITO

	Razina
<p>7L.1 Sustav upravljanja zrakoplovom u letu</p> <ul style="list-style-type: none"> — Komande pilotske kabine: komande u pilotskoj kabini, oznake u boji, oblici ručica, — Komandne površine, zakrilca, površine zračnih kočnica, komande, šarke, ležajevi, nosači, krute prijenosne poluge komandi, prijenosne poluge komandi, rogovi za upravljanje, remenice, kabeli, lanci, cijevi, valjci, šine, vijčane dizalice, površine, gibanja, podmazivanje, stabilizatori, uravnoteženje komandi, — Kombinacija komandi: zakrilce-krilce, zakrilce-zračna kočnica, — Sustavi trimera. 	3
<p>7L.2 Konstrukcija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Podvozje: karakteristike podvozja i upornica amortizera, izvlačenje, kočnice, bubanj, diskovi, kotač, guma, mehanizam za uvlačenje, električno uvlačenje, izvanredne situacije, — mjesta ugradnje krila na trup, mjesta ugradnje repne površine (vertikalnog i horizontalnog stabilizatora) na trup, mjesta ugradnje kontrolne površine, — Dopuštene mjere održavanja, — Vuča: oprema/mehanizam za vuču/dizanje, — Kabina: sjedala i sigurnosni pojasevi, raspored u kabini, vjetromotorska stakla, prozori, natpisi, odjeljak za prtljagu, komande u pilotskoj kabini, sustav ventilacije kabine, ventilator, — Balast vode: spremnici vode, vodovi, ventili, odvodi, odušci, provjere, — Sustav za dovod goriva: spremnici, vodovi, filtri, odušci, odvodi, punjenje, razvodni ventil, crpke, indikacija, provjere, spajanje, — Hidraulika: raspored sustava, akumulatori, raspodjela tlaka i snage, indikacija, — Tekućine i plinovi: hidraulički, drugi fluidi, razine, spremnik, vodovi, ventili, filter, — Mjere zaštite: protupožarni zidovi, zaštita od požara, zaštita od udara groma, zatezači, osiguravajuće naprave, ispražnjivači. 	2
<p>7L.3 Pričvršćivači</p> <ul style="list-style-type: none"> — Pouzdanost klinova, zakovica, vijaka, — Kontrolna užad, zatezači, — Spojnice za brzo otpuštanje (L'Hotellier, SZD, Poland). 	2

▼ M5

	Razina
7L.4 Osiguravajuća oprema — Prihvatljivost metoda osiguranja, klinova za osiguranje, zatika od opružnog čelika, žica za osiguranje, samoosiguravajućih matica, boja, — Spojnice za brzo otpuštanje.	2
7L.5 Vaganje i uravnoteživanje	2
7L.6 Sustavi za spašavanje	2
7L.7 Moduli u zrakoplovu — Sustav pitot-statike, vakuumski/dinamički sustav, hidrostatsko ispitivanje, — Letački instrumenti: brzinomjer, visinomjer, variometar (pokazivač vertikalne brzine, povezivanje i funkcioniranje, oznake, — Razmještaj i prikaz, panel, električni vodovi, — Žiroskopi, filtri, indikatori, ispitivanje funkcije, — Magnetski kompas: ugradnja i kompenzacija kompasa, — Jedrilice: akustični variometar, uređaji za snimanje podataka o letu, sustavi za izbjegavanje sudara, — Sustav za kisik.	2
7L.8 Ugradnja i povezivanje modula u zrakoplovu — Letački instrumenti, zahtjevi za ugradnju (uvjeti prisilnog slijetanja kao kod CS-22), — Električni vodovi, izvori napajanja, vrste akumulatora, električni parametri, električni generator, prekidač strujnog kruga, energetska bilanca, uzemljenje, konektori, terminali, upozorenja, osigurači, svjetla, rasvjetna tijela, prekidači, voltmetri, ampermetri, električni mjerni instrumenti.	2
7L.9 Pogon klipnih motora Povezanost pogonske grupe i konstrukcije.	2
7L.10 Elisa — Pregled, — Zamjena, — Uravnoteženje.	2
7L.11 Sustav uvlačenja — Kontrola položaja elise, — Sustav za uvlačenje motora i/ili elise.	2
7L.12 Postupci fizičkog pregleda — Čišćenje, uporaba osvjetljenja i ogledala, — Mjerni instrumenti, — Mjerenje otklona komandi, — Okretni moment vijaka i svornjaka, — Trošenje ležajeva, — Oprema za pregled, — Umjeravanje mjernih instrumenata.	2

MODUL 8L — POGONSKA GRUPA

	Razina
8L.1 Granične vrijednosti buke — Objašnjenje pojma ‚razina buke’, — Potvrda o buci, — Pобољшanje zvučne izolacije, — Moguće smanjenje emisija buke.	1

▼ **M5**

	Razina
<p>8L.2 Klipni motori</p> <ul style="list-style-type: none"> — Četverotaktni motor s vanjskim izvorom paljenja, motor hlađen zrakom, motor hlađen tekućinom, — Dvotaktni motor, — Motor s rotirajućim klipom, — Učinkovitost i faktori koji utječu na učinkovitost (dijagram tlak-zapremina, krivulja snage), — Uređaji za regulaciju buke. 	2
<p>8L.3 Elisa</p> <ul style="list-style-type: none"> — Krak elise, kapa elise, stražnja ploča, tlak akumulatora, glavina elise, — Rad elisa, — Elise promjenjivog koraka, elise koje je moguće mehanički, električno i hidraulički podesiti na tlu i u letu, — Uravnoteženje (statičko, dinamičko), — Problemi u pogledu buke. 	2
<p>8L.4 Upravljački uređaji motora</p> <ul style="list-style-type: none"> — Mehanički upravljački uređaji, — Električni upravljački uređaji, — Pokazatelji razine goriva, — Funkcije, karakteristike, uobičajene pogreške i indikatori pogreške. 	2
<p>8L.5 Crijeva</p> <ul style="list-style-type: none"> — Materijali i strojna obrada crijeva za gorivo i ulje, — Kontrola vijeka trajanja. 	2
<p>8L.6 Pomoćna oprema</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rad sustava magnetnog paljenja, — Kontrola rokova za održavanje, — Rad rasplinjača, — Upute za održavanje u vezi s posebnim značajkama, — Električne pumpe za gorivo, — Rad upravljačkih naprava elise, — Električno upravljanje elisom, — Hidrauličko upravljanje elisom. 	2
<p>8L.7 Sustav paljenja</p> <ul style="list-style-type: none"> — Izvedba: indukcijsko paljenje, magnetsko paljenje i tiristorsko paljenje, — Učinkovitost sustava paljenja i predgrijača, — Moduli sustava paljenja i predgrijača, — Pregled i ispitivanje svjećica. 	2
<p>8L.8 Indukcijski i ispušni sustavi</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rad i sklapanje, — Ugradnja prigušnika i grijača, — Gondole i obloge motora, — Pregled i ispitivanje, — Ispitivanje emisije CO. 	2

▼ M5

	Razina
<p>8L.9 Pogonska goriva i maziva</p> <ul style="list-style-type: none"> — Karakteristike goriva, — Označivanje, ekološki prihvatljivo skladištenje, — Mineralna i sintetička ulja za podmazivanje i njihovi parametri: označivanje i karakteristike, primjena, — Ekološki prihvatljivo skladištenje i pravilno zbrinjavanje otpadnog ulja. 	2
<p>8L.10 Dokumentacija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Dokumentacija proizvođača za motor i elisu, — Upute za kontinuiranu plovidbenost (ICA), — Letački priručnici zrakoplova (AFM), priručnici za održavanje zrakoplova (AMM), — Vrijeme između remonta (TBO), — Direktive o plovidbenosti, tehničke napomene i servisni bilteni. 	2
<p>8L.11 Slikovni materijali</p> <ul style="list-style-type: none"> — Cilindar s ventilom, — Rasplinjač, — Visokonaponski magneti, — Uređaj za mjerenje diferencijalnog tlaka u cilindrima, — Pregrijani/oštećeni klipovi, — Svječice motora kojima se drugačije upravljalo. 	2
<p>8L.12 Praktično iskustvo</p> <ul style="list-style-type: none"> — Zaštita na radu / sprečavanje nesreća (rukovanje gorivima i mazivima, pokretanje motora), — Podešavanje upravljačkih poluga motora i Bowdenovih sajli, — Podešavanje broja okretaja u praznom hodu, — Provjera i podešavanje točke paljenja, — Ispitivanje rada magneta, — Provjera sustava paljenja, — Ispitivanje i čišćenje svjećica, — Izvedba zadataka u vezi s motorom pri 100-satnom/godišnjem pregledu aviona, — Ispitivanje kompresije cilindra, — Statičko ispitivanje i ocjena rada motora, — Dokumentacija o radovima održavanja uključujući zamjenu komponenata. 	2
<p>8L.13 Izmjena plinova u motorima s unutarnjim izgaranjem</p> <ul style="list-style-type: none"> — Četverotaktni klipni motor i upravljačke jedinice, — Energetski gubici, — Podešavanje paljenja, — Ponašanje upravljačkih jedinica pri izravnom toku, — Wankelov motor i upravljačke jedinice, — Dvotaktni motor i upravljačke jedinice, — Propuhivanje, — Ventilator za propuhivanje, — Raspon snage praznog hoda i raspon snage. 	2

▼ **M5**

	Razina
8L.14 Paljenje, izgaranje i rasplinjavanje — Paljenje, — Svjećice, — Sustav paljenja, — Proces izgaranja, — Uobičajeno izgaranje, — Učinkovitost i srednji tlak, — Detonacije u motoru i oktanski broj, — Oblici komore za izgaranje, — Smjesa goriva/zraka u rasplinjaču, — Načelo rada rasplinjača i jednadžba rasplinjavanja goriva, — Jednostavni rasplinjač, — Problemi jednostavnih rasplinjača i njihova rješenja, — Modeli rasplinjača, — Smjesa goriva/zraka pri ubrizgavanju, — Mehanički regulirano ubrizgavanje, — Elektronički regulirano ubrizgavanje, — Kontinuirano ubrizgavanje, — Usporedba rasplinjača i sustava ubrizgavanja.	2
8L.15 Letački instrumenti u zrakoplovima s motorima s ubrizgavanjem goriva — Posebni letački instrumenti (motor s ubrizgavanjem), — Tumačenje indikacija tijekom statičkog ispitivanja, — Tumačenje indikacija tijekom leta na različitim visinama.	2
8L.16 Održavanje zrakoplova s motorima s ubrizgavanjem goriva — Dokumentacija, dokumentacija proizvođača itd., — Opće upute za održavanje (satni pregledi), — Funkcionalna ispitivanja, — Probni rad na zemlji, — Probni let, — Otkrivanje kvarova u sustavu ubrizgavanja i njihovo otklanjanje.	2
8L.17 Mjere zaštite na radu i sigurnosti Mjere zaštite na radu i sigurnosti pri radu na sustavima ubrizgavanja.	2
8L.18 Vizualna pomagala: — Rasplinjač, — Komponente sustava ubrizgavanja, — Zrakoplov s motorom s ubrizgavanjem, — Alat za rad na sustavima ubrizgavanja.	2
8L.19 Električni pogon — Elektroenergetski sustav, akumulatori, ugradnja, — Elektromotor, — Provjere s obzirom na toplinu, buku i vibracije, — Ispitivanje navoja, — Električno ožičenje i kontrolni sustavi,	2

▼ M5

	Razina
<ul style="list-style-type: none"> — Sustavi nosača, izvlačenja i uvlačenja, — Sustavi kočenja motora/elise, — Sustavi ventilacije motora, — Praktično iskustvo u 100-satnim/godišnjim pregledima. 	
<p>8L.20 Mlazni pogon</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ugradnja motora, — Sustavi nosača, izvlačenja i uvlačenja, — Zaštita od požara, — Sustavi za dovod goriva uključujući podmazivanje, — Sustavi za pokretanje motora, uz pomoć plina, — Procjena oštećenja motora, — Servisiranje motora, — Skidanje, ispitivanje i montaža motora, — Praktično iskustvo u neplaniranim / ,run-time' (tijekom rada) / godišnjim pregledima. — Neplanirani pregledi. 	2
<p>8L.21 Sustav digitalne kontrole rada motora (<i>Full Authority Digital Engine Control</i>, FADEC)</p>	2

MODUL 9L — BALON / ZRAČNI BROD UZGONJEN VRUĆIM ZRAKOM

	Razina
<p>9L.1 Osnovna načela i sklapanje balona / zračnih brodova uzgonjenih vrućim zrakom</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sklapanje i pojedinačni dijelovi, — Kupole, — Materijali kupole, — Sustavi kupole, — Uobičajeni i posebni oblici, — Sustav za dovod goriva, — Plamenik, okvir plamenika, pomoćni nosači plamenika, — Spremnici stlačenog plina i crijeva sa stlačenim plinom, — Košara i alternativne naprave (sjedala), — Pribor za podešavanje, — Poslovi održavanja i servisiranja, — Godišnji/100-satni pregled, — Dnevnici (evidencije), — Letački priručnici zrakoplova (AFM), priručnici za održavanje zrakoplova (AMM), — Podešavanje i priprema uzlijetanja (privremeno vezivanje radi uzlijetanja), — Uzlijetanje. 	3
<p>9L.2 Praktično osposobljavanje</p> <p>Rad s komandama, poslovi održavanja i servisiranja (u skladu s letačkim priručnikom).</p>	3
<p>9L.3 Kupola</p> <ul style="list-style-type: none"> — Tkanine, — Šavovi, — Noseće trake, zadržaci pucanja, — Gornji obruči, 	3

▼ **M5**

	Razina
<ul style="list-style-type: none"> — Ventil za spuštavanje i sustavi brzog ispuhivanja, — Potezni ventil za trenutno otvaranje kupole, — Odušak za okretanje, — Dijafragme/lančanice (posebni oblici i zračni brodovi), — Valjci, užnice, — Upravljački i nosivi konopci, — Čvorovi, — Oznaka za prikaz temperature, temperaturna „zastavica”, termometar kupole, — Zatege, — Okovi i karabineri. 	
<p>9L.4 Plamenik i sustav za dovod goriva</p> <ul style="list-style-type: none"> — Zavojnice plamenika, — Ventili za ispuh plamena, tekućine i pomoćni ventili, — Plamenici/mlaznice, — Pilot plamenici / isparivači / mlaznice, — Okvir plamenika, — Vodovi / crijeva za gorivo, — Spremnici / boce za gorivo, ventili i okovi. 	3
<p>9L.5 Košara i nosiva užad za košare (uključujući alternativne naprave)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Vrste košara (uključujući alternativne naprave), — Materijali za košare: trstika, vrba, koža, drvo, obložni materijali, nosiva užad, — Sjedala, valjkasti ležajevi, — Karabiner, škopac i klinovi, — Pomoćni nosači plamenika, — Remeni spremnika za gorivo, — Pomoćna oprema. 	3
<p>9L.6 Oprema</p> <ul style="list-style-type: none"> — Vatrogasni aparat, vatrogasni pokrivač, — Instrumenti (pojedinačni ili kombinirani). 	3
<p>9L.7 Manji popravci</p> <ul style="list-style-type: none"> — Šivanje, — Spajanje/vezanje, — Popravak kože/ruba na košari. 	3
<p>9L.8 Postupci fizičkog pregleda</p> <ul style="list-style-type: none"> — Čišćenje, uporaba osvjetljenja i ogledala, — Mjerni instrumenti, — Mjerenje otklona komandi (samo zračni brodovi), — Okretni moment vijaka i svornjaka, — Trošenje ležajeva (samo zračni brodovi), — Oprema za pregled, — Umjeravanje mjernih instrumenata, — Ispitivanje tkanine rastezanjem. 	2

▼ M5

MODULI 10L — BALON / ZRAČNI BROD UZGONJEN PLINOM (SLOBODNI/SPUTANI)

	Razina
<p>10L.1 Osnovna načela i sklapanje balona / zračnih brodova uzgonjenih plinom</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sklapanje pojedinačnih dijelova, — Kupola i mrežni materijal, — Kupola, potezni ventil za trenutno otvaranje kupole, otvor u slučaju nužde, konopci i pojasevi, — Kruti plinski ventil, — Elastični plinski ventil (padobran), — Mreža, — Nosivi obruč, — Košara i pribor (uključujući alternativne naprave), — Putovi elektrostatičkog pražnjenja, — Uže za privezivanje i uže za usporavanje, — Održavanje i servisiranje, — Godišnji pregled, — Letačka dokumentacija, — Letački priručnici zrakoplova (AFM), priručnici za održavanje zrakoplova (AMM), — Podešavanje i priprema uzlijetanja, — Uzlijetanje. 	3
<p>10L.2 Praktično osposobljavanje</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rad s komandama, — Poslovi održavanja i servisiranja (u skladu s AMM-om i AFM-om), — Sigurnosna pravila pri uporabi vodika kao uzgonskog plina. 	3
<p>10L.3 Kupola</p> <ul style="list-style-type: none"> — Tkanine, — Motke i ojačanja motki, — Potezni ventil za trenutno otvaranje kupole i potezno uže, — Konopci padobrana i nosivi konopci, — Ventili i užad, — Otvor za punjenje, Poeschelov obruč i užad, — Putovi elektrostatičkog pražnjenja. 	3
<p>10L.4 Ventil</p> <ul style="list-style-type: none"> — Opruge, — Brtve, — Vijčani spojevi, — Kontrolna užad, — Putovi elektrostatičkog pražnjenja. 	3
<p>10L.5 Izrada mreže ili podešavanje (bez mreže)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Vrste mreže i ostalih konopa, — Veličina i kutovi otvora mreže, — Mrežni prsten, — Metode izrade čvorova, — Putovi elektrostatičkog pražnjenja. 	3

▼ **M5**

	Razina
10L.6 Nosivi obruč	3
10L.7 Košara (uključujući alternativne naprave) — Vrste košara (uključujući alternativne naprave), — Konopci s omčom i klinovi, — Sustav balasta (vrećice i potpornji), — Putovi elektrostatičkog pražnjenja.	3
10L.8 Potezno uže za otvaranje kupole i užad za ventile	3
10L.9 Uže za privezivanje i uže za usporavanje (<i>drag rope</i>)	3
10L.10 Manji popravci — Spajanje/vezanje, — Uplitanje užadi od konoplje.	3
10L.11 Oprema Instrumenti (pojedinačni ili kombinirani).	3
10L.12 Kabel za sputavanje (samo za sputane balone uzgonjene plinom) — Vrste kabela, — Prihvatljiva oštećenja na kabelu, — Zatezač za kabel, — Držači kabela.	3
10L.13 Vitlo (samo za sputane balone uzgonjene plinom) — Vrste vitla, — Mehanički sustav, — Električni sustav, — Sustav u slučaju nužde, — Veza vitla sa zemljom / opterećivanje vitla balastom.	3
10L.14 Postupci fizičkog pregleda — Čišćenje, uporaba osvjetljenja i ogledala, — Mjerni instrumenti, — Mjerenje otklona komandi (samo zračni brodovi), — Okretni moment vijaka i svornjaka, — Trošenje ležajeva (samo zračni brodovi), — Oprema za pregled, — Umjeravanje mjernih instrumenata, — Ispitivanje tkanine rastezanjem.	2

MODULI 11L — ZRAČNI BRODOVI UZGONJENI VRUĆIM ZRAKOM / PLINOM

	Razina
11L.1 Osnovna načela i sklapanje malih zračnih brodova — Kupola, mali baloni (<i>ballonnets</i>), — Ventili, otvori, — Gondola, — Pogon, — Letački priručnici zrakoplova (AFM), priručnici za održavanje zrakoplova (AMM), — Podešavanje i priprema uzlijetanja.	3

▼ **M5**

	Razina
11L.2 Praktično osposobljavanje — Rad s komandama, — Poslovi održavanja i servisiranja (u skladu s AMM-om i AFM-om).	3
11L.3 Kupola — Tkanine, — Potezni ventil za trenutno otvaranje kupole i potezna užad, — Ventili, — Sustav lančanica.	3
11L.4 Gondola (uključujući alternativne naprave) — Vrste gondola (uključujući alternativne naprave), — Vrste konstrukcija i materijali, — Otkrivanje oštećenja.	3
11L.5 Električni sustav — Osnove o strujnim krugovima u zračnom brodu, — Izvori električne energije (akumulatori, učvršćenje, ventilacija, korozija), — Olovni, nikal-kadmijev ili drugi akumulatori, suhe baterije, — Generatori, — Ožičenje, električne veze, — Osigurači, — Vanjski izvor napajanja, — Energetska bilanca.	3
11L.6 Pogon — Sustav za dovod goriva: spremnici, vodovi, filtri, odušci, odvodi, punjenje, razvodni ventil, crpke, indikacija, provjere, spajanje, — Pogonski instrumenti, — Osnove o mjerenju i instrumentima, — Mjerenje okretaja, — Mjerenje tlaka, — Mjerenje temperature, — Mjerenje razine goriva/energije.	3
11L.7 Oprema — Vatrogasni aparat, vatrogasni pokrivač, — Instrumenti (pojedinačni ili kombinirani).	3

MODUL 12L — RADIOKOM. / ELT / TRANSPONDER / INSTRUMENTI

	Razina
12L.1 Radiokom./ELT — Kanalni razmak, — Osnovno funkcionalno ispitivanje, — Baterije, — Zahtjevi za ispitivanje i održavanje.	2

▼ M5

	Razina
12L.2 Transponder — Osnovni rad, — Uobičajena prijenosna konfiguracija uključujući antenu, — Objašnjenja načina rada A, C, S, — Zahtjevi za ispitivanje i održavanje.	2
12L.3 Instrumenti — Ručni visinomjeri/variometri, — Baterije, — Osnovno funkcionalno ispitivanje.	2

▼ **M5***Dodatak VIII.***Standard ispita osnovnog znanja za dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije L**

- (a) Osnova za standardizaciju ispita u odnosu na zahtjeve povezane s osnovnim znanjem iz Dodatka VII. sljedeća je:
- i. svi ispiti moraju se provoditi uz upotrebu obrasca pitanja s višestrukim izborom kako je navedeno u točki ii. Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne poznaje predmet. Svi ponuđeni odgovori trebaju se jasno odnositi na pitanje te imati sličan vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu. U numeričkim pitanjima, netočni odgovori trebaju odgovarati greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na pogrešan način ili netočne pretvorbe mjernih jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva;
  - ii. svako pitanje s višestrukim izborom mora imati tri ponuđena odgovora od kojih samo jedan mora biti točan odgovor i kandidatu se dopušta vrijeme po modulu koje se temelji na nominalnom prosjeku od 75 sekundi po pitanju;
  - iii. prolazna ocjena za svaki modul je 75 %;
  - iv. kazneno bodovanje (negativni bodovi za pogrešne odgovore) ne primjenjuje se;
  - v. razina znanja koja se zahtijeva u pitanjima mora biti proporcionalna tehnološkoj razini kategorije zrakoplova.
- (b) Broj pitanja po modulu je sljedeći:
- i. modul 1L ‚Osnovno znanje‘: 12 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 15 minuta;
  - ii. modul 2L ‚Ljudski faktori‘: 8 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 10 minuta;
  - iii. modul 3L ‚Zrakoplovni propisi‘: 24 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 30 minuta;
  - iv. modul 4L ‚Konstrukcija drvena / s metalnim cijevima i tkaninom‘: 32 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 40 minuta;
  - v. modul 5L ‚Kompozitna konstrukcija‘: 32 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 40 minuta;
  - vi. modul 6L ‚Metalna konstrukcija‘: 32 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 40 minuta;
  - vii. modul 7L ‚Konstrukcije općenito‘: 64 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 80 minuta;
  - viii. modul 8L ‚Pogonska grupa‘: 48 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 60 minuta;
  - ix. modul 9L ‚Balon / Zračni brod uzgonjen vrućim zrakom‘: 36 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 45 minuta;
  - x. modul 10L ‚Balon / Zračni brod uzgonjen plinom (slobodni/sputani)‘: 40 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 50 minuta;
  - xi. modul 11L ‚Zračni brodovi uzgonjeni vrućim zrakom / plinom‘: 36 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 45 minuta;
  - xii. modul 12L ‚Radiokom./ELT/Transponder/Instrumenti‘: 16 pitanja. Dopusšteno vrijeme: 20 minuta.

▼ B*PRILOG IV.***(Dio 147.)**

SADRŽAJ

147.1

ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODODJELJAK A — OPĆENITO

147.A.05 Područje primjene

147.A.10 Općenito

147.A.15 Zahtjev

PODODJELJAK B — ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI

147.A.100 Zahtjevi u vezi s objektima

147.A.105 Zahtjevi u vezi s osobljem

147.A.110 Evidencija instruktora, ispitivača i procjenjivača

147.A.115 Oprema za osposobljavanje

147.A.120 Materijal za osposobljavanje

147.A.125 Dokumentacija

147.A.130 Postupci osposobljavanja i sustav kvalitete

147.A.135 Ispiti

147.A.140 Priručnik organizacije za osposobljavanje

147.A.145 ► **C3** Privilegiji organizacije za osposobljavanje ◀

147.A.150 Izmjene u organizaciji za osposobljavanje

147.A.155 Kontinuirana valjanost

147.A.160 Nalazi

PODODJELJAK C — TEČAJ ODOBRENOG OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA

147.A.200 Tečaj odobrenog osnovnog osposobljavanja

147.A.205 Ispiti iz osnovnog znanja

147.A.210 Osnovno praktično procjenjivanje

PODODJELJAK D — OSPOSOBLJAVANJE ZA TIP ZRAKOPLOVA/ZADATAK

147.A.300 Osposobljavanje za tip zrakoplova/zadatak

147.A.305 Ispiti za tip zrakoplova i procjenjivanje zadataka

▼B

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

PODODJELJAK A — OPĆENITO

- 147.B.05 Područje primjene
- 147.B.10 Nadležno tijelo
- 147.B.20 Vođenje dokumentacije
- 147.B.25 Izuzeća

PODODJELJAK B — IZDAVANJE ODOBRENJA

- 147.B.110 Postupak za odobrenje i za izmjene odobrenja
- 147.B.120 Postupak za kontinuiranu valjanost
- 147.B.125 Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje
- 147.B.130 Nalazi

PODODJELJAK C — TRAJNO ODUZIMANJE, PRIVREMENO ODUZIMANJE I OGRANIČENJE ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE

- 147.B.200 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja organizacije za osposobljavanje

Dodatak I. — Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja

Dodatak II. — Odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja – EASA obrazac 11

Dodatak III. — Potvrda o priznavanju iz Priloga IV. (dio 147.) - EASA obrasci 148 i 149

147.1.

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u državi članici, tijelo koje je odredila ta država članica ili;
2. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

*ODJELJAK A***TEHNIČKI ZAHTJEVI**

PODODJELJAK A

*OPĆENITO***147.A.05. Područje primjene**

U ovom se dijelu utvrđuju zahtjevi koje organizacije koje traže odobrenje za provođenje osposobljavanja i ispita moraju ispunjavati kako je utvrđeno u Prilogu III. (dio-66.).

147.A.10. Općenito

Organizacija za osposobljavanje je organizacija ili dio organizacije registrirane kao pravna osoba.

▼ B**147.A.15. Zahtjev**

- (a) Zahtjev za odobrenje ili za izmjenu postojećeg odobrenja podnosi se na obrascu i na način koje je utvrdilo nadležno tijelo.
- (b) Zahtjev za odobrenje ili za izmjenu postojećeg odobrenja uključuje sljedeće podatke:
  1. registrirano ime i adresu podnositelja zahtjeva;
  2. adresu organizacije koja zahtijeva odobrenje ili izmjenu odobrenja;
  3. predviđeni opseg odobrenja ili izmjenu opsega odobrenja;
  4. ime i potpis odgovornog rukovoditelja;
  5. datum podnošenja zahtjeva.

PODODJELJAK B*ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI***147.A.100. Zahtjevi u vezi s objektima**

- (a) Veličina i struktura objekata osigurava zaštitu od postojećih vremenskih uvjeta i pravilno obavljanje svog planiranog osposobljavanja i ispita u svakom trenutku.
- (b) Za nastavu iz teorije i provođenje ispita znanja osigurava se sasvim zatvoren odgovarajući prostor odvojen od drugih objekata.
  1. Najveći broj polaznika koji se osposobljavaju za stjecanje znanja na bilo kojem tečaju osposobljavanja ne smije prelaziti 28.
  2. Veličina ispitnih prostorija je takva da ni jedan polaznik sa svog mjesta tijekom ispita ne može čitati pisani rad ili sa zaslona računala bilo kojeg drugog polaznika.
- (c) Okruženje smještaja iz točke (b) održava se u takvom stanju da se polaznici mogu usredotočiti na svoje učenje, odnosno polaganje ispita, bez nepotrebnog ometanja ili neudobnosti.
- (d) ► **C3** U slučaju tečaja iz osnovnog osposobljavanja, moraju se osigurati radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje, koji su odvojeni od učionica za osposobljavanje, za praktičnu nastavu primjerenu planiranom tečaju osposobljavanja. ◀ Međutim, ako organizacija nije u stanju osigurati takve objekte, moguće je sklopiti dogovor s drugom organizacijom koja bi osigurala takve radionice i/ili objekte za održavanje, u kojem slučaju se zaključuje pisani sporazum s takvom organizacijom o utvrđivanju uvjeta pristupa i uporabe istih. Nadležno tijelo mora zatražiti pristup svakoj tako ugovorenoj organizaciji, a takav pristup se utvrđuje u pisanom sporazumu.
- (e) U slučaju tečaja osposobljavanja za tip zrakoplova/zadatke, osigurava se pristup odgovarajućim objektima koji sadrže uzorke tipa zrakoplova kako je utvrđeno u točki 147.A.115.(d).

▼ B

- (f) Najveći broj polaznika praktičnog osposobljavanja tijekom bilo kojeg tečaja osposobljavanja ne smije prelaziti 15 polaznika po nadzorniku ili ocjenjivaču.
- (g) Potrebno je osigurati uredski smještaj za instruktore, ispitivače i ocjenjivače praktičnog dijela, koji omogućuje pripremanje zadataka bez nepotrebnog ometanja ili neugode.
- (h) Potrebno je osigurati sigurne objekte za pohranjivanje ispitnih papira i evidencije o osposobljavanju. Okruženje za pohranjivanje je takvo da takvi dokumenti ostanu u dobrom stanju tijekom razdoblja čuvanja kako je utvrđeno u točki 147.A.125. Objekti za pohranjivanje i uredski smještaj mogu se kombinirati, pod uvjetom da su na odgovarajući način osigurani.
- (i) Potrebno je osigurati knjižnicu u kojoj se nalazi sav tehnički materijal prikladan opsegu i razini osposobljavanja koje se provodi.

147.A.105. Zahtjevi u vezi s osobljem

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja koji ima statutarnu ovlast osigurati financiranje i izvršavanje cjelokupnog osposobljavanja prema standardu koji se traži ovim dijelom.
- (b) Potrebno je imenovati osobu ili grupu osoba, čije odgovornosti uključuju osiguravanje sukladnosti organizacije za osposobljavanje iz održavanja sa zahtjevima ovog dijela. Takva(-e) osoba(-e) mora(-ju) biti odgovorna(-e) odgovornom rukovoditelju. Osoba na višem položaju ili jedna osoba iz skupine osoba može ujedno biti odgovorni rukovoditelj, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve za odgovornog rukovoditelja kako je utvrđeno u točki (a).
- (c) Organizacija za osposobljavanje ugovara dovoljan broj osoblja za planiranje/provođenje osposobljavanja iz znanja i praktičnog osposobljavanja, provođenje ispita znanja i praktičnog ocjenjivanja u skladu s odobrenjem.
- (d) Iznimno od odredaba točke (c), kad se koristi druga organizacija za pružanje praktičnog osposobljavanja i ocjenjivanja, moguće je imenovati osoblje takve druge organizacije za izvođenje praktičnog osposobljavanja i ocjenjivanja.
- (e) Bilo koja osoba smije obavljati bilo koju kombinaciju uloga kao instruktor, ispitivač i ocjenjivač, podložno ispunjavanju odredaba iz točke (f).
- (f) Iskustvo i kvalifikacije instruktora, ispitivača znanja i ocjenjivača praktičnog dijela utvrđuje se u skladu s objavljenim mjerilima ili u skladu s postupkom i mjerilom s kojima se složilo nadležno tijelo.
- (g) Ispitivači znanja i ocjenjivači praktičnog dijela utvrđuju se u priručniku organizacije za prihvaćanje takvog osoblja.

▼B

- (h) Instruktori i ispitivači znanja polaze dodatno osposobljavanje najmanje svaka 24 mjeseca u vezi s trenutačnom tehnologijom, praktičnim sposobnostima, ljudskim faktorima i najnovijim tehnikama osposobljavanja koji odgovaraju znanju za koje se osposobljava ili ispituje.

147.A.110. Evidencija instruktora, ispitivača i ocjenjivača

- (a) Organizacija vodi evidenciju o svim instruktorima, ispitivačima znanja i ocjenjivačima praktičnog dijela. Ta evidencija mora odražavati iskustvo i kvalifikacije, podatke o dosadašnjem iskustvu iz osposobljavanja svakom naknadno provedenom osposobljavanju.
- (b) Potrebno je sastaviti popis dužnosti i ovlaštenja za sve instruktore, ispitivače znanja i ocjenjivače praktičnog dijela.

147.A.115. Oprema za podučavanje**▼C3**

- (a) Svaka učionica mora imati odgovarajuću opremu za prezentaciju na razini standarda koji osigurava da polaznici lako mogu čitati prezentirani tekst/nacrte/dijagrame i brojke s bilo kojeg mjesta u učionici.

▼B

Oprema za prezentaciju uključuje reprezentativne sintetičke uređaje za osposobljavanje kako bi se pomoglo polaznicima u njihovom razumijevanju određene predmetne materije gdje se takvi uređaji smatraju korisnim za te potrebe.

- (b) Radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje kako je utvrđeno u točki 147.A.100.(d) moraju biti opremljeni svim alatima i opremom potrebnom za provođenje odobrenog opsega osposobljavanja.
- (c) Radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje kako je utvrđeno u točki 147.A.100.(d) moraju raspolagati odgovarajućim izborom zrakoplova, motora, zrakoplovnih dijelova i avioničke opreme.
- (d) Organizacija za osposobljavanje za tip zrakoplova kako je utvrđeno u točki 147.A.100.(e) mora imati pristup odgovarajućem tipu zrakoplova. Sintetički uređaji za osposobljavanje smiju se upotrebljavati kad takvi sintetički uređaji za osposobljavanje osiguravaju odgovarajuće standarde osposobljavanja.

147.A.120. Materijal za osposobljavanje iz održavanja

- (a) Polazniku se osigurava materijal za osposobljavanje iz održavanja, a obuhvaća prema potrebi:
  1. nastavni program za osnovno znanje utvrđen u Prilogu III. (dio-66.) za dotičnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova; te
  2. sadržaj tečaja za tip zrakoplova koji se zahtijeva u Prilogu III. (dio-66.) za dotičnu kategoriju ili potkategoriju za tip zrakoplova i dozvolu za održavanje zrakoplova.
- (b) Polaznici imaju pristup primjerima dokumentacije o održavanju i tehničkim podacima iz knjižnice kako je utvrđeno u točki 147.A.100.(i).

147.A.125 Dokumentacija

Organizacija čuva svu dokumentaciju o osposobljavanju, ispitima i procjenjivanjima polaznika na *neodređeno vrijeme*.

▼ B**147.A.130. Postupci osposobljavanja i sustav kakvoće**

- (a) Organizacija utvrđuje postupke prihvatljive nadležnom tijelu kako bi osigurala pravilne standarde osposobljavanja i ispunjavanje svih relevantnih zahtjeva ovog dijela.
- (b) Organizacija utvrđuje sustav kakvoće, koji uključuje:
  - 1. funkciju neovisne provjere za praćenje standarda osposobljavanja, cjelovitosti ispita znanja i praktičnog ocjenjivanja, sukladnost s tim postupcima i njihovu primjerenost; te
  - 2. sustav povratnih informacija o nalazima provjere osobi(-ama) i odgovornom rukovoditelju navedenim u točki 147.A.105.(a) kako bi se osigurao korektivni postupak, ako je potrebno.

147.A.135. Ispiti

- (a) Ispitno osoblje osigurava zaštitu svih pitanja.
- (b) Svaki polaznik za kojeg se tijekom ispita ustanovi da je varao ili posjedovao materijal koji se odnosi na predmet ispita osim ispitnih papira i prateće dopuštene dokumentacije bit će diskvalificiran i ne smije polagati ni jedan ispit najmanje 12 mjeseci nakon datuma tog događaja. Nadležno tijelo se obavješćuje o svakom takvom događaju unutar jednog kalendarskog mjeseca, zajedno s pojedinostima o mogućoj istrazi.
- (c) Svaki ispitivač za kojeg se tijekom ispita znanja ustanovi da daje bilo kakve odgovore na pitanja bilo kojem polazniku koji se ispituje bit će diskvalificiran u ulozi ispitivača, a ispit se proglašava nevažećim. O svim takvim pojavama obavješćuje se nadležno tijelo unutar jednog kalendarskog mjeseca.

147.A.140. Priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja

- (a) Organizacija osigurava priručnik koji će rabiti u kojem opisuje organizaciju i njezine postupke i koji sadrži sljedeće informacije:
  - 1. Izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, a kojom se potvrđuje da priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja i svi navedeni prateći priručnici utvrđuju sukladnost organizacije za osposobljavanje iz održavanja s ovim dijelom i da ga se u svakom trenutku poštuje.
  - 2. Naziv(-e) i ime(-na) osoba imenovanih u skladu s točkom 147.A.105.(b).
  - 3. Dužnosti i odgovornosti osobe(-a) imenovanih prema točki 2., uključujući pitanja koja mogu rješavati izravno s nadležnim tijelom u ime organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
  - 4. Dijagram organizacije za osposobljavanje iz održavanja na kojem su prikazani povezani lanci odgovornosti između osobe(-a) utvrđene(-ih) u točki (a) (2).
  - 5. Popis instruktora osposobljavanja, ispitivača znanja i ocjenjivača praktičnog dijela.

▼ B

6. opći opis objekata za osposobljavanje i ispite lociranih na svakoj adresi utvrđenoj u potvrdi o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja i, prema potrebi svakog drugog objekta, kako se traži u točki 147.A.145.(b).
  7. Popis tečajeva osposobljavanja za održavanje koji čine opseg odobrenja.
  8. Postupak dopune priručnika organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
  9. Postupke organizacije za osposobljavanje iz održavanja, kako se traži u točki 147.A. 130.(a).
  10. Kontrolni postupak organizacije za osposobljavanje iz održavanja, kako se zahtijeva u 147.A.145.(c), kad je ovlaštena za provođenje osposobljavanja, ispitivanja i ocjenjivanja na lokacijama drukčijim od onih utvrđenih u točki 147.A.145.(b).
  11. Popis lokacija prema točki 147.A.145.(b).
  12. Popis organizacija, prema potrebi, kako je utvrđeno u točki 147.A.145.(d).
- (b) Priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja i sve naknadne izmjene odobrava nadležno tijelo.
- (c) Ne uzimajući u obzir točku (b) mogu se odobriti manje izmjene priručnika kroz postupak odobrenja (dalje u tekstu: neizravno odobrenje).

147.A.145. ► **C3 Privilegiji organizacije za osposobljavanje iz održavanja** ◀**▼ M5**

- (a) Organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije provoditi sljedeće, kako je dopušteno i u skladu s priručnikom organizacije za osposobljavanje iz održavanja:
- i. tečajeve osnovnog osposobljavanja iz nastavnog programa prema Prilogu III. (dio 66.) ili dijelu istog;
  - ii. tečajeve osposobljavanja za tip zrakoplova / zadatke u skladu s Prilogom III. (dio 66.);
  - iii. ispite polaznika koji su pohađali tečajeve osnovnog ili osposobljavanja za tip zrakoplova kod organizacije za osposobljavanje iz održavanja;
  - iv. ispite polaznika koji nisu pohađali tečajeve osnovnog ili osposobljavanja za tip zrakoplova kod organizacije za osposobljavanje iz održavanja;
  - v. ispite polaznika koji nisu pohađali tečaj osnovnog osposobljavanja kod organizacije za osposobljavanje iz održavanja, pod uvjetom da:
    1. ispit se provodi na jednoj od lokacija navedenih u potvrdi o odobrenju, ili
    2. ako se ispit provodi na lokacijama koje nisu navedene u potvrdi o odobrenju, kako je dopušteno točkama (b) i (c) vrijedi jedno od sljedećeg:

▼ M5

— ispit se provodi upotrebom pitanja iz Europske središnje banke pitanja (*European Central Question Bank, ECQB*), ili

— u nedostatku pitanja iz ECQB-a, nadležno tijelo odabire pitanja za ispit;

vi. izdavanje potvrda u skladu s Dodatkom III. po uspješnom završetku odobrenih tečajeva osnovnog osposobljavanja ili osposobljavanja za tip zrakoplova i ispita utvrđenih u točki (a) podtočkama i., ii., iii., iv. i v., prema potrebi.

▼ B

- (b) Osposobljavanje, ispiti znanja i praktično ocjenjivanje provodi se samo na lokacijama navedenim u potvrdi o odobrenju i/ili na bilo kojoj lokaciji navedenoj u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (c) Iznimno od odredaba točke (b), organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije provoditi osposobljavanje, ispitivanje znanja i praktično ocjenjivanje na lokacijama drugim od lokacija iz točke (b) samo u skladu s kontrolnim postupkom utvrđenim u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja. Takve lokacije ne moraju se navesti u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (d) 1. Organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije podugovoriti provođenje osnovnog teorijskog osposobljavanja, osposobljavanja za tip i povezanih ispita s organizacijom koja nije organizacija za osposobljavanje iz održavanja samo kada je pod nadzorom sustava kakvoće organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
  - 2. Podugovaranje provođenja osnovnog teorijskog osposobljavanja i ispita ograničeno je modulima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 i 10 Dodatka I. dijelu Prilogu III. (dio-66.).
  - 3. Podugovaranje provođenja osposobljavanja za tip i ispita ograničeno je na pogonsku grupu i avioničke sustave.
- (e) Organizacija ne može biti odobrena za provođenje ispita ako nije odobrena za provođenje odgovarajućeg osposobljavanja.
- (f) Odstupajući od točke (e), organizacija koja je odobrena za provođenje osnovnog osposobljavanja ili osposobljavanja za tip također može biti odobrena za provođenje ispita za tip u slučajevima kada se ne zahtijeva osposobljavanje za tip.

147.A.150. Izmjene u organizaciji za osposobljavanje iz održavanja

- (a) Organizacija za osposobljavanje iz održavanja obavještuje nadležno tijelo o svim predloženim izmjenama u organizaciji koje utječu na odobrenje prije nego što se bilo koja takva promjena dogodi, kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da utvrdi stalno ispunjavanje odredbi ovog dijela i, ako je potrebno, dopuni potvrdu o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (b) Nadležno tijelo propisuje uvjete pod kojim organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije poslovati tijekom takvih promjena ako nadležno tijelo ne odluči da se odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora privremeno oduzeti.

▼B

- (c) Ako se nadležno tijelo ne obavijesti o takvim izmjenama, to može rezultirati privremenim ili trajnim oduzimanjem potvrde o odobrenju organizaciji za osposobljavanje iz održavanja datiranim unatrag na stvarni datum takvih izmjena.

147.A.155. Kontinuirana valjanost

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:

1. organizacija ostane i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na uz postupanje s nalazima kako je utvrđeno u točki 147.B.130. te;
2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim Prilogom (dio-147.) te;

▼C3

3. odobrenje ne bude vraćeno ili trajno oduzeto;

▼B

- (b) Po odustajanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

147.A.160. Nalazi

- (a) Nalaz razine 1. je jedno ili više sljedećeg:

1. svako značajno nepoštovanje postupka ispitivanja koje bi moglo ispit(-e) učiniti nevažećim;
2. ako se nadležnom tijelu ne omogući pristup do objekata organizacije za vrijeme normalnog radnog vremena nakon dva pisana zahtjeva;
3. nepostojanje odgovornog rukovoditelja;
4. značajno nepoštovanje postupka osposobljavanja.

- (b) Nalaz razine 2. je svako nepoštovanje postupka osposobljavanja osim nalaza razine 1.

▼C3

- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima prema točki 147.B.130., imatelj odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora utvrditi plan korektivnih mjera i nadležnom tijelu uspješno dokazati korektivne radnje u roku dogovorenom s tim tijelom.

▼B**PODODJELJAK C*****TEČAJ ODOBRENOG OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA*****147.A.200. Odobreno osnovno osposobljavanje**

- (a) Odobreno osnovno osposobljavanje sastoji se iz stjecanja znanja, ispita znanja, praktičnog osposobljavanja i praktične procjene.
- (b) Element usvajanja znanja obuhvaća predmetnu materiju dozvole za održavanje zrakoplova za kategoriju ili potkategoriju kako je navedeno u Prilogu III. (dio 66.).
- (c) Element koji se odnosi na ispitivanje znanja obuhvaća reprezentativni presjek gradiva iz dijela osposobljavanja iz točke (b).

▼ B

- (d) Element koji se odnosi na praktično osposobljavanje pokriva praktičnu uporabu uobičajenih alata/opreme, rastavljanje/sastavljanje reprezentativnog izbora dijelova zrakoplova i sudjelovanje u reprezentativnim aktivnostima održavanja koje se provode u odnosu na određeni cjelovit modul prema dijelu 66.
- (e) Element koji se odnosi na praktičnu procjenu obuhvaća praktično osposobljavanje i utvrđuje je li polaznik osposobljen za uporabu alata i opreme i rad u skladu s priručnicima za održavanje.
- (f) Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja u skladu je s Dodatkom I.
- (g) Trajanje tečajeva za konverziju među (pot)kategorijama utvrđuje se ocjenjivanjem nastavnog programa osnovnog osposobljavanja i s njim povezanih potreba za praktično osposobljavanje.

147.A.205. Ispiti provjere osnovnog znanja

Ispiti provjere osnovnog znanja:

- (a) u skladu su sa standardom utvrđenim u Prilogu III. (dio-66.);
- (b) provode se bez uporabe bilješki s osposobljavanja;
- (c) obuhvaćaju reprezentativni presjek predmeta iz određenog modula osposobljavanja, završenog u skladu s Prilogom III. (dio-66.).

147.A.210. Osnovno ocjenjivanje praktičnog dijela

- (a) Osnovno ocjenjivanje praktičnog dijela tijekom osnovnog osposobljavanja iz održavanja provode imenovani ocjenjivači praktičnog dijela po okončanju svakog razdoblja posjete praktičnim radionicama/objektima za održavanje.
- (b) Polaznik ostvaruje procijenjenu prolaznu ocjenu prema točki 147.A.200.(e).

PODODJELJAK D***OSPOSOBLJAVANJE ZA TIP ZRAKOPLOVA/ZADATKE*****147.A.300. Osposobljavanje za tip zrakoplova/zadatke**

Organizacija za osposobljavanje iz održavanja mora biti odobrena za obavljanje osposobljavanja za tip zrakoplova i/ili zadatke prema Prilogu III. (dio-66.) ovisno o sukladnosti sa standardom utvrđenim u točki 66.A.45.

147.A.305. Ispiti za tip zrakoplova i ocjenjivanje zadataka

Odobrena organizacija za osposobljavanje iz održavanja u skladu s točkom 147.A.300. za obavljanje osposobljavanja za tip zrakoplova provodi ispite za tip zrakoplova ili ocjenjivanje zadataka na zrakoplovu utvrđenih u Prilogu III. (dio-66.) podložno sukladnosti s tipom zrakoplova i/ili standardom zadataka utvrđenim u točki 66.A.45. Priloga III. (dio-66.).

▼B

ODJELJAK B
POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA
 PODODJELJAK A
OPĆENITO

147.B.05. Područje primjene

U ovom se dijelu utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju ispunjavati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

147.B.10. Nadležno tijelo**(a) Općenito**

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produživanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda prema ovom Prilogu (dio-147.). To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

(b) Potencijali

Nadležno tijelo mora imati odgovarajući broj osoblja za provođenje zahtjeva ovog dijela.

(c) Postupci

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim Prilogom (dio-147.).

Postupci se pregledavaju te izmjenjuju kako bi se zajamčila kontinuirana usklađenost.

(d) Kvalificiranost i osposobljavanje

Cjelokupno osoblje koje se bavi odobrenjima povezanim s ovim Prilogom mora:

1. Biti odgovarajuće kvalificirano i imati potrebno znanje, iskustvo i osposobljenost za obavljanje poslova koji su im dodijeljeni.
2. Imati završeno osposobljavanje i nastavak osposobljavanja o Prilogu III. (dio 66.) i Prilogu IV. (dio 147.), kad je to potrebno, uključujući njegovu predviđenu namjenu i standard.

147.B.20. Vođenje evidencije

(a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav za vođenje evidencije koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupaka za izdavanje, nastavak, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja svakog odobrenja.

(b) Evidencija o nadzoru nad organizacijama za osposobljavanje iz održavanja uključuje najmanje:

1. zahtjev za odobrenje organizacije;
2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući moguće promjene;
3. presliku programa provjere u kojoj se navode datumi kad provjere treba provesti i kad su iste provedene;
4. evidenciju o kontinuiranom nadzoru uključujući svu evidenciju o provjerama;

▼ B

5. preslike sve relevantne korespondencije;
  6. pojedivosti o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
  7. sve izvještaje bilo kojih drugih nadležnih tijela koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
  8. priručnik organizacije i dopune.
- (c) Razdoblje čuvanja za evidenciju iz točke (b) je najmanje četiri godine.

147.B.25. Izuzeća

- (a) Nadležno tijelo može izuzeti neku školu pod državnim ministarstvom za školstvo od sljedećeg:
1. da bude organizacija kako je utvrđeno u točki 147.A.10.;
  2. da ima odgovornog rukovoditelja, podložno ograničenju da državni sustav imenuje osobu na višem položaju za vođenje organizacije za osposobljavanje i da takva raspolaže dostatnim proračunom za vođenje organizacije prema standardu ovog Priloga (dio 147.);
  3. da ima pristup korištenju neovisne provjere kao dijela sustava kakvoće, pod uvjetom da ministarstvo vodi neovisni inspektorat za škole koji revidira organizaciju za osposobljavanje iz održavanja prema učestalosti koja se zahtijeva ovim dijelom.;

▼ M6**▼ C4**

- (b) Nadležno tijelo evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenima u skladu s člankom 71. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1139.

▼ B**PODODJELJAK B***IZDAVANJE ODOBRENJA*

U ovom se pododjeljku navode zahtjevi za izdavanje ili mijenjanje odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

147.B.110. Postupak za odobrenje i izmjene odobrenja

- (a) Po primitku zahtjeva, nadležno tijelo:
1. pregledava priručnik organizacije za osposobljavanje iz područja održavanja; i
  2. provjerava usklađenost organizacije sa zahtjevom iz Priloga IV. (dio 147.).
- (b) Svi se nalazi bilježe i pisanim putem potvrđuju podnositelju zahtjeva
- (c) Svi se nalazi prije izdavanja odobrenja zatvaraju u skladu s točkom 147.B.130.
- (d) U potvrdu o odobrenju uključuje se referentni broj na način koji utvrđuje Agencija.

147.B.120. Postupak za kontinuiranu valjanost

- (a) Svaka organizacija se mora u cijelosti provjeravati radi usklađenosti s ovim Prilogom (dio 147.) u razdobljima koja ne prelaze 24 mjeseca. Ovo uključuje praćenje najmanje jednog tečaja osposobljavanja i jednog ispita koje provodi organizacija za osposobljavanje

▼ B

(b) Nalazi se obrađuju u skladu s točkom 147.B.130.

147.B.125. Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja**▼ C3**

Format potvrde o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora biti kako je specificirano u Prilogu II.

▼ B**147.B.130. Nalazi**

- (a) Propust da se obavi ispravak bilo kojeg nalaza razine 1. u roku od tri dana od pismene obavijesti, ima za posljedicu to da nadležno tijelo u cijelosti ili djelomično, trajno oduzme, privremeno oduzme ili ograniči odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake za trajno oduzimanje, ograničenje ili privremeno oduzimanje odobrenja, u cijelosti ili djelomično, ako se zahtjev ne ispuni u roku koje je odobrilo nadležno tijelo u slučaju razine 2.

PODDIO C***TRAJNO ODUZIMANJE, PRIVREMENO ODUZIMANJE I OGRANIČENJE ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE IZ ODRŽAVANJA*****147.B.200. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje po sigurnost; ili
- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničuje odobrenje prema 147.B.130.

▼ **M5***Dodatak I.***Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja**

Minimalno trajanje kompletnog tečaja osnovnog osposobljavanja je sljedeće:

Tečaj osnovnog osposobljavanja	Trajanje (u satima)	Omjer teorijskog osposobljavanja (u %)
A1	800	30 – 35
A2	650	30 – 35
A3	800	30 – 35
A4	800	30 – 35
B1.1	2 400	50 – 60
B1.2	2 000	50 – 60
B1.3	2 400	50 – 60
B1.4	2 400	50 – 60
B2	2 400	50 – 60
B2L	1 500 (*)	50 – 60
B3	1 000	50 – 60

(*) Navedeni broj sati povećava se kako slijedi, ovisno o izabranim dodatnim ovlaštenjima za sustav:

Ovlaštenje za sustav	Trajanje (u satima)	Omjer teorijskog osposobljavanja (u %)
COM/NAV	90	50 – 60
INSTRUMENTI	55	
AUTOMATSKO LETENJE	80	
NADZOR	40	
SUSTAVI KONSTRUKCIJE	100	

▼ **M6**▼ **C4**

Dodatak II.

Odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja – EASA obrazac 11

Stranica 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA (*)]
članica Europske unije (**)

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE I PROVOĐENJE ISPITA IZ PODRUČJA ODRŽAVANJA

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].147.[XXXX]

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014, dok su na snazi, i pod niže navedenim uvjetom, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovime potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

organizacija za osposobljavanje iz održavanja koja ispunjava zahtjeve iz odjeljka A Priloga IV. (dio 147.) Uredbi (EU) br. 1321/2014, odobrena za provođenje osposobljavanja i ispita navedenih u priloženoj tablici odobrenja te za izdavanje odgovarajućih potvrda o priznanju polaznicima uz upotrebu gornjih upućivanja.

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za osposobljavanje iz održavanja iz odjeljka A Priloga IV. (dio 147.); i
2. Ovo odobrenje zahtijeva usklađenost s postupcima utvrđenima u priručniku odobrene organizacije za osposobljavanje iz održavanja; i
3. Ovo je odobrenje valjano sve dok odobrena organizacija za osposobljavanje iz održavanja ispunjava zahtjeve iz Priloga IV. (dio 147.) Uredbi (EU) br. 1321/2014; i
4. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta, ovo odobrenje ostaje valjano na neodređeno vrijeme ako prethodno nije vraćeno, zamijenjeno, privremeno oduzeto ili trajno oduzeto.

Datum prvog izdavanja: .....

Datum ove revizije: .....

Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 11, izdanje 6

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e

▼ **C4**

stranica 2 od 2

TABLICA ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE I PROVOĐENJE ISPITA IZ PODRUČJA ODRŽAVANJA

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).147.[XXXX]

Organizacija: [NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

KLASA	KATEGORIJA DOZVOLE	OGRANIČENJE	
OSNOVNO (**)	B1 (**)	TB1.1 (**)	TURBINSKI AVIONI (**)
		TB1.2 (**)	KLIPNI AVIONI (**)
		TB1.3 (**)	TURBINSKI HELIKOPTERI (**)
		TB1.4 (**)	KLIPNI HELIKOPTERI (**)
	B2 (**)/(****)	TB2 (**)	AVIONIKA (**)
	B2L (**)	TB2L (**)	AVIONIKA (navesti ovlaštenje za sustav) (**)
	B3 (**)	TB3 (**)	KLIPNI AVIONI BEZ REGULACIJE TLAKA KABINE S MTOM-om OD 2000 kg ILI MANJE (**)
	A (**)	TA.1 (**)	TURBINSKI AVIONI (**)
		TA.2 (**)	KLIPNI AVIONI (**)
		TA.3 (**)	TURBINSKI HELIKOPTERI (**)
		TA.4 (**)	KLIPNI HELIKOPTERI (**)
	L (**) (Samo ispit)	TL (**)	NAVISTI POTKATEGORIJU DOZVOLE (**)
	TIP/ZADATAK (**)	C (**)	T4 (**)
	B1 (**)	T1 (**)	[NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA] (***)
	B2 (**)	T2 (**)	[NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA] (***)
	A (**)	T3 (**)	[NAVISTI TIP ZRAKOPLOVA] (***)

Ova je tablica odobrenja ograničena na ono osposobljavanje i ispite navedene u opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

Referentna oznaka priručnika organizacije za osposobljavanje iz održavanja: .....

Datum prvog izdavanja: .....

Datum posljednje odobrene revizije: ..... Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 11, ►⁽¹⁾ 6. izdanje ◀

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Prekrižiti nepotrebno ako organizacija nije odobrena.

(***) Upisati odgovarajuće ovlaštenje i ograničenje.

(****) Odobrenje za tečaj osnovnog osposobljavanja/ispit kategorije B2 uključuje odobrenje za tečaj/ispit kategorije B2L za sva ovlaštenja za sustav.

▼ M1

Dodatak III.

▼ M6▼ C4

1. Osnovno osposobljavanje i ispit

Predložak potvrde o osnovnom osposobljavanju koristi se za priznavanje završetka osnovnog osposobljavanja ili ispita iz osnovnog osposobljavanja, ili zajedno osnovnog osposobljavanja i ispita iz osnovnog osposobljavanja.

U potvrdi o osposobljavanju jasno se navodi svaki pojedini ispit iz modula prema datumu polaganja zajedno s odgovarajućom verzijom Dodatka I. Prilogu III. (dio 66.).

Stranica 1 od 1

POTVRDA O PRIZNANJU

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).147.[XXXX]. [YYYY]

Potvrda o priznanju izdaje se:

[IME I PREZIME]

[DATUM I MJESTO ROĐENJA]

Potvrdu je izdao:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).147.[XXXX]

organizacija za osposobljavanje iz održavanja odobrena za provođenje osposobljavanja i ispita u skladu s pripadajućom tablicom odobrenja i u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) Uredbi (EU) br. 1321/2014.

Ovom se potvrdom potvrđuje da je gore imenovana osoba uspješno položila odobreni tečaj osnovnog osposobljavanja (**) ili osnovni ispit (**), kako je navedeno u nastavku, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 koje su trenutačno na snazi.

[TEČAJ OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA (**)] i/ili [OSNOVNI ISPIT (**)]

[POPIS MODULA IZ DIJELA 66./DATUM KAD JE ISPIT POLOŽEN]

Datum: .....

Potpis: .....

U ime: [NAZIV DRUŠTVA]

EASA obrazac 148, izdanje 3

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Izbrisati nepotrebno.

▼ **C4****2. Osposobljavanje za tip i ispit**

Predložak potvrde o osposobljavanju za tip koristi se za priznavanje završetka teorijskog dijela ili praktičnog dijela ili zajedno teorijskog i praktičnog dijela tečaja osposobljavanja za ovlaštenje za tip.

U potvrdi se mora naznačiti kombinacija konstrukcija/motor za koju je pruženo osposobljavanje.

Moraju se izbrisati odgovarajuće reference kako je primjenjivo i u kućici s tipom tečaja mora se specificirati jesu li bili obuhvaćeni samo teorijski dijelovi ili praktični dijelovi ili su bili obuhvaćeni i teorijski i praktični dijelovi.

U potvrdi o osposobljavanju mora biti jasno navedeno je li tečaj potpun ili djelomičan (poput tečaja za konstrukciju zrakoplova, pogonsku grupu ili avioniku/elektriku) ili tečaj razlika temeljen na prethodnom iskustvu podnositelja zahtjeva, na primjer tečaj A340 (CFM) za tehničare koji su već osposobljeni za A320. Ako tečaj nije potpun, u potvrdi se mora navesti jesu li obuhvaćena zajednička područja ili ne.

Stranica 1 od 1

POTVRDA O PRIZNANJU

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).147.[XXXX]. [YYYY]

Potvrda o priznanju izdaje se:

[IME I PREZIME]

[DATUM I MJESTO ROĐENJA]

Potvrdu je izdao:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).147.[XXXX]

organizacija za osposobljavanje iz održavanja odobrena za provođenje osposobljavanja i ispita u skladu s pripadajućom tablicom odobrenja i u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) Uredbi (EU) br. 1321/2014.

Ovom se potvrdom potvrđuje da je gore imenovana osoba uspješno položila teorijske (**) i/ili praktične dijelove (**) odobrenog tečaja osposobljavanja za tip, kako je navedeno u nastavku, i povezane ispite u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014, koje su trenutačno na snazi.

[TEČAJ OSPOSOBLJAVANJA ZA TIP ZRAKOPLOVA (**)]

[DATUM POČETKA I ZAVRŠETKA]

[NAVESTI TEORIJSKE I/ILI PRAKTIČNE DIJELOVE]

ili

[ISPIT ZA TIP ZRAKOPLOVA (**)]

[DATUM ZAVRŠETKA]

Datum: .....

Potpis: .....

U ime: [NAZIV DRUŠTVA]

EASA obrazac 149, izdanje 4

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Izbrisati nepotrebno.

*PRILOG V.***Uredba stavljena izvan snage i njezine uzastopne izmjene**

Uredba Komisije (EZ) br. 2042/2003 (SL L 315, 28.11.2003, str. 1)

Uredba Komisije (EZ) br. 707/
2006 (SL L 122, 9.5.2006, str. 17)

Uredba Komisije (EZ) br. 376/
2007 (SL L 94, 4.4.2007, str. 18)

Uredba Komisije (EZ) br. 1056/
2008 (SL L 283, 28.10.2008, str. 5)

Uredba Komisije (EU) br. 127/
2010 (SL L 40, 13.2.2010, str. 4)

Uredba Komisije (EU) br. 962/
2010 (SL L 281, 27.10.2010, str. 78)

Uredba Komisije (EU) br. 1149/
2011 (SL L 298, 16.11.2011, str. 1)

Uredba Komisije (EU) br. 593/
2012 (SL L 176, 6.7.2012, str. 38)

▼ M2*PRILOG V.a***DIO T****▼ M6****▼ C4****SADRŽAJ****T.1. Nadležno tijelo**

Odjeljak A — Tehnički zahtjevi

Poddio A — OPĆENITO

T.A.101. Područje primjene

Poddio B — ZAHTJEVI

T.A.201. Odgovornosti

Poddio E — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

T.A.501. Organizacija za održavanje

Poddio G — DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU S PRILOGOM V.c (dio CAMO)

T.A.701. Područje primjene

T.A.704. Priručnik za vođenje kontinuirane plovodbenosti

T.A.706. Zahtjevi za osoblje

T.A.708. Vođenje kontinuirane plovodbenosti

T.A.709. Dokumentacija

T.A.711. Privilegiji

T.A.712. Sustav upravljanja

T.A.714. Čuvanje evidencije

T.A.715. Kontinuirana valjanost

T.A.716. Nalazi

Odjeljak B – Dodatni postupak za nadležna tijela

▼ M8

Poddio A — Općenito

T.B.101. Područje primjene

T.B.102. Nadležno tijelo

T.B.104. Čuvanje evidencije

T.B.105. Međusobna razmjena informacija

▼ M6**▼ C4**

Poddio B – Odgovornost

T.B.201. Odgovornosti

T.B.202. Nalazi

Poddio G — DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU S PRILOGOM V.c (dio CAMO)

T.B.702. Postupak početne certifikacije

T.B.704. Kontinuirani nadzor

T.B.705. Nalazi i korektivne mjere

▼ M2**T.1. Nadležno tijelo**

Za potrebe ovog dijela nadležno tijelo za nadzor zrakoplova i organizacija je tijelo koje imenuje država članica koja je operatoru izdala svjedodžbu zračnog prijevoznika.

ODJELJAK A
TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODDIO A
OPĆENITO

▼ M6**▼ C4****T.A.101. Područje primjene**

U ovom se odjeljku utvrđuju zahtjevi kojima se osigurava da se kontinuirana plovidbenost zrakoplova iz članka 1. točke (b) održava u skladu s bitnim zahtjevima iz Priloga V. Uredbi (EU) br. 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća.

Također se utvrđuju uvjeti koje trebaju zadovoljiti osobe ili organizacije odgovorne za vođenje kontinuirane plovidbenosti i održavanje tih zrakoplova.

▼ M2

PODDIO B

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST**T.A.201. Odgovornosti**

1. (a) Operator je odgovoran za plovidbenost zrakoplova i osigurava da se njime ne koristi osim ako: zrakoplov ima certifikat tipa koji je izdala ili potvrdila Agencija;
- (b) zrakoplov je u stanju plovidbenosti;
- (c) zrakoplov ima valjanu potvrdu o plovidbenosti koja je izdana u skladu s Prilogom 8. ICAO-u;
- (d) održavanje zrakoplova izvodi se u skladu s programom održavanja koji mora biti u skladu sa zahtjevima države u kojoj je zrakoplov registriran i primjenjivim zahtjevima Priloga 6. ICAO-u;
- (e) svi kvarovi ili oštećenja koja utječu na siguran rad zrakoplova popravljani su prema standardu koji je prihvatljiv državi u kojoj je zrakoplov registriran;
- (f) ► **C2** zrakoplov je u skladu sa svim primjenjivim elementima:
  - i. naredbom o plovidbenosti ili zahtjevom za kontinuiranu plovidbenost koje je izdala ili donijela država u kojoj je zrakoplov registriran; i
  - ii. obveznim sigurnosnim informacijama koje je izdala Agencija, uključujući naredbe o plovidbenosti; ◀
- (g) poslije održavanja koje je izvela ovlaštena organizacija u skladu sa zahtjevima države u kojoj je zrakoplov registriran, za zrakoplov je izdana potvrda o otpuštanju u uporabu. Potpisana potvrda o otpuštanju u uporabu ponajprije sadržava osnovne podatke o obavljenom održavanju;
- (h) prije svakog leta zrakoplov se pregledava u okviru pretpoletnog pregleda;

▼ M2

- (i) sve preinake i popravci u skladu su sa zahtjevima za plovidbenost koje je utvrdila država u kojoj je zrakoplov registriran;
- (j) evidencija zrakoplova dostupna je dok informacije u njoj ne budu nadomještene novim informacijama, jednakima po opsegu i razini detalja, ali ne kraće od 24 mjeseca:
  1. ukupno vrijeme uporabe (sati, ciklusi, kalendarsko vrijeme, prema potrebi) zrakoplova i svih komponenti s ograničenim vijekom trajanja;
  2. trenutni status sukladnosti sa zahtjevima iz točke T.A.201.1.(f);
  3. trenutni status sukladnosti s programom održavanja;
  4. trenutni status preinaka i popravaka uz odgovarajuće pojedinsti i prateće podatke radi dokazivanja da udovoljavaju zahtjevima utvrđenima u državi u kojoj je zrakoplov registriran.
- 2. Poslove navedene u točki T.A.201.1. kontrolira operatorova organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti. Za te potrebe, ta organizacija ispunjava dodatne zahtjeve iz dijela T.A. poddijel G.

▼ M5

- 3. Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti iz točke 2. osigurava da održavanje i otpuštanje zrakoplova u uporabu obavlja organizacija za održavanje koja ispunjava zahtjeve iz poddijela E ovog Priloga (dio T). Za te potrebe, kada organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti sama ne ispunjava zahtjeve iz poddijela E, ona sklapa ugovor s organizacijom za održavanje koja ispunjava te zahtjeve.

▼ M2

PODDIO E

ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE▼ M5T.A. 501. **Organizacija za održavanje**▼ M2

Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava da zrakoplov i njegove komponente održavaju organizacije koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

1. organizacija ima odobrenje za organizaciju za održavanje koje je izdano ili prihvatljivo u državi u kojoj je zrakoplov registriran;
2. opseg odobrenja organizacije uključuje odgovarajuće sposobnosti za zrakoplov i/ili komponente;
3. ► C2 organizacija ima uspostavljen sustav za prijavljivanje događaja kojim se osigurava da se svako utvrđeno stanje zrakoplova ili komponente koje ugrožava sigurnost leta prijavi operatoru, nadležnom tijelu operatora, organizaciji odgovornoj za projektiranje tipa ili dodatno projektiranje tipa i organizaciji za vođenje kontinuirane plovidbenosti; ◀
4. organizacija ima izrađeni priručnik koji sadržava opis svih postupaka organizacije.

▼ M2

PODDIO G

▼ M6▼ C4**DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU S PRILOGOM V.c (dio CAMO)****T.A.701. Područje primjene**

U ovom se poddjelu utvrđuju zahtjevi koje organizacija odobrena u skladu s Prilogom V.c mora ispuniti uz zahtjeve iz Priloga V.c (dio CAMO) kako bi mogla obavljati kontrolu poslova navedenih u točki T.A.201.

T.A.704. Priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti

Pored zahtjeva iz točke CAMO.A.300. priručnik mora sadržavati postupke u kojima se utvrđuje kako organizacija osigurava sukladnost s ovim Prilogom.

T.A.706. Zahtjevi za osoblje

Pored zahtjeva iz točke CAMO.A.305., osoblje iz točke CAMO.A.305. podtočke (a) podpodtočaka od 3. do 5. i točke CAMO.A.305. podtočke (b) podpodtočke 2. mora imati odgovarajuće znanje o zakonima koji se primjenjuju u trećim zemljama u kojima je zrakoplov registriran.

▼ M2**T.A.708. Vođenje kontinuirane plovidbenosti**▼ M6▼ C4

Ne dovodeći u pitanje točku CAMO.A.315., za zrakoplove čija se kontinuirana plovidbenost vodi u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga organizacija:

▼ M2

- (a) osigurava otpremu zrakoplova do organizacije za održavanje kad god je to potrebno;
- (b) osigurava da se sve održavanje obavlja u skladu s programom održavanja;
- (c) osigurava primjenu obveznih informacija iz točke T.A.201.1.(f);
- (d) osigurava da sve kvarove otkrivene tijekom planiranog održavanja ili prijavljene kvarove popravi organizacija za održavanje u skladu s podacima za održavanje prihvatljivima državi u kojoj je zrakoplov registriran;
- (e) koordinira planirano održavanje, primjenu obveznih informacija iz točke T.A.201.1.(f), zamjenu dijelova s ograničenim vijekom trajanja i pregled komponenti kako bi osigurala uredno obavljanje radova;
- (f) vodi i arhivira evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zahtjevanu točkom T.A.201.1.(j);
- (g) osigurava da preinake i popravci budu odobreni u skladu sa zahtjevima države u kojoj je zrakoplov registriran.

▼ M6▼ C4**T.A.709. Dokumentacija**

Ne dovodeći u pitanje točku CAMO.A.325., za svaki zrakoplov čija se kontinuirana plovidbenost vodi u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga organizacija čuva i koristi primjenjive podatke za održavanje prihvatljive državi u kojoj je zrakoplov registriran.

▼ C4**T.A.711. Privilegiji**

Organizacija odobrena u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) može obavljati poslove navedene u točki T.A.708. za zrakoplove uvrštene u njezinu svjedodžbu zračnog prijevoznika, pod uvjetom da organizacija ima uspostavljene postupke za osiguravanje sukladnosti sa zahtjevima iz ovog Priloga koje je odobrilo nadležno tijelo.

T.A.712 Sustav upravljanja

Pored zahtjeva iz točke CAMO.A.200., organizacija osigurava sukladnost sa zahtjevima iz ovog Priloga.

T.A.714. Čuvanje evidencije

Pored zahtjeva iz točke CAMO.A.220. podtočke (a), organizacija vodi evidenciju iz točke T.A.201. podtočke 1. podpodtočke (j).

T.A.715 Kontinuirana valjanost

Kako bi odobrenje organizacije koja vodi kontinuiranu plovidbenost ostalo valjano, osim zahtjeva iz točke CAMO.A.135. moraju biti ispunjeni i sljedeći zahtjevi:

- (a) organizacija ispunjava primjenjive zahtjeve iz ovog Priloga; i
- (b) organizacija osigurava da svakoj osobi koju je ovlastilo nadležno tijelo bude dopušten pristup bilo kojem njezinom objektu ili dokumentu povezanom s njezinim aktivnostima, uključujući sve podgovorene aktivnosti, radi utvrđivanja sukladnosti s ovim Prilogom.

T.A.716 Nalazi

- (a) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom T.B.705. organizacija mora:
  1. utvrditi temeljni uzrok ili temeljne uzroke nalaza o nesukladnosti i čimbenike koji tomu doprinose;
  2. pripremiti, donijeti i provesti plan korektivnih mjera;
  3. dokazati na način prihvatljiv nadležnom tijelu da su poduzete potrebne korektivne mjere za uklanjanje pronađene nesukladnosti.
- (b) Mjere iz podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 3. poduzimaju se u vremenskom roku koji odredi nadležno tijelo u skladu s točkom T.B.705.

▼ M2*ODJELJAK B***▼ M6****▼ C4*****DODATNI POSTUPAK ZA NADLEŽNO TIJELO*****▼ M2***PODDIO A****OPĆENITO*****T.B.101. Područje primjene**

Ovim se odjeljkom utvrđuju upravni zahtjevi koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje dijela T odjeljka A.

▼ M2T.B.102. **Nadležno tijelo**

1. Općenito

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti iz točke T.1. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

2. Sredstva

▼ C2

Broj osoblja mora biti primjeren provođenju zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

▼ M23. ► C2 Kvalificiranost i osposobljavanje ◀▼ C2

Sve osoblje uključeno u aktivnosti iz dijela T mora imati odgovarajuće kvalifikacije, znanje, iskustvo, inicijalno osposobljavanje i kontinuirano osposobljavanje za provođenje povjerenih mu zadataka.

▼ M2

4. Postupci

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom.

T.B.104. **Vođenje evidencije**

1. Primjenjuju se zahtjevi iz točaka M.B.104.(a), (b) i (c) Priloga I.

2. Minimalna evidencija za nadzor nad svakim zrakoplovom uključuje barem presliku:

(a) potvrde o ploidbenosti zrakoplova;

(b) sve relevantne korespondencije koja se odnosi na zrakoplov;

(c) izvješća o svim pregledima i istraživanjima provedenima na zrakoplovu;

(d) podataka o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja.

3. ► C2 Evidencija iz točke T.B.104. stavlja se na raspolaganje drugim državama članicama, Agenciji ili državi u kojoj je zrakoplov registriran na njihov zahtjev. ◀

4. Evidencija iz točke 2. čuva se četiri godine nakon završetka razdoblja zakupa bez osoblja.

T.B.105. **Međusobna razmjena informacija**

Primjenjuju se zahtjevi iz točke M.B.105. Priloga I.

PODDIO B

ODGOVORNOSTT.B.201. **Odgovornosti**

1. Nadležno tijelo iz točke T.1. odgovorno je za provođenje pregleda i ispitivanja, uključujući provjeru zrakoplova, radi provjere sukladnosti sa zahtjevima iz ovog dijela.

2. Nadležno tijelo provodi preglede i ispitivanja prije odobrenja ugovora o zakupu bez posade u skladu s točkom ARO.OPS.110.(a)1. radi provjere sukladnosti sa zahtjevima iz točke T.A.201.

3. Nadležno tijelo prema potrebi osigurava koordinaciju s državom u kojoj je zrakoplov registriran kako bi izvršilo dužnosti nadzora nad zrakoplovom iz Priloga V.a (dio T).

▼ M2T.B.202. **Nalazi**

1. Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela T kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
2. Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela T kojim bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
3. Kada se pri inspekciji, istrazi, provjeri zrakoplova ili na drugi način dođe do nekog nalaza, nadležno tijelo:
  - (a) poduzima potrebne mjere poput prizemljenja zrakoplova kako bi spriječile daljnje nesukladnosti;
  - (b) zahtijeva poduzimanje korektivnih postupaka primjerenih prirodi nalaza.
4. Za nalaze 1. stupnja nadležno tijelo zahtijeva poduzimanje primjerenih korektivnih postupaka prije daljnjeg leta i obavješćuje državu u kojoj je zrakoplov registriran.

PODDIO G

▼ M6▼ C4***DODATNI ZAHTEJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU S PRILOGOM V.c (dio CAMO)***T.B.702. **Postupak početne certifikacije**

Pored zahtjevâ iz točke CAMO.B.310., nadležno tijelo provjerava i utvrđuje jesu li ti postupci u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga i provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve iz ovog Priloga.

T.B.704. **Kontinuirani nadzor**

Pored zahtjeva iz točke CAMO.B.305., tijekom svakog ciklusa planiranja nadzora nadležno tijelo provjerava odgovarajući uzorak zrakoplova iz članka 1. točke (b) koje vodi dotična organizacija.

T.B.705. **Nalazi i korektivne mjere**

Za organizacije koje vode kontinuiranu plovidbenost zrakoplova iz članka 1. točke (b) nadležno tijelo pri provjeri sukladnosti organizacije sa zahtjevima iz ovog Priloga primjenjuje zahtjeve iz točke CAMO.B.350.

▼ C4*PRILOG V.b***(Dio ML)****SADRŽAJ****ML.1.**

- ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI
- PODDIO A — OPĆENITO
- ML.A.101. Područje primjene
- PODDIO B — ODGOVORNOST
- ML.A.201. Odgovornosti
- ML.A.202. Prijavljivanje događaja
- PODDIO C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST
- ML.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost
- ML.A.302. Program održavanja zrakoplova
- ML.A.303. Naredbe o plovidbenosti
- ML.A.304. Podaci za preinake i popravke
- ML.A.305. Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova
- ML.A.307. Prijenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova
- PODDIO D — STANDARDI ODRŽAVANJA
- ML.A.401. Podaci za održavanje
- ML.A.402. Provođenje održavanja
- ML.A.403. Kvarovi zrakoplova
- PODDIO E — KOMPONENTE
- ML.A.501. Razvrstavanje i ugradnja
- ML.A.502. Održavanje komponenti
- ML.A.503. Komponente s ograničenim vijekom trajanja
- ML.A.504. Kontrola neispravnih komponenti
- PODDIO H — POTVRDA O OTPUŠTANJU U UPORABU (CRS)
- ML.A.801. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu
- ML.A.802. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu
- ML.A.803. Ovlaštenje pilota-vlasnika
- PODDIO I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)
- ML.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova
- ML.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti
- ML.A.903. Postupak provjere plovidbenosti
- ML.A.904. Kvalifikacije osoblja za provjeru plovidbenosti
- ML.A.905. Prijenos registracije zrakoplova unutar Unije
- ML.A.906. Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u Uniju
- ML.A.907. Nalazi

▼ C4

ODJELJAK B — POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA

PODDIO A — OPĆENITO

ML.B.101. Područje primjene

ML.B.102. Nadležno tijelo

ML.B.104. Vođenje evidencije

ML.B.105. Međusobna razmjena informacija

PODDIO B — ODGOVORNOST

ML.B.201. Odgovornosti

PODDIO C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.B.302. Izuzeća

ML.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

ML.B.304. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje

PODDIO I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)

ML.B.902. Provjera plovidbenosti koju provodi nadležno tijelo

ML.B.903. Nalazi

Dodatak I. — Ugovor za vođenje kontinuirane plovidbenosti

Dodatak II. — Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik

Dodatak III. — Složeni zadaci održavanja koje ne smije obavljati pilot-vlasnik

Dodatak IV. – Potvrda o provjeri plovidbenosti – (EASA obrazac 15c)

ML.1.

(a) U skladu s člankom 3. stavkom 2. ovaj Prilog (dio ML) primjenjuje se na zrakoplove koji nisu složeni zrakoplovi na motorni pogon i nisu navedeni u svjedodžbi zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008:

1. avione čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 2 730 kg ili manje;
2. rotokoptere čiji je najveći MTOM 1 200 kg ili manji, certificirane za najviše četiri osobe;
3. druge zrakoplove ELA2.

(b) Za potrebe ovog Priloga nadležno tijelo je tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je zrakoplov registriran.

(c) Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „neovisno osoblje za izdavanje potvrde” znači osoblje za izdavanje potvrde koje ne radi u ime odobrene organizacije za održavanje i koje ispunjava jedno od navedenog:
  - i. zahtjeve iz Priloga III. (dio 66);
  - ii. za zrakoplove na koje se ne primjenjuje Prilog III. (dio 66), zahtjeve za osoblje za izdavanje potvrde koji su na snazi u državi članici u kojoj je zrakoplov registriran;

▼ **C4**

2. „organizacija za održavanje” znači organizacija koja ima odobrenje izdano u skladu s jednim od navedenog:
  - i. poddijelom F Priloga I. (dio M);
  - ii. odjeljkom A Priloga II. (dio 145);
  - iii. odjeljkom A Priloga V.d (dio CAO);
3. „vlasnik” znači osoba koja je odgovorna za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, uključujući jedno od navedenog:
  - i. registriranog vlasnika zrakoplova;
  - ii. zakupnika u slučaju ugovora o zakupu;
  - iii. operatora.

ODJELJAK A
TEHNIČKI ZAHTJEVI
 PODDIO A
OPĆENITO

ML.A.101. Područje primjene

Ovim se odjeljkom utvrđuju mjere koje je potrebno provesti kako bi se osiguralo da je zrakoplov plovidben. Usto se utvrđuju uvjeti koje moraju ispuniti osobe ili organizacije uključene u aktivnosti povezane s plovidbenošću zrakoplova.

PODDIO B
ODGOVORNOST

ML.A.201. Odgovornosti

- (a) Vlasnik zrakoplova odgovoran je za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i osigurava da se let ne provodi ako nisu ispunjeni svi sljedeći zahtjevi:
  1. zrakoplov se održava u plovidbenom stanju;
  2. sva operativna oprema i oprema za slučaj opasnosti ispravno je ugrađena i upotrebljiva ili je jasno označena kao neispravna;
  3. svjedodžba o plovidbenosti je valjana;
  4. održavanje zrakoplova obavlja se u skladu s programom održavanja zrakoplova („AMP”) kako je utvrđeno u točki ML.A.302.
- (b) Odstupajući od točke (a), ako je zrakoplov u zakupu, odgovornosti iz točke (a) primjenjuju se na zakupca, ako je zakupac naveden u registracijskom dokumentu zrakoplova ili ugovoru o zakupu.
- (c) Svaka osoba ili organizacija koja provodi održavanje zrakoplova i komponenti odgovorna je za poslove održavanja koji se obavljaju.

▼ C4

- (d) Zapovjednik zrakoplova odgovoran je za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Taj pregled obavlja pilot ili druga kvalificirana osoba, ali ga ne mora obaviti odobrena organizacija za održavanje ili osoblje za izdavanje potvrde.
- (e) Za zrakoplove kojima upravljaju komercijalne odobrene organizacije za osposobljavanje („ATO”) i komercijalne prijavljene organizacije za osposobljavanje („DTO”) iz članka 10.a Uredbe (EU) br. 1178/2011 ili kojima se ne upravlja u skladu s Prilogom VII. Uredbi (EU) br. 965/2012 (dio NCO) ili kojima se upravlja u skladu s poddijelom ADD Priloga II. (dio BOP) Uredbi (EU) 2018/395 ili poddijelom DEC Priloga II. (dio SAO) Uredbi (EU) 2018/1976 ⁽¹⁾, operator:

▼ M8

1. ima odobrenje kao CAMO ili kao CAO za vođenje kontinuirane plovidbenosti svojeg zrakoplova u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO), poddijelom G Priloga I. (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO), ili sklapa ugovor s takvom organizacijom primjenom ugovora iz Dodatka I. ovom Prilogu;

▼ C4

2. osigurava da cjelokupno održavanje provode organizacije za održavanje u skladu s točkom ML.1. podtočkom (c) podpodtočkom 2.;

3. osigurava da su ispunjeni svi zahtjevi iz podtočke (a).

- (f) ► **M8** Za zrakoplove koji nisu obuhvaćeni podtočkom (e), za ispunjavanje zahtjeva iz podtočke (a) vlasnik zrakoplova može ugovoriti poslove povezane s vođenjem kontinuirane plovidbenosti s organizacijom odobrenom kao CAMO ili CAO u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO), poddijelom G Priloga I. (dio M) ili Prilogom V.d (dio CAO). ◀ U tom slučaju organizacija s kojom je sklopljen ugovor preuzima odgovornost za propisno obavljanje tih poslova te se sklapa ugovor u pisanom obliku u skladu s Dodatkom I. ovom Prilogu. Ako vlasnik ne sklopi ugovor s takvom organizacijom, vlasnik je odgovoran za propisno obavljanje poslova povezanih s vođenjem kontinuirane plovidbenosti.
- (g) Vlasnik nadležnom tijelu dopušta pristup zrakoplovu i evidenciji o zrakoplovu kako bi nadležno tijelo moglo utvrditi ispunjava li zrakoplov zahtjeve iz ovog Priloga.

▼ M8

- (h) Ako se zrakoplov uključen u svjedodžbu zračnog prijevoznika upotrebljava za nekomercijalne operacije ili specijalizirane operacije iz točke ORO.GEN.310 Priloga III. ili točke NCO.GEN.104 Priloga VII. Uredbi (EU) br. 965/2012 ⁽²⁾, operator se mora pobrinuti za to da zadaće povezane s kontinuiranom plovidbenosti obavlja CAMO odobren na temelju Priloga V.c (dio CAMO) ili poddijela G Priloga I. (dio M) ili organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima („CAO”) odobrena na temelju Priloga V.d (dio CAO), ovisno što se primjenjuje, nositelja svjedodžbe zračnog prijevoznika.

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/1976 od 14. prosinca 2018. o utvrđivanju detaljnih pravila za upravljanje jedrilicama u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 326, 20.12.2018., str. 64.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letaćkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1.).

▼ **C4****ML.A.202. Prijavljivanje događaja**

- (a) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve za izvješćivanje utvrđene u Prilogu II. (dio 145) i Prilogu V.c (dio CAMO), sve osobe i organizacije odgovorne u skladu s točkom ML.A.201. prijavljuju svako primijećeno stanje zrakoplova ili komponente koje ugrožava sigurnost letenja:
1. nadležnom tijelu koje je imenovala država članica u kojoj je zrakoplov registriran i, ako je država članica operatora različita od države članice u kojoj je zrakoplov registriran, nadležnom tijelu koje je imenovala država članica operatora;
  2. organizaciji odgovornoj za projektiranje tipa ili dodatno projektiranje tipa.
- (b) Izvješća iz podtočke (a) izrađuju se na način koji odredi nadležno tijelo iz podtočke (a) i moraju sadržavati sve relevantne informacije o stanju s kojim je upoznata osoba ili organizacija koja sastavlja izvješće.
- (c) Ako se održavanje ili provjera plovidbenosti zrakoplova provodi na temelju ugovora u pisanom obliku, osoba ili organizacija koji su odgovorni za te aktivnosti prijavljuju svako stanje iz podtočke (a) vlasniku zrakoplova i, ako to nije slučaj, predmetnom CAMO-u ili CAO-u.
- (d) Osoba ili organizacija podnosi izvješća iz podtočaka (a) i (c) što je prije moguće, ali najkasnije u roku od 72 sata od trenutka kad je osoba ili organizacija uočila stanje na koje se to izvješće odnosi, osim ako to nije moguće zbog izvanrednih okolnosti.

PODDIO C

*KONTINUIRANA PLOVIDBENOST***ML.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost**

Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i upotrebljivost operativne opreme i opreme za slučaj opasnosti osiguravaju se:

- (a) izvođenjem pretpoletnih pregleda;
- (b) otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utječu na siguran rad, u skladu s podacima navedenima u točkama ML.A.304. i ML.A.401., ovisno o slučaju, uzimajući u obzir listu minimalne opreme (MEL) i listu odstupanja konfiguracije, ako postoje;
- (c) izvođenjem cjelokupnog održavanja u skladu s programom održavanja zrakoplova iz točke ML.A.302.;
- (d) provođenjem svih primjenjivih:
  1. naredbi o plovidbenosti („AD”);
  2. operativnih naredbi koje imaju učinak na kontinuiranu plovidbenost;
  3. zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je utvrdila Agencija;
  4. mjera koje zatraži nadležno tijelo kao neposredno reagiranje na sigurnosni problem;

▼ **C4**

- (e) izvođenjem preinaka i popravaka u skladu s točkom ML.A.304.;
- (f) izvođenjem probnih letova u okviru održavanja prema potrebi.

ML.A.302. Program održavanja zrakoplova

- (a) Održavanje svakog zrakoplova organizira se u skladu s programom održavanja zrakoplova.
- (b) Program održavanja zrakoplova i sve njegove naknadne izmjene:
  1. prijavljuje vlasnik u skladu s točkom ML.A.302. podtočkom (c) podpodtočkom 7., ako kontinuiranu plovidbenost zrakoplova ne vodi CAMO ili CAO;
  2. odobrava CAMO ili CAO odgovoran za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.

Vlasnik koji prijavi program održavanja zrakoplova u skladu s podtočkom (b) podpodtočkom 1. ili organizacija koja odobri program održavanja zrakoplova u skladu s podtočkom (b) podpodtočkom 2. ažurira program održavanja zrakoplova.

- (c) Za program održavanja zrakoplova vrijedi sljedeće:
  1. jasno su navedeni vlasnik zrakoplova i zrakoplov na koji se program odnosi, uključujući sve ugrađene motore i elise, ovisno o slučaju;
  2. obuhvaća jedno od sljedećeg:
    - (a) poslove i preglede sadržane u primjenjivom programu minimalnog pregleda („MIP”) iz podtočke (d);
    - (b) upute za kontinuiranu plovidbenost („ICA”) koje je izdao nositelj odobrenja projekta („DAH”);
  3. može obuhvaćati dodatne aktivnosti održavanja povrh onih iz podtočke (c) podpodtočke 2. ili aktivnosti održavanja koje su različite od onih iz podtočke (c) podpodtočke 2. podpodpodtočke (b) na prijedlog vlasnika, CAMO-a ili CAO-a, nakon što ih se odobri ili prijavi u skladu s podtočkom (b). Aktivnosti održavanja koje su različite od onih iz podtočke (c) podpodpodtočke (b) ne smiju biti manje ograničavajuće od onih utvrđenih u primjenjivom programu minimalnog pregleda;
  4. uključuje sve obvezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti, kao što su naredbe o plovidbenosti koje se odnose na radnje koje se ponavljaju, odjeljak o ograničenjima plovidbenosti („ALS”) u uputama za kontinuiranu plovidbenost („ICA”) i posebni zahtjevi za održavanje iz liste podataka certifikata tipa („TCDS”);
  5. određuju se svi dodatni poslovi održavanja koje treba obaviti zbog specifičnog tipa zrakoplova, konfiguracije zrakoplova, vrste i specifičnosti operacije, pri čemu se u obzir uzimaju najmanje sljedeći elementi:
    - (a) specifična ugrađena oprema i preinake zrakoplova;

▼ C4

- (b) popravci izvršeni na zrakoplovu;
  - (c) komponente s ograničenim vijekom trajanja i ključne komponente za sigurnost letenja;
  - (d) preporuke za održavanje, kao što su intervali između remonta (TBO), izdane u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobveznim servisnim informacijama;
  - (e) primjenjive operativne naredbe ili zahtjevi povezani s periodičnim pregledom određene opreme;
  - (f) posebna operativna odobrenja;
  - (g) uporaba zrakoplova i operativno okruženje;
6. navodi se jesu li piloti-vlasnici ovlašteni za obavljanje održavanja;
7. ako ga prijavi vlasnik, sadržava potpisanu izjavu u kojoj vlasnik izjavljuje da je to program održavanja zrakoplova za određenu registraciju zrakoplova te da je on u potpunosti odgovoran za njegov sadržaj i, osobito, za sva odstupanja od preporuka nositelja odobrenja projekta;
8. ako ga odobri CAMO ili CAO, potpisuje ga ta organizacija, koja čuva dokumentaciju s obrazloženjem svih uvedenih odstupanja od preporuka nositelja odobrenja projekta;
9. provjerava se najmanje jednom godišnje kao bi se procijenila njegova djelotvornost, a ta provjera:
- (a) obavlja se zajedno s provjerom plovidbenosti zrakoplova, a obavlja je osoba koja vrši tu provjeru plovidbenosti;
  - (b) obavlja je CAMO ili CAO koji vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova u onim slučajevima kad provjera programa održavanja zrakoplova nije provedena zajedno s provjerom plovidbenosti.

Ako se u okviru provjere otkriju manjkavosti povezane s manjkavostima u sadržaju programa održavanja zrakoplova, taj se program u skladu s tim izmjenjuje. U tom slučaju osoba koja provodi provjeru obavješćuje nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran ako se ne slaže s mjerama za izmjenu programa održavanja zrakoplova koje je poduzeo vlasnik, CAMO ili CAO. Nadležno tijelo odlučuje koje su izmjene programa održavanja zrakoplova nužne, uzimajući u obzir odgovarajuće nalaze te, ako je potrebno, postupajući u skladu s točkom ML.B.304.

(d) Programom minimalnog pregleda:

1. obuhvaćeni su sljedeći intervali pregleda:
- (a) za avione, motorne jedrilice vrste „touring” (TMG) i balone, jednogodišnji interval ili interval od 100 sati, ovisno o tome što nastupi prije, pri čemu se može dopustiti odstupanje od jednog mjeseca ili 10 sati. Sljedeći interval računa se od vremena obavljanja pregleda;

▼ C4

- (b) za jedrilice i motorne jedrilice koje nisu TMG, jednogodišnji interval pri čemu se može dopustiti odstupanje od jednog mjeseca. Sljedeći interval računa se od vremena obavljanja pregleda;
2. obuhvaćeno je sljedeće, kako je primjenjivo na tip zrakoplova:
- (a) poslovi servisiranja prema zahtjevima nositelja odobrenja projekta;
- (b) pregled oznaka;
- (c) provjera evidencije o vaganju i vaganje u skladu s Uredbom (EU) br. 965/2012, Uredbom (EU) 2018/395 i Uredbom (EU) 2018/1976;
- (d) operativna provjera transpondera (ako je ugrađen);
- (e) funkcionalna provjera pitot-statičkog sustava;
- (f) u slučaju aviona:
- i. operativne provjere za snagu i okretaje u minuti, magnete, tlak goriva i ulja, temperature motora;
  - ii. za motore opremljene automatskom kontrolom motora, objavljeni postupak probe motora;
  - iii. za motore sa sustavom podmazivanja sa suhim kartrom, motore s turbopuhalima i motore s tekućim hlađenjem, operativna provjera znakova koji upućuju na poremećaje u cirkulaciji tekućine;
- (g) pregled stanja i spojeva strukturalnih elemenata, sustava i komponenata koji se odnose na sljedeća područja:
- i. za avione:

konstrukcija zrakoplova, putnička i pilotska kabina, podvozje, krila i središnji dio, komande leta, repna površina, avionika i električni sustav, pogonski sustav, spojke i mjenjačke kutije, elisa i razni sustavi kao što je BRS padobranski sustav;
  - ii. za jedrilice i motorne jedrilice:

konstrukcija zrakoplova, putnička i pilotska kabina, podvozje, krila i središnji dio, repna površina, avionika i električni sustav, pogonski sustav (za motorne jedrilice) i razni sustavi kao što je odvojivi balast i/ili padobran za kočenje i kontrole te sustav vodenog balasta;
  - iii. za balone uzgonjene vrućim zrakom:

kupola, plamenik, košara, spremnici goriva, oprema i instrumenti;
  - iv. za balone uzgonjene plinom:

kupola, košara, oprema i instrumenti.

▼ C4

Dok se ovim Prilogom ne odredi program minimalnog pregleda za zračne brodove i rotokoptere, njihov se program održavanja mora temeljiti na uputama za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao nositelj odobrenja projekta, kako se navodi u podtočki (c) podpodtočki 2. podpodtočki (b).

(e) Odstupajući od podtočaka (b) i (c), nije potrebna izjava vlasnika ni odobrenje CAMO-a ili CAO-a niti je potrebno izraditi program održavanja zrakoplova ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. sve upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao nositelj odobrenja projekta slijede se bez ikakvih odstupanja;
2. sve preporuke za održavanje, kao što su intervali između remonta, izdane u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobveznim servisnim informacijama slijede se bez ikakvih odstupanja;
3. ne postoje dodatni poslovi održavanja koje je potrebno obaviti zbog jednog od sljedećeg:
  - (a) specifične ugrađene opreme i preinaka zrakoplova;
  - (b) popravaka izvršenih na zrakoplovu;
  - (c) komponenti s ograničenim vijekom trajanja i ključnih komponenti za sigurnost letenja;
  - (d) posebnih operativnih odobrenja;
  - (e) uporabe zrakoplova i operativnog okruženja;
4. piloti-vlasnici ovlašteni su za obavljanje održavanja koje obavlja pilot-vlasnik.

Ovo se odstupanje ne primjenjuje ako pilot-vlasnik ili, u slučaju zrakoplova u zajedničkom vlasništvu, jedan od pilota-vlasnika nije ovlašten za obavljanje održavanja koje obavlja pilot-vlasnik jer to mora biti navedeno u prijavljenom ili odobrenom programu održavanja zrakoplova.

(f) Ako su ispunjeni uvjeti iz podtočke (e) podpodtočaka od 1. do 4., program održavanja zrakoplova koji se primjenjuje na zrakoplov mora obuhvaćati sljedeće:

1. upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao nositelj odobrenja projekta;
2. preporuke za održavanje, kao što su intervali između remonta, izdane u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobveznim servisnim informacijama;
3. obvezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti, kao što su naredbe o plovidbenosti koje se odnose na radnje koje se ponavljaju, odjeljak o ograničenjima plovidbenosti u uputama za kontinuiranu plovidbenost i posebne zahtjeve za održavanje iz liste podataka certifikata tipa (TCDS);

▼ **C4**

4. poslove povezane s posebnim operativnim naredbama ili zahtjevima ili naredbama ili zahtjevima u pogledu zračnog prostora u vezi s određenim instrumentima i opremom.

ML.A.303. Naredbe o plovidbenosti

Svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti mora se izvoditi u okviru zahtjeva te naredbe o plovidbenosti, osim ako Agencija odredi drukčije.

ML.A.304. Podaci za preinake i popravke

Osoba ili organizacija koja vrši popravak zrakoplova ili komponente mora procijeniti oštećenja. Preinake i popravci izvode se upotrebom, prema potrebi, sljedećih podataka:

- (a) koje je odobrila Agencija;
- (b) koje je odobrila projektna organizacija koja ispunjava uvjete iz Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;
- (c) sadržanih u zahtjevima iz točke 21.A.90B ili točke 21.A.431B Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.

ML.A.305. Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

- (a) Po dovršetku svakog održavanja, u sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova unosi se potvrda o otpuštanju u uporabu koja se zahtijeva točkom ML.A.801. Svaki se unos obavlja što je prije moguće, ali najkasnije 30 dana nakon datuma dovršetka održavanja.
- (b) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sastoji se od knjige zrakoplova, knjiga (knjige) motora ili knjige modula motora, knjiga (knjige) elise i knjige bilo koje komponente s ograničenim vijekom trajanja, ovisno o slučaju.
- (c) Tip zrakoplova i registracijska oznaka, datum zajedno s ukupnim vremenom letenja i ciklusima letenja i brojem slijetanja unose se u knjige zrakoplova.
- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sastoji se od:
  1. aktualnog statusa naredbi o plovidbenosti i mjera koje zahtijeva nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na sigurnosni problem;
  2. aktualnog statusa preinaka, popravaka i drugih preporuka nositelja odobrenja projekta za održavanje;
  3. aktualnog statusa sukladnosti s programom održavanja zrakoplova;
  4. aktualnog statusa komponenti s ograničenim vijekom trajanja;
  5. aktualnog izvješća o masi i balansu;
  6. aktualnog popisa odgođenog održavanja.

▼ C4

- (e) Osim dokumenta o ovlaštenom otpuštanju u uporabu, EASA obrasca I, kako je utvrđen u Dodatku II. Prilogu I. (dio M), ili jednakovrijednog dokumenta, za svaku ugrađenu komponentu, kao što su motor, elisa, modul motora ili komponenta s ograničenim vijekom trajanja, u odgovarajuću knjigu motora ili elise, dokumentacijsku karticu modula motora ili komponente s ograničenim vijekom trajanja unose se sljedeći podaci:
1. identifikacija komponente;
  2. tip, serijski broj i registracija, kako je primjereno, zrakoplova, motora, elise, modula motora ili komponente s ograničenim vijekom trajanja, u koji je pojedina komponenta ugrađena, zajedno s navodima o ugradnji i vađenju komponente;
  3. datum zajedno s ukupnim brojem sati letenja komponente, ciklusima letenja, brojem slijetanja i kalendarskim vremenom za komponentu, kako je relevantno za pojedinu komponentu;
  4. aktualni podaci iz podtočke (d) koji se odnose na komponentu.
- (f) Osoba ili organizacija odgovorna za vođenje kontinuirane plovidbenosti i poslova u skladu s točkom ML.A.201. provjerava evidenciju kako je navedeno u točki ML.A.305. i na zahtjev dostavlja tu evidenciju nadležnom tijelu.
- (g) Svi unosi u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova moraju biti jasni i točni. Ako je neki unos potrebno ispraviti, ispravak se izvodi tako da je izvorni unos jasno vidljiv.
- (h) Vlasnik osigurava uspostavljanje sustava za čuvanje sljedeće evidencije tijekom utvrđenih vremenskih razdoblja:
1. sve detaljne evidencije o održavanju zrakoplova i svih komponentata s ograničenim vijekom trajanja koje su ugrađene u njega, dok se podaci u toj evidenciji ne zamijene novim podacima koji su jednaki po opsegu i detaljnosti, ali ne manje od 36 mjeseci od otpuštanja zrakoplova ili komponente u uporabu;
  2. ukupnog vremena uporabe, izraženo u satima, kalendarskog vremena, ciklusa i broja slijetanja zrakoplova i svih komponentata s ograničenim vijekom trajanja, najmanje 12 mjeseci nakon što su zrakoplov ili komponenta trajno povučeni iz uporabe;
  3. vremena uporabe, izraženo u satima, kalendarskog vremena, ciklusa i broja slijetanja, kako je odgovarajuće, od posljednjeg planiranog održavanja komponente koja podliježe ograničenju vijeka trajanja, najmanje dok se planirano održavanje komponente ne zamijeni drugim planiranim održavanjem jednakog opsega i specifikacije radova;
  4. aktualnog statusa usklađenosti s programom održavanja zrakoplova najmanje dok se planirano održavanje zrakoplova ili komponente ne zamijeni drugim planiranim održavanjem jednakog opsega i specifikacije radova;

▼ **C4**

5. aktualnog statusa naredaba o plovidbenosti primjenjivih na zrakoplove i komponente, najmanje 12 mjeseci nakon trajnog povlačenja zrakoplova ili komponente iz uporabe;
6. pojedinih o tekućim preinakama i popravcima na zrakoplovu, motoru (motorima), elisi (elisama) i bilo kojoj drugoj komponenti bitnoj za sigurnost letenja, najmanje 12 mjeseci nakon njihova trajnog povlačenja iz uporabe.

ML.A.307. Prijenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova

- (a) Ako se zrakoplov trajno prenosi s jednog vlasnika na drugoga, vlasnik koji prenosi osigurava da se prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz točke ML.A.305.
- (b) Ako vlasnik ugovori poslove vođenja kontinuirane plovidbenosti s CAMO-om ili CAO-om, vlasnik osigurava da se evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz točke ML.A.305. prenese ugovornoj organizaciji.
- (c) Vremenska razdoblja za čuvanje evidencije utvrđena u točki ML.A.305. podtočki (h) nastavljaju se primjenjivati na novog vlasnika, CAMO ili CAO.

PODDIO D

*STANDARDI ODRŽAVANJA***ML.A.401. Podaci za održavanje**

- (a) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov tijekom održavanja služi se samo primjenjivim podacima za održavanje.
- (b) Za potrebe ovog Priloga „primjenjivi podaci za održavanje” znači:
  1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, standardi ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo ili Agencija;
  2. sve primjenjive naredbe o plovidbenosti;
  3. primjenjive upute za kontinuiranu plovidbenost koje su izdali nositelji certifikata tipa, nositelji dodatnog certifikata tipa i bilo koja druga organizacija koja takve podatke objavljuje u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;
  4. svi primjenjivi podaci izdani u skladu s točkom 145.A.45. podtočkom (d).

ML.A.402. Provođenje održavanja

- (a) Održavanje koje provode odobrene organizacije za održavanje mora biti skladu s poddijelom F Priloga I. (dio M), Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO), kako je primjenjivo.
- (b) Za održavanje koje se ne provodi u skladu s podtočkom (a), osoba koja provodi održavanje mora:
  1. biti kvalificirana za poslove koje obavlja, kako se zahtijeva ovim Prilogom;

▼ **C4**

2. osigurati da je područje u kojem se provodi održavanje organizirano i čisto bez prljavštine i zagađenja;
3. koristiti metode, tehnike, standarde i upute utvrđene u podacima za održavanje iz točke ML.A.401.;
4. koristiti alate, opremu i materijale utvrđene u podacima za održavanje iz točke ML.A.401. Ako je potrebno, alati i oprema kontroliraju se i kalibriraju prema službeno priznatom standardu;
5. osigurati da se održavanje provodi u skladu s ograničenjima zaštite okoliša utvrđenima u podacima za održavanje iz točke ML.A.401.;
6. osigurati da se u slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući prostori;
7. osigurati da su rizik od višestrukih pogrešaka tijekom održavanja i rizik od ponavljanja pogrešaka u istovjetnim poslovima održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;
8. osigurati da se metoda otkrivanja pogrešaka provodi nakon izvršenja svih kritičnih poslova održavanja;
9. nakon završetka održavanja provesti opću provjeru kako bi se osiguralo da u zrakoplovu ili komponenti nema nikakvog alata, opreme i ostalih stranih dijelova i materijala te da su svi pristupni paneli koje su skinuti ponovno montirani;
10. osigurati da su sva provedena održavanja primjereno evidentirana i dokumentirana.

ML.A.403. Kvarovi zrakoplova

- (a) Svaki kvar zrakoplova koji ozbiljno ugrožava sigurnost letenja otklanja se prije daljnjeg letenja.
- (b) Sljedeće osobe mogu odlučiti da kvar ne ugrožava ozbiljno sigurnost letenja te u skladu s tim mogu odgoditi njegov popravak:
  1. pilot u odnosu na kvarove neobvezne zrakoplovne opreme;
  2. pilot, ako se služi listom minimalne opreme, u odnosu na kvarove obvezne zrakoplovne opreme – u protivnom popravak tih kvarova može odgoditi samo ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde;
  3. pilot u odnosu na kvarove osim onih iz podtočke (b) podpodtočaka 1. i 2. ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
    - i. zrakoplovom se upravlja u skladu s Prilogom VII. Uredbi (EU) br. 965/2012 (dio NCO) ili, u slučaju balona ili jedrilica, njima se ne upravlja u skladu s poddijelom ADD Priloga II. (dio BOP) Uredbi (EU) 2018/395 ili ne ispunjavaju uvjete iz poddijela DEC Priloga II. (dio SAO) Uredbi (EU) 2018/1976;

▼ **C4**

- ii. pilot odgađa popravak kvara uz suglasnost vlasnika zrakoplova ili, ako je primjenjivo, ugovornog CAMO-a ili CAO-a;
4. odgovarajuće kvalificirano osoblje u odnosu na druge kvarove osim onih iz podtočke (b) podpodtočaka 1. i 2., ako nisu ispunjeni uvjeti iz podpodtočke 3. podpodpodtočaka i. i ii.
- (c) Svaki kvar zrakoplova koji ozbiljno ne ugrožava sigurnost letenja otklanja se što je prije izvedivo od datuma kad je kvar zrakoplova prvi put uočen i unutar rokova utvrđenih u podacima za održavanje.
  - (d) Svaki kvar koji nije otklonjen prije letenja evidentira se u sustavu evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova iz točke ML.A.305, a evidencija mora biti dostupna pilotu.

PODDIO E

*KOMPONENTE***ML.A.501. Razvrstavanje i ugradnja**

- (a) Osim ako je drukčije navedeno u poddijelu F Priloga I. (dio M), Prilogu II. (dio 145), Prilogu V.d (dio CAO) ovoj Uredbi i Prilogu I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012, komponenta se može ugraditi samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - i. u zadovoljavajućem je stanju;
  - ii. na odgovarajući je način otpuštena u uporabu na EASA obrascu 1 kako je utvrđen u Dodatku II. Prilogu I. (dio M), ili jednakovrijednom obrascu;
  - iii. označena je u skladu s pododjeljkom Q Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (b) Prije ugradnje neke komponente na zrakoplov, osoba ili odobrena organizacija za održavanje osigurava da je ta komponenta prikladna za ugradnju ako postoje različite preinake ili konfiguracije naredaba o plovidbenosti.
- (c) Standardni se dijelovi smiju ugraditi na zrakoplov ili komponentu samo onda kad je u podacima za održavanje naveden taj konkretni standardni dio. Standardni dijelovi smiju se ugraditi samo onda kad su potkrijepljeni dokazom o sukladnosti s primjenjivim standardom i imaju odgovarajuću sljedivost.
- (d) Sirovina ili potrošni materijal smiju se koristiti na zrakoplovu ili komponenti samo ako:
  - i. proizvođač zrakoplova ili komponente dopušta upotrebu sirovine ili potrošnog materijala u relevantnim podacima za održavanje ili kako je navedeno u poddijelu F Priloga I. (dio M), Prilogu II. (dio 145) ili Prilogu V.d (dio CAO);
  - ii. takav materijal zadovoljava potrebne specifikacije za materijal i ima odgovarajuću sljedivost;
  - iii. takav materijal treba biti potkrijepljen dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal i sadržava izjavu o sukladnosti sa specifikacijom kao i oba izvora – proizvođača i dobavljača.

▼ C4

(e) U slučaju balona, gdje su moguće različite kombinacije košara, plamenika i spremnika goriva za pojedinu kupolu, osoba koja ih ugrađuje osigurava:

1. da su košara, plamenik i/ili spremnici goriva prikladni za ugradnju u skladu s TCDS-om ili drugim dokumentima iz TCDS-a;
2. da su košara, plamenik i/ili spremnici goriva u uporabnom stanju i da imaju odgovarajuću evidenciju o održavanju.

ML.A.502. Održavanje komponenata

(a) Komponente koje prihvati vlasnik u skladu s točkom 21.A.307 podtočkom (c) Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 održava bilo koja osoba ili organizacija uz ponovni pristanak vlasnika pod uvjetima iz točke 21.A.307 podtočke (c) tog priloga. Za to održavanje ne zahtijeva se izdavanje EASA obrasca 1, kako je utvrđen u Dodatku II. Prilogu I. (dio M), nego podliježe zahtjevima za otpuštanje zrakoplova u uporabu.

(b) Komponente se otpuštaju u uporabu u skladu sa sljedećom tablicom:

	Otpuštena u uporabu na EASA obrascu 1 (kako je utvrđen u Dodatku II. Prilogu I. (dio M))	Otpuštena u uporabu na razini zrakoplova u skladu s točkom ML.A.801. (nije moguće izdavanje EASA obrasca 1)
Komponente se održavaju u skladu s podacima za održavanje <u>komponentata</u> (podaci koje je izdao proizvođač komponente)		
Održavanje osim obnavljanja	organizacije za održavanje s ovlaštenjem za motore (za motore) ili komponente (za druge komponente)	i. organizacije za održavanje s ovlaštenjem za zrakoplove; i/ili ii. neovisno osoblje za izdavanje potvrde
Obnavljanje komponenata osim motora i elisa	organizacije za održavanje s ovlaštenjem za komponente	nije moguće
Obnavljanje motora i elisa za zrakoplove CS-VLA, CS-22 i LSA	organizacije za održavanje s ovlaštenjem za motore (za motore) ili komponente (za elise)	iii. organizacije za održavanje s ovlaštenjem za zrakoplove; i/ili iv. neovisno osoblje za izdavanje potvrde
Obnavljanje motora i elisa za zrakoplove koji nisu CS-VLA, CS-22 ni LSA	organizacije za održavanje s ovlaštenjem za motore (za motore) ili komponente (za elise)	nije moguće
Komponente se održavaju u skladu s podacima za održavanje <u>zrakoplova</u> (podaci koje je izdao proizvođač zrakoplova)		
Sve komponente i svi tipovi održavanja	organizacije za održavanje s ovlaštenjem za motore (za motore) ili komponente (za druge komponente)	— organizacije za održavanje s ovlaštenjem za zrakoplove; i/ili — neovisno osoblje za izdavanje potvrde

ML.A.503. Komponente s ograničenim vijekom trajanja

(a) Pojam „komponente s ograničenim vijekom trajanja” obuhvaća sljedeće komponente:

▼ **C4**

1. komponente koje imaju potvrđeni ograničeni vijek trajanja nakon čega bi ih trebalo zamijeniti; i
  2. komponente koje imaju potvrđeni ograničeni vijek trajanja nakon čega bi trebale ići na održavanje radi vraćanja uporabljivosti.
- (b) Ugrađene komponente s ograničenim vijekom trajanja ne smiju prelaziti odobreno ograničenje vijeka trajanja koje je utvrđeno u programu održavanja zrakoplova i naredbama o plovidbenosti, osim kako je predviđeno u točki ML.A.504. podtočki (c).
- (c) Odobreni vijek trajanja izražava se kalendarskim vremenom, satima leta, brojem slijetanja ili ciklusima, kako je odgovarajuće.
- (d) Na kraju odobrenog vijeka trajanja komponenta se mora izvaditi iz zrakoplova radi održavanja, dok se komponenta s potvrđenim ograničenim vijekom trajanja odbacuje.

ML.A.504. Kontrola neispravnih komponenti

- (a) Komponenta se smatra neispravnom ako nastupi bilo koja od sljedećih okolnosti:
1. istek vijeka trajanja komponente, kako je utvrđen u programu održavanja zrakoplova;
  2. neispunjavanje primjenjivih naredbi o plovidbenosti i drugih zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je utvrdila Agencija;
  3. nepostojanje podataka potrebnih za utvrđivanje statusa plovidbenosti komponente ili njezine prikladnosti za ugradnju;
  4. dokaz o kvarovima ili neispravnostima komponente;
  5. uključenost komponente u nezgodu ili nesreću koja može utjecati na njezinu uporabljivost.
- (b) Za neispravne komponente utvrđuje se jedno od sljedećeg:
1. neispravne su te ih se pohranjuje sigurno mjesto pod nadzorom odobrene organizacije za održavanje ili neovisnog osoblja za izdavanje potvrde dok se ne donese odluka o budućem statusu takvih komponenti;
  2. neispravnima ih smatra osoba ili organizacija koja je komponentu proglasila neispravnom, a predaje se na čuvanje vlasniku zrakoplova nakon dokumentiranja takvog prijenosa u evidenciji o održavanju zrakoplova iz točke ML.A.305.
- (c) Komponente koje su dostigle svoj potvrđeni ograničeni vijek trajanja ili na njima postoji kvar ili neispravnost koji se ne mogu otkloniti, razvrstavaju se kao neobnovljive i ne smije se dozvoliti da ponovno uđu u sustav opskrbe komponentama, osim ako je potvrđeni ograničeni vijek trajanja produljen ili ako je odobreno rješenje za popravak u skladu s točkom ML.A.304.
- (d) Kad je riječ o neobnovljivoj komponenti, kako je predviđena podtočkom (c), bilo koja osoba ili organizacija odgovorna u skladu s točkom ML.A.201. poduzima jednu od sljedećih mjera:
1. čuva takvu komponentu na lokaciji iz podtočke (b) podpodtočke 1.;

▼ **C4**

2. prije razrješenja od odgovornosti za takvu komponentu dogovara da se ta komponenta uništi na način kojim se osigurava da se ne može na ekonomičan način spasiti ili popraviti.

(e) Ne dovodeći u pitanje podtočku (d), osoba ili organizacija odgovorna u skladu s točkom ML.A.201. može prenijeti odgovornost za komponente razvrstane kao neobnovljive bez uništenja na organizaciju za obuku ili istraživanje.

PODDIO H

*POTVRDA O OTPUŠTANJU U UPORABU (CRS)***ML.A.801. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu**

(a) Potvrda o otpuštanju u uporabu izdaje se nakon ispravno provedenog zahtijevanog održavanja na zrakoplovu.

(b) Potvrdu o otpuštanju u uporabu izdaje jedan od sljedećeg:

1. odgovarajuće osoblje za izdavanje potvrde u ime odobrene organizacije za održavanje;
2. neovisno osoblje za izdavanje potvrde;
3. pilot-vlasnik u skladu s točkom ML.A.803.

(c) Odstupajući od podtočke (b), u nepredviđenim okolnostima kad je zrakoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje niti je na raspolaganju odgovarajuće osoblje za izdavanje potvrde, vlasnik može ovlastiti bilo koju osobu s najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju koja ima odgovarajuće kvalifikacije da provede održavanje zrakoplova u skladu sa standardima navedenima u poddijelu D ovog Priloga i otpusti zrakoplov u uporabu. U tom slučaju vlasnik mora:

1. pribaviti i čuvati u evidenciji zrakoplova detalje o cjelokupnom obavljenom poslu i o kvalifikacijama koje ima osoba koja je izdala potvrdu;
2. osigurati da se svako takvo održavanje prvom prilikom, ali najkasnije u roku od sedam dana, ponovno provjeri i potvrdi u skladu s točkom ML.A.801 podtočkom (b) ili, u slučaju zrakoplova kojim se upravlja u skladu s Prilogom VII. Uredbi (EU) br. 965/2012 (dio NCO) ili, u slučaju balona, kojima se ne upravlja u skladu s poddijelom ADD Priloga II. (dio-BOP) Uredbi (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uvjete iz poddijela DEC Priloga II. (dio-SAO) Uredbi (EU) 2018/1976, u roku od najviše 30 dana;
3. obavijestiti CAMO ili CAO s kojim je sklopljen ugovor, ili nadležno tijelo ako takav ugovor ne postoji, u roku od 7 dana od davanja takvog ovlaštenja.

(d) U slučaju otpuštanja u uporabu u skladu s podtočkom (b) podpodtočkom 1. ili 2., osoblju za izdavanje potvrde pri poslovima održavanja može pomagati jedna ili više osoba pod njegovim/njezinim neposrednim stalnim nadzorom;

(e) Potvrda o otpuštanju u uporabu sadržava najmanje:

1. osnovne detalje o obavljenom održavanju;

▼ **C4**

2. datum kad je održavanje dovršeno;
  3. identitet organizacije ili osobe koja izdaje potvrdu o otpuštanju u uporabu, uključujući:
    - i. referentnu oznaku odobrenja organizacije za održavanje i osoblja za izdavanje potvrde koje je izdalo potvrdu o otpuštanju u uporabu;
    - ii. u slučaju iz podtočke (b) podpodtočke 2., identitet i, ako je primjereno, broj dozvole neovisnog osoblja za izdavanje potvrde koje je izdalo potvrdu o otpuštanju u uporabu;
  4. ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje.
- (f) Odstupajući od podtočke (a) i ne dovodeći u pitanje podtočku (g), kad se traženo održavanje ne može dovršiti, potvrda o otpuštanju u uporabu može se izdati u okviru odobrenih ograničenja zrakoplova. U tom se slučaju u potvrdi o otpuštanju u uporabu navodi da održavanje nije moglo biti dovršeno te se navode sva primjenjiva ograničenja plovidbenosti ili operacija, u okviru informacija iz podtočke (e) podpodtočke 4.
- (g) Potvrda o otpuštanju u uporabu ne smije se izdati u slučaju bilo koje poznate nesukladnosti sa zahtjevima iz ovog Priloga koja ugrožava sigurnost letenja.

ML.A.802. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu

- (a) Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu izdaje se nakon ispravno provedenoga zahtijevanog održavanja komponente zrakoplova u skladu s točkom ML.A.502.
- (b) Potvrda o ovlaštenom otpuštanju u uporabu utvrđena kao EASA obrazac 1, kako je navedeno u Dodatku II. Prilogu I. (dio M), predstavlja potvrdu o otpuštanju komponente u uporabu, osim ako je takvo održavanje provedeno na razini zrakoplova, kako je navedeno u točki ML.A.502. podtočki (b).

ML.A.803 Ovlaštenje pilota-vlasnika

- (a) Da bi neka osoba mogla biti pilot-vlasnik, ona mora:
  1. imati valjanu pilotsku dozvolu ili jednakovrijednu dozvolu koju je izdala ili potvrdila država članica, s ovlaštenjem za dotični tip ili klasu zrakoplova;
  2. posjedovati zrakoplov, bilo u svojem ili u zajedničkom vlasništvu; taj vlasnik mora biti jedno od sljedećeg:
    - i. jedna od fizičkih osoba u registracijskom obrascu;
    - ii. član neprofitne organizacije za rekreativno zrakoplovstvo, koja je pravna osoba navedena u registracijskom dokumentu kao vlasnik ili operator; taj član mora biti izravno uključen u postupak donošenja odluka pravne osobe i pravna osoba morala ga je imenovati za održavanje koje obavlja pilot-vlasnik.

▼ C4

- (b) Za zrakoplov kojim se upravlja u skladu s Prilogom VII. (dio NCO) Uredbi (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, kojima se ne upravlja u skladu s poddijelom ADD Priloga II. (dio BOP) Uredbi (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uvjete iz poddijela DEC Priloga II. (dio SAO) Uredbi (EU) 2018/1976, pilot-vlasnik može izdati potvrdu o otpuštanju u uporabu nakon ograničenog održavanja koje obavi pilot-vlasnik kako je predviđeno Dodatkom II. ovom Prilogu.
- (c) Potvrda o otpuštanju u uporabu mora se unijeti u knjige i sadržavati osnovne podatke o obavljenom održavanju, upotrijebljene podatke za održavanje, datum kad je to održavanje dovršeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole (ili jednakovrijedan broj) pilota-vlasnika koji izdaje takvu potvrdu.

PODDIO I.

*POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI („ARC“)***ML.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova****▼ M11**

Kako bi se osigurala valjanost svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova, moraju se periodički obavljati provjere plovidbenosti zrakoplova i njegove dokumentacije o kontinuiranoj plovidbenosti.

▼ C4

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se u skladu s Dodatkom IV. (EASA obrazac 15c) ovom Prilogu nakon dovršetka zadovoljavajuće provjere plovidbenosti. Potvrda o provjeri plovidbenosti vrijedi jednu godinu.
- (b) Provjeru plovidbenosti i izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.903. obavlja:

1. nadležno tijelo;
2. odgovarajuće odobreni CAMO ili CAO;

▼ M8

3. odobrena organizacija za održavanje kad obavlja pregled nakon svakih 100 sati/godišnji pregled iz programa održavanja zrakoplova;
4. za zrakoplov kojim se upravlja u skladu s Prilogom VII. (dio NCO) Uredbi (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, kojima se ne upravlja u skladu s poddijelom ADD Priloga II. (dio BOP) Uredbi (EU) 2018/395 ⁽¹⁾ ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uvjete iz poddijela DEC Priloga II. (dio SAO) Uredbi (EU) 2018/1976 ⁽²⁾, neovisno osoblje za izdavanje potvrde kad obavlja pregled nakon svakih 100 sati/godišnji pregled iz programa održavanja zrakoplova ako ima:

▼ C4

- i. dozvolu izdanu u skladu s Prilogom III. (dio 66) s ovlaštenjem za odgovarajući zrakoplov ili, ako Prilog III.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) 2018/395 od 13. ožujka 2018. o utvrđivanju detaljnih pravila za upravljanje balonima u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 71, 14.3.2018., str. 10.).

⁽²⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/1976 od 14. prosinca 2018. o utvrđivanju detaljnih pravila za operacije jedrilicama u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 326, 20.12.2018., str. 64.).

▼ C4

(dio 66) nije primjenjiv na određeni zrakoplov, nacionalnu kvalifikaciju osoblja za izdavanje potvrde valjanu za taj zrakoplov;

ii. ovlaštenje koje je izdalo:

(A) nadležno tijelo koje je izdalo dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66);

(B) ako Prilog III. (dio 66) nije primjenjiv, nadležno tijelo odgovorno za nacionalnu kvalifikaciju osoblja za izdavanje potvrde.

Neovisno osoblje za izdavanje potvrde koje ima dozvolu izdanu u skladu s Prilogom III. (dio 66) može obaviti provjeru plovidbenosti i izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti za zrakoplov registriran u bilo kojoj državi članici. Međutim, neovisno osoblje za izdavanje potvrde koje ima nacionalnu kvalifikaciju smije obavljati provjere plovidbenosti i izdati potvrdu o plovidbenosti zrakoplova samo za zrakoplov registriran u državi članici nadležnoj za tu nacionalnu kvalifikaciju.

Na potvrde o plovidbenosti zrakoplova koje je izdalo neovisno osoblje za izdavanje potvrde koje ima nacionalnu kvalifikaciju ne primjenjuje se uzajamno priznavanje ako se zrakoplov prenosi u drugu državu članicu.

Uvijek kad okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne opasnosti za sigurnost, nadležno tijelo mora samo provesti provjeru plovidbenosti i izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti.

(c) Odgovarajući CAMO ili CAO može produljiti valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti najviše dvaput uzastopno, svaki put na razdoblje od jedne godine, podložno sljedećim uvjetima:

1. zrakoplov je tijekom prethodnih 12 mjeseci kontinuirano vodio taj CAMO ili CAO;
2. zrakoplov su tijekom prethodnih 12 mjeseci održavale odobrene organizacije za održavanje; to obuhvaća poslove održavanja koje obavlja pilot-vlasnik i otpuštanje u uporabu koje obavlja pilot-vlasnik ili neovisno osoblje za izdavanje potvrde;
3. CAMO ili CAO nema dokaza ili razloga vjerovati da zrakoplov nije plovidben.

To produljenje koje daje CAMO ili CAO moguće je bez obzira na to koje je osoblje ili koja organizacija iz podtočke (b) prvotno izdala potvrdu o plovidbenosti zrakoplova.

(d) Odstupajući od podtočke (c), potvrdu o plovidbenosti zrakoplova moguće je produljiti najviše 30 dana prije predviđenog roka isteka, bez gubitka kontinuiteta rasporeda provjera plovidbenosti, kako bi se osigurala raspoloživost zrakoplova za stavljanje izvorne potvrde o kontinuiranoj plovidbenosti u zrakoplov.

(e) Kad nadležno tijelo obavlja provjeru plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti, vlasnik nadležnom tijelu mora osigurati:

1. dokumentaciju koju nadležno tijelo zahtijeva;

▼ C4

2. prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njegovo osoblje;
3. ako je to potrebno, pomoć odgovarajućeg osoblja za izdavanje potvrde.

ML.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti postaje nevaljana ako:
  1. privremeno je ili trajno oduzeta;
  2. svjedodžba o plovidbenosti privremeno je ili trajno oduzeta;
  3. zrakoplov nije u registru zrakoplova države članice;
  4. certifikat tipa prema kojem je izdana svjedodžba o plovidbenosti privremeno je ili trajno oduzet.
- (b) Zrakoplov ne smije letjeti ako je potvrda o provjeri plovidbenosti nevaljana ili ako nastupi jedna od sljedećih okolnosti:
  1. kontinuirana plovidbenost zrakoplova ili bilo koje komponente ugrađene u zrakoplov ne ispunjava zahtjeve ovog Priloga;
  2. zrakoplov više nije sukladan s projektom tipa koji je odobrila Agencija;
  3. pri korištenju zrakoplova nisu poštovana ograničenja iz odobrenoga letačkog priručnika ili svjedodžbe o plovidbenosti, pri čemu nije primijenjen odgovarajući postupak;
  4. zrakoplov je sudjelovao u nesreći ili nezgodi koja utječe na plovidbenost zrakoplova, pri čemu naknadno nije primijenjen odgovarajući postupak za ponovno uspostavljanje plovidbenosti;
  5. preinaka ili popravak zrakoplova ili bilo koje komponente ugrađene u zrakoplov nije u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (c) Po vraćanju ili trajnom oduzimanju potvrda o provjeri plovidbenosti dostavlja se nadležnom tijelu.

ML.A.903. Postupak provjere plovidbenosti

- (a) Za ispunjavanje zahtjeva za provjeru plovidbenosti zrakoplova iz točke ML.A.901., osoblje za provjeru plovidbenosti obavlja dokumentiranu provjeru evidencije o zrakoplovu kako bi potvrdilo sljedeće:
  1. za konstrukciju zrakoplova, motor i elisu propisno je evidentiran ukupan broj sati letenja i s njima povezanih ciklusa letenja;
  2. letački priručnik primjenjiv je na konfiguraciju zrakoplova i odražava stanje pri posljednjoj reviziji;
  3. cjelokupno održavanje koje treba izvršiti na zrakoplovu prema programu održavanja zrakoplova provedeno je;
  4. svi poznati kvarovi otklonjeni su ili je njihov popravak odgođen na kontroliran način;

▼ C4

5. sve primjenjive naredbe o plovidbenosti primijenjene su i pravilno evidentirane;
  6. sve preinake i popravci obavljani na zrakoplovu evidentirani su i u skladu su s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;
  7. sve komponente s ograničenim vijekom trajanja koje su ugrađene u zrakoplov ispravno su označene, evidentirane i nisu prekoračile svoje odobreno ograničenje vijeka trajanja;
  8. cjelokupno održavanje certificirano je u skladu s ovim Prilogom;
  9. ako je potrebno, aktualna izjava o masi i balansu odražava konfiguraciju zrakoplova i valjana je;
  10. zrakoplov je u skladu s najnovijom revizijom projekta svojeg tipa, koji je odobrila Agencija;
  11. zrakoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara trenutačnoj konfiguraciji zrakoplova u skladu s pododjeljkom I Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (b) Osoblje za provjeru plovidbenosti iz podtočke (a) obavlja fizički pregled zrakoplova. Pri tom pregledu osoblju za provjeru plovidbenosti koje nije na odgovarajući način kvalificirano u skladu s Prilogom III. (dio 66.) pomaže osoblje koje jest kvalificirano na odgovarajući način.
- (c) Fizičkim pregledom zrakoplova osoblje za provjeru plovidbenosti osigurava sljedeće:
1. sve su zahtijevane oznake i pločice s natpisima ispravno ugrađene;
  2. zrakoplov je sukladan odobrenom letačkom priručniku;
  3. konfiguracija zrakoplova sukladna je odobrenoj dokumentaciji;
  4. ne može se naći nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu s točkom ML.A.403.;
  5. ne mogu se pronaći nikakve nedosljednosti između zrakoplova i dokumentiranog pregleda evidencije iz podtočke (a).
- (d) Odstupajući od točke ML.A.901. podtočke (a), provjera plovidbenosti smije se obaviti najviše 90 dana ranije, bez gubitka kontinuiteta rasporeda provjera plovidbenosti, kako bi se omogućilo da se fizički pregled obavi tijekom pregleda u svrhu održavanja.
- (e) Potvrda o provjeri plovidbenosti (EASA obrazac 15c) utvrđena u Dodatku IV. izdaje se samo u sljedećim uvjetima:
1. izdaje je na odgovarajući način ovlašteno osoblje za provjeru plovidbenosti;
  2. ako je provjera plovidbenosti u potpunosti provedena i svi su nalazi zaključeni;

▼ C4

3. sve manjkavosti pronađene u programu održavanja zrakoplova u skladu s podtočkom (h) na zadovoljavajući su način otklonjene.
- (f) Kopija svake potvrde o provjeri plovidbenosti koja je izdana ili produljena za neki zrakoplov šalje se državi članici u kojoj je zrakoplov registriran u roku od 10 dana.
- (g) Poslovi provjere plovidbenosti ne smiju se podugovoriti.
- (h) Djelotvornost programa održavanja zrakoplova može se provjeriti zajedno s provjerom plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.302.podtočkom (c) podpodtočkom 9. Tu provjeru obavlja osoba koja je provela provjeru plovidbenosti. Ako se u okviru provjere otkriju manjkavosti povezane s manjkavostima u sadržaju programa održavanja zrakoplova, taj se program u skladu s tim mijenja. Osoba koja provodi provjeru obavješćuje nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran ako se ne slaže s mjerama za izmjenu programa održavanja zrakoplova koje je poduzeo vlasnik, CAMO ili CAO. U tom slučaju nadležno tijelo odlučuje koje su izmjene programa održavanja zrakoplova nužne, uzimajući u obzir odgovarajuće nalaze definirane u točki ML.B.903. te, ako je potrebno, postupajući u skladu s točkom ML.B.304.

ML.A.904. Kvalifikacije osoblja za provjeru plovidbenosti

- (a) Osoblje za provjeru plovidbenosti koje djeluje u ime nadležnog tijela mora biti kvalificirano u skladu s točkom ML.B.902.

▼ M8

- (b) Osoblje za provjeru plovidbenosti koje djeluje u ime organizacije iz poddijela F ili poddijela G Priloga I. (dio M), Priloga II. (dio 145), Priloga V.c (dio CAMO) ili Priloga V.d (dio CAO) mora biti kvalificirano u skladu s poddijelom F ili poddijelom G Priloga I. (dio M), Prilogom II. (dio 145), Prilogom V.c (dio CAMO) ili Prilogom V.d (dio CAO).

▼ C4

- (c) Osoblje za provjeru plovidbenosti koje djeluje u svoje ime, kako je dopušteno u skladu s točkom ML.A.901. podtočkom (b) podpodtočkom 4., mora:
1. imati dozvolu izdanu u skladu s Prilogom III. (dio 66) s ovlaštenjem za odgovarajući zrakoplov ili, ako Prilog III. (dio 66) nije primjenjiv na određeni zrakoplov, nacionalnu kvalifikaciju osoblja za izdavanje potvrde valjanu za taj zrakoplov; i
  2. imati ovlaštenje koje je izdalo:
    - i. nadležno tijelo koje je izdalo dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66);
    - ii. ako Prilog III. (dio 66) nije primjenjiv, nadležno tijelo odgovorno za nacionalnu kvalifikaciju osoblja za izdavanje potvrde.
- (d) Ovlaštenje potrebno na temelju podtočke (c) podpodtočke 2. izdaje nadležno tijelo ako:

▼ **C4**

1. nadležno tijelo procijeni da je osoba upoznata s dijelovima ovog Priloga koji su relevantni za vođenje kontinuirane plovidbenosti, obavljanje provjera plovidbenosti i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti;
2. osoba je na zadovoljavajući način obavila provjeru plovidbenosti pod nadzorom nadležnog tijela.

To ovlaštenje ostaje valjano tijekom 5 godina dok god nositelj obavlja najmanje jednu provjeru plovidbenosti svakih 12 mjeseci. Ako to nije slučaj, na zadovoljavajući se način obavlja nova provjera plovidbenosti pod nadzorom nadležnog tijela.

Po isteku njegove valjanosti, ovlaštenje se produljuje za još 5 godina podložno novoj provjeri usklađenosti s podtočkom (d) podpodtočkama 1. i 2. Ne postoji ograničenje broja produljenja.

Nositelj ovlaštenja čuva evidenciju o svim obavljenim provjerama plovidbenosti i na zahtjev ih daje na raspolaganje svakom nadležnom tijelu i svakom vlasniku zrakoplova za kojega obavlja provjeru plovidbenosti.

To ovlaštenje može trajno oduzeti nadležno tijelo u svakom trenutku ako nije zadovoljno sa sposobnošću nositelja ili s uporabom takvog ovlaštenja.

ML.A.905. Prijenos registracije zrakoplova unutar Unije

- (a) Pri prijenosu registracije zrakoplova unutar Unije, podnositelj zahtjeva:
  1. prvo, prethodnoj državi članici priopćuje ime države članice u kojoj će zrakoplov biti registriran;
  2. potom, podnosi zahtjev novoj državi članici za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (b) Ne dovodeći u pitanje točku ML.A.902. podtočku (a) podpodtočku 3., prijašnja potvrda o provjeri plovidbenosti ostaje valjana do svojeg datuma isteka, osim ako je potvrdu o provjeri plovidbenosti izdalo neovisno osoblje za izdavanje potvrde s nacionalnom kvalifikacijom osoblja za izdavanje potvrde u skladu s točkom ML.A.901. podtočkom (b) podpodtočkom 4., u kojem slučaju se primjenjuje točka ML.A.906.
- (c) Ne dovodeći u pitanje podtočke (a) i (b), u onim slučajevima u kojima je zrakoplov bio u neplovidbenom stanju u prethodnoj državi članici ili se status plovidbenosti zrakoplova ne može utvrditi upotrebom postojeće evidencije, primjenjuje se točka ML.A.906.

ML.A.906. Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u Uniju

- (a) Pri unosu zrakoplova iz treće zemlje u registar države članice podnositelj zahtjeva:
  1. podnosi zahtjev nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012;

▼ **C4**

2. za zrakoplov koji nije nov, osigurava da je provjera plovidbenosti obavljena na zadovoljavajući način u skladu s točkom ML.A.901.;
  3. organizira obavljanje cjelokupnog održavanja u skladu s odobrenim ili prijavljenim programom održavanja zrakoplova.
- (b) Ako zrakoplov ispunjava sve relevantne zahtjeve, nadležno tijelo, CAMO ili CAO, organizacija za održavanje ili neovisno osoblje za izdavanje potvrde koji obavljaju provjeru plovidbenosti, kako je predviđeno točkom ML.A.901. podtočkom (b), izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti i dostavlja kopiju nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.
- (c) Vlasnik mora dopustiti pristup zrakoplovu kako bi ga pregledala država članica u kojoj se zrakoplov registrira.
- (d) Novu svjedodžbu o plovidbenosti izdaje nadležno tijelo države članice u kojoj se zrakoplov registrira ako zrakoplov ispunjava zahtjeve iz Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.

ML.A.907. Nalazi

- (a) Nalazi se razvrstavaju kako slijedi:
1. nalaz 1. stupnja je svako znatno nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja;
  2. nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz ovog Priloga koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i ugroziti sigurnost letenja.
- (b) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom ML.B.903., osoba ili organizacija s odgovornostima iz točke ML.A.201. utvrđuje i nadležnom tijelu u roku dogovorenom s tim tijelom iznosi plan korektivnih mjera čija je svrha spriječiti ponavljanje takvih nalaza i njihov temeljni uzrok.

*ODJELJAK B***POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA***PODDIO A**OPĆENITO***ML.B.101. Područje primjene**

Ovim se odjeljkom utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i izvršavanje odjeljka A ovog Priloga.

ML.B.102. Nadležno tijelo

- (a) Općenito

Država članica određuje nadležno tijelo kojemu se dodjeljuju odgovornosti za izdavanje, produljivanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

▼ C4**(b) Resursi**

Broj osoblja mora biti primjeren kako bi se ispunili zahtjevi iz ovog odjeljka.

(c) Kvalificiranost i osposobljavanje

Sve osoblje uključeno u aktivnosti obuhvaćene ovim Prilogom mora imati odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo te proći inicijalno i kontinuirano osposobljavanje za obavljanje povjerenih mu poslova.

(d) Postupci

Nadležno tijelo utvrđuje postupke u kojima se detaljno opisuje kako se postiže sukladnost s ovim Prilogom.

Ti se postupci pregledavaju i izmjenjuju kako bi se zajamčila kontinuirana usklađenost.

ML.B.104. Čuvanje evidencije

(a) Nadležno tijelo utvrđuje sustav za čuvanje evidencije koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupaka za izdavanje, produljenje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje svake potvrde, svjedodžbe i ovlaštenja.

(b) Evidencija za nadzor nad svakim zrakoplovom uključuje najmanje kopiju:

1. svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova;
2. potvrda o provjeri plovidbenosti;
3. izvješća o provjerama plovidbenosti koje je izravno izvršila država članica;
4. sve relevantne korespondencije koja se odnosi na zrakoplov;
5. pojedinosti o mjerama izuzeća i izvršenja;
6. svih dokumenata koje je odobrilo nadležno tijelo u skladu s ovim Prilogom ili Uredbom (EU) br. 965/2012.

(c) Evidencija navedena u podtočki (b) čuva se dvije godine nakon trajnog povlačenja zrakoplova iz uporabe.

(d) Sva evidencija navedena u točki ML.B.104. mora biti dostupna na zahtjev neke druge države članice ili Agencije.

ML.B.105. Međusobna razmjena informacija

(a) Kako bi pridonijela poboljšanju sigurnosti zračnog prometa, nadležna tijela međusobno razmjenjuju sve potrebne informacije u skladu s člankom 72. Uredbe (EZ) 2018/1139.

(b) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, u slučaju moguće opasnosti za sigurnost koja uključuje više država članica, uključena nadležna tijela međusobno si pomažu pri provedbi potrebnih mjera nadzora.

▼ **C4**PODDIO B
*ODGOVORNOST***ML.B.201. Odgovornosti**

Nadležno tijelo iz točke ML.1. podtočke (b) odgovorno je za provođenje inspekcijskih pregleda i ispitivanja radi provjere sukladnosti sa zahtjevima iz ovog Priloga.

PODDIO C
*KONTINUIRANA PLOVIDBENOST***ML.B.302. Izuzeća**

Sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 71. Uredbe (EZ) 2018/1139 nadležno tijelo evidentira i čuva.

ML.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

- (a) Nadležno tijelo izrađuje program provjere slijedeći pristup utemeljen na riziku kako bi pratilo status plovidbenosti flote zrakoplova u svojem registru.
- (b) Program provjere uključuje provjere uzorka zrakoplova i obuhvaća sve aspekte ključnih elemenata rizika za plovidbenost.
- (c) Provjerom uzorka provjeravaju se postignuti standardi plovidbenosti, u odnosu na primjenjive zahtjeve, i utvrđuju nalazi.
- (d) Svi se nalazi kategoriziraju u skladu s točkom ML.B.903. i potvrđuju pisanim putem odgovornoj osobi ili organizaciji u skladu s točkom ML.A.201. Nadležno tijelo uspostavlja postupak za analizu nalaza u odnosu na njihov značaj za sigurnost.
- (e) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze i postupke zaključivanja.
- (f) Ako se tijekom praćenja zrakoplova pronađu dokazi o nesukladnosti s ovim ili drugim prilogima, s nalazima se postupa kako je predviđeno relevantnim prilogom.
- (g) Ako je to potrebno da bi se osiguralo odgovarajuće izvršavanje propisa, nadležna tijela razmjenjuju informacije o nesukladnostima utvrđenima u skladu s podtočkom (f) s drugim nadležnim tijelima.

ML.B.304. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje

Nadležno tijelo:

- (a) na temelju opravdanih razloga privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti u slučaju potencijalne opasnosti za sigurnost; ili
- (b) privremeno ili trajno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom ML.B.903. podtočkom (a).

Nadležno tijelo koje je izdalo ovlaštenje za provjeru plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.904. podtočkom (c) neovisnom osoblju za izdavanje potvrde trajno oduzima takvo ovlaštenje ako nositelj loše provede provjeru plovidbenosti ili upotrijebi takvo ovlaštenje na neprimjeren način.

▼ C4

PODDIO I.

*POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI („ARC“)***ML.B.902. Provjera plovidbenosti koju provodi nadležno tijelo**

- (a) Kad nadležno tijelo provodi provjeru plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti utvrđenu u Dodatku IV. ovom Prilogu (EASA obrazac 15c), nadležno tijelo provodi provjeru plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.903.
- (b) Nadležno tijelo mora imati odgovarajuće osoblje za obavljanje provjera plovidbenosti. To osoblje mora imati sve od navedenog:
  1. najmanje tri godine iskustva u području kontinuirane plovidbenosti;
  2. odgovarajuću dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji zrakoplova (u slučajevima kad se u članku 5. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1321/2014 upućuje na nacionalne propise) ili diplomu iz područja zrakoplovstva ili jednakovrijednu potvrdu;
  3. odgovarajuće osposobljavanje za održavanje zrakoplova;
  4. položaj na temelju kojeg je ta osoba ovlaštena za potpisivanje u ime nadležnog tijela.

Ne dovodeći u pitanje podpodtočke od 1. do 4., zahtjev iz točke ML.B.902. podtočke (b) podpodtočke 2. može se zamijeniti s četiri godine iskustva u području kontinuirane plovidbenosti, povrh zahtjeva koji su već propisani točkom ML.B.902. podtočkom (b) podpodtočkom 1.

- (c) Nadležno tijelo vodi evidenciju o cjelokupnom osoblju za provjeru plovidbenosti, koja uključuje podatke o svim odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno sa sažetkom relevantnog iskustva i osposobljavanja u području vođenja kontinuirane plovidbenosti.

▼ M8

- (d) Tijekom provedbe provjere plovidbenosti nadležno tijelo mora imati pristup odgovarajućim podacima iz točaka ML.A.305. i ML.A.401.

▼ C4

- (e) Osoblje koje provodi provjeru plovidbenosti izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA obrazac 15c), kako je utvrđena u Dodatku IV., nakon zadovoljavajućeg dovršetka provjere plovidbenosti.
- (f) Uvijek kad okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne opasnosti za sigurnost, nadležno tijelo samo provodi provjeru plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti.

ML.B.903. Nalazi

Ako se tijekom provjere zrakoplova ili drugim sredstvima pronađu dokazi o nesukladnosti sa zahtjevima iz ovog Priloga, nadležno tijelo:

- (a) za nalaze 1. stupnja, traži provedbu odgovarajuće korektivne mjere prije daljnjeg letenja te odmah trajno ili privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti; i
- (b) za nalaze 2. stupnja, propisuje odgovarajuću korektivnu mjeru koja odgovara prirodi nalaza.

▼ **C4***Dodatak I.***Ugovor za vođenje kontinuirane plovidbenosti**

- (a) Ako vlasnik u skladu s točkom ML.A.201. ugovori poslove vođenja kontinuirane plovidbenosti s CAMO-om ili CAO-om, na zahtjev nadležnog tijela vlasnik nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran šalje kopiju ugovora koji su potpisale obje stranke.
- (b) Sastavlja se ugovor u kojem se uzimaju u obzir zahtjevi iz ovog Priloga i utvrđuju obveze potpisnika u vezi s kontinuiranom plovidbenosti zrakoplova.
- (c) Ugovor sadržava najmanje sljedeće informacije:

1. registraciju, tip i serijski broj zrakoplova;
2. podatke o vlasniku zrakoplova ili registriranom zakupniku ili o društvu uključujući adresu;
3. podatke o ugovornom CAMO-u ili CAO-u, uključujući adresu;
4. vrstu operacija.

- (d) U ugovoru se navodi sljedeće:

„Vlasnik CAMO-u ili CAO-u povjerava vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, izradu i odobrenje programa održavanja te organizaciju održavanja zrakoplova u skladu s programom održavanja.

Prema ovom se ugovoru oba potpisnika obvezuju ispuniti svoje obveze iz ovog ugovora.

Vlasnik potvrđuje da, prema njegovim saznanjima, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova koje su dane CAMO-u ili CAO-u jesu i bit će točne i da se zrakoplov neće mijenjati bez prethodnog odobrenja CAMO-a ili CAO-a.

U slučaju da bilo koji potpisnik ne poštuje ovaj ugovor, ugovor će postati ništetan. U takvom slučaju vlasnik zadržava punu odgovornost za svaki posao povezan s kontinuiranom plovidbenosti zrakoplova te u roku od dva tjedna obavješćuje nadležna tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran o raskidu ugovora.”

- (e) Kad vlasnik sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu s točkom ML.A.201., strankama se dodjeljuju sljedeće obveze:

1. Obveze CAMO-a ili CAO-a:

- i. imati tip zrakoplova u svojim uvjetima odobrenja;
- ii. poštovati sve uvjete navedene u nastavku koji se odnose na vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova:
  - (A) izraditi i odobriti program održavanja zrakoplova za zrakoplov;
  - (B) nakon što je odobren, vlasniku dostaviti primjerak programa održavanja zrakoplova te kopiju obrazloženja svih odstupanja od preporuka nositelja odobrenja projekta;

▼ C4

- (C) organizirati premošćući inspekcijski pregled upotrebom prethodnog programa održavanja zrakoplova;
  - (D) pobrinuti se da cjelokupno održavanje provodi odobrena organizacija za održavanje ili, ako je to dopušteno, neovisno osoblje za izdavanje potvrde;
  - (E) pobrinuti se za primjenu svih primjenjivih naredbi o plovidbenosti;
  - (F) pobrinuti se da sve kvarove otkrivene tijekom održavanja, provjera plovidbenosti ili kvarove koje prijavi vlasnik otkloni odobrena organizacija za održavanje ili, ako je to dopušteno, neovisno osoblje za izdavanje potvrde;
  - (G) koordinirati planirano održavanje, primjenu naredaba o plovidbenosti, zamjenu dijelova s ograničenim vijekom trajanja i zahtjeve za pregled komponenata;
  - (H) obavijestiti vlasnika svaki put kad zrakoplov mora pregledati odobrena organizacija za održavanje ili, ako je dopušteno, neovisno osoblje za izdavanje potvrde;
  - (I) voditi i arhivirati svu tehničku dokumentaciju;
- iii. organizirati odobrenje svih izmjena na zrakoplovu u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 748/2012 (Part 21.) prije nego što se realiziraju;
  - iv. organizirati odobrenje svih popravaka na zrakoplovu u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 748/2012 (Part 21.) prije nego što se realiziraju;
  - v. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kad vlasnik ne doveze zrakoplov na održavanje kako to zatraži ugovorni CAMO ili CAO;
  - vi. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvijek kad se ne poštuje postojeći ugovor;
  - vii. osigurati provedbu provjere plovidbenosti, kad je to potrebno, i osigurati izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
  - viii. u roku od deset dana kopiju svake izdane ili produljene potvrde o provjeri plovidbenosti dostaviti nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran;
  - ix. prijavljivati sve događaje u skladu s važećim propisima;
  - x. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kad bilo koja stranka otkáže postojeći ugovor.

2. Obveze vlasnika:

- i. biti upoznat s programom održavanja zrakoplova;
- ii. biti upoznat s ovim Prilogom;
- iii. dovesti zrakoplov na održavanje prema uputama ugovornog CAMO-a ili CAO-a;

▼ C4

- iv. ne modificirati zrakoplov bez prethodnog savjetovanja s ugovornim CAMO-om ili CAO-om;
- v. obavijestiti ugovorni CAMO ili CAO o svim izvanrednim održavanjima koja su provedena bez znanja i nadzora ugovornog CAMO-a ili CAO-a;
- vi. upisom u knjigu zrakoplova obavijestiti ugovorni CAMO ili CAO o svim kvarovima otkrivenima tijekom operacija;
- vii. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kad bilo koja stranka otkaže postojeći ugovor;
- viii. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran i ugovorni CAMO ili CAO svaki put kada se zrakoplov proda;
- ix. prijavljivati sve događaje u skladu s važećim propisima;
- x. redovito obavješćivati ugovorni CAMO ili CAO o broju sati letenja zrakoplova i svim drugim podacima o upotrebi, kako je dogovoreno s ugovornim CAMO-om ili CAO-om;
- xi. unijeti potvrde o otpuštanju u uporabu u knjige, kako je navedeno u točki ML.A.803. podtočki (c), kad održavanje provodi pilot-vlasnik;
- xii. obavijestiti ugovornog CAMO-a ili CAO-a najkasnije 30 dana od dovršetka svakog održavanja koje provede pilot-vlasnik.

▼ **C4***Dodatak II.***Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik**

Povrh zahtjeva utvrđenih u ovom Prilogu, pilot-vlasnik postupa u skladu sa sljedećim načelima prije provođenja bilo kakvog posla održavanja:

(a) Sposobnost i odgovornost

1. Pilot-vlasnik uvijek je odgovoran za svako održavanje koje obavi.
2. Pilot-vlasnik mora posjedovati zadovoljavajuću razinu sposobnosti za obavljanje posla. Odgovornost je pilota-vlasnika upoznati se sa standardnim praksama održavanja svojeg zrakoplova i s programom održavanja zrakoplova.

(b) Poslovi

Pilot-vlasnik može obavljati jednostavne vizualne preglede ili operacije za provjeru općeg stanja, vidljivih oštećenja i uobičajenog rada konstrukcije zrakoplova, motora, sustava i komponenti.

Pilot-vlasnik ne smije obavljati održavanje ako nastupi jedna od sljedećih okolnosti:

1. riječ je o jednom od kritičnih poslova održavanja;
2. potrebno je izvaditi glavne komponente ili veće sklopove;
3. posao se provodi u skladu s naredbom o plovidbenosti ili stavkom o ograničenju plovidbenosti („ALI”), osim ako je to izričito dopušteno u naredbi o plovidbenosti ili stavci o ograničenju plovidbenosti;
4. potrebno je upotrijebiti posebne ili kalibrirane alate (osim moment ključa i alata za kablске stopice);
5. potrebno je primijeniti ispitnu opremu ili posebno ispitivanje (npr. nedestruktivno ispitivanje, ispitivanja sustava ili operativne provjere zrakoplovne opreme);
6. posao se sastoji od bilo kakvih neplaniranih posebnih pregleda (npr. pregled zrakoplova nakon slijetanja uz preveliku težinu);
7. posao utječe na sustave nužne za operacije prema pravilima instrumentalnog letenja;
8. riječ je o složenom održavanju u skladu s Dodatkom III. ili o održavanju komponente u skladu s točkom ML.A.502. podtočkama (a) ili (b);
9. dio je provjere nakon svakih 100 sati/godišnje provjere (za one slučajeve u kojima se održavanje obavlja zajedno s provjerom plovidbenosti koju obavljaju organizacije za održavanje ili neovisno osoblje za izdavanje potvrde).

Kriteriji iz podpodtočaka od 1. do 9. ne mogu se zamijeniti manje ograničavajućim uputama izdanima u skladu s programom održavanja zrakoplova iz točke ML.A.302.

▼ C4

Poslovi opisani u letačkom priručniku zrakoplova (ili drugim operativnim priručnicima), primjerice priprema zrakoplova za let (sastavljanje krila jedrilice ili provedba pretpoletnog pregleda ili sastavljanje kombinacije košare, plamenika, spremnika goriva i kupole za balon itd.), ne smatraju se poslovima održavanja te stoga ne zahtijevaju potvrdu o otpuštanju u uporabu. Međutim, odgovornost je osobe koja sastavlja te dijelove osigurati da su ti dijelovi prikladni za ugradnju i u uporabnom stanju.

(c) Obavljanje i evidencija poslova održavanja koje provodi pilot-vlasnik

Podaci za održavanje, kako su navedeni u točki ML.A.401., moraju uvijek biti na raspolaganju tijekom održavanja koje obavlja vlasnik-pilot i on ih se mora uvijek pridržavati. Detalji o podacima koji se odnose na održavanje koje obavlja pilot-vlasnik moraju biti uvršteni u potvrdu o otpuštanju u uporabu u skladu s točkom ML.A.803. podtočkom (d).

Pilot-vlasnik mora obavijestiti ugovorni CAMO ili CAO (ako takav ugovor postoji) o dovršetku poslova održavanja koje obavlja pilot-vlasnik najkasnije 30 dana nakon dovršetka tih poslova u skladu s točkom ML.A.305. podtočkom (a).

▼ C4*Dodatak III.***Složeni poslovi održavanja koje ne smije obavljati pilot-vlasnik****▼ M8**

Svi sljedeći poslovi su složeni poslovi održavanja koje, u skladu s Dodatkom II., ne smije obavljati pilot-vlasnik. Te poslove obavlja odobrena organizacija za održavanje ili neovisno osoblje za izdavanje potvrde:

▼ C4

(a) preinaku, popravak ili zamjenu zakivanjem, sljepljivanjem/vezanjem, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kojeg od sljedećih dijelova konstrukcije zrakoplova:

1. krilnog nosača kutijastog presjeka;
2. uzdužnice krila ili elementa tetive;
3. ramenjače;
4. pojasa ramenjače;
5. elementa rešetkastog nosača;
6. tkiva nosača;
7. kobilice ili hrpta trupa zračnog broda ili plovka;
8. dijela opterećenog na sabijanje od rebrastog lima na površini krila ili repa;
9. glavnog rebra krila;
10. upornice površine krila ili repa;
11. nosača motora;
12. ramenjače ili konstrukcije trupa;
13. elementa bočnog nosača, vodoravnog nosača ili pregrade;
14. nosača ili okova podupirača sjedala;
15. zamjene šina sjedala;
16. potpornja ili upornice podvozja;
17. osovine;
18. kotača; i
19. skije ili nosača skije osim zamjene prevlake za niske razine trenja;

(b) preinaku ili popravak bilo kojeg od sljedećih dijelova:

1. oplate zrakoplova ili oplata plovka zrakoplova, ako radovi zahtijevaju uporabu nosača, dizalice ili pribora;
2. oplata zrakoplova koja podliježe opterećenjima od povećanja tlaka (pre-surizacije), ako je izmjereno oštećenje oplata veće od 15 cm (6 inča) u bilo kojem smjeru;

▼ C4

3. dijela kontrolnog sustava koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedal, osovinu, kvadrant, prijenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, rogove za upravljanje i kovani ili lijevani nosač, ali osim:
    - i. kalupnog kovanja podmetača za popravak ili priključka za kabel; i
    - ii. zamjene priključka na kraju protutaktne cijevi koji se pričvršćuje zakivanjem;
  4. bilo koje druge strukture koja nije navedena u podtočki (a), a koju je proizvođač identificirao kao primarnu strukturu u svojem priručniku za održavanje, priručniku za strukturalni popravak ili uputama za kontinuiranu plovidbenost;
- (c) izvođenje sljedećeg održavanja na klipnom motoru:
1. demontaža i kasnija ponovna montaža klipnog motora, osim radi:
    - i. dobivanja pristupa sklopovima klipa/cilindra; ili
    - ii. uklanjanja stražnje pomoćne ploče radi pregleda i/ili zamjene sklopova uljne pumpe, kada takav rad ne uključuje vađenje i ponovno postavljanje unutarnjih uređaja;
  2. demontaža i kasnija ponovna montaža reduktora;
  3. zavarivanje i tvrdo lemljenje spojeva, osim manjih popravaka zavarivanjem na ispušnim jedinicama koje obavlja odgovarajuće odobren ili ovlašten varilac, ali isključujući zamjenu komponenata;
  4. pomicanje pojedinih dijelova jedinica koje su dobavljene kao prethodno testirane jedinice, osim zamjene i podešavanja elemenata koji se uobičajeno zamjenjuju ili podešavaju u uporabi;
- (d) balansiranje elise, osim:
1. za certificiranje statičkog balansiranja, kad se to zahtijeva priručnikom za održavanje; i
  2. dinamičkog balansiranja ugrađenih elisa upotrebom elektroničke opreme za balansiranje, kad to dopušta priručnik za održavanje ili drugi odobreni podaci za plovidbenost;
- (e) bilo koji dodatni posao koji zahtijeva:
1. specijalizirani alat, opremu ili uređaje; ili
  2. postupke za koje je potrebna znatna koordinacija zbog duljeg trajanja poslova i sudjelovanja nekoliko osoba.

▼ **C4**

Dodatak IV.

▼ **M11****Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA obrazac 15c**

NAPOMENA: osobe i organizacije koje obavljaju provjeru plovidbenosti zajedno s pregledom nakon svakih 100 sati/godišnjim pregledom mogu se koristiti poledinom ovog obrasca za izdavanje potvrde o otpuštanju u uporabu iz točke M.L.A.801. koja odgovara pregledu nakon svakih 100 sati/godišnjem pregledu.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC) (za zrakoplove koji ispunjavaju zahtjeve iz dijela ML)

Referentna oznaka potvrde o provjeri plovidbenosti: ...

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća:

[NAZIV NADLEŽNOG TIJELA] (**)

ovime potvrđuje:

..... da je obavilo provjeru plovidbenosti u skladu s Uredbom (EU) br. 1321/2014 na sljedećem zrakoplovu:

[ili]

..... na sljedećem novom zrakoplovu:

Proizvođač zrakoplova: ..... PProizvođačeva oznaka zrakoplova: .....

Registracija zrakoplova: ..... Serijski broj zrakoplova: .....

(i) da se taj zrakoplov u vrijeme provjere smatra plovidbenim.

Datum izdavanja: ..... Datum isteka: .....

Broj sati leta konstrukcije na datum provjere (*): .....

Potpis: ..... Broj ovlaštenja (ako je primjenjivo): .....

[ILI]

[NAZIV ODOBRENE ORGANIZACIJE, ADRESA I REFERENTNA OZNAKA ODOBRENJA] (**)

[ili]

[IME I PREZIME ČLANA OSOBLJA ZA IZDAVANJE POTVRDE I BROJ DOZVOLE IZ DIJELA 66 (ILI JEDNAKOVRIJEDNE NACIONALN EDOZVOLE)] (**)

potvrđuje da je obavio/la provjeru plovidbenosti u skladu s Uredbom (EU) br. 1321/2014 na sljedećem zrakoplovu:

Proizvođač zrakoplova: ..... PProizvođačeva oznaka zrakoplova: .....

Registracija zrakoplova: ..... Serijski broj zrakoplova: .....

(i) da se taj zrakoplov u vrijeme provjere smatra plovidbenim.

Datum izdavanja: ..... Datum isteka: .....

Broj sati leta konstrukcije na datum provjere (*): .....

Potpis: ..... Broj ovlaštenja (ako je primjenjivo): .....

Prvo produljenje: Zrakoplov ispunjava uvjete iz točke M.L.A.901 podtočke (c) Priloga V.b (dio ML)

Datum izdavanja: ..... Datum isteka: .....

▼ **M11**

Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (*): .....
Potpis: ..... Broj ovlaštenja: .....
Naziv društva: ..... Referentna oznaka odobrenja: .....
=====
Drugo produljenje: Zrakoplov ispunjava uvjete iz točke ML.A.901 podtočke (c) Priloga V.b (dio ML)
Datum izdavanja: ..... Datum isteka: .....
Broj sati leta konstrukcije na datum izdavanja (*): .....
Potpis: ..... Broj ovlaštenja: .....
Naziv društva: ..... Referentna oznaka odobrenja: .....

(*) Osim za balone i zračne brodove.

(**) Izdavatelj obrasca može ga prilagoditi svojim potrebama brisanjem imena, izjave o certifikaciji, upućivanja na predmetni zrakoplov i podataka o izdavanju koji nisu relevantni za njegovu uporabu.

EASA obrazac 15c, izdanje 4.

▼ **C4***PRILOG V.c***(Dio CAMO)**

SADRŽAJ

ODJELJAK A — ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

- CAMO.A.005. Područje primjene
- CAMO.A.105. Nadležno tijelo
- CAMO.A.115. Zahtjev za izdavanje certifikata organizacije
- CAMO.A.120. Načini usklađivanja
- CAMO.A.125. ► **M8** Uvjeti odobrenja i privilegiji organizacije ◀
- CAMO.A.130. Promjene u organizaciji
- CAMO.A.135. Kontinuirana valjanost
- CAMO.A.140. Pristup
- CAMO.A.150. Nalazi
- CAMO.A.155. Neposredno reagiranje na sigurnosni problem
- CAMO.A.160. Prijavljivanje događaja
- CAMO.A.200. Sustav upravljanja
- CAMO.A.202. Unutarnji sustav izvješćivanja o sigurnosti
- CAMO.A.205. Ugovaranje i podugovaranje
- CAMO.A.215. Objekti
- CAMO.A.220. Čuvanje evidencije
- CAMO.A.300. ► **M8** Priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti (CAME) ◀
- CAMO.A.305. Zahtjevi za osoblje
- CAMO.A.310. Kvalifikacije osoblja za provjeru plovidbenosti
- CAMO.A.315. Vođenje kontinuirane plovidbenosti
- CAMO.A.320. Provjera plovidbenosti
- CAMO.A.325. Podaci o vođenju kontinuirane plovidbenosti

ODJELJAK B — ZAHTJEVI ZA NADLEŽNO TIJELO

- CAMO.B.005. Područje primjene
- CAMO.B.115. Dokumentacija za nadzor
- CAMO.B.120. Načini usklađivanja
- CAMO.B.125. Informacije za Agenciju
- CAMO.B.135. Neposredno reagiranje na sigurnosni problem
- CAMO.B.200. Sustav upravljanja
- CAMO.B.205. Dodjela poslova kvalificiranim subjektima
- CAMO.B.210. Promjene u sustavu upravljanja
- CAMO.B.220. Čuvanje evidencije
- CAMO.B.300. Načela nadzora
- CAMO.B.305. Program nadzora
- CAMO.B.310. Postupak početne certifikacije
- CAMO.B.330. Izmjene
- CAMO.B.350. Nalazi i korektivne mjere
- CAMO.B.355. Privremeno oduzimanje, ograničavanje i trajno oduzimanje

▼ **M8**

- Dodatak I. — Certifikat organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti - EASA obrazac 14

▼ **C4***ODJELJAK A***ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU****CAMO.A.005. Područje primjene**

U ovom se odjeljku utvrđuju zahtjevi koje mora ispuniti organizacija kako bi bila kvalificirana za izdavanje ili produljenje certifikata za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova i komponenti za ugradnju.

CAMO.A.105. Nadležno tijelo

Za potrebe ovog Priloga nadležno tijelo je:

- (a) tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije, ako odobrenje nije uključeno u svjedodžbu zračnog prijevoznika;
- (b) tijelo koje je imenovala država članica operatora, ako je odobrenje uključeno u svjedodžbu zračnog prijevoznika;
- (c) Agencija, ako se glavno mjesto poslovanja organizacije nalazi u trećoj zemlji.

CAMO.A.115. Zahtjev za izdavanje certifikata organizacije

- (a) Zahtjev za izdavanje certifikata ili izmjenu postojećeg certifikata u skladu s ovim Prilogom podnosi se u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo, uzimajući u obzir primjenjive zahtjeve iz Priloga I. (dio M), Priloga V.b (dio ML) i ovog Priloga.
- (b) Podnositelji zahtjeva za početni certifikat u skladu s ovim Prilogom nadležnom tijelu moraju dostaviti:
  1. rezultate preliminarne kontrole koju je provela organizacija na temelju primjenjivih zahtjeva iz Priloga I. (dio M), Priloga V.b (dio ML) i ovog Priloga;
  2. dokumentaciju kojom dokazuju kako će ispunjavati zahtjeve utvrđene u ovoj Uredbi.

Takva dokumentacija, kako je predviđeno točkom CAMO.A.130., obuhvaća postupak u kojem se opisuje kako će se upravljati promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje i kako će se o njima obavješćivati nadležno tijelo.

CAMO.A.120. Načini usklađivanja

- (a) Organizacija može primijeniti alternativne načine usklađivanja u odnosu na prihvatljive načine usklađivanja koje donese Agencija radi usklađivanja s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.
- (b) Ako organizacija želi primijeniti alternativni način usklađivanja, ona nadležnom tijelu prije njegova uvođenja mora dostaviti potpun opis tog alternativnog načina usklađivanja. Taj opis mora uključivati sve revizije priručnika ili postupaka koje bi mogle biti relevantne, kao i ocjenu kojom se dokazuje usklađenost s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.

▼ C4

Organizacija može primijeniti te alternativne načine usklađivanja ako prethodno isходи odobrenje od nadležnog tijela i nakon primitka obavijesti kako je predviđeno točkom CAMO.B.120.

CAMO.A.125. Uvjeti odobrenja i privilegiji organizacije

- (a) Odobrenje je naznačeno na certifikatu, koji se nalazi u Dodatku I., a izdaje ga nadležno tijelo.
- (b) Ne dovodeći u pitanje podtočku (a), za zračne prijevoznike licencirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odobrenje je dio svjedodžbe zračnog prijevoznika koju izdaje nadležno tijelo za zrakoplov kojim upravlja.
- (c) Opseg posla definiran je u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti (CAME) u skladu s točkom CAMO.A.300.
- (d) Organizacija odobrena u skladu s ovim Prilogom može:
  1. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, osim onih kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kako je navedeno na certifikatu;
  2. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, ako je to navedeno i na njezinu certifikatu i u njezinoj svjedodžbi zračnog prijevoznika;
  3. izvođenje ograničenih poslova povezanih s kontinuiranom plovidbenošću prepustiti bilo kojoj podugovornoj organizaciji koja radi u okviru njezina sustava upravljanja, kako je navedeno na certifikatu;

▼ M8

4. produljiti potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s uvjetima iz točke M.A.901. podtočke (f) Priloga I. (dio M) ili točke ML.A.901. podtočke (c) Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje;
5. odobriti program održavanja zrakoplova, u skladu s točkom ML.A.302. podtočkom (b) podpodtočkom 2., za zrakoplove koje se vodi u skladu s Prilogom V.b (dio ML).

▼ C4

- (e) Organizacija odobrena u skladu s ovim Prilogom koja ima glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica može se dodatno odobriti za provedbu provjera plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo, i:

▼ M8

1. izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti te njezino pravodobno produljivanje u skladu s uvjetima iz točke M.A.901. podtočke (c) podpodtočke 2. i točke M.A.901. podtočke (e) podpodtočke 2. Priloga I. (dio M) ili točke ML.A.901. podtočke (c) Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje;

▼ C4

2. izdavanje preporuke za provjeru plovidbenosti nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran, u skladu s uvjetima iz točke M.A.901. podtočke (d) ili točke M.A.904. podtočke (b) Priloga I. (dio M).

▼ **C4**

- (f) Organizacija koja ima privilegije iz podtočke (e) može se dodatno odobriti za izdavanje dozvole za letenje u skladu s točkom 21.A.711. podtočkom (d) Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 za određeni zrakoplov za koji organizacija ima odobrenje za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti, kad ta organizacija potvrđuje usklađenost s odobrenim uvjetima letenja, podložno odgovarajućem postupku iz CAME-a iz točke CAMO.A.300.

CAMO.A.130. Promjene u organizaciji

- (a) Sljedeće promjene u organizaciji zahtijevaju prethodno odobrenje:
1. promjene koje utječu na opseg certifikata ili uvjete odobrenja organizacije;
  2. promjene osoblja imenovanog u skladu s točkom CAMO.A.305. podtočkom (a) podpodtočkama od 3. do 5. i podtočkom (b) podpodtočkom 2.;
  3. promjene u linijama izvješćivanja između osoblja imenovanog u skladu s točkom CAMO.A.305. podtočkom (a) podpodtočkama od 3. do 5. i podtočkom (b) podpodtočkom 2. i odgovornog rukovoditelja;
  4. postupak u pogledu promjena koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje iz podtočke (c).
- (b) Za bilo koje promjene koje zahtijevaju prethodno odobrenje u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima, organizacija mora podnijeti zahtjev i ishoditi odobrenje koje izdaje nadležno tijelo. Zahtjev se mora podnijeti prije nego predmetna promjena stupi na snagu kako bi se omogućilo nadležnom tijelu da utvrdi kontinuiranu usklađenost s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima i da izmijeni, ako je potrebno, certifikat organizacije i povezane uvjete odobrenja koji su priloženi certifikatu.

Organizacija nadležnom tijelu mora dostaviti svu relevantnu dokumentaciju.

Promjena se provodi tek nakon primitka formalnog odobrenja nadležnog tijela u skladu s točkom CAMO.B.330.

Tijekom takvih promjena organizacija djeluje u skladu s uvjetima koje, prema potrebi, utvrdi nadležno tijelo.

- (c) Upravljanje i obavješćivanje nadležnog tijela o svim promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje obavlja se kako je određeno u postupku iz točke CAMO.A.115. podtočke (b) koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s točkom CAMO.B.310. podtočkom (h).

CAMO.A.135. Kontinuirana valjanost

- (a) Certifikat organizacije ostaje valjan ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

▼ **C4**

1. organizacija i dalje ispunjava zahtjeve iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata, uzimajući u obzir odredbe povezane s postupanjem s nalazima iz točke CAMO.B.350.;
  2. nadležnom tijelu dopušten je pristup organizaciji kako je definirano u točki CAMO.A.140.;
  3. certifikat nije vraćen niti je trajno oduzet.
- (b) Za sve zračne prijevoznike licencirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 istekom, privremenim oduzimanjem ili trajnim oduzimanjem svjedodžbe zračnog prijevoznika automatski se poništava certifikat organizacije u vezi s registracijama zrakoplova navedenima u svjedodžbi zračnog prijevoznika, osim ako nadležno tijelo izričito utvrdi drukčije.
- (c) Nakon trajnog oduzimanja ili vraćanja certifikat se bez odlaganja dostavlja nadležnom tijelu.

CAMO.A.140. Pristup

Za potrebe utvrđivanja sukladnosti s relevantnim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata, organizacija u svakom trenutku dopušta pristup bilo kojim objektu, zrakoplovu, dokumentu, evidenciji, podacima, postupcima ili bilo kojem drugom materijalu relevantnom za njezinu djelatnost koja podliježe certificiranju, bez obzira na to obavlja li je na temelju ugovora/podugovora, bilo kojoj osobi koju je ovlastilo jedno od sljedećih tijela:

- (a) nadležno tijelo definirano u točki CAMO.A.105.;
- (b) tijelo koje djeluje na temelju odredaba iz točke CAMO.B.300. podtočke (d) ili točke CAMO.B.300. podtočke (e).

CAMO.A.150. Nalazi

- (a) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom CAMO.B.350. organizacija mora:
  1. utvrditi temeljni uzrok ili temeljne uzroke nesukladnosti i čimbenike koji tomu doprinose;
  2. utvrditi plan korektivnih mjera;
  3. dokazati provedbu korektivnih mjera koja zadovoljava nadležno tijelo.
- (b) Mjere iz podtočke (a) podpodtočaka 1., 2. i 3. moraju se provesti u razdoblju dogovorenom s nadležnim tijelom kako je definirano u točki CAMO.B.350.

CAMO.A.155. Neposredno reagiranje na sigurnosni problem

Organizacija mora:

- (a) provesti sve mjere sigurnosti koje zahtijeva nadležno tijelo u skladu s točkom CAMO.B.135.;
- (b) postupiti u skladu sa svim relevantnim informacijama o sigurnosti koje objavi Agencija.

▼ **C4****CAMO.A.160. Prijavljivanje događaja**

- (a) U okviru svojeg sustava upravljanja organizacija uspostavlja sustav za prijavljivanje događaja koji ispunjava zahtjeve definirane u Uredbi (EU) br. 376/2014 i Provedbenoj uredbi (EU) 2015/1018 ⁽¹⁾.
- (b) Ne dovodeći u pitanje podtočku (a), organizacija mora osigurati da se o svakoj nezgodi, neispravnosti, tehničkom kvaru, prekoračenju tehničkih ograničenja, događajima koji bi ukazali na netočne, nepotpune ili dvosmislene informacije u podacima utvrđenima u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 ili na drugu neuobičajenu okolnost koja bi mogla ili je ugrozila sigurno upravljanje zrakoplovom te nije rezultirala nesrećom ili ozbiljnom nezgodom izvijesti nadležno tijelo i organizaciju odgovornu za projektiranje zrakoplova.
- (c) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i Provedbenu uredbu (EU) 2015/1018, izvješća iz podtočaka (a) i (b) izrađuju se u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo i moraju sadržavati sve relevantne informacije o stanju koje su poznate organizaciji.
- (d) Izvješća se izrađuju što je prije moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata nakon što organizacija utvrdi stanje o kojem se izvješćuje, osim ako to sprječava izvanredne okolnosti.
- (e) Prema potrebi, organizacija izrađuje izvješće o daljnjem praćenju situacije u kojem navodi pojedinosti o mjerama koje namjerava poduzeti kako bi spriječila slične događaje u budućnosti, odmah nakon što utvrdi te mjere. To se izvješće izrađuje u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo.

CAMO.A.200. Sustav upravljanja

- (a) Organizacija mora uspostaviti, provoditi i održavati sustav upravljanja koji uključuje:
1. jasno definirane linije zaduženja i odgovornosti unutar organizacije, uključujući izravnu odgovornost odgovornog rukovoditelja za sigurnost;
  2. opis cjelokupnih filozofija i načela organizacije u odnosu na sigurnost, što se naziva politikom sigurnosti;
  3. određivanje opasnosti u pogledu zrakoplovne sigurnosti s obzirom na aktivnosti organizacije, njihovu evaluaciju i upravljanje povezanim rizicima, uključujući poduzimanje mjera u svrhu smanjenja rizika i potvrđivanja njihove djelotvornosti;
  4. održavanje osposobljenosti i stručnosti osoblja za obavljanje svojih zadaća;
  5. dokumentaciju o svim ključnim postupcima u sustavu upravljanja, uključujući postupak za upoznavanje osoblja sa svojim odgovornostima i postupak za izmjenu te dokumentacije;

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2015/1018 od 29. lipnja 2015. o utvrđivanju popisa u kojem se klasificiraju događaji u civilnom zrakoplovstvu koje treba obvezno prijaviti u skladu s Uredbom (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 163, 30.6.2015., str. 1.).

▼ **C4**

6. funkciju praćenja usklađenosti organizacije s relevantnim zahtjevima. Praćenje sukladnosti mora uključivati sustav povratnih informacija o nalazima koje se dostavljaju odgovornom rukovoditelju kako bi se, prema potrebi, osigurala djelotvorna provedba korektivnih mjera;
  7. sve dodatne zahtjeve koji su utvrđeni ovom Uredbom.
- (b) Sustav upravljanja mora odgovarati veličini organizacije te prirodi i složenosti njezinih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i rizike povezane s tim aktivnostima.
  - (c) Ako organizacija ima jedan ili više dodatnih certifikata organizacije unutar područja primjene Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata, sustav upravljanja može se integrirati s onim koji se zahtijeva na temelju tih dodatnih certifikata.
  - (d) Ne dovodeći u pitanje podtočku (c), za zračne prijevoznike licencirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 sustav upravljanja predviđen ovim Prilogom integrirani je dio sustava upravljanja zračnog prijevoznika.

CAMO.A.202. Unutarnji sustav izvješćivanja o sigurnosti

- (a) U okviru svojeg sustava upravljanja organizacija uspostavlja unutarnji sustav izvješćivanja o sigurnosti kako bi omogućila prikupljanje podataka o događajima koje treba prijaviti i njihovu evaluaciju na temelju točke CAMO.A.160.
- (b) Sustav mora usto omogućiti prikupljanje podataka o interno prijavljenim pogreškama, izbjegnutim nesrećama i opasnostima koje ne ulaze u podtočku (a) i njihovu evaluaciju.
- (c) U okviru tog sustava organizacija mora:
  1. utvrditi razloge i čimbenike koji doprinose svakoj prijavljenoj pogreški, izbjegnutoj nesreći i opasnosti te ih riješiti u okviru upravljanja sigurnosnim rizicima u skladu s točkom CAMO.A.200. podtočkom (a) podpodtočkom 3.;
  2. osigurati evaluaciju svih poznatih, relevantnih informacija koje se odnose na pogreške, nesposobnost primjene postupaka, izbjegnute nesreće i opasnosti te, ako je potrebno, utvrditi metodu za prenošenje informacija.
- (d) Organizacija mora svakoj podugovornoj organizaciji dati pristup svojem unutarnjem sustavu izvješćivanja o sigurnosti.
- (e) Organizacija mora surađivati u sigurnosnim istragama sa svakom drugom organizacijom koja znatno doprinosi sigurnosti njezinih vlastitih aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti.

CAMO.A.205. Ugovaranje i podugovaranje

- (a) Pri ugovaranju održavanja ili pri podugovaranju bilo kojeg dijela svojih aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti organizacija mora osigurati sljedeće:

▼ **C4**

1. te su aktivnosti usklađene s primjenjivim zahtjevima; i
  2. sve opasnosti u pogledu sigurnosti zrakoplovstva povezane s takvim ugovaranjem ili podugovaranjem smatraju se dijelom sustava upravljanja organizacije.
- (b) Ako organizacija podgovori bilo koji dio svojih aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti s drugom organizacijom, ta podgovorna organizacija radi na temelju odobrenja organizacije. Organizacija mora osigurati da se nadležnom tijelu omogućiti pristup podgovornoj organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane usklađenosti s primjenjivim zahtjevima.

CAMO.A.215. Objekti

Organizacija mora osigurati odgovarajući uredski prostor na odgovarajućim lokacijama za osoblje iz točke CAMO.A.305.

CAMO.A.220. Čuvanje evidencije

- (a) Evidencija o vođenju kontinuirane plovidbenosti
1. Organizacija se mora pobrinuti za čuvanje evidencije propisane točkama M.A.305., ML.A.305. i, ako je primjenjivo, točkom M.A.306.
  2. Organizacija mora čuvati sve pojedinosti o obavljenom poslu.
  3. Ako organizacija ima privilegij iz točke CAMO.A.125. podtočke (e), mora čuvati kopiju svake izdane ili, ako je primjenjivo, produljene potvrde o provjeri plovidbenosti i preporuke, zajedno sa svim pratećim dokumentima. Osim toga, organizacija mora čuvati kopiju svake potvrde o provjeri plovidbenosti koju je produljila na temelju privilegija iz točke CAMO.A.125. podtočke (d) podpodtočke 4.
  4. Ako organizacija ima privilegij iz točke CAMO.A.125. podtočke (f), mora čuvati kopiju svake dozvole za letenje izdane u skladu s odredbama točke 21.A.729. Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
  5. Organizacija mora čuvati kopiju sve evidencije iz podtočke (a) podpodtočaka od 2. do 4. tri godine nakon što je odgovornost za zrakoplov u skladu s točkama M.A.201. ili ML.A.201. trajno prenesena na drugu osobu ili organizaciju.
  6. Ako organizacija prestane s radom, sva čuvana evidencija mora se prenijeti vlasniku zrakoplova.
- (b) Sustav upravljanja, evidencija o ugovaranju i podugovaranju
1. Organizacija mora osigurati čuvanje sljedeće evidencije:
    - i. evidencije o ključnim procesima sustava upravljanja kako su definirani u točki CAMO.A.200.;
    - ii. ugovora o ugovaranju i podugovaranju, kako je definirano u točki CAMO.A.205.

▼ **C4**

2. Evidencija sustava upravljanja te svi ugovori u skladu s točkom CAMO.A.205. moraju se čuvati najmanje pet godina.
- (c) Evidencija o osoblju
1. Organizacija mora osigurati čuvanje sljedeće evidencije:
    - i. evidencije o kvalifikacijama i iskustvu osoblja uključenog u vođenje kontinuirane plovidbenosti, praćenje sukladnosti i upravljanje sigurnošću;
    - ii. evidencije o kvalifikacijama i iskustvu svog osoblja za provjeru plovidbenosti te osoblja koje izdaje preporuke i dozvole za letenje.
  2. Evidencija o svom osoblju za provjeru plovidbenosti, osoblju koje izdaje preporuke i osoblju koje izdaje dozvole za letenje uključuje pojednostiti o svim odgovarajućim kvalifikacijama koje posjeduje, zajedno sa sažetkom relevantnog iskustva i osposobljavanja u području vođenja kontinuirane plovidbenosti te kopijom ovlaštenja.
  3. Evidencija o osoblju čuva se dok god osoba radi za organizaciju te se čuva tri godine nakon što osoba napusti organizaciju.
- (d) Organizacija uspostavlja sustav čuvanja evidencije kojim se osigurava odgovarajuće pohranjivanje i pouzdana sljedivost svih njezinih razrađenih aktivnosti.
- (e) Format evidencije mora biti određen u procedurama organizacije.
- (f) Evidencija se čuva na način kojim se osigurava zaštita od oštećenja, unošenja izmjena i krađe.

CAMO.A.300. Priručnik za vođenje kontinuirane plovidbenosti (CAME)

- (a) Organizacija mora nadležnom tijelu dostaviti CAME i, gdje je to primjenjivo, sve navedene prateće priručnike i procedure, koji sadržavaju sve sljedeće informacije:
1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek djelovati u skladu s ovim Prilogom, Prilogom I. (dio M) i Prilogom V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo, te s odobrenim CAME-om. Ako odgovorni rukovoditelj nije glavni izvršni direktor organizacije, onda glavni izvršni direktor organizacije mora supotpisati izjavu;
  2. politiku sigurnosti organizacije kako je definirana u točki CAMO.A.200. podtočki (a) podpodtočki 2.;
  3. opseg posla organizacije relevantan za uvjete odobrenja;
  4. opći opis ljudskih resursa i uspostavljenog sustava za planiranje raspoloživosti osoblja kako je propisano točkom CAMO.A.305. podtočkom (d);

▼ C4

5. titule i imena osoba iz točke CAMO.A.305. podtočke (a) podpodtočaka od 3. do 5., podtočke (b) podpodtočke 2. i podtočke (f);
6. dužnosti, odgovornosti i ovlaštenja osoba imenovanih u skladu s točkom CAMO.A.305. podtočkom (a) podpodtočkama od 3. do 5., podtočkom (b) podpodtočkom 2. i podtočkama (e) i (f);
7. organigram koji prikazuje lanac odgovornosti i dužnosti među svim osobama iz točke CAMO.A.305 podtočke (a) podpodtočaka od 3. do 5., podtočke (b) podpodtočke 2. i podtočaka (e) i (f) te povezano s točkom CAMO.A.200. podtočkom (a) podpodtočkom 1.;
8. popis osoblja ovlaštenog za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti ili preporuka iz točke CAMO.A.305. podtočke (e), u kojem se, ako je primjenjivo, navodi osoblje ovlašteno za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom CAMO.A.125.;
9. opći opis i lokaciju objekata;
10. opis unutarnjeg sustava izvješćivanja o sigurnosti kako je propisano točkom CAMO.A.202.;
11. postupke u kojima se navodi kako organizacija osigurava sukladnost s ovim Prilogom, Prilogom I. (dio M) i Prilogom V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo, uključujući posebice:
  - i. dokumentaciju o ključnim procesima sustava upravljanja kako je propisano točkom CAMO.A.200.;
  - ii. postupke kojima se definira kako organizacija kontrolira sve ugovorne i podugovorne aktivnosti kako je propisano točkom CAMO.A.205. i točkom CAMO.A.315. podtočkom (c);
  - iii. postupke za vođenje kontinuirane plovidbenosti, provjeru plovidbenosti i izdavanje dozvole za letenje, ovisno što je primjenjivo;
  - iv. postupke kojima se definira raspon promjena za koje nije potrebno prethodno odobrenje, uključujući opis kako će se takvim promjenama upravljati i o njima obavješćivati, kako je propisano točkom CAMO.A.115. podtočkom (b) i točkom CAMO.A.130. podtočkom (c);
  - v. postupke za izmjenu CAME-a.
12. popis odobrenih programa za održavanje zrakoplova za one zrakoplove za koje postoji ugovor o vođenju kontinuirane plovidbenosti u skladu s točkom M.A.201. ili ML.A.201.;
13. popis ugovora o održavanju u skladu s točkom CAMO.A.315. podtočkom (c);
14. popis trenutačno odobrenih alternativnih načina usklađivanja.

▼ C4

- (b) Početno izdavanje CAME-a mora odobriti nadležno tijelo. CAME se izmjenjuje prema potrebi kako bi ostao ažurni opis organizacije.

▼ M8

- (c) Izmjenama CAME-a upravlja se kako je definirano u postupku iz podtočke (a) podpodtočke 11. podpodpodtočaka iv. i v. Sve izmjene koje nisu obuhvaćene postupkom iz podtočke (a) podpodtočke 11. podpodpodtočke iv. i izmjene povezane s promjenama navedenima u točki CAMO.A.130. podtočki (a) odobrava nadležno tijelo.

▼ C4CAMO.A.305. **Zahtjevi za osoblje**

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima statutarnu ovlast osigurati da se sve aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti mogu financirati i provoditi u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te uredbe. Odgovorni rukovoditelj mora:

1. osigurati da su dostupni svi potrebni resursi za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s ovim Prilogom, Prilogom I. (dio M) i Prilogom V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo, za potrebe potvrde o odobrenju organizacije;
2. utvrditi i promicati politiku sigurnosti iz točke CAMO.A.200.;
3. imenovati osobu ili skupinu osoba čija je dužnost osigurati da organizacija uvijek ispunjava primjenjive zahtjeve za vođenje kontinuirane plovidbenosti, provjeru plovidbenosti i dozvolu za letenje iz ovog Priloga, Priloga I. (dio M) i Priloga V.b (dio ML);
4. imenovati osobu ili skupinu osoba čija je dužnost upravljati praćenjem sukladnosti u okviru sustava upravljanja;
5. imenovati osobu ili skupinu osoba čija je dužnost upravljati razvojnim i administrativnim postupcima te postupkom održavanja djelotvornog upravljanja sigurnošću u okviru sustava upravljanja;
6. osigurati da osoba ili skupina osoba imenovanih u skladu s točkom CAMO.A.305. podtočkom (a) podpodtočkama od 3. do 5. i podtočkom (b) podpodtočkom 2. imaju izravan pristup kako bi ga mogli na odgovarajući način obavješćivati o sigurnosnim pitanjima;
7. pokazati osnovno razumijevanje ove Uredbe.

- (b) Za organizacije koje su odobrene i kao zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odgovorni rukovoditelj povrh toga mora:

1. biti osoba imenovana kao odgovorni rukovoditelj za zračnog prijevoznika kako je propisano točkom ORO.GEN.210. podtočkom (a) Priloga III. (dio-ORO) Uredbi (EU) br. 965/2012;

▼ **C4**

2. imenovati osobu odgovornu za vođenje i nadzor kontinuirane plovidbenosti, koja ne smije biti zaposlena u organizaciji odobrenoj u skladu s Prilogom II. (dio 145) na temelju ugovora s operatorom, osim ako to izričito odobri nadležno tijelo.
- (c) Osoba ili osobe imenovane u skladu s točkom CAMO.A.305. podtočkom (a) podpodtočkama od 3. do 5. i podtočkom (b) podpodtočkom 2. moraju moći dokazati relevantno znanje, stručnost i zadovoljavajuće iskustvo povezano s vođenjem kontinuirane plovidbenosti zrakoplova te dokazati praktično znanje o ovoj Uredbi. Takve osobe u konačnici odgovaraju odgovornom rukovoditelju.
  - (d) Organizacija ima uspostavljen sustav za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se osiguralo da organizacija ima dovoljno odgovarajuće kvalificiranog osoblja za planiranje, provedbu, nadzor, inspekciju i praćenje aktivnosti organizacije u skladu s uvjetima odobrenja.
  - (e) Kako bi dobila odobrenje za provedbu provjera plovidbenosti ili preporuka u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (e) i, ako je primjenjivo, izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (f), organizacija mora imati osoblje za provjeru plovidbenosti kvalificirano i ovlašteno u skladu s točkom CAMO.A.310.
  - (f) Za organizacije koje produljuju potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (d) podpodtočkom 4., organizacija mora imenovati za to ovlaštene osobe.
  - (g) Organizacija mora utvrditi i kontrolirati stručnost osoblja uključenog u praćenje sukladnosti, upravljanje sigurnošću, vođenje kontinuirane plovidbenosti, provjere plovidbenosti ili preporuke o plovidbenosti te, ako je primjenjivo, izdavanje dozvola za letenje, u skladu s postupkom i standardom koje odredi nadležno tijelo. Pored potrebne stručnosti povezane s funkcijom na radnom mjestu, stručnost mora obuhvaćati razumijevanje upravljanja sigurnošću i načela ljudskih čimbenika primjereno funkciji i odgovornostima te osobe u organizaciji.

CAMO.A.310. Kvalifikacije osoblja za provjeru plovidbenosti

- (a) Osoblje za provjeru plovidbenosti koje izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti ili preporuke za provjeru plovidbenosti u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (e) i, ako je primjenjivo, izdaje dozvole za letenje u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (f) mora imati:
  1. najmanje pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti;
  2. odgovarajuću dozvolu u skladu s dijelom 66 Priloga III. ili diplomu iz zrakoplovstva ili istovrijednu nacionalnu diplomu;
  3. formalno osposobljavanje za zrakoplovno održavanje;
  4. položaj u odobrenoj organizaciji s odgovarajućim odgovornostima.
- (b) Ne dovodeći u pitanje podtočku (a) podpodtočke 1, 3. i 4., zahtjev utvrđen u podtočki (a) podpodtočki 2. može se zamijeniti s pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti povrh godina koje se već zahtijevaju na temelju podtočke (a) podpodtočke 1.

▼ **C4**

- (c) Osoblju za provjeru plovidbenosti koje je imenovala organizacija ta organizacija može izdati ovlaštenje samo kad to formalno prihvati nadležno tijelo nakon zadovoljavajućeg okončanja provjere plovidbenosti pod nadzorom nadležnog tijela ili pod nadzorom ovlaštenog osoblja organizacije za provjeru plovidbenosti u skladu s postupkom koji je odobrilo nadležno tijelo u okviru CAME-a.
- (d) Organizacija osigurava da osoblje za provjeru plovidbenosti zrakoplova može dokazati odgovarajuće novije iskustvo u vođenju kontinuirane plovidbenosti.

CAMO.A.315. Vođenje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Organizacija mora osigurati da se cjelokupno vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi u skladu s odjeljkom A poddijelom C Priloga I. (dio M) ili odjeljkom A poddijelom C Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo.
- (b) Za svaki zrakoplov koji vodi organizacija mora:
  1. osigurati izradu i kontrolu programa održavanja zrakoplova uključujući svaki primjenjivi program pouzdanosti, kako je propisano točkom M.A.302. ili ML.A.302., ovisno što je primjenjivo;
  2. za zrakoplov kojim se ne koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kopiju programa održavanja zrakoplova dostaviti vlasniku ili operatoru odgovornom u skladu s točkom M.A.201. ili ML.A.201., ovisno što je primjenjivo;
  3. osigurati da podaci koji se koriste za preinake i popravke ispunjavaju zahtjeve iz točaka M.A.304. ili ML.A.304., ovisno što je primjenjivo;
  4. za sve složene zrakoplove na motorni pogon ili zrakoplove kojima se koriste zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008, utvrditi postupak za procjenu neobveznih preinaka i/ili inspekcijskih pregleda te odlučiti o njihovoj primjeni, primjenjujući postupak organizacije za upravljanje sigurnosnim rizicima kako je predviđeno točkom CAMO.A.200. podtočkom (a) podpodtočkom 3.;
  5. osigurati da su zrakoplov, motor(i), elisa/elise i njihove komponente na raspolaganju odgovarajućoj odobrenoj organizaciji za održavanje iz poddijela F Priloga I. (dio M), Priloga II. (dio 145) ili Priloga V.d (dio CAO), kad god je to potrebno;
  6. naložiti održavanje, nadzirati aktivnosti i koordinirati povezane odluke kako bi se osiguralo da se svako održavanje propisno provede i primjereno odobri radi utvrđivanja plovidbenosti zrakoplova.
- (c) Ako organizacija nije odgovarajuće odobrena u skladu s poddijelom F Priloga I. (dio M), Prilogom II. (dio 145) ili Prilogom V.d (dio CAO), ona uz savjetovanje s operatorom upravlja pisanim ugovorima o održavanju zahtijevanima na temelju točke M.A.201 podtočke (e) podpodtočke 3., podtočke (f) podpodtočke 3., podtočke (g) podpodtočke 3. i podtočke (h) podpodtočke 3. ili točke ML.A.201. kako bi osigurala:

▼ C4

1. da cjelokupno održavanje u konačnici provodi odgovarajuće odobrena organizacija za održavanje;

▼ M8

2. da su funkcije koje se zahtijevaju na temelju točke M.A.301. podtočaka (b), (c), (f), i (g) Priloga I. (dio M) ili točke ML.A.301. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, jasno utvrđene.

▼ C4

- (d) Ne dovodeći u pitanje podtočku (c), ugovor može imati oblik pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje u slučaju:

1. zrakoplova kojem je potrebno neplanirano linijsko održavanje;
2. održavanja komponente, uključujući održavanje motora i elise, kako je primjenjivo.

- (e) Organizacija mora osigurati da su ljudski čimbenici i ograničenja u ljudskoj izvedbi uzeti u obzir tijekom vođenja kontinuirane plovidbenosti, uključujući sve ugovorne i podugovorne aktivnosti.

CAMO.A.320. Provjera plovidbenosti

Ako organizacija odobrena u skladu s točkom CAMO.A.125. podtočkom (e) provodi provjere plovidbenosti, one se provode u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo.

▼ M8**CAMO.A.325. Podaci o vođenju kontinuirane plovidbenosti**

Organizacija mora imati i koristiti primjenjive ažurne podatke o održavanju u skladu s točkom M.A.401. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.401. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, za izvođenje poslova kontinuirane plovidbenosti iz točke CAMO.A.315. ovog Priloga (dio CAMO). Te podatke može pružati vlasnik ili operator, ovisno o odgovarajućem ugovoru koji je uspostavljen s vlasnikom ili operatorom. U tom slučaju organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora čuvati te podatke samo tijekom trajanja ugovora, osim ako se točkom CAMO.A.220. podtočkom (a) zahtijeva drukčije.

▼ C4*ODJELJAK B***ZAHTJEVI ZA NADLEŽNO TIJELO****CAMO.B.005. Područje primjene**

Ovim se odjeljkom utvrđuju administrativni zahtjevi i zahtjevi za sustav upravljanja koje mora poštovati nadležno tijelo zaduženo za primjenu i provođenje odjeljka A ovog Priloga.

CAMO.B.115. Dokumentacija za nadzor

Nadležno tijelo relevantnom osoblju dostavlja sve zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente kako bi mu se omogućilo obavljanje njegovih zadaća i izvršavanje njegovih odgovornosti.

CAMO.B.120. Načini usklađivanja

- (a) Agencija mora razviti prihvatljive načine usklađivanja (AMC) koji se mogu koristiti za postizanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.

▼ **C4**

- (b) Za postizanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima mogu se koristiti alternativni načini usklađivanja.
- (c) Nadležno tijelo mora uspostaviti sustav kojim se dosljedno ocjenjuje omogućuje li svaki alternativni način usklađivanja koji primjenjuje samo nadležno tijelo ili organizacije pod njegovim nadzorom postizanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.
- (d) Nadležno tijelo mora ocijeniti sve alternativne načine usklađivanja koje predloži organizacija u skladu s točkom CAMO.A.120. analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ako smatra da je potrebno, provođenjem inspekcije organizacije.

Ako nadležno tijelo utvrdi da su alternativni načini usklađivanja u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima, ono bez nepotrebnog odlaganja:

1. obavješćuje podnositelja zahtjeva da se mogu primijeniti alternativni načini usklađivanja i, prema potrebi, u skladu s tim mijenja odobrenje ili certifikat podnositelja zahtjeva;
  2. obavješćuje Agenciju o njegovu sadržaju, uključujući kopiju sve relevantne dokumentacije.
- (e) Ako samo nadležno tijelo primjenjuje alternativne načine usklađivanja za postizanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima, ono:

1. stavlja ih na raspolaganje svim organizacijama i osobama koje su pod njegovim nadzorom;
2. bez odgode obavješćuje Agenciju.

Nadležno tijelo dostavlja Agenciji potpun opis alternativnih načina usklađivanja, uključujući svaku izmjenu postupaka koja bi mogla biti relevantna, kao i procjenu kojom se dokazuje da ispunjavaju zahtjeve iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata.

CAMO.B.125. Informacije za Agenciju

- (a) Nadležno tijelo mora, bez nepotrebnog odlaganja, obavijestiti Agenciju u slučaju bilo kakvih većih problema povezanih s primjenom Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata.
- (b) Nadležno tijelo Agenciji mora dostaviti informacije važne za sigurnost koje proizlaze iz izvješća o događajima koje je primilo u skladu s točkom CAMO.A.160.

CAMO.B.135. Neposredno reagiranje na sigurnosni problem

- (a) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i Provedbenu uredbu (EU) 2015/1018 ⁽¹⁾, nadležno tijelo uspostavlja sustav za primjereno prikupljanje, analizu i širenje informacija povezanih sa sigurnosti.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2015/1018 od 29. lipnja 2015. o utvrđivanju popisa u kojem se klasificiraju događaji u civilnom zrakoplovstvu koje treba obvezno prijaviti u skladu s Uredbom (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 163, 30.6.2015., str. 1.).

▼ **C4**

- (b) Agencija uspostavlja sustav za odgovarajuću analizu svih relevantnih zaprimljenih informacija o sigurnosti i bez nepotrebne odgode državama članicama i Komisiji dostavlja sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje treba poduzeti, potrebne za pravodobnu reakciju na sigurnosni problem koji uključuje proizvode, dijelove, uređaje, osobe ili organizacije koji podliježu Uredbi (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.
- (c) Po primitku informacija iz podtočaka (a) i (b) nadležno tijelo poduzima odgovarajuće mjere za rješavanje sigurnosnog problema.
- (d) O mjerama poduzetima na temelju podtočke (c) odmah se obavješćuju sve osobe ili organizacije koje moraju postupiti u skladu s tim mjerama na temelju Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata. Nadležno tijelo o tim mjerama također obavješćuje Agenciju i, ako je potrebno zajedničko djelovanje, druge predmetne države članice.

CAMO.B.200. Sustav upravljanja

- (a) Nadležno tijelo mora uspostaviti i održavati sustav upravljanja koji uključuje najmanje:
  1. dokumentirane politike i postupke za opisivanje njegove organizacije, načina i metoda za usklađivanje s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima. Ti se postupci moraju ažurirati i služiti kao osnovni radni dokumenti unutar tog nadležnog tijela za sve relevantne poslove;
  2. dovoljan broj osoblja za obavljanje njegovih zadataka i ispunjavanje njegovih odgovornosti. Mora postojati sustav za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se osiguralo propisno obavljanje svih zadataka;
  3. osoblje kvalificirano za obavljanje dodijeljenih mu zadataka koje mora imati potrebno znanje, iskustvo te početno i periodično osposobljavanje radi osiguravanja kontinuirane stručnosti;
  4. odgovarajuće objekte i uredski prostor za obavljanje dodijeljenih zadataka;
  5. funkciju praćenja sukladnosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima i prikladnosti postupaka, uključujući uspostavu postupka unutarnje kontrole i procesa upravljanja sigurnosnim rizicima. Praćenje sukladnosti mora uključivati sustav povratnih informacija o nalazima kontrole koje se šalju višoj upravi nadležnog tijela kako bi se, prema potrebi, osigurala provedba korektivnih mjera;
  6. osobe ili skupine osoba koje su u konačnici odgovorne višoj upravi nadležnog tijela za funkciju praćenja sukladnosti.
- (b) Za svako područje djelatnosti, uključujući sustav upravljanja, nadležno tijelo imenuje jednu osobu ili više osoba koje snose opću odgovornost za upravljanje relevantnim zadatkom (relevantnim zadacima).

▼ **C4**

- (c) Nadležno tijelo uspostavlja postupke za sudjelovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoći s drugim relevantnim nadležnim tijelima, uključujući sve nalaze i naknadne mjere koje se poduzimaju kao rezultat nadzora osoba i organizacija koje obavljaju djelatnosti na državnom području države članice, ali koje je certificiralo nadležno tijelo druge države članice ili Agencija.
- (d) Kopija postupaka povezanih sa sustavom upravljanja i njihovih izmjena stavlja se na raspolaganje Agenciji za potrebe standardizacije i organizacijama koje podliježu ovoj Uredbi, ako se to zatraži.

CAMO.B.205. Dodjela zadataka kvalificiranim subjektima

- (a) Države članice dodjeljuju zadatke povezane s početnim certificiranjem ili kontinuiranim nadzorom osoba ili organizacija koje podliježu Uredbi (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima samo kvalificiranim subjektima. Pri dodjeljivanju zadataka nadležno tijelo osigurava:
  1. da je uspostavljen sustav za početno i kontinuirano ocjenjivanje sukladnosti kvalificiranog subjekta s Prilogom VI. „Bitni zahtjevi u pogledu kvalificiranih subjekata” Uredbi (EU) 2018/1139. Taj sustav i rezultati ocjenjivanja se dokumentiraju;
  2. da je sklopljen dokumentirani sporazum s kvalificiranim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućoj upravnoj razini i u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:
    - i. zadaci koje treba izvršiti;
    - ii. izvještaje, izvješća i evidencija koje treba dostaviti;
    - iii. tehnički uvjeti koje treba ispuniti pri izvođenju takvih zadataka;
    - iv. povezana područja odgovornosti;
    - v. zaštita koja se osigurava za informacije dobivene pri obavljanju takvih zadataka.
- (b) Nadležno tijelo osigurava da postupak unutarnje kontrole i postupak upravljanja sigurnosnim rizikom koji su potrebni na temelju točke CAMO.B.200. podtočke (a) podpodtočke 5. obuhvaćaju sve zadatke certificiranja ili kontinuiranog nadzora koje se obavljaju u njegovo ime.

CAMO.B.210. Promjene u sustavu upravljanja

- (a) Nadležno tijelo mora imati uspostavljen sustav za utvrđivanje promjena koje utječu na njegovu sposobnost obavljanja svojih zadataka i izvršavanje svojih odgovornosti kako je definirano u Uredbi (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima. Taj mu sustav omogućuje poduzimanje mjera primjerenih za osiguravanje kontinuirane prikladnosti i djelotvornosti sustava upravljanja.
- (b) Nadležno tijelo pravovremeno ažurira svoj sustav upravljanja u skladu s bilo kakvom izmjenom Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata kako bi se osigurala djelotvorna provedba.

▼ C4

- (c) Nadležno tijelo obavješćuje Agenciju o promjenama koje utječu na njegovu sposobnost obavljanja svojih zadataka i izvršavanje svojih odgovornosti kako je definirano u Uredbi (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.

CAMO.B.220. Čuvanje evidencije

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav čuvanja evidencije kojim se osiguravaju odgovarajuće pohranjivanje, dostupnost i pouzdana sljedivost:
1. dokumentiranih politika i postupaka sustava upravljanja;
  2. osposobljavanja, kvalifikacija i ovlaštenja njegova osoblja;
  3. dodjeljivanja zadataka, uključujući elemente koji se zahtijevaju točkom CAMO.B.205., kao i pojedinosti o dodijeljenim zadacima;
  4. certifikacijskih postupaka i kontinuiranog nadzora certificiranih organizacija, uključujući:
    - i. podnošenje zahtjeva za certifikat organizacije;
    - ii. program nadležnog tijela za kontinuirani nadzor, uključujući svu evidenciju o ocjenjivanju, kontrolama i inspekcijama;
    - iii. certifikat organizacije, uključujući sve njegove izmjene;
    - iv. kopiju programa nadzora u kojem se navode datumi kad kontrole treba provesti i kad su iste provedene;
    - v. kopiju cjelokupne službene korespondencije;
    - vi. pojedinosti o nalazima, korektivnim mjerama, datum zaključivanja mjere i sve mjere izuzeća i izvršenja;
    - vii. sva izvješća o ocjenjivanju, kontrolama i inspekcijama koja je izdalo drugo nadležno tijelo u skladu s točkom CAMO.B.300. podtočkom (d);
    - viii. kopije svih CAME-a ili priručnika organizacije i njihove izmjene;
    - ix. kopije drugih dokumenata koje je odobrilo nadležno tijelo;
  5. evaluacije i obavješćivanja Agencije o alternativnim načinima usklađivanja koje su predložile organizacije te ocjene alternativnih načina usklađivanja kojima se služi nadležno tijelo;
  6. sigurnosnih informacija i naknadnih mjera u skladu s točkom CAMO.B.125.;
  7. primjene odredaba o fleksibilnosti u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.

▼ C4

- (b) Nadležno tijelo održava popis svih certifikata organizacija koje je izdalo.
- (c) Sva evidencija iz podtočaka (a) i (b) čuva se najmanje pet godina podložno primjenjivom zakonu o zaštiti podataka.
- (d) Sva evidencija iz podtočaka (a) i (b) na zahtjev se stavlja se na raspolaganje nadležnom tijelu druge države članice ili Agenciji.

CAMO.B.300. Načela nadzora

- (a) Nadležno tijelo provjerava:
  - 1. sukladnost sa zahtjevima primjenjivima na organizacije prije izdavanja certifikata organizacije, kako je primjenjivo;
  - 2. kontinuiranu sukladnost organizacija koje je certificiralo s primjenjivim zahtjevima;
  - 3. provedbu odgovarajućih sigurnosnih mjera koje je naložilo nadležno tijelo, kako je definirano u točki CAMO.B.135. podtočkama (c) i (d).
- (b) Ta provjera:
  - 1. potkrijepljena je dokumentacijom koja je posebno namijenjena osoblju odgovornom za nadzor sigurnosti kako bi mu se dale smjernice za obavljanje njegovih funkcija;
  - 2. relevantnim organizacijama daje uvid u rezultate aktivnosti sigurnosnog nadzora;
  - 3. temelji se na ocjenjivanjima, kontrolama i inspekcijama, uključujući nenajavljene inspekcije;
  - 4. služi da se nadležnom tijelu pruže potrebni dokazi u slučaju da su potrebne daljnje mjere, uključujući mjere predviđene točkom CAMO.B.350. „Nalazi i korektivne mjere”.
- (c) Opseg nadzora određenog u podtočkama (a) i (b) određuje se uzimajući u obzir prethodne nadzorne aktivnosti i sigurnosne prioritete.
- (d) Ako se objekti organizacije nalaze u više od jedne države, nadležno tijelo kako je definirano u točki CAMO.A.105. može dopustiti da poslove nadzora obavljaju nadležna tijela država članica u kojima su objekti smješteni ili da ih obavlja Agencija ako su objekti smješteni u trećoj zemlji. Bilo koja organizacija podložna takvom dogovoru obavješćuje se o njegovu postojanju i području primjene.
- (e) Kad je riječ o nadzoru koji se obavlja u objektima smještenima u drugoj državi, nadležno tijelo kako je definirano u točki CAMO.A.105. obavješćuje nadležno tijelo takve države, ili Agenciju kad je riječ o objektima organizacija kojima je glavno mjesto poslovanja u trećoj zemlji, prije provedbe bilo kakve terenske kontrole ili inspekcije takvih objekata.
- (f) Nadležno tijelo prikuplja i obrađuje sve informacije koje smatra korisnima za nadzor, uključujući nenajavljene inspekcije.

▼ C4**CAMO.B.305. Program nadzora**

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene aktivnosti nadzora propisane točkom CAMO.B.300.
- (b) Program nadzora izrađuje se uzimajući u obzir specifičnu prirodu organizacije, složenost njezinih aktivnosti i rezultate prošlih certifikacijskih i/ili nadzornih aktivnosti, a temelji se na procjenama povezanih rizika. U svakom ciklusu planiranja nadzora program uključuje:
1. ocjenjivanje, kontrole i inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije i, kako je primjenjivo:
    - i. ocjenjivanje sustava upravljanja i kontrole postupaka;
    - ii. kontrole proizvoda na relevantnom uzorku zrakoplova koji vodi organizacija;
    - iii. provjeru uzorka obavljenih provjera plovidbenosti;
    - iv. provjeru uzorka izdanih dozvola za letenje;
  2. sastanke koji se održavaju između odgovornog rukovoditelja i nadležnog tijela kako bi se osigurala obostrana kontinuirana informiranost o važnim pitanjima.
- (c) U slučaju organizacija koje je certificiralo nadležno tijelo primjenjuje se ciklus planiranja nadzora koji ne smije trajati dulje od 24 mjeseca.
- (d) Ne dovodeći u pitanje podtočku (c), ciklus planiranja nadzora može se produžiti na najviše 36 mjeseci ako je nadležno tijelo utvrdilo da za razdoblje od prethodna 24 mjeseca vrijedi sljedeće:
1. organizacija je dokazala uspješno identificiranje opasnosti u pogledu zrakoplovne sigurnosti i upravljanje povezanim rizicima;
  2. organizacija je kontinuirano dokazivala na temelju točke CAMO.A.130. da ima potpunu kontrolu nad svim promjenama;
  3. nisu bili izdani nalazi 1. stupnja;
  4. sve su korektivne mjere provedene unutar vremenskog razdoblja koje je nadležno tijelo prihvatilo ili produžilo, kako je definirano u točki CAMO.B.350.

Ne dovodeći u pitanje podtočku (c), ciklus planiranja nadzora može se dodatno produžiti na najviše 48 mjeseci ako je, uz uvjete iz podtočaka od 1. do 4. prvog pododlomka, organizacija uspostavila, a nadležno tijelo odobrilo, djelotvoran sustav kontinuiranog izvješćivanja nadležnog tijela o rezultatima u području sigurnosti i regulatornoj usklađenosti same organizacije.

- (e) Ciklus planiranja nadzora može se skratiti ako postoji dokaz da su se pogoršali rezultati organizacije u području sigurnosti.

▼ C4

- (f) Program nadzora uključuje evidencije datuma kada se kontrole, inspekcije i sastanci trebaju održati i datuma kada su takve kontrole, inspekcije i sastanci održani.
- (g) Po završetku svakog ciklusa planiranja nadzora nadležno tijelo izdaje izvješće s preporukom u vezi s produljenjem odobrenja na temelju rezultata nadzora.

CAMO.B.310. Postupak početne certifikacije

- (a) Nakon primitka zahtjeva za prvo izdavanje certifikata organizaciji, nadležno tijelo provjerava usklađenost organizacije s primjenjivim zahtjevima.
- (b) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem organizacije održava se najmanje jednom tijekom ispitivanja u svrhu početne certifikacije kako bi se utvrdilo da on u potpunosti razumije važnost certifikacijskog postupka i razlog potpisivanja izjave organizacije o usklađenosti s postupcima navedenima u CAME-u.
- (c) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (d) Nadležno tijelo pismeno potvrđuje organizaciji sve nalaze utvrđene tijekom provjere. Kad je riječ o početnoj certifikaciji, svi nalazi moraju biti ispravljani na način prihvatljiv nadležnom tijelu prije izdavanja certifikata.
- (e) Kad utvrdi da organizacija ispunjava primjenjive zahtjeve, nadležno tijelo:
  - (1) izdaje certifikat kako je utvrđen u Dodatku I. „EASA obrazac 14” ovom Prilogu;
  - (2) službeno odobrava CAME.
- (f) Referentna oznaka certifikata navodi se na EASA obrascu 14 certifikata na način koji utvrdi Agencija.
- (g) Certifikat se izdaje na neograničeno vrijeme. Privilegiji, opseg aktivnosti za čiju provedbu organizacija ima odobrenje, uključujući ako je primjenjivo sva ograničenja, navode se u uvjetima odobrenja priloženima certifikatu.
- (h) Kako bi se organizaciji omogućilo da uvede promjene bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela u skladu s točkom CAMO.A.130. podtočkom (c), nadležno tijelo odobrava relevantni postupak iz CAME-a u kojem se definira opseg takvih promjena i opisuje kako će se upravljati takvim promjenama i kako će se one prijavljivati.

CAMO.B.330. Izmjene

- (a) Nakon primitka zahtjeva za promjenu za koju je potrebno prethodno odobrenje, nadležno tijelo prije izdavanja odobrenja provjerava usklađenost organizacije s primjenjivim zahtjevima.

▼ **C4**

- (b) Nadležno tijelo utvrđuje uvjete pod kojima organizacija može raditi tijekom promjene, osim ako nadležno tijelo odluči da certifikat organizacije treba privremeno oduzeti.
- (c) Kad utvrdi da organizacija ispunjava primjenjive zahtjeve, nadležno tijelo odobrava promjenu.
- (d) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere izvršenja, ako organizacija uvodi promjene za koje je potrebno prethodno odobrenje, a nije dobila odobrenje nadležnog tijela u skladu s podtočkom (c), nadležno tijelo privremeno oduzima, ograničava ili trajno oduzima certifikat organizacije.
- (e) Za promjene koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje, nadležno tijelo procjenjuje jesu li informacije koje je organizacija dostavila u obavijesti u skladu s točkom CAMO.A.130. podtočkom (c) kako bi provjerila usklađenost s primjenjivim zahtjevima. U slučaju neusklađenosti, nadležno tijelo:
  1. obavješćuje organizaciju o neusklađenosti i zahtijeva daljnje promjene;
  2. u slučaju nalaza 1. ili 2. stupnja postupa u skladu s točkom CAMO.B.350.

CAMO.B.350. Nalazi i korektivne mjere

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav za analizu nalaza s obzirom na njihovu važnost za sigurnost.
- (b) Nadležno tijelo izdaje nalaz 1. stupnja kad utvrdi znatnu neusklađenost s primjenjivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata, s postupcima i priručnicima organizacije ili s uvjetima odobrenja ili certifikata koja smanjuje sigurnost ili ozbiljno dovodi u opasnost sigurnost letenja.

Nalazi 1. stupnja uključuju:

1. onemogućen pristup nadležnog tijela objektima organizacije kako je definirano u točki CAMO.A.140. tijekom normalnih radnih sati i nakon dva pisana zahtjeva;
  2. dobivanje ili održavanje valjanosti certifikata organizacije dostavljanjem krivotvorenih dokumentiranih dokaza;
  3. dokaz o zloupotrebi ili neovlaštenoj upotrebi certifikata organizacije;
  4. nepostojanje odgovornog rukovoditelja.
- (c) Nadležno tijelo izdaje nalaz 2. stupnja kad utvrdi bilo kakvu neusklađenost s primjenjivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata, s postupcima i priručnicima organizacije ili s uvjetima odobrenja ili certifikata koja mogu smanjiti sigurnost ili ugroziti sigurnost letenja.

▼ **C4**

- (d) Kad se tijekom nadzora ili na bilo koji drugi način utvrdi određeni nalaz, nadležno tijelo, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere koje se zahtijevaju Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima, pisanim putem obavješćuje organizaciju o nalazu i zahtijeva korektivne mjere za uklanjanje utvrđene (utvrđenih) neusklađenosti. Ako se nalaz odnosi izravno na zrakoplov, nadležno tijelo obavješćuje državu u kojoj je zrakoplov registriran.
1. U slučaju nalaza 1. stupnja, nadležno tijelo bez odgode poduzima odgovarajuće mjere kako bi zabranilo ili ograničilo aktivnosti i, ako je primjereno, poduzima mjere za trajno oduzimanje certifikata ili za ograničavanje ili privremeno oduzimanje cijelog ili dijela certifikata, ovisno o ozbiljnosti nalaza 1. stupnja, dok organizacija ne poduzme zadovoljavajuće korektivne mjere.
  2. U slučaju nalaza 2. stupnja, nadležno tijelo:
    - i. organizaciji određuje razdoblje za provedbu korektivne mjere koje odgovara prirodi nalaza i koje ni u kojem slučaju inicijalno ne smije biti dulje od 3 mjeseca. To razdoblje počinje od datuma kad je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu u okviru čega se od nje zahtijeva provedba korektivne mjere za uklanjanje utvrđene neusklađenosti. Po isteku tog razdoblja, i podložno prirodi nalaza i prethodnim rezultatima organizacije u području sigurnosti, nadležno tijelo može produljiti to tromjesečno razdoblje ako nadležno tijelo prihvati zadovoljavajući plan korektivnih mjera;
    - ii. ocjenjuje plan korektivnih mjera i provedbe koji je predložila organizacija te ga prihvaća ako se na temelju ocjene zaključuje da je dostatan za rješavanje neusklađenosti.
  3. Ako organizacija ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera ili ne provede korektivne mjere u roku koji je određilo ili produljilo nadležno tijelo, nalaz se podiže na nalaz 1. stupnja te se poduzimaju mjere utvrđene u podtočki (d) podpodtočki 1.
  4. Nadležno tijelo vodi evidenciju o svim nalazima koje je utvrdilo ili koji su mu priopćeni u skladu s podtočkom (e) te, ako je primjenjivo, o mjerama izvršenja koje je primijenilo, kao i o svim korektivnim mjerama i datumima zaključenja mjera povezanih s nalazima.
- (e) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere izvršenja, kad nadležno tijelo države članice postupajući u skladu s odredbama točke CAMO.B.300. podtočke (d) utvrdi bilo kakvu neusklađenost organizacije koju je certificiralo nadležno tijelo druge države članice ili Agencija s primjenjivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata, ono obavješćuje to nadležno tijelo i navodi razinu nalaza.

CAMO.B.355. Privremeno oduzimanje, ograničavanje i trajno oduzimanje

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima certifikat na temelju opravdanih razloga u slučaju potencijalne opasnosti za sigurnost;

▼ C4

- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava certifikat u skladu s točkom CAMO.B.350.;
- (c) privremeno oduzima certifikat u slučaju da inspektori nadležnog tijela nisu u mogućnosti tijekom razdoblja od 24 mjeseca izvršavati svoje dužnosti nadzora putem terenskih kontrola zbog sigurnosnog stanja u državi u kojoj su objekti smješteni.

▼ **C4**

Dodatak I.

Certifikat organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti - EASA obrazac 14

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

Članica Europske unije (**)

CERTIFIKAT ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].CAMO.XXXX (Ref. oznaka: AOC XX.XXXX)

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i s Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 te podložno uvjetima navedenima u nastavku, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovime potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja ispunjava zahtjeve iz odjeljka A Priloga V.c (dio CAMO) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014.

UVJETI:

1. Ovaj je certifikat ograničen na opseg utvrđen u odjeljku o opsegu posla u odobrenom priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti (CAME) kako je navedeno u odjeljku A Priloga V.c (dio CAMO) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014.
2. Za ovaj je certifikat obvezna sukladnost s postupcima navedenima u CAME-u odobrenom u skladu s Prilogom V.c (dio CAMO) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014.
3. Ovaj je certifikat valjan dok god odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ispunjava zahtjeve iz Priloga I. (dio M), Priloga V.b (dio ML) i Priloga V.c (dio CAMO) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014.
4. Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u okviru svojeg sustava upravljanja sklopi podugovor za usluge jedne ili više organizacija, ovaj certifikat ostaje valjan pod uvjetom da ta organizacija ili organizacije ispunjavaju primjenjive ugovorne obveze.
5. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta od 1. do 4., ovaj certifikat ostaje valjan na neodređeno vrijeme, ako prethodno nije vraćen, zamijenjen, privremeno oduzet ili trajno oduzet.

Ako se ovaj obrazac koristi i za nositelje svjedodžbe zračnog prijevoznika (AOC) (zračni prijevoznici licencirani u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008), broj AOC-a dodaje se referentnoj oznaci, uz standardni broj, a uvjet br. 5 zamjenjuje se sljedećim dodatnim uvjetima:

6. Ovaj certifikat nije ovlaštenje za upravljanje tipovima zrakoplova iz uvjeta br. 1. Ovlaštenje za upravljanje zrakoplovom je AOC.
7. Istekom, privremenim oduzimanjem ili trajnim oduzimanjem AOC-a zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008 automatski se poništava ovaj certifikat u vezi s registracijama zrakoplova navedenima u AOC-u, osim ako drukčije izričito utvrdi nadležno tijelo.
8. Podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta, ovaj certifikat ostaje valjan na neodređeno vrijeme, ako prethodno nije vraćen, zamijenjen, privremeno oduzet ili trajno oduzet.

Datum prvog izdavanja: .....

Potpis:.....

Datum ove revizije:..... Broj revizije: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

Stranica ..... od .....

(*) Ili „EASA“, ako je nadležno tijelo EASA.

▼ **C4**

Stranica 2. od ...

ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI**UVJETI ODOBRENJA**

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).CAMO.XXXX

(Ref. oznaka: AOC XX.XXXX)

Organizacija: [NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

Tip/serija/grupa zrakoplova	Odobrena provjera plovidbenosti	Odobrene dozvole za letenje	Podugovorne organizacije
	[DA / NE] (***)	[DA / NE] (***)	
	[DA / NE] (***)	[DA / NE] (***)	
	[DA / NE] (***)	[DA / NE] (***)	
	[DA / NE] (***)	[DA / NE] (***)	

Uvjeti odobrenja ograničeni su na opseg posla iz odjeljka .....

Referentna oznaka CAME-a: .....

Datum prvog izdavanja: .....

Potpis:.....

Datum ove revizije:..... Broj revizije: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA obrazac 14, izdanje 5.

(*) Ili „EASA“, ako je nadležno tijelo EASA.

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e.

(***) Prekrižiti nepotrebno ako organizacija nije odobrena.

▼ **C4***PRILOG V.d***(Dio CAO)**

SADRŽAJ

CAO.1.	Općenito
ODJELJAK A	— ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU
CAO.A.010.	Područje primjene
CAO.A.015.	Zahtjev
CAO.A.017.	Načini usklađivanja
CAO.A.020.	Uvjeti odobrenja
CAO.A.025.	Prikaz kombinirane plovidbenosti
CAO.A.030.	Objekti
CAO.A.035.	Zahtjevi za osoblje
CAO.A.040.	Osoblje za izdavanje potvrde
CAO.A.045.	Osoblje za provjeru plovidbenosti
CAO.A.050.	Komponente, oprema i alati
CAO.A.055.	Podaci za održavanje i radni nalozi
CAO.A.060.	Standardi održavanja
CAO.A.065.	Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu
CAO.A.070.	Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu
CAO.A.075.	Vođenje kontinuirane plovidbenosti
CAO.A.080.	Podaci o vođenju kontinuirane plovidbenosti
CAO.A.085.	Provjera plovidbenosti
CAO.A.090.	Čuvanje evidencije
CAO.A.095.	Privilegiji organizacije
CAO.A.100.	Sustav kvalitete i organizacijske provjere
CAO.A.105.	Promjene u organizaciji
CAO.A.110.	Kontinuirana valjanost
CAO.A.115.	Nalazi
ODJELJAK B	— ZAHTJEVI ZA NADLEŽNO TIJELO
CAO.B.010.	Područje primjene

▼ **M8**▼ **C4**

CAO.B.017.	Načini usklađivanja
CAO.B.020.	Čuvanje evidencije
CAO.B.025.	Međusobna razmjena podataka
CAO.B.030.	Odgovornosti
CAO.B.035.	Izuzeća
CAO.B.040.	Zahtjev
CAO.B.045.	► M8 Postupak početne certifikacije ◀
CAO.B.050.	► M8 Izdavanje početnog certifikata ◀
CAO.B.055.	Kontinuirani nadzor
CAO.B.060.	Nalazi
CAO.B.065.	Izmjene
CAO.B.070.	Privremeno oduzimanje, ograničavanje i trajno oduzimanje
Dodatak I. —	► M8 Certifikat organizacije za plovidbenost s kombiniranim privilegijima (CAO) - EASA obrazac 3-CAO ◀

▼ C4**CAO.1. Općenito**

Za potrebe ovog Priloga (dio CAO):

1. nadležno tijelo je:
  - (a) za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u državi članici, nadležno tijelo koje je imenovala ta država članica;
  - (b) za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.
2. „vlasnik” znači osoba koja je odgovorna za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, uključujući sljedeće osobe:
  - i. registriranog vlasnika zrakoplova;
  - ii. zakupnika u slučaju ugovora o zakupu;
  - iii. operatora.

*ODJELJAK A***ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU****CAO.A.010. Područje primjene**

Ovim se Prilogom utvrđuju zahtjevi koje mora ispuniti organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima (CAO) kako bi joj se, na zahtjev, izdalo odobrenje za održavanje i vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova i komponenti za ugradnju u zrakoplov i nastavak tih aktivnosti, ako takvi zrakoplovi nisu klasificirani kao složeni zrakoplovi na motorni pogon i nisu navedeni u svjedodžbi zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008.

▼ M8**▼ C4****CAO.A.017. Načini usklađivanja****▼ M8**

- (a) Kako bi dokazala usklađenost s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima, organizacija može primijeniti alternativne načine usklađivanja u odnosu na prihvatljive načine usklađivanja koje donese Agencija.

▼ C4

- (b) Ako organizacija želi primijeniti alternativni način usklađivanja, ona nadležnom tijelu prije njegova uvođenja mora dostaviti puni opis tog alternativnog načina usklađivanja. Taj opis mora sadržavati procjenu kojom se dokazuje usklađenost alternativnog načina usklađivanja s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.

Organizacija može primijeniti te alternativne načine usklađivanja ako prethodno ishodi odobrenje od nadležnog tijela i nakon primitka obavijesti kako je predviđeno točkom CAO.B.017.

CAO.A.020. Uvjeti odobrenja

- (a) CAO navodi odobreni opseg poslova u svojem prikazu kombinirane plovidbenosti (CAE) kako je propisan točkom CAO.A.025.

▼ C4

1. Za avione čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) veća od 2 730 kg i za helikoptere čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju veća od 1 200 kg ili su certificirani za više od 4 osobe, u opsegu poslova navode se konkretni tipovi zrakoplova. Izmjene tog opsega poslova odobrava nadležno tijelo u skladu s točkom CAO.A.105. podtočkom (a) i točkom CAO.B.065. podtočkom (a).
2. Za kompletne turbinske motore u opsegu poslova navodi se proizvođač motora ili grupa ili serija ili tip poslova održavanja. Izmjene tog opsega poslova odobrava nadležno tijelo u skladu s točkom CAO.A.105. podtočkom (a) i točkom CAO.B.065. podtočkom (a).
3. CAO koji zapošljava samo jednu osobu za planiranje i izvođenje svih poslova održavanja ne može imati privilegije za održavanje:
  - a) aviona opremljenih turbinskim motorom (ako je riječ o organizaciji s ovlaštenjem za zrakoplove);
  - b) helikoptera opremljenih turbinskim motorom ili s više od jednog klipnog motora (ako je riječ o organizaciji s ovlaštenjem za zrakoplove);
  - c) kompletnih klipnih motora snage 450 KS i više (ako je riječ o organizaciji s ovlaštenjem za motore); i
  - d) kompletnih turbinskih motora (ako je riječ o organizaciji s ovlaštenjem za motore).
4. Za zrakoplove koji nisu navedeni u podpodtočki 1., za komponente koje nisu kompletni turbinski motori i za specijalizirane usluge nedestruktivnog ispitivanja (NDT), opseg poslova kontrolira CAO u skladu s postupkom iz točke CAO.A.025. podtočke (a) podpodtočke 11. Za održavanje komponenata koje nisu kompletni motori, opseg poslova klasificira se u skladu sa sljedećim ovlaštenjima za sustav:
  - (i) C1: klimatizacija i podešavanje tlaka;
  - (ii) C2: automatika leta;
  - (iii) C3: komunikacija i navigacija;
  - (iv) C4: vrata i grotla;
  - (v) C5: električna energija i svjetla;
  - (vi) C6: oprema;
  - (vii) C7: motor;
  - (viii) C8: komande leta;
  - (ix) C9: gorivo;
  - (x) C10: helikopter i rotor;
  - (xi) C11: helikopterska transmisija;
  - (xii) C12: hidraulika;
  - (xiii) C13: sustav dojavljivanja i zapisivanja;
  - (xiv) C14: podvozje;

▼ **C4**

- (xv) C15: kisik;
- (xvi) C16: propeleri;
- (xvii) C17: pneumatski i vakuumski sustavi;
- (xviii) C18: zaštita od leda/kiše/vatre;
- (xix) C19: prozori;
- (xx) C20: strukturno;
- (xxi) C21: vodeni balast; i
- (xxii) C22: povećanje pogonske snage.

Organizacije koje dobivaju odobrenje u skladu s ovim Prilogom na temelju postojećeg odobrenja organizacije izdanog u skladu s poddijelom G ili poddijelom F Priloga I. (dio M) ili Prilogom II. (dio 145) u skladu s člankom 4. stavkom 4. uključuju u opseg poslova sve potrebne pojedinosti kako bi osigurale da su privilegiji identični onima koji su navedeni u postojećem odobrenju.

- (b) Odobrenje CAO se izdaje prema predlošku iz Dodatka I. ovom Prilogu.
- (c) CAO može izraditi, u skladu s podacima za održavanje, ograničen izbor dijelova namijenjenih upotrebi pri radu u svojim objektima, kako je navedeno u njegovom CAE-u.

CAO.A.025. Prikaz kombinirane plovidbenosti

- (a) CAO sastavlja priručnik koji sadržava barem sljedeće informacije:
  1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek raditi u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga i iz CAE-a;
  2. opseg poslova CAE-a;
  3. funkcije i imena osoba iz točke CAO.A.035. podtočaka (a) i (b);
  4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među osobama navedenima u točki CAO.A.035. podtočkama (a) i (b);
  5. popis osoblja za izdavanje potvrde s njihovim opsegom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
  6. popis osoblja odgovornog za razvoj i odobravanje programa održavanja zrakoplova (AMP-ova) s njihovim opsegom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
  7. popis osoblja za provjeru plovidbenosti s njihovim opsegom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
  8. popis osoblja odgovornog za izdavanje dozvola za letenje, ako takvo osoblje postoji;

▼ **C4**

9. opći opis i lokaciju objekata;
  10. postupke u kojima se navodi kako CAO osigurava sukladnost sa zahtjevima iz ovog Priloga;
  11. postupke za izmjenu CAE-a, kako je predviđeno točkom CAO.A.105. podtočkom (b).
- (b) Početni CAE mora odobriti nadležno tijelo.
- (c) Izmjene CAE-a obavljaju se u skladu s točkom CAO.A.105.

CAO.A.030. Objekti

CAO osigurava da ima sve potrebne objekte, uključujući odgovarajuće uredske prostore, kako bi mogao obavljati sve planirane poslove.

Uz to, ako opseg odobrenja organizacije obuhvaća aktivnosti održavanja, CAO osigurava:

- (a) specijalizirane radionice, hangare i servisna mjesta s odgovarajućom zaštitom od kontaminacije i atmosferskih utjecaja;
- (b) sigurne skladišne prostore za komponente, opremu, alate i materijal, s uvjetima kojima se osigurava da su neispravne komponente i neupotrebljivi materijal odvojeni od svih drugih komponenti, materijala, opreme i alata, da se poštuje proizvođačeve upute za skladištenje i da je pristup skladišnim prostorima ograničen na ovlašteno osoblje.

CAO.A.035. Zahtjevi za osoblje

- (a) CAO imenuje odgovornog rukovoditelja, koji je ovlašten osigurati da se sve aktivnosti organizacije mogu financirati kako bi se te aktivnosti provodile u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga.
- (b) Odgovorni rukovoditelj imenuje osobu ili skupinu osoba koji su odgovorni za osiguravanje da CAO uvijek poštuje zahtjeve iz ovog Priloga. Te su osobe u konačnici odgovorne odgovornom rukovoditelju.
- (c) Sve osobe iz podtočke (b) moraju posjedovati relevantno znanje, stručnost i iskustvo povezane s vođenjem kontinuirane plovidbenosti ili održavanjem koji odgovaraju njihovoj funkciji.
- (d) CAO mora imati dovoljno odgovarajuće kvalificiranog osoblja kako bi mogao obavljati planirane poslove. CAO smije angažirati podugovorno osoblje na privremenoj bazi.
- (e) CAO ocjenjuje kvalifikacije cjelokupnog osoblja i vodi evidenciju o tim kvalifikacijama.
- (f) Osoblje koje obavlja specijalizirane poslove kao što su zavarivanje ili nedestruktivno ispitivanje („NDT”) osim ispitivanja kontrastnim penetrantima mora biti osposobljeno u skladu sa službeno priznatim standardom.

▼ **C4****CAO.A.040. Osoblje za izdavanje potvrde**

(a) Osoblje za izdavanje potvrde mora ispunjavati zahtjeve iz članka 5. Smiju upotrijebiti svoje privilegije otpuštanja nakon održavanja samo ako je CAO osigurao:

1. da to osoblje za izdavanje potvrde ispunjava zahtjeve iz točke 66.A.20. podtočke (b) Priloga III. (dio 66), osim u slučajevima kada se člankom 5. stavkom 6. upućuje na nacionalni propis države članice, u kojem slučaju to osoblje mora ispunjavati zahtjeve iz takvog propisa;
2. da to osoblje za izdavanje potvrde ima odgovarajuće znanje o predmetnom zrakoplovu ili njegovim komponentama koje treba održavati, ili oboje, te o organizacijskim postupcima koji su potrebni za obavljanje takvog održavanja.

(b) Odstupajući od podtočke (a), u nepredviđenim slučajevima kada je zrakoplov prizemljen na nekoj drugoj lokaciji osim glavne baze gdje nije raspoloživo nikakvo ovlašteno osoblje za izdavanje potvrde, CAO ugovoren za podršku pri održavanju smije izdati jednokratno ovlaštenje za izdavanje potvrde, i to jednom od sljedećeg:

1. jednom od svojih zaposlenika koji ima kvalifikacije za tip zrakoplova slične tehnologije, konstrukcije i sustava;
2. bilo kojoj osobi koja ima najmanje tri godine iskustva na održavanju i valjanu ICAO-ovu dozvolu za održavanje zrakoplova, s ovlaštenjem za tip zrakoplova za koji se zahtijeva potvrda, pod uvjetom da na toj lokaciji nema organizacije koja je odobrena u skladu s ovim Prilogom i da CAO s kojim je sklopljen ugovor pribavi i čuva u svojoj evidenciji dokaz o iskustvu i dozvoli te osobe.

Izdavanje jednokratnog ovlaštenja za izdavanje potvrde CAO prijavljuje nadležnom tijelu u roku od 7 dana od njegova izdavanja. CAO koji izdaje jednokratno ovlaštenje za izdavanje potvrde osigurava da se svako takvo održavanje koje može utjecati na sigurnost leta ponovno provjeri.

(c) Odstupajući od podtočke (a), CAO može koristiti osoblje za izdavanje potvrde kvalificirano u skladu sa sljedećim zahtjevima kada osigurava podršku pri održavanju operatorima uključenima u komercijalne operacije, podložno odgovarajućim postupcima koje treba odobriti kao dio CAE-a:

1. za naredbu o plovidbenosti (AD) koja se odnosi na radnje koje se ponavljaju prije letova, a u kojoj se izrijekom navodi da je smije provoditi letačka posada, CAO može zapovjedniku zrakoplova izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde na temelju dozvole letačke posade koju ima, pod uvjetom da CAO osigura da zapovjednik zrakoplova ima dovoljno praktičnog iskustva da može provoditi tu naredbu u skladu s traženim standardom;
2. u slučaju da zrakoplov leti s lokacije bez podrške, CAO može zapovjedniku zrakoplova izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde na temelju dozvole letačke posade koju ima, pod uvjetom da organizacija osigura da taj zapovjednik zrakoplova ima dovoljno praktičnog iskustva da može izvršiti taj zadatak u skladu s traženim standardom.

▼ C4

- (d) CAO evidentira podatke koji se odnose na osoblje za izdavanje potvrde i vodi ažuriran popis cjelokupnog osoblja za izdavanje potvrde, zajedno s podacima o njihovu opsegu odobrenja, kao dio priručnika organizacije.

CAO.A.045. Osoblje za provjeru plovidbenosti

- (a) Kako bi mogao biti odobren za provođenje provjera plovidbenosti i, ovisno o slučaju, izdavanje dozvola za letenje, CAO mora imati odgovarajuće osoblje za provjeru plovidbenosti koje mora ispunjavati sve sljedeće zahtjeve:

1. za jedrilice i balone imati najmanje jednu godinu iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti, a za sve druge zrakoplove najmanje tri godine;

▼ M11

2. imati odgovarajuću dozvolu izdanu u skladu s člankom 5. ove Uredbe ili diplomu iz područja zrakoplovstva ili jednakovrijednu potvrdu ili stečeno iskustvo u kontinuiranoj plovidbenosti dodatno navedenome u podtočki 1. od najmanje dvije godine za jedrilice i balone i najmanje četiri godine za sve druge zrakoplove;

▼ C4

3. proći odgovarajuće osposobljavanje za održavanje zrakoplova;

- (b) Prije nego što CAO izda ovlaštenje osoblju za provjeru plovidbenosti da može obaviti provjeru plovidbenosti, CAO imenuje osobu koja će obaviti provjeru plovidbenosti zrakoplova pod nadzorom nadležnog tijela ili pod nadzorom osobe koja je već ovlaštena kao osoblje za provjeru plovidbenosti CAO-a. Ako je taj nadzor zadovoljavajući, nadležno tijelo formalno prihvaća osoblje koje postaje osoblje za provjeru plovidbenosti.

- (c) CAO osigurava da njegovo osoblje za provjeru plovidbenosti može dokazati odgovarajuće novije iskustvo u kontinuiranoj plovidbenosti.

- (d) Svi članovi osoblja za provjeru plovidbenosti navode se u CAE-u na popisu koji sadržava ovlaštenje za provjeru plovidbenosti iz podtočke (b).

- (e) CAO vodi evidenciju svih članova svojeg osoblja za provjeru plovidbenosti, što uključuje podatke o svim odgovarajućim kvalifikacijama i sažetak relevantnog iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti i osposobljavanja dotičnih osoba, kao i kopije njihovih ovlaštenja. Tu evidenciju čuva najmanje dvije godine nakon datuma na koji je dotična osoba prestala raditi za taj CAO.

CAO.A.050. Komponente, oprema i alati

- (a) CAO mora:

1. imati opremu i alate navedene u podacima za održavanje iz točke CAO.A.055. ili provjerenu jednakovrijednu opremu i alate kako je navedeno u CAE-u, koji su potrebni za svakodnevno održavanje unutar opsega odobrenja organizacije;

2. imati uspostavljenu proceduru kako bi osigurao da su mu, kad je to potrebno, dostupni sva druga oprema i alati neophodni za obavljanje njegovih zadaća, koji se koriste povremeno.

▼ C4

- (b) CAO mora osigurati da se alati i oprema koje koristi kontroliraju i kalibriraju prema službeno priznatom standardu. Mora čuvati evidenciju o tim kalibracijama i korištenim standardima te ispunjavati zahtjeve iz točke CAO.A.090.
- (c) CAO pregledava, klasificira i na odgovarajući način razvrstava sve komponente koje zaprimi, u skladu s točkama M.A.501. i M.A.504. Priloga I (dio M) ili s točkama ML.A.501. i ML.A.504. Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo.

CAO.A.055. Podaci za održavanje i radni nalozi

- (a) CAO mora imati i koristiti primjenjive aktualne podatke za održavanje utvrđene točkom M.A.401. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.401. Priloga V.b (dio ML), ovisno o slučaju, pri izvođenju održavanja uključujući preinake i popravke. Međutim, u slučaju da podatke za održavanje osigurava korisnik, mora čuvati te podatke samo dok su radovi u tijeku.
- (b) Prije početka održavanja CAO i osoba ili organizacija koja zahtijeva održavanje usuglašavaju pisani radni nalog u kojem se jasno navodi kakvo je održavanje potrebno obaviti.

CAO.A.060. Standardi održavanja

Pri obavljanju održavanja CAO mora poštovati sve sljedeće zahtjeve:

- (a) osigurati da su sve osobe koje obavljaju održavanje kvalificirane u skladu sa zahtjevima iz ovog Priloga;
- (b) osigurati da je područje u kojem se provodi održavanje organizirano i čisto (bez prljavštine ili zagađenja);
- (c) koristiti metode, tehnike, standarde i upute utvrđene u podacima za održavanje i radnim nalogima iz točke CAO.A.055.;
- (d) koristiti alate, opremu i materijale utvrđene u točki CAO.A.050.;
- (e) osigurati da se održavanje provodi u skladu s ograničenjima u pogledu zaštite okoliša utvrđenima u podacima za održavanje iz točke CAO.A.055.;
- (f) osigurati da se u slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući prostori;
- (g) osigurati da su rizik od višestrukih pogrešaka tijekom održavanja i rizik od ponavljanja pogrešaka u istovjetnim poslovima održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;
- (h) osigurati da se metoda otkrivanja pogrešaka primijeni nakon izvršenja svih ključnih poslova održavanja;
- (i) nakon završetka održavanja provesti opću provjeru kako bi se osiguralo da na zrakoplovu ili komponenti nema nikakvog alata, opreme i ostalih stranih dijelova i materijala te da su svi pristupni paneli koje su skinuti ponovno montirani;

▼ **C4**

- (j) osigurati da su sva provedena održavanja primjereno evidentirana i dokumentirana.

CAO.A.065. Potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu

Nakon završetka svakog održavanja zrakoplova u skladu s ovim Prilogom izdaje se potvrda o otpuštanju zrakoplova u uporabu u skladu s točkom M.A.801. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.801. Priloga V.b (dio ML), ovisno o slučaju.

CAO.A.070. Potvrda o otpuštanju komponente u uporabu

- (a) Nakon završetka svakog održavanja komponente u skladu s ovim Prilogom izdaje se potvrda o otpuštanju komponente u uporabu u skladu s točkom M.A.802. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.802. Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo. Izdaje se EASA obrazac 1 u skladu s Dodatkom II. Prilogu I. (dio M), osim u slučajevima predviđenima točkom M.A.502. podtočkama (b) ili (d) Priloga I. (dio M) i točkom ML.A.502. Priloga V.b (dio ML) i za komponente izrađene u skladu s točkom CAO.A.020. podtočkom (c).

- (b) EASA obrazac 1 iz podtočke (a) može se generirati iz računalnog sustava.

CAO.A.075. Vođenje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Cjelokupno vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi se u skladu sa zahtjevima iz poddijela C Priloga I. (dio M) ili poddijela C Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo.

- (b) Za svaki zrakoplov za koji vodi CAO mora:

1. izraditi i kontrolirati program održavanja zrakoplova za dotični zrakoplov i:
  - i. u slučaju zrakoplova koji je u skladu s Prilogom V.b (dio ML), odobriti program održavanja zrakoplova i njegove izmjene; ili
  - ii. u slučaju zrakoplova koji je u skladu s Prilogom I. (dio M), dostaviti program održavanja zrakoplova nadležnom tijelu radi odobrenja, osim ako je odobrenje obuhvaćeno postupkom neizravnog odobrenja u skladu s točkom M.A.302. podtočkom (c) Priloga I. (dio M);
2. vlasniku dostaviti kopiju programa održavanja zrakoplova;
3. osigurati da podaci koji se koriste za preinake i popravke ispunjavaju zahtjeve iz točaka M.A.304. ili ML.A.304., ovisno što je primjenjivo;
4. osigurati da se cjelokupno održavanje obavlja u skladu s programom održavanja zrakoplova i da se otpuštanje u uporabu obavlja u skladu s odjeljkom A poddijelom H Priloga I. (dio M), odjeljkom A Priloga II. (dio 145) ili odjeljkom A poddijelom H Priloga V.b (dio ML), ovisno što je primjenjivo;
5. osigurati da se provode sve primjenjive naredbe o plovidbenosti i sve operativne naredbe koje imaju utjecaj na kontinuiranu plovidbenost;

▼ C4

6. osigurati da sve kvarove otkrivene tijekom održavanja i kvarove koji su prijavljeni otkloni odgovarajuće odobrena organizacija za održavanje ili neovisno osoblje za izdavanje potvrde;
7. osigurati da se zrakoplov odvede na održavanje odgovarajuće odobrenoj organizaciji ili neovisnom osoblju za izdavanje potvrde, kad god je to potrebno;
8. koordinirati planirano održavanje, primjenu naredbi o plovidbenosti, zamjenu dijelova s ograničenim vijekom trajanja i pregled komponenti kako bi osigurao pravilno obavljanje radova;
9. voditi i arhivirati svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i, ako je primjenjivo, tehničku knjigu zrakoplova;
10. osigurati da izjava o masi i balansiranju odražava aktualno stanje zrakoplova.

▼ M8**CAO.A.080. Podaci o vođenju kontinuirane plovidbenosti**

CAO mora imati i koristiti primjenjive ažurne podatke za održavanje utvrđene točkom M.A.401. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.401. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje, za obavljanje poslova vođenja kontinuirane plovidbenosti iz točke CAO.A.075. ovog Priloga (dio CAO). Te podatke može dati vlasnik, podložno ugovoru iz točke M.A.201. podtočke (h) podpodtočke 2., točke M.A.201. podtočke i. podpodtočaka 1. ili 3. Priloga I. (dio M), točke ML.A.201. podtočke (e) podpodtočke 1. ili točke ML.A.201. podtočke (f) Priloga V.b (dio ML), a u tom slučaju CAO te podatke mora čuvati samo tijekom trajanja ugovora, osim ako mora čuvati te podatke u skladu s točkom CAO.A.090. podtočkom (b) ovog Priloga (dio CAO).

CAO.A.085. Provjera plovidbenosti

CAO sve provjere plovidbenosti provodi u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML), ovisno što se primjenjuje.

▼ C4**CAO.A.090. Čuvanje evidencije**

(a) CAO čuva evidenciju o sljedećem:

1. evidenciju o održavanju potrebnu da bi se dokazalo da su zadovoljeni svi zahtjevi iz ovog Priloga za izdavanje potvrde o otpuštanju u uporabu, uključujući podizvođačeve dokumente o otpuštanju u uporabu; CAO vlasniku zrakoplova dostavlja kopiju svake potvrde o otpuštanju u uporabu i kopiju svih specifičnih podataka o popravku ili preinaci koji su se koristili za obavljene popravke ili preinake;
2. evidenciju o vođenju kontinuirane plovidbenosti koja se zahtijeva jednim od sljedećeg:
  - i. točkom M.A.305. i, ako je primjenjivo, točkom M.A.306. Priloga I. (dio M);
  - ii. točkom ML.A.305. Priloga V.b (dio ML);
3. ako CAO ima privilegij iz točke CAO.A.095. podtočke (c), mora čuvati kopiju svake potvrde o provjeri plovidbenosti (ARC) izdane u skladu s točkom ML.A.901. podtočkom (a) Priloga V.b (dio ML) i izdane odnosno produljene preporuke, kako je primjenjivo, zajedno sa svim pratećim dokumentima;

▼ **C4**

4. ako CAO ima privilegij iz točke CAO.A.095. podtočke (d), mora čuvati kopiju svake dozvole za letenje izdane u skladu s točkom 21.A.729. Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.
- (b) CAO čuva kopiju evidencije opisane u podtočki (a) podpodtočki 1. i sve povezane podatke za održavanje tijekom razdoblja od tri godine od datuma na koji je otpustio u uporabu zrakoplov ili komponentu zrakoplova na koje se ti radovi odnose.
- (c) CAO čuva kopiju evidencije iz podtočke (a) podpodtočaka od 2. do 4. tijekom razdoblja od dvije godine od datuma na koji je zrakoplov trajno povučen iz uporabe.
- (d) Sva evidencija čuva se na način kojim se jamči zaštita od oštećenja, unošenja izmjena i krađe.
- (e) Sva računalna oprema koja se upotrebljava za čuvanje sigurnosne kopije evidencije o održavanju pohranjuje se na lokaciji različitoj od one koja sadržava originalne podatke i to u okruženju koje jamči da će ostati u dobrom stanju.
- (f) Ako se vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova prebaci na drugu organizaciju ili osobu, sva evidencija koja se čuva u skladu s podtočkom (a) podpodtočkama od 2. do 4. prenosi se toj organizaciji ili osobi. Od trenutka prenošenja na tu se organizaciju ili osobu primjenjuju podtočke (b) i (c).
- (g) Ako CAO prestane s radom, sva čuvana evidencija mora se prenijeti kako slijedi:
1. evidencija iz podtočke (a) podpodtočke 1. prenosi se posljednjem vlasniku ili korisniku predmetnog zrakoplova ili komponente ili se pohranjuje kako je odredilo nadležno tijelo;
  2. evidencija iz podtočke (a) podpodtočaka od 2. do 4. prenosi se vlasniku zrakoplova.

CAO.A.095. Privilegiji organizacije

CAO ima sljedeće privilegije:

- (a) održavanje
1. Održavati bilo koji zrakoplov ili komponentu za koji je odobren na lokacijama utvrđenima u potvrdi o odobrenju i u CAE-u;
  2. Povjeriti obavljanje specijaliziranih usluga drugoj odgovarajuće kvalificiranoj organizaciji pod kontrolom CAO-a, u skladu s odgovarajućim postupcima koji se opisuju u CAE-u i koje odobrava nadležno tijelo.
  3. Održavati bilo koji zrakoplov ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neupotrebljivosti zrakoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, u skladu s uvjetima navedenima u CAE-u;
  4. Izdavati potvrde o otpuštanju u uporabu nakon obavljenog održavanja, u skladu s točkom CAO.A.065. ili CAO.A.070.

▼ C4

(b) vođenje kontinuirane plovidbenosti

1. Voditi kontinuiranu plovidbenost svih zrakoplova za koje je odobren;
2. Odobriti program održavanja zrakoplova, u skladu s točkom ML.A.302. podtočkom (b) podpodtočkom 2., za zrakoplove koje vodi u skladu s Prilogom V.b (dio ML);
3. Organizirati izvođenje ograničenih poslova povezanih s kontinuiranom plovidbenošću s bilo kojom ugovornom organizacijom koja radi u skladu s njegovim sustavom kvalitete, kako je navedeno u potvrdi o odobrenju;

▼ M8

4. U skladu s točkom M.A.901. podtočkom (f) Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.901. podtočkom (c) Priloga V.b (dio ML) produžiti potvrdu o provjeri plovidbenosti koju je izdalo nadležno tijelo, druga organizacija ili osoba, ovisno što se primjenjuje.

▼ C4

(c) provjera plovidbenosti:

1. CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje privilegije iz podtočke (b), može se odobriti za provođenje provjera plovidbenosti u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. (dio M) ili točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML), ovisno o slučaju, i:
  - i. izdavanje povezane potvrde o provjeri plovidbenosti ili preporuke za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
  - ii. produživanje valjanosti postojeće potvrde o provjeri plovidbenosti;
2. CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje privilegije iz podtočke (a), može se odobriti za provođenje provjera plovidbenosti u skladu s točkom ML.A.903. Priloga V.b (dio ML) i izdavanje povezane potvrde o provjeri plovidbenosti.

(d) dozvola za letenje

CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje privilegije iz podtočke (c), može se odobriti za izdavanje dozvole za letenje u skladu s točkom 21.A.711. podtočkom (d) Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 za one zrakoplove za koje može izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti kada potvrđuje usklađenost s odobrenim uvjetima letenja, u skladu s odgovarajućom procedurom predviđenom u CAE-u.

(e) CAO može biti odobren za jedan ili više privilegija.

CAO.A.100. Sustav kvalitete i organizacijske provjere

- (a) Kako bi osigurala da CAO i dalje ispunjava zahtjeve iz ovog Priloga, organizacija uspostavlja sustav kvalitete i imenuje upravitelja za kvalitetu.
- (b) U okviru sustava kvalitete prati se obavljanje aktivnosti organizacije obuhvaćene ovim Prilogom. Posebno se prati:
  1. da se sve aktivnosti obavljaju u skladu s odobrenim postupcima;

▼ C4

2. da se svi ugovoreni poslovi održavanja obavljaju u skladu s ugovorom;
  3. da organizacija i dalje ispunjava zahtjeve iz ovog Priloga.
- (c) Evidencija o tom praćenju čuva se najmanje za prethodne dvije godine.
- (d) Ako organizacija koja ima odobrenje CAO dobije dodatno odobrenje u skladu s nekim od priloga osim ovog Priloga, sustav kvalitete može se kombinirati s onim koji se zahtijeva tim drugim prilogom.
- (e) CAO se smatra malim CAO-om ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
- (1) opseg poslova CAO-a obuhvaća samo zrakoplove obuhvaćene dijelom ML.
  - (2) CAO nema više od deset zaposlenika u ekvivalentu punog radnog vremena koji rade na poslovima održavanja.
  - (3) CAO nema više od pet zaposlenika u ekvivalentu punog radnog vremena koji rade na vođenju kontinuirane plovidbenosti.
- (f) U slučaju malog CAO-a sustav kvalitete može se zamijeniti redovnim organizacijskim provjerama, podložno odobrenju nadležnog tijela. U tom slučaju CAO ne podgovara poslove vođenja kontinuirane plovidbenosti s drugim strankama.

CAO.A.105. Promjene u organizaciji**▼ M11**

- (a) Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim Prilogom, CAO mora obavijestiti nadležno tijelo o svim prijedlozima za provođenje bilo koje od sljedećih promjena prije nego što takve promjene nastanu:

▼ C4

1. promjene koje utječu na informacije sadržane u potvrdi o odobrenju iz Dodatka I. i uvjetima odobrenja iz ovog Priloga;
  2. promjene osoba iz točke CAO.A.035. podtočaka (a) i (b);
  3. promjene tipova zrakoplova koji su obuhvaćeni opsegom poslova iz točke CAO.A.020. podtočke (a) podpodtočke 1. kad je riječ o avionima čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) veća od 2 730 kg i helikopterima čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju veća od 1 200 kg ili su certificirani za više od 4 osobe;
  4. promjene u opsegu poslova iz točke CAO.A.020. podtočke (a) podpodtočke 2. kad je riječ o kompletnim turbinskim motorima;
  5. promjene postupka kontrole iz podtočke (b) ove točke.
- (b) Sve druge promjene lokacija, objekata, opreme, alata, materijala, postupaka, opsega poslova i osoblja kontrolira CAO postupkom kontrole koji je predviđen u CAE-u. CAO nadležnom tijelu dostavlja opis tih promjena i odgovarajućih izmjena CAE-a u roku od 15 dana od promjene.

▼ C4**CAO.A.110. Kontinuirana valjanost**

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno vrijeme i ostaje valjano pod uvjetom da:
1. organizacija i dalje ispunjava zahtjeve iz ovog Priloga, osobito u pogledu postupanja s nalazima u skladu s točkom CAO.A.115.;
  2. nadležnom tijelu odobren je pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim Prilogom;
  3. nadležnom tijelu nije vraćeno odobrenje niti ga je ono oduzelo.
- (b) Nakon vraćanja ili trajnog oduzimanja odobrenja organizacija dostavlja potvrdu o odobrenju nadležnom tijelu.

CAO.A.115. Nalazi

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako znatno nepoštovanje zahtjeva iz dijela CAO koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela CAO koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s točkom CAO.B.060. CAO donosi plan korektivnih mjera i dokazuje na način prihvatljiv nadležnom tijelu da je poduzeo potrebne korektivne mjere za uklanjanje pronađene nesukladnosti u roku koji to tijelo odredi.

*ODJELJAK B***ZAHTJEVI ZA NADLEŽNO TIJELO****CAO.B.010. Područje primjene**

Ovim se odjeljkom utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju poštovati nadležna tijela u vezi sa zahtjevima za organizacije iz odjeljka B.

CAO.B.017. Načini usklađivanja

- (a) Agencija mora razviti prihvatljive načine usklađivanja (AMC) koji se mogu koristiti za dokazivanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.
- (b) Za dokazivanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima mogu se koristiti alternativni načini usklađivanja.
- (c) Nadležno tijelo mora uspostaviti sustav kojim se dosljedno ocjenjuje omogućuje li svaki alternativni način usklađivanja koji primjenjuju organizacije pod njegovim nadzorom postizanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.
- (d) Nadležno tijelo mora ocijeniti sve alternativne načine usklađivanja koje predloži organizacija u skladu s točkom CAO.A.017. analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ako smatra da je potrebno, provođenjem inspekcije organizacije.

▼ **C4**

Ako nadležno tijelo utvrdi da su alternativni načini usklađivanja u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima, ono bez nepotrebnog odlaganja:

1. obavješćuje podnositelja zahtjeva da se mogu primijeniti alternativni načini usklađivanja i, prema potrebi, u skladu s tim mijenja odobrenje ili certifikat podnositelja zahtjeva;
2. obavješćuje Agenciju o njegovu sadržaju, uključujući kopije sve relevantne dokumentacije.

CAO.B.020. Čuvanje evidencije

- (a) Nadležno tijelo utvrđuje sustav za čuvanje evidencije koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupka u cilju čuvanja evidencije o izdavanju, produljenju, mijenjanju, privremenom ili trajnom oduzimanju svake izdane potvrde.
- (b) Evidencija za nadzor nadležnog tijela nad organizacijama odobrenima u skladu s ovim Prilogom mora najmanje sadržavati sljedeće:
  1. zahtjev za odobrenje organizacije;
  2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući sve njezine izmjene;
  3. kopiju programa kontrola organizacije u kojoj se navode datumi kad su kontrole provedene i kad ih treba provesti;
  4. evidenciju o kontinuiranom nadzoru, uključujući svu evidenciju o kontrolama, u skladu s točkom CAO.B.055.;
  5. sve nalaze, postupke potrebne da bi se zaključili nalazi, i preporuke;
  6. kopije sve relevantne korespondencije s organizacijom;
  7. podatke o svim izuzećima u skladu s točkom CAO.B.035. i mjerama izvršenja;
  8. sve izvještaje drugih nadležnih tijela koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
  9. CAE i njegove izmjene;
  10. kopije svih drugih dokumenata koje je odobrilo nadležno tijelo;
- (c) Evidencija iz podtočke (b) mora se čuvati najmanje pet godina.
- (d) Sva se evidencija stavlja na raspolaganje nadležnom tijelu druge države članice ili Agenciji na njihov zahtjev.

CAO.B.025. Međusobna razmjena podataka

- (a) Ako je to potrebno za obavljanje njihovih poslova u skladu s ovom Uredbom, nadležna tijela razmjenjuju informacije.
- (b) U slučaju moguće opasnosti za sigurnost koja uključuje više država članica uključena nadležna tijela međusobno si pomažu pri provedbi potrebnih mjera nadzora.

▼ C4**CAO.B.030. Odgovornosti**

Nadležno tijelo obavlja potrebne inspekcijske preglede i ispitivanja kako bi provjerilo i osiguralo da organizacije za koje je odgovorno u skladu s točkom CAO.1. ispunjavaju zahtjeve iz odjeljka A ovog Priloga.

CAO.B.035. Izuzeća

Ako država članica odobri izuzeće od zahtjeva sadržanih u ovom Prilogu u skladu s člankom 71. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1139, nadležno tijelo evidentira to izuzeće. Ono tu evidenciju čuva kako je propisano točkom CAO.B.020. podtočkom (b) podpodtočkom 6.

CAO.B.040. Zahtjev

Kada se objekti CAO-a nalaze u više od jedne države članice, postupak početne certifikacije i kontinuirani nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze ti drugi objekti.

CAO.B.045. Postupak početne certifikacije

- (a) Ako se utvrdi da organizacija ispunjava zahtjeve iz točke CAO.A.035. podtočaka (a) i (b), nadležno tijelo podnosi-telju zahtjeva šalje službenu obavijest o prihvatanju osoblja.
- (b) Nadležno tijelo provjerava da su postupci navedeni u CAE-u u skladu s odjeljkom A i da je odgovorni rukovoditelj potpisao izjavu o obvezi iz točke CAO.A.025. podtočke (a) podpodtočke 1.
- (c) Nadležno tijelo provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve iz odjeljka A.
- (d) Nadležno tijelo održava sastanak s odgovornim rukovoditeljem najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi osiguralo da taj rukovoditelj u potpunosti razumije važnost odobrenja i izjave iz točke CAO.A.025. podtočke (a) podpodtočke 1.
- (e) Svi nalazi u skladu s točkom CAO.B.060. moraju se potvrditi napismeno organizaciji podnositelju zahtjeva.
- (g) Prije izdavanja odobrenja nadležno tijelo mora zaključiti sve nalaze nakon što ih organizacija na zadovoljavajući način ispravi.

▼ M8**▼ C4****CAO.B.050. Izdavanje početnog certifikata****▼ M8**

- (a) Ako nadležno tijelo utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve iz točke CAO.B.045., izdaje certifikat upotrebom EASA obrasca 3-CAO iz Dodatka I. i navodi uvjete odobrenja.

▼ **C4**

- (b) Nadležno tijelo navodi i referentnu oznaku CAO-a kako je predviđeno u EASA obrascu 3-CAO iz Dodatka I.

CAO.B.055. Kontinuirani nadzor

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja i ažurira program nadzora, u kojem navodi sve CAO-e kojima je izdalo certifikat, datume na koje je izvršilo kontrole i datume na koje su kontrole tih CAO-a predviđene.
- (b) Nadležno tijelo u razmacima ne većima od 24 mjeseca obavlja kontrolu svakog CAO-a za koji je izdalo odobrenje. Te se kontrole usredotočuju posebno na promjene u organizaciji o kojima je obaviješteno u skladu s postupkom iz točke CAO.A.105. podtočke (b).
- (c) Odgovarajući uzorak zrakoplova koje CAO vodi, ako je organizacija za to odobrena, provjerava se u svakom 24-mjesečnom razdoblju. Nadležno tijelo odlučuje o veličini uzorka na temelju rezultata prijašnjih kontrola i prethodnih provjera proizvoda.
- (d) Nadležno tijelo CAO-u napismeno potvrđuje sve nalaze utvrđene tijekom tih kontrola.
- (e) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze tijekom tih kontrola, sve radnje koje je potrebno poduzeti kako bi se nalazi zaključili i sve izdane preporuke.
- (f) Nadležno tijelo održava sastanak s odgovornim rukovoditeljem CAO-a najmanje jednom u 24 mjeseca.

CAO.B.060. Nalazi

- (a) Ako se tijekom kontrola ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevima iz dijela CAO, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:
1. za nalaze 1. stupnja nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, odobrenje CAO, sve dok ta organizacija ne provede uspješnu korektivnu mjeru; i
  2. za nalaze 2. stupnja nadležno tijelo odobrava rok za korektivne mjere ne dulji od tri mjeseca, koji odgovara vrsti nalaza; u određenim okolnostima na kraju prvog roka i s obzirom na vrstu nalaza nadležno tijelo može produžiti taj tromjesečni rok ako postoji zadovoljavajući plan korektivnih mjera.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog roka koji je odredilo.

CAO.B.065. Promjene

- (a) Nakon primitka zahtjeva za promjenu u skladu s točkom CAO.A.105. podtočkom (a) nadležno tijelo prije izdavanja odobrenja za tu promjenu provjerava poštuje li organizacija primjenjive zahtjeve.

▼ C4

- (b) Nadležno tijelo može navesti uvjete pod kojima CAO smije raditi tijekom promjene, osim ako nadležno tijelo odluči da se certifikat organizacije privremeno oduzima zbog prirode ili veličine promjena.
- (c) Za promjene za koje nije potrebno prethodno odobrenje, nadležno tijelo tijekom aktivnosti nadzora procjenjuje poštuje li CAO odobreni postupak kontrole iz točke CAO.A.105. podtočke (b) i poštuje li primjenjive zahtjeve.

CAO.B.070. Privremeno oduzimanje, ograničavanje i trajno oduzimanje

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje za sigurnost; ili
- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom CAO.B.060.

▼ C4*Dodatak I.***Certifikat organizacije za ploidbenost s kombiniranim privilegijima (CAO)
- EASA obrazac 3-CAO**

- (a) Unutar odobrene klase/klasa i ovlaštenja koje utvrđuje nadležno tijelo, točne granice odobrenja određene su opsegom poslova koji je naveden u CAE-u. Stoga je od bitnog značaja da klase i ovlaštenja unutar odobrenja i opseg poslova organizacije budu usklađeni.
- (b) **Ovlaštenje za zrakoplov**, kad je riječ o privilegijima za održavanje, znači da CAO smije vršiti održavanje zrakoplova i bilo koje komponente (uključujući motore) u skladu s podacima za održavanje zrakoplova ili, ako se s tim složi nadležno tijelo, u skladu s podacima za održavanje komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u zrakoplov. Ipak, takav CAO **ovlašten za zrakoplov** može radi održavanja privremeno izvaditi komponentu kako bi se poboljšao pristup toj komponenti, osim kada takvo vađenje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe zahtjevima iz podtočke (b). To podliježe postupku kontrole iz CAE-a koji odobrava nadležno tijelo.
- (c) **Ovlaštenje za motor (turbinski, klipni ili električni)** znači da CAO smije vršiti održavanje neugrađenog motora i komponenti motora u skladu s podacima za održavanje motora ili, ako se s tim složi nadležno tijelo, u skladu s podacima za održavanje komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u motor. Ipak, takav CAO **ovlašten za motor** može radi održavanja privremeno izvaditi komponentu kako bi se poboljšao pristup toj komponenti, osim kada takvo vađenje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe zahtjevima iz podtočke (c). CAO **ovlašten za motor** smije obavljati i održavanje ugrađenog motora tijekom baznog i linijskog održavanja podložno postupku kontrole iz CAE-a koji odobrava nadležno tijelo.
- (d) **Ovlaštenje za komponentu (osim kompletnih motora)** znači da CAO smije obavljati održavanje neugrađenih komponenti (osim kompletnih motora) namijenjenih za ugradnju u zrakoplov ili motor. CAO smije obavljati i održavanje ugrađene komponente (osim kompletnih motora) tijekom baznog i linijskog održavanja ili u objektu za održavanje motora podložno postupku kontrole iz CAE-a koji odobrava nadležno tijelo.
- (e) **Ovlaštenje za nedestruktivno ispitivanje (NDT)** je nezavisno ovlaštenje koje nije nužno povezano s određenim zrakoplovom, motorom ili drugom komponentom. Ovlaštenje za NDT nužno je samo za CAO koji provodi nedestruktivno ispitivanje kao poseban zadatak za drugu organizaciju. CAO koji je odobren s ovlaštenjem za zrakoplov, motor ili komponentu smije provoditi nedestruktivno testiranje na proizvodima koje održava u skladu s CAE-om koji sadržava procedure za nedestruktivno testiranje, pri čemu nije potrebno ovlaštenje za NDT.

▼ C4

Stranica 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

Država članica Europske unije (*)

CERTIFIKAT ORGANIZACIJE ZA PLOVIDBENOST S KOMBINIRANIM PRIVILEGIJIMA

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].CAO.[XXXX]

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i s Uredbom (EU) br. 1321/2014 te podložno uvjetima navedenima u nastavku, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovime potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima koja ispunjava zahtjeve iz odjeljka A Priloga V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014.

UVJETI:

- (a) ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u priloženim uvjetima odobrenja i u odjeljku „opseg poslova” odobrenog prikaza kombinirane plovidbenosti kako se navodi u odjeljku A Priloga V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014; i
- (b) za ovo je odobrenje obvezna sukladnost s postupcima utvrđenima u odobrenom prikazu kombinirane plovidbenosti; i
- (c) ovo je odobrenje valjano dok odobrena organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima ispunjava zahtjeve iz Priloga V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014; i
- (d) ako organizacija za plovidbenost s kombiniranim privilegijima u skladu sa svojim sustavom kvalitete sklopi ugovor za usluge jedne ili više organizacija, ovo odobrenje ostaje valjano pod uvjetom da ta organizacija ili organizacije ispunjavaju primjenjive ugovorne obveze; i
- (e) podložno ispunjavanju prethodno navedenih uvjeta, ovo odobrenje ostaje valjano na neodređeno vrijeme ako prethodno nije vraćeno, zamijenjeno, privremeno oduzeto ili trajno oduzeto.

Datum prvog izdavanja potvrde o odobrenju: .....

Datum ove revizije potvrde o odobrenju: .....

Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e

EASA obrazac 3-CAO, 1. izdanje

▼ C4

stranica 2 od 2

UVJETI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PLOVIDBENOST S KOMBINIRANIM PRIVILEGIJIMA

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).CAO.XXXX

Organizacija: [NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

KLASA	OVLAŠTENJE	PRIVILEGIJI (***)
ZRAKOPLOV (**)	Avion koji nije složeni zrakoplov na motorni pogon (**)	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
	Avioni čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 2 730 kg ili manje (**)	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
	Helikopter koji nije složeni zrakoplov na motorni pogon (**)	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
	Helikopter čiji je najveći MTOM 1 200 kg ili manji, certificiran za najviše četiri osobe;	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
	Zračni brodovi (**)	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
	Baloni (**)	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
	Jedrilice (**)	☐ Održavanje ☐ Vođenje kontinuirane plovidbenosti ☐ Provjera plovidbenosti ☐ Dozvola za letenje
KOMPONENTE (**)	Kompletni turbinski motori (**)	☐ Održavanje
	Kompletni klipni motori (**)	
	Električni motori (**)	
	Komponente osim kompletnih motora (**)	
SPECIJALIZIRANE USLUGE (**)	Nedestruktivno ispitivanje (NDT) (**)	► ⁽¹⁾ ☐ NDT ◀

▼ **C4****OGRANIČENJA**

(navesti samo za organizacije s ovlaštenjem za avione, helikoptere i kompletne motore, ako u njima samo jedna osoba planira i obavlja sve poslove održavanja)

Sljedeće je održavanje isključeno iz opsega poslova (**):

- održavanje aviona opremljenih turbinskim motorom;
- održavanje helikoptera opremljenih turbinskim motorom ili s više od jednog klipnog motora; i
- održavanje kompletnih klipnih motora od 450 KS i više te kompletnih turbinskih motora.

Popis organizacija koje rade u skladu sa sustavom kvalitete (**)

Ovi su uvjeti odobrenja ograničeni na proizvode, dijelove i uređaje te na djelatnosti navedene u odjeljku „opseg poslova” u odobrenom prikazu kombinirane plovidbenosti,

Referentna oznaka prikaza kombinirane plovidbenosti: .....

Datum prvog izdavanja prikaza: .....
.....

Datum posljednje odobrene revizije: ..... Broj revizije: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo

(**) prekriti nepotrebno ako organizacija nije odobrena.

(***) ispuniti prema potrebi.

EASA obrazac 3-CAO, 1. izdanje

PRILOG VI.

Korelacijska tablica

Uredba (EZ) br. 2042/2003	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3. stavci 1., 2. i 3.	Članak 3. stavci 1., 2. i 3.
Članak 3. stavak 4.	—
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
Članak 6.	Članak 6.
—	Članak 7.
Članak 7. stavak 1.	Članak 8. stavak 1.
Članak 7. stavak 2.	—
Članak 7. stavak 3., uvodni dio	Članak 8. stavak 2., uvodni dio
Članak 7. stavak 3. točke od (a) do (g)	—
Članak 7. stavak 3. točka (h)	Članak 8. stavak 2. točka (a)
Članak 7. stavak 3. točka (i)	Članak 8. stavak 2. točka (b)
Članak 7. stavak 4.	—
Članak 7. stavak 5.	Članak 8. stavak 3.
Članak 7. stavak 6.	—
Članak 7. stavak 7.	—
Članak 7. stavak 8.	Članak 8. stavak 4.
Članak 7. stavak 9.	Članak 8. stavak 5.
Članak 8.	Članak 9.
Prilog I.	Prilog I.
Prilog II.	Prilog II.
Prilog III.	Prilog III.
Prilog IV.	Prilog IV.
—	Prilog V.
—	Prilog VI.